

4

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

096.1
B549s
Emblems

Rare Book
and Spec. Coll. Lib.

EX BIBLIOTHECA
J. W. SIX.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

http://www.archive.org/details/sacrvmoratorivmp00bive

SACRVM ORATORIVM

PIARVM IMAGINVM IMMACVLATÆ MARIÆ ET ANIMÆ CREATÆ

AC BAPTISMO, POENITENTIA, ET EVCHARISTIA INNOVATÆ:

ARS NOVA BENE VIVENDI ET MORIENDI:

AVCTORE

R.P. PETRO BIVERO Matritensi Soc. IESV Theologo, Serenissimorum Belgij Principum Concionatore.

Posuit Adm. R. P. Mag.r & Bibliothecarius
fr. Dominicus Galli 1682

ATTENDE ET AVDI

Confregisti Caput draconis in aquis Baptismi

Pœnitentia tabula 2a post naufragium.

SACRVM ORATORIVM

PIARVM IMAGINVM

IMMACVLATÆ MARIÆ

ET

ANIMÆ CREATÆ

AC BAPTISMO, POENITENTIA, ET EVCHARISTIA INNOVATÆ:

ARS NOVA

BENE VIVENDI ET MORIENDI,

ſacris piarum Imaginum Emblematis figurata & illuſtrata:

Auctore R. P. PETRO BIVERO

Matritenſi Soc. IESV *Theologo,*

Sereniß. Belgij Principum Concionatore.

ANTVERPIAE, EX OFFICINA PLANTINIANA BALTHASARIS MORETI. M.DC.XXXIV.

15. CVM PRIVILEGIIS CAESAREO ET REGIO.

B549s

GLORIOSÆ ET ÆTERNÆ MEMORIAE ALBERTI ET ISABELLÆ SERENISSIMORVM BELGII ET BVRGVNDIÆ PRINCIPVM.

VCTVS & doctus diuinitus Ieremias, myſticas elegias dicauit & conſecrauit Principi Ioſiæ poſt obitum; qui, præ ceteris viris glorioſis, ab æterna & glorioſa memoria commendatus ac celebratus eſt ore & oraculo veteris Sapientis: *Memoria*, inquit, *Ioſiæ in compoſi-* Eccli. 49, 1.

tionem odoris facta opus pigmentarij. In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria; & vt musica in conuiuio vini. Ipse est directus diuinitus in pœnitentiam gentis, & tulit abominationes impietatis. Et gubernauit ad Dominum cor ipsius, & in diebus peccatorum corroborauit pietatem. Aromata quidem in arbore, mel in floribus, vinum in vite sic viuunt, vt cùm è plantis suis leguntur & decerpuntur, etiamsi viuere quodammodò desinant, eorum virtus odorifera & saporifera nequaquam emoriatur. Ritè ac rectè cum aromatis, vino & melle, comparatur memoria Principis Iosiæ: qui quamuis esse inter viuos desiisset, adhuc eius fama & virtus extabat, apparebat, & vigebat. Princeps certè æterna dignus memoria, quam ardens diuini honoris & nominis æmulatio sacro zelatori comparauit.

SACRVM PIARVM IMAGINVM composueram ORATORIVM sub regio nomine SERENISSIMÆ ISABELLÆ eden-

edendum & proferendum, cùm æquè ſibi expectatâ, quàm nobis inexpectatâ morte (prô dolor!) ablata & abrepta eſt. Cauſa hæc lamentationum, & ſimul occaſio threnorum, adduxit & induxit animum, vt Vatis exemplo, æternæ & glorioſæ memoriæ ALBERTI & ISABELLÆ Archiducum Auſtriæ, Ducum Burgundiæ, Sereniſſimorum Belgicæ Principum, in quorum Regio Oratorio per ſedecim ſeruiui annos, SACRVM hoc ORATORIVM offerrem, & ſub tanto nomine & omine tam fortunato proferrem.

Memoria Sereniſſimi noſtri IOSIÆ *in compoſitionem odoris facta opus pigmentarij*; ex qua Catholici nominis & famæ tanta procedit fragrantia, vt ſuauiſſimo ſuo odore totum perfundat & impleat ORATORIVM. Memoria Sereniſſimæ ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ *in omni ore quaſi mel indulcabitur, & vt muſica in conuiuio vini.* In ſaltu & horto vitibus & floribus conſito

to apud Segouiam, nimirum in Valſaino, edita in lucem eſt, quæ pro deliciis humano generi futura erat, dum viueret; & cuius tandem poſt mortem grata memoria mellis ſuauitatem referret, vini dulcedinem redoleret. Adde & muſicæ conſonantiam, quæ & vino generoſo adiuncta magis alliciet, magis attrahet animos piorum hominum, vt vel ex eo titulo, quòd SACRVM ORATORIVM SERENISSIMAM ſonet ISABELLAM, ſanctæ eius lectioni magis afficiantur, magis addicantur.

Vterque Princeps *directus diuinitus in pœnitentiam gentis*, quæ per ſeptemdecim Prouincias Baptiſmo Pœnitentiæ abluta Catholicæ Eccleſiæ acceſſit. Vterque etiam prælucens exemplo ſubditis vſum Pœnitentiæ Sacramentalis induxit & introduxit. Vterque Princeps *tulit abominationes impietatis*, quas intulit in Belgium hæreſis; & venerabilis Sacramenti, quod myſterium pietatis eſt, aſſiduo cultu & frequentia

tia eas omnino deleuit. Hæc tria ſunt Sacramenta, Baptiſmus, Pœnitentia, & Euchariſtia, de quibus ſermo eſt in ORATORIO PIARVM IMAGINVM: & eorum quidem cultus & reuerentia mirum in modum ſub vtroque Principe floruit. Iconoclaſtæ ſacrilegi anno LXVI. in ſacras imagines ſæuierunt; & hoc eodem anno, quo Belgium iconoclaſtiam ſenſit, vidit, & ingemuit, ad reſtaurandam piarum imaginum religionem Princeps Sereniſſima ISABELLA, fauſtis ac fortunatis futuræ pietatis præſagiis & auſpiciis, nata & orta eſt.

Vterque Princeps *gubernauit ad Dominum cor ipſius*: & ita gubernauit, vt vna eſſet vtriuſque mens, idem conſilium curandæ ac promouendæ Chriſtianæ Religionis, & Marianæ deuotionis; quarum aſſiduo ſtudio in ſuo regimine regius amborum animus attentus ſemper & intentus erat, ſummus cultor Dei, & immacu-

latæ MARIÆ, cuius piæ effigies primo loco dantur, & in SACRO ORATORIO proferuntur. Secundùm Deum Opt. Max. Virgo immaculata pro Numine vtrique Principi extitit; & vterque pridie quàm in letalem morbum incideret, non ſine occulto myſterio, religionis ergô, venit in noſtrum Collegium, & pro vltimâ ſtatione inuiſit, & valedixit deuotiſſimæ eius imagini, cuius titulus eſt, *Mater miſericordiæ*. Reſpondit arcano myſterio cantus, quem tunc temporis cantores Aulæ ediderunt, MARIA *mater gratiæ, mater miſericordiæ, tu nos ab hoſte protege, & hora mortis ſuſcipe.* Vtrumque ab hoſte protexit, vtrumque in horâ mortis ſuſcepit.

Vterque Princeps *in diebus peccatorum corroborauit pietatem*. Cùm rebelles & perduelles conſpirarent inter ſe, ALBERTVS & ISABELLA diuinæ pietatis memores, vt illam colerent ac fulcirent, Principes ſe eſſe clementiſſimos oſtendebant. Pulchrum genus

genus victoriæ, pietate impietatem, diuinisque moribus, vincere ac superare. Hæc cælestis victoria est, quam in summa cælorum aula vterque Serenissimus agit: & vtrique, etiam post mortem, affulgentem vtriusque Germaniæ prosperitatem deberi, communis vox populi clamat, cùm post obitum priùs ALBERTI Serenissima domus AVSTRIACA victrix assurrexerit; & post mortem ISABELLÆ iterùm triumphatrix resurgat. Vterque Princeps potens in terræ palatio, in aula cæli potentior, cuius gloriosæ & æternæ memoriæ sacrum ORATORIVM esto: SACRVM, inquam, ORATORIVM, & REGIVM; in quo Rex Dauid cultor inducitur, & tandem cor eius regium secundùm cor Dei Creatoris, Redemptoris, & Sanctificatoris, introducitur. Nouus Dauid, Princeps vterque est, pictus & descriptus in SACRO & REGIO ORATORIO, quod editur ad maiorem gloriam DEI; eiusque

diuinus cultus procedet feliciter ALBERTO Duce, comite ISABELLA CLARA EVGENIA.

Gloriosa & æterna tantorum Principum memoria ac memoratio auctori & lectori nequit non esse proficua, & digna gratiarum actione quam pendit Apostolus Deo 1. ad Timoth. 1. vbi, interprete S. Ambrosio, *idcircò gratias agit, quia memor erat Timothei viri mirabilis; vt & hoc ipsum donum sit. Non enim sine merito est, qui cogitat de bonis viris.*

LV-

Angele Dei
Custodi, Illumina, et Rege.

LVMEN SACRI ORATORII.

SAcra ORATORII *vox auctoribus nota Latinis, ſatis recepta in Conſtitutionibus Pontificum & Imperatorum, placuit Eccleſiæ primoribus; qui pia loca, vbi primi Chriſtiani pro diuino cultu & precibus conuenire conſueuerant,* ORATORIA *nuncuparunt. Ad hunc eumdem finem* SACRVM *hoc* ORATORIVM *tripartitum exhibemus.*

Prima pars continet imagines immaculatæ MARIAE Filiæ, Sponſæ, & Matris Dei, quæ prima omnium recitat Dominicam Orationem, edocta ab ipſo Deo, & admonita ſuæ creationis & liberationis à communi lue & labe, de qua glorioſa triumphat. Triumphat immunis ab omni culpa, de peccato & eius pœnis, per nouem Solemnitates, in quibus feſtiuis Angelicæ Salutationis acclamationibus excipitur ab anima Baptiſmate ſancto tincta, Chriſtiana, & tota Mariana reddita, virtute ſacri lauacri agente cum MARIA ſolemnem de prima culpa & eius pœnis triumphum.

Renata ex aqua & Spiritu ſancto anima, lapſa rurſus in peccatum tranſit à prima Parte ad ſecundam: in qua nouum inuenit Dauidem pœnitentem, ſecundam poſt naufragium tabulam arripientem, & dicentem ſeptem
Pſal. 50. Pœnitentiæ Pſalmos; quorum præcipuus eſt ille, Miſerere mei Deus, continens in ſe pœnitentis contritionem, confeſſionem, abſolutionem & ſatisfactionem: quarum imagines deſumptæ ex Euangelio proponuntur, & monent officij ſui Confeſſarium & confitentem; & ad extremum ſuadent frequentiam Confeſſionis Sacramentalis.

Ritè confeſſa & abſoluta anima tranſit de ſecunda Parte ad tertiam, vbi ſacræ Synaxis particeps efficitur, & excipitur cantibus ſacrarum Virginum, more cæleſtium, Hymnum, Pange lingua glorioſi Corporis myſterium, non verbis, ſed ſignis & inſignibus propriis

modu-

modulantium, & simul exponentium qualis esse debeat qui celebrat, & qui communicat. Claudit chorum assumpta & coronata MARIA; *cuius corona duodecim stellarum indicat duodecim fructus Eucharistiæ respondentes duodecim fructibus Spiritus sancti, eiusque septem dona in fine* ORATORII *parant animam pro frequenti vsu venerabilis Sacramenti. Cor denique noui Dauidis colentis suum Creatorem, Redemptorem & Sanctificatorem exhibetur, cuius effigie* SACRVM ORATORIVM *perficitur.*

Pro foribus ORATORII *apponitur*, Attende, & audi. *quod est oraculum Deuteronomij, non absimile Delphico, quod erat in ianuis Apollinis litteris aureis exaratum: siquidem lib.3. de Viduis, p.3. relatus in Milleloq. Ambrosius cultorem monet:* Tibi dicit Moyses: Attende tibi, hoc est, imagini quam à CHRISTO accepisti, similitudini ad quam factus es. Ipsam serua imaginem, quam CHRISTVS in te operibus suis pinxit. *Hæc sunt opera* CHRISTI, *Baptismus, Pœnitentia, & Eucharistia, quibus imaginem suam* CHRISTVS *perficit.* Deut.27. 9.

Ducit, & introducit in SACRVM *hoc* ORATORIVM *pias animas Angelus custos, præferens lumen tripartitum pro Baptismo, Pœnitentia, & Eucharistia. Hoc Angeli munus est; quandoquidem Israëlem, sub cuius cura, tutela & custodia erat, duxit olim ad aquas Maris rubri pro*

Baptiſmo, ad deſertum pro Pœnitentia, ad manna verò cæleſte pro ſacroſancta Euchariſtia. Ergo, tibi dictum eſſe exiſtima, in primo ORATORII *aditu, quod dixerat Deus populo cap.23. Exod.* Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te, & cuſtodiat in via, & introducat in locum quem paraui. *Paratus hic locus debetur colentibus artem benè viuendi, & benè moriendi, cuius forma perſpicua in* SACRO ORATORIO *apparet: omnes quippe eius imagines ſacra ſunt Emblemata pietatis, quam Deus iure Creationis, Regenerationis, Confeſſionis, & Communionis, à ſua quærit & exigit creatura.*

SACRI

SACRI ORATORII

PARS PRIMA

PIARVM IMAGINVM
IMMACVLATÆ MARIÆ,
FILIÆ, SPONSÆ, ET MATRIS DEI;
IN GRATIAM
ANIMÆ CREATÆ
ET
BAPTISMO INNOVATÆ.

IMAGINES
PARTIS PRIMÆ.

Filiæ Dei Primogenitæ MARIAE,
Filiæ nomen Dei ſanctificantis,
Filiæ regnum Patris expoſcentis,
Filiæ voluntatem Patris implentis,
Filiæ panem vitæ pomo præferentis,
Filiæ immunis à debito culpæ & pœnæ,
Filiæ caput ſerpentis calcantis,
Filiæ creatæ Sponſæ Spiritus ſancti in Conceptione,
Sponſæ Spiritus ſancti in Natiuitate,
Sponſæ Spiritus ſancti in Præſentatione,
Sponſæ & Matris Dei in { *Annuntiatione,* / *Viſitatione,* / *Expectatione,* / *Purificatione,* / *Aſſumptione,* / *Feſtiuitate ad Niues.* }
Hæ nouem celebritates Immaculatæ MARIAE,
Celebres nouem triumphi de culpa Euæ, & eius pœnis.
Triumphat cum MARIA
innouata ſacro Baptiſmo anima.

ORATIO
IMMACVLATÆ FILIÆ
ET
ANIMÆ CREATÆ,

Matt. 6,9. PATER NOSTER, QVI ES IN CÆLIS.

Ars antiqua benè viuendi, figurata & illuſtrata.

Hæc eſt vita æterna, vt cognoſcant te ſolum Deum verum, Ioan. 17,3.

Sit in tabula mentis prima omnium imago repræſentans Primogenitam MARIAM electam à conſtitutione mundi, vt præ omnibus creaturis colat Deum Patrem qui eſt in cælis.

Sit in ſingulis MARIAE *anima, vt magnificet Dominum.* Ambroſius in cap. 2. Luc.

DEVS PATER MARIÆ:

Audi Filia, et vide te creaturarum omnium primam.

MARIA DEO PATRI:

Pater noster, qui es in cælis.

SACRI ORATORII IMAGO PRIMA EXPLICATA.

IRA effigies Primogenitæ Dei MARIAE, quæ cùm adhuc esset in diuinæ mentis Sacrario, Creatori omnium Deo præsens erat, & opera creationis promouebat, & componebat. Sacram hanc prærogatiuam recognoscit ipsa in se: *Quando præparabat cælos, aderam: quando certa lege, & gyro vallabat abyssos: quando æthera firmabat sursum, & librabat fontes aquarum: quando circumdabat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos: quando appendebat fundamenta terræ. Cum eo eram cuncta componens.* Aderat in effigie, refulgebat in idea, prima Dei filia MARIA; tanti apud Deum Patrem habita, vt cùm mundus conderetur, nihil in eo creari, nihil voluerit fabricari, cui non assisteret ipsa: de quâ Bernardus Serm.3.super *Salue* enuntiat: *Propter hanc totus mundus factus est.* Ipsa est quæ prima fundamenta mundi iecit: quapropter Bonauentura Psalm.118. *Dispositione tua*, inquit,

Primam, & primariam omnium creaturarum voluit sibi esse Mariam Deus.

Prou.8,27.

quit, *perseuerat mundus, quem & tu cum Deo fundasti ab initio.* Digna filia tanto Patre, dignus Pater tanta filia. Hanc charissimam filiam suam monet diuinus Pater primatus sui ac principatus: *Audi filia, & vide te creaturam omnium primam.* Respondet illa:
Matth. 6, 9 *Pater noster, qui es in cælis.*

Prima, quam Deus vocauit filiam, & prima filia quæ cælestem Patrem nouit, coluit & adorauit, MARIA est. Esto, seriùs producta fuerit, & immaculatam Conceptionem plures generationes præcesserint; primum apud Deum locum tenuit, ac proinde creaturarum omnium prima, cùm intrat & prodit in mundum, ritè & rectè censenda est. Contingere interdum solet, vt Summus Pontifex in Cardinalium creatione primum locum viro primario reseruet, quem in sui pectoris scrinio retinet; cumque declaratus tandem fuerit, ceteris Purpurariis præferatur. Cùm summus Deus de creaturarum omnium ageret formatione, præfiniuit apud se, vt prima omnium MARIA foret, quamuis nonnihil tardiùs conciperetur, & seriùs generaretur. Ergo cùm Immaculata concipitur, ceteris creaturis præfertur, quæ & in sua creatione præuenta rationis vsu, suum recognoscit auctorem, & Deum inuocat Patrem; ad cuius cultum & adorationem prima omnium

omnium creaturarum nos inuitat, & prouocat MARIA virgo, cuius vox Dauidica esto:

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps.94,6

In similitudinem Primogenitæ Dei Patris numen cole.

D*Ei templum mundus hic vniuersus, cuius Sacrarium sit cælum*, vt ait Philo lib.2. de Monarch. Totus ergo mundus sit nobis loco magni ac magnifici templi, in quo vnum & trinum Deum, qui Pater noster in cælis est, colamus & adoremus. Præit MARIA, nos sequamur. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum*, qui Conditor noster est, & simul Genitor. Gaudet hoc nomine, gaudet hoc titulo Creator, cùm dixerit Moyses: *Numquid non ipse est Pater tuus, qui possedit te, & fecit, & creauit te?*

Ad Mariæ exemplum colat Deum Patrem omnis creatura.

Deut.32,6

Præit MARIA, sequitur MARIAM Cyrillus libro 11. in Leuiticum. *Nomen Patris grande mysterium est, & nomen Matris arcana reuerentia est. Pater tibi Deus secundùm spiritum dicitur. Mater Ierusalem cælestis est: Propheticis & Apostolicis hoc disce testimoniis. Hoc ipsum Moyses scripsit in Cantico. Nónne hic ipse est Pater tuus,* Deut.32,6

Galat.4,26 *qui acquisiuit te, & possedit te? Apostolus verò dicit de Ierusalem cælesti, quia libera est, quæ est mater nostra. Primò ergo tibi Pater Deus est, qui genuit spiritum tuum,*
Isai.1,2. *qui & dicit: Filios genui, & exaltaui. Sed & Paulus*
Heb.12,9. *Apostolus dicit: Obtemperemus Patri Spirituum, & viuemus.*

Præeuntem quoque MARIAM sequitur Augustinus lib.59. Homiliarum, Homil.42. *Inuenimus Patrem in cælis, attendamus quemadmodum viuamus in terris: sic enim debet viuere qui talem inuenit Patrem, vt dignus sit venire ad hereditatem. Dicimus autem communiter: Pater noster. Quanta dignatio! Hoc dicit Imperator, hoc dicit mendicus, hoc dicit seruus, hoc dicit Dominus.* Quod amplius est, sic orat & adorat Primogenita Dei MARIA, & cum illa omnis humana creatura, memor Creatoris sui: in templo enim Dei summi, cuius sacrarium est cælum, recitat & clamat:

PATER NOSTER, QVI ES IN CAELIS.

AT-

ATTENTIO.

Attende tibi. 1.Timoth.4,16.

INuestigabilem Conditoris tui sapientiam meditare, vt simul cum Propheta dicas: Mirabilis facta est scientia Ps.138,6.
tua ex me. Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. Hæc Basilius Serm. in verba Moysis, *Attende tibi ipsi.*

Attende Deo, qui PATER in cælis est: attende tibi ipsi, tanti Patris in terris proles. Respice, & fac secundùm exemplum Primogenitæ Dei MARIAE. *Doctrix enim est disciplinæ Dei, & electrix operum il-* Sap.8,4.
lius. Et quidem in hunc eumdem finem elegit eam, & prælegit eam Deus, vt Magistra nostra sit: cuius magisterio doctus Iustinianus cap.10. de Contemptu mundi clamat: *Pater noster, qui es in cælis. quæ oratio fiducialiter pronuntiatur ab omnibus credentibus, adeò vt nullus vereatur vocare Patrem Deum. Etenim quid maius, quídve excellentius prærogari hominibus potuit, quàm vt fierent Dij, atque Excelsi filij?* Mirabilis excellentia. *Videte qualem charitatem dedit* 1.Ioa.3,1.
nobis Pater, vt filij Dei nominemur & simus. Ne tantus titulus inanis sit, præmiserat D. Ioannes: *Si sci-* 1.Ioa.2,29
tis quoniam iustus est, scitote quoniam & omnis qui facit

cit iustitiam, ex ipso natus est. Natus ex Deo, virtute bonorum operum vel ipsi Dei Vnigenito conformis est, vt ait Cyrillus lib.11. in Ioan.cap.24. *Ex limo & terra sumus, sed qualitate operum ac fide conformitatem*
Eccli.38, 28. *Christi assequimur.* Quod vt ritè ac rectè fiat, *assiduitas variat picturam.*

Matth.6, 10. SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

Sit in tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE, electæ ad colendum Deum Patrem, & sanctum nomen eius.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:

Audi Filia, et vide sanctificatum in cælo nomen meum.

MARIA DEO PATRI:

Sanctificetur nomen tuum.

IMAGO SECVNDA EXPLICATA.

REATVRA, quemadmodum lib.2.de Genesi ad litteram cap.8. monet Augustinus, *priùs erat in Verbo Dei secundùm genitam sapientiam : deinde facta est in creatura spiritali, hoc est, in cognitione Angelorum secundùm creatam in illis sapientiam ; deinde in genere proprio.* Ergo Primogenita Dei filia, quæ in diuina idea erat, nunc exhibetur in cognitione Angelorum, quos in cælo Deus condidit ; & eorum erga se obedientiam experiri statuens, intimauit, vt numen Creatoris etiam post assumptam humanitatem colerent, & humiliter adorarent. Restitit imperanti Deo Lucifer, cui adhæserunt spiritus perduelles, eorumque impudentiam zelator diuini nominis Michaël retudit ac fregit hac vna voce : *Quis vt Deus?*

Primam in notione & laudatione nominis sui voluit Mariam Deus.

Certabatur de gloria nominis Dei, & in eo quidem certamine præcessit & simul excessit Angelos omnes MARIA, cui Christus apud S. Birgittam libro 1. Reuelat. cap.10. dicit : *Tu radiasti super omnes cælos, lux tua & serenitas tua excellit omnes Angelos.* Ad excellentiam hanc vocat cælestis Pater filiam suam, cùm

cùm ait: *Audi filia, & vide ſanctificatum in cælo nomen meum.* Filia videt, audit, & ſimul orat, *Sanctificetur nomen tuum.* Prælucebat iam in ſpiritali creatura MARIA, & præfulgebat in cognitione Angelorum,
Luc.1,49. ac pariter præcinebat: *Fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum nomen eius.* Angelis iniunxit Deus, vt Primogenitum ſuum ex femina aliquando naſciturum colerent & adorarent. Negauit Lucifer cultum, exhibuit Michaël in conſortio & comitatu MARIAE, quæ Primogenita ante omnem creaturam diuini nominis veneratione præit, ſanctificatione præcedit. Aſſociemur ergo Angelis, adiungamur & MARIAE, quæ tota Angelica clamat:

ADORATIO.

Pſ.94,6. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.*

In ſimilitudinem Primogenitæ Dei Patris cole nomen.

Ad eius exemplum creatura nomen Dei Patris veneretur.

SAcrarium, in quo ſublime numen & nomen Creatoris Dei honoratum eſt, cælum extitit, & quidem excelſos & ſublimes cultores ſui diuina poſtulat gloria. Hinc factum, vt cùm MARIA immaculata cantauit, *Fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum*
Luc.1,49.

ſanctum nomen eius, in excelſis montanis eſſe deſcribatur; vbi & illud pro diuini nominis ſanctificatione addidit: *Fecit potentiam in brachio ſuo, diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.* Luc.1,51. ſuperbos ſcilicet angelos, qui ſuo Conditori dare gloriam recuſarunt. Venite ergo, aſcendamus mente in cælum, adoremus, & cum MARIA procidamus ante Deum, vt ſanctum eius nomen extollamus. Dicat, reclamet, acclamet vnuſquiſque, *Quis vt Deus* in maieſtate ſua? *quis vt Deus* in humanitate ſua? *Pſallam nomini tuo Altiſſime*, ſocius Pſ.9,3. factus Angelorum, atque in eorum conſortio nomini tuo cantabo: *Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus Rex cæleſtis, Deus Pater omnipotens.*

Quis tantum Regem non colat? Quis tantum Patrem non adoret? Diſcamus præſtare cultum & reuerentiam diuinam, ex Angelis Dei, & Angelorum Regina, cuius anima ſublimis ſe totam in Dei laudes effundebat, & reſoluebat. *Magnificat*, inquit, Luc.1,47. *anima mea Dominum.* Cùm edidit cantum MARIA, ſatis oſtendit, quàm inſignis eſſet & ſublimis in ſanctificatione nominis ſereniſſimi Dei. Deus tunc temporis ita innotuit, vt adhuc in vtero clauſus

Ioannes, cæcus, mutus & ſurdus, gloriam æterni Patris auſcultaret, loqueretur, contemplaretur. Cæcutiebat iam præ ſenectute Eliſabetha, & tamen ſanis oculis ex ore MARIAE claram Dei percepit notitiam: & mutus coniux nouit didicitque canere, &
Luc.1, 68. cecinit; *Benedictus Dominus Deus Iſraël.* Ad hunc ergo cultum Mariana inſtitutione formati, & Angelici facti, dicamus:

SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1.Timoth.4,16.

Attende itaque tibi ipſi, vt Deo ſimul attendas. *Baſilius in Homil.*

ATtende Deo, cuius nomen ab Angelis in cælis colitur & adoratur. Attende tibi ipſi, vt cùm eius proles exſiſtas, in te quoque ſanctum fiat, veluti per MARIAM & in MARIA Primogenita Dei Patris ſanctificatum eſt. Cui bono, niſi tuo, hanc facis ſupplicationem? Audi ſanctum Auguſtinum Serm.de Orat.Dominica: *Cùm rogas vt ſanctificetur nomen ipſius, non pro illo rogas, ſed pro te: quia rogas, vt quod ſemper eſt ſanctum, ſanctificetur in te; hoc*

eſt,

est, vt sanctum habeatur, nec contemnatur à te. Tibi ergo optas bonum; quia malum tibi est, si contempseris nomen Domini, quod nihil est aliud, quàm contemnere ipsum Deum. Nomen Patris seruatur, custoditur in prolibus, in filiis æstimatur, si tamen opera nomini paterno respondeant, veluti Christus monet: *Sic luceat* Matt.5,16
lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est. Accedat Cyrillus in Ioannem lib.11. cap.14. *Quemadmodum benè agere non ad nostram, sed ad Dei gloriam debemus (luceat enim, inquit, lux vestra coram hominibus, vt videant bona opera vestra, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est) sic cùm orandi tempus adsit, gloria primò Dei petenda est: hoc enim pacto orare nos docuit, Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum.* Hoc ipsum nos docet edocta vel ab ipso Deo MARIA: sequamur eius doctrinam, vt eius nomen colamus, cuius regnum concupiscimus. Vnaquæque creatura id appetit, ad quod nata & condita est, quemadmodum vniuersitas rerum omnium contestatur: ergo cùm omnes ex Deo generati simus, & eam propterea nobis indiderit propensionem, vt non ad abiecta declinemus, sed ad sublimia & cælestia feramur, & adspiremus; oportet, ne degeneres existamus, & præter naturam creatura-

rum procedamus, ſed more ipſarum, &, quod amplius eſt, ad imitationem Filiæ Dei, regnum paternum poſtulemus.

Matt.6, 10. ADVENIAT REGNVM TVVM.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE electæ ad Patris nomen honorandum, & eius regnum petendum.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar.

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide vacantes in cælo ſedes.

MARIA DEO PATRI:
Adueniat regnum tuum.

IMAGO TERTIA EXPLICATA.

RAEVALVIT Michaël in prælio, & immanem illum draconem, qui cauda ſua magnam ſtellarum partem è ſedibus ſuis abſtraxit, è ſuperis deturbauit. Poſtquam verò Lucifer, & Luciferi ſequaces, è cælo depulſi ſunt, ſedes eorum vacarunt; quæ ne vacuæ remanerent, condidit homines Deus, vt illas omnes replerent. Nouit hoc myſterium Virgo, nouit prælium & triumphum, quem pulchro ſuo carmine celebrauit: *Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui. Depoſuit potentes de ſede, & exaltauit humiles.* Potuiſſet conditor Deus nouos Angelos creare, maluit tamen humiles homines condere, qui cæli ſubſellia occuparent. Nec quidem ſedes illas tenuiſſent, niſi filia Dei interueniſſet, cui dicit Pater: *Audi filia, & vide vacantes in cælo ſedes.* Reſpondit illa: *Adueniat regnum tuum.* Cùm dignitas in Aula vacat, & pro eius petitione & impetratione accedit Reginæ auctoritas, certa ſpes affulget felicis exitus. Vacarunt in cælo honores poſt defectionem proditorum Angelorum; accedit MARIA, accedit cunctorum

Prima ad regnum vocata in illud collimat Maria.

Luc. 1, 51.

ctorum hominum Regina, sedesque vacantes petit; postulat, vt in deserta iam loca fideles homines euehantur.

Non est inanis & irrita postulatio Mariana, cuius meritis exigentibus *illuc ascenderunt tribus Domini, testimonium Israël ad confitendum nomini Domini. Quia illic sederunt sedes in iudicio, sedes super domum David.* Succurrit dictis Birgitta in Angelico Sermone: *Virtus illa, quæ te, ô Virgo desiderabilis, ad suam æternam gloriam creauit, ipsam te glorificauit, quasi coronam tertiam, per quam Angeli rupturas priorum coronarum redintegrari debere cognoscebant.* Sedes, quæ diuini negatione cultus amittuntur, exhibitione honoris Dei, quem MARIA non solùm impendit, sed etiam impendendum docet, acquiruntur. Nouerat itaque Deus, qualis aliquando futurus esset cultus & oratio Mariana, eiusque respectu & intuitu cælestes sedes cultoribus decernebat. Eapropter *à constitutione mundi* cæleste regnum paratum Sanctis & electis suis in vltima sententia expositurus Iudex est, vt nouerint creaturæ humanæ, quàm antiquum sit Deo Patri, earum felicitatem curare, & affectare.

Ps. 121, 4.

Matth. 25, 34.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Pſal. 94, 6.

In ſimilitudinem Primogenitæ paternum regnum poſtula.

SImus omnes Mariani, omnes adoremus, & procidamus ante Deum. Cùm necdum in mundo eſſemus, ſedeſque vacarent in cælo, de dando nobis regno cogitauit. *Confiteantur tibi Domine omnia opera tua, & ſancti tui benedicant tibi. Gloriam regni tui dicent, & potentiam tuam loquentur. Vt notam faciant filiis hominum potentiam tuam, & gloriam magnificentiæ regni tui. Regnum tuum regnum omnium ſæculorum, & dominatio tua in omni generatione & generationem.* Hoc ipſum regnum eſt, de quo Chriſtus ſuis Sanctis dicturus eſt aliquando: *Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi.* Benè Auguſtinus lib. 50. Homiliarum, Homil. 43. *Optare, & orare vt veniat regnum Dei, nihil eſt aliud, quàm optare ab illo, vt dignos nos faciat regno ſuo, ne fortè, quod abſit, veniat, & nobis non veniat. Multis enim non eſt venturum, quod tamen venturum eſt eis quibus dicetur: Venite benedicti Patris mei, percipite*

Ad eius exemplum regnum Dei Patris quærendum. Pſ. 144, 10.

Matt. 25. 34.

regnum. Quamuis ſingulis creaturis præſcripſerit Auctor naturæ, vt in terminos ſibi præfixos vergant, ac in fines ſuos neceſſariò moueantur; diſpenſauit, vt interdum ad implendum inane & vacuum præter ordinem ſibi datum, mirabiliter cierentur, licet homines terreni ſint, & ex ſe in terram tendant, tamen ad replendas illas ſedes, quas vacuas angeli reliquerunt, ſurſum aſſumuntur, & aſſurgunt, vnde conuenienter Agnes ait: *Congaudete mecum, & congratulamini, quia cum his omnibus lucidas ſedes accepi.* Accepit meritis & exemplis Marianis, quibus adducitur Deus, vt ipſe præter naturæ conditionem ſurſum euehat orantes ſimul, & clamantes:

ADVENIAT REGNVM TVVM.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipſi, vt Deo ſimul attendas. *Baſilius in Homil.*

ATtende Deo, qui cæleſte tibi regnum ab orbe condito parauit: attende tibi ipſi, vt pro meritis illud poſſideas, quod pro meritis ſibi & nobis Primogenita Dei MARIA poſtulauit & impetrauit:

trauit : ad cæleſtia quippe nos vocat ſublimis Dei Patris generatio, quemadmodum cap.10. de Contemptu mundi monet Iuſtinianus. *Per hanc vtique ſpiritualem generationem, qua omnipotens Pater voluntariè genuit nos verbo veritatis ſuæ, vt eſſemus initium aliquod creaturæ eius, magni procul dubio ſumus, ad alta tendimus, ſupernáque deſiderantes, cæleſtis dignitatis generationem ſeruamus, dedignamurque remunerari paruis, ſentientes nos naturali impulſu ad excelſa proficere.* Iacob.1, 18. Cùm terrenũ Adamum & Euam condidit ſummus Deus, rerum omnium dominatum illis contulit. *Benedixitque illis Deus, & ait: Creſcite, & multiplicamini, & replete terram, & ſubiicite eam, & dominamini piſcibus maris, & volatilibus cæli, & vniuerſis animantibus, quæ mouentur ſuper terram.* Gen.1,28. Largitus eſt Deus homini quidquid ſub cælo erat, & quidem ante omnem orationem ac petitionem ipſius, vt omnes ſuas preces eò dirigeret, vbi Deus ſibi & filiis regnum paratum habet. Hoc inprimis quærendum. *Quærite primùm regnum Dei, & iuſtitiam eius.* Matt.6,33 Hoc inprimis petendum eſt & poſtulandum, quod ſibi & nobis MARIA precatur, mundialium immemor rerum, memor diuinarum & cæleſtium, quarum impetratio pendet ex obſeruatione voluntatis Dei Creatoris. Quid æquius, quídve iuſtius eſſe queat, quàm vt pro-

les placitum paternum præſtet, & exequatur? Hoc natura ipſa docet, & monet, & quidem ſine præmio aut remuneratione, ad honorem Patri præſtandum vltrò inducit. Deus autem Pater ad id quod naturæ lege teneris, inuitat, & allicit mercede propoſita, ſi diuinæ eius voluntati obtemperes.

Matt. 6, 10. FIAT VOLVNTAS TVA SICVT IN CAELO ET IN TERRA.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE, regnum Dei Patris petentis, & voluntati eius obtemperantis.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:

Audi Filia, et vide mandatum primo homini datum.

MARIA DEO PATRI:

Fiat voluntas tua, ſicut in cælo, et in terra.

IMAGO QVARTA EXPLICATA.

CONDIDIT homines Deus, vt supernos gloriæ thronos, quos angeli deseruerant, occuparent. Amiserant sedes gloriæ, qui facti Deo hostes, salutare mandatum violauerunt. Iactura, quam inobedientia induxerat, instauranda erat per humanam subiectionem. Deus propterea statim post creationem quamdam legem Adæ, humani generis capiti, & simul membris eius ac posteris, sub pœna mortis custodiendam promulgauit. *Tulit ergo Dominus Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, vt operaretur & custodiret illum. Præcepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede: de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas: in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Admonet Deus Pater filiam suam Primogenitam constitutam in proprio genere, quod est humanum, *Audi filia, & vide mandatum primo homini datum.* Filia mea es, & filia Adæ: mea per gratiam soboles, per carnem iam in semine Adæ proles: memor esto mei, memor voluntatis meæ, ne degeneres. Occurrit Deo Patri MARIA: *Fiat voluntas tua, sicut in cælo & in terra.*

Prima in voluntatis diuinæ obseruatione Maria.

Gen. 2, 15.

Quàm

Quàm ingenita & innata voluntas Dei fuerit semper MARIAE, vel ex hoc intelligi potest, quòd libro I. Reuelationum, cap. I. dixerit Birgittæ Christus: *Præpone voluntatem meam voluntati tuæ, quia mater mea, Domina tua, à principio vsque ad finem numquam aliud voluit nisi quod ego.* Consonant benè IESVS CHRISTVS, & MARIA. CHRISTVS, dum ait:
Ps. 39,8. *In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam, Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.* MARIA, dum dicit Patri, *Fiat voluntas tua.*
Isai. 62,4. Hæc filia, cui Deus dicit per Isaiam: *Vocaberis Voluntas mea in ea.* Vnusquisque suum nomen perpetuò retinet: & si Deus illud imponit, æternum ac sempiternum est. Hoc igitur nomen, *Voluntas mea in ea* erit in ea perpetuũ, erit æternum, vt licet communi omnium præcepto MARIA subiaceat, ab eius violatione præseruetur. Communis lex naturæ est, vt omnia elementa effectus suos producant: sub qua lege ignis etiam ille tenebatur & comprehendebatur, qui tres pueros in fornace Babylonis non læsit; nec dubium, quin & ipsi sacri pueri tenerentur ea lege, vt ab igne læderentur, nisi diuinitus fuissent erepti. Commune decretum est, vt esca ex prohibita arbore sumpta, Adamo & posteris noceat: nocebit & MARIAE filiæ Adæ, nisi diuinitus illa euadat;

dat; euadet tamen, quæ nos inuitat, vt cultores Dei eiusque voluntatis existamus.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps. 94, 6.

In similitudinem Primogenitæ, venerare Dei Patris voluntatem.

TEmplum Dei mundus hic vniuersus est, in quod templum sui cultum induxit Deus, cùm temperare sibi & abstinere à prohibito fructu Adamum & posteros iussit. Dedicatum hoc templum est, cùm in statu innocentiæ Deus beneplacitum suum indicauit & intimauit. Vna vox cunctorum erat, vnum naturæ votum: *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.* Omnes vno naturæ sensu consensuque dicebant: *Fiat voluntas tua, sicut in cælo & in terra.* Hoc est, vt ait Augustinus: *Quomodo tibi seruierunt Angeli in cælo, & nos tibi seruiamus in terra. Angeli autem ipsius sancti obediunt illi, non illum offendunt, sed faciunt iussa, amando Deum. Hoc ergo oramus, vt nos præceptum Dei cum charitate faciamus.*

Ad eius exemplum Regnum Dei obedientiâ acquirendum.

Pulchra petitio, & simul fortis munitio contra diabolici serpentis insultus, vt testatur Cyprianus,

quem lib.4.contra Epistolam Pelagiani, cap.9. idem Augustinus allegat: *Addimus quoque & dicimus, Fiat voluntas tua, sicut in cælo & in terra, non vt Deus faciat quod vult, sed vt nos facere possimus quod Deus vult. Nam Deo quis obsistit, quò minùs faciat quod vult? sed quia nobis à diabolo obsistitur, quò minùs per omnia noster animus atque actus Deo obsequatur, oramus & petimus, vt fiat in nobis voluntas Dei.* Hæc igitur congrua postulatio, hæc totius naturæ oratio, hoc solemne votum immaculatæ MARIAE, quæ non ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex voluntate Dei nata est.

FIAT VOLVNTAS TVA, SICVT IN CAELO ET IN TERRA.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1.Timoth.4,16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

ATtende Deo, cuius voluntas seruatur & impletur in cælesti regno & imperio: attende tibi ipsi, more cælesti; audi, & adhære disciplinæ Patris tui, sicut Primogenita Dei & simul filia Adæ

MARIA

MARIA auſcultauit & adhæſit. Benè & ſatis opportunè cap. 10. de Contemptu mundi aduertit Iuſtinianus: *Cùm Dei perficimus voluntatem, cùm diuinam in nobis per virtutum ſtudia cuſtodimus imaginem, rectiſſimè filij Excelſi ſumus.* Pater noſter cæleſtis *voluntariè genuit nos verbo veritatis, vt ſimus initium aliquod creaturæ eius:* & hinc fit, vt diuinæ eius voluntatis adoptione, dignitatem filiorum eius habuerimus. Fit prætereà, vt quoties oramus, *Fiat voluntas tua, ſicut in cælo & in terra,* filiationem eius, in qua Dei forma, imago & ſimilitudo conſiſtit, ratam & firmam in nobis ſeruare poſtulemus. Si quis autem benè attendat, cùm ſic poſtulat, terram ſimul & cælum eſſe deprehendet apud ſe, vbi voluntas Patris impleatur, cùm lib. 4. contra Epiſtolam Pelagianorum cap. 9. loquatur in hæc verba Auguſtinus: *Fieri petimus voluntatem Dei in cælo & in terra, quod vtrumque ad conſummationem noſtræ incolumitatis pertinet, & ſalutis. Nam cùm corpus è terra, & ſpiritum poſſideamus è cælo; ipſi terra & cælum ſumus, & in vtroque, id eſt in corpore & ſpiritu, vt Dei voluntas fiat oramus.* Et quidem vt noſtris omnium votis reſpondeat præfata oratio, Mariana tota ſit. Sit & perfecta obſeruatio, ne quis nitatur in vetitum, & in negata feratur. Atque hoc eſt quod S. Paulus Romanis tamquam rem maximè

Iacob. 1, 18.

ad salutem necessariam tam sedulò inculcat dicens:
Rom. 12, 1 *Obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei, &c. vt probetis quæ sit voluntas Dei bona, beneplacens & perfecta,* id est vt primò benè, mox meliùs, ac demum perfectissimè, sanctissimam Dei voluntatem in omnibus cognoscere & complere studeamus: hæc enim Dei voluntas regula est, mensura, fons & origo omnis virtutis & sanctitatis, cui proinde nostra voluntas planè conformanda est, si sancti & perfecti esse velimus.

Matt. 6, 11

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA NOBIS HODIE.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE filiæ Euæ, seruantis Dei voluntatem, & panem vitæ affectantis.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:

Audi Filia, et vide ne pomum capias, ſed panem vitæ.

MARIA DEO PATRI:

Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.

IMAGO QVINTA EXPLICATA.

HOSTIS felicitatis humanæ ferre minimè potuit, vt humiles homines ad honores, quos ipse in cælo perdiderat, vocarentur; ac proinde induxit Adamum & Euam, vt datum sibi præceptum infringerent, & oblatas sedes amitterent. *Sed & serpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus. Qui dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus vt non comederetis de ligno paradisi? Cui respondit mulier: De fructu lignorum, quæ sunt in paradiso, vescimur: de fructu verò ligni, quod est in medio paradisi, præcepit nobis Deus ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne fortè moriamur. Dixit autem serpens ad mulierem: Nequaquam morte moriemini. Scit enim Deus, quòd in quocumque die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri: & eritis sicut dij, scientes bonum & malum. Vidit igitur mulier, quòd bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile: & tulit de fructu illius, & comedit: deditque viro suo, & comedit.* Comedit vterque pomum, & panem Angelorum vterque amisit. Quis autem sit iste panis, definit in Declamatione Bernardus: *Panis animæ*

Prima in redemptione, & in communione Maria.

Gen. 3, 1.

animæ noſtræ iuſtitia eſt, & ſoli beati qui eſuriunt illum. Beata igitur immaculata MARIA, cui Deus Pater dicit, *Audi filia, & vide, ne pomum capias, ſed panem vitæ.* Reſpondit eſuriens filia, cuius naturæ neceſſitas, extremaque eſuries loquitur: *Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.*

Reclamat intus conſcientia, cùm quis delinquit in Deum: & cùm Adamus & Eua cibum prohibitum ſumerent, reclamauit tunc temporis quodam modo MARIAE ſpiritus, ne fides fallaci ſerpenti haberetur: inſtabat, & vrgebat, vt panis vitæ cibo mortis præferretur; nihil profuit Mariana reclamatio, imò potiùs reclamantem Dei filiam naturæ iure ſecum Adamus & Eua in perniciem attuliſſent, niſi gratia ſuccurriſſet. Iure teneri, debere eſt. Tenebatur quidem iure, ſed non communi iniuria MARIA. Hinc Bernardus de verbis Apocalypſis: *Crudelis Eua, per quam ſerpens antiquus peſtiferum etiam ipſi viro virus infudit; ſed fidelis* MARIA, *quæ ſalutis antidotum & viris & mulieribus propinauit: illa enim miniſtra ſeductionis, hæc propitiationis: illa ſuggeſſit præuaricationem, hæc iniecit redemptionem.* Accipit à patre proles alimentum ſuum, à quo & ſimilitudinem ducit. Accepit igitur panem vitæ à Deo & Patre ſuo MARIA. Quotquot deficiunt, genimina viperarum fiunt; nec iam à diuino

Patre,

Patre, ſed à ſerpente communicatum ſibi cibum capiunt. Hinc dolor, hinc lacrymæ.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum: ploremus coram Domino qui fecit nos. Pſ.94.6.

Ecce, à Deo & eius Primogenita defecimus.

AVguſtinus in ſuis Meditationibus dolens & lugens exclamat: *Quàm durus & dirus caſus ille! Manducabat tunc homo panem Angelorum, quem nunc eſurit.* Heu! heu! Deum iuſtitiæ noſtræ, & ſimul vitalem panem amiſimus. Tanti ſtetit primum pomum, quod accepit à ſerpente primus homo, vt ſe & ſuam poſteritatem ad ſummam miſeriam redegerit. Depauperauit ita ſe ac poſteros ſuos, vt ne quidem panis fruſtum in tota eius familia reliquum foret. Inuentus eſt hic panis iam demeſſus, & maturus, confirmans cor virgineum, apud ſolam immaculatam MARIAM. Maius hoc miraculum eſt, quàm illud cuius meminit Scriptura, cùm tempore famis extremæ Deus per feminam prouidit de pane, quo Elias aleretur, ne periret.

Iactura humani generis.

3.Reg.17, 15.

Periiſſet quidem MARIA, niſi prouidiſſet Deus

F de

de pane, quo & ipsa confirmaretur, & genus humanum reficeretur ac restauraretur. Quem habet MARIA panem, nos amisimus: habet illa, quæ Deum auctorem vitæ suæ colit & adorat; nos amisimus, qui panem Angelorum mortis pabulo posthabuimus.

Ps. 94, 6. *Ploremus coram Domino, qui fecit nos.* Ploremus coram immaculata MARIA, quæ tenens in manu

Thren. 5, 9 panem, præuenit Ieremiam, dum dicit: *In animabus nostris afferebamus panem nobis, à facie gladij in deserto.* Accedit Bernardus, & ipse quidem Marianus, Serm. 1. Omnium Sanctorum: *Vnde nobis animarum panis in deserta terra, in loco hororis & vastæ solitudinis? Vnde nobis sub cælo spiritualis cibus, vbi nihil est nisi labor, &*

Ioan. 16, 24. *dolor, & afflictio spiritus? Scio qui dixerit: Petite, & accipietis.*

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM DA NOBIS HODIE.

Primogenita ante redemptam creaturam immaculata MARIA.

NOn solùm ante omnem rem creatam, sed etiam ante omnem redemptam creaturam Primogenita MARIA consideranda est. Et quidem sanctus Bernardinus Senensis Serm. 51. cap. 3. PRIMOGE-

MOGENITAM Redemptoris eam nuncupauit. Nisi Primogenitam Redemptoris eam sanctus Ildephonsus recognosceret, non sic oraret lib. de Virginitate cap.52. *Concedas mihi tibi famulari, & Domino: illi sicut Redemptori meo, tibi sicut operi redemptionis meæ; quod enim in mea redemptione est operatus, in tuæ personæ veritate formauit.* Cùm ergo S. Thomas 3.part. quæst.83. art.2. asserat, *Fructu Dominicæ passionis quotidie indigemus: vnde & Dominus nos petere docet Luc.11. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie:* consequens est, vt illo eodem die, quo primus homo deliquit, & Christus notauit lignum, damna ligni vt solueret, Dominicæ passionis fructu MARIA indigeret, & vt staret, illum perciperet. Nos itaque cùm in Adamo essemus, pabulum mortis gustauimus: immaculata MARIA cibum vitæ prælibauit, & spiritalem eius effectum sortita & experta est.

Quòd si passionis sacræ fructus resplendet in Eucharistia, & eius effectus est, vt anima in statu gratiæ perseueret; tribuendum est Eucharistiæ, vt virtute eius MARIA in gratia semel recepta permaneret. Christus quidem Agnus est immolatus, & *occisus ab origine mundi*, vt ait Ioannes. Immolabatur ab origine mundi, non solùm in cruce, sed etiam in altari; & vtriusque sacrificij virtus in MARIAM præ- Apoc.13,8

ſeruatam & conſeruatam in ſtatu gratiæ deriuabatur. *Primum mandatum*, vt ait Baſilius Serm.1. de Ieiunio, *accepit Adam: De ligno ſciendi bonum & malum non manducabis. Non manducabis autem, ieiunium eſt, & legis inſtitutionis initium.* Comedit itaque Adamus, & legem ieiunij violauit; violauit tota poſteritas eius, quæ propter fractum ieiunium cæleſti ſe pane priuauit: vnde & nunc ieiunus homo de cæleſti pane communicat. Sola tunc ieiunauit à culpa originali MARIA, quæ digna inuenta eſt, vt panem è cælo delapſum acciperet, & ſimul ſuo tempore conciperet: inuenta digna eſt, vt manducaret panem Angelorum, & quidem more ipſorum qui ab omni culpa ieiuni, panem vitæ deguſtarunt.

Gen.2,17.

Hæc communio prima eſt, quam prima & primogenita filiarum Dei immaculata MARIA ſumpſit, cùm loco prohibiti pomi, cæleſtem prægustauit panem, cuius illa virtus eſt, vt cor humanum confirmet: quem quidem panem ſi guſtaſſet primus homo, nec cecidiſſet, nec poſt lapſum dolens dixiſſet: *Percuſſus ſum vt fœnum, & aruit cor meum, quia oblitus ſum comedere panem meum.* Adiungamus opportunum D.Gregorij commentarium. *Panem in paradiſo primus homo habuit conditus, quamdiu inconcuſſo mentis veſtigio Conditoris ſui præcepta ſeruauit. Panis autem fuit diuinæ viſionis*

Pſ.101,5.

visionis delectatio, verbi Dei satietas; intimæ quietis gaudium, lucis inaccessibilis splendor, sapientiæ refectio, Angelorum societas, amor Dei, iubilum spiritus, contemplationis suauitas, securitas mentis, præsentia Creatoris. Quem panem tunc profectò perdidit, cùm serpentis suggestioni consensit. Concludit tandem: *Sequatur ergo obliuionem commemoratio, & esuriem refectio comitetur; vt panem illum, qui de cælo descendit, manducantes, & pœnam euadamus mortis perpetuæ, & vitæ participemus æternæ, sicut Dominus ait in Euangelio: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum.* Ioan. 6, 52.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

ATtende Deo, qui verum panem mittit de cælo: attende tibi ipsi, ne cælesti pane priueris, sed ligno vitæ fruaris, de quo Apocalypsis 2, 7. *Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei.* Vincenti datur; & quidem, teste Augustino lib. de Vera religione, cap. 45. *inuicti eße volumus, & rectè: hoc enim habet animi nostri natura post Deum, à quo ad*

imaginem eius factus est homo; sed eius erunt præcepta seruanda, quibus seruatis, nemo nos vinceret. Inuicta propterea MARIA, quia præceptum Dei seruauit, & de serpente triumphauit. In hoc signo vinces. Vinces serpentem, atque proditores sensus, qui contra Euam in Paradiso rebellarunt. Conspirarunt cum serpente oculi, qui pulchrum esse pomum iudicarent: coniurauit auditus cum oculis, quatenus percepit vocem deceptoris: defecit tactus, quatenus apprehendit prohibitum cibum: & gustus peccauit, delinitus dulcedine fructus. In hoc igitur signo vinces communem hostem, carnem & eius rebelles sensus.

Matt. 6, 12 DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA, SICVT ET NOS DIMITTIMVS DEBITORIBVS NOSTRIS.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE, filiæ Euæ, panem vitæ gustantis, & simul periclitantis.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:

Audi Filia, et vide debita naturæ tuæ. Euasisti.

MARIA DEO PATRI:

Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

IMAGO SEXTA EXPLICATA.

ECIDERVNT cadauere toto Adamus & Eua: lubricus ſerpens eſt, lingua eius fallax & lubrica. *Lingua fallax non amat veritatem, & os lubricum operatur ruinas.* Lubricum os ſerpentis aperuit peccati viam, quam ingreſſus labilis Adam, traxit ſecum totum humanum genus: ruit ille, corruit illud. Erat filia Dei in lubrico, cui Deus Pater occurrit, *Audi filia, & vide debita naturæ tuæ. Euaſiſti.* Deus Pater illam tenuit, ne ruinam pateretur, quæ iam periclitabatur. MARIA non naturâ, gratiâ ſtetit, quæ dicit: *Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.* Ambroſius lib.6. de Sacramentis, cap.4. explicans hunc locum, ait: *Habuiſti pecuniam, cum qua diues naſcereris. Diues eras, ad imaginem & ſimilitudinem Dei factus: perdidiſti quod habebas, hoc eſt humilitatem; dum arrogantiam deſideras vendicare, perdidiſti pecuniam, ſicut Adam nudus es factus: accepiſti à diabolo debitum, quod non erat neceſſarium.* Adamus quidem & Eua, ac ſimul poſteri omnes, peccati debitum acceperunt: debitum naturæ ſolùm contraxit, non cul-

Prima auxilio gratia prauenta Maria.

Prou.26, 28.

pæ, MARIA; & hoc à primo parente,cuius filia erat, suscepit. Accepit debitum, incurrit periculum, cùm Adamus in lubrico eam constituit.

Verè Esther MARIA est,quæ dicit in oratione sua:
Esth.14,3. *Domine mi, qui Rex noster es solus, adiuua me solitariam.* Et quidem *Deus in medio eius, non commouebitur; adiuuabit eam Deus manè diluculo.* Benè Esther MARIA est, cuius causâ Deus spiritum suum in mansuetudinem vertit, festinansque exiluit de solio suo, & sustentans in vlnis suis, donec rediret ad se, his verbis blandiebatur: *Quid habes Esther? noli metuere. Non morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est.* Non comprehendit lex eam, quæ in periculo solùm casus & ruinæ fuit, sed non cecidit; passa est discrimen, non crimen. Verè Esther MARIA est, cui dixit diuinus Assuerus: *Quæ est petitio tua Esther, vt detur tibi? & quid vis fieri?* Respondet illa: *Si inueni gratiam in oculis tuis, ô Rex, & si tibi placet, dona mihi animam meam, pro qua rogo, & populum meum pro quo obsecro.* Postulat MARIA vitam, quæ communi necessitati subiacebat. Et quidem vita subiecta necessitati debetur, & ab hoc debito cupit se liberam
Esth.15,12 (margin)
Cant.8,5. esse MARIA. Factum puta. *Sub arbore malo suscitaui te: ibi est corrupta mater tua, ibi violata est genitrix tua.* Filius Dei nec crimen nec discrimen passus est, filia

Dei

Dei MARIA diſcrimen ſubiit primi parentis, & tota eorum poſteritas crimen pariter incurrerunt, quorum Aduocata MARIA fuit, & orauit: *Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.* Etenim, teſtante Bernardo Serm. de Verbis Apocalypſis, *debitricem ſe fecit* immaculata MARIA, vt pro debitoribus oraret, & orare doceret pro venia.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum: ploremus coram Domino qui fecit nos. Pſal.94,6.

In ſimilitudinem Adami & Euæ cecidimus, ſtetit PRIMOGENITA Dei.

PLoremus coram Domino qui fecit nos, & nos in Adamo & Euæ ſemine culpa originalis infecit. *Ruina generis humani.* Cadauere toto ceciderunt Adamus & Eua; *ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem, expulſi ſunt, & non potuerunt ſtare*, & in ipſis nos peccando expulſi ſumus, & ſtare minimè potuimus. *Solummodò*, ait Salomon, *hoc inueni, quòd fecerit Deus hominem rectum, & ipſe ſe infinitis miſcuerit quæſtionibus. Quis talis vt ſapiens eſt? & quis cognouit ſolutionem verbi?* Sapiens ergo Damianus, qui memor noſtræ miſeriæ, & ſi-

Pſ.35,13.

Eccleſ.7,30.

mul felicitatis immaculatæ MARIAE, Serm. de Aſſumptione ait: *In meridiano lumine primus ille parens creatus eſt, factus ad imaginem conditoris. Faciamus, inquit, hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram: ſed ille, tanti priuilegij dignitate reiecta, à poteſtate ſpiritus, falſa promiſſione delinitus inhæſit, & ſecum poſteritatem ſuam æternæ morti deſtinauit, & tenebræ ab illa hora factæ ſunt ſuper terram vſque ad Virginem.* Vſque ad Virginem, quæ numquam in tenebris fuit, ſed ſemper in luce. Vſque ad Virginem, quæ paſſa non eſt communem ruinam.

Scribit itaque Hieronymus in Epiſt. ad Marcell. ante ortum Aſellæ ſanctiſſimæ puellæ, in ſomnis eius patri deſcriptam filiam & oſtenſam fuiſſe. *In phiala*, inquit, *nitentis vitri, & omni ſpeculo purioris patri traditur per quietem.* Erat Dei filia MARIA; in vaſis fictilibus Adami ſimul & Euæ nitebant vaſa, & ſplendebant in ſtatu iuſtitiæ & innocentiæ, cùm Deus ab opere, quod patrarat, requieuit. In phiala nitentis vitri, & omni ſpeculo purioris, per quietem offert ſe Deo Patri MARIA, quæ cadente phiala, ipſa non cecidit, ſed Dei beneficio ſtetit. Cùm rebellem & perduellem Core, omnemque eius ſubſtantiam terra deuoraſſet, & vorax ignis abſorbuiſſet, *factum eſt grande miraculum, vt Core pereunte, filij eius non perirent.*

Num.26, 11.

rent. Magis mirabile hoc eſt, vt Adamo pereunte, & tota poſteritate ruente, vnica ipſius filia ſalua & incolumis euaderet, cùm ſummus Deus grande miraculum illud patraret. Haud dubiè proles Core in ſummo diſcrimine erant, vt cum parente abſumerentur & abſorberentur: ſimiliter filia Adæ MARIA in extremo periculo fuit, vt eamdem cum patre ſuo ruinam mortemque pateretur; cuius diſcriminis memor, orat illa, & nos quoque criminis noſtri memores orare oportet:

DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA, SICVT ET NOS DIMITTIMVS DEBITORIBVS NOSTRIS.

Chryſoſtomus Homil. de Orat. Dominica: *Quæ ſunt iſta debita? Fortè cautionum debita. Fortè aliquid debemus Deo. Quid debemus Deo, niſi imaginem & ſimilitudinem eius ſeruare illæſam?* Hoc debitum immaculatæ Mariæ decens & congruum eſt. *Sunt alia debita quæ debemus Deo. Peccauimus illi grauiter, iniuſtè egimus, iniquitatem fecimus. Aut quis caſtum ſe gloriatur habere cor, aut mundum ſe eſſe à peccatis? Si dixerimus,* 1.Ioan.1, 8.
quia peccatum non habemus, ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Ergo iſta ſunt debita, quia non eſt ſine peccato, nec infans vnius diei natus ſuper terram. Nam quomodo poteſt eſſe mundus de immundo conceptus ſemi- Iob 14,4.

 ne?

ne? quia in iniquitatibus conceptus ſum, & in delictis mater in vtero nos aluit. Ieiuna ab hoc cibo, ab hoc debito libera, ab hoc peccato immunis extitit Virgo MARIA: non habuit debitum criminis, habuit diſcriminis occaſionem.

Debita noſtra tria ſunt, nempe naturæ, culpæ, & pœnæ, pro quibus Euæ Aduocata MARIA orat, vnam cum illa gerens perſonam: hæc enim lex eſt, vt aduocatus & cliens eamdem perſonam agant. Cùm ſerpens primum hominem ad peccandum inclinaret, & in lapſum prona natura foret, in diſcrimine, non in crimine illa erat proxima ruinæ & quaſi obſtricta iam lapſui, cùm Deus accurrit, apprehendit & tenuit filiam ne corrueret. Vertebatur iam phiala, vertebatur iam natura, cùm gratia redemptionis afflante, MARIA liberata eſt, ne peruerteretur. Proxima ruinæ fuit, & huic obſtricta debito, quod culpam necdum patratam in decliui natura præceſſit. Naturam ſic labilem habuiſſe, non cedit in pœnam immaculatæ MARIAE, quandoquidem adhuc culpa patrata non erat, vnde pœna originem habet: redundat potiùs in maiorem Virginis gloriam, & ſimul victoriam, quæ in natura fragili ſplendet. Haud dubiè virginitas magis glorioſa apparet; & eſt in noſtra natura fragili, quàm in

in ſecura Angelorum conditione , vel ex eo maximè, quòd caro humana de ſe in caſum vergat, quem corporis expers Angelus nec timet , nec timere poteſt. Timuit caſum natura MARIAE, vnde de conceptu immaculato agens Damaſcenus, Orat. 1. de Natiuitate ait : *Etenim natura gratiæ cedit , ac tremula ſtat , progredi non ſuſtinens.*

Pulchrum debitum , quod in maiorem gloriam Redemptoris , & honorem Redemptæ Virginis cedit. Cedit quoque in vtilitatem noſtram, quibus non ſolùm labilem , ſed etiam lapſum , pœniſque variis ſubiectam naturam Adamus dedit. Dedit labilem naturam, ſed ante omne peccatum intemeratæ MARIAE : nobis verò poſt culpam, vt naturæ in malum propenſio pœna eſſet. Quàm vtilis nobis ſit præſeruata ſic MARIA , vel ex hoc intelligi poteſt , quòd Sermone 61. S. Bernardinus affirmat : MARIA *ſola per multa millia annorum, antequam naſceretur, primò & principaliter Adam & Euam præſeruauit in eſſe. Cõſtat nempe, quòd ex propria tranſgreſſione Adam & Eua non ſolùm mortem, ſed & annihilationis exterminium meruerunt, & diuina vltio, quæ perſonarum acceptionem ignorat, ſicut nec culpam Angelicam, ſic nec humanam dimiſiſſet impunem, ſed propter præcipuam reuerentiam , & ſingulariſſimam deuotionem, quam habebat ad Virginem, præſeruauit.*

AT-

ATTENTIO.

Attende tibi. 1.Timoth.4,16.

Attende itaque tibi ipſi, vt Deo ſimul attendas. *Baſilius in Homil.*

ATtende Deo, qui te creauit & genuit: proles tamen facta Adæ, maieſtatem Dei Patris ac Creatoris offendiſti. Attende tibi ipſi, ac miſeriam tuam expende, dole, & plora, te Marianum non fuiſſe, ſed decidiſſe ac corruiſſe. Attende iuſtitiam Dei, punientem Adamum & Euam; miſericordiam Dei, MARIAM immaculatam præuenientem. Satis benè Auguſtinus lib.3.de Libero arbitr.poſt med. *Cùm primi homines peccauiſſent, & in errorem, & ruinam, & in mortem præcipitati ſunt; rerum Moderatori ſummo placuit iuſtiſſimè, vt in ortu hominis appareret iuſtitia punientis, & in prouectu miſericordia liberantis.* Ritè ac rectè tempore caſus communis, non parua ſed prouecta MARIA deſcribitur, in qua non iuſtitia punientis, ſed miſericordia liberantis elucet. Decreuimus in Adamo, in Chriſto creſcimus, cùm cap.4,15. ſcribat ad Epheſios Apoſtolus: *Veritatem autem facientes in charitate, creſcamus in illo per omnia, qui eſt caput*

put Christus: ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem iuncturam subministrationis, secundùm operationem in mensuram vniuscuiusque membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in charitate. Huius enim corporis politici, de quo ibi agit Apostolus, caput est Christus, corpus ipsum Ecclesia, membra sunt singuli fideles, iunctura est mutua fidelium vnio atque communicatio, anima est fides & charitas, spiritus vitales & animales sunt gratiæ præuenientes & excitantes; quæ à cerebro, id est à Christo, descendunt, & singulis membris, id est fidelibus, adspirantur. Charitas enim quasi anima facit nos crescere in Christo, vt crescente charitate, crescat totus homo in Christo; & singulis hoc modo in fide & charitate crescentibus, crescat totum Ecclesiæ corpus. Videte ergo, inquit, vt vnionem mutuam studiosè colatis, seruetis, augeatis, vt per eam spiritus Christi & Ecclesiæ participes fiatis, crescatisque in fide & charitate; itaque singulis crescentibus, tota Ecclesia crescat & augeatur atque perficiatur. Magnitudo enim, profectus, incrementum, & perfectio cuiusque fidelis, ac consequenter totius Ecclesiæ, sita est in profectu, incremento, & perfectione fidei & charitatis, & consequenter aliarum virtutum quæ charitatem comitantur; ita vt, quantum in actibus

ſidei & charitatis, & conſequenter in earumdem habitibus quiſque fidelis proficit, tantum creſcat illius magnitudo ſpiritalis : ac quantum in iiſdem creſcunt omnes fideles, tantum creſcat & perficiatur totius Eccleſiæ magnitudo. Pertinet huc quod aduertit Cyrillus lib. 12. in Leuiticum : *Peccatum hominem paruum facit & exiguum, virtus eminentem præſtat & magnum. Sicut enim ægritudo corporis exiguum & exile facit corpus hominis, ſanitas verò lætum reddit & validum : ita intellige, quia & animam quidem ægritudo peccati humilem facit & paruum, ſanitas verò hominis, & virtutis opera magnam faciunt eam & eminentem; & quantò magis in virtutibus creſcit, tantò proceriorem reddit magnitudinem ſui.* Signum magnum apparuit in cælis; apparuit in paradiſo magna ſine vlla culpa MARIA primogenita Dei filia.

Mat. 6, 13. ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM, SED LIBERA NOS A MALO.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE filiæ Euæ; diſcrimen ſuperantis, & caput ſerpentis conterentis.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide miſerum hominum exilium.

MARIA DEO PATRI:
Et ne nos inducas in tentationem: ſed libera nos à malo, Amen.

IMAGO SEPTIMA EXPLICATA.

EXPVLIT iuſtus Deus ex cæleſti aula ſua ſpiritus proditores, amandauit quoque ex paradiſo voluptatis homines peccatores, vt æquo iure agere ſe declararet. Damnauit exilio Deus proceres naturæ noſtræ, & in hoc ipſo ſupplicio pietatis ſuæ magnum exhibuit indicium, clarum dedit argumentum. Cùm voluptas paradiſi parentibus nòſtris ac nobis plurimùm nocuiſſet, cenſuit Medicus diuinus, vt pro ſalute carnis & animæ ſolum terræ mutaretur. Benè Bernardus ait de Modo benè viuendi, Serm. 6. *Sæpè quibuſdam, dum mutatur locus, mutatur mentis affectus. Congruum eſt enim, inde etiam quemque corporaliter recedere, vbi ſe meminit vitiis deſeruiiſſe.* Sola MARIA, cui deliciæ paradiſi nullum nocumentum pepererunt, in paradiſo remanſit. Cùm à peccati fuga pœnitentia exordium habeat, Adamus ſimul & Eua dum pelluntur ex paradiſo, ſuam quoque pœnitentiam à fuga voluptatis ordiuntur. Huc alludens Iſidorus cap. 5. in Geneſim, ait: *Sic dimittitur Adam à paradiſo beatitudinis, vt operetur terram; id eſt, vt in corpore iſto*

Prima de ſerpente triumphauit Maria triumphatrix.

laboret, & collocet ſibi meritum redeundi ad vitam beatam, quæ paradiſi nomine ſignificatur, poſſitque aliquando manum porrigere ad arborem vitæ, & viuere in æternum. Manus autem porrectio benè ſignificat crucem aut cruciatum pœnitentiæ, per quam vita æterna reparatur.

Cùm in ſalutare ſuum exilium Adamus & Eua amandantur, dicit Deus Pater MARIAE: *Audi filia, & vide miſerum hominum exilium.* Patriq́ue reſpondet filia: *Et ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo.* Calcat MARIA ſerpentem, criminis ac diſcriminis auctorem; & præcauens in futurum, immunem ab omni tentatione & peccato ſe eſſe expetit, & petit: *Et ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo.* Poſtulat & impetrat MARIA, de qua ſic Agnes apud Birgittam lib.30. cap.30. *Habuit* MARIA *conſtantiam certaminis contra incurſus diaboli.* Dixerat ſer-
Gen.3,15. penti Deus: *Ipſa conteret caput tuum.* Tunc contriuit, cùm eius ſuggeſtionibus, inuaſionibus, incurſibuſq́ue repugnauit. Benè Auguſtinus Serm.4. in Pſalmum 103. *Caput ſerpentis, prima peccati ſuggeſtio eſt: caput calca, & euades ceteros motus.* Euaſit immaculata MARIA, quæ nihilominùs ait: *Et ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo.* Cùm quis ſæua & immani tempeſtate iactatus vehementer horruit naufragium; etſi in portu ſecuro iam ſit, cùm tumens

mens prospicit mare, adhuc timet. Collocata in tuto MARIA, quæ proxima ruinæ fuit, adhuc metuit ne incidat in tentationem, ne malum incurrat: nos reatus malum incurrimus, doleamus nostram miseriam, nostrum exilium lugeamus.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum: ploremus coram Domino qui fecit nos. Ps. 94, 6.

In similitudinem Adami & Euæ exules ploremus & clamemus.

PLoremus coram Domino qui fecit nos*, vt essemus in paradiso: inde prima culpa nos eiecit & extorres effecit. Deplorat hoc exilium Augustinus libro Meditat. *Ad videndum te, Deus, factus sum, & nondum feci propter quod factus sum. O quàm durus & dirus casus ille! Heu! quid perdidit homo, & quid inuenit? Quid recessit, & quid remansit? Perdidit beatitudinem ad quam factus est, & inuenit miseriam propter quam factus non est. Abscessit sine quo nihil felix est, & remansit quod per se non nisi miserum est. Manducabat homo tunc panem Angelorum quem nunc esurit, manducat nunc panem dolorum quem tunc nesciebat. Quare sic nobis obscurauit* Exules filij Euæ.

rauit lucem, & obduxit tenebras? Vt quid nobis abstulit vitam, & inflixit mortem ærumnosam. Vnde sumus expulsi, vnde præcipitati, quo obruti? A patria in exilium, à visione Dei in cæcitatem mentis, à iucunditate immortalitatis, in amaritudinem & horrorem mortis. Misera mutatio est, sed de quanto bono in quantum malum! Graue damnum est, grauis dolor, graue totum est.

Habet Adamus, habet Eua, habemus & eorum filij in miseria & exilio nostro Aduocatam apud Deum, immaculatam MARIAM, cuius opem & auxilium imploremus; cui & dicere possimus cum Athanasio Homil. de Deipar. *Audi filia Dauid & Abrahæ, & inclina aurem tuam in preces nostras, & ne obliuiscaris populi tui, neque nostri qui sumus de familia & de domo Patris tui secundùm generis prosapiæque rationem; nostráque filia es, quia ex nobis genita es.* Accedat, oret, & clamet Ecclesia: *Ad te clamamus exules filiæ Euæ, ad te suspiramus gementes & flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo Aduocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte.* Si respicis, lapsi stabunt, fletuque culpa soluetur. Satis benè Ambrosius de Secunda interpellat. Dauid: *Si quis ad grauiora peccata defluxerit, nec egerit pœnitentiam, imago eius aboletur, & eiicitur, sicut Adam de paradiso eiectus est & exclusus.* Expulsus & exclusus ille pœnitentiam egit, & ab exilio liber

liber in patriam rediit, ductus ſimul & inſtructus diuinâ Sapientiâ. *Hæc illum, qui primus formatus eſt à* Sap.10,1.
Deo pater orbis terrarum, cùm ſolus eſſet creatus, cuſtodiuit, & eduxit illum à delicto ſuo, & dedit illi virtutem continendi omnia. Ergo qui ſumus filij ipſius, & communicamus in culpa, *ploremus coram Domino qui fecit nos*: oremus, ne rurſus tentationi ſuccumbamus, ſed à malo liberemur. Liberemur & à malo quod ex prima lue & labe contraximus, & in regnum Dei reſtituamur, lauacro ſacri Baptiſmi recreati & innouati. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua &* Ioan.3,8.
Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende grande & graue malum, quod prima peperit culpa, cuius euades iugum, ſi noua efficiaris creatura. *In* CHRISTO IESV *neque circumciſio aliquid valet, ſed noua creatura,* vt ſcribit ad Galat.6,8. D.Paulus. Noua creatura eſt illa, quæ ex aqua & Spiritu ſancto renaſcitur. & monetur ab Ambroſio lib.de Viduis: *Attende tibi, hoc eſt, imagini quam à* CHRISTO *accepiſti. Ipſam ſerua imaginem, quam* CHRISTVS *in te operibus ſuis pinxit.* Audi rurſus Ambro-

ſium in cap.2.Lucæ loquentem : *Sicut peccatum à mulieribus cœpit, ita etiam à mulieribus bonum inchoatur: vt feminæ quoque muliebria opera deponentes, infirmitati renuntient; & anima quæ non habet ſexum, vt* MARIA *quæ neſcit errorem, religioſo imitetur ſtudio caſtitatis.* Caſta & pura redditur, vt MARIA, anima Chriſtiana, quæ tingitur & pingitur in ſacroſancto Baptiſmate, conſors facta Spiritus ſancti, qui primam omnium illam formauit, & ad eius imitationem Chriſtianos omnes reformauit. Chriſtiane igitur cultor, de malo, de peccato hereditario & eius pœnis, in formam Marianam & ſimul imaginem innouate & inſtaurate, virtute Spiritus ſancti triumpha.

BAPTISMVS

Ars noua benè viuendi & moriendi, figurata & illuſtrata.

Sit in Tabula mentis Chriſtianæ prima omnium imaginum imago immaculatæ Conceptionis, forma Animæ ſacro Baptiſmo innouatæ.

IMA-

CONCEPTIO.
AVE
EVA
AVE MARIA.

IMAGO OCTAVA EXPLICATA.

REX Dauid, Princeps ſecundùm cor Dei, cultor ſummi Creatoris, & artis benè viuendi amator, & æſtimator ante creationem immaculatæ MARIAE, nomine Dei Patris eam vocabat FILIAM. *Audi filia, & vide.* Videbat & ipſe, ac recognoſcebat in ea formam primæuæ virtutis ac probitatis. Hæc forma ſanctitatis & iuſtitiæ, quæ ab orbe condito emicabat & refulgebat, conditur & editur non tamquam filia Euæ, ſed Gratiæ, in cuius puriſſima Conceptione præſcribit Eccleſia, quod lib.2. ad Virgines ſcripſit Ambroſius. *Sit vobis tamquam in imagine deſcripta virginitas, vitaque beatæ Mariæ. Hinc ſumatis licet exempla viuendi, vbi tamquam in exemplari magiſteria expreſſa probitatis, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeatis, oſtendunt.* Hinc noua viuendi ars principium ſumit, ſicut ars malè viuendi ab Eua habuit exordium.

Prima triumphatrix Maria concepta ſine peccato, agit in Conceptione ſolemnem de peccato triumphum.

Receſſit à Deo Eua, non receſſit MARIA. Cùm adhuc apud illam eſſet, acceſſit potiùs ad Deum, cui præſens fuit à mundi conſtitutione; & adeſt iam con-

dita, & ex ſanctis parentibus edita, mundi reſtitutioni & reformationi prima poſt Chriſtum. qui libro 1. Reuelat. S. Birgittæ, agens cum Matre, ait: *Tu fuiſti ſic dulcis Patri meo, quòd ipſe recepit te totam in Spiritum ſuum, & dulcedo tua ſuper omnes placuit.* Deus creauit illam in Spiritu ſancto, & in Spiritum ſanctum intromiſit, vt in ipſo tamquam in ſacrario eſſet, eſſetque viciſſim ipſa Spiritus ſancti Sacrarium.

Sap. 7, 22. *Eſt enim in illa*, vt ait Sapiens, *ſpiritus intelligentiæ, ſanctus, vnicus, multiplex, ſubtilis, diſertus, mobilis, incoinquinatus, certus, ſuauis, amans bonum, acutus, quem nihil vetat, benefaciens, humanus, benignus, ſtabilis, certus, ſecurus, omnem habens virtutem, omnia proſpiciens, & qui capiat omnes ſpiritus: intelligibilis, mundus, ſubtilis. Omnibus enim mobilibus mobilior eſt ſapientia: attingit autem vbique propter ſuam munditiam.* Hic Spiritus ſanctus eſt, in quem Pater ſuam recepit filiam, quæ

1. Cor. 6, 17. caput ſerpentis contriuit. *Qui adhæret Domino, vnus ſpiritus eſt.* Vnus ergo ſpiritus cum Deo MARIA fit,

Cant. 6, 8. vna columba. *Vna eſt columba mea, perfecta mea, vna eſt matris ſuæ, electa genitrici ſuæ. Viderunt eam filiæ, & beatiſſimam prædicauerunt; reginæ & concubinæ, & laudauerunt eam. Quæ eſt iſta, quæ progreditur, quaſi aurora conſurgens, pulchra vt luna, electa vt ſol, terribilis vt caſtrorum acies ordinata?*

Poſtquam

Poſtquam generoſa illa Iuditha caput Holofernis abſtulit, ſcriptum legimus: *Erat autem diebus feſtis procedens cum magna gloria.* Prima ac primaria Iuditha, quæ poſt partam de hoſte victoriam glorioſiſſimè triumphat, MARIA eſt, diebuſq; ſolemnioribus & lætioribus, nouem ſcilicet Feſtiuitatibus, procedit ac progreditur magna cum gloria. Hæc ſingularis gloria filiæ Dei, vt IMMACVLATA ſit. Quídni ſit, quam Pater in Spiritum ſanctum recepit? eſt enim in ea Spiritus intelligentiæ, contra omnem aſtutiam ſerpentis qui ſeduxit incautam Euam. Eua incauta & cæca, MARIA tota perſpicax & oculata eſt. Satis benè Cyrillus lib. 6. in Ioan. cap. 25. *Omnes homines (excepto illo qui de homine natus eſt, & ſacratiſſima etiam Virgine, ex qua Deus homo prodiit in mundum, exempta) cum peccato originali naſcimur, & grauiſſima cæcitate depreſſi in mundum venimus.* Tota oculata, & ſimul illuminata MARIA creata eſt in Spiritu ſancto, qui mundus eſt & incoinquinatus, & teſtimonium reddit quòd ipſa tota pura & immaculata procedat. Hæc Spiritu ſancto ornata, & diuino eius teſtimonio munita comparet. Felix es ſacra Virgo MARIA, & omni laude digniſſima, intende, proſperè procede, & regna, fauſtis auſpiciis progredere, mutans nomen Euæ. AVE MARIA Primogenita Redem-

Iudith. 16, 27.

Iudith 15, 10. Redemptoris, forma nostræ regenerationis. *Tu honorificentia populi nostri.*

ADORATIO.

Ioan.4,24. *Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.*

Ps.94,6. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.*

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Conceptionis.

Virtute sacri Baptismi anima Christiana mystica Maria fit, & cum Maria de peccato triumphat.

CHristus, teste Cyrillo lib.2. in Ioan. cap.3. non tam sibi, quàm nobis, columbam Spiritus sancti in fluuio Iordanis accepit. *Spiritus enim, qui à nobis propter peccatum deuolauit, cùm nullum peccatum in eo inuenerit, mansit in ipso. Nobis igitur in seipso accepit, & prisca nobis renouat bona.* Hic idem Spiritus nullum peccatum reperit in MARIA, & mansit in ea, quæ prima proles populi Christiani est. Qualis immaculata MARIA, talis noua creatura, postquam cælesti

Eccli.1,8. lauacro illustrata & illuminata est. *Vnus est altissimus Creator omnipotens, & Rex potens, & metuendus nimis, sedens super thronum illius, & dominans Deus. Ipse creauit illam in Spiritu sancto.* Ex hoc eodem Spiritu anima Christiana renascitur, cùm Ioannis 3, 3. asserat

ferat Christus: *Amen amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod enim natum est ex carne, caro est; & quod natum est ex Spiritu, spiritus est.*

Quòd si creata in Spiritu sancto MARIA, tota pura, tota immaculata est, tota munda & sancta refulget; pariter anima post susceptionem Baptismi, quemadmodum definitum est in Concilio Tridentino decret. de Peccat. orig. *In renatis nihil odit Deus, quia nihil damnationis iis qui verè consepulti sunt cum* CHRISTO *per Baptisma in mortem, qui non secundùm carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti sunt. Heredes quidem Dei, coheredes autem* CHRISTI, *ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur.* Exemplar huius puritatis MARIAM Deus in Spiritu sancto creauit, & quidem nobis formauit. *Ipse creauit illam in Spiritu sancto, & vidit, & dinumerauit, & mensus est. Et effudit illam super omnia opera sua, & super omnem carnem secundùm datum suum, & præbuit illam diligentibus se* imitandam, adorandam, salutandam, quam salutauit Angelus *Aue.* Luc.1,28.

Accedit Ecclesia: *Sumens illud Aue Gabrielis ab ore, funda nos in pace, mutans Euæ nomen.* Mutata est Eua

in MARIAM, coruus ſcilicet in columbam, de qua cap.8. Speculi aſſerit Bonauentura: MARIA *fideliſſima mediatrix ſalutis, veluti fideliſſima columba inter ſummum Noë, & mundum ſpirituali diluuio ſubmerſum. Eua velut coruus in diluuio infideliſſima, fuit mediatrix perditionis.* Benè & ſatis benè Bernardus Serm. de verbis Apocalypſis: *Sic nimirum clementiſſimus & prudentiſſimus Artifex, quod quaſſatum erat non confregit, ſed vtiliùs omnino refecit, vt videlicet ex nobis nouum formaret Adam ex veteri, & Euam transfunderet in* MARIAM. Benè & ſatis benè in Salutat. Angelicam Andreas Cretenſis: *Gaude terra virginea, ex qua nouus Adam formatur, qui veterem Adam ſeruet. Gaude ſpeculum, per quod iuſtitiæ Solem venientem è cælo ſuſpicientes ij, qui denſis in tenebris peccati verſabantur, illuſtrati ſunt.* Accedit Cyrillus lib.13. contra Hæreticos, cap.3. *Deus per Spiritum ſanctum renouat creaturas ad ſe ipſum; & ſicut luminis illuminatio opus eſt, ſic & Spiritus ſancti opus eſt in Deo per gratiam reformare participes ſuos.* Quod vtique fit in Baptiſmo; ita vt meritò cum ſancto Dionyſio Areopagita Eccleſ. Hierarchiæ cap.1.§.4. iuxta Corderij noſtri interpretationem, dicere poſſimus, *Dei-principalem beatitudinem, quæ naturâ deitas eſt, & principium deificationis, ex quo ij qui deificandi ſunt, deificantur, diuina bonitate ſacrum ordinem* [ſeu Sacramentum

mentum hoc] *in ſalutem & deificationem noſtram conceſſiſſe.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc eſt imagini quam à Chriſto accepiſti. *S. Ambroſius lib.3. de Viduis, p.3.*

F*Actus eſt primus homo Adam in animam viuentem, nouiſſimus Adam in ſpiritum viuificantem. Sed non prius quod ſpiritale eſt, ſed quod animale; deinde quod ſpiritale. Primus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cælo, cæleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Igitur, ſicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis.* Sanctus Paulus 1.Corinth.15, 45.

Sanctus Cyrillus lib.2.in Ioan. cap.3. *Quoniam primus Adam libertate ſua non bonum, vt debuit, ſed malum, vt diximus, elegit; atque ideò morti addictus, Spiritum ſanctum amiſerat, qui malignus, vt ſcribitur, fugit, neque habitat in corpore peccatis ſubiecto; de cælo nobis ſecundum Adam miſericordia Dei miſit.* Accepiſti itaque fumoſam Adami terreni imaginem, cùm ex ipſo generatus es; regeneratus verò in Spiritu ſancto, CHRISTI

ſplendidam formam & effigiem recepiſti, qualis in MARIA apparet, & qualem deſcribit eam Chryſoſtomus Homil. ad Baptizand. *Ut ſtatuam auri metallo confectam, aliquanti temporis metis fumo & puluere, & æruginis ſordibus coinquinatam, cùm artificis manus acceperint, reuocauit fornacis ardore, & ſplendidam nobis lucidamque demonſtrant; ita & noſtram naturam Deus æruginatam mole peccati, & malorum geſtorum fumo violatam, & omni pulchritudine, quam primò ei donauerat, denudatam, in illos aquarum fontes tamquam in purgatorium mittit, & pro flamma, Spiritus gratiam ſubminiſtrat, & exinde Solis radiis eleuat clariùs lucentem, veterem hominem conterens, nouum autem oſtendens longè meliorem.*

Accedit D. Chryſoſtomo Cyrillus lib.11. in Ioan. c.25. *Quemadmodum terreſtris Adæ imago peccato, & ſordibus, infirmitate voluptateque carnis, interitu ac denique morte cognoſcitur; ſic cæleſtis Adæ imago vita, incorruptibilitate, & ſanctificatione, ceteriſque huiuſmodi perſpicitur. Non erat autem poſſibile, ad pulchritudinem nos priſtinam reduci, cùm ſimul reformati fuerimus, niſi Deo coniungeremur (ſic enim ab initio fueramus decorati) coniungi verò Deo nemo aliter quàm Spiritus ſancti participatione poteſt, propriam nobis ſatisfactionem immittentis, & ad vitam ſuam interitui ſubiectam naturam hominum reformantis.*

mantis. Imago enim ſincera Patris Filius eſt, naturalis autem ſimilitudo Filij Spiritus ſanctus & creditur & eſt. Idcircò cùm in ſe animam hominis reformat, diuinam in eo imaginem imprimit.

Hoc priuilegium immaculatæ MARIAE, hoc quoque beneficium & indultum Chriſtianorum eſt. Rurſus Cyrillus lib.1.contra Hæretic.cap.1. *Sicut enim, inquit Apoſtolus, induimus imaginem terreſtris, induamus & imaginem cæleſtis. Terreſtrem hominem, appellat primum omnium hominum, cuius imaginem induimus in ſimilitudinem præuaricationis eius ad mortem, atque corruptionem impulſi: cæleſtem autem, vocat Dominum noſtrum* IESVM CHRISTVM, *cuius imaginem, hoc eſt viuificantem Spiritum, ſi acceperimus, ad ipſum Dei verbum reformamur, & ad incorruptionem reducimur, in æternam vitam renouati.*

Impreſſa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

RItè ac rectè monet Ambroſius c.2.Lucæ. *Sit in ſingulis* MARIAE *anima, vt magnificet Dominum. Sit in ſingulis ſpiritus* MARIAE, *vt exultet in Deo.* Magnificet Dominum, qui hoſtem communem occidit, & nouam creaturam myſticam, nempe MA-

RIAM, tinctam aqua lustrali, erexit. Exultet in Deo procedens cum magna gloria, & particeps facta mysterij & priuilegij MARIAE immaculatæ, quasi modò ipsa genita, tota pura & munda, de culpa originali triumphet. Non solùm per similitudinem cultus & morum Christiana anima cum MARIA triumphum agat, sed etiam eamdem ipsam in se imprimat & exprimat, quemadmodum cera figuram annuli impressam recipit, & reddit expressam: hoc enim est habere in se animam & spiritum Virginis immaculatæ.

Luc. 1, 28. GRATIA PLENA.

Sit in Tabula cordis imago Natiuitatis immaculatæ MARIAE, de nuditate prima triumphantis, exemplar Christianæ animæ agentis MARIANVM triumphum.

Respice, & fac secundùm exemplar secundi Festi & triumphi MARIANI.

IMA-

NATIVITAS
GRATIA PLENA.

IMAGO NONA EXPLICATA.

MAGNVM ornamentum lex iuſtitiæ eſt, qua induti primi parentes, ornatu veſtium externo non indigebant. Veſtem legalis iuſtitiæ turpiter abiecerunt, & nudos ſe eſſe deprehenderunt. *Et aperti ſunt oculi amborum: cumque cognouiſſent ſe eſſe nudos, conſuerunt folia ficus, & fecerunt ſibi perizomata.* Ex legis violatione nuditatem proueniſſe, oſtendit Deus, cùm Adamum reprehenderet: *Quis enim indicauit tibi, quòd nudus eſſes, niſi quòd ex ligno de quo præceperam tibi ne comederes, comediſti?* Heredes culpæ ſumus mortales omnes, ſumus etiam nuditatis heredes. Nudos nos generat mater, nudos effundit; effudit & Iobum, qui miſeriam ſuam deplorans aiebat: *Nudus egreſſus ſum de* Iob 1,21.
vtero matris meæ. Egreſſus ex vtero infans ideò ſentit nuditatem, quia ſe iuſtitiæ lege, ſeque veſte gratiæ exuit. *Sicut enim mater, quæ habet infantem in ventre, præparat veſtes puero, ſic Deus præparauit legem,* quemadmodum traditum eſt lib.1. Reuelationum S. Birgittæ, cap.47. Hac veſte myſtica indutus Chriſtus ingreditur, & in primo ingreſſu dicit: *In capite libri* Pſ.39,8.

Prima de parentum nuditate in ſua Natiuitate ſolemnem agit Maria triumphum.

ſcriptum eſt de me, vt facerem voluntatem tuam: Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

Conſonat ſibi CHRISTVS, cùm de ſe apud Birgittam teſtatur, *Ego autem me veſtiui & inuolui iſtis veſtibus legis.* Ad formam CHRISTI MARIA veſtibus legis induta & inuoluta egreditur de vtero Annæ, egreditur pannis & pennis Spiritus ſancti ornata, *eſt enim in illa Spiritus intelligentiæ ſanctus*, virtute cuius gratia plena, ſtatim ab ortu ſuo comparet. Iuditha, quæ caput Holofernis abſtulit, *erat diebus feſtis procedens cum magna gloria.* Procedit & infantula MARIA, quæ caput ſerpentis contriuit, tota glorioſa & gratioſa. Quæ eſt iſta quæ progreditur? Iſta eſt cui dixerat Filius Dei: *Tu fuiſti ſic dulcis Patri meo, quòd ipſe recepit te totam in Spiritum ſuum.* Iſta eſt, de qua Spiritus ſanctus affirmat: *Vna eſt columba mea, perfecta mea, vna eſt matris ſuæ, electa genitrici ſuæ.* Ita proles Annæ, filia gratiæ, GRATIA PLENA, Primogenita Redemptoris, forma noſtræ regenerationis, *tu honorificentia populi noſtri.*

Sap. 7, 22. Iudith 16, 27. Cant. 6, 8. Iudith 15, 10.

ADO-

ADORATIO.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal.94,6.

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Natiuitatis.

SAncta & immaculata MARIA pennis Spiritus sancti ornata, comparet in mundo nata, in cuius elogium lib.3. Hæresi 78. asserit Epiphanius: *Euæ datum est operire corpus sensibile, propter nuditatem sensibilem; MARIAE verò datum est à Deo, vt pareret nobis Agnum, & ex gloria ipsius Agni fieret nobis, velut à vellere sapientiæ, per virtutem ipsius, indumentum incorruptibilitatis.* Hæc est, quæ lib.1. Reuelationum cap.7. docet Birgittam suam, quibus vestibus Euæ nuditatem tegat & operiat. *Tu debes esse ornata honestissimis vestibus, quæ & quales esse debeant monstrabo. Voluntas scilicet euitandi commissa, & voluntas faciendi bona, calcei duo sunt. Tunica tua, est spes ad Deum; quia sicut tunica habet duas manicas, sic in te sit iustitia & misericordia. Pallium est fides: hoc pallium debet esse respersum signis charitatis sponsi tui; quomodo scilicet creauit te, quomodo*

Anima innouata beneficio sacri Lauacri, triumphat à nuditate.

do redemit, quomodo enutriuit, & induxit te in Spiritum ſuum.

Qualis MARIA, talis & anima inducta in Spiritum ſanctum, tales & nos cùm tingimur aquâ luſtrali, & cæleſtis Adami induimur ſacram imaginem, quæ inducta in Spiritum ſanctum, liberatur à nuditate, quam primum crimen inuexit, induit gratiam & iuſtitiam, dicitq́; apud Iſaiam cap. 61, 10. *Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo: quia induit me veſtimentis ſalutis, & indumento iuſtitiæ circumdedit me.* Pennæ Spiritus ſancti iuſtitia & gratia ſunt, & hoc ipſum indumentum, & pariter ornamentum, cupiebat in Chriſtianis

Epheſ. 4, 23. Apoſtolus, cùm ſcriberet ad Epheſios: *Renouamini ſpiritu mentis veſtræ, & induite nouum hominem, qui ſecundùm Deum creatus eſt.* Cæleſtis hic renaſcentium habitus eſt per veſtem candidam, quam in Baptiſmo induimus, deſignatus, cuius meminit Dionyſius Areopagita de Eccleſiaſt. Hierarch. cap. 2. Part. 3. §. 8. dicens: *Candidis deinde veſtimentis induunt initiatum: virili enim ac deiformi prauorum affectuum vacuitate, nec non intenta in vnum animi affectione, tam id quod ornatu carebat, ornatur, quàm id quod deforme erat, pulchrum efficitur, dum illuſtri omnino vita ſplendeſcit.* Hic ſplendor

Ioan. 1, 13. filiorum Dei eſt, *qui non ex ſanguinibus, neque ex voluntate*

luntate carnis, neque ex voluntate viri, ſed ex Deo nati ſunt. Quàm ſint liberi à nuditate Adami, vel ex hoc perſpici poteſt, quod in hunc locum Ioannis aſſerit Cyrillus Alexandrinus: *Qui fide Chriſti in adoptionem filiorum vocati ſunt, humilitatem naturæ ſuæ depoſuerunt, & honorantis Chriſti gratia, quaſi ſplendida induti purpura, ad ſupernaturalem dignitatem aſcendunt: non enim carnis, ſed Filij Dei adoptione facti ſunt.*

Rurſus Cyrillus lib.11. in Ioannem cap.25. *Renouari ergo, ac reformari quodammodò ad imaginem primam, participatione Spiritus, naturam hominis, rogat Chriſtus, vt primam illam gratiam induti, peccatum, quod in mundo regnat, ſuperare poſſimus, charitati diuinæ inhærentes, & virtuti toto animo ſtudentes: vt, carnis lege ſuperata, pulchritudinem immiſſæ nobis imaginis inuiolatam ſeruemus. Hæc eſt Chriſtianæ religionis virtus.* Faceſſat igitur, faceſſat è renatis pœna antiquæ nuditatis, cùm firmum & ſtabile ſit decretum Concilij Tridentini: *In renatis nihil odit Deus, quia nihil damnationis iis qui verè conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem, qui non ſecundùm carnem ambulant, ſed veterem hominem exuentes, & nouum, qui ſecundùm Deum creatus eſt, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti ſunt.* Dilecti Deo effecti ſunt per gratiam ſacri Baptiſmi, qua plena MARIA eſt, & de eius ple-

nitudine omnes accepimus. Huc pertinet oratio Anselmi de Excellentia Virginis cap.12. *Rogamus te, Domina, per ipsam gratiam qua te pius & omnipotens Deus exaltauit, & omnia tibi secum possibilia esse donauit, quatenus id apud ipsum nobis impetres & obtineas, vt plenitudo gratiæ, quam meruisti, in nobis sic operetur, quò participium beati præmij nobis misericorditer quandoque donetur.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3. de Viduis, p.3.*

P*Rimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.* Paulus 1.Corinth.15, 47.

Cùm natus in mundo fuisti, Adami nudi, & spoliati vestibus iustitiæ & gratiæ, portans imaginem, ex vtero matris tuæ totus nudus prodiisti; renatus verò ex Spiritu sancto, Christi imaginem accepisti, vestitam & ornatam gratiis & donis ipsius Spiritus sancti.

ſancti. Sic ornatus, ſic indutus, mundum ingreſſus eſt Chriſtus, iuxta oraculum Iſaiæ: *Et requieſcet ſuper eum Spiritus Domini; ſpiritus ſapientiæ, & intellectus, ſpiritus conſilij, & fortitudinis, ſpiritus ſcientiæ, & pietatis, & replebit eum ſpiritus timoris Domini.* Horum autem donorum Chriſtus per Baptiſmum nos participes effecit, vti S. Dionyſius Eccleſiaſt. Hierarch. cap.2.Part.3.§.2. tradit. *Nam mentis quidem noſtræ,* inquit, *obſcuritatem beato diuinóque lumine repleuit, deformitatemque noſtram deiformibus ornamentis illuſtrauit; animi autem domicilium cum perfectâ ſalute eſſentiæ naturæque noſtræ, quæ fermè collapſa erat & conciderat, fœdiſſimis quibuſque paſſionibus atque inquinamentis noxiis liberauit, commonſtratâ nobis ſupermundialis anagogæ ac diuinæ vitæ normâ, per quam ad ſacras eius ſimilitudines, quoad eius fieri poteſt, euehamur.* Iſai.11,2.

Hoc ornamentum, hoc indumentum, Chriſtianum ſimul ac Marianum eſt, quod veteris Adami nuditatem tegit & operit. Ac proinde Nazianzenus, cùm Orat. in ſanctum Baptiſma variis ac diuerſis titulis illud exornaſſet; Baptiſmum appellat *indumentum*, ex eo maximè, *quia ignominiæ noſtræ velamen eſt.* Velat & tollit ſimul ignominiam Adami, qui cùm ſe nudum deprehendiſſet, ad folia ficus recurrit, nec ſuæ nuditati ſuccurrit. Acceſſit Deus, & pro foliis

pelles

pelles dedit, quibus Adamus indutus, ſimilis Chri-
Gen. 3, 22. ſto comparuit. *Ecce Adam quaſi vnus ex nobis factus eſt,* Deus ait. Qui renaſcitur ex Spiritu ſancto, Chriſtum induit, & ornamento gratiæ ſimilis ei efficitur. Similis quoque operibus reddatur & efficiatur, vt voto & officio nouæ ſuæ natiuitatis reſpondeat.

Impreſſa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in ſingulis renatis animæ naſcentis immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum: ſit in ſingulis ſpiritus Marianus, vt exultet in Deo. Magnificet itaque Dominum, qui ad ſacri Baptiſmatis gratiam eam vocauit, indumentiſque iuſtitiæ eam ornauit: exultet in Deo, procedens cum magna gloria, de prima nuditate agens ſolemnem triumphum.

Luc. 1, 28. DOMINVS TECVM.

Sit in Tabula cordis imago Præſentationis immaculatæ MARIAE, de prima fuga triumphantis, exemplar nouæ creaturæ ad Deum per Baptiſmum accedentis.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar tertij Feſti & triumphi Mariani.

IMA-

M

IMAGO DECIMA EXPLICATA.

PRIMVS Adamus & pudibunda Eua, cùm primùm nudos esse se deprehenderunt, commiserunt se fugæ statim, ne in manus Dei inciderent. Fatetur Adamus. *Et cùm audissent vocem Domini Dei ambulantis in paradiso ad auram post meridiem, abscondit se Adam & vxor eius à facie Domini Dei in medio ligni paradisi. Vocauitque Dominus Deus Adam, & dixit ei: Vbi es? Qui ait: Vocem tuam audiui in paradiso: & timui eò quòd nudus essem, & abscondi me.* Fugauit culpa parentes; nec culpa sine fuga est, cùm à Deo auertat reum. Cùm totum genus humanum arriperet turpem fugam, sola MARIA perstitit iuncta & fixa Deo, quoniam sola immunis à culpa fuit, idcircò de se dicit lib. I. Reuelationum S. Birgittæ, cap. 42. *Deitas conclusit me in se cum anima & corpore, & impleuit me virtute, vt non sit virtus in Deo, quæ non splendeat in me.*

Prima Maria de fuga Adami solemnem in Præsentatione triumphum agit.

Gen. 3, 8.

Conclusa est Deitate Spiritus sancti MARIA, nec datus est locus fugæ. Longè ab illa est, quæ cùm esset adhuc trima, venit in templum, euecta Spiritus sancti pennis; & prætergressa infantilis suæ ætatis

tis conditionem, inſtituit religioſam vitam, quæ parentibus Deum præfert, & ipſa prætulit. Felices Ioachimus & Anna, qui chariſſimam filiam Deo opt. max. vouent: felix proles, quæ oſtendit non eſſe ſe de numero filiarum Euæ, quæ poſt primum peccatum fugam in paradiſo arripuerunt. Non arripuit illa fugam, quæ firma Deo adhæſit, & ita adhæſit, vt dixerit ipſa de ſe lib.3.Reuelationum S.Birgittæ cap.8. *Ego ſum illa, quæ ab æterno in charitate fui, & ab infantia mea Spiritus ſanctus perfectè erat,* mecum,
Luc.1,28. inquam, cui Angelus Gabriel ait, DOMINVS TECVM. Hæc prima Spiritus ſancti ſponſa, forma no-
Iudith 15, 10. ſtræ regenerationis, *honorificentia populi noſtri.*

ADORATIO.

Ioan.4,24. *Spiritus eſt Deus: & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare.*

Pſ.94,6. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.*

Nos autem populus eius,

in ſimilitudinem immaculatæ Præſentationis.

Anima in ſacro Baptiſmatis fonte de fuga triumphat.

DVcitur in templum immaculata MARIA, cuius ſanctam oblationem Ioachimus ſimul & Anna Deo faciunt, & præſentant. Non tam iſta à

ſanctis

ſanctis parentibus ducitur, quàm ab ipſo Spiritu ſancto, cuius chara ſponſa eſt, & cui dicit Cantic.2. *Surge amica mea, ſponſa mea, & veni, columba mea, in foraminibus petræ, in cauerna maceriæ.* Sacramentum hoc magnum & mirabile eſt; ego autem dico in Spiritu ſancto, & immaculata MARIA, *Venite adoremus, & procidamus ante eam,* quæ fert & præfert in ſe Chriſtianæ profeſſionis normam & formam, cuius dat Baptiſma principium.

Sanctus Dionyſius Eccleſiaſt.Hierarch.cap.2.Parte 2. pulchrè deſcribit ritum quo baptizandus, per patrinum, non ſecùs ac B.VIRGO à parentibus in templo præſentetur, interprete Corderio noſtro ſic dicens: *Quiſquis autem horum munerum verè ſupermundialium ſanctè particeps eſſe cupit, accedens quemdam ſacris initiatum, flagitat ab eo ad ſacrorum præſidem manuduci, nec non integrè cunctis ſanctionibus obſequi pollicetur, rogatque, ſuæ cùm admiſſionis, tum totius exinde vitæ curam ſuſcipere ne recuſet,* &c. Quibus Parte 3. §.4. hæc adiungit: *Sic adductum, diuina beatitudo ad ſui admittit communicationem, propriæque lucis, inſtar ſigni cuiuſdam, ipſum participat, Deo intimum reddens, ac conſortem munerum diuinorum, atque ordinis ſacri, quorum ſacra teſſera eſt ſummi Sacerdotis accedenti datum ſignaculum, nec non ſalutaris deſcriptio Sacerdotum, ſaluandis eum aggregans,*

 atque

atque ſacris inſerens monumentis vnà cum ſuſceptore, tamquam ſalutiferæ ad veritatem viæ; illum quidem amatorem ſincerum ac comitem ductoris diuini; hunc verò, minimè errabundum diuinitus traditis inſtitutionibus ſequendis manuductorem.

Quapropter Ambroſius libro de Iis qui myſteriis initiantur, prope initium, myſticam quamdam eſſe præſentationem in ſuſceptione Baptiſmi, hominem renatum ex aqua & Spiritu ſancto monet iis verbis: *Reſerata ſunt tibi Sancta ſanctorum, ingreſſus es regenerationis ſacrarium. Repete quid interrogatus ſis, recognoſce quid reſponderis. Renuntiaſti diabolo & operibus eius, mundo & luxuriæ, & eius voluptatibus. Tenetur vox tua non in tumulo mortuorum, ſed in libro viuentium: vidiſti illic Leuitam, vidiſti Sacerdotem, vidiſti ſummum Sacerdotem. Noli conſiderare corporum figuras, ſed myſteriorum gratiam.*

Adiungo & aliud luculentum eiuſdem Ambroſij teſtimonium lib.4.de Sacram. cap.1. *Erat in ſecundo tabernaculo manna, erat etiam virga Aaron, quæ aruit, & poſteà refloruit. Quò ſpectat hoc? Vt intelligatis, quod ſit ſecundum tabernaculum, quò nos introduxit Sacerdos, in quo ſemel in anno ſummus Sacerdos intrare conſueuit, hoc eſt, ad Baptiſterium, vbi virga Aaron floruit. Anteà arida erat, poſteà refloruit. Et tu aridus eras, & cœpiſti*

in

in fonte irriguo reflorescere. Arueras peccatis, arueras erroribus atque delictis, sed fructum iam ferre cœpisti, plantatus secus decursus aquarum. Sed fortè dicas: Quid hoc ad populum, si virga Sacerdotis aruerat, & refloruit? Populus ipse, quis est nisi sacerdotalis? quibus dictum est, Vos 1. Pet. 2, 9.
autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, ait Apostolus Petrus. Vnusquisque vngitur in sacerdotium, vngitur in regnum, sed spiritale regnum, & sacerdotium spiritale. Conueniunt igitur inter se professio Christiana, & Præsentatio Mariana, in quibus tam immaculatam MARIAM, quàm animam aqua lustratam in se suscipit Spiritus sanctus, vtriusque factus sponsus, in cuius templum, domum, & familiam transit.

Non agitur hîc de fuga quam suasit prima culpa, agitur de regressu nostro ad Deum, vt qui fugam didicimus ab Adamo, in MARIA dediscamus. Memento filij prodigi, qui miseræ fugæ suæ pœnas luit, nec vitauit, donec in paternam domum reuerteretur. *Cùm adhuc longè esset, vidit illum pater ip-* Luc. 15, 21
sius, & misericordia motus est. Et accurrens, cecidit super collum eius, & osculatus est eum. Quid plura? dixit pater seruis suis: *Citò proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manu eius, & calceamenta in pedes eius.* Proferte primam stolam innocentiæ iam

amissæ,

amissæ, nouum hominem induat, accipiat annulum nuptialem, assumat sibi paratos Euangelij calceos, quibus ornatus in Ecclesiam ingrediatur, vbi nullum sit de priore fuga periculum. Dicant ergo renati de se, cùm se Deo in templo præsentant: *Dominus virtutum nobiscum, susceptor noster Deus Jacob*, & seipsos in MARIA speculantes, adorantes, procedentesque ante eam dicent: DOMINVS TECVM, qui tecum nuptias in sancto suo templo celebrauit, & nos tibi assimilauit. *Sancto spiritu accepto*, vt ait Cyrillus lib.3. contra Hæretic. cap.2. *domus & templum Dei efficimur, & Deum habemus habitantem, & ambulantem.*

Ps.45,11.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3.de Viduis, p.3.*

P*Rimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.* Paulus 1.Corinth.15,47.

Cùm

Cùm geſtares fœdam hominis terreni imaginem, comparere coram Deo non audebas, ſed diuinos eius oculos formidabas: depoſuiſti effigiem, accepiſti formam Christi, quæ ſemper apud Deum eſt, & dicis, *Mihi autem adhærere Deo bonum eſt.* Reus tribunal iudicis vitat & fugit, quia ſupplicium timet: qui autem in Spiritu ſancto renaſcuntur, & in Chriſto baptizantur, omni prorſus reatu liberi & immunes ſunt. Mirabile ſacrarium hoc ſancti Baptiſmi eſt, quòd ad ſe reos fugientes reddat omnino innocentes. Ita decernit Concilium Trident. ſeſſ.5. *In renatis nihil odit Deus, quia nihil damnationis iis qui verè conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem, qui non ſecundùm carnem ambulant, ſed veterem hominem exuentes, & nouum, qui ſecundùm Deum creatus eſt, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti ſunt.* Pſ.72,28.

Quanta vis in ſacro Baptiſmate exiſtat, vel ex hoc intelligi poteſt, quòd cùm tanta ſit religio in oculis Dei, vt & in Angelis ſuis prauitatem deprehenderit, & ſtellæ mundæ non ſint in eius conſpectu, nihilominùs renati in Spiritu ſancto, innocentes, immaculati, puri, & innoxij, vel ab ipſo Deo cenſeantur, & iudicentur. Non eſt cur vultum Dei ſubterfugiant, ſed feſtinatò eum quærant, & in templo cæleſtis gloriæ ſe ſiſtere affectent, vanis mundi pompis re-

nuntiantes, iuxta votum ſanctæ Eccleſiæ, quod in Oratione habita pro renatis ipſa exponit, ac proponit in Vigilia Pentecoſtes: *Deus, qui nobis per Prophetarum ora præcepiſti temporalia relinquere, atque ad æterna feſtinare: da famulis tuis, vt quæ à te iuſſa cognouimus, implere cæleſti inſpiratione valeamus.*

Impreſſa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in ſingulis renatis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui ad ſe inſpirat regreſſum, & noua creaturæ ſuadet, vt virtute ſacri Baptiſmi, diuinis oculis ſe ſiſtat, & præſentet. Sit in ſingulis Chriſtianis ſpiritus Marianus, vt exultet in Deo, de ignominioſa parentum fuga triumphans.

Luc.1,28. BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS.

Sit in Tabula cordis imago Annuntiationis immaculatæ MARIAE Matris Dei, de maledictione terræ triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, de eadem maledictione triumphum agentis.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar quarti Feſti & triumphi Mariani.

IMA-

ANNVN TIATIO.
BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS.

IMAGO VNDECIMA EXPLICATA.

DDVXIT & induxit in terram vniuersam prima culpa maledictionis supplicium, cùm Deus Adamo dixerit. *Quia audisti vocem vxoris tuæ, & comedisti de ligno, ex quo, præceperam tibi, ne comederes, maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ: spinas & tribulos germinabit tibi.* Deus, qui terram totam maledictione puniuit, benedictione sua terram Marianam locupletauit, iuxta illud: *Benedixisti Domine terram tuam.* tunc nimirum, cùm Deus ei per Archãgelum Gabrielem Verbi diuini incarnationem annuntiauit, &, vt S. Dionysius Cælest. Hierarch. cap. 4. §. 4. ait, MARIAM *erudiuit, quomodo in ipsa diuinum illud ineffabilis Deiformationis mysterium consummaretur;* tunc (vt Epist. v. dicit) *Dei Filius præcipuo quodam hominum amore captus, supra homines, & secundùm homines, ex hominum substantia, cùm supra substantiam existeret, substantiam assumpsit.* Hæc vtique benedicta terra, quoniam originali labe infecta non est. Benè Augustinus Serm. 1. de Annuntiat. *Maledictio Euæ in benedictionem mutatur* MARIAE. Accedit

Prima in sancta Annuntiatione de terra maledictione solemnem agit Maria triumphũ.

Gen. 3, 17.

Psl. 84, 2.

dit Augustino Hieronymus Serm.de Assumpt. *At per hoc quidquid maledictionis infusum est per Euam, totum abstulit benedictio* MARIAE. Accedit Hieronymo Ildephonsus Serm.1. de Assumptione: *Hæc est illa, per quam omnis maledictio soluta est primorum parentum, & cælestis benedictio in toto venit mundo.*

Idem ipse Ildephonsus lib.de Parturit. & virginit. B. MARIAE, improbans & damnans assertionem hæreticorum, qui ore blasphemo dictitabant & iactabant communi naturæ iure prolem suam concepisse & effudisse, concludit: *Quod si ita est vt adstruunt & affirmant, ergo illa quæ benedicta ab Angelo prædicatur, in maledictione adhuc permanens, sub maledicto peperit: alioquin quid est quòd legem naturæ requirunt in* MARIA, *vbi totum quidquid in ea fuit, possidet Spiritus sanctus?* Benedicta Virgo est, quæ tota possidetur, tota tenetur Spiritu sancto. Confirmat apud S.Birgittam lib.4.cap.11. purissima Agnes, dum beatæ MARIAE dicit: *Spiritus sanctus in te fuit, & extra te, & circumquaque tecum, qui te fecundauit consentientem nuntio Dei.* Hoc nuntium attulit Gabriel, qui
Luc.1,34. cùm rogaretur à Virgine, *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* respondit: *Spiritus sanctus superueniet in te.* Quòd si Iuditha, postquam Holoferni
Iudith 13, 28. caput abstulit, acclamatur benedicta. (*Benedicta es tu filia*

filia à Domino Deo excelſo præ omnibus mulieribus ſuper terram.) acclametur & Virgo, quæ caput ſerpentis contriuit. Acclamatur ab Angelo, cui nos ſupplices quoque accedamus, & exclamemus, BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS, ſancta Dei genitrix, forma noſtræ regenerationis, *tu honorificentia populi noſtri.* Luc.1,24. Iudith 15, 10.

ADORATIO.

Spiritus eſt Deus: & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Pſal.94,6.

Nos autem populus eius,

in ſimilitudinem immaculatæ Annuntiationis.

ADoramus, & procidimus, cùm in ſancto Miſſæ Sacrificio recitamus, *Homo factus eſt*, & enuntiamus, *Verbum caro factum eſt.* Summum eſt Incarnationis myſterium, & ſummum cultum & adorationem exigit, vnde & in genua prouoluimur adorantes Deum, & ſimul colentes immaculatam MARIAM, ex qua Verbum caro factum eſt, & in qua natura ſancti Baptiſmi refulgeſcit. Forma noſtræ

Anima dum aqua luſtrali tingitur, triumphat à maledictione terra.

ſtræ regenerationis, generatio Chriſti eſt, teſte Ambroſio lib. de Iis qui myſteriis initiantur, cap.9. *Ne dicamus, Quomodo regenerati ſumus? Non agnoſco vſum naturæ. Sed nullus hîc naturæ ordo, vbi excellentia eſt gratiæ. Denique non ſemper vſus naturæ generationem facit. Generatum ex Virgine Chriſtum donum confitemur, & naturæ ordinem denegamus: non enim ex viro* MARIA *concepit, ſed de Spiritu ſancto in vtero accepit, vt dicit*
Mat.1,18. *Matthæus, quia inuenta eſt in vtero habens de Spiritu ſancto. Si ergo ſuperueniens Spiritus ſanctus in Virginem conceptionem operatus eſt, & generationis munus impleuit; non eſt vtique dubitandum, quòd ſuperueniens in fontem, vel ſuper eum qui Baptiſmum conſequitur, veritatem regenerationis operetur.* Huc etiam pertinet, quod Sermone 1. de Epiphania affirmat idem Ambroſius, agens de Chriſti Baptiſmo, vnde & noſtrum ſuam originem habuit. *Spiritus ſanctus, qui tunc in vtero apparuit, modò in gurgite circumfulſit. Qui tunc* MARIAM *caſtificauit, nunc ſanctificauit, & quaſi maturiore conſilio, qui tunc vmbram præſtitit natiuitati, modò teſtimonium perhibet veritati.* Cùm foret in Adamo
Pſ.7,15. caro humana, Eua *concepit dolorem, & peperit iniquitatem*, & quidem ex ſerpente concepit; venit ad ſacrum Baptiſma, venit ad Catholicam Eccleſiam, & referens in ſe immaculatam MARIAM, concipit Chriſtum,

Chriſtum, qui beneficio gratiæ in renatis efficitur & formatur. Vnde & Paulus tinctus iam aqua luſtrali dicit: *Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Chriſtus*: Chriſtus ſcilicet, qui non ſolùm immaculatæ MARIAE, ſed etiam aquis & fluentis Iordanis ſuum ortum habere profitetur. *Viuit verò in me Chriſtus*, cuius incarnatio virginalis myſticum Baptiſma eſt, cùm exclamet Iſaias: *Rorate cæli deſuper, & nubes pluant iuſtum: aperiatur terra, & germinet Saluatorem.* Ros & nubes indices Incarnationis, ſunt etiam indicia Baptiſmalis ablutionis. *Viuit* ergo *in me Chriſtus*, qui ſoluens maledictionem, dedit benedictionem, cuius meminit Dauid Pſalmo 84. *Benedixiſti Domine terram tuam, auertiſti captiuitatem Iacob: remiſiſti iniquitatem plebis tuæ, operuiſti omnia peccata eorum.* Benedicta terra Mariana, benedicta & anima Chriſtiana, quæ myſtica MARIA eſt: teſte enim Cyrillo lib.3.contra Hæreticos, cap.3. *Formatur Chriſtus in nobis per operationem Spiritus ſancti, renouatis nobis in ſimilitudinem ſuam.* Et quidem ſimilitudo Chriſti, Spiritus ſanctus eſt. Hinc (vt diuinus Dionyſius de Eccleſiaſt. Hierarch. cap.2. Parte 3. §.8. de Baptiſmo agens ait) *ſacra diuinæ generationis initiatio ea quæ initiata ſunt, diuino ſpiritui coniungit.* Accedit Baſilius agens de Sacramento Baptiſmi: *Nunc quidem ſecundùm*

Galat.2,20.

Iſai.45,8.

mensuram Incarnationis interno homine in nouitate vitæ Christo configurato obedientiam illi præstamus.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3. de Viduis, p.3.*

PRimus *homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.* Paulus 1.Corinth.15,47.

Misit cælestis Pater, vt lib.2. in Ioan. cap.3. expendit Cyrillus, *immutabilem naturâ Filium suum, & procul ab omni peccato remotum, ad carnem nostram assumendam, vt quemadmodum præuaricatione primi Adæ maledictioni subiecti fuimus, sic obedientia virtuteque secundi, & maledictionem fugiamus, & quæ ab ea sunt secuta detrimenta ne timeamus.* Prætulisti imaginem terreni Adami, vocem serpentis audisti, & maledictionem Dei in te ipsum deriuasti: venisti ad sacrum Baptisma, in quo serpentis dolis renuntians, filius hominis esse desiisti, & in filium Dei translatus, appares

pares ſimilis Chriſto, & Matri, quæ ſerpentem non auſcultauit, ſed miſſum à Deo Angelum excepit, iuſſis diuinis obtemperauit, de quo I rinæus apud Auguſtinum lib.1. contra Iulianum, cap.2. *Quemadmodum adſtrictum eſt morti genus humanum per virginem, ſoluatur per virginem, æqua lance diſpoſita virginalis inobedientia per virginalem obedientiam: adhuc enim protoplaſti peccato per primogenitum emendationem accipient, ſerpentis verò prudentia deuicta per ſimplicitatem columbæ, vinculis illis reſoluti ſumus, per quæ alligati morti eramus*. Soluit Chriſtus veteris Adami execrabilem maledictionem, & dedit benedictionem, qua benedicta anima fiat ſimilis immaculatæ MARIAE, quæ ceteris feminis benedictionem præripuit: præripuit & ipſa benedictionem infinitæ multitudini animarum, quæ expertes aquæ luſtralis ſub maledictione vixerunt, & adhuc ſub maledictione degunt. Benedicta anima cuius Deus Dominus eius. *Non* Pſ.147,11 *fecit taliter omni nationi, & iudicia ſua non manifeſtauit eis*. Manifeſtauit Deus per Angelum myſterium generationis Chriſti MARIAE: Chriſtianæ regenerationis Sacramentum declarat per Sacerdotem ſuum, qui nomine Eccleſiæ ſolemni Sabbati ſancti die rogat: *Omnipotens ſempiterne Deus, adeſto magnæ pietatis tuæ myſteriis, adeſto Sacramentis, & ad recreandos nouos*

populos, quos tibi fons Baptiſmatis parturit, Spiritum adoptionis emitte, vt quod noſtræ humilitatis gerendum eſt miniſterio, virtutis tuæ impleatur effectu.

Impreſſa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in ſingulis Chriſtianis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui ſoluens maledictionem, dedit benedictionem, vt virtute Sacramenti Baptiſmi, terra noſtra priori maledicto liberaretur. Sit in ſingulis renatis ex aqua & Spiritu ſancto ſpiritus MARIAE Virginis, vt exultet in Deo, de prima maledictione celebrans glorioſam victoriam.

Luc. 1, 43. ET BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI.

Sit in Tabula cordis imago Viſitationis immaculatæ MARIAE Matris Dei, de fructu terræ maledictione triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, hunc eumdem triumphum celebrantis.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar quinti Feſti & triumphi Mariani.

IMA-

VISITATIO.
BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI.

IMAGO DVODECIMA EXPLICATA.

CVM dixerit Adamo Deus, *Maledicta terra in opere tuo*, non in terra solùm, sed in eius etiam fetu imposita maledictio locum tenuit. Adumbratum est in terra, & eius fetu, quod Euæ & prolibus eius accidit. Criminis prioris ergo maledictum Eua subiit, subierunt & eius proles, quæ omnes sub maledicto formantur & concipiuntur. Fructus ventris generosi Christus, de quo dictum est Dauidi: *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.* & de quo iam dictum fuerat Abrahamo: *Benedicentur in semine tuo omnes gentes.* Consonat sibi Dauid, cùm terræ simul ac fructui benedicens modulatur: *Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.* Tulit MARIA fructum, qui tollens maledictionem, dedit benedictionem, & confundens mortem, donauit nobis vitam sempiternam. Terra ergo benedicta suo benedicto fructu, tota illustris & decora apparet in Visitatione, procedens instar Iudithæ cum magna gloria, vt virtute Visitationis suæ Ioannem à culpa originis liberet. Processit in montana cum

Gen. 3. 17.

Prima in Visitatione Maria de maledictione fructus solemnem triumphum agit.

Ps. 131, 11

Gen. 22, 18

Ps. 68, 7.

cum tanta tamque excelſa gloria Spiritus, vt ex eius plenitudine Eliſabetha acceperit, & repleta Spiritu ſancto fuerit.

Ad ſtuporem Eliſabethæ plena diuino Spiritu MARIA comparebat, & ad ſtuporem MARIAE apparebat Eliſabetha venuſta decore gratiæ, quemadmodum apud Birgittam lib.6. cap.59. teſtatur in hæc verba ipſa Virgo: *Cùm Eliſabeth miraretur feruorem Spiritus qui loquebatur in me, & ego non diſſimiliter mirabar in ea gratiam Dei: ambæ benedicentes Deum, ſtetimus ſimul aliquibus diebus.* Poſtquam caput Holo-
Iudith 13, 24. fernis ablatum eſt, Deus ipſe benedicitur. *Benedictus Dominus, qui creauit cælum & terram, qui te direxit in vulnera capitis, principis inimicorum noſtrorum.* Conſequens ergo fuit, vt cùm caput ſerpentis contriuiſſet MARIA, non ipſa ſolùm, ſed etiam Deus quem
Luc.1,42. geſtabat in vtero, laudaretur, ac diceretur, BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI, ſicut & tu benedicta es, forma regenerationis Chriſtianæ,
Iudith 15, 10. *tu honorificentia populi noſtri.*

ADO-

ADORATIO.

Spiritus eſt Deus : & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Pſ.94,6.

Nos autem populus eius, in ſimilitudinem immaculatæ Viſitationis.

IOannes mundatus à labe & lue originalis peccati, repletuſque Spiritu ſancto, in vtero matris exultauit. Deus virgineo incluſus ergaſtulo, geſſit ſe cum Ioanne, more domeſtico & familiari, quem apud S.Birgittam lib.4. Reuelat. cap.16. deſcribit eadem glorioſa Virgo : *Deus quippe eſt quaſi gallina calefaciens oua, de quibus fiunt viuentes pulli. Omnia itaque oua quæ ſubtus gallinam ſunt, recipiunt calorem eius, non autem oua circumſtantia : nec mater frangit teſtam oui in qua pullus concipitur, ſed ipſe pullus roſtro ſuo tentans frangere; quod videns mater, illi pullo calidum locum præparat, vbi ſubſiſtat. Sic Deus omnes cum gratia ſua viſitat, eos verò qui ſic cogitant, Nos, inquiunt, abſtinere volumus à peccando, &, in quantum poſſumus, conari volumus ad perfectionem, hos viſitat Spiritus ſanctus frequentiùs, vt perfectiùs poſſint.* Hactenus immaculata MARIA genitrix

Anima dum Sacramento lauatur, triumphat de maledictione fructus.

Mat.23,37 trix Dei, qui dicit de se: *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti?* Nobilis pullus Ioannes, quem visitat & inuisit Spiritus sanctus, vt ad formam Marianam, purum à macula originali illum reformet.

Qualis MARIA, talis anima Ioannis, talis anima Christiana, quæ ascendit de sacro fonte, sicut & illa conscendit in montana. Hæc lex inuiolabilis ignis est, vt sursum adspiret; & anima, quæ baptizatur in Spiritu sancto & igne, professione sua anhelat, vt eius mens ducatur & feratur ad sublimia.
Colos.3,1. vnde & Paulus ascendentibus de lauacro dicit: *Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, vbi Christus est, in dextera Dei sedens. Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Quicumque emergit è sacro Baptismatis fonte, consurgit cum Christo, & eius anima similis est MARIAE, cui in sacra Visitatione, quemadmodum Ecclesia canit, ascendens in
Cant.2,10 altum Christus adhuc in vtero dicit: *Surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni.* Repe-
℣.13. tit verba, quia pulchra: *Surge, propera amica mea, speciosa mea, & veni: columba mea in foraminibus petræ, in cauerna maceriæ, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis.*

Surgit columba Mariana, surgit columba Christiana,

ſtiana, in cuius elogium expendit Ambroſius in Pſal.118. litt.16. locum illum Canticorum: *Oculi eius* Cant.5,12.
ſicut columbæ ſuper riuulos aquarum, quæ lacte ſunt lotæ, & reſident iuxta fluenta pleniſſima. Expendit autem in hæc verba: *Baptizat in lacte Dominus, id eſt, in ſinceritate, & iſti qui ſunt verè baptizantur in lacte, qui ſine dolo credunt, & puram fidem deferunt, immaculatam induunt gratiam, ideò candida ſponſa accedit ad Chriſtum, quia in lacte baptizata eſt. Ideò mirantur eam Virtutes & Poteſtates, dicentes: Quæ eſt iſta quæ aſcendit dealbata?* Cant.8,5.
Ante paululum dicebat, Nigra ſum; nunc autem dealbata Cant.1,5.
cernitur, & aſcendit in cælum, & innixa Dei Verbo, iam alta penetrat. Volat in altum MARIA, volat & anima renouata Spiritu ſancto, de qua Richardus Parte 2. in Canticorum cap.15. *Boni,* inquit, *Spiritus ſancti renouatione & ſubleuatione ad hunc volatum & libertatem naſcuntur. Iſti ſunt, qui vt nubes volant, & quaſi columbæ ad feneſtras ſuas, quia ad æterna deſideria ſubleuantur, & ad infirma nulla cupiditate feruntur. Quem volatum columbinum Spiritus ſanctus operatur in anima, quæ deſignatur per columbam.* Montana igitur penetrat innixa Verbo incarnato, cuius virginalis ventris benedictus fructus eſt; alta quoque penetrat anima eidem incumbens Verbo, de quo Dauid: *Virga tua, & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt.* Pſ.22,4.

Sis mihi tu virga, tu baculus; ſis mihi fructus benedictionis, cuius virtute tendam ad ſublimia. Et quidem, vt ait Cyrillus lib.11. in Ioan. cap.25. *Numquam ad ſupremæ naturæ imaginem humilitas noſtra conſcenderet, niſi Spiritu, voluntate videlicet Patris, confirmaretur.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc eſt imagini quam à Chriſto accepiſti. *S. Ambroſius lib.3.de Viduis, p.3.*

P*Rimus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cælo, cæleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Igitur, ſicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis.* Paulus 1.Corinth.15, 47.

Geſtaſti, homo, imaginem Adami terreni, qui te rebus terrenis affixit. Filius Adæ erat Dauid, &
Pſ.118,25. memor conditionis ſuæ, & tuæ, dicebat: *Adhæſit pa-*
Pſ.43,25. *uimento anima mea.* & rurſus: *Adhæſit in terra venter noſter.* Regeneratus in Spiritu ſancto & tranſlatus in
Ioan.8,23. Chriſtum fuiſti, qui dicit de ſe: *Ego non ſum de hoc*
Ioan.15,19. *mundo*, quia cæleſtis: & Chriſtianis ſuis ait: *De mundo*

do non estis, quia mecum cæleſtes eſtis, & in vobis imaginem meam præfertis. Chriſtus hoſpitatus in vtero matris, venit hoſpes in montana, vt ſurſum Ioannem attolleret, quem in ventre matris iacentem culpa communis tenebat. Mundo, & mundialibus pompis, cùm aqua ſacra luſtrareris, renuntiaſti, vt more Chriſti & MARIAE, hoſpes in mundo eſſes. Ergo ne agas in terra ciuem, ſed peregrinum, qui terrena non curat, ſed cæleſtia meditatur. *Benedictus Deus, & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti,* Epheſ.1,3. *qui benedixit nos in omni benedictione ſpirituali, in cæleſtibus, in Chriſto.*

Benedixit nos in cæleſtibus, tam in Chriſto quàm in Spiritu ſancto, quo repleta Eliſabetha, cælo potiùs quàm terræ prolem ſuam conſecrauit. Erat in vtero Ioannes, erat palmes in ſua vite, & quidem omnino incultus; coluit Deum, & ipſe cultus & excultus eſt. Vitis inſtar Eccleſia eſt (*vxor tua ſicut vi-* Pſ.127,3. *tis abundans in lateribus domus tuæ*) palmites Chriſtiani ſunt. Deus illos colit & excolit, vt fructus benedictionis exiſtant. Huc pertinet ſacra Oratio quæ pro renatis Sabbato ſancto ab Eccleſia recitatur: *Deus, qui in omnibus Eccleſiæ tuæ filiis ſanctorum Prophetarum voce manifeſtaſti, in omni loco dominationis tuæ ſatorem te bonorum ſeminum, & electorum palmitum eſſe cultorem:*

tribue quæsumus populis tuis, qui & vinearum apud te nomine censentur, & segetum, vt spinarum & tribulorum squalore resecato, digna efficiantur fruge fecundi.

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis renatis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui spinarum & tribulorum squalore resecato, fructibus benedictionis Ecclesiam tuam fecundet. Sit in singulis renatis spiritus Marianus, vt exultet in Deo, cuius sacri Baptismi virtute benedicta creatura floret, fructificat, & triumphat.

SANCTA MARIA.

Sit in Tabula cordis imago Expectationis immaculatæ MARIAE Matris Dei; de doloribus partus triumphantis, exemplar Ecclesiæ cum exultatione fœtus suos enitentis.

Respice, & fac secundùm exemplar sexti Festi & triumphi Mariani.

EXPECTATIO PARTVS.
SANCTA MARIA.

IMAGO DECIMATERTIA EXPLICATA.

NTE puerperium ſuum timent ac trepidant feminæ, nec ſine cauſa: Euæ enim & eius ſexui dicta ſententia eſt: *In dolore paries filios.* Dignas luit pro commiſſo pœnas Eua, & rea in ipſo partu punitur. Timet ſupplicium reus, non ſperat. Expectat MARIA partum ſine dolore futurum. Præuenerat Gabriel Virginem, ne timeret: *Ne timeas* MARIA: *inueniſti enim gratiam apud Deum.* Quæ verba ſapienter verſat Idiota. *Inueniſti*, inquit, MARIA, *gratiam cæleſtem, quia fuerunt in te ab originali labe præſeruatio, Angelica ſalutatio, Spiritus ſancti ſuperuentio, & Filij Dei conceptio. Sed qualiter, ô feliciſſima Virgo, has gratias inueniſti? Certè, ô ſuperbenedicta Virgo, ſicut Eua gratiam amiſit per ſuperbiam, & inobedientiam, & curioſitatem vanam; ſic tu è diuerſo gratiam inueniſti, quam numquam amiſiſti, quæ futura eras omnium humillima, obedientiſſima, & in Dei ſcientia ſolidiſſima.* Idem cæleſtis Angelus, qui timorem eliminauit ex Virgine, in bonam ſpem & exſpectationem illam induxit, dum ait, *Ecce concipies in vtero, & paries filium.* addit deinde, *Spiritus ſanctus*

Prima de doloribus partus ſolemnem in Expectatione agit Maria triumphum.

Gen. 3, 16.

Luc. 1, 30.

Luc. 1, 31.

ſuperueniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi. Ideóque quod naſcetur ex te ſanctum, vocabitur Filius Dei.

Deus promiſſis ſtetit, & ſuperuenit Spiritus ſanctus, cuius virtute MARIA concepit Filium, exſpectationem vnam & vnicam Iſraëlis, deſiderium collium æternorum. Sacrum MARIAE nomen ſonat ſpem & expectationem, cuius virgo mater eſt. Illam Matrem ſanctæ ſpei Patres omnes recognoſcunt, inuocant, & implorant, cuius auidè partum optantes exclamant: *O ſapientia, quæ ex ore Altiſſimi prodiiſti, attingens à fine vſque ad finem fortiter, ſuauiterque diſponens omnia, veni ad docendum nos viam prudentiæ.* Benè ſperauit, & benè ſperare docuit Iuditha, quæ Holofernem decollauit. Hæc ſpes magis ſplendet in MARIA, magis fulget: caput ſerpentis contriuit, & præferens nomen ſpei, procedit cum magna gloria, digna quæ vocetur & inuocetur, SANCTA MARIA, ſpes noſtra ſalue, forma no-
Iudith 15, 10. ſtræ regenerationis, *honorificentia populi noſtri.*

ADO-

ADORATIO.

Spiritus est Deus : & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal.94,6.

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Expectationis.

Anima, cùm vtitur Sacramentali ablutione, triũphat de timore, similis Matri spei.

O Sapientia, & Sapientiæ parens immaculata MARIA, in cuius partu totam suam spem collocarunt Patres omnes, & filij omnes qui ortus sui originem ex ipsis traxerunt & habuerunt. Tecum, ô Virgo, loquitur Angelus ille cælestis, qui sermonem tuæ Birgittæ dictauit: *Dolebant vehementer Prophetæ, videntes filios Israël pro superbia & carnis petulantia legem Moysis deserere, & elongata ab eis diuina charitate, iram Dei super eos venire. Exultabant, antè prænoscentes, quòd ipse legis dictator, & Dominus, ex tua humilitate, & tuæ vitæ puritate, ô* MARIA, *stella præfulgida placaretur, & quòd reciperet eos in suam gratiam, qui ipsum ad iram prouocauerant, & suam indignationem miserabiliter incurrerant. Dolebant etiam, quia destructis muris & portis Ierusalem, inimici Dei fuerant ingressi, expugnantes corporaliter, satanas autem spiri-*

tualiter. Sed exultabant de te, ô MARIA, *porta dignissima, præscientes in te Deum fortissimum gigantem assumpturum arma, quibus diabolum & omnes inimicos deuincere debebat, & sic verè Prophetæ, sicut Patriarchæ, de te, ô dignissima Mater, permaximè consolati fuerunt.*

Expectatio virginalis, quàm conueniat mysterio sacri Baptismi, vel ex hoc percipi potest, quòd cùm
Isai.45,8. sancti Patriarchæ clament & exclament, *Rorate cæli desuper, & nubes pluant Iustum; aperiatur terra, & germinet Saluatorem*: exclamatione sua rorem & pluuiam, lustralem aquam nimirum, videantur postulare, non semel tantùm, sed etiam iterùm, apud
Isai.64,2. eumdem Isaiam. *Vtinam disrumperes cælos, & descenderes, à facie tua montes diffluerent, sicut exustio ignis tabescerent, aquæ arderent igni: vt notum fieret nomen tuum inimicis tuis, à facie tua gentes turbarentur.* Nec
Ioan.5. dubium, quin probatica piscina, quæ erat antè Ierosolymis, vbi erat multitudo languentium, expectantium aquæ motum, adumbraret expectationem eorum, qui aduentum Christi sperarent. Hæc etiam vmbra sacri Baptismi erat, quemadmodum monet Ambrosius lib. de Iis qui mysticis initiantur cap.4. *Crede, quia non sunt vacuæ aquæ. Ideò tibi dictum est, quia Angelus Domini descendebat secundùm tempus in natatoriam, & mouebatur aqua.* Concludit tandem: *Itaque*

que ille paralyticus expectabat hominem. Quem, nisi illum Dominum Iesum natum ex MARIA *Virgine, cuius aduentu non vmbra sanaret singulos, sed veritas vniuersos? Iste est, qui expectabatur vt descenderet, de quo dixit Deus Pater ad Ioannem Baptistam: Super quem videris* Ioan.1,33.
Spiritum descendentem de cælo, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto.

Expectet igitur anima, quæ in Spiritu sancto mundata est, & euadens immaculatæ MARIAE similis, exclamet, prorumpatque in illas voces: *O Sapientia, ô Adonai, ô radix Iesse, ô Oriens, & splendor lucis æternæ, ô Rex gentium, ô Emmanuel, ô clauis Dauid, & sceptrum domus Israël, qui aperis, & nemo claudit; claudis, & nemo aperit: veni, & educ vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris, & vmbra mortis.* Ne timeas, Virgo, sed speres: ne timeas Christiana anima. vbi Spiritus Domini, ibi libertas est. Ideò Christus venit, vt dixerat antè Cyrillus, ne culpæ illius prioris timeamus detrimenta. *Ergo Christum non secundùm carnem, sed in spiritu concipe in te, vt parturias ex te*, quemadmodum Sermone de Natiuitate monet Iustinianus.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc eſt imagini quam à Chriſto accepiſti. *S. Ambroſius lib.3. de Viduis, p.3.*

P*Rimus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cælo, cæleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Igitur, ſicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis.* Paulus 1. Corinth. 15, 47.

S. Auguſtinus lib.3. de Symbolo ad Catechumenos cap.10. poſtquam terreni Adami imaginem depoſuiſſet, ac Chriſti effigiem recepiſſet, exclamat: *Omnia prorſus delet ſanctum Baptiſma, & originalia & propria; dicta, facta, cogitata, cognita, incognita omnia dimittuntur. Innouat hominem, qui fecit hominem: donat delicta, qui non quærit merita: præuenit gratia etiam ipſam infantiam, vt ſint liberi per Chriſtum liberati, qui in Adam à diabolo tenebantur antè captiui.* Innouatus es, veterem hominem exuens cum actibus ſuis, & induens nouum, qui ſecundùm Deus creatus eſt, & te creauit. Accepiſti Spiritum ſanctum, qui eſt remiſſio & indulgentia omnium peccatorum. Præuentus es gratia Baptiſmi,

Baptiſmi, vt liber per Chriſtum ſis, qui eras antè captiuus, & pro libertate tua gemebas, & ſuſpirabas, compos factus voti tui, poteris Chriſtiane exclamare: *O miſericordia!* & ſemel acclamare cum Apoſtolo: *Apparuit benignitas & humanitas Saluatoris* Tit.3,4. *noſtri Dei, non ex operibus iuſtitiæ quæ fecimus, ſed ſecundùm ſuam miſericordiam ſaluos nos fecit, per lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus ſancti, quem effudit in nos abundè per Ieſum Chriſtum Saluatorem noſtrum: vt iuſtificati gratia ipſius, heredes ſimus ſecundùm ſpem vitæ æternæ.*

Excitamur in ſpem altam & ſublimem æternæ vitæ, renati in Spiritu ſancto. Eapropter dicit renaſcens: *Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aqua-* Pſ.41,1. *rum, ita deſiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?* Accedit & orans Eccleſia, quæ corda renatorum ſuorum inſpiciens & introſpiciens, Deum cæleſtem precatur: *Omnipotens ſempiterne Deus, reſpice propitius ad deuotionem populi renaſcentis, qui ſicut ceruus aquarum tuarum expetit fontem: & concede propitius, vt fidei ipſius ſitis, Baptiſmatis myſterio animam corpuſque ſanctificet.*

Impreſſa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in ſingulis renatis ex aqua & Spiritu ſancto anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, in quo ſita eſt ſpes & expectatio omnium Chriſtianorum. Sit in anima ſpiritus Marianus, vt dum Chriſtum concipit, & effudit virtute ſacri Baptiſmi, nihil timens, ſed in Deo ſuo exultans, & ſimul triumphans de doloribus partus, illum parturiat.

MATER DEI.

Sit in Tabula cordis imago Purificationis immaculatæ MARIAE Matris Dei, de multiplicatione fetuum triumphantis, exemplar Eccleſiæ, & animæ fetum vnum enitentis virtute ſacri Baptiſmi.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar ſeptimi Feſti & triumphi Mariani.

PVRIFICATIO
MATER DEI.

IMAGO DECIMAQVARTA EXPLICATA.

DIVES & opulenta Eua, redacta ad inopiam est. Vbi primùm lapsum fecit, eò inopiæ, eò paupertatis deuenit, vt vestes quas indueret non haberet, & necessitate compulsa, laceris se foliis contegeret. Cùm esset in statu indigentiæ, dixit Dominus Deus Euæ: *Multiplicabo ærumnas tuas, & fetus tuos.* Hinc profectum est, vt pauperculæ feminæ plurimas edant proles, quas vnde alant non habent, & multiplicatis fetibus, ærumnæ parentum magis & magis augeantur. Soluunt itaque filiæ Euæ meritas violatæ legis pœnas. Legem non infregit, non violauit immaculata MARIA, quæ cùm pauper ita esset, vnum solum peperit filium, vnicum Filium Dei enixa est.

Prima in sua Purificatione Maria solemnem triumphum agit de multiplici miseria prolium.
Gen. 3, 16.

Mater Dei est, quæ post partum venit ad templum, vt immaculatam se ostenderet, ostenderetque se legi supra id quod lex petebat, obsequi velle, sicut & ipsa Birgittæ exposuit lib. 6. cap. 57. *Filia mea, scias quòd ego non indigebam purificatione sicut aliæ feminæ, quia filius meus, qui natus est ex me, ipse mundauit me, nec ego aliquam quantumcumque minimam maculam*

contraxi, quæ filium mundissimum sine aliqua immunditia generaui. Addit deinde: *Tali etiam die, sicut hodie, dolor meus augmentatus fuit. Nam licet sciebam filium meum*
Luc.2,35. *ex inspiratione diuina passurum, tamen ex verbis Simeonis, quibus dixit, gladium pertransiturum animam meam, & filium meum positum in signum, vt contradiceretur, grauiùs perforabat cor meum dolor iste, qui vsque dum assumpta fui corpore & anima in cælum, numquam desiuit à corde meo, quamquam ex consolatione Spiritus Dei temperaretur.* Hoc diuini Spiritus munimento, & pariter ornamento procedit MARIA in templum, sistit filium coram Patre, vnicam Dei Patris vnicam suimet
Mat.1,16. ipsius prolem. *De qua natus est Jesus, qui vocatur Christus*: ipsa Virgo est, & MATER DEI, typus sanctæ Matris Ecclesiæ, forma nostræ regeneratio-
Iudith 15, 10. nis, *honorificentia populi nostri.* Rectè igitur purificatio Baptismum repræsentat, cùm hic (vt S. Dionysius Ecclesiast. Hierarch. cap.2. Parte 3. §.1. testatur) *diuina institutione satis probet accedentis, quam sanctè operatur, vitæ integritatem, & per vitam probam ac diuinam, vniuersæ simul malitiæ perpurgationem, naturali emundatione aquæ, corporalius ipsi denuntiet.*

ADO-

ADORATIO.

Spiritus eſt Deus: & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Pſ.94,6.

Nos autem populus eius,

in ſimilitudinem immaculatæ Purificationis.

QVALIS Dei Mater, talis & Eccleſia Dei, quam lib. de Symbolo tract. 2. deſcribens Auguſtinus ait: *Sancta Eccleſia, in qua omnis Sacramenti fetuum triumphat auctoritas, mater & virgo, prole fecunda, ſponſa Christi, piè nutrit filios, quos Deo Patri dignos aſſignare contendit*. Format & conformat filios in ſimilitudinem immaculatæ MARIAE, quæ propterea in templum venit, *de vnici Filij ſui manifeſtatione iucunda, atque de gentium vocatione deuota,* ſicuti adſtruit Iuſtinianus Sermone de Purificat. Coniunguntur in feſto Purificationis MARIAE vnici Filij Dei manifeſtatio, & vocatio populi Gentium. *Nos autem populus eius.* Nobiſcum igitur illuminatis, purificatis, & baptizatis agit Apoſtolus cap.8. ad Romanos verſ.9. *Vos autem in carne non eſtis, ſed in ſpiritu: ſi tamen ſpiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem Spiritum Chriſti non*

Myſtica Maria Eccleſia dum abluit & abluitur, triumphat de numero prolium.

habet, hic non est eius. Christianus non est, quem non mundauerit priùs & purgauerit lustrali aqua Spiritus Christi.

Benè Ambrosius lib. de Iis qui mysteriis initiantur, cap.4. *Hoc est illud magnum mysterium, quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Aquas video, quas quotidie videbam, istæ me habent mundare. In aquas sæpè descendi, & numquam mundatus sum: hinc cognosco, quòd aqua non mundat sine spiritu.* Hoc illud magnum mysterium, in quo Dei Mater & mater Ecclesia conueniunt, sicut adstruit Augustinus

Apoc.12,4 lib.4. de Symbol. cap.1. *In Apocalypsi Ioannis Apostoli scriptum est hoc, quòd staret draco in conspectu mulieris quæ paritura erat, vt dum peperisset, natum eius comederet. Draconem diabolum esse, nullus vestrûm ignorat: mulierem illam virginem* MARIAM *significasse, quæ caput nostrum integra integrum peperit; quæ etiam ipsa figuram in se sanctæ Ecclesiæ demonstrauit: vt quomodo filium pariens virgo permansit, ita & hæc omni tempore membra eius pariat, & virginitatem non amittat.* Multa sunt membra fidelium, quæ vnum Christum componunt, ac proinde nec in Ecclesiam prima illa cadit

Gen.3,16. sententia, *Multiplicabo ærumnas tuas, & fetus tuos.*

Magnum hoc mysterium est, in quo sibi consonat Mater Dei, & aqua sancta lustralis, quam Spiritus

ritus ſanctus fecundat. Confirmat diuus Ambroſius Serm.1.de Epiphan. *Sicut poſt partum glorificata eſt* MARIAE *caſtificatio, ita poſt Baptiſmum aquæ eſt comprobata purificatio, niſi quòd pænè maiore munere, quàm* MARIA, *vnda ditata eſt: illa enim tantùm ſibi meruit caſtitatem, iſta ſanctificationem nobis contulit. Illa meruit ne peccaret, iſta vt peccata purgaret.* Benè clamat & exclamat Bonauentura de Stimulo amoris, p.3. *O beatus, qui de tam nobili matre lætatur, ipſam corde amplectitur, opere imitatur! O felix, qui Matri Dei ſecundùm poſſe ſuum nititur conformari. Hic eſt certè, qui omni creatura contempta, ſoli Deo ſingulari amore inhæret.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc eſt imagini quam à Chriſto accepiſti. *S.Ambroſius lib.3.de Viduis, p.3.*

P*Rimus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cælo, cæleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Igitur, ſicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis.* Paulus 1.Corinth.15,47.

Portaſti imaginem terreni Adami, hominis quidem

dem impuri & perditi, quam in Christo baptizatus reiecisti, & similis purificatæ MARIAE comparuisti. Hoc ipsum exigebat Apostolus, vt monet Ambrosius de Mysterio Pasch. cap.4. *Sicut portauimus imaginem terreni, id est vetusti hominis in crimine, sic portemus imaginem cælestis, id est suscepti, redempti, reparati, ac purificati hominis, teneamus in Christo.* Et quidem vetus homo per totum hominem pertinebat, vt illum inficeret; pertineat & Christus, vt totum hominem abstergat & mundet. Quò pertinet sententia illa Bernardi Serm. 6. de Aduentu Domini: *Sicut fuit vetus Adam effusus per totum hominem, & totum occupauit; ita totum obtineat Christus, qui totum creauit, totum redemit & glorificauit, quique totum hominem saluum fecit in Sabbato.*

Idem ipse est, qui seruum suum Simeonem, cùm totus senex esset, purificauit, innouauit ac renouauit, qui illuminationem Gentium, & illustrationem Sacramenti Baptismi prædixit, dum cecinit:
Luc.2,19. *Nunc dimittis seruum tuum Domine secundùm verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum, lumen ad reuelationem Gentium, & gloriam plebis tuæ Israël.* Lumen Gentium nunc temporis Christus est, cùm aquam lustralem impertit, vt animam corpusque purificet,

cet, vnde & Baptiſmus *illuminatio* appellatur, *eò quòd* (vt S.Dionyſius Eccleſiaſt.Hierarch.cap.3.Parte 1. ait) *primam lucem conferat, omniumque diuinarum illuſtrationum principium exiſtat.* Congruenter igitur pro illuminatis, ac ſimul purificatis, in peruigilio Paſchatis Oratio illa recitanda proponitur ac recitatur: *Deus, qui Eccleſiam tuam ſemper Gentium vocatione multiplicas: concede propitius, vt quos aqua Baptiſmatis abluis, continua protectione tuearis.*

Impreſſa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in ſingulis renatis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui tantam contulit vim ſacroſancto ſuo Baptiſmo, vt omnium animas & corpora purificaret, & congregaret, vt myſticum Chriſtum vnum componant, in vnum Chriſtum confluant & conueniant. Sit in ſingulis ſpiritus purus ſacratiſſimæ MARIAE, vt exultet in Deo, & in ſancta Matre Eccleſia, cuius fetus Chriſtus myſticus, ſolus & vnus eſt, & in eo de ærumnoſa prolium multiplicatione triumphat. Vnus Deus eſt, & vnam generat prolem: vna Virgo eſt, & vnum producit filium: vnum Baptiſma eſt, & vnum

vnum gignit & edit fetum. Hic autem fetus Christus est, vnus instar omnium prolium, quem ditata Spiritu & eius donis anima Christiana, profert in se, & ex se effert, cùm tota mundata & purificata, deriuat in se MARIAM immaculatam, virginalisque eius Purificationis particeps beneficio diuinæ gratiæ redditur & efficitur.

ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS.

Sit in Tabula cordis imago Assumptionis immaculatæ MARIAE Matris Dei, de exilio Adæ triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, ex exilio reuocatæ, atque triumphantis.

Respice, & fac secundùm exemplar octaui Festi & triumphi Mariani.

ASSVM PTIO.
ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS.

IMAGO DECIMAQVINTA EXPLICATA.

SIMILIS mortuo eſt, qui in exilium relegatur. Et quidem Adam relegatus eſt. *Et emiſit eum Dominus Deus de paradiſo voluptatis, vt operaretur terram, de qua ſumptus eſt. Eiecitque Adam: & collocauit ante paradiſum voluptatis Cherubin, & flammeum gladium atque verſatilem, ad cuſtodiendam viam ligni vitæ.* Pulchrè hoc deſcribit S.Dionyſius de Eccleſiaſt. Hierarchia cap.3. Parte 3. §.11. dicens: *Naturam humanum, ab initio diuinis bonis imprudentia ſua ſpoliatam, vita paſſionibus obnoxia, & tetræ mortis exitus excepit; quippe pernicioſa iſta veri boni deſertio, ſacræque in paradiſo legis præuaricatio, eum qui blandè mulcentibus, & infeſtis aduerſarij fraudibus illectus, vitale iugum excuſſerat, propenſionibus ſuis, quæ diuinis bonis aduerſantur, dimiſit, vnde miſerè æternitatem cum mortalitate commutauit: & qui originem à corruptibili generatione acceperat, ad interitum origini ſuæ conſentaneum iure merito properauit; nec non à vita diuina, quæ ipſum ad ſupera erigebat, dilapſus, & ad extrema contraria iam præceps datus, variis perturbationibus obnoxiam nactus eſt immutationem.* Communis

Prima in ſua Aſſumptione Maria agit ſolemnem de exilio primo triumphum.

Gen.3,23.

hæc culpa attulit exilij pœnam, quam patimur proles Euæ. Immunis ab vtraque fit immaculata MARIA, cui fores cælestes patent, cùm assumitur in cælum, vt triumphum victrix agat. Assumitur in paradisum voluptatis, vbi deliciis affluat. Assumit eam columba diuini Spiritus sibi similem, similem puritate, similem virginitate, quam prouocat secum ad volandum, cùm dicit: *Surge, amica mea, speciosa mea, & veni: columba mea in foraminibus petræ, in cauerna maceriæ, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis, & facies tua decora.*

Cant. 2, 15.

Clausæ portæ erant in ciuitate Bethuliæ, donec Iuditha caput Holofernis abscinderet: abscidit, & simul portas ciuitatis aperuit. Accidit hoc cælesti Ierusalem, cuius ianuæ omnes obseratæ erant, donec immaculata MARIA serpentem capite truncum redderet, in cælum assumeretur, & eius portas reseraret. Factum puta, cùm in eius Assumptione Ecclesia canat, & plaudat: *Paradisi portæ per te nobis apertæ sunt, quæ hodie gloriosa cum Angelis triumphas.* Triumphat cum Angelis Dei MARIA, procedens cum magna gloria, de qua Serm. 6. huius diei asserit Augustinus: *Mulier puritate transscendit naturam cælorum, & quæ supra cælos sunt. Hodie penetrat Sancta sanctorum.*

ſanctorum. Iô triumphe, MARIA, cui fores cælorum patent, & per quam nobis portæ paradiſi apertæ ſunt!

O glorioſa Virginum,
Sublimis inter ſidera,
Qui te creauit paruulum,
Lactante nutris vbere:
Quod Eua triſtis abſtulit,
Tu reddis almo germine,
Intrent vt aſtra flebiles,
Cæli recludis cardines.

ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS, forma noſtræ redemptionis & regenerationis, *honorificentia populi noſtri.* Iudith 15, 10.

ADORATIO.

Spiritus eſt Deus: & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare. Ioan.4,24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Pſal.94,6.

Nos autem populus eius,

in ſimilitudinem immaculatæ Aſſumptionis.

REgina cæli glorioſa, quæ virtute Spiritus ſancti in cælum euehitur, aperit & oſtendit viam, per *Anima per gratiã ſacri Baptiſmi de exilio triumphat.*

per quam renati ex Spiritu ſancto in cæleſtem requiem veniunt. Regrediuntur in paradiſum, nec inueniunt Cherubinum, qui redeuntes ab ingreſſu iam deterreat: Angelos potiùs obuios ſibi inueniunt, ſibi ſumunt, in quorum manibus animas deferendas præſentandaſque Deo tradant. Nihil eſt quod poſſis timere, Chriſtiane, ſi poſt ſuſceptionem Baptiſmi è viuis diſcedas, cùm omnem pellat timorem, & ſecuritatem omnem afferat definitio Concilij Tridentini ſeſſ.5. *In renatis nihil odit Deus, quia nihil eſt damnationis iis, qui verè conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem: qui non ſecundùm carnem ambulant, ſed veterem hominem exuentes, & nouum, qui ſecundùm Deum creatus eſt, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti ſunt, heredes quidem Dei, coheredes autem Chriſti, ita vt nihil prorſus eos ab ingreſſu cæli remoretur.* Haud dubiè *iter cæli tutum* ſacrum Lauacrum eſt, vt agens de Baptiſmo Baſilius aſſeuerat. Hinc efficitur, vt quod Triſmegiſtus de Vnitatis imagine dixit, cadat in effi-
Cant.6,8. giem MARIAE, quæ *vna columba* eſt; & in for-
Epheſ.4,5. mam ſacri Lauacri, quod *vnum Baptiſma* creditur. *Hæc tibi pro viribus imago Dei ſubſcripta ſit: quam ſi diligenter conſideraueris, oculiſque internis prænoueris, crede mihi filia, aſcenſum ad excelſa comperies, quin etiam imago ipſa*

ipsa te perducet. Non habet cur timeat anima, quæ innocens, immaculata, pura, innoxia, Deo dilecta, &, vt vno verbo dicam, similis MARIAE assumitur. *Propter peccatum primi hominis, de paradiso eiecti sumus, sed per gratiam Dei ad paradisum nos peruenire credimus.* Hæc Bernardus de Modo benè viuendi, Serm.3. Nihil hominem ab ingressu paradisi remoratur, cùm fuerit baptizatus. Confirmat hoc ipsum Ambrosius in Psalm.118. litt.3. v.1. *Est Baptismus in paradisi vestibulo, qui antè non erat; sed postquam peccator exclusus est, cœpit esse rhomphæa ignea, quam posuit Deus, quæ anteà non erat. Culpa cœpit, & Baptismus cœpit, quo purificantur qui in paradisum redire cupiebant, vt regressi dicerent: Transiuimus per ignem & aquam.* Ps.65,12.
Facilè transit per ignem, qui sacra tingitur aqua: transitus iste mors est; & quæ sequitur Baptismum, tota Mariana est, cui & resurrectio debetur. Rursus Ambrosius lib.2.de Sacramentis cap.6. *Remedium datum est, vt homo moreretur & resurgeret. Quare? Vt illud quod anteà damnationis loco cesserat, loco cederet beneficij. Quid illud est, nisi mors?* Subiungit: *Quid est aqua, nisi de terra? Satisfit ergo sententiæ cælesti sine mortis stupore. Quòd mergeris, soluitur sententia illa, Terra es, & in terram ibis.* Gen.3,20. *Impleta sententia, locus est beneficio, remedioque cælesti. Ergo aqua de terra, possibilitas*

autem vitæ nostræ non admittebat vt terra operiremur, & de terra resurgeremus. Deinde non terra lauat, sed aqua lauat: ideò fons quasi sepultura est.

Ex hoc fit, vt renati ex Spiritu sancto, constituti in mortis agone, non vt criminis rei puniantur, sed vt Christiani milites excitentur ad pugnam, in qua cum morbo & morte pro gloria luctentur, & ipsum mortis auctorem more Christi & immaculatæ MARIAE prosternant ac vincant. Huc pertinet quod ait Augustinus lib. de Symbolo: *Redditur nouitas per Baptismum, vetustate decedente; deoneratur anima sarcinis peccatorum, vt libertate nouæ vitæ induta, aduersus diabolum cum adiutorio diuino valeat fortiter dimicare.* Dimicemus, vt regnemus, imitatores MARIAE, in morte, sepultura, resurrectione, & Assumptione; siquidem aqua tincti morimur, sepelimur, resurgimus, & in cælum assumimur. Baptismus enim est ianua per quam Ecclesiam ingredimur, & ab Ecclesia transimus ad regnum, & ad paradisum regredimur. Est ars non solùm benè viuendi, sed etiam moriendi, secundùm quam & MARIA & anima Christiana in cælum euehuntur.

AT-

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc eſt imagini quam à Chriſto accepiſti. *S. Ambroſius lib.3. de Viduis, p.3.*

P*Rimus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cælo, cæleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Igitur, ſicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis.* Paulus 1.Corinth.15,47.

Dele imaginem terreni Adami, ſerua effigiem, quam renatus ex Spiritu ſancto in te efformaſti, & depinxiſti: illa terrena erat, hæc cæleſtis & ſublimis, quam ſecum Virgo in Ciuitatem Dei infert. Benè monet S. Ambroſius agens de ſecunda Interpellatione Dauid: *Si benè egerimus, manet in nobis iſta imago cæleſtis: ſi malè quis agit, deletur in illo hæc imago, illius vtique qui deſcendit de cælo; & eſt in eo imago terreni. vnde Apoſtolus dicit: Sicut portauimus imaginem illius terreni, portemus & imaginem cæleſtis. Bonorum ergo imagines perſeuerant, & in illa ciuitate reſplendent.* Benè agamus, vt præfatam imaginem introducamus. *Portemus & imaginem cæleſtis hominis, interim corde, &*

moribus atque digna operatione, posteà verò in resurrectione mortuorum. Hæc Anselmus.

Cùm prima viuens & moriens hæc omnia præstiterit immaculata MARIA, prima omnium Christianorum resurrexit, & imaginem Christi viuam in cælum induxit, & reduxit ad Deum, qui dixerat in creatione : *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Rediit ad principium suum, vnde & orta est, imago immaculatæ MARIAE; redeat & nostra innouata & restaurata virtute sacri Baptismatis, cuius effectum in Vigilia Resurrectionis declarat Oratio illa : *Deus incommutabilis virtus, & lumen æternum : respice propitius ad totius Ecclesiæ tuæ mirabile sacramentum, & opus salutis humanæ, perpetuæ dispositionis effectu tranquilliùs operare : totusque mundus experiatur & videat, deiecta erigi, inueterata renouari, & per ipsum redire omnia in integrum, à quo sumpsere principium.*

Gen.1,26.

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

SIt in singulis renatis ex aqua & Spiritu sancto anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui virtute sacri Baptismi ab exilio liberat

berat Euæ filios. Sit in ſingulis ſpiritus Marianus, vt exultet in Deo intra adyta cæleſtia, vbi ſolemnis immaculatæ Virginis noſtræ triumphus de pœna mortis vltima, quam inuexit prima culpa, abſoluitur & perficitur. Abſoluitur feſto S. MARIAE AD NIVES, perficitur EVCHARISTIA. Sacra Euchariſtia eſt, in quam deſinit ſolemnis Chriſti triumphus, quem egit patiens, reſurgens, & in cælum adſcendens, de peccato, & eius pœnis; & eiuſdem ſanctæ Euchariſtiæ myſterio terminatur victoria Mariana atque Chriſtiana, ac proinde victrix iam anima vocatur & inuitatur ad epulum & conuiuium triumphale, vt adyta Eccleſiæ ingreſſus illud communicet atque participet.

Adyta & abdita Eccleſiæ omnino cæleſtia ſunt, quæ Dauid Chriſtianus, nitidus ac fulgidus candore niuium ingreditur, vt nuptiali veſte indutus poſt ſuſceptionem Baptiſmi, regali aſſiſtat conuiuio, conuiua glorioſi Regis, ſocius immaculatæ MARIAE. Huc pertinet quod ait S. Ambroſius cap. 7. de Iis qui myſteriis initiantur: *His abluta plebs diues inſignibus, ad Chriſti contendit altare, dicens: Et introibo* Pſ. 42, 4. *ad altare Dei, ad Deum qui lætificat iuuentutem meam. Depoſitis enim inueterati erroris exuuiis, renouata in aquilæ iuuentutem, cæleſte illud feſtinat adire conuiuium.* Et

quidem tinctus lustrali aqua Augustinus, festiuus ad conuiuium venit,& inuenit sacras in Eucharistia niues. Exclamat ille lib.de Contemplat.Iesu Christi, cap.12. *O charitas Deus, mel dulce, & lac niueum! cibus es grandium, fac me crescere in te ô dulcedo amoris, & amor dulcedinis! Comedat te venter meus, & nectare tui amoris repleantur viscera mea, vt eructet mens mea verbum bonum.*

NVNC, ET IN HORA MORTIS NOSTRAE. AMEN.

Sit in Tabula cordis imago sanctæ, immortalis, & gloriosæ MARIAE AD NIVES de morte & mortalitate triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, æternam sibi vitam acquirentis, & gloriosa immortalitate fruentis.

Respice, & fac secundùm exemplar noni Festi & triumphi Mariani.

IMA-

S. MARIA AD NIVES.
NVNC ET IN HORA MORTIS
NOSTRÆ. AMEN.

IMAGO DECIMASEXTA EXPLICATA.

Exilium & mortem intulit prima culpa: ſub pœna capitis præceptum eſt, ne primus homo prohibitum fructum guſtaret. *Præcepitque ei dicens: Ex omni ligno paradiſi comede: de ligno autem ſcientiæ boni & mali ne comedas. In quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Violauit ille mandatum, & violatorem Deus mortalitati ſimul & morti addixit, & dixit: *Puluis es, & in puluerem reuertêris.* Cùm ad graue mortis ſupplicium damnati iam eſſent Adamus & Eua, *fecit Dominus Deus Adæ & vxori eius tunicas pelliceas, & induit eos*, vt vel habitu ipſo monerentur, ſe ad locum mortis deduci: mortalis quippe vita certa via ad mortem eſt. Occurrit damnatis immaculata MARIA, occurrit cæleſtis Regina, & nos omnes vitâ donat. Benè Epiphanius lib. 3. contra Hæreſes: *Sed & illud de his cogitare mirabile eſt, de Eua inquam &* MARIA. *Eua mortis cauſa facta eſt hominibus, per illam ingreſſa eſt mors in mundum;* MARIA *verò cauſa vitæ, per quam genita eſt nobis vita.* Accedit & Damaſcenus: *O Deo digna filia, primigenæ matris Euæ*

Prima creatura quæ agit de morte & mortalitate triumphum ſolemnem in Feſto ad Niues, Maria eſt.

Gen. 2, 17.

Gen. 3, 19.

Gen. 3, 22.

correctio! Quamuis enim prima Eua à Dei mandato recesserit, & per illam aduersum primum parentem, serpenti operam nauantem, mors aditum inuenerit; MARIA *tamen diuinæ voluntati obsecuta, deceptorem serpentem in fraudem induxit, ac mundo immortalitatem inuexit.*

Hanc immortalitatem suis niuibus niuea Spiritus sancti columba inclusa MARIA mysticè signat. *Nix*, teste Augustino Sermone de Transfigurat. *& candorem niueum habet, & calorem omnino non recipit: sic electi, cùm peruenerunt ad claritatem Dei, obtinebunt munditiæ candorem, & nullum sentient aliquando de criminis corruptione calorem.* Erunt similes intemeratæ MARIAE, cuius niueus candor nullum sentit corruptionis calorem, nullum peccati æstum, virtute diuinæ & niueæ Spiritus sancti columbæ. Niuea & ipsa columba est, mater incorruptæ vitæ.

Vitam datam per Virginem,
Gentes redemptæ plaudite.

Plaude, & pete:

Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos,
Mites fac & castos.
Vitam præsta puram,
Iter para tutum

nunc

nunc & in hora mortis nostræ, immaculata MARIA, forma nostræ regenerationis & candoris: *tu gloria Ierusalem, tu lætitia Israël, tu honorificentia populi nostri.* Iudith 15, 10.

ADORATIO.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Ioan. 4, 24.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps. 94, 6.

Nos autem populus eius,
in similitudinem gloriosæ & immortalis
S. MARIÆ AD NIVES.

QVi sumus candidati æternitatis, sacro Baptismo dealbati, prouoluamur ad pedes Regis & Reginæ cælorum, more Regum & Pastorum, qui cùm essent populi Christiani primores, *inuenerunt puerum cum* MARIA *matre eius, & procidentes adorauerunt eum.* Cum Regibus & Pastoribus vnus & idem populus sumus: sequamur & nos, & similem cultum exhibentes, procidamus ante Deum & purissimam MARIAM, induti puro, candido & niueo habitu, quem in Baptismo suscepimus. Occurrit Christiano Dauidi, vitæ æternæ candidato, S. Cyrillus lib. 1. in Genes. prope finem: *Sicut primi hominis imago impres-*

Anima renata ex spiritu sancto, de morte & mortalitate triumphat.

sionem in nobis fecit, adeò vt omnino nos mori oporteat, corruptionisque laqueo capi; ita post eum secundum nostrum principium, id est Christus, & ad eum per Spiritum similitudo, immortalitatem nobis imprimit. Occurrit quoque S. Ambrosius libro de Iis qui mysteriis initiantur, cap.7. *Accepisti post hæc vestimenta candida, vt esset indicium, quòd exueris inuolucrum peccatorum, indueris innocentiæ castæ velamina, de quibus dicit Propheta: Asperges me Domine hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor. Vnde & per Isaiam Dominus ait: Si fuerint peccata vestra sicut phœnicum, vt niuem dealbabo. Hæc vestimenta habens Ecclesia per lauacrum regenerationis assumpta, dicit in Canticis: Nigra sum, & decora, filia Ierusalem. Nigra per fragilitatem conditionis humanæ, decora per gratiam: nigra, quia ex peccatoribus; decora, fidei Sacramento. Hæc vestimenta cernentes filiæ Ierusalem, stupefactæ dicunt: Quæ est hæc quæ ascendit dealbata? Hæc erat nigra, vnde nunc subitò dealbata?*

Ps.50,9. Isai.1,19. Cant.8,3.

Affert secum niues niuea sancti Spiritus columba, quæ à Patre Filioque procedit ac mittitur, vt legatione fungatur. Functus est legatione sua, cùm lucis æternæ candorem ex niuea Virgine protulit, & illum ipsum per candorem Baptismi in anima regenerat, legati munus exercens. Vnde & dicere licet,

cet, quod dixit in Prouerbiis Salomon: *Sicut frigus niuis in die messis, ita legatus fidelis ei, qui misit eum, animam ipsius requiescere facit.* Canat igitur Ecclesia, renata ex Spiritu sancto, de diuina ista columba: *Consolator optime, dulcis hospes animæ, dulce refrigerium. In labore requies, in æstu temperies.* Canat sibi & tibi Dauid: *Per diem sol non vret te, neque luna per noctem. Dominus custodit te ab omni malo, custodiat animam tuam Dominus. Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum, ex hoc nunc, & vsque in sæculum.*

Prou.25, 13.

Ps.120,6.

NVNC, ET IN HORA MORTIS NOSTRAE. AMEN.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3.de Viduis, p.3.*

P*Rimus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.* Paulus 1.Corinth.15, 47.

Accepisti sacram eius imaginem, qui splendidus

Mat.17,2. ac niueus in monte ſancto comparuit. *Reſplenduit facies eius ſicut ſol, veſtimenta autem eius facta ſunt alba ſicut nix.* Reſplenduit, qui nos illuminat in ſacro Baptiſmatis fonte: refulſit niuibus, qui nos virtute lauacri cæleſtis niueos & candidos reddit ad ſui exemplar, & ad exemplar Matris immaculatæ MARIAE, quæ & à niuibus nomen habet. Cùm Chriſtus Petrum, Iacobum & Ioannem aſſumpſiſſet, *transfiguratus eſt ante eos*, vt diſcerent qualis eſſet hominis cæleſtis imago, & illam in ſe ipſis efformarent, efformandamque in ceteris Chriſtianis curarent. Quod ſummi beneficij loco habentes, prociderunt in faciem ſuam. Audiendus Ambroſius lib.3. de Spiritu ſancto, cap.12. *Nempe hanc claritatem viderunt Apoſtoli, & in faciem prociderunt. Putáſne illos, vel cùm prociderunt adoraſſe, cùm fulgorem diuini luminis corporalibus oculis continere non poſſent, & ſplendor lucis æternæ aciem viſus mortalis obduceret? Aut quid*
Pſ.94,6. *aliud dixerunt illi videntes gloriam eius, niſi, Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Nos autem populus eius, & oues paſcuæ eius.*

Idem Serm.14. in Pſalm.118. *Bonæ paſcua diuina Sacramenta ſunt. Carpis illic nouum florem, qui bonum odorem dedit reſurrectionis. Carpis lilium, inquo ſit ſplendor æternitatis. Carpis roſam, hoc eſt Dominici Corporis ſanguinem.*

Sanctus

Sanctus Augustinus Tract.4. ac Feria 6. *Tu anima Christiana, quæ ascensura es ex sacro fonte, rubore atque odore perfusa, nimis speciosa & nimis candida, serua decorem tuum. Agnosce quid fueris, & quid eris. Vide ne deseras mensam sponsi tui. Vt pulchra permaneas, carnem eius quotidie manducabis: vt vitam æternam habeas, Sanguinem eius potabis. Vide ne deseras hanc mensam.* Prouidit Deus pro terreno Adamo de Christo, pro serpente de columba, pro Eua de immaculata MARIA, pro fructu arboris de EVCHARISTIA, quam intra auream Spiritus sancti columbam nostri maiores incluserunt. Quærit itaque Augustinus lib. de Agone Christiano cap.22. *Quare ergo Spiritus sanctus non est natus de columba, quemadmodum Christus de femina? Illa causa est, quia in columba liberare non venerat Spiritus sanctus, sed hominibus significare innocentiam & amorem spiritualem, quod in columbæ specie visibiliter figuratum est. Christus autem qui venerat ad homines liberandos, in quibus mares & feminæ pertinent ad salutem, nec mares fastidiuit, quia marem suscepit; nec feminas, quia de femina natus est.*

Cùm igitur columba Spiritus sancti index innocentiæ fuerit hactenus in MARIA, eadem ipsa index est amoris in Eucharistia, quam Christus instituens, *cùm dilexisset suos qui erant in mundo, in finem* Ioan.13,1.

dilexit

dilexit eos. Tanti huius mysterij rationem reddit satis appositam & pulchram S. Cyrillus Alexandrinus lib.11. in Ioan. cap.26. *Sicut virtus sacratissimæ Christi carnis, vnum corpus facit participantes; eodem arbitror pacto, in quibus inuisibilis Dei Spiritus habitauit, eos omnes ad vnitatem spiritalem conducit. Ideò Paulus nobis*
Ephes.4,3. *scribit: Supportantes inuicem in charitate, solliciti seruare vnitatem Spiritus in vinculo pacis. Vnum corpus, & vnus Spiritus, sicut & vocati estis, in vna spe vocationis vestræ. Vnus Dominus, vna fides, vnum Baptisma, vnus Deus, & Pater omnium, qui super omnes & per omnia, & in omnibus nobis. Cùm enim vnus in nobis habitat Spiritus, vnus verus & Pater omnium per Filium suum in nobis habitat, ad inuicem, & secum sui participes spiritus vniens. Quòd autem Spiritui sancto sic vniamur, etiam hac ratione modo quodam percipitur. Nam si animalem vitam contempsimus, & legi nos spiritali subiecimus, nostri Dominum in omnibus Spiritum facientes; perspicuum est, ad aliam quasi naturam nos transformari, cùm viuendi animalitatis nostræ modum fugientes, conformationem habitantis in nobis Spiritus mirabilem susceperimus, non solùm homines, verùm etiam Dei filij, cælestesque homines, participatione diuinæ naturæ vnum effecti. Ergo in Patre, Filio, & Spiritu omnes sumus vnum. Vnum autem dico habitudine atque affectu, vt incipientes dicebamus, vnum*

pietatis consensu, vnum sanctæ Christi carnis communione, vnum sancti Spiritus participatione.

Prima omnium cùm esset in paradiso, communicauit immaculata MARIA, & quidem sola; sola enim ieiuna à prohibito cibo deprehensa est: venit Christus in mundum, induxit Baptismum, & inuexit simul ieiunium, vnde & Ecclesia vtrumque in solemnibus suis precibus iungit: *Per Baptismum & sanctum ieiunium tuum.* Induxit Baptismum, cuius virtute macula hereditaria tolleretur; intulit & ieiunium, cuius præparatione anima ad sumendam Communionem aptaretur. *Quale* autem hoc debeat esse ieiunium, quod Baptismus secum ducit, declarat S. Augustinus Serm. 172. de Tempore: *Ieiunia Christianorum spiritualiter, priusquam carnaliter, exercenda sunt: vnde à peccatis principaliter ieiunemus.* Hoc est primum & principale ieiunium immaculatæ MARIAE, Christianique Dauidis, accedentis ad EVCHARISTIAM, cuius vox & assertio supplex esto: *Et ero immaculatus cum eo, & obseruabo me ab ini-* Ps.17,24.
quitate mea.

Impressa animæ figura immaculatæ MARIÆ.

Sit in singulis MARIAE anima tota pura & immaculata, sit in singulis spiritus Marianus, ne fulgidus vitæ cælestis candor vlla labe & lue in posterum inficiatur, sed ab omni potiùs illæsus iniquitate, nitescat & effulgescat candidatus æternitatis, quam acquirat & possideat. Hæc est perfecta victoria cælestis & gloriosa, Mariana & Christiana, hic triumphus.

Oratio Ecclesiæ.

Præsta, quæsumus omnipotens Deus, vt claritatis tuæ super nos splendor effulgeat, & lux tuæ lucis corda eorum, qui per gratiam tuam renati sunt, sancti Spiritus illustratione confirmet. Amen.

Gratiarum actio, ex sancto Leone, Homilia de Natiuitate.

Agamus ergo, dilectissimi, gratias Deo Patri per Filium eius in Spiritu sancto, qui propter multam charitatem suam, qua dilexit nos, misertus est nostri: & cùm essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos Christo, vt essemus in ipso noua creatura, nouumque figmentum. Deponamus

namus ergo veterem hominem cum actibus suis; & adepti participationem generationis Christi, carnis renuntiemus operibus. Agnosce ô Christiane dignitatem tuam: & diuinæ consors factus naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri conuersatione redire.

Hæc quoque gratiarum actio debetur immaculatæ MARIAE, de qua Cant.6,8. scriptum est: *Vna est columba mea, perfecta mea, vna est matris suæ, electa genitrici suæ.* Hac sacrosancta columba Deus est vsus, vt nos caperet & traheret in lumen sacri Baptismi, in sui potestatem & regnum. *Ars quædam est aucupandi columbas*, vt ait Basilius Epist. 175. *videlicet talis: Vbi vnam ceperunt qui capiendis illis student, cicurem illam reddunt, & ad humanum conuictum assuefaciunt: deinde vnguento alas illius perungunt, sinuntque coniungi agrestibus. Illa verò per vnguenti fragrantiam agrestem illum ac liberum pastus gregem, ad potestatem transfert eius, cuius ipsa est domestica. Benè olentes namque sequuntur & reliquæ, atque ita in potestatem columbarij veniunt.* Prima columba capta, prima vncta Spiritu sancto, prima Christiana proles, MARIA immaculata est, quæ ceteras alias traxit, & in potestatem Dei transtulit.

Trahe me post te, curremus in odorem vnguentorum tuorum. Cant.1,3.

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA IN CVLTV ET VENERATIONE DEI ET IMMACVLATÆ MARIÆ.

I.

Constantia in diuino cultu.

CVLTVS importat ſecum frequens & conſtans obſequium : proinde qui cultor eſt Creatoris, in eius obſequio ſit conſtans & perſeuerans. Prælucet nobis exemplo PRIMOGENITA Dei filia, quæ cùm ſit prima ac primaria creatura, prima ac primaria eſt in cultus Dei exhibitione, & eius frequentatione. Hæc eſt
Prou.8,22. illa PRIMOGENITA, quæ dixit antè de ſe, *Dominus poſſedit me in initio viarum ſuarum*, & gloriatur, quòd poſt ſui ipſius electionem adſtiterit electori ac
Prou.8,30. creatori, vt eum diebus ſingulis reuereretur. *Et delectabar per ſingulos dies, ludens coram eo omni tempore, ludens in orbe terrarum.* Nullus ita affectus ludo, ac ſtudioſa erat cultus diuini MARIA : nullus ita intentus lucro, ac dedita diuino erat obſequio. Singulis illa diebus Deo ſuo obſequebatur & mirum in modum delectabatur, cùm grato animo reuolueret, ſe eſſe PRIMOGENITAM filiam Dei. Prælucebat illa exemplo, quæ nos imitatores ſui cupiens, ſtatim

ſtatim nobiſcum loquitur : *Nunc ergo filij audite me.* Prou.8,32.
Filios Dei nos eſſe monet, & beatos nos eſſe ſtatuit, ſi veſtigia eius ſectemur, & quotidie, quod præſtitit ipſa, præſtemus. *Beati, qui cuſtodiunt vias meas. Audite diſciplinam, & eſtote ſapientes, & nolite abiicere eam. Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & obſeruat ad poſtes oſtij mei.* Beatus igitur vir Chriſtianus, qui ad fores & poſtes ſacri Mariani Oratorij poſitus, quotidie recognoſcit ſe creaturam Dei, & Creatori ſuo debitum exhibet cultum, debitam præſtat reuerentiam.

II.

QVamuis filia Dei MARIA plurima beneficia recognoſcat diuinitus accepiſſe, in primis Deum ſuum honorat & adorat, quòd antiquam immaculatæ ſuæ Conceptionis curam & prouidentiam habuerit. *Ab æterno*, inquit, *ordinata ſum, & ex antiquis antequam terra fieret. Nondum erant abyſſi, & ego iam concepta eram : necdum fontes aquarum eruperant: necdum montes graui mole conſtiterant: ante colles ego parturiebar.* Quod Deus iam decernit fieri, factum puta : putauit & Virgo, quæ omnem tranſſcendens generationem humanam, in Deo ſe deprehendit, tutam quidem & ſecuram à labe, lue, & macula, quæ cunctis mortalibus communis futura erat. Hæc gra-

Primum & primarium collatum beneficium Mariæ.

Prou.8,23.

ti animi nobilis conditio eſt, vt non ſolùm collatum beneficium attendat, ſed & præuiam collatoris voluntatem, vt pro illa gratiarum actionem rependat. Pendit immaculata MARIA, dum concipitur ex Anna, grata non modò propter beneficium ſanctitatis acceptum, ſed etiam propter decretum quod præceſſerat, ne hereditaria culpa cum poſteris Adami inuolueretur. Hæc forma gratias agendi Deo tota Mariana eſt, & totus Marianus ille, qui transſcendens humanam generationem, nec in Adamo & eius progenie MARIAM frequenter quærit, ſed in Deo genitore, cuius PRIMOGENITA eſt, & cui firmiter ac fideliter adhæſit.

III.

Sympathia inter generationem Christi & Conceptionem Mariæ.

FOrma generationis immaculatæ MARIAE, generatio Filij Dei eſt; idcircò ſancta mater Eccleſia, cùm Feſtum immaculatæ Conceptionis agit, recitat Euangelium Matthæi: *Liber generationis Ieſu Chriſti.* Habet hæc generatio Chriſti, vt Chriſtianus eius cultor non ſolùm in ſancta Incarnatione, ſed etiam in reliquis ſolemnitatibus Verbi incarnati, eius generationis œconomiam celebret, ac teneatur celebrare, vt dignus accepti beneficij æſtimator, & perpetuus collatoris Dei cultor exiſtat. Naſcitur Chriſtus ex genitrice MARIA; & vt Eccleſia ſancta

ſanctam

ſanctam eius colat Natiuitatem, canit: *Verbum caro* Ioan.1,14.
factum eſt, vt ſacra eius Natalitia commemoratione anteactæ generationis feſtiua reddantur. Natiuitati Chriſti accedit & ſuccedit Circumciſio, & in ea *vocatum eſt nomen eius Ieſus, quod vocatum eſt ab An-* Luc.2,21.
gelo, priuſquam in vtero conciperetur. Sacri nominis impoſitio allicit & vocat nos ad generationem Chriſti, cuius Paranymphus dixit Virgini: *Vocabis nomen eius Ieſum.* Circumciſionem Chriſti regalis ſecuta Epiphania eſt, in qua tres regionum Orientalium Principes *inuenerunt puerum cum* MARIA *matre eius*, ob- Mat.2,11.
tulerunt munera thuris, auri, & myrrhæ, quibus non ſolùm genitum ex Patre Deum, ſed etiam hominem generatum ex Virgine religioſè coluerunt. Agitur Feſtum glorioſæ Transfigurationis, & in eo *incarnati Verbi myſterium* in Præfatione ſua mater Eccleſia decantat, ſicut etiam in Corporis Chriſti Feſto, pro cuius maiori celebritate, & gloria ſuæ incarnationis Chriſtus ait: *Sicut miſit me viuens Pater,* Ioan.6,58.
& ego viuo propter Patrem: & qui manducat me, & ipſe viuet propter me. Solemnis Chriſti Reſurrectio, quid niſi triumphalis eius regeneratio eſt? *Aſſumptus* Marc.16,20.
eſt in cælum, & ſedet à dextris Dei, vt in glorioſa Aſcenſione aſſumptæ priùs humanitatis noſtræ honorifica mentio fiat. Neſcit prorſus, neſcit cultor
eſſe

esse Christi generationis, quisquis in omnibus eius Festis eam non religiosa veneratione prosequitur: nec cultor Marianus est, qui sanctioribus MARIAE immaculatæ diebus puritatem eius Conceptionis non agnoscit, ac simul recognoscit.

IV.

Christianus cultor Conceptionis immaculatæ.

CONceptio immaculatæ MARIAE adeò deuota est, vt ex ea tamquam ex perenni fonte deuotio per omnes eius solemnitates diffundatur. Confirmat hoc ipsum in suo Sermone Anselmus: *Quæ enim est Festiuitas huic præponenda, per quam omnium festiuitatũ est exorta deuotio? Natiuitas* gloriosæ Virginis, *Præsentatio, Annuntiatio, Expectatio, Visitatio, Purificatio, Assumptio,* & Festum eius *ad Niues,* ex immaculata Conceptione magna ex parte deuotionem sibi deriuant. Renascimur ad gratiam in similitudinem immaculatæ MARIAE, & cùm in eius formam regenerati simus, renascimur cum eo debito, vt eius sanctæ ac puræ Conceptionis cultores perpetui simus.

V.

Cultor Natiuitatis immaculata.

CVltor Natiuitatis Marianæ, cultor est etiam immaculatæ Conceptionis, cùm dixerit S. Ildefonsus lib. de Virginit. & parturit. MARIAE: *Nisi in vtero sanctificata esset, minimè eius Natiuitas colenda esset: nunc autem quia ex auctoritate totius Ecclesiæ veneratur,*

neratur, constat etiam ab originali peccato fuisse immunem. Rursus: *Dies, quando inchoata est* MARIAE *Natiuitas beata, colitur, & religiosè satis: Quòd si in peccato esset, tunc maledicta diceretur, & gemebunda potiùs quàm benedicta, quando nuntiatum est patri eius, quòd nata esset in sæculo.* Et quidem S. Laurentius Iustinianus Serm. de MARIAE Natiuit. ita coluit eius ortum, vt meminerit eius conceptus. *Quæ enim sanctificata in vtero, ac ab omni culpæ originalis fuerat liberata contagio, gratiæ plenitudinem, quam mente perceperat, protendebat exteriùs. Illam profectò adhuc in materno vtero decubantem adamauit Verbum, sibique in genitricem elegit, vtpote superabundanti iam benedictione præuentam, iamque sancti Spiritus magisterio deputatam. Ipsam idem Spiritus custodiuit à carnis colluuione immunem, à libidinis delectatione expertem, à sæculi amore alienam, atque ab vniuersorum criminum contagione immaculatam. Tota pulchra absque delicto, sine mentis & corporis deformitate, Deo & hominibus amabilis videbatur.* Tota amabilis hominibus est, renatis in Spiritu sancto, qui in sua regeneratione referunt immaculatam infantulam, cuius plenitudo gratiæ exteriùs refulgebat, & pulchris eam fasciis adornabat. Hæ sunt Spiritus sancti fasciæ, quibus anima Christiana componitur & vestitur, cùm aqua tingitur.

VI.

Cultor Præsentationis immaculatæ.

CVltor Marianæ Præſentationis, cultor eſt etiam immaculatæ Conceptionis. Cùm ducitur MARIA in templum de fuga Adami triumphans, venit ad ſacram ædem tamquam ad Spiritus ſancti ſcholam: in hac quippe Feſtiuitate legitur caniturq́ue Euangelium, in quo exclamat quædam mulier,
Luc. 11, 27 *Beatus venter, qui te portauit, & vbera, quæ ſuxiſti;* reclamauit verò Chriſtus, *Quinimò beati qui audiunt verbum Dei, & cuſtodiunt illud.* Hæc Adami, hæc poſterorum eius felicitas & beatitudo fuiſſet, ſi quod verbum Dei audierant cuſtodiſſent. Seruauit illud MARIA, & ideò beata eſt. Conſonant itaque ſibi Virginalis Conceptio & Præſentatio, cuius cultor Iuſtinianus dixerat paulò antè: *Illam profectò adhuc in matris vtero decubantem adamauit Verbum, ſibiq́ue in genitricem elegit, vtpote ſuperabundanti iam benedictione præuentam, iamq́ue ſancti Spiritus magiſterio deputatam. Ipſam idem Spiritus cuſtodiuit à carnis colluuione immunem, à libidinis delectatione expertem, à ſæculi amore alienam.* Edocta Spiritus ſancti magiſterio, mundanis pompis renuntiauit, vt eſſet anteſignana Chriſtianarum animarum, quæ poſt ipſam vitam religioſam profeſſæ, nomini, cultui, & deuotioni immaculatæ eius Conceptionis dicandæ ac conſecrandæ erant.

VII.

VII.

CVltor Angelicæ Annuntiationis, cultor etiam est immaculatæ Conceptionis, cùm vel ipse Archangelus Gabriel eam creatam & generatam sine vlla labe, & ab omni macula immunem salutauerit. *Aue*, inquit, *gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.* Agnoscit Ecclesia sancta, omnis maledictionis expertem salutatam MARIAM fuisse, quæ nihil cum Eua commune haberet, oratque propterea, & canit:

Cultor Annuntiationis immaculatæ.

Luc.1,28.

Sumens illud Aue
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Euæ nomen.

Cultor Annuntiationis Augustinus, extitit etiam venerator purissimæ Conceptionis, audiensque Angelicam Salutationem, Sermone 1. totus gaudens & exultans ait: *Audiuimus gaudij nuntia, libertatis indicia, lætitiæ vocem, exilij reuocationem, seruitutis redemptionem. Ecce Angelus cum Virgine loquitur, vt non deinceps mulieri serpens sermocinetur.* Et expendens benedictionem præ ceteris MARIAE impertitam, Sermone de Assumpt. dicit: *Benedictæ per ipsam omnes mulieres: iam vltrà in maledictione femina non erit: curatur enim Eua.* Cùm idem prorsus assumptum mul-

tis firmasset ac confirmasset in sua Concione S. Anselmus, concludit: *Quid longius? Conceptionem Dominicæ matris colere, Christi generationem est commemorare. Celebremus ergo hodie dignis officiis vtramque Conceptionem eius, spiritualem scilicet & humanam, vt ipsius meritis & precibus à sæcularibus curis, & à cunctis vitiis mereamur eripi, & ad æterna gaudia paradisi perduci.* Celebramus tam Filij quàm Matris generationem, renati de Spiritu sancto in vnum omnes Christi œconomiæ, & eius Matris cultum aspirantes, vnde pendet tota religio Christiana.

VIII.

Cultor Visitationis immaculata.

CVltor Visitationis Marianæ, cultor est etiam immaculatæ Conceptionis. Comprobat hoc testimonio suo Elisabetha, dum prolem cum matre, fructum cum arbore benedicit: *Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.* Terra quæ talem producit fructum, diuersa satis ab illa quæ spinas & tribulos gignit. Confirmat hoc ipsum Ioannes, qui virtute salutationis MARIAE totus liber à culpa originaria in materno ventre exultauit, & in sacra Visitatione purissimam MARIAE Conceptionem celebrauit, docuitque ab iis celebrandam, qui summis donis, beneficiis ac fauoribus vellent ab immaculata visitari. Ioannes ipse, qui

Luc. 1, 42.

missus

missus à Deo est, vt generationem Christi testaretur, quemadmodum testatus est, *Fuit homo missus à* Ioan.1,7.
Deo, cui nomen erat Ioannes, vt testimonium perhiberet de lumine. Testis quoque est puritatis Marianæ, & deuotus simul cultor Ioannes, manu ac lingua locutus, *Ecce Agnus Dei.* Indicans Agnum Dei immacu- Ioan 1,36.
latum, idem ipse indicat Agnam ab omni macula immunem. Hic idem ipse primus Baptismi imaginem in Iordane contemplatus similem MARIAE, nouit, quem in vtero matris inclusus iam prænouerat.

IX.

CVltor Expectationis partus, cultor immaculatæ Conceptionis. Recognoscit nihil esse quod possit timere MARIA, cùm omni labe caruerit. Cultor tanti Festi S.Augustinus est, qui expendens verba salutationis Angelicæ Serm.11. de Natiuitate, *Facta est*, inquit, MARIA *restauratio feminarum, quia per eam à ruina primæ maledictionis probantur esse subtractæ. Tria denique mala Euæ à tribus* MARIAE *bonis probantur exclusa. Nam Euæ dictum est, In doloribus &* Gen.3,16.
tristitia paries, & ad virum conuersio tua erit, & ipse dominabitur tibi. Tribus ergo iis malis subiugantur feminæ, quæ MARIAM *non sequuntur. Sed è contrario, quàm præclarissimis tribus bonis sublimetur, ausculta. Sic*

Cultor Expectationis immaculata.

 enim

Luc.1,28. *enim Angelus eam legitur ſalutaſſe : Aue gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu inter mulieres. Cùm dixit,* AVE, *ſalutationem illi cæleſtem exhibuit. Cùm dixit,* GRATIA PLENA, *oſtendit ex integro iram excluſam primæ ſententiæ, & primam benedictionis gratiam reſtitutam. Cùm dixit,* BENEDICTA TV INTER MVLIERES, *virginei benedictum fructum ventris expreſſit, vt ex eo benedicta dicatur inter omnes mulieres. Maledicta Eua fuerat, quam nunc per* MARIAM *ad benedictionis gratiam remeaſſe cognoſcimus. Venite ergo omnes mulieres ad* MARIAM, *& lætamini. Expellite triſtitiam concipientis, & gemitus parturientis abiicite, proiicite dolores, quos Eua per ſerpentem accepit, & quos per Angelum* MARIA *ſuſcepit honores, aſſumite.* Hoc decus, hic honor Expectationis Marianæ eſt: quique illum non exhibet, prorſus indignum ſe aduentu Seruatoris reddit. Ita ſenſit, & cenſuit in Concione ſua Anſelmus : *Quiſquis paruipendendum putat huius Virginis celebrare Conceptionem, nec meretur eſſe cum fidelibus, nec poſteà cognoſcere Saluatoris aduentum.* Chriſtianus procedit ex vtero matris Eccleſiæ, quæ fetus ſuos ſine doloribus parit, vt & ipſa referat in ſe MARIAM, & ſic renatus totus Chriſtianus, totuſque Marianus exiſtat.

X.

CVltor Marianæ Purificationis, quantus cultor esse debeat immaculatæ Conceptionis, vel ex ipso Euangelio satis innotescit. *Postquam impleti sunt dies purgationis* MARIAE, *secundùm legem Moysi, tulerunt Iesum in Jerusalem vt sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini: Quia omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur. & vt darent hostiam secundùm quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.* Suo declarat munere qualis MARIA sit, cuius Purificationis cultor S. Laurentius Iustinianus in hodierna Concione ait: *Hoc immaculata Virgo perfecit. Venit illa ad templum, vt Purificationis mysteria celebraret. Nequaquam in hac parte tenebatur sub lege, quippe quæ non ex virili semine, sed de Spiritu sancto conceperat prolem. Sic namque præceptum fuerat in lege. Si mulier suscepto semine conceperit filiam, septem diebus immunda erit. Nequaquam semen susceperat Virgo, sed Spiritu fecunda conceperat Redemptorem, ideò purificatione non eguit, quæ purificantem hominum sordes genuit.* Hæc tota pura & munda, de vnica prole gaudens, in ea de numero prolium triumphans, *venit ad templum, & secum, quem genuit, gestauit infantem, de vnici filij sui manifestatione iucunda, atque de gentium vocatione deuota.* Qualis

Cultor Purificationis immaculata.

Luc. 2, 22.

Leuit. 12, 3

Leuit. 12, 2

lis illa in templo comparuit? *Erat profectò ipſa talis & tanta, vt illi minimè reperiretur ſimilis. Erat, inquam, corpore virgo, carne incorrupta, prole fecunda, virtute perfecta, moribus conſpicua, ſanctitate redimita, honeſtate conſpicua, mente pura, corde ignita, animo ſuſpenſa, gratia plena, ſapientia perfuſa, Deo coniuncta, Verbo propinqua, myſteriis diuinis imbuta, Angelorum conſortio cuſtodita, à Spiritu ſancto abſque temporis interuallo poſſeſſa. O honor feminæ! ô excellentia* MARIAE! Quam ſemper Spiritus ſanctus poſſedit, idem ille Spiritus, qui in ſacro Baptiſmatis fonte, lauat, mundat, ac purificat omnes, vt omnes ſimus Chriſtiani, omnes etiam Mariani.

XI.

Cultor Aſſumptionis immaculata.

CVltor Aſſumptionis Marianæ, cultor ac venerator eſt immaculatæ Conceptionis, & idcircò initio Concionis Aſſumptæ Virginis S. Auguſtinus hinc aſſumit exordium. *Hodierna feſtiuitas, de Dei genitricis* MARIAE *dormitione toto orbe venerabilis, & Angelorum & hominum communis eſt ſolemnitas. Cuius quis dignus ſufficiat tam venerabilia narrare miracula, quæ per eam mirabiliter ſunt patrata? Lex enim naturalis per eam abolita eſt. Amaræ mortis damnatio Euæ præuaricationi illata, per eam ſoluta eſt.* In hac eadem Concione Chriſtum cum matre loquentem introducit, &

& ſimul ad cæleſtem requiem inuitantem, qui & concludit: *Veni igitur cum fiducia, aperiam tibi Paradiſi ianuam, quam Eua parens tua clauſerat.* Hinc Eccleſia tota clamat, & acclamat triumphanti de exilio Reginæ glorioſæ. *Per te paradiſi portæ nobis apertæ ſunt, quæ hodie glorioſa cum Angelis triumphas.* Apparuit libera à labe & lue culpæ hereditariæ, quæ obiit ſine dolore. Sic obeuntem, ſiue potiùs abeuntem conſiderat Iuſtinianus, & ait Serm. de Aſſumptione B. MARIAE: *Quamobrem reſolutionis carnis imminente articulo, ſicut ab omni mentis & corporis corruptione extitit libera, ita & à mortis dolore aliena. Nequaquam habuit quod metueret. Non adfuit, qui ſe illi opponeret, inimicus, nulluſque terreni amoris impulſus, qui Virginis egredientem animam retardaret.* Ex quo fit, vt cùm in ſingulis ſacro fonte luſtratis anima Mariana, & eadem immaculata exiſtat, & ſi tunc temporis mundanum exilium deſerat, nihil opponi, nihil obiici queat, quod eam ab ingreſſu cæli remoretur. Digna hæc pro celebritate Aſſumptionis conſideratio eſt, qua recreat animos Chriſtianorum ſancta mater Eccleſia, idcircò habitam in Aſſumptionis feſtiuitate concionem Iuſtinianus exorditur in hæc verba: *In hoc labenti diſcriminoſóque peregrinantes ſæculo Eccleſia ſancta materno nos ſemper fouet affectu, quippe quæ ſpon-*

ſo ſuo immortali per regenerationis nos genuit lauacrum, & acceptabilem fecit populum bonorum operum ſectatorem.

XII.

Cultor ſanctæ Mariæ ad Niues, cultor Conceptionis.

CVltor ſanctæ MARIAE ad Niues, cultor eſt immaculatæ Conceptionis. Recognoſcit, in Virgine intemerata tempore ſummi æſtus ſummam temperiem Spiritus ſancti fuiſſe. Summus æſtus eſt, cùm generat cumque generatur homo : & cùm gigneret ac gigneretur MARIA Spiritus ſanctus adfuit, vt omnem temperaret ardorem, ne offenderet immaculatam. Hæc Virgo glorioſa cùm genitrix
Luc. 1, 33. Dei annuntiaretur, ab æſtu ſe tutans, ait: *Quomodo fiet iſtud, quoniam virum non cognoſco? Spiritus ſanctus,* qui in æſtu temperies eſt, *ſuperueniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi, ideóque & quod naſcetur ex te ſanctum, vocabitur Filius Dei.* Nec ſolùm dum Virgo generaret Filium Dei, ab ardore concupiſcentiæ carnis fuit omnino illæſa & libera, ſed etiam cùm ipſa gigneretur, afflauit in eius conceptu Spiritus ſancti aura, cuius causâ & plenam gratia, & ſimul
Luc. 1, 28. afflatam Spiritu ſancto eam ſalutat Angelus : *Aue gratia plena, Dominus tecum.* Neſcit æſtum, quæ Spiritu ſancto afflatur : afflatur & anima, quæ renata ex aqua & Spiritu ſancto, vel in ipſa morte, & eius præuiis ſudoribus magnum ſentit refrigerium, cuius

ius cupidus noster Dauid dicit Deo: *Remitte mihi, vt refrigerer priusquam abeam, & ampliùs non ero.* Hoc est illud refrigerium, quod in morte iustus inuenit, de quo Sapiens: *Iustus si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.* Errarunt ergo, & turpiter errarunt impij. *Dixerunt enim cogitantes apud se non rectè: Exiguum, & cum tædio est tempus vitæ nostræ, & non est refrigerium in fine hominis.* Erit homini refrigerium, qui sanctam MARIAM etiam in sua purissima Conceptione vocauerit, & inuocauerit, dixeritque, *Sancta* MARIA, *Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus nunc, & in hora mortis nostræ. Amen*

Psl.38,14. Sap.4,3. Sap.2,1.

Ritè ac rectè Gabriel à temperie Spiritus sancti, quam in puro sui conceptu virgo MARIA habuit, gradum fecit ad suauem, mitem & dulcem auram quam experta est in Conceptione incarnati Verbi. præmisit enim: *Aue gratia plena, Dominus tecum.* subiunxit deinde: *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Respondent sibi puritas Conceptionis, & mundities virginitatis; hæc posterior ab illa priore dependet. Experimento didicit & probauit gloriosissima MARIA, & experiuntur ij qui carnis ignes & æstus cultu & deuotione immaculatæ Conceptionis non mitigant modò, sed etiam illos extinguunt. Cùm Seraphicus Franciscus

Flatus Spiritus sancti in Conceptione Mariæ.

Luc.1,28.

ciſcus carnis caloribus æſtuaret, confugit ad niues, quibus totus candidatus candorem caſtitatis conſeruauit. Habet & ſacras niues in ſua Conceptione immaculata MARIA, cuius virtute mirabiliter incendia corporis ſopiuntur. In cuius rei confirmationem dignum relatu miraculum eſt, quod D. Anſelmus in Epiſt. ad Epiſcopos Angliæ commemorat:

Confirmatio. *Tempore Caroli Regis Francorum illuſtriſſimi*, Anſelmus ait, *Clericus quidam ordine, Hungariæ Regis germanus, Matrem* IESV *toto corde diligens, eius Horas ſollicitè decantabat. Parentum autem ſuorum conſilio nubere volens cum quadam adoleſcentula valdè pulchra, accepta à Preſbytero nuptiali benedictione, quadam die etiam Miſſa celebrata recordatus, quòd eiuſdem beatiſſimæ Virginis* Ho*ras illa die iuxta morem ſolitum non cantauerat, ſponſam domum mittens, omnes ab Eccleſia exire coëgit, & ipſe iuxta altare Virginis ſolus remanſit. Cumque Horas Dominicæ matris decantaret, & hanc Antiphonam, Pulchra es, & decora filia Jeruſalem, diceret, ſubitò apparuit ei virgo* MARIA *cum duobus Angelis, dexteram ei manum & læuam tenentibus, dicens ei: Si ego ſum pulchra & decora, quid eſt quòd dimittis me, & ſponſam aliam accipis? Numquid ego ſum optimè formoſa? numquid ego ſum pulchrior illa? vbi vidiſti tam pulchram? Cui ille obſtupefactus ait: Domina mea dulciſſima, claritudo tua omnem*

nem mundi pulchritudinem excellit & clarificat, quoniam tu es ſuper omnes choros Angelorum exaltata, & ſuper cælos cælorum eleuata. Quid vis Domina vt faciam? Ait illa: Si ſponſam carnalem, cui adhærere vis, amore mei dimiſeris, me ſponſam in cæleſti regnó habebis: & ſi Conceptionis meæ Feſtum annuatim ſexto Idus Decembris ſolemniter celebraueris, & celebrandum prædicaueris, mecum in regno Filij mei laureatus eris. His dictis B. Virgo diſparuit. Clericus verò domum adire renuit, & abſque parentum ſuorum conſilio ad Abbatiam quamdam extra patriam illam perrexit, & ibidem monachali habitu decoratus eſt, & poſt tempus exiguum meritis beatæ Mariæ Virginis, Aquileiæ Epiſcopus Patriarcha factus, Feſtum Conceptionis beatæ Virginis die præfato, quamdiu vixit, annuatim cum propriis Octauis celebrauit, & vbique celebrandum prædicauit. Habes exemplum, habes miraculum, in quo dilucidè apparet, æſtibus carnis ſacris decoram niuibus immaculatam MARIAM dominari. Æſtuat caro, æſtuat mare: præualet vtrique, quæ ex generali vniuerſæ carnis diluuio penitus libera & immunis euaſit, ſibiq́ue propterea dominatum etiam in mari acquiſiuit.

XIII.

DOminatur in æſtuanti mari, & ſimul in homine periclitante, & præ periculo extremo iam *Dominatur in æſtu maris Virgo.*

iam æstuanti, immaculata MARIA, in cuius purissimæ Conceptionis honorem duo alia miracula in eadem Epistola refert Anselmus. Accipe primum.

Confirmatio prima.

Tempore illo, quo diuinæ placuit pietati Anglorum gentem de malis suis corrigere, suæque seruitutis officiis arctiùs adstringere, gloriosissimo Normanorum Duci eamdem patriam debellandum subegit. Qui videlicet Guillelmus tunc temporis Anglorum, Dei virtute, & industria sua totius Ecclesiæ dignitatis honores in melius reformauit. Cuius piæ intentionis operibus inuidens ille bonorum omnium inimicus diabolus, tum familiarium fraudibus, tum extraneorum incursibus multoties conatus est eius obsistere successibus. Sed Domino protegente, & timentem se Regem glorificante, ad nihilum deductus est malignus. Audientes autem Dacij Angliam esse subiectam Normanis, grauiter sunt indignati, & quasi suo hereditario iure priuati, arma parant, classem aptant, vt eos adeuntes à data sibi diuinitus patria expellant. Hoc comperto, prudentissimus Guillelmus Helsimum quemdam religiosum Abbatem Rhemensis cœnobij accersiuit, & in Daciam direxit, vt inquirat huius rei veritatem. At ille, vt vir admodum sagacis ingenij, strenuè Regis negotium exequitur. Quo fideliter peracto, ad Angliam reuerti cupiens, mare ingreditur. Et cùm maximam partem maris prospero cursu transisset, subitò densis surgentibus vndique ventis, horrida tempestas

pestas mare commouit & vndas. Fatigatis igitur nautis, nec vltrà iam obniti valentibus, fractis remis, funibusque ruptis, cadentibus velis, spes salutis amittitur, & nihil sibi nisi submersionis exitus miserabiliter expectatur. Cumque de salute corporum essent desperati, animarum solummodò magnis clamoribus salutem Creatori suo commendabant, & beatissimam Virginem MARIAM *Dei genitricem, miserorum refugium, & desperatorum spem, deuotissimè reclamabant. Et ecce subitò suspiciunt quemdam venerandæ habitudinis virum Pontificali infula decoratum, quasi inter medias vndas naui proximum. Qui vocans ad se Helsimum Abbatem, his verbis alloquitur eum: Vis, inquit, periculum maris euadere? vis in patriam tuam sanus redire? Cumque cum fletu id toto corde desiderare, & hoc solum expectare responderet; sic ille: Scias me ad te à Domina nostra Dei genitrice* MARIA *directum esse, ad quam dulciter reclamasti: & si dictis meis obtemperare volueris, sanus cum comitibus tuis euades imminens periculum maris. Ille verò illicò respondet, se ei in omnibus obtemperaturum, si hoc euadat naufragium. Promitte, inquit ille, Deo & mihi, quòd diem Conceptionis & Creationis Matris Domini nostri* IESV CHRISTI *solemniter celebrabis, & celebrandum prædicabis. At ille vt prudentissimus vir ait: Et quis dies in hoc festo celebrandus erit? Sexto, ait, Idus Decembris hoc festum solemni-*

lemnizandum tenebis. Et quo, inquit Abbas, Officio vtemur in Ecclesiastico obsequio? Omne, inquit, Officium, quod dicitur in Natiuitate eius, dicetur in eius Conceptione, excepto, quòd nomen Natiuitatis mutabis in nomen Conceptionis. His dictis ille disparuit, & citò sedata tempestate, Abbas incolumis concito flatu applicuit littoribus maris Anglicani, & quod viderat & audierat, quibus potuit, notificauit. Statuit autem idem festum in Rhemensi cœnobio celebrari, & ipse quamdiu vixit, deuotis obsequiis celebrauit. Silent venti, mare quiescit in obsequium immaculatæ MARIAE, & simul in eius purissimæ Conceptionis testimonium, & ad maiorem eiusdem veritatis comprobationem secundum miraculum litteris iam relatis Anselmus recenset.

Secunda. *Aliud etiam miraculum huius festiuitatis alibi diuina inspirante gratia à nobis declaratur. In pelago Gallico Canonicus quidam, ordine Sacerdos, solitus Horas beatæ* MARIAE *Virginis decantare, à villa quadam, vbi cum vxore alterius fornicatus fuerat, rediens ad oppidum in quo morabatur, & pelagus Sequanæ transmeare cupiens, solus nauim ingressus, Dominicæ matris Horas nauigando canere cœpit. Cumque Inuitatorium, Aue* MARIA, *gratia plena, Dominus tecum, diceret, & iam in medio flumine esset, ecce turba magna dæmonum in profundo pelagi vnà cum eius nauicula eum præcipitauit, & eius*

ani-

animam rapuit ad tormenta. Die autem tertia ad locum, quo eum dæmones tormentis afficiebant, venit Mater IESV *cum magna Angelorum societate, dicens eis: Vt quid animam famuli nostri ita iniustè affligitis? Cui illi: Nos eam debemus habere, & meritò, quia in nostris operibus capta est. Quibus Mater* IESV*: Si illius deberet esse cuius opera faciebat, ergo nostra debet esse, quoniam Matutinas nostras, dum vos eum peremistis, decantabat. Unde magis rei estis, qui iniquè erga me egistis. His dictis, dæmones huc illuc dispersi fugerunt, &* B. MARIA *animam reduxit ad corpus, & hominem ab vtroque funere resuscitatum per brachium arripiens, aquam à dextris & à sinistris quasi murum stare iubens, de profundo pelagi ad portum incolumem reduxit. At ille gaudens, pedibus B. Virginis prostratus, ait: Charissima mea Domina, & Virgo speciosa, Christo gratissima, quid tibi retribuam pro tantis beneficiis, quæ mihi fecisti? Liberasti me de ore leonis, & de tormentis inferni grauissimis animam meam. Cui Mater* IESV *ait: Precor te, ne de cetero in adulterij peccatum cadas, ne fiat tibi nouissimus error peior priore. Precor iterùm, vt de cetero Festum Conceptionis meæ deuotè celebres annuatim sexto Idus Decembris, & vbique celebrandum prædices. Mox vt ea dixit B. Virgo* MARIA, *eo cernente cælos ascendit, & ipse eremiticam vitam ducens, quod sibi acciderat cunctis audire volentibus narrauit:*

& posteà quamdiu vixit, illud Festum Conceptionis solemniter & deuotè celebrauit, & celebrandum prædicauit.

Ps.76,11. *Hæc mutatio dexteræ Excelsi*, & immaculatæ MARIAE, quæ naufrago peccatori, vt è profunda abysso, quam intrarat, euaderet, pœnitentiam illi suggessit, quæ est secunda tabula post naufragium. Ad hanc recurrit in naufragio suo Dauid, qui sibi

Ps.94,6. similes nos esse volens, ait: *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.* & monet iam, vt secundam Partem sacri Oratorij colentes & recolentes, secum iustitiæ Deum conueniamus, & *præueniamus faciem eius in* CONFESSIONE.

Tibi dicitur, anima, tibi dicitur virgo filia Sion, tincta & picta in formam Spiritus sancti & MARIAE, nouam artem benè viuendi professæ, sed, heu! relapsæ: post lapsum audi, quod in simili casu ad Virginem lapsam scribit Ambrosius: *Accipe*, inquit, *lamentum; & primùm quidem nullo die quinquagesimus Psalmus intermittatur, quia in negotio tali cantatus est.* Cantatus est à Dauide pœnitente, & rursus canetur à nouo Dauide in secunda Parte Oratorij; cui accedens, quemadmodum hortatur Ambrosius, *Tu quæ iam ingressa es agonem pœnitentiæ, insiste misera fortiter, inhære tamquam naufragus tabulæ, sperans per ipsam te de profundo criminum liberari.*

SACRI

SACRI ORATORII

PARS SECVNDA

PIARVM IMAGINVM ANIMÆ INNOVATÆ VSV POENITENTIÆ SACRAMENTALIS IN GRATIAM CONFESSARII, ET CONFITENTIS.

IMAGINES PARTIS SECVNDÆ.

Naufragi Dauidis effigies.

Euangelica exemplaria:

Ouis errantis,
Regis Æthiopis,
Leprosi,
Paralytici,
Prodigi,
Cæci à natiuitate,
Samaritanæ,
Transfigurationis,
Surdi,
Centurionis,
Magdalenæ,
Chananææ,
Matthæi,
Mulieris patientis fluxum sanguinis,
Muti loquentis,
Petri flentis,
Christi crucifixi, &
Dauidis pœnitentis euadentis è naufragio.

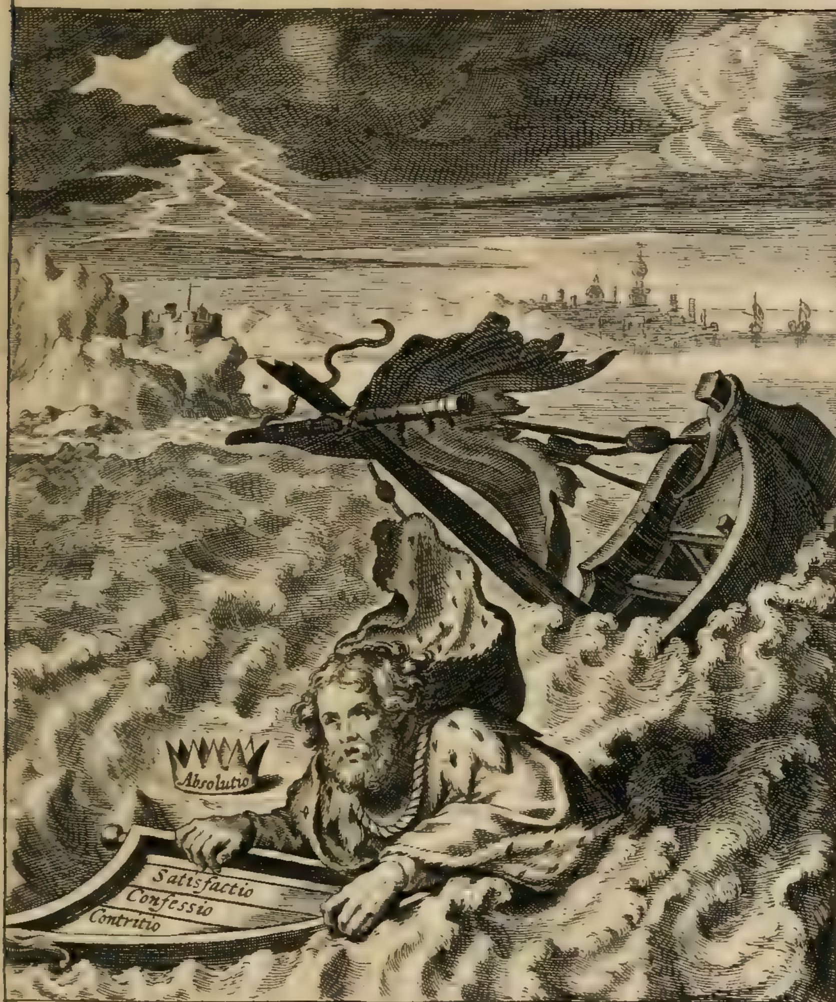
Magnum arcanum Agni,
& ouis redemptæ, & reconciliatæ.

APPAREAT
NOVVS DAVID
ARRIPIENS SECVNDAM
POST NAVFRAGIVM TABVLAM
RECITANS
SEPTEM POENITENTIÆ PSALMOS.

POENITENTIA
Ars benè viuendi, & benè moriendi,
figurata & illuſtrata.

Reſpice, & fac ſecundùm exemplar.

NOVVS DAVID.

POENITENTIA.

Secunda tabula post naufragium.

IMAGO DECIMASEPTIMA EXPLICATA.

REX Dauid, Christianæ artis benè viuendi ac benè moriendi cultor ac professor, gratiam, quam Baptisma Christi præbuit, amisit, & simul confregit nauem, cuius vehiculo in cælestem portum per flatum & afflatum Spiritus sancti festinabat. Lacerata nauis est, & nouus Dauid in magno suo naufragio accurrit, & arripit POENITENTIAM, quæ est secunda post naufragium tabula. Quapropter Serm. 24. commun. pœnitens & simul naufragus Augustinus lapsis post Baptismum ait: *Frequenter vos, fratres charissimi, admoneo, iterùm atque iterùm admonendo contestor, vt si quis se cognoscat de littore continentiæ tempestate libidinis in pelagus luxuriæ fuisse iactatum,* CONFESSIONEM *velut tabulam confractæ nauis velociter apprehendat, vt per ipsam de hac abysso, & profundo luxuriæ possit euadere, & ad portum* POENITENTIAE *peruenire.* Quisquis iste est, naufragus Dauid est, arripit tabulam citharæ, in cuius fidibus CONTRITIO, CONFESSIO, & SATISFACTIO describuntur. Adiungitur & CORONA, & in ea exa-

ratur ABSOLVTIO, vt perfecta POENITENTIA, quæ ex *contritione*, *confessione*, & *absolutione* coagmentatur, & *satisfactione* integratur, in effigie appareat, & in ea talis Dauid depingatur, qualis ipse

Eccli. 20, 29. à se describitur in septem Pœnitentiæ Psalmis. *Sapiens in verbis producet seipsum*, & Dauid in omnibus & singulis septem Psalmis producit se naufragum dolentem, confitentem, petentem absolutionem, offerentem satisfactionem. Hinc efficitur, vt quot Psalmi numerantur, tot explicationes sint propositæ iam imaginis, ab ipso Dauide expositæ. Dum loquitur de se, naufragum se ostendit, ac prodit in primo Pœnitentiæ Psalmo:

I.

Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Naufragantis more loquitur, dum flendo ac canendo subiungit: *Miserere mei Domine quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valdè; sed tu Domine vsquequò?* In hunc eumdem locum Chrysostomus, *Quemadmodum enim*, inquit, *quando venti vehementes mari incubuerunt, omnia turbant, & quæ est in profundo arena, sursum fertur, & qui nauigant, in magno versantur periculo: ita etiam in nobis turbatur anima, mouetur corpus, omnia complentur tempestate, &* plena

plena est nobis deinceps cymba tumultus ac perturbationis, & densæ tenebræ, & pereunt omnia propriis locis relictis, & est maxima confusio. Confirmat hoc ipsum in Scholiis suis Basilius, qui vocem istam Dauidis, *Conturbata sunt ossa mea*, ita percipit, ita exponit: *Ossa hîc non corporis dicit, sed robustas cogitationum vires, quæ perturbatæ sunt spiritu scortationis velut tempestate quadam obrutæ.* Prodit itaque se naufragum, prodit se dolentem, confitentem, veniam accipientem, & offerentem compensationem.

CONTRITIO.

Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Psal. 6.

POSTVLATA ET EXCITATA.

Miserere mei Domine quoniam infirmus sum: sana me Domine quoniam conturbata sunt omnia ossa mea.

Et anima mea turbata est valdè, sed tu Domine vsquequò?

CONFESSIO.

Conuertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

FACTA IN TEMPORE.

Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus eſt à furore oculus meus : inueteraui inter omnes inimicos meos.

ABSOLVTIO.

IMPETRATA. *Diſcedite à me omnes qui operamini iniquitatem : quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.*

SATISFACTIO.

ACCEPTATA. *Exaudiuit Dominus deprecationem meam, Dominus orationem meam ſuſcepit.*

Erubeſcant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei : conuertantur & erubeſcant valdè velociter.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

ATtende ex parte Chriſtianæ animæ locutum in primo Pſalmo Dauidem : *Loquitur in hoc Pſalmo fidelis anima*, vt ait in Prologo S. Gregorius. Qualis Dauid, talis & anima pœnitentis, quæ paſſa naufragium recurrit ad pœnitentiam, habet dolorem, facit confeſſionem, accipit abſolutionem, reddit ſatisfactionem.

II.

Eccli. 20, 29. *Sapiens in verbis producet ſeipſum:* producit naufragum iterùm ſe Dauid in ſecundo Pſalmo Pœnitentiæ. *Beati, quorum remiſſæ ſunt iniquitates, & quorum*

Pſal. 31.

tecta

tecta sunt peccata. Ait deinde cum vndis & fluctibus certans : *Verumtamen in diluuio aquarum multarum ad eum non approximabunt.* Basilius in Scholiis : *Qui preces diligenter & ex animo offert, multifaria prouidentia fruetur, ita vt tametsi in varias calamitates instar aquarum inundantes incidat, illas tamen superet, ac tristium rerum victor reddatur.* Superat Dauid ingruentem tempestatem, vsus vehiculo pœnitentiæ, contritionis, confessionis, absolutionis, & satisfactionis.

CONTRITIO.

Beati, quorum remissæ sunt iniquitates : & quorum tecta sunt peccata. Psal. 31.

Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum, nec est in spiritu eius dolus.

Quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea, dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina. EXCITATA.

CONFESSIO.

Delictum meum cognitum tibi feci, & iniustitiam meam non abscondi. APERTA.

ABSOLVTIO.

Dixi : Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino : & tu remisisti impietatem peccati mei. IMPETRATA.

SATISFACTIO.

Pro hac orabit ad te omnis ſanctus, in tempore opportuno.

Verumtamen in diluuio aquarum multarum, ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea erue à me circumdantibus me.

ACCEPTATA. *Intellectum tibi dabo, & inſtruam te in via hac qua gradieris: firmabo ſuper te oculos meos.*

Nolite fieri ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus.

In camo & fræno maxillas eorum conſtringe, qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris, ſperantem autem in Domino miſericordia circumdabit.

Lætamini in Domino & exultate iuſti, & gloriamini omnes recti corde.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

ATtende naufragans anima, quid de ſe, quid de te loquatur Dauid. Sermo de te ipſa eſt, vt monet in Prologo S. Gregorius: *Per Dauid fidelis anima accipitur. Fidelis ergo anima ea quæ in hoc Pſalmo dicuntur intelligat, & ab iſto numquam in intellectu recedat.*

Intelligat

Intelligat qualis ſit pœnitentia poſt peccatum, qualis contritio & confeſſio, qualis abſolutio & ſatisfactio, qualis Deus in animam pœnitentem, qualis anima in Deum veniæ & indulgentiæ largitorem.

III.

Sapiens in verbis producet ſeipſum. Pœnitens quoque Dauid ſeipſum in medium profert poſitum in naufragio, dum recitat tertium Pœnitentiæ ſuæ Pſalmum, *Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me.* Naufragum agit, dum orat, *Ne derelinquas me Domine Deus meus, ne diſceſſeris à me. Intende in adiutorium meum, Domine Deus ſalutis meæ.* Quid ſibi velit Dauid, explicat in Scholiis Baſilius: *Tantis doloribus velut fluctibus obrutus, te Deum ac Dominum meum oro, ne me conſueta prouidentia priues, ſed auxilium tuum præſtes, & ſalutem largiare.* Salutem naufragus quærit, & inuenit, diuino Dei beneficio contritus, confeſſus, abſolutus, dignos pœnitentiæ fructus faciens, & ſatisfaciens.

Eccli. 20, 29.

Pſal. 37.

CONTRITIO.

DOmine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me.

Pſal. 37.

POSTVLATA ET EXCITATA.

Quoniam ſagittæ tuæ infixæ ſunt mihi: & confirmaſti ſuper me manum tuam.

Non

Non est ſanitas in carne mea à facie iræ tuæ : non eſt pax oſſibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ ſupergreſſæ ſunt caput meum: & ſicut onus graue grauatæ ſunt ſuper me.

Putruerunt, & corruptæ ſunt cicatrices meæ, à facie inſipientiæ meæ.

CONFESSIO.

INDEX MISERIARVM. *Miſer factus ſum, & curuatus ſum vſque in finem: tota die contriſtatus ingrediebar.*

Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionibus: & non eſt ſanitas in carne mea.

Afflictus ſum, & humiliatus ſum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine, ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus.

Cor meum conturbatum eſt, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum, & ipſum non eſt mecum.

ABSOLVTIO.

INEXPECTATA. *Amici mei, & proximi mei aduerſum me appropinquauerunt, & ſteterunt.*

Et qui iuxta me erant, de longè ſteterunt: & vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi, locuti ſunt vanitates: & dolos tota die meditabantur.

Ego

Ego autem tamquam ſurdus non audiebam: & ſicut mutus non aperiens os ſuum.

Et factus ſum ſicut homo non audiens: & non habens in ore ſuo redargutiones.

Quoniam in te Domine ſperaui: tu exaudies me Domine Deus meus.

SATISFACTIO.

Quia dixi: Nequando ſupergaudeant mihi inimici mei: & dum commouentur pedes mei, ſuper me magna locuti ſunt. IMPETRATA.

Quoniam ego in flagella paratus ſum: & dolor meus in conſpectu meo ſemper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: & cogitabo pro peccato meo. OBLATA.

Inimici autem mei viuunt, & confirmati ſunt ſuper me: & multiplicati ſunt qui oderunt me iniquè.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi: quoniam ſequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne diſceſſeris à me.

Intende in adiutorium meum, Domine Deus ſalutis meæ.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende naufragium patiens, quid in Prologo Pſalmi dixerit Magnus Gregorius: *Fidelis anima in procelloſos mundanæ inſtabilitatis corruit fluctus, quia ſtatum rectitudinis ſeruare non potuit.* Hæc anima Dauidica eſt, & hæc, vt in priſtinum ſtatum reſtituatur, dolens conditionem ſuam conteritur, & confitetur; cumque de ſalute alij deſperent, ſperat ipſa, impetrat à Deo veniam, & abſolutionem ornatam debita ſatisfactione adipiſcitur.

IV.

Eccli.20,29. *Sapiens in verbis producet ſeipſum*, oſtenditque qualis ſit. Facit & Dauid, dum in Pſalmo Pœnitentiæ, *Domine exaudi orationem meam, & clamor meus ad te veniat*, anxius in naufragio orat & clamat. Clamat & orat pœnitens ſæua tempeſtate vexatus, &, vt ait Gregorius in Prologo, *reductis oculis cogitat vnde ceciderit, & circumſpectis omnibus quæ imminent, quas inuenerit calamitates attendit.* Attendit in tanto malorum naufragio opus eſſe tabula Pœnitentiæ, vt euadat, & ecce euadit virtute contritionis, confeſſionis, abſolutionis, & ſatisfactionis.

CON-

CONTRITIO.

Domine exaudi orationem meam : & clamor meus ad te veniat. Psal. 101. POSTVLATA.

Non auertas faciem tuam à me : in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die inuocauero te, velociter exaudi me.

Quia defecerunt ſicut fumus dies mei: & oſſa mea ſicut cremium aruerunt.

Percuſſus ſum vt fœnum, & aruit cor meum : quia oblitus ſum comedere panem meum.

A voce gemitus mei adhæſit os meum carni meæ. EXCITATA.

CONFESSIO.

Similis factus ſum pellicano ſolitudinis : factus ſum ſicut nycticorax in domicilio. INDICATA ET IMPVGNATA.

Vigilaui, & factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, aduerſum me iurabant.

Quia cinerem tamquam panem manducabam, & potum meum cum fletu miſcebam.

A facie iræ & indignationis tuæ : quia eleuans alliſiſti me.

Dies mei ſicut vmbra declinauerunt : & ego ſicut fœnum arui.

ABSOLVTIO.

Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generationem & generationem.

POSTVLATA ET IMPETRATA.

Tu exurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi eius, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius: & terræ eius miserebuntur.

Et timebunt Gentes nomen tuum Domine, & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificauit Dominus Sion: & videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium: & non spreuit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: & populus, qui creabitur, laudabit Dominum:

Quia prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cælo in terram aspexit:

Vt audiret gemitus compeditorum: vt solueret filios interemptorum.

SATISFACTIO.

TEMPORALIS AETERNO DEO GRATA.

Vt annuntient in Sion nomen Domini: & laudem eius in Ierusalem.

In conueniendo populos in vnum, & reges vt seruiant Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ: paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum : in generationem & generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundaſti : & opera manuum tuarum ſunt cæli.

Ipſi peribunt, tu autem permanes : & omnes ſicut veſtimentum veteraſcent.

Et ſicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur : tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient.

Filij ſeruorum tuorum habitabunt : & ſemen eorum in ſæculum dirigetur.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27, 9.

ATtende, fidelis anima oppreſſa diro naufragio, ex quo cum Dauide clama & ora, vt ſimiliter affligaris, compungaris & conteraris. Attende & confeſſionem Dauidis, qui *multis vtitur parabolis, dignè volens ſuas exprimere calamitates*, vt annotat in Scholiis Baſilius. Explica miſerias tuas, pellicano & nycticoraci ſimilis. Attende & eius abſolutionem, cuius vt fruaris beneficio, capta tempus quod ille captauit; & ſi compedita es compedibus criminum, abſoluêris. Attende & eius ſatisfactionem, temporalem quidem oblatam æterno Deo, *Tu*

autem Domine in æternum permanes. Rursus in Scholiis Basilius: *Ego quidem huiusmodi naturam habeo, tantisque coniunctus sum ærumnis: tu verò sempiternus & æternus existens, facilè præsentium malorum mutationem quamdam largieris.*

V.

Eccli. 20, 29. *Sapiens in verbis producet seipsum*, & quidem vt sapiens Dauid pœnitens naufragantem se depingit in Psal. 129. suo Psalmo, *De profundis clamaui ad te Domine, Domine exaudi vocem meam.* Clamat de profundo maris, agitatus tempestate, vt hoc loco Gregorius testatur; ac simul monet: *Attendat vnusquisque in quo profundo iaceat, & quàm longè à Deo peruersè agens effectus sit. Clamet peccator, quem à Deo recedentem cupiditatum tempestas contriuit, quem hostis absorbuit, quem præsentis sæculi fluctus inuoluit, agnoscat se esse in profundo, vt ad Deum sua perueniat oratio.* Accedat orationi contritio, contritioni confessio, confessioni absolutio, absolutioni satisfactio.

CONTRITIO.

Psal. 129. EXCITATA. *DE profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam:*

Fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ.

CON-

CONFESSIO.

Si iniquitates obſeruaueris Domine: Domine quis ſuſtinebit? INSINVATA.

ABSOLVTIO.

Quia apud te propitiatio eſt: & propter legem tuam ſuſtinui te Domine. IMPETRATA.

SATISFACTIO.

Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit anima mea in Domino. CHRISTI, ET DAVIDIS OPERATIO.

A cuſtodia matutina vſque ad noctem: ſperet Iſraël in Domino.

Quia apud Dominum miſericordia: & copioſa apud eum redemptio.

Et ipſe redimet Iſraël, ex omnibus iniquitatibus eius.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

ATtende ortam de profundis viſceribus contritionem. Baſilius in Scholiis: *Quid eſt, E profundis? Non ſimpliciter, inquit, ex ore & lingua animo aberrante effunduntur hæc verba, ſed è corde profundiſſimo, ex imis animæ ſedibus, ex intimis & abditiſſimis cordis penetralibus.* Attende qualis ſit confeſſio Dauidica: *Si iniquitates obſeruaueris Domine, Domine quis ſuſtinebit?*

tinebit? Gregorius in hunc locum: *Attende qualiter peccati confeſſio peccata obliteret, quæ iuſtificat iniquum, & tollit à Deo memoriam peccatorum.* Attende Dauidicam abſolutionem, dum ait: *Quia apud te propitiatio eſt, & propter legem tuam ſuſtinui te Domine.* Iterùm Gregorius: *Lex Dei miſericordia eſt, quæ peccantibus veniam contulit.* Attende ſatisfactionem accipientem valorem ex meritis Redemptoris: *Copioſa apud eum redemptio.*

VI.

Eccli. 20, 29. *Sapiens in verbis producet ſeipſum*, & cuius ſit conditionis exponit, more pœnitentis Dauidis, qui naufragus cùm ſit, talem ſe exhibet, talem ſe repræſentat

Pſal. 142. in Pſalmo Pœnitentiæ, *Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obſecrationem meam.* Hæc ſupplicatio eſt pœnitentis, naufragantis, è medio mari clamantis: *Collocauit me in obſcuris ſicut mortuos ſæculi, & anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus. In me turbatum eſt cor meum.* Erat in eodem ſtatu & naufragio cum Iona, de quo citatus Gregorius: *Clamauit Ionas ad Deum de ventre ceti, de altitudine maris, de profundo inobedientiæ, & ad aures Domini oratio illius peruenit, qui eruit eum à fluctibus, eripuit à beſtia, abſoluit à culpa.* Eripitur quoque Dauid, & abſoluitur, habens contritionem, adiungens confeſſionem, ac ſimul ſatisfactionem.

CON-

CONTRITIO.

DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua: exaudi me in tua iustitia. Psal. 142. POSTVLATA ET EXCITATA.

Et non intres in iudicium cum seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliauit in terra vitam meam.

Collocauit me in obscuris sicut mortuos sæculi: & anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

CONFESSIO.

Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi: FACTA DE IACTVRA GRATIAE.

Velociter exaudi me Domine: defecit spiritus meus.

Non auertas faciem tuam à me: & similis ero descendentibus in lacum.

ABSOLVTIO.

Auditam fac mihi manè misericordiam tuam: quia in te speraui. POSTVLATA.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam.

IMPETRATA VIRTVTE SPIRITVS SANCTI.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine viuificabis me, in æquitate tua.

SATISFACTIO.

SERVVM PECCATI STATVIT IN SERVITVTE DEI.

Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

ATtende, pœnitens, ac considera te pati cum Dauide naufragium. Time iudicium Dei, horre statum in quo te mors commissæ culpæ constituit. Expande manus, ora, & confitere gratiæ te iacturam fecisse, sine qua, terræ instar absque aqua, anima tua est. Postula absolutionem, & à peccatis patratis liberationem, cuius auctor est Spiritus sanctus assistens in confessione. Constitue te seruum Dei, vt qui hactenus peccati seruus fuisti, pro digna satisfactione seruitio mancipatus diuino, & eius amore passus tribulationes, dicere queas Deo: *Ego seruus tuus sum.*

VII.

VII.

Sapiens in verbis producet seipsum. Et quidem sa- Eccli. 20, 29.
piens Dauid, seipso modò sapientior, ad viuum depingit se in principali suæ Pœnitentiæ Psalmo, *Miserere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam.* Psal. 50.
Laborat naufragus Dauid, & hæc quidem vox, *Miserere mei Deus*, naufragi laborantis est, vt notat in Scholiis Basilius. *Proposita hæc verba conueniunt & diuinissimo Dauidi, & populo captiuo, & iis qui inter nos malo sunt affecti. Magna siquidem vulnera paribus etiam indigent pharmacis. Quapropter & magnus Dauid vniuersam in se gratiam effundi, & totum miserationum fontem in peccati sui vlcera euacuari orat.* Hic ipse præfert in se viuam imaginem contritionis, confessionis, absolutionis, atque satisfactionis, ex quibus partibus conditur, conficitur & perficitur Sacramentum Pœnitentiæ.

CONTRITIO.

MIserere mei Deus: secundùm magnam misericordiam tuam. Psal. 50. PERFECTA.

Et secundùm multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam.

Ampliùs laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco: & peccatum meum contra me eſt ſemper.

CONFESSIO.

GENERALIS, ET SPECIALIS. *Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.*

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum, & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexiſti: incerta, & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi.

Aſperges me hyſſopo, & mundabor: lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt oſſa humiliata.

Auerte faciem à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.

Ne proiicias me à facie tua: & ſpiritum ſanctum tuum ne auferas à me.

ABSOLVTIO.

REDDITA. *Redde mihi lætitiam ſalutaris tui: & ſpiritu principali confirma me.*

SATISFACTIO.

OBLATA. *Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.*

Libera

Libera me de ſanguinibus Deus, Deus ſalutis meæ: & exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam ſi voluiſſes ſacrificium, dediſſem vtique: holocauſtis non delectaberis.

Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus: cor contritum, & humiliatum Deus non deſpicies.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: vt ædificentur muri Ieruſalem.

Tunc acceptabis ſacrificium iuſtitiæ, oblationes, & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuum vitulos. CONSVMMATA ET ACCEPTATA.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

ATtende miſerias animæ tuæ, & in vaſta earum abyſſo, inſtar patientis naufragium, extolle vocem, & clama: *Miſerere mei Deus.* Attende Dauidicam contritionem, perfectam confeſſionem, regalem abſolutionem, conſummatam CHRISTI ſatisfactione compenſationem eius qui dicit: *Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.* Hic docet naufragos pœnitentiam, & ita docet, vt partes

 per-

perfecti magiſtri agat. Offert Deo, *Docebo iniquos vias tuas*, hoc eſt, vt in Schòliis Baſilius ait, *recuperata benignitate tua archetypus ero pœnitentiæ iis qui præſentem hanc vitam amplectuntur. Ero & præco bonitatis tuæ, exhortaborque impios homines, & præuaricatores, vt ad te ſupplices accurrant.* Hic præco bonitatis diuinæ, hic archetypus pœnitentiæ Sacramentalis per typos & imagines acceptas ex Euangelio, Pſalmi huius verſibus conſonantes colit, ac colere pœnitentiam docet. ATTENDE, fili pœnitentiæ, vt nouus Dauid appareas. AVDI, Pater pœnitentiæ, quomodo excipere confeſſionem debeas, vt exiſtas dignus Vicarius Chriſti, cuius diuina exemplaria contemplanda, ac pariter imitanda proferuntur, & oſtenduntur in ſecunda ſacri Oratorij Parte.

Compareant, in anima pœnitentis, imago ouis errantis; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti ouem quærentis.

IMA-

EXEMPLAR CONTRITIONIS. *Luc. 15.*

Errans ouis de pastore amisso dolens.

DAVID ERRANS, ET DOLENS.

Miserere mei Deus, secundùm magnam misericordiàm tuam.

IMAGO DECIMAOCTAVA EXPLICATA.

BONVS paſtor, cuius exhibita imago, miſericordiam, pietatem, benignitatemque repræſentat, Chriſtus eſt. Apparuit humanitas & benignitas boni Paſtoris in eo quod ipſe Lucæ 15, 4. declarat: *Quis ex vobis homo, qui habet centum oues: & ſi perdiderit vnam ex illis, nónne dimittit nonaginta nouem in deſerto, & vadit ad illam?* Angelos, & Angelicas iuſtorum animas Chriſtus deſerit, vt animam peccatoris irretitam ſentibus & vepribus criminum illaqueatam quærat, inueniat, manumque porrigat, vt è miſero ſtatu eripiat. Anima peccatoris *cor ſuum dabit in ſimilitudinem picturæ*, vt inſtar errantis ouis de iactura boni Paſtoris vehementer doleat & conteratur, totuſque contritus & afflictus clamet: *Erraui ſicut ouis quæ periit.* Memor magnæ miſeriæ ſuæ, & miſericordiæ diuinæ, erumpat in vocem illam: *Miſerere mei Deus ſecundùm magnam miſericordiam tuam.* Hanc magnam miſericordiam inquirunt oues errantes, hanc implorant pœnitentes, & *admonendi ſunt*, inquit Gregorius 3. parte Paſtoral. cap. 30. *vt de miſericordia, quam poſtu-*

Eccli. 38, 28.
Pſal. 118, 176.
Pſal. 50, 3.

postulant, præsumant, ne vi immoderatæ afflictionis intereant. Neque enim piè Dominus ante delinquentium oculos flenda peccata opponeret, si per semetipsum eos districtè ferire voluisset, quos miserando præueniens semetipsis Psal. 90, 2. *iudices fecit. Hinc enim scriptum est: Præueniamus faciem eius in confessione.* Discat hinc, discat Confessarius animarum, more Christi agere cum pœnitente: offerat operam suam in formam boni Pastoris, vt ouem intricatam sic eripiat & extricet. Christus porrigit manum, porrigat & Confessarius: teste enim Basilio Sermone de Pœnitent. *Cordati viri est, dextram fratribus ad pœnitentiam porrigere.* Porrigit manum in effigie Pastor.

Miraculosa imago.

Miraculum in perdita oue patratum.

MIrabile templum Dei, mirabile pœnitentiæ oratorium, in quo miraculosæ imagines exhibentur. Nulla hîc datur imago, quæ non sit miraculis celebris & illustris. Celebris & illustris est effigies boni pastoris, & humanæ ouis errantis, cùm præter omnem naturæ ordinem descenderit è cælo Deus, vt hominem à culpis exemptum in cælum eueheret. Resplendet in rebus miraculosis diuina Dei virtus ac potestas, & hæc eadem satis apparet in mirabili ouis errantis reductione, quemadmodum

dum Ambroſius in Pſalm.118. Serm.22. concionatus eſt. *Jn Euangelio ſuo aſſerüit* (Chriſtus) *quòd paſtor reliquit nonaginta & nouem oues, & vnam requirit, quæ errauit. Centeſima ouis eſt, quam dicit erraſſe, perfectio & plenitudo numeri: ipſe te inſtruat & informet. Non immeritò ceteris antefertur, quia plus eſt à vitio te reuocaſſe, quàm propè ipſa vitia neſciſſe. Jmbutos enim vitiis animos exuere frænis cupiditatum, atque emendari, non ſolùm perfectæ virtutis, ſed etiam cæleſtis eſt gratiæ. Emendare enim futura, attentionis humanæ eſt; præterita donare, diuinæ eſt poteſtatis.* Cæleſtem gratiam, diuinamque potentiam ſuam Deus hoc loco manifeſtat, vt perditæ vitæ homo contemplatus hanc imaginem, cum maiori deuotione prorumpat in illam vocem: *Miſerere mei Deus ſecundùm magnam miſericordiam tuam*; & ſperet ſibi idem beneficium conferendum, idem ſecum patrandum eſſe miraculum, cum verè dixerit Baſilius Regul.12. *Quia propter peccatorum noſtrorum remiſſionem Vnigenitum ſuum miſit, quantum in ipſo eſt, omnia peccata remiſit.* Hæc virtus pœnitentiæ eſt, vt factam per peccatum iacturam reſarciat. Exclamat propterea Ephræm agens de Pœnitentia: *O artificioſam diſpenſationem! quia nullam prorſus iacturam fieri à Deo ſinit pœnitentia.* Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriſte bone Paſtor, qui ouibus nonaginta nouem in cælo relictis, vnam perditam ouem in terris quæſiſti, & inueniſti: quære me, vt inuenias me: erraui enim ſicut ouis quæ periit: amiſi te Deum meum, & tecum ſimul omnia perdidi. *Miſerere mei Deus ſecundùm magnam miſericordiam tuam.*

Pſal.50,2.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar ouis errantis, exemplar pœnitentis de iactura Dei dolentis.

I.

Imitatio ouis errantis.

PRimus ac principalis actus pœnitentiæ ille eſt, quo de perdito Deo miſera pœnitentis anima dolet, ac ſimul luget. Summa hæc iactura eſt. *Scito, & vide, quàm malum eſt & amarum, reliquiſſe te Dominum Deum tuum.* Conſidera, Chriſtiane Dauid, te oui erranti ſimilem, cui bonus paſtor occurrit & ſuccurrit, vt de malo ſummo te iam clementer educat: igitur eripientis Dei manum poſtula, & roga: *Operi manuum tuarum porriges dexteram.*

Ierem.2, 19.

Iob 14,15.

II.

II.

Nulla rerum humanarum adeò grauis iactura eſt, cui deſit illa conſolatio: *Dominus dedit, Dominus abſtulit: ſicut Domino placuit, ita factum eſt: ſit nomen Domini benedictum.* Cùm peccaſti, Deus tantum malum non intulit, tu auctor tibi damni fuiſti, omnemque tibi viam conſolationis intercluſiſti: ſola tibi reſtat via doloris & contritionis, vt effugias, quod paraſti tibi, malum. Sic perdita euaſit ouis, ſic Dauid effugit; ſic euades, & effugies.

Iob 1,21.

Miſeria culpæ.

III.

Contemplare bonum Paſtorem, à quo per culpam auerſus es; audi dicentem: *Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus veſtris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Proiicite à vobis omnes præuaricationes veſtras, in quibus præuaricati eſtis, & facite vobis cor nouum, & ſpiritum nouum: & quare moriemini domus Iſraël? Quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus, reuertimini, & viuite.* Princeps ipſe, cuius grauiter maieſtatem læſiſti, cùm duceris ad æternæ mortis ſupplicium, tibi occurrit, vrget, & inſtat, vt qui auerſus ab eo fuiſti, ad ipſum oculos animæ tuæ conuertas, euadas, & viuas. Quanta hæc miſericordia, quanta hæc pietas eſt!

Ezech. 18, 30.

Miſericordia Dei.

IV.

Extrema miſeria eſt, hominem eſſe damnatum ob hanc cauſam, quòd Deo in æternum careat, nec detur in poſterum via vt ad Deum redire queat. Quid ſi daretur? haud dubiè nec vel vno puncto quieſceret, quàm primum illam arriperet, vt æternam damnationem effugeret. Homo culpæ mortalis reus, deſcendentibus in lacum ſimilis factus eſt, & in graui Dei iactura cum illis conuenit. Hoc ipſum quod illi præſtarent ſi poſſent, exequere tu, cùm poſſis, ad Dominum Deum recurre, & viam ſalutis ingredere.

Summa iactura.

V.

Cùm Polycarpo diras mortis minas Proconſul intentaret, niſi Deum desereret, nihil ſe vmquam mali à Chriſto accepiſſe, accepiſſe verò quamplurima beneficia, reſpondit, ac proinde nullam cauſam poſſe eſſe, propter quam à Chriſto deficeret. Nobilis ac generoſa reſponſio, digna Polycarpo ſententia. Oportebat, vt cùm tentator inſtaret, vrgeretque tentatio ad hoc vt deſereres Deum, memor fuiſſes boni Paſtoris, qui nulla in re vel minima tibi nocuit, profuit in multis. qui tot ac tanta beneficia tibi præſtitit, ne vmquam ab illo deficeres, defeciſti tamen. Tandem aliquando reſpice, diuinorum memor

Summa ingratitudo.

mor beneficiorum in benefactorem tuum extitiſſe peccatorem, dole ac luge, contritus ora, & veniam implora.

V I.

Non ſolùm anima, ſed etiam corpus ab auctore ſalutis Deo defecit, & aberrauit, cùm peccati exceſſum commiſit. Hinc infirmitates & morbi, quibus irretitus homo, ouis errantis inſtar, detinetur & implicatur, pungitur dolorum ſentibus, vepribuſque pœnarum angitur. Non deerit ægroto pœnitenti Deus, reſpondebit voto Dauidis, *Dominus opem ferat illi ſuper lectum doloris eius: vniuerſum ſtratum eius verſaſti in infirmitate eius. Ego dixi: Domine miſerere mei, ſana animam meam, quia peccaui tibi.* Non deerit diuinus è cælo Paſtor morbidæ ſuæ oui, ſi commiſſum exceſſum doleat, & ſalutis auctorem deſerüiſſe verè pœniteat; ſi vocem edat, & clamet: *Miſerere mei Deus ſecundùm magnam miſericordiam tuam.*

Imitatio in ægritudine.

Pſal. 40, 4.

Pſal. 50, 3.

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar boni Paſtoris, exemplar boni Confeſſarij.

I.

BOnus Paſtor, cùm apud Superos eſſet, & inter cæleſtes Angelos verſaretur, propter errantem ouem,

Imitatio boni Paſtoris.

ouem, & eius amissam salutem descendit è cælis, præferens in se formam perfecti Confessarij, cuius officium est lapsas & dilapsas oues reuocare. Esto sit alter Paulus pœnitentium Confessarius, vt & di-
Philip.3, 20. cere queat, *Conuersatio nostra in cælis est*, nouerit boni Pastoris exemplo intermittere cælestes contemplationes, vt sacris se confessionibus impendat.

II.

Isai.61, 1. *Spiritus boni Pastoris est spiritus Confessarij.*

Bonus pastor de se dicit Lucæ cap.4, 18. *Spiritus Domini super me, propter quod vnxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare captiuis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis.* Hic ipse communicans suas vices Apo-
Ioan.20, 23. stolis ac Confessariis, donat illis Spiritum suum. *Accipite*, inquit, *Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* vt & singulis Confessariis tenentibus locum Christi dicere fas sit, *Spiritus Domini super me*, qui me Sacerdotem vnxit, & constituit simul pastorem, vt pauperculæ oui bonum nuntium offerrem, contritæ pro commissis flagitiis benè sperare iuberem, remedium salutis adhiberem, & remissionem culparum impenderem.

III.

Bonus Pastor à Spiritu sancto ductus est in hunc

mundum,

mundum, vt per auia & deuia miseram ouem errantem in semita certa & recta constitueret. Hoc munus & officium Spiritus sancti est. Vnde Dauid, qui se ouem errantem fatetur, & simul confitetur, *Erraui*, inquit, *sicut ouis quæ periit*; à Spiritu Dei reuocandum se in viam salutis ostendit, dum canit, *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.* Quapropter Ecclesia sancta Spiritum sanctum orans, & simul sui officij monens, ait, *Rege quod est deuium.* Meminerit Confessarius hunc eumdem Spiritum à bono Pastore accepisse, cùm dixerit, *Accipite Spiritum sanctum*, & recognoscat se ideò donatum Spiritu, vt errantem peccatorem reducat ad viam gratiæ, à qua se per culpas patratas auertit.

Psal.118, 176.

Ps.141,10.

Confessarij est ouem reducere.

Ioan.20, 23.

I V.

Bonus Pastor venit è cælo in Nazareth, & secum suaues attulit flores, quibus irretitam spinis & vepribus ouem alliceret, & simul attraheret. Nouerit Confessarius ornare se floribus, bonis desideriis salutis alienæ, vt cùm pœnitens peccatorum sentibus intricatus & illaqueatus cupidum salutis suæ eum viderit, ad dolorem & contritionem magis excitetur, alliciatur ad Confessionem, & ad Deum pertrahatur. Cùm malè quis habet, & aduertit medicum suiipsius magis optare valetudinem, eò magis ipse mo-

Ouem attrahere.

uetur & incitatur, vt ſuæ propriæ ſaluti prouideat & conſulat. Quò maius eſt in Confeſſario deſiderium, vt pœnitens doleat de commiſſis, ac ſanetur, eò maior cupiditas eſt in pœnitente, vt de peccatis contritionem habeat, & ſalutem ſibi acquirat.

V.

Manum porrigere. Bonus paſtor manum porrigit oui, quæ adhuc inter vepres & ſentes peccatorum depingitur, & inſtruit Vicarium ſuum, vt ſciat manum pœnitenti extendere, & ſimul offerre, virtute clauium, remiſſionem & indulgentiam delictorum. Princeps Apoſtolorum ac ſimul Confeſſariorum Petrus eſt, cui dixit Chriſtus, *Tibi dabo claues regni cælorum.* dedit, quas & ipſe geſtat in manu, vt ouibus errantibus offerat: & quidem offert, vt earum beneficio gaudeant, & ad cæleſtia paſcua virtute Confeſſionis adſpirent. Chriſtus ſine clauibus pingitur, Petrus cum clauibus, quas in manibus Confeſſariorum bonus Paſtor conſtituit.

Matth.16, 19.

V I.

Ouem ſolari. Bonus paſtor baculum in manu geſtans ſe offert, & exhibet erranti oui non ad terrorem, ſed ad animi alacritatem, non ad punitionem, ſed ad conſolationem. Hunc eumdem intuitus Dauid, & ſimul errans ouis ait: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit,*

Pſal.22,2.

in

in loco paſcuæ ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit, me animam meam conuertit. Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitiæ, propter nomen ſuum. Nam, & ſi ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es. Virga tua, & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt. Quid enim baculus, niſi pœnitentia eſt? Confirmat agens de Pœnitentia Ephræm: *Peccatum conſcientiam diuellit, pœnitentia verò baculus ad eius requiem efficitur; nam Dominus erigit eliſos, verùm per pœnitentiam id facit. Quando enim à Dauide dici audieris, Virga tua, & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt, intellige quòd per pœnitentiam iſtud fieri dixerit.* Paſtor vtitur baculo ſuo, vt omnes viarum ſuperet difficultates, quæ occurrere ſolent in munere paſtorali. Chriſtus baculo pœnitentiæ innixus, quidquid eſt arduum tranſgreditur, vt perditæ oui ſuccurrat; vnde & ouis ex baculi contemplatione non terretur, ſed excitatur; non affligitur, ſed recreatur. Huic eidem baculo innitens & incumbens Confeſſarius, quidquid graue & difficile occurrat, vincat animosè, & oui perditæ & afflictæ miſericordiam diuinam imploranti clementer ſuccurrat, & in humeros ſuos eam ſuſcipiat.

VII.

S. Auguſtinus libro de Salutaribus documentis

Ouem portare. cap.52. agens de Confeſſario ait: *Sit beneuolus, paratus erigere, & ſecum onus portare. Habeat dulcedinem in affectione, pietatem in alterius crimine, diſcretionem in varietate.* Dulcis ac pius moneat errantem ouem, ſicut illam monet Laurentius Iuſtinianus Serm. de Conuerſione: *Non eſt Deus talis, vt lætetur in perditione morientium, neque vult mortem peccatoris, ſed vt magis conuertatur, & viuat. Diligit facturam ſuam, opus manuum ſuarum, amatq́ue imaginem ſuam non ſculptam in marmore, nec in parietibus pictam, ſed quam impreſſit*
Gen.1,26. *in anima, ſicut ipſe ait: Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram. Hanc in perdita oue centeſima, relictis nonaginta nouem, in montibus requiſiuit.* Rogat Baſilius Reg. 8. quomodo tractandus ſit qui legitimè ac verè reſipiſcit; & reſpondet: *Sicut Dominus docuit dicens: Conuocat amicos ac vicinos ſuos dicens: Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam quam perdideram.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Regis Æthiopis; in ſpiritu Confeſſarij, imago infantis Chriſti.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR CONTRITIONIS. *Matt. 2.*
Rex æthiops dolens de candore gratiæ amisso.

DAVID DENIGRATVM SE DOLENS.
Et secundùm multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam.

IMAGO DECIMANONA EXPLICATA.

CVLTVS & adorationis Regum hæc imago regia eſt, quorum vnus Æthiopiæ nomine accedit, vt purum & tenerum Chriſtum adoret infantem. Traditio hæc communis eſt, cui fauet illud Dauidicum: *Æthiopia præueniet manus eius Deo.* & illud: *Coram illo* Pſal.67,32. Pſal.71,9. *procident Æthiopes.* Ater & turpis color inerat regali animæ, necdum deletâ maculâ, quæ per cultum & adorationem erat penitus emundanda, cùm Sermone de Epiphania dixerit Auguſtinus: *Talem natum eſſe crediderunt, in quo adorando ſalutem, quæ ſecundùm Deum eſt, conſecuturos minimè dubitarent.* Prodit itaque Rex, ac petit, vt inuſtas criminum labes Chriſtus abſtergat & deleat. Benè Baſilius in Pſalm. 37. monet: *Ne patiamur, vt quaſi quoddam atramentum ac tabum peccata per animæ profundum penetrent.* Ecce vel in ipſo Regis vultu tabum & atramentum peccatum eſt, cuius infamem lituram vt Chriſtus deleat & tollat, plenus ille lacrymis orat, & exorat, *Qui facit peccatum, ſeruus eſt peccati,* & miſeræ ſeruitutis notas ſibi Ioan.3,34. inurit. Doleat, qui ſeipſum denigrauit, de candore

amiſſo

Psal. 50, 2. amiſſo gratiæ; accedat, gemat, & clamet: *Et ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam.* Oret quoque Matrem miſericordiæ, & eius imploret opem, vt quæ ſpeculum ſine macula genuit, & candorem lucis æternæ protulit, maculas auferat, & gratiæ candorem afferat. Hanc miſericordiæ matrem orabat S. Ephræm de Laudibus eius agens, & opportunè dicebat: *Sub tuum præſidium confugimus, ô ſancta Dei genitrix: ſub alis pietatis ac miſericordiæ tuæ protege & cuſtodi nos. Miſerere noſtri, qui ſordibus peccatorum conſpurcati ſumus.*

Miraculoſa imago.

Miraculum in Æthiope patratum.

NAturæ viribus Æthiops nigrum ſuum nequit mutare colorem, nec peccator turpem ſuam poteſt relinquere conditionem, cùm ſcriptum ſit Ieremiæ cap. 13, 23. *Si mutare poteſt Æthiops pellem ſuam, aut pardus varietates ſuas: & vos poteritis benefacere, cùm didiceritis malum.* Rex Æthiops diuinitus pellem ſuam mutauit, cùm eius anima, virtute Chriſti & eius puriſſimæ Matris, candidata eſt. *Candor animæ,* teſte D. Bernardo Serm. 71. in Cant. *indulgentia Dei*
Iſai. 1, 18. *eſt, ipſo dicente per Prophetam, Si fuerint peccata veſtra vt coccinum, quaſi nix dealbabuntur.* Excitare tanto miraculo, vt proſtratus coram imagine clames:

Oratio

Oratio noui Dauidis.

CHriſte Rex vniuerſorum, qui Magum de Oriente Æthiopem dedignatus non es, ſed ſpiritaliter dealbaſti, miſerere quoque denigratæ animæ meæ, labem inuſtam abſterge, lituram aufer, *& ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam.* Pſal. 50, 2.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Regis Æthiopis, exemplar gratiam amiſſam dolentis.

I.

ANima diuinæ gratiæ virtute tota candida, tota niuea eſt, & quidem ad ſtuporem ſpectantium. *Pulchritudinem candoris eius mirabitur oculus.* Mirantur & Angeli cùm in illam oculos dirigunt: *Quæ eſt iſta, quæ aſcendit per deſertum?* Cùm illam nouerint nitidam in ſtatu diuinæ gratiæ, & per eius amiſſionem ita denigratam cernunt, dicunt per admirationem: Hæccine eſt anima perfecti decoris & candoris, cuius ſpecies & forma adeò nobis mirabilis erat? Vbinam antiqua ſpecies, vbi prior elegantia? vbi ſplendor, & nitor diuinæ gratiæ?

Imitatio Regis Æthiopis. Eccli. 43, 20. Cant. 3, 6.

II.

Si quis vultum ſuum in ſpeculo contemplatus, labem aliquam deprehendat, totus ſollicitus eſt, nec quieſcit, donec illa tollatur & abſtergatur. Cernis in Rege Æthiope quaſi in ſpeculo faciem tuam, ac ſimul nigras maculas peccatorum conſideras. Quid moraris? quare notas ita infames tollere & delere non feſtinas? Delebis, ſi doleas; dolebis verò, ſi penitus denigratam animam tuam eſſe curioſiùs perpendas. *Pœnitentia eſt ſicut bona lotrix macularum, contritio verò eſt bona candidatrix*, vt ait beata Maria libro 4. Reuelat. S. Birgittæ cap. 39.

Facies peccatoris.

III.

Magnipendunt homines amicitiam Regum ac Principum, & quò maior eſt Monarcha, maior eſt gratiæ æſtimatio, ac conſequenter dolor maior, ſi ſemel illa amittatur. Rex Regum & Dominus dominantium Deus eſt, ac proinde amicitia & eius gratia ſumma. Summa quoque eius iactura cenſenda eſt. Conſidera quantum laborent & inſudent aulici homines, vt gratioſi Regi fiant, præſertim cùm ſe minùs gratos eſſe exiſtiment. Ad eorum imitationem, cùm te ingratum Deo ſcias, omnibus modis contende in tanti Principis gratiam & amicitiam redire. Certè ſi dolendo poſſent aulici conciliare ſibi Reges,

Iactura gratiæ.

Reges, dolori non parcerent. Deus quidem parcit pœnitenti, qui propter iniurias cælo factas & illatas dolore torquetur.

I V.

Vnusquisque suæ gratiæ auctor est, vt eam voluntariè donet cui volet, & semel amissam, cui velit illam refundat. Deus auctor est gratiæ suæ, vt illam pro arbitrio suo largiatur. *Gratiam & gloriam dabit Dominus.* Penes illum quoque est donare iniurias, peccata tollere, maculasque delere, cùm ipse dicat: *Ego sum qui deleo iniquitates tuas.* Quapropter Rex Æthiops in proposito exemplari notam, quam in facie habet, ostendit, vt abstergat illam Christus, à quo solo amissæ gratiæ restauratio optata dependet. Penes Deum est gratiam perditam refundere, penes te illam dolendo ac plorando postulare.

Deus donator gratiæ. Psal. 83, 12. Isai. 43, 25.

V.

Considerans anima statum suum, inspiciens & introspiciens se obscuratam & denigratam, confundatur, & tota confusa exclamet: *Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus?* Diuini amoris rutilante auro fulgebam, quomodo obscuratum est aurum? Nitebam diuinæ gratiæ candore, quid sic mutatus est color optimus? Culpâ meâ obscuratum aurum est, tuâ gratiâ refulgescet; culpâ meâ

Defectus gratiæ. Thren. 4, 1.

color optimus mutatus eſt, tuâ gratiâ prior candor
Cant.1,5. reuiuiſcet; meâ culpâ *nigra ſum*, eorum numero ad-
Thren.4,7. ſcripta, quos deſcribit Ieremias, *Denigrata eſt ſuper carbones facies eorum*: tuâ gratiâ candida & nitida fiam, ſimilis Nazaræis, quos nitidiores niue, & candidiores lacte idem Propheta depingit.

V I.

Recurſus ad Matrem gratiæ.

Habet ante oculos ſuos anima denigrati peccatoris Filium & Matrem Dei, quibus infenſus eſt, dicitque propterea in Soliloquio Bonauentura: *Cùm peccaui in Filium, irritaui matrem: matrem offendere non potui ſine ira Filij. Quid ergo, ô homo, faciam? Quis reconciliabit me Filio, inimica matre? Quis mihi placabit matrem, irato Filio?* Concipit ſtatim animos: *O anima, non dubites, etſi ambo ſint offenſi, ambo tamen ſunt clementes. Fugiat ergo reus iram iuſti Dei ad piam matrem, refugiat reus iram offenſæ matris ad benignum Filium, & dicat: Deus, qui factus es filius feminæ propter noſtram miſeriam, aut miſerere mihi impiæ peccatrici, aut oſtende mihi magis miſericordem, ad quem ego miſera confugere valeam.*

V I I.

Imitatio in ægritudine.
Iac.1,15.

Naſcitur ex concupiſcentia peccatum, mors verò habet ortum ſuum ex peccato. *Concupiſcentia,* Iacobus ait, *cùm conceperit, parit peccatum, peccatum verò*

cùm

cùm consummatum fuerit, generat mortem. Quid aliud infirmitas est, quàm obscura mortis vmbra? Hanc caliginem mortis præfert in se & in facie sua Æthiops qui inuenit Christum & Matrem, ac pariter adorauit. Quisquis ergo tangitur vmbrâ mortis, clamet:

Memento, rerum conditor,
Nostri quòd olim corporis,
Sacrata ab aluo Virginis
Nascendo, formam sumpseris.
Maria mater gratiæ,
Dulcis parens clementiæ,
Tu nos ab hoste protege,
Et mortis hora suscipe.

Oret cum Ecclesia: *Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa beatæ Mariæ semper Virginis intercessione à præsenti liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia.* Contritus de culpa, tristis de morte & eius vmbra, prorumpat in illam vocem: *Et secundùm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.* Dele Fili, dele Mater.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi infantis, exemplar Confessarij.

I.

Imitatio Christi infantis.

REx Æthiops venit ad pedes Christi, vt amissæ gratiæ candorem recuperaret: inuenit puerum cum Maria matre eius, maternè à Matre, à Filio verò humaniter exceptus est. Humano igitur & simul materno affectu excipiat Confessarius pœnitentem, qui denigratus venit, vt Sanguine Agni, qui datur & ministratur in Sacramento Confessionis, candidus efficiatur.

II.

Officium Confessarij est temperatè agere.

Vbi sol magis ardet & vrit, ibi nigriores homines reperiuntur; & vbi maior est æstus peccati, ibi & maior animæ nigredo est, quæ tolli nequit, nisi virtute Spiritus sancti. Habet hanc vim Spiritus Dei, vt temperet æstum, cùm ab Ecclesia dicatur, *In æstu temperies.* Mirabilis est temperies diuinæ illius auræ, quæ non solùm tollit æstum peccati, sed & atrum colorem, quo anima infecta est, penitus aufert. Hunc ipsum Spiritum infudit Christus Apostolis, simulque Confessariis, cùm ait: *Accipite Spiritum sanctum*, quo nimirum temperetis omnem

Ioan. 20, 21.

æstum,

æſtum, & omnem inde candoris gratiæ priuationem accedentem exulare compellatis. Confeſſarius, qui Spiritus ſancti temperiem ſecum affert, & ipſe temperatus eſſe debet, ac tenetur temperatè atque modeſtè cum pœnitente ſe gerere.

III.

Fumo ſimilis culpa eſt, & quidem ſicut fumus albos & candidos aliàs parietes, atros & nigros reddit, ſic & culpa animas deturpat & denigrat. Tollitur è pariete fumus, vt candidus rurſum fiat. Cùm ergo pœnitens inſtar Æthiopis denigratus accedit ad Confeſſionem, ſiſtit ſe Chriſto, ſiſtit ſe eius Vicario, vt fuliginem culpæ tollat, & candorem gratiæ ſubſtituat. Abſtergitur culpa non tam hominis manu, quàm cultro; culter autem, quo anima candidatur, eſt gladius Spiritus ſancti, quem in manibus Apoſtolorum & Confeſſariorum Chriſtus apponit, cùm dicit: *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Adde & illud Pauli: *Accipite gladium Spiritus, quod eſt verbum Dei.*

Animam dealbare.

Ioan. 20, 22.

Epheſ. 6, 17.

IV.

Quòd ſi Chriſtus, cùm Sacramentum Pœnitentiæ condidit, afflauit & inflauit in Diſcipulos, idcircò flatum Spiritus ſancti Confeſſariis ſuis dedit, vt vocatos ſe ſcirent ad diſſipandum peccatorum fumum.

mum. Dissipatur fumus vento; & aurâ Spiritus sancti culpa pœnitentis, quæ fumosa & tenebricosa

Culpam abigere.

cùm est, euanescit. Et quidem ventus suscipit fumum in se, vt illum proiiciat: sic quoque Sacerdos, cùm pœnitens ad eum recurrit, peccata exposita in Confessione recipit in se, vt amandet, & ita longè proiiciat, vt purus à fumo pœnitens di-

Psal.102, 10.

cere queat: *Non secundùm peccata nostra fecit nobis, neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis. Quoniam secundùm altitudinem cæli à terra corroborauit misericordiam suam super timentes se. Quantum distat ortus ab occidente, longè fecit à nobis iniquitates nostras.*

V.

Sanctus Bonauentura in Confessionali cap.1. particul.6. *Attende diligenter, ô Iudex pœnitentialis, quod*

Leuit.19, 15.

tibi dicitur, Non facies quod iniquum est, nec iniustè iudicabis. Non consideres personam pauperis, nec honores vul-

Personas non respicere.

tum potentis. Siue pauper sit siue potens, siue subditus sit siue Rex, excitet illum vt oret, sicut orauit Augustinus in Meditationibus: *Fateor, Domine, & gratias ago, quòd creasti in me hanc imaginem tuam, vt tui memor te cogitem, te amem: sed sic est abolita attritione vitiorum, sic est obfuscata fumo peccatorum, vt non possit facere ad quod facta est, nisi tu renoues & reformes eam.* Excitet illum, vt ad multitudinem misericordia-

rum

rum Dei confidenter recurrat, vſurpans verba Baſilij Regul.13. Contractarum: *Quòd ſi miſerationum Dei multitudo numerari, & magnitudo menſurari poterit, in collationem multitudinis & magnitudinis peccatorum fiat deſperatio. Si verò peccata quidem, vt credibile eſt, & menſurari & connumerari poſſunt, miſericordiam verò Dei menſurari & miſerationes illius numerari impoſſibile eſt, non eſt occaſio deſperandi, ſed miſericordiam Dei agnoſcendi, & peccata condemnandi:* ac ſimul orandi, *Et ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam.* Et quidem abuſus pœnitentis eſt, vt, magna & ſumma miſericordia Dei conſiderata, auſit in Deum peccare, & conſpirare, certus de futura condonatione & venia. Poſtquam verò iam deliquit, ne diffidat aut deſperet; multitudo miſerationum diuinarum in vſum venit. Venit tamen ita in vſum, vt cùm aſſerat Dauid, *ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam*, oſtendat, quàm tetra & atra ſit iniquitatis lues & labes, cuius abſterſio ſummam copiam & abundantiam miſerationum requirit & exigit. Hanc autem copiam miſerationum peccator petat à Chriſto, qui eſt *Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis.* 2.Cor.1,3. de quo pulchrè Bernardus Serm.5. de Natali: *Rectè non pater iudiciorum vel vltionum dicitur, ſed*

Pater miſericordiarum : non modò quòd pater videatur miſereri potiùs quàm indignari , & quemadmodum pater filiorum miſereatur timentium ſe ; ſed eò magis , quòd miſerendi cauſam & originem ſumat ex proprio , iudicandi vel vlciſcendi magis ex noſtro , ex noſtris ſcilicet peccatis. Sed ſi propter hoc Pater miſericordiæ, quare pater miſericordiarum? Apoſtolus nobis in vno verbo, in Filio vno, ipſam quoque duplicem miſericordiam commendat, Patrem dicens non vnius tantùm miſericordiæ , ſed miſericordiarum , & Deum non vnius , ſed totius conſolationis , qui conſolatur nos non modò in hac vel illa, ſed in omni tribulatione.

Compareant,in anima pœnitentis imago leproſi; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti mundantis leproſum.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR CONTRITIONIS. *Matt. 8.*

Vir leprosus tristis de turpitudine lepræ.

DAVID DE TVRPITVDINE CVLPAE.

Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

IMAGO VIGESIMA EXPLICATA.

REPRAESENTAT hæc imago Christum & virum leprosum, cuius cap.8,1. meminit Euangelista Matthæus. *Cùm descendisset,* inquit, Iesus *de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: & ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens: Volo. Mundare. Et confestim mundata est lepra eius.* Turpitudinem lepræ, simulque squalorem culpæ, considerauit in se homo leprosus, agensque pœnitentem recurrit ad Christum, vt ab vna & altera liberaretur. Similem huic leproso putabat se esse Dauid, & ab horrida culpæ lepra purgari cupiens aiebat: *Ampliùs laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.* Psal.50,4. Ad hanc formam infectus lepra peccator componat se, doleat de turpitudine culpæ, de lepræ labe tristetur, si velit cum leproso purgari, si cum Dauide velit emundari. Huc pertinet annotatio Richardi de sancto Victore cap.13. de Potestate ligandi atque soluendi: *Quando Deus dat animæ peccatrici odisse quod priùs amabat, detestari quod antè desiderabat, cum voto*

continendi, confitendi, satisfaciendi, efficitur statim emundatio integra & plena leprosi.

Miraculosa imago.

Miraculum in leprosa patratum.

VEnit Euangelicus leprosus, venit peccator, vt à lepra culpæ suæ mundaretur: *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine, nisi tu qui solus es?* (Iob 14,4.) Excedit omnem naturæ potentiam hæc purgatio, diuinæ solius potestatis est, quæ ita hominem mundat, vt nullum in eo maneat veteris culpæ, veteris lepræ vestigium, & hoc quidem sacræ virtute Confessionis. *Mundat nostra confessio, dum promitur*, ait Ambrosius cap.8. Apolog. Dauidis, & cap.14. testatur, munditiem sacræ Confessionis splendescere in eo, *in quo veterum delictorum fuerit deleta colluuies, nec inscripta manserit aliqua iniquitatis effigies.* Consonat Chrysostomus Homil.80. ad popul. Antioch. *Deus cùm delet peccata, neque cicatricem relinquit, neque permittit remanere vestigium; sed cum sanitate pulchritudinem quoque restituit, cum liberatione à pœna dat & iustitiam, & præuaricatum non præuaricato similem reddit.* Cùm igitur ad Confessionem venis, & petis, (Psal.50,4.) *Ampliùs laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me*, mirabiliter ita purgari, ita mundari postula, vt inusta criminum labes omnino tollatur, nec vestigium

ſtigium quidem eius aut indicium ſupereſſe aliquando deprehendas. Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriſte ſancte, qui virum leproſum à ſua lepra liberaſti, reſpice me miſertus mei: ecce ego miſer peccator ſordidus ſum, & leproſus, Domine, ſi vis, potes me mundare, potes & lauare. *Ampliùs* Pſal. 50, 4.
laua me ab iniquitate meâ, & à peccato meo munda me.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar leproſi, exemplar turpitudinem culpæ dolentis.

I.

PEccauit olim Maria contra Moyſen fratrem *Imitatio leproſi.*
ſuum, &, quod amplius eſt, grauiter deliquit in Deum, ſtatimque horrida lepra maculata eſt. Peccauit Ozias rex, & apparuit deteſtabilis. *Cumque re-* 2. Paralip. 26, 20.
ſpexiſſet eum Azarias pontifex, & omnes reliqui Sacerdotes, viderunt lepram in fronte eius, & feſtinatò expulerunt eum. Sed & ipſe perterritus, accelerauit egredi, eò quòd ſenſiſſet illicò plagam Domini. Viden' quàm ſit horrida lepra? Viden' quàm ſit turpis ac deteſtabilis

lis culpa? Erubeſce, & dole te tali lepra fœdatum, te tanta turpitudine maculatum.

II.

Cogita quid Numerorum 12. Mariæ ſorori Moy-
Num.12, 10. ſis acciderit poſt peccatum detractionis. *Et ecce Ma-*
Horror peccati. *ria candens lepra quaſi nix. Cumque reſpexiſſet eam Aaron, & vidiſſet perfuſam lepra, ait ad Moyſen: Obſecro, domine mi, ne imponas nobis hoc peccatum quod ſtultè commiſimus, ne fiat hæc quaſi mortua, & vt abortiuum quod proiicitur de vulua matris ſuæ.* Similis huic Mariæ anima leproſi eſt, dolens ac lugens oret: Obſecro, Domine, ne imponas mihi horridum hoc peccatum quod ſtultè commiſi, ne fiam ſimilis abortiuo, quod de vulua ſuæ matris proiicitur.

III.

Criminis patrati macula humanis viribus lauari
Ierem.2, 22. nequaquam poteſt. *Si laueris te nitro, & multiplica-*
Macula viribus humanis indelebilis. *ueris tibi herbam borith, maculata es in iniquitate tua coram me, dicit Dominus Deus.* Solus Deus tollere poteſt hanc lepram, cui dicit leproſus:
Matth.8,3 *Domine, ſi vis, potes me mundare.* Cùm ſolus ipſe ſit qui præſtat hoc beneficium, ab illo ſperandum eſt, ab illo poſtu-
Pſal.24,11 landum, dicendumque: *Propitiaberis peccato meo, multum eſt enim.*

IV.

IV.

Multa lepra fœdatum & deturpatum Oziam Pontifex Azarias, & reliqui Sacerdotes exhorruerunt, & præ horrore conſpectum eius fugerunt. Longè alius Chriſtus eſt, longè alij ſunt Confeſſarij. Habemus Pontificem, qui non repellit & abiicit à ſe leproſos, ſed libenter admittit, libenter emundat, & omnino purgandos ſuis Sacerdotibus mittit. vnde & viro leproſo, quem mundat in Euangelio, dicit: *Vade, oſtende te Sacerdoti.* Hoc ipſum tibi dictum exiſtima, vt ſi cupias à lepra mundari, præſentes te Chriſto, & non ſolùm Chriſto, ſed etiam eius Vicario, cuius officium eſt, non abiicere pœnitentes, ſed admittere, recipere ad ſe, eorumque lepram abſtergere.

Non horret peccatores Chriſtus.

Matth. 8, 4

V.

Horruit Mariam Aaron, cùm frater ipſius eſſet impar ferendo & tolerando eius ſqualori, eiuſque turpitudini. Chariorem fratrem habemus, Deum pariter & hominem, cuius miſericordiæ magnitudini impar eſt noſtra miſeria, cuius amore fraterno minor eſt & inferior offenſæ horrida lepra, de qua in ſuis Meditationibus aſſerit Auguſtinus: *Tolerabiliùs canis putridus fœtet hominibus, quàm anima peccatrix Deo.* Fœtida peccatoris anima quæ in peccato

Humilitas illum conciliat. 1.Reg.24, 15. perseuerat, irritat Deum, quem cùm iratum habueris, vt tibi facias amicum, clama: *Quem persequeris, Rex Israël, quem persequeris? canem mortuum persequeris.* Saul in Dauidem penitus exacerbatus, ad hanc humilem vocem iram posuit: ponet & piissimus Deus, qui putridum canem non horret, si nouerit pœnitens commissas culpas horrere.

VI.

Imitatio in ægritudine. Leprosus Euangelicus anima & corpore laborabat, & recurrens ad pœnitentiam vtriusque partis inuenit sanitatem, & quidem cùm iam desperatus esset. Quisquis sub Medicis est, nec curatur, præstet quod ille præstitit, pœnitens recurrat ad Christum. Benè Basilius in Asceticis: *Ubi desunt medendi subsidia, non omnem spem ad solatium tristium in hanc artem ponamus, sed sciamus Deum, aut non permissurum, vt supra quàm ferre queamus tentemur: aut quemadmodum aliquando Dominus vel luto facto cæcum illiniit, & lauare in Siloam iussit, vel sola voluntate contentus dixit: Volo, mundare.* Mundabit ægrum, si orauerit: *Ampliùs laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.*

Audi

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti mundantis leproſum, exemplar Confeſſarij.

I.

NOn horret Chriſtus leproſum, ſed potiùs ipſum accedit, manum ſuper caput eius impoſuit, & à fœda lepra curat, ac inſtruit Confeſſarios ſuos, vt cùm peccatores pleni ac fœdati culpis ad eorum pedes acceſſerint, paternè illos excipiant. Pater non horret filium leproſum, benignè cum illo agit, & compatitur. Chriſtus Pater eſt futuri ſæculi, non abiicit filios leproſos, ſed admittit, & amplectitur; & quos in ſuum locum ſubſtituit ac ſui vicarios conſtituit, patres eſſe voluit. Filios pœnitentiæ eis dedit, vt paternus in filios amor multitudinem peccatorum, quæ aliàs horrida viderentur, operiat.

Imitatio Christi leprosum mundantis.

I I.

Cùm auctor & inſtitutor Sacramenti Pœnitentiæ dixerit Confeſſariis, *Accipite Spiritum ſanctum*, inſinuauit eos à ſe vocari, vt ſordidatos lepra peccatorum homines lauarent & emundarent, quandoquidem hoc munus eſt Spiritus ſancti, cuius participes ſunt. Confirmat Eccleſia munus hoc ad Spiritum ſanctum pertinere, cùm eumdem Spiritum orat:

Officium Confeſſarij, mundare eſt.
Ioan. 20, 22.

Laua quod eſt ſordidum. Ergo ne dedignetur Confeſſarius leproſum pœnitentem admittere, & eius ſordes abluere, cùm ipſe Spiritus ſanctus, cuius miniſter eſt, aſſumat hoc ſibi veluti proprium: nec proprium eſſet miſereri ſemper & parcere peccatoribus leproſis, niſi eſſet ſui muneris eorumdem pœnitentium ſordes & lepras abluere & emundare.

III.

Conſideret Confeſſarius, ſcyphum ſe eſſe Spiritus ſancti, in quo Deus repoſuit aquam mundam, cuius meminit Ezechiel cap. 36, 25. *Et effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris.* Tunc temporis hoc implendum erat, cùm Spiritus ſanctus eſſet effundendus, ac proinde explicans ſe Deus, addit: *Et dabo vobis cor nouum, & ſpiritum nouum ponam in medio veſtri.* Factum puta.

Ioan. 20, 22. Dicitur Confeſſariis: *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Non accipiunt

Lauare aquâ Spiritus ſancti. Spiritum Dei vt apud ſe illum retineant, ſed effundant: nec enim ſcyphus immiſſam ſibi aquam recepit vt ſibi reſeruet, ſed vt reddat. Reddat quod accipit Confeſſarius, vt leproſi ab omnibus inquinamentis expurgentur & abluantur.

IV.

Conſideret Confeſſarius, præditum ſe eſſe Spiritu

ſancto,

ſancto, qui tardus non eſt, ſed nimis feſtinus & velox. Neſcit tarda molimina Spiritus ſancti gratia. *Feſtinare ad ablutionem.* Quare cùm primùm à ſuo pœnitente requiratur, vt excipiendo eius Confeſſionem, à lepra eum eripiat, ne moras nectat, ſed ſtatim acquieſcat. Acquieuit Chriſtus, cùm à leproſo diceretur: *Domine, ſi vis, potes me mundare.* feſtinatò reſpondit: *Volo, mundare.* Matth. 8, 3 Adhuc idem Dominus in vtero matris ſuæ continebatur, & eam ſollicitabat & vrgebat, vt in montana properaret, vbi Ioannes infectus erat lepra originali, & feſtinauit. *Exurgens Maria, abiit in montana cum feſtinatione.* Luc. 1, 39. Cùm pœnitens ſuam facit confeſſionem, longus & prolixus eſt, ſed cùm Sacerdos impendit abſolutionem, tribus verbis illam concedit: *Ego te abſoluo à peccatis tuis*, vt vel hinc diſcat Confeſſarius feſtinare, & Chriſtum imitari, & reſpondere leproſo, *Volo, mundare.*

V.

Contempletur in effigie propoſita Chriſtum Dominum, manum ſuper caput imponentem, vt cùm pœnitens ad ipſum expiationis ergô recurrerit, ad alium Confeſſarium non remittat, ſed admittat venientem, & ſub patrocinio ſuo eum recipiat. Medicus es, quare infirmum pœnitentem reiicias, vt ab alio Medico curetur & ſanetur? Iudex es, quare *Retinere pœnitentem.*

ſiſtentem ſe reum in tribunali tuo non audias? Vicarius Chriſti es, & perſonam eius agis, quare leproſum repellas, quem ipſe lubens admiſit? Confeſſarius à Chriſto deficit, à Chriſto degenerat, cui dixerit pœnitens, *Domine, ſi vis, potes me mundare*, niſi Chriſti reſponſum præbeat, *Volo, mundare.*

VI.

Chryſoſtomus lib.3.de Sacerdotio: *Corporis lepram purgare, ſeu verius dicam, haud purgare quidem, ſed purgatos probare, Iudæorum ſacerdotibus ſolis licebat: neque neſcis quanta cum ambitione, quanto cum ſtudio & concertatione ſacerdotalis dignitas id temporis acquireretur. At verò noſtris Sacerdotibus non corporibus lepram, verùm animæ ſordes, non dico purgatas probare, ſed purgare prorſus conceſſum eſt. Quare, iudicio quidem meo, qui iſtos deſpiciunt contemnuntque, multò ſceleratiores, ac maiori ſupplicio digni fuerint, quàm fuerit Dathan vnà cum ſuis omnibus.*

Purgare animæ lepram.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Paralytici; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti recipientis Paralyticum.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR AGNITIONIS PECCATI. *Mar. 2.*

Paralyticus miserum statum suum recognoscens.

DAVID AGNOSCENS PECCATVM SVVM.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum contra me est semper.

IMAGO VIGESIMAPRIMA EXPLICATA.

NEMO meliùs ſuam infirmitatem agnouit quàm paralyticus, quem nobis cap.5,18. Lucas Euangeliſta deſcribit. *Et ecce viri portantes in lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & ponere ante eum. Et non inuenientes qua parte illum inferrent præ turba, aſcenderunt ſupra tectum, & per tegulas ſubmiſerunt eum cum lecto in medium ante Jeſum.* Hunc eumdem paralyticum, ſuas omnes ægritudines cognoſcentem, Chriſtoque repræſentantem, exhibet præſens imago, ſimulque monet hortaturque pœnitentem, vt facturus confeſſionem nouerit peccata ſua, interroget conſulatque conſcientiam ſuam, vt poſt habitum examen dicere queat: *Quoniam iniquitatem meam ego* Pſal.50,5. *cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper.* Hoc eſt magiſterium pœnitentiæ, quæ apud S. Iuſtinianum lib.3. de Gradibus perfect. *propriæ agnoſcendæ infirmitatis magiſtra eſt.* Vnde & Gregorius Parte 3. Paſtoralis cap.30. inquit: *Admonendi ſunt, vt inceſſanter admiſſa ante oculos reducant, vt à diſtricto Iudice videri non debeant. Vnde Dauid cùm peteret, dicens: Auerte* Pſal.50,11.

 oculos

oculos à peccatis meis, paulò superiùs intulit; Peccatum meum contra me est semper. ac si diceret: Peccatum meum ne respicias postulo, quia hoc respicere ipse non cesso.

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in homine paralytico.

NEscit seipsum peccator, cùm sit totus paralyticus; cùm sit infirmus totus, fortem se existimat esse; & cùm sit totus vinctus & ligatus, liberum se esse arbitratur. Hanc difficultatem, quam in cognitione sui peccator habet, expendit Basilius Orat. de Humilitate, & ait: *Verissimum illud est, nihil esse difficilius, quàm nosse seipsum. Non enim oculus tantùm suo in semetipsum munere non fungitur, dum ea quæ extrà sunt, cernit & perlustrat; sed & ipsa mens nostra, cùm accuratè acriterque peccata peruestigat aliena, tardior verò in vitiis nostris considerandis esse deprehenditur.* Si quis sui notionem habuerit, rem miram fecerit, cùm Origenes Homil.2. in Cantica dixerit: *Vnius*, Chilonis scilicet, *ex septem, quos apud Græcos singulares fuisse in sapientia fama concelebrat, hæc inter cetera mirabilis fertur esse sententia: Scito te ipsum, vel, Cognosce te ipsum.* Scito quo sis loco, cognosce quo statu sis.
Psal.50,5. Nouit paralyticus, nouit & ille qui dicit, *Quoniam*
Ps.1.38,6. *iniquitatem meam ego cognosco.* Dixit & ille: *Mirabilis facta est scientia tua ex me, confortata est, & non potero*

ro ad eam. Potuit quidem nunc propriam habere notionem, ſed per miraculum. Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriſte clemens, qui miſero paralytico, ſuam miſeriam agnoſcenti, eamq́ue diuinæ Maieſtati tuæ proponenti, veniam ſuorum criminum tribuiſti: tribuas & mihi, miſerum ſtatum meum agnoſcenti, & coram te præſentanti grauem morbum & infirmitatem animæ meæ, *quoniam iniquitatem meam ego cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper.* Pſal. 50, 5.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar paralytici, exemplar ſtatum ſuum agnoſcentis.

I.

CVm rogauerit Dauid Rex, *Delicta quis intelligit?* Pſal. 18, 15 Ambroſius in Apologia cap. 9. conſequenter *Imitatio paralytici.* aſſeuerat, *non mediocre eſt, vt agnoſcat vnuſquiſque peccatum ſuum.* Qui peccat, in tenebris eſt, & in tenebris maculas contrahit, quas dignoſcere & diſcerne-

re minimè poteſt, donec ad lucis claritatem recurrat. Diuina lex lux eſt, *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen ſemitis meis.* Ad huius luminis radios poſitus cognoſces atque diſcernes labes & maculas, quibus anima tua infecta eſt. Et quidem ſatis bonum indicium eſt tenebris te renuntiaſſe, cùm diſtinguis benè labes quas lex diuina declarat.

Pſal.118, 104.

II.

Quoties peccaſti, toties à iuſtitiæ via declinaſti. Cùm viator ab incœpto itinere errauerit, niſi primùm agnouerit errorem ſuum, rectum tramitem, quem deſerüit, reſumere nequaquam poteſt. Vias prauas ingreſſus, à virtute receſſiſti; quî fieri poteſt, vt corrigas commiſſum ſemel errorem, niſi priùs illum cognoueris? Vnde & citatus Ambroſius ait: *Qui poteſt agnoſcere, declinare poteſt; poteſt, quid ſequatur, eligere.*

Reductio ad viam.

III.

Infirmitas animæ culpa eſt, & idcircò Dauid ait: *Sana animam meam, quia peccaui tibi.* Niſi quis nouerit, ac ſenſerit ægritudinem ſuam, ad Medicum non recurrit: qui non agnoſcit peccatum ſuum, nec Medicum nec medicinam quærit. Benè Iſidorus libro 2. Sentent. cap.13. *Magna iuſtitiæ pars eſt, ſeipſum noſſe hominem quòd prauus eſt, vt diuinæ virtuti ſubdatur*

Pſal.40,5.

Cognitio propriæ infirmitatis.

tur humiliùs, ex quo ſuam infirmitatem agnoſcit. Non ſine cauſa notat Euangeliſta : *Et virtus Domini erat ad ſanandum eos.* & deinde producit paralyticum miſerum ſe prauumque ſuum ſtatum agnoſcentem, diuinæ virtuti ſubditum, vt ad eius exemplum, mores & actiones tuas cognoſcens, teipſum Chriſto repræſentes, & eiuſdem miſericordiæ ac clementiæ te ſubiicias. Luc.5,17.

IV.

Ne Deus ſeuerè iudicet pœnitentem, priùs ſeipſum reus in iudicium vocet. *Si noſipſos iudicaremus, non vtique iudicaremur.* Iudex antequam ſententiam ferat, neceſſe eſt vt cauſæ cognitionem habeat, nec pœnitens ſuiipſius iudex æquus eſſe poteſt, niſi peccatorum ſuorum cognitio præcedat. Quo pacto iudicium iſtud fieri debeat, monet Auguſtinus libro de Pœnitent. cap.9. *Aſcendat homo aduerſum ſe tribunal mentis ſuæ. Si timet illud, quòd oportet nos exhiberi ante tribunal Chriſti; conſtituat ſe ante faciem ſuam, ne poſteà fiat. Nam minatur hoc Deus peccatori, dicens : Arguam te, & ſtatuam te contra faciem tuam. Atque ita conſtituto in corde iudicio, adſit accuſatrix cogitatio, teſtis conſcientia, carnifex timor. Inde quidem ſanguis animæ confitentis per lacrymas profluat*, vt à ſe homo damnatus, à iudice Chriſto abſoluatur, ſicut abſolu-

1.Cor.11,31.

Forma examinis conſcientiæ.

Pſal.49,21

Luc. 5, 20. ſolutus eſt paralyticus, cui dixit: *Homo, remittuntur tibi peccata tua.*

V.

Quòd ſi poſt diligens examen factum, turmæ ac turbæ multorum peccatorum occurrant, quæ tibi aditum ad Chriſtum intercludant, ac ſimul dicant,

Pſal. 3, 3. Pſal. 90, 11. *Non eſt ſalus ipſi in Deo eius*, ne diffidas. *Angelis ſuis Deus mandauit de te, & in manibus portabunt te*, & dimittent coram Chriſto, ſicut illi portitores paralyticum ſuum dimiſerunt, demiſſuſque tandem dices:

Pſal. 3, 4. *Tu autem ſuſceptor meus es.* Nec dubium, quin benignè à Chriſto excipieris, & optatam indulgentiam impetrabis. Satis benè & opportunè Chryſoſtomus Homil. 80. ad Populum Antioch. occurrit

Excitatio pœnitentis peccatori dicenti, *Totam vitam in peccatis abſumpſi, & ſi pœnitentiam egero, ſaluabor? Et maximè. Unde conſtat? Ex Domini clementia. Nec mihi dicas, Nimiùm peccaui, & quomodo poſſum ſaluari? Tu non potes, tuus poteſt Dominus.*

VI.

Imitatio in ægritudine. Loquitur tamquam peritus medicus Auguſtinus, & cauſas infirmitatum aſſignat Sermone de Gratia. *Quinque modis*, inquit, *infirmitate flagellat Deus hominem. Primo, probatione, vt Iob & Tobias afflicti ſunt. Secundo, ne ſe extollat, vt Paulus. Tertio modo propter*

peccata,

peccata, sicut paralytico Dominus dixit, Dimittuntur tibi peccata. Quarto, vt sua virtus vel Sanctorum suorum ostendatur, sicut de cæco nato. Quinto, vt hîc incipiat tormentum sustinere, sicut Antiochus & Herodes, vnde scriptum est, Duplici contritione contere eos. Causam tui morbi tertiam puta, cogita ægritudinem criminis ergô incurrisse, & instar paralytici iacens in lecto reum te esse recognosce, & vt sanitatem possis consequi, protestare: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.* Ierem. 17, 18.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi curantis paralyticum, exemplar Confessarij.

I.

COmprimebatur vndique Christus, cùm per tecta demissus est descriptus iam paralyticus, & Christus, omissis viris primariis à quibus comprimebatur, attendit hominem de misero suo statu sollicitum. Laudandus Confessarius est, qui more Christi, cùm ab aulicis tenetur & obsidetur, currenti pauperculo ad Confessionem aures benignas præbet. *Imitatio Christi paralyticum curantis.*

II.

Consideret Confessarius, pœnitentem instar paralytici, antequam se sisteret tribunali Confessionis *Officium Confessarij est compati pœnitenti.*

multa

multa paſſum in conſcientiæ examine, & quot in ſe crimina, totidem impedimenta ſenſiſſe, quibus à facienda Confeſſione deterreretur. Superauit difficultates, impedimenta perrupit, & totus verecundus ad Confeſſionem accedit. Ipſum igitur Confeſſarius benignè recipiat, ſicut Chriſtus paralyticum poſt tot viarum obſtacula & difficultates admiſit.

III.

Recognoſcat beneficium. Confeſſarius inſtàr paralytici exiſtimet pœnitentem deſuper ad ſe miſſum, vt eius confeſſionem Ioan.6,44. excipiat. *Nemo venit ad me*, Chriſtus ait, *niſi Pater meus traxerit eum.* Traxit Pater ad Chriſtum paralyticum, trahit quoque pœnitentes, qui veniunt ad Sacramentum. Satis magnum beneficium eſt, quo afficitur Confeſſarius, cùm Pater miſericordiarum pœnitentem ad ipſum mittit, & eius arbitrio cauſam, quæ eſt cum peccatore, decidendam remittit.

IV.

Agat de ſolutione pœnitentis. Adinſtar paralytici ligati, cogitet Confeſſarius vinctum eſſe pœnitentem. Dixerat Chriſtus cap.4, 18.Lucæ: *Spiritus Domini ſuper me, propter quod vnxit me, euangelizare pauperibus miſit me, ſanare contritos corde, prædicare captiuis remiſſionem.* Paralyticus annumeratur captiuis, cui Chriſtus, *Fili, remittuntur tibi peccata tua.* Annumeratur & pœnitens, qui ca-

ptus

ptus & ligatus venit, vt à vinculis relaxetur per Sacerdotem, cui dictum, *Quidquid solueris super terram, erit solutum & in cælis.* Matth. 16, 19. Spiritus Christo assistebat, vt captiuis remissionem prædicaret, & hunc eumdem Spiritum in Discipulos & Confessarios afflauit, vt in Sacramento Pœnitentiæ Sacerdotibus assisteret.

V.

Datur in lecto paralyticus iunctis manibus auxilium petens à Christo: iungit & pœnitens manus, ad pedes Confessarij procumbens, opem implorans à Virgine, à Sanctis, & Confessario, dicens: *Ideò precor beatam Mariam*, &c. Nouerit Confessarius opem pœnitenti concessam à beata Maria, Angelis pariter & Sanctis, nec debere se excusare vt operam suam impendat. *Impendat operam suam.* Faciat id quod in simili casu fecit Paulus Apostolus, & refertur Actuum cap. 16, 9. *Visio per noctem Paulo ostensa est: Vir Macedo quidam erat stans, & deprecans eum, & dicens: Transiens in Macedoniam adiuua nos. Vt autem visum vidit, statim quæsiuimus proficisci in Macedoniam, certi facti, quòd vocasset nos Deus euangelizare eis.* Hæc eadem vox, *Adiuua nos*, viri pœnitentis est, qui in sui cognitione versatur, & opem sui Confessarij, & simul Vicarij Christi, supplex orat & implorat.

VI.

S. Augustinus libro de Salutaribus documentis cap.20. *Oportet vt spiritualis iudex sciat cognoscere quod debeat iudicare: iudiciaria enim potestas hoc expostulat, vt quidquid debet iudicare, discernat. Diligens igitur inquisitor, & subtilis inuestigator, sapienter, & quasi astutè interroget à peccatore, quod forsitan ignorat, vel verecundia velit occultare.* Accedat & Basilius Regula 301. *Hoc & in corporalibus morbis vsuuenit. Sunt enim multi morbi, quos non sentiunt infirmi, de quibus magis credunt iudiciis Medicorum, quàm propriæ stupiditati: ita & in morbis animæ, id est peccatis, credere debet iis qui de rebus suis plura possunt obseruare, quàm ipse.* Plura nouit Christus de paralytico, quàm de se paralyticus nouit.

Examinet pœnitentem.

Compareant, in anima pœnitentis, imago prodigi; in spiritu Confessarij, imago cælestis Patris.

Respice in similitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR FACIENTIS CONFESSIONEM . *Luc. 15.*

Prodigus dicens : Pater, peccaui .

DAVID FACIENS CONFESSIONEM.

Tibi soli peccaui, et malum coram te feci : ut iuſ-tificeris in ſermonibus tuis, et vincas cùm iudicaris.

IMAGO VIGESIMASECVNDA EXPLICATA.

POST causæ discussæ cognitionem & animæ contritionem, accedat pœnitens ad tribunal confessionis, ferens præ oculis effigiem filij prodigi, cuius parabolam ex ore Christi cap. 15, 18. commemorat sanctus Lucas. Cognouit ille peccatum suum, & ait: *Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in cælum, & coram te: iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenariis tuis. Et surgens venit ad patrem suum. Cùm autem adhuc longè esset, vidit illum pater ipsius, & misericordia motus est, & accurrens cecidit super collum eius, & osculatus est eum. Dixitque ei filius: Pater, peccaui in cælum, & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus.* Accedit Basilius agens de Pœnitentia, & simul de filio prodigo: *Cœpit pœnitere, properauit ad patrem, & quomodo illi sese applicaret, studiosè cogitauit. Quid dixit ad patrem? Peccaui contra te, & coram cælo. Hæc apud se consultauit, non ignarus bonitatis paternæ. Venit ad patrem causam dicturus, accessit illum pudore suffusus. Tantummodò velis, & ipse Deus vltrò occurret. Cœperat dicere, & mox pater illum complectitur.*

 Con-

Considera, quæ sint patris viscera, & spem veniæ haudquaquam abscindes. Cùm igitur ad pedes Confessarij examinatus, & totus contritus accesseris, dicasque *Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater*, existima penitus te similem prodigo, qui protulit confessionem suam, *Peccaui in cælum, & coram te*, & Dauidi
Psal.50,6. non absimilem confitenti, *Tibi soli peccaui, & malum coram te feci, vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.* Accedit Iustinianus cap.3. de Gradibus perfect. *Verus pœnitens ex cognitione atque peccati odio se coram Deo humiliando accusat, Sacerdotis genibus se prosternit.*

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in prodigo.

MIrabilis Deus in peccatoribus est, cùm eos ad nouam vitam reuocat per pœnitentiam. Certè, certè, dum homo in crimine est, nomine tenus viuus, reipsa tamen mortuus est. Vnde cuidam
Apoc.3,2. peccatori dictum legimus: *Nomen habes, quòd viuas, & mortuus es.* Cùm verò quis à peccati morte liberatur, nomine solùm est mortuus, re tamen ipsa viuit Deo: quamobrem viris iustis dicit Apostolus:
Colos.3,3. *Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Prodigus filius habebat nomen quòd viueret, reuerà vita carebat; conuersus est, & reuixit.

vnde

vnde & pater maiori natu respondit: *Epulari, & gau-* Luc.15,32.
dere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, & re-
uixit; perierat, & inuentus est. Mirabilis in prodigo
Deus, cùm dicit, *Peccaui in cælum, & coram te.* Mira-
bilis in te, cùm dicis, *Peccaui*: tunc enim temporis
redis ad te, miraculosè vita spiritalis tibi redditur,
tibi restituitur. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui prodigum filium in cælum & coram te delinquentem, ac dicentem, *Peccaui*, saluum esse voluisti: indulge mihi confessionem generalem meam facienti, & simul dicenti, *Peccaui*, mea culpa, mea maxima culpa. *Tibi soli peccaui, & malum coram* Psal.50,6. *te feci, vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.*

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar prodigi, exemplar generaliter
confitentis.

I.

COgita te quasi quoddam castrum esse, quod *Imitatio filij prodigi.*
vbi primum peccatum tuum occupauit, om-
nes

nes eius portas inuasit. vnde & Dominus dixit Cai-
Gen.4,7. no: *Statim peccatum in foribus aderit.* Si tamen hostis, dum castrum capit, liberam reliquit portam subsidij, affulget certa spes liberationis. Porta quidem subsidij, confessio est, quæ periit in Caino, mansit
Psal.31,5. tamen in Dauide, *Dixi: Confitebor aduersum me iniu-*
Luc.15,18 *stitiam meam Domino.* Mansit in prodigo. *Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in cælum, & coram te.* Tunc igitur satis ostendis, subsidij portam reseruatam & retentan, cùm ais, *Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater:* hæc enim enuntians, auxilium petis à Deo, beata Maria, Sanctis, & Confessario, *Ideò precor beatam Mariam, omnes Sanctos, & te Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.*

II.

Antequam ad rigidum torturæ examen procedatur, iudices solent conuenire reos, vt sibi seorsim veritatem declarent; dein amicas & familiares personas adiungunt, vt confidentiùs patrata reus exponat. Si nihil hæc prosint, ad torturam venitur. Deus solus cum peccatoribus olim agebat, vt crimina sua detegerent, posteà verò socios sibi Confessarios assumpsit, vt in eorum præsentia factorum veritatem manifestarent. Si quis renuat confiteri, luet æternas pœnas, exponetur torturæ sempiternæ, vbi fletus &

Confessio voluntaria.

stridor

ſtridor dentium eſt, & vbi ſine vllo prorſus fructu, ſed cum ſummo detrimento extorquetur à reo confeſſio veritatis. Quamobrem, teſte Clemente Epiſt.1. ad Iacobum fratrem Domini, beatus Petrus omnes & ſingulos inſtruebat, *actus ſuæ vitæ omni hora cuſtodire, & in omni loco Deum reſpicere firmiter, ſcire ſuas cogitationes malas cordi ſuo aduenientes ad Chriſtum allidere, & Sacerdotibus Domini manifeſtare.*

III.

Confeſſio filij prodigi facta eſt clementiſſimo Patri; & tu quoque Patri confiteris, cùm dicas, *Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater.* Ex hoc titulo Nyſſenus Orat. De muliere peccatrice, in hunc modum philoſophatur: *Afflictionis participem & ſocium ſume Sacerdotem vt patrem. Quis enim tam falsò nominatur pater, aut tam duro atque adamantino animo præditus eſt, qui non filiis mœrentibus doleat, & gaudentibus lætetur?* Concludit: *Audacter oſtende illi quæ ſunt recondita animi arcana, tamquam occulta vulnera medico retege.* *Paterna.*

IV.

Bono animo confeſſionem tuam aggredere: teſte enim Iſidoro lib.2.Sentent. cap.14. *ampliùs lætatur Deus de anima deſperata, & aliquando conuerſa, quàm de ea quæ numquam extitit perdita: ſicut de prodigo filio, qui mortuus fuerat & reuixit, perierat & inuentus eſt,* *Animoſa.*

de cuius regressu magnum fit gaudium patris. De tuo quoque regressu lætus & hilaris est piissimus ac clementissimus Pater. Comple paternam exultationem confessione Sacramentali, cui pater tuus Confessarius præstò iam est gratas tibi aures præbere.

V.

Cùm Medico se sistit æger, priùs se malè habere significat, dein suas speciatim infirmitates declarat. Hanc eamdem viam seruat is qui ad spiritalem medicum venit: qui venit ad Confessarium, priùs in
Salutaris. vniuersum enuntiat, *Peccaui nimis cogitatione, verbo, & opere*, & deinde ad singula peccata descendit. Cùm æger se malè habere fatetur, dolet; & cùm suam specialem ægritudinem exponit, dolet: ad eamdem quoque formam pœnitens cùm se peccasse, & in quibus se casibus defecisse ac deliquisse prodit, debet esse contritus.

VI.

Rom.10,10 *Imitatio in ægritudine.* *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Haud dubiè prodigus post magnos excessus factos, corpore & spiritu æger recurrit ad patrem, suæque confessionis virtute non modò spiritu, sed etiam carne conualuit. Dum laboras pœnitens, ne detrectes confiteri, da gloriam Deo. Vocalis enim confessio salutaris ægrotanti corpori est: ægritudi-

nes

nes namque ex peccatis principium habent, & idcircò à Deo mittuntur, vt ad pœnitentiæ remedium quis confugiat. Teſtatur hoc ipſum Baſilius in Aſceticis. *Sæpè peccatorum ſunt flagella infirmitates, ad hoc immiſſæ, vt ad reſipiſcentiam nos amplexandam impellant.* Reſipiſcit æger, qui dicit, *Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci.* Pſal. 50, 6.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti excipientis prodigum, exemplar Confeſſarij.

I.

PAterna ſua viſcera Chriſtus oſtendit in prodigum, & hæc eadem oportet vt Confeſſarius expandas pœnitenti ſuo, qui ad ipſum tamquam ad patrem recurrit. Prodigus Euangelicus inde concepit animos reuertendi ad patrem ſuum, quia pater erat. Quicumque defecerunt, & in Deum multa flagitia perpetrarunt, ad conuerſionem ſuam excitantur, cùm aduertunt rem ſibi cum pio patre futuram. Ergo, ne ſua ſpe fruſtrentur, paternè à Confeſſario excipiantur. *Imitatio patris filium excipientis.*

II.

Confeſſarius nomine patris gaudet, & hoc nomine vocatur in Confeſſione generali, quam pœ- *Confeſſarius Pater.*

nitens ad pedes eius proſtratus recitat, & enuntiat. *Confiteor Deo omnipotenti*, ait, ſubiungitque deinde, *& tibi Pater.* Attendat Confeſſarius, & aduertat miniſtrum ſe eſſe Dei Patris omnipotentis, cum quo aſſiſtit in tribunali Confeſſionis, & ſimul interpellatur, vt cum eo paterno erga pœnitentem affectu ducatur, & fungatur. Meminerit ſe miniſtrum Patris eſſe, *qui ſolem ſuum oriri facit ſuper bonos & malos, & pluit ſuper iuſtos & iniuſtos.*

Matth. 5, 45.

III.

Iſai. 9, 6. *Miniſter Chriſti.*

Confeſſarius miniſter Chriſti eſt, qui & *Pater futuri ſæculi* nominatur, & eſt. Pater iſte clementiſſimus cùm conderet Pœnitentiæ Sacramentum, paterni ſui affectus atque ſpiritus conſortes Confeſſarios eſſe voluit, ac proinde ſuper eos inſufflauit. Condidit Deus Adamum, vt eſſet mortalium pater, & *inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ:* creauit Confeſſarios Chriſtus, vt pœnitentium omnium patres forent, & flatum ſuum illis diſtribuit. Creationis ergo & prouectionis ſuæ memor Confeſſarius ſit, paternè ſe cum pœnitente gerat, ne degener à Chriſto fiat, cuius ſpiritus particeps factus eſt.

Gen. 2, 7.

IV.

Socius Spiritus ſancti.

Confeſſarius Spiritus ſancti ſocius, quo primi Eccleſiæ Confeſſarij imbuti fuerunt à Chriſto, cùm dixit,

dixit, *Accipite Spiritum ſanctum.* Et quidem Spiritus ſanctus parerno titulo fungitur, cùm ipſum oret & clamet Eccleſia, *Veni pater pauperum.* Nemo peccatore pauperior: cui Deus ipſe deeſt, deſunt omnia. Quapropter cùm Apocal.3, 17. Præſul quidam ſe diuitem eſſe iactaret, ac dictitaret, *Diues ſum, & locupletatus, & nullius egeo,* retudit eius iactantiam Chriſtus, *Neſcis,* inquiens, *quia tu es miſer, & miſerabilis, & pauper, & cæcus, & nudus.* Pater pauperum peccatorum Spiritus ſanctus eſt, & eorumdem patrem ſibi aſſiſtere Confeſſarium gaudet, vt inopiæ pœnitentium ſuccurrat & medeatur. Ioan. 20, 10.

V.

Diuina lex ait: *Honora patrem tuum, & matrem tuam.* Prima filiorum cura eſſe debet cultus & honor parentum, quibus prima cura incumbit vitæ, ſalutis, & ſuſtentationis liberorum. Nouit natura patres, nouit & gratia; & vtraque proles inſtruit in veneratione & obſeruatione parentum. Excedit naturam gratia, quæ maiorem erga Confeſſarios cultum in pœnitentibus requirit. Nulla enim proles genitorem ſuum ita colit ac veneratur, vt pœnitens Confeſſarium, cùm ſe ad eius pedes proſternit. Prima cura pœnitentis eſt, ſecundùm Deum, Confeſſarium ſuum revereri: prima quoque cura Confeſſarij ſit, Deut. 5, 16. *Honorabilis.*

vt vitæ, ſaluti, & bonis animæ eius proſpiciat, & tamquam verus pater paternè & amanter excipiat pœnitentem.

V I.

Exhortatio Confeſſarij.

Sanctus Auguſtinus lib. 2. de Viſitatione infirm. cap. 5. *Confitere chare mi nominetenus quæ te remordent flagitia, detege ſpecialiter quæ ſcis eſſe ſpecialia, quotidiana, de quibus non fuiſti mundus, ſaltem cogitatione in collecta generali appone, ſicque ex indulgentia confide.* Addendum ex ipſo in Pſalm.75. *Factus es homo ad imaginem Dei. Per viam verò peruerſam & malam perturbaſti in te & exterminaſti in te imaginem Conditoris tui. Factus diſſimilis, attendis in te, & diſplices tibi: iam eo cœpiſti ſimilis fieri, quia hoc tibi diſplicet, quod diſplicet & Deo.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago nati cæci; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti illuminantis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR ILLVMINATIONIS BAPTISMI. *Ioan. 9.*

Cæcus à Christo illustratus, et lotus.

DAVID CONFITENS INGRATITVDINEM SVAM.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea.

IMAGO VIGESIMATERTIA EXPLICATA.

PROPONITVR tibi Christus illuminans hominem à natiuitate cæcum, cuius rei historiam Ioannes cap. 9. memorat. Christus lux illuminans est. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Ioan. 1, 9. Omnis homo qui venit in mundum, cæcus venit, & indiget illustratione quæ fit per aquam lustralem. Baptizauit Iesus cæcum, & simul illuminauit. *Quamdiu* Ioan. 9, 5. *sum in mundo*, inquit, *lux sum mundi. Hæc cùm dixisset, expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & liniuit lutum super oculos eius, & dixit ei: Vade, laua in Natatoria Siloë (quod interpretatur, Missus.) Abiit ergo, & lauit, & venit videns.* Magnum lumen, magnum beneficium accepit, quod & nobis per Sacramentum Baptismi collatum est. Extollit beneficij magnitudinem magnitudo hereditariæ nostræ cæcitatis, cuius meminit Dauid: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus* Psal. 50, 7. *sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Meminit reatus originalis, & condonati quidem, vt culpam suam magis exaggeraret, non vt minueret & excusaret. *Adiunxit confessionem iniquitatis suæ*, ait Ambro-

ſius cap.11. Apolog. Dauid, *& in perpetua ſæcula toto canendam orbe tranſmiſit.* Tranſmiſit conſequenter ingratitudinem ſuam, quòd cùm eſſet à cæcitate hereditaria factus liber, capi ſe permiſerit recidiua cæcitate; ſicut & nos quoque capti ſumus, cùm poſt Baptiſma receptum delinquimus.

Miraculoſa imago.

Miraculum patratum in cæco.

HÆc conditio peccati eſt, vt inuadat oculos hominum. Inuaſit oculos primi hominis, de quo Serm. de Iacob & Eſau aſſerit hæc Auguſtinus: *Cùm Adam haberet oculum puræ conſcientiæ, gaudebat ad præſentiam Domini. Poſtquam verò oculus ille ſauciatus eſt, cœpit lucem formidare diuinam, refugit in tenebras, atque in denſa lignorum, veritatem fugiens, vmbras appetens.* Hanc eamdem conſuetudinem retinet ſemper peccatum, quod Ægyptiis lumen abſtulit, *ex-* Sap.2,2.
cæcauit illos malitia eorum, eruit oculos Samſonis, & Dauidis viſum abſtulit. *Lumen oculorum meorum, &* Pſal.37, 11.
ipſum non eſt mecum. Vnde & Sophonias: *Ambulabunt* Sophon.1, 17.
vt cæci, quia Domino peccauerunt. Cæcis hominibus viſum dare natura non nouit, nouit gratia, & quidem per pœnitentiam, quæ cæcos peccatores illuminat. Dolendum, quòd cùm remedium cæcitatis ſit tam commodum, illud ita facilè omittatur. Huc pertinet

pertinet ſententia illa Tertulliani libro de Pœnitentia: *Hirundo ſi excæcauit pullos, nouit illos oculare rurſus de ſua chelidonia. Peccator reſtituendo ſibi inſtitutam à Domino exomologeſim, ſciens præteribit illam, quæ Babylonis Regem in regna reſtituit.* Reſtituit exomologeſis Adamo viſum, reſtituit & Dauidi, qui clamat, *Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum, & in peccatis concepit me mater mea.* Pſal. 50, 7. Accedit agens de Pœnitentia Ephræm: *Excæcat malitia mentem, ſed pœnitentia lucernam accendens, Deum ipſi à longè oſtendit.* Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus pius ac clemens, qui cæcum natum illuminaſti, & in ſacroſancto Baptiſmo dediſti mihi lumen & viſum: miſerere ingrati hominis. Ecce rurſus cæcus ſum, in peccatis totus vixi, qui fui totus in peccatis natus. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum, & in peccatis concepit me mater mea.* Pſal. 50, 7.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar nati cæci, exemplar ingratitudinem confitentis.

I.

Imitatio hominis cæci.

SAcramentum Confessionis institutum à Christo est pro iis qui semel per Baptismum illustrati, recidiua cæcitate laborant. Ita monet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 1. *Si ea in regeneratis omnibus gratitudo in Deum esset, vt iustitiam in Baptismo & gratiam susceptam constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum.* Ingratus huic beneficio deliquisti, delictum confitere, confitere inprimis ingratitudinem tuam, quòd datum tibi lumen & visum miserè perdidisti.

II.

Ingratitudo peccatoris.

Quò maior est illuminatio, eò maior ingratitudo pœnitentis. Quanta verò sit illustratio sacratissimi Baptismi, expendit Nazianzenus Orat. in sanctum Baptisma. *Baptismus,* inquit, *omnium Dei beneficiorum præclarissimum est, & præstantissimum. Vt enim quædam Sancta sanctorum vocantur, & Cantica canticorum, quòd scilicet latiùs pateant, ac plura complectantur, præcipuamque dignitatem habeant: eodem modo Baptismus quoque illuminatio dicitur, quæ omnes alias illuminationes sanctitate præcedat.* Cùm ita se res habeat, maximè se iniurium censere & accusare debet is, qui tantæ illuminationi ingratus, relapsus est in peccatum.

III.

III.

Considerauit in Soliloquiis Augustinus, qualis ante Baptismum, & qualis post Baptismum fuerit, & ait: *Inuoluebar in tenebris filius tenebrarum: tenebras meas amabam, quia tenebras meas non cognoscebam.* Postquam verò tinctus iam esset aqua, & visum recepisset, addit: *Verè Domine tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris & vmbra mortis, & vocasti me in admirabile lumen tuum, & ecce video.* In hunc eumdem statum deduxit te Christi gratia, & immemor beneficij, rursus es tenebris inuolutus, & cæcus redditus. *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* Hic effectus virtutis pœnitentiæ est, cùm agens de pœnitentia dicat Ephræm. *Tenebris obducta est mens iniquè agentis, nec cernit bonitatem, quia desperatione ipsam impleuit inimicus: at pœnitentia velut bonus medicus nebulam animæ adimens, lumen ipsi benignitatis ostendit.*

Illuminatio.

Ephes. 5, 14.

IV.

Salutare consilium est illud quod lib. 2. de Compunct. cordis proponit Chrysostomus. *Oportet nos recordari priora delicta, etiam ea pro quibus veniam consecuti sumus, vt intuentes, quàm ingens debitum nobis remisit Deus, & ampliùs eum diligere possimus, & verecundiam pudoremque recipere, atque ex iis corde compungi.*

Recordatio condonatæ culpæ vtilis.

gi. Propterea Dauid condonatum sibi peccatum hereditarium in memoriam reuocabat, vt magis ad diuinum amorem, ad pudorem & verecundiam, ad cordis compunctionum, & suæ ingratitudinis accusationem se excitaret. Excitet se Christianus Dauid; qui maius beneficium accepit, & maius debitum contraxit, qui creditori suo non satisfecit, imò potiùs maximè ingratus, maximè iniurius extitit.

V.

Imitatio in ægritudine. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Satis benè in Asceticis monet S. Basilius: *Quemadmodum si essemus in paradiso voluptatis, nullo agricolandi inuento ac labore opus haberemus; ita si nullis essemus passionibus, iuxta charisma quod in hominis erat opificio ante lapsum, obnoxij, nullam certè medendi artem ad morborum solatium desideraremus*. Peccauimus in Adamo, & arte Medicorum indigemus: cuius si desint subsidia, vt monet idem Basilius, recursus ad Christum fiat, qui *luto facto cæcum illiniit, & lauare in Siloam iussit.* Iubet & ægrum lauari, si velit euadere more cæci huius Euangelici, ac simul Dauidis,
Psal. 50,7. qui memor primi peccati dicit, *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.*

Audi

Audi Pater Pœnitentiæ: Exemplar Christi cæcum illuminantis, exemplar Confessarij.

I.

CHristus cæcum illustrat, & futuri sui muneris monet Apostolos, vt cùm ministri Pœnitentiæ fuerint, meminerint hoc officium sibi iniunctum, vt cæcos peccatores illuminent. Si cæcus cæcum ducat, ambo in foueam cadent: proinde necesse est, vt oculatus Confessarius dux pœnitentium sit. Cæcus erat Dauid, postquam in crimen incidit (*Et lumen oculorum & ipsum non est mecum*) & vt ille duceretur ac sanaretur, Nathan Videntem misit ad cæcum Deus, qui & oculatos Confessarios nunc mittit ad pœnitentes.

Imitatio Christi cæcum illuminantis.

Psal. 37, 11.

II.

Septem Ecclesiæ Sacramenta ex latere Christi promanarunt, cùm illud apertum in cruce est, & misit ex se sanguinis & aquæ fluenta. Cæcus homo tunc temporis visum recepit, & exclamauit, *Verè hic homo filius Dei erat*. Hoc latus ostendit Christus Apostolis, cùm eos Confessarios instituit atque constituit, vt scirent penes ipsos deponi Sacramentum Pœnitentiæ, quod illustrandis peccatoribus deseruiret.

Marc. 15, 39.

Confessarius cæcos illustret.

ret. Hoc depoſitum ſeruant apud ſe ſinguli Confeſſarij: exponant pœnitentibus, vt cùm cæci veniant ad Confeſſionem, amiſſum ſibi viſum recuperent, & reſtaurent. Hic effectus Pœnitentiæ, vt qui eius

Ioan.9,26. beneficio fruatur, dicere queat: *Vnum ſcio, quia cùm cæcus eſſem, modò video.*

III.

Antequam illuſtraret Chriſtus cæcum, in terram expuit, & dein liniuit oculos eius, & viſum infudit. Solet homo, cùm quidpiam ſordidum videt aut audit, horrere, & præ horrore in terram ſpuere. Fecit hoc Chriſtus; ſed ita fecit, vt ſimul hominem il-

Miſereatur pœnitentis. luſtrauerit. Sordidum quid & horridum, peccatum eſt, quod diſplicentiam & horrorem pariat Confeſſario neceſſe eſt: ſed ita pariat horrorem, vt oculos ab homine non auertat, eiuſque ſtudeat ſpiritali illuſtrationi. Horret peccatum Chriſtus, non horret naturam hominum: odit criminis cæcitatem, miſeretur conditionis humanæ, monetque Confeſſarium vt cæcitatem deteſtetur, & manum miſeratus adhibeat, vt miſer cæcus à ſtatu ſuo reſiliat.

IV.

Cùm latus ſuum Chriſtus Apoſtolis & Confeſſariis oſtendit, donauit eos Spiritu ſancto, cuius aduentum optans & ſimul orans, dicit Eccleſia: *Veni*

ſancte

ſanĉte Spiritus, & emitte cælitus lucis tuæ radium. Et rurſus: *Accende lumen ſenſibus.* Habet Spiritus ſanctus hanc vim, vt cæcitatem auferat, lumen & viſum afferat. Hæc eadem virtus deriuatur & datur Confeſſariis, vt quotquot ad eos cæci venerint, poteſtate ſibi à Spiritu ſancto collata, viſum capiant. Quid petit aliud ac prætendit pœnitens, quàm vt lumen viſumque recipiat? *Lumen accendat.*

V.

Chriſtus cæcum ſanans, gradum ſiſtit in via, docendo Confeſſarium, vt cùm pœnitenti occurrerit, ſciat interrumpere viam, & curſum aliarum occupationum intermittere, vt confitentem audiat, & illuſtret pœnitentem. Accepimus temporibus Ioſue ſuum gradum ſolem ſtitiſſe. Quid miramur? Miremur Chriſtum ſubſiſtentem, de quo Ioannes ſcribit: *Præteriens Ieſus vidit hominem cæcum à natiuitate.* Vidit cæcum, & ſubſtitit. Quis iſte eſt, qui gradum figit? Ipſe de ſe loquatur, & ſtatim loquitur: *Quamdiu ſum in mundo, lux ſum mundi. Hæc cùm dixiſſet, expuit in terram, & fecit lutum ex ſputo, & liniuit lutum ſuper oculos eius.* Miremur gradum ſuum tenentem iuſtitiæ Solem, imitemur, & ſubſiſtamus, Confeſſariorum more Apoſtolorum, qui Chriſto ſuo adſtiterunt, & cum eo ſubſtiterunt, donec cæcus illu- *Vacet neceſſitati pœnitentis.* Ioan.9,1. Ioan.9,5.

ſtraretur. Hoc opus *ſuum* Chriſtus appellat, & hoc ipſum opus Confeſſariorum eſt, vt ſuos pœnitentes illuſtrent.

VI.

Ioan. 3, 21. Sit Angelus lucis.

S. Bonauentura in Confeſſionali cap. 1. particul. 1. *Qui facit veritatem, venit ad lucem, vt manifeſtentur opera eius, quæ in Deo ſunt facta. Ex hoc verbo Sacerdos, qui Angelus Domini exercituum dicitur, intelligat, vt non tenebrarum, ſed lucis Angelum ſe oſtendat, ſedens pro confeſſionibus audiendis.* Oret & dicat cum Dauide & Auguſtino in Pſalm. 66. *Illumina vultum tuum ſuper nos, id eſt, imaginem tuam illumina ſuper nos. Impreſſiſti nobis vultum tuum, feciſti nos ad imaginem & ſimilitudinem tuam, feciſti nos nummum tuum, ſed non debet imago tua in tenebris remanere. Mitte radium ſapientiæ tuæ, expellat tenebras noſtras, fulgeat in nobis imago tua, cognoſcamus & nos imaginem tuam.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Samaritanæ; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti illam audientis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR BONÆ ET VERÆ CONFESSIONIS. Ioan. 4.
Samaritana verè confessa Christo.

DAVID VERE CONFITENS CVLPAS SVAS.
Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

IMAGO VIGESIMAQVARTA EXPLICATA.

MAGNVM ſpectaculum Chriſti, & Samaritanæ mulieris, Chriſti confeſſionem excipientis, mulieris Samaritanæ Chriſto confeſſario peccata ſua exponentis, ita benè præter ſpem ſe gerentis, vt eius confeſſio fuerit ab ipſo Chriſto commendata & approbata. *Dicit ei Ieſus: Vade, voca virum tuum, & veni* Ioan.4,16.
huc. Reſpondit mulier, & dixit: Non habeo virum. Dicit ei Ieſus: Benè dixiſti, quia non habeo virum, quinque viros habuiſti, & nunc quem habes, non eſt tuus vir: hoc verè dixiſti. Benè confitetur ille, qui verè ſua crimina aperit, & peccata ſua cum Samaritana detegit, exponitq; cum pœnitente Dauide, qui benè & verè confeſſus, factæ ſuæ confeſſionis veritatem allegat, vt veniam & indulgentiam à Deo obtineat: *Ecce* Pſal.50,8.
enim veritatem dilexiſti, incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi. Incerta & occulta ſapientiæ ſuæ manifeſtat Deus pœnitenti & confitenti, qui nouit Deo ſecreta & occulta declarare delicta, more Dauidis Pſalm.31,5. aſſerentis: *Delictum meum cognitum tibi feci.* Et quidem, vt annotat eo loco Gregorius, *plus*

est delictum cognitum facere, quàm delictum manifestare. Ille enim delictum cognitum facit, qui non solùm quod fecit annuntiat, sed etiam omnem peccati causam & originem narrat; qui non superficie tenus peccatum loquitur, sed & quando, & vbi, & quomodo, & si vel ignorantia, vel casu vel studio deliquerit, confitetur.

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in Samaritana.

HAbet mortalis rerum natura aquam, quâ infusâ ignis extinguitur; sed hoc mirabile est, quòd æternus ignis ardor lacrymis pœnitentis sopiatur, cùm libro de Pœnitent. dixerit Tertullianus: *Si de exomologesi retractas, gehennam in corde considera, quam ibi exomologesis extinguit; & pœnæ priùs magnitudinem imaginare, & de remedij adeptione non dubites.* Mirabilis lacrymarum compunctio est, quæ ignem æternum extinguit. Hanc petiuit, hanc obtinuit à Samaritana Christus, cùm dixit, *Da mihi bibere.* Dedit aquam pœnitentiæ, præbuit veram Confessionem, & verè ignem extinxit. Ad hanc miraculosam imaginem

Ioan. 4, 6.

Oratio noui Dauidis.

CHriste Veritas Patris, cui benè & verè Samaritana confessa est, & meruit à te audire, *Benè dixisti:*

xisti: confessionem approba meam, qui dolens & lugens tibi simul & Confessario meo omnes meas culpas in veritate declaro: *Ecce enim veritatem dilexisti, incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.* Psal.50,8.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Samaritanæ, exemplar benè & verè confitentis.

I.

BErnardus cap.2. de Interiori domo: *Felix conscientia, in qua misericordia & veritas obuiauerunt sibi; veritas confitentis, & misericordia miserentis: quoniam non potest ei misericordia deesse, qui se cognoscit in veritate.* Igitur *pro anima tua ne confundaris dicere verum*, vt felix sit conscientia tua, & confessio tua sit à veritate laudabilis. *Imitatio Samaritanæ confitentis.* Eccli.4,24.

II.

Iudicium ciuile secundùm leges humanas fit, iudicium verò confessionis secundùm mandata diuina, de quibus Dauid ait: *Omnia mandata tua veritas.* Qui seruat mandata, seruat veritatem; & qui in confessione sua diuinæ legis ordinem custodit, vt ordinatè sua peccata declaret, necesse est vt etiam *Confessio legalis.* Psal.118, 86.

veritatem

veritatem custodiat. Tunc veritatem seruasti, cùm omnia manifestasti. Caue ne mutes, caue ne minuas, caue ne veritatem deprau es & extinguas. Ildefonsus de Illibata Virgine: *Nouit Deus qui deprauet verum, scit qui immutat veritatem, intelligit qui veritatem minuit, in aperto sapit qui veritatem extinguit.*

III.

Vera confessionis vis. Quantas vires scelus habeat, nemo potest esse qui nesciat. Vires suas in cælo ostendit, cùm ex cælo ipso Virtutes etiam angelicas deturbauit. Ostendit in terris robur suum, cùm in homine vno cunctos homines prostrauit. Quamuis sit tantarum virium, præualet contra illud veritas confessionis: *Veritas inualescit.* (3. Esdræ 4, 38.) Quamuis consistant aduersum te castra, & agmina peccatorum, vera confessione armatus ac munitus nihil timeas. *Veritas liberabit vos*, (Ioan. 8, 32.) monet nos omnes Ioannes, & quidem ex ore Christi.

IV.

Augustinus lib. 2. de Visitat. infir. cap. 5. *Adstantem coram te Sacerdotem, Angelum Dei existima.* (Malac. 2, 7) *(Labia quidem Sacerdotis*, ait Malachias, *custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius, Angelus enim Domini exercituum est.) & cum qua Deum & Angelum eius decet reuerentia, Dei ministrum affare.* *Fit coram Deo & eius Angelo.* *Aperi penetralia, abditissima latibula, conscientiarum verecundarum penitiora reuela*

uela repagula. Non te pudeat coram vno dicere, quod non te puduit forſitan coram multis & cum multis facere: nam humanum eſt peccare, Chriſtianum eſt à peccato deſiſtere, diabolicum eſt perſeuerare. Ergo, quæ mentem grauiùs exacerbant facinora, Dei Angelo manifeſta, nihil obſcurum dicens, culpam nullis ambagibus reuoluens, nullis circumitionibus, quod verum eſt, operiens.

V.

Cùm Chriſtus inſtitueret Sacramentum Confeſſionis, dixit Apoſtolis: *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Præſes itaque Confeſſionis eſt Spiritus veritatis. Caue ne illum offendas, adimendo quidquam de culpis quas cogitatione, verbo, & opere perpetraſti. Memineris quid acciderit Ananiæ, quid Saphiræ, cùm de vendito agro ſibi partem reſeruarunt, lædentes Spiritum veritatis; quam ob cauſam ab Apoſtolo Petro extremo ſunt addicti ſupplicio, & quidem ad exemplum & terrorem pœnitentium, ne tegant & abſcondant veritatem.

Ioan.20, 10.

Sit integra.

Actor.5.

V I.

Hortatur nos Dauid, vt effundamus in confeſſione, quidquid habemus in corde. *Effundite coram illo corda veſtra.* Quibus verbis adiungendus eſt commentarius Baſilij: *Impoſſibile eſt, ad diuinam gratiam*

Pſal.61,9.

Nihil in corde maneat.

accipiendam habiles reddamur, nisi vitia animas nostras possidentia priùs eiiciamus. Vas quod odore tetro fuerit refectum, nisi probè lauetur, vnguentum odoratum minimè recipere poterit. Ideò Samaritana recepit, quia cor suum effudit coram veritatis Deo.

VII.

Rom.10, 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Crede, mulierem Samaritanam infirmam corpore & anima, cùm in corpus suum peccauerit, veræ confessionis virtute perfectè fuisse sanatam. Adest Christus, qui confessionem eius excipit, & qui sanitatem ægræ contulit; adest, inquam, Filius Virginis, qui nouit per confessionem feminarum curare ægritudines. Assistit tibi ægrotanti, & simul expectat vt crimina patrata exponas. *Veritas liberabit,* & te recreabit à morbo, si benè ac verè, quidquid cogitatione, verbo, & opere commisisti, declaraueris, & verè confessus dixeris summo veritatis Deo: *Ecce enim veritatem dilexisti, incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.*

Imitatio in ægritudine.

Ioan.8, 32.

Audi

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti audientis Samaritanam, exemplar Confeſſarij.

I.

CHriſtus veritatem à Samaritana, cùm faceret confeſſionem, non extorſit, ſed elicuit, & illexit peccatricem, vt ſuo ſe ore accuſaret & damnaret. Hanc eamdem formam ſeruandam ſibi Confeſſarius proponat, vt non per vim vllam agat & cogat pœnitentem ſua crimina declarare; prudenter ſuauiterque procedat, vt veritatem eliciat. Si quis vim inferat, & violentè crimina extrahit, non tam Confeſſarium agit, quàm iudicem ſæcularem, qui torquendo reum veritatem delicti extorquet, vt delinquentem condemnet.

Imitatio Chriſti audientis Samaritanam.

II.

Chriſtus ex facto itinere laſſus ſedebat, cùm Samaritana venit vt aquam ex fonte hauriret, & ſic iuxta puteum ſedens pœnitentis ſuæ confeſſionem accepit & impendit abſolutionem. Sedens iudex ſententiam ſuam pronuntiat. Chriſtus ſedebat ſic ſupra fontem, agens ſimul Confeſſarium & iudicem, vt inſtrueret eos, penes quos iudicium ani-

Iudicat Confeſſarius.

marum futurum eſſet, quales vellet vicarios ſuos, nimirum iudices; pœnitentes verò reos, quorum cauſa diſcutienda foret in tribunali Confeſſionis. Ergo cùm in ſede Confeſſionali cauſam dicis, conſidera eius te locum tenere, qui ſedebat ſic ſupra fontem, & de ſtatu, & cauſa Samaritanæ iudicabat.

III.

Chriſtus ſedebat atque ſitiebat: ſitiebat peccatri-
Ioan.4,6. cis conuerſionem, & totus ſitibundus aiebat, *Da mihi bibere.* Sitis illa Chriſti procedebat ex ingenti feruore amoris, quo totus accenſus in ſalutem animarum flagrabat. Qui ſedet in templo, & expectat vt accedant pœnitentes, eorumque confeſſiones & conuerſiones auidè cupit, refert Chriſtum, qui iuxta puteum ſedens præuenit Samaritanam, patienter illam expectauit, & auidè potum ab illa efflagitauit, & in eius conuerſione ſitim ardentem reſtinxit. Sedet totos dies ad fores officinæ mercator, vt ad ſe venditores alliciat, ſuaſque merces diſtrahat: erubeſcat Confeſſarius vna hora ſe non poſſe manere cum Chriſto, & perſeuerare in ſubſellio Confeſſionali, vbi cæleſtes gratiæ diuinæ merces exponuntur & diſtrahuntur. Hæc officina eſt, ad quam virgines
Mat.25,8. imprudentes, & dicentes, *Date nobis de oleo veſtro, quia lampades noſtræ extinguuntur*, remittuntur, cùm reſponſum

Sitiat ſalutem pœnitentium.

responsum illud accipiunt, *Ite potiùs ad vendentes, & emite vobis*, serò ad officinam confessionis venerunt, vbi claues cæli sunt, ac proinde clausam cæli ianuam non multò pòst inuenerunt.

IV.

Christus cùm iter in regnum Samariæ fecit, ita festinus fuit, vt fatigatus in puteum venerit; & vbi peruenit, diu in sede quieuit, & per otium egit cum Samaritana, cuius conuersioni inhiabat, cuius confessionem affectabat. Discat Confessarius ex Christo festinare & properare, cùm vocatur ad templum vt confessiones excipiat. Discat Confessarius à Christo, non festinatò, sed per otium suos pœnitentes audire, & exactè causam eorum discutere. Magna negotia magnum exigunt otium. Magnum illud est, vbi de salute agitur animarum.

Sit festinus ad sedem confessionis, ægrè recedat.

V.

Meminerit Confessarius, potestatem sibi datam per insufflationem Christi, & afflatum Spiritus sancti, qui Spiritus veritatis est à cælo delapsus, vt omnem veritatem doceret. Spiritus sanctus est qui docet pœnitentem Samaritanam veram facere confessionem. Spiritus sanctus est, qui in Christo residet, & veram impendit absolutionem. Sciat se ab hoc eodem Spiritu veritatis pendere, vt benè & verè

Vtatur Spiritu veritatis.

pœnitentes ſuos abſoluat, & peccatorum eorum vincula & nexus relaxet. Quam ob rem, priuſquam ſententiam pronuntiet, Spiritum ſanctum conſulat,

Pſal. 84, 9. & dicat, *Audiam quid loquatur in me Dominus*, & iuxta eius oraculum ſuam ſententiam dicat ſedens pro tribunali confeſsionis.

V I.

S. Auguſtinus lib. 20. de Ciuitate Dei, cap. 9. ea

Apoc. 20, 4 verba Apocalypſis exponens, *Et vidi ſedes, & ſederunt ſuper eas, & iudicium datum eſt*, ait: *Non hoc pu-*

Sedes Confeſſionis. *tandum eſt de vltimo iudicio dici, ſed ſedes præpoſitorum, & ipſi præpoſiti intelligendi ſunt, per quos Eccleſia nunc gubernatur. Iudicium autem datum nullum melius acci-*

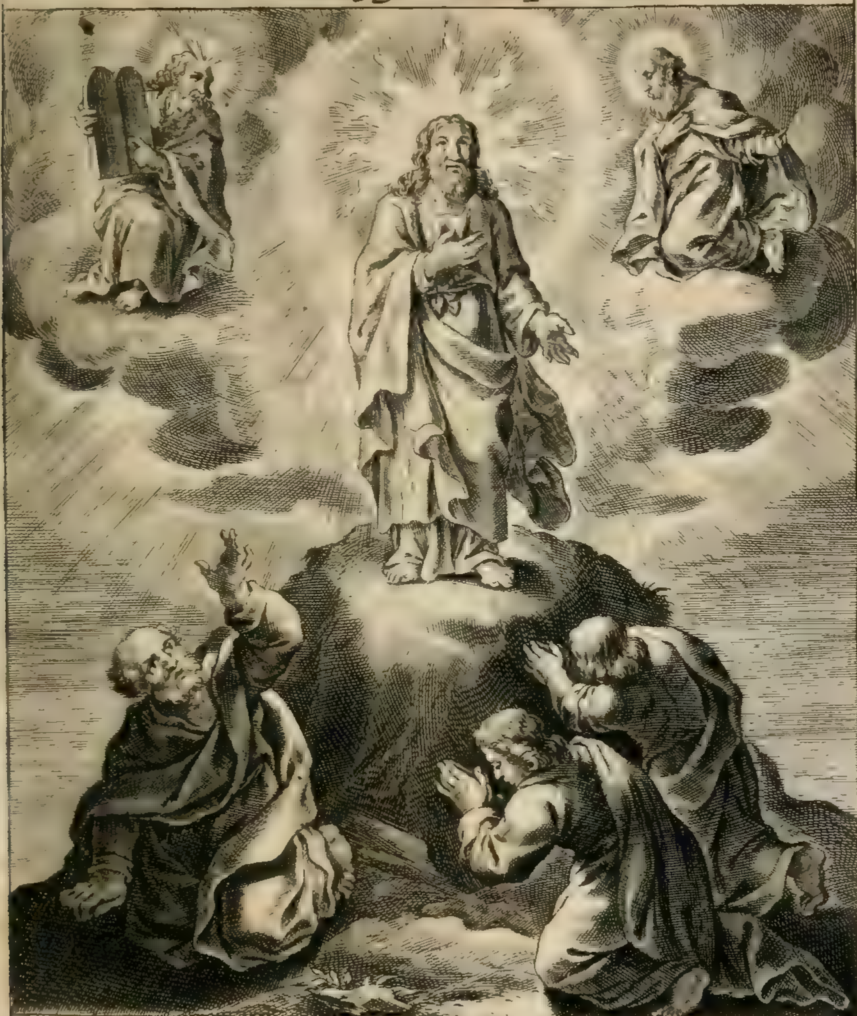
Matth. 16, 19. *piendum videtur, quàm id quod dictum eſt: Quæ ligaueritis in terra, ligata erunt & in cælo; & quæ ſolueritis in terra, ſoluta erunt & in cælo.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Transfigurationis; in ſpiritu Confeſſarij, Chriſtus transfiguratus.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

EXEMPLAR VIRTVTIS CONFESSIONIS. *Matt. 17.*

Christi Transfiguratio, et pœnitentis.

DAVID CVPIENS TRANSFIGVRARI.

Asperges me hysſopo, et mundabor: lauabis me, et super niuem dealbabor.

IMAGO VIGESIMAQVINTA EXPLICATA.

RESPLENDET Oratorium Pœnitentiæ sacra & sancta imagine Transfigurationis Christi, cuius facies refulsit instar solis, & niuium instar vestes eius candidæ visæ sunt. Apparent itaque in Christo splendor & candor, veræ pœnitentiæ præcones testesque, quos in se & pro se recognouit ille, qui dixit, *Ecce enim veritatem dilexisti*; & deinde vera facta confessione ait: *Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor.* Quæ loca versans Ambrosius in Apologia Dauid, dicit: *Dum hæc asserit Dauid, & peccatorum specialium atque communem colluuiem confitetur, subitò ei splendor veritatis, & candor spiritualis effulsit.* Cuius autem niuis candor ille sit, statim exponit: *Hæc est nix intelligibilis, de qua ait, quòd Domini Iesu refulserunt vestimenta sicut nix.* Cùm Dauid confiteretur, dixit Deo: *Incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.* In quem etiam locum rursus Ambrosius: *Non per speculum, non in ænigmate, sed facie ad faciem te mihi demonstrasti: in tuis te inuenio Sacramentis. Hæc sunt tuæ vera Sacramenta sapientiæ, qui-*

Psal. 50, 6.
Psal. 50, 9.
Mat. 17, 2.
Psal. 50, 8.

bus mentis occulta mundantur. Benè ergo monet Da-
Psal.33,6. uid ſimiles pœnitentes: *Accedite ad eum, & illuminamini, & facies veſtræ non confundentur.* In quem locum Baſilius: *Paucorum eſt ad veram lucem accedere, & manifeſtari velle, & vultu haud pudefacto ab iſta examinatione diſcedere.* Quiſquis ad hanc lucem accedit, ſuam animam glorioſam reddit, & quidem in eam formam, quam agens de Baptiſmo Pœnitentiæ Baſilius deſcribit: *Quemadmodum ſtatua obtrita iam & obſcura, amiſſa illuſtri Regis figura, denuò à ſapiente artifice & bono opifice fingitur, vt figmenti ſui gloriam recuperet, & priſtino ſplendori reſtituatur, ad iſtum modum & nos propter præcepti diuini tranſgreſſionem deprauati, ad priſtinam imaginis Dei gloriam reuocamur.*

Miraculoſa imago.

Miraculum transfigurationis in homine confitente.

MIrabilis eſt transfiguratio pœnitentis, quemadmodum S.Auguſtinus in Pſalm.88.monet: *In omni miſericordia perditorum, in iuſtificatione impiorum quid laudamus niſi mirabilia Dei? Laudas quia reſurrexerunt mortui; plus lauda quia redempti ſunt perditi. Quæ gratia? quæ miſericordia Dei? Vidiſti hominem heri cœnum luxuriæ, hodie decus temperantiæ. Vidiſti hominem heri blaſphematorem Dei, & hodie laudatorem Dei. Vidiſti hominem ſeruum creaturæ, & hodie cultorem Creatoris.*

toris. Hæc mirabilia Dei in ſeipſo expertus dixit: *Aſperges me hyſſopo, & mundabor; lauabis me, & ſuper niuem dealbabor*. Dealbatus transfiguratuſque ſibi etiam admirationi fuit, *Et dixi, Nunc cœpi, hæc mutatio dextræ Excelſi*. Ad hanc miraculoſam imaginem

Pſal. 50, 9.
Pſal. 76, 11.

Oratio noui Dauidis.

CHriſte Rex æternæ gloriæ, in cuius conſpectu eſt pulchritudo & confeſſio pœnitentis, vt eum in virum alterum tranſmutes & transformes: mutabis me, transfigurabis me, vt in nouam transferar creaturam. *Aſperges me hyſſopo, & mundabor; lauabis me, & ſuper niuem dealbabor*. Pſal. 50, 9.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Transfigurationis, exemplar transformationis Pœnitentis.

I.

MIrabilis fit per pœnitentiam mutatio, mirabilis transfiguratio: filius tenebrarum efficitur filius lucis, efficitur filius ſplendoris & candoris. *Hæc mutatio dexteræ Excelſi*. Crede dicenti: *Niue dealbabuntur in Selmon*, nimirum ritè pœnitentes ac

Imitatio Transfigurationis.
Pſal. 76, 11.
Pſal. 67, 15

Isai.1,18. confitentes. Crede etiam asserenti: *Si fuerint peccata vestra velut coccinum, quasi nix dealbabuntur.* Quòd si post factam Sacerdoti confessionem alius à te omnino non sis, nec refulgeas velut nix, perfecta non fuit confessio, quæ tui ipsius mutatio & mystica transformatio nominatur & est.

II.

Pretiosa gratia.

Cùm iam pœnitens confessus est, expectat & exoptat beneficium hoc à Christo, vt instar niuis anima sua candidetur. Attendat, & simul perpendat, quanti steterit gratia hæc, quam desiderat & affectat. Antequam cælum niues in terras effundat, mœret, tristatur, mœstis ac tristibus nubibus totum obducitur. Antequam Christus candorem gratiæ pœnitentibus infundat, mœrores ac dolores passionis subit. Vnde Dauid hyssopo pretiosi Sanguinis Christi se aspergendum, & deinde supra niuem candidandum esse affirmat. Hæc est vis & gratia mysticæ transfigurationis, quam petis: expende gratiam quam postulas.

III.

Nix pariter & lana conuenerunt in vestibus Ser-
Mat.17,2. uatoris. *Vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix.*
Ps.147,16. Et quidem in nostra iustificatione Deus *dat niuem*
Isai.1,18. *sicut lanam*, cùm dixerit Isaias: *Si fuerint peccata vestra velut*

velut coccinum, quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, quasi lana alba erunt. Nix de cælo venit, lana in terra nutritur. Vis niuem gratiæ cælestis? opus est, vt ex te lanam conficias: para confessionem, para dispositionem, vt vestes animæ tuæ candidæ sicut nix appareant, & fulgeant vi & virtute Pœnitentiæ, de qua Ephræm: *Subintrare cupit Pœnitentia instar solis, & vult totam illustrare mentem.* *Dispositio necessaria ad gratiam Sacramentalem.*

IV.

Mulier Euangelica perdidit drachmam suam, lucernam accendit, euerrit domum, vt drachmam perditam inueniret. Mulier illa typus est Christi, animæ tuæ typus est drachma: accendit Christus lucernam, vt animam tuam inueniat. *Resplenduit facies eius sicut sol.* Euerrit scopâ Lazari domum, cùm tuam confessionem excipit; inuenit, cùm te transfigurauit in se. Iacens in terra drachma, iacens in statu peccati anima sordida & fœda est; cùm eleuatur, & ex malo statu erigitur, beneficio Christi purgatur & emundatur. *Luc. 9, 2.* *Mat. 17, 2.* *Scopa Lazari confessio.*

V.

Augustinus Serm. in Psalm. 103. *Primò ergo accusa fœditatem tuam, fœditas enim animæ de peccatis, de iniquitatibus est. Accusando fœditatem tuam, incipis confiteri, à confessione incipis decorari. Quo decorante, nisi specioso* *Decor animæ confitentis.*

forma præ filiis hominum? Vt autem & decoram faceret, audeo dicere, amauit & fœdam, quia Christus pro impiis mortuus est. Quam vitam sibi seruat iustificatio, quia suam mortem donauit & impio? Ergo anima decora esse non potest, nisi confessa fuerit fœditatem ei, qui semper pulcher est, & propter te ad tempus pulcher non fuit. Ne desperes de acquirenda pulchritudine: appone tu confessio-
Psal.95,6. nem, superponet Deus venustatem & decorem: *Confessio & pulchritudo in conspectu eius.* Confessio quam à te expectat, pulchritudo quam ipse impendit.

VI.

Rom.10, 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad*
Imitatio in ægritudine. *salutem.* Crede scriptum esse de Christo, *Confessionem*
Psal.103,1 *& decorem induisti, amictus lumine sicut vestimento.* Hic
Phil.3,20. idem, de quo dicit Paulus Apostolus, *Reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ.* Antequam generalis corporis nostri reformatio fiat, præcedit illa quam accipit æger, cùm ex morbo conualescit. Quid enim est restauratio valetudinis, nisi quædam reformatio, quædámve transfiguratio? Transfiguratus Christus confessionem secum affert. *Confessionem & decorem induisti.* Habeat & confessionem suam æger, qui reformari desiderat, dicatque: *Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor.*

Audi

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi transfigurati, exemplar Confessarij.

I.

CHristus hilaris & lætus in sua Transfiguratione declarat, quo vultu pœnitentem excipere Confessarius debeat, cùm venit ad Confesſionem, vt se in alterum virum transformet. Benè se habet & facit Christi Vicarius, cùm dolet grauiter offensum Deum, & simul gaudet cùm videt procumbentem in genua reum, & commissorum veniam postulantem. Ita gaudeat Confessarius, vt interior animi lætitia foras erumpat, & ex vultus hilaritate, qui confitetur, dignoscat, quàm sit grata atque festiua apud Deum facta confesſio, quàm accepta sit & placita anteactæ vitæ mutatio. *Imitatio Christi transfigurati.*

II.

Cùm Christus sublimis in Transfiguratione apparet, veniam & indulgentiam promittit, ac simul donat, cùm scripserit Isaias: *Exaltabitur parcens vobis.* Isai. 30, 18. Quapropter canit inprimis Ecclesia: *Gloria in excelsis Deo.* Deinde petit à glorioso suo Rege veniam & misericordiam, dicendo: *Qui tollis peccata mundi, miserere nobis.* Et vt obtineat & impetret indulgen-

dulgentiam, allegat ſublimitatem eius à quo illam nititur impetrare. *Quoniam tu ſolus ſanctus, tu ſolus Dominus, tu ſolus altiſſimus, Ieſu Chriſte.* Huius celſitudinis Chriſti miniſter eſt Confeſſarius, ad quam ipſe ſe vocatum & euectum eſſe conſideret, cùm datur occaſio miniſterij Confeſſionis, & ſimul abſolutionis, cuius virtute pœnitens in alium virum mutatur, impurus mundatur, denigratuſque candidatur.

Miniſter Excelſi Confeſſarius.

III.

Transfiguratur Chriſtus in monte, & acclamatur à Patre gratus & dilectus filius: *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui.* Diſcat ex Patre ſummo Confeſſarius, qui & pater pœnitentis eſt, cùm viderit illum transformari in alium virum, diligere iam confeſſum, & in ipſo, more patris, complacere. Nec dubium, quin Deus ipſe, qui iam peccatorem oderat, & eius ſtatum deteſtabatur, aliter cum illo procedat, verè pœnitentem amet, & in ipſo ſibi congaudeat, dicatque: Hic eſt filius meus dilectus, in cuius vitæ ac morum transfiguratione mihi complacui, cùm agens de Pœnitentia Ephræm dicat: *Inſeritur in pœnitentia cæleſtis conditio ac ſtatus, quia diuinitatis eſt conſors.*

Mat. 17, 8.

Complaceat ſibi in pœnitente.

IV.

IV.

Qualis esse debeat qui studet pœnitentium formationi, præfert Christus ipse in sua Transfiguratione, dum lucis splendorem cum candore niuium coniungit. Non censetur idoneus pro audiendis *Sit purus, & sapiens.* Confessionibus, pro informandis & transformandis pœnitentibus, ille qui scientiæ luce & splendore non rutilat, quique niuium candore, morum scilicet puritate, non fulget. Vnde & Christus omnibus Confessariis dixit, *Vos estis lux mundi;* & subiunxit: *Sic luceant opera vestra bona, vt glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.* Mat. 5, 14.

V.

Adfuit in Transfiguratione ignis non comburens, sed illuminans: adfuit Spiritus sanctus, adfuit in lucida nube, ex qua Pater diuinus intonuit, quæque Discipulos obumbrauit. Obumbrauit eos *Vmbra Confessarij.* qui creati sunt Confessarij, & in eorum creatione Christus ait, *Accipite Spiritum sanctum.* Multa in confessione dicuntur, multa audiunt, præsertim à feminis, Confessarij, quæ lædere audientes possent: prouidit autem Christus de vmbra Spiritus sancti, qua illæsi penitus forent, ne ab excipiendis Confessionibus deterrerentur. Cauendum tamen Confessariis est, ne ab vmbra Spiritus sancti recedant. Si se sub Ioan. 20, 10.

vmbra contineant, erunt ab igne immunes ac liberi, Christoque per omnia conformes fient.

VI.

Multiformis transfiguratio Christi, & Confessarij.

S. Bonauentura in Psalmum 14. *Christus quandoque se transfigurat in nobis, quandoque nos in se. In nobis dupliciter, vt ostendat in se veritatem humanæ naturæ; quandoque ad aduocationem, nam est aduocatus noster, & nostram causam dicit esse suam. Nos in se transfigurat, exempli exhibitione; vult enim nos sibi esse conformes.* Vult sibi esse conformes Confessarium & confitentem, vtrique splendorem suæ lucis, & niuium candorem proponit, vt ad suæ Transfigurationis exemplum se componant. Componit se Confessarius, quoties splendore suæ doctrinæ pœnitentem suum illustrat, & niueo morum candore inuitat & excitat confitentem ad puritatem cordis, vitæque sanctimoniam. Ad exemplum Christi se aptat, qui virtute Confessionis filius tenebrarum esse desinit, totusque mundus ac candidus interiùs & exteriùs refulgescit.

Compareant, in anima pœnitentis, imago surdi nati; in spiritu Confessarij, imago Christi sanantis.

Respice in similitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR POENITENTIS OBEDIENTIS. *Marc. 7.*

Surdus audiens & obediens.

DAVID OBEDIENS, ET AVDIENS.

Auditui meo dabis gaudium et lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

IMAGO VIGESIMASEXTA EXPLICATA.

HOMO ſurdus oblatus Chriſto eſt, qui & audiens, & obediens Patri, ſurdos reddit audientes, & obedientes. *Et apprehendens eum de turba ſeorſum, miſit digitos ſuos in auriculas eius, & ſuſpiciens in cælum ingemuit, & ait illi; Ephpheta, quod eſt, adaperire. Et ſtatim apertæ ſunt aures eius.* Marci 7, 33. Chriſtus eſt, qui humanum pulſat auditum, & ſurdum ſanat. Peccatores ſurdæ aſpidi ſimiles ſunt, nec diuinas præceptiones, nec inſpirationes audiunt. Audire tunc ſurdi incipiunt, cùm veniunt ad Pœnitentiæ Sacramentum: tunc Chriſtus aperit aures, vt pœnitentes monita Confeſſarij libenter excipiant. Dauid prolapſus eſt in peccatum, prolapſus in ſurditatem, veniens tandem ad pœnitentiam, ſiſtit ſe Deo ſuo factus ſurdus, & ait: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt ossa humiliata.* Pſal. 50, 10. Poſtquam iam confeſſus eſt Chriſtianus Dauid, & ad pedes Chriſti & Confeſſarij ſui proſtratus iacet, ſurdi perſonam agit, & petit, vt aurem audientem & obedientem cæleſtis Chriſtus præbeat. Præbet, inprimis mulcendò aures. nam,

vt ait Ephræm agens de Pœnitentia, & filio prodigo, *cernis pœnitentiam non primùm quod austerum est offerre peccantibus, verùm quod gratum ac placidum est, simulque suaue ac facile. Non mox ieiunium imposuit, non abstinentiam ac temperantiam poposcit, non vigilias demonstrauit, sed à confessione ipsum prædicauit.* Priùs mulcet, & deinde aures pœnitentis præstringit.

Miraculosa imago.

Miraculum in surdo patratum.

AMbrosius lib. 1. de Pœnitentia incipit in hæc verba: *Si virtutum finis ille est maximus, qui plurimorum spectat profectum, moderatio omnium pulcherrima est, quæ nec ipsos, quos damnat, offendit, & quos damnauerit, dignos facit absolutione.* Hoc moderationis miraculum perpetuum est in tribunali Confessionis, vbi damnatus reus non offenditur, non læditur, imò contra omnem humanam consuetudinem damnatione sua meretur absolutionem. Quanti habenda sit hæc moderatio, vel ex hoc perspici potest, quod statim addit Ambrosius: *Denique sola est, quæ Domini quæsitam Sanguine Ecclesiam propagauit, imitatrix beneficij cælestis, & redemptionis vniuersorum salubri fine temperans, quem ferre possunt aures hominum, mentes non refugere, non pauere animi.* Non modò præstrictæ aures Dauidicæ ferre queunt correptiones,

nes, ſed in illis etiam magnam lætitiam & gaudium Dauid ſibi pollicetur, dum ait: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt oſſa humiliata.* Ad hanc miraculoſam imaginem Pſal. 50, 10.

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui feciſti ſurdo auditum, audientem & obedientem reddidiſti; ſurdus peccator ego fui, qui nec teipſum audiui, nec præceptis tuis obediui: aures præbe, redde audientem me, & læto animo excipientem conſilia & monita Confeſſarij mei: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt oſſa humiliata.* Pſal. 50, 10

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar ſurdi ſanati, exemplar obedientis pœnitentis.

I.

CVra diligenter, & caue ne ſis de numero eorum, qui accedunt ad Confeſſionem, dicuntque Confeſſario ſuo, *Noli me tangere.* Si Chriſtus ſurdum non tetigiſſet, haud dubiè ſanatus non fuiſſet. Miſit quidem digitos ſuos in auriculas ſurdi, non quidem, *Imitatio ſurdi audientis, & obedientis.*

quidem, vt eas mulceret, ſed vt perſtringeret, & perſtringendo ſurditatem omnem expelleret, audi-
1.Reg.3,9. ret, & diceret. *Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus;*
Pſal.84,9. & adderet: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* Deus quidem, ſiue per ſe ſiue per Confeſſarium loquatur, audiendus eſt. *Iubendo enim Deus, vtile facit quidquid iubere voluerit, de quo metuendum non eſt, ne non profutura præcipiat.* Auguſtinus libro de Vera innocentia.

II.

Ambroſius in Pſalm. 37. *Medicina Chriſti correptio eſt, corripit enim Deus quem vult conuertere, ideò &*
2.Timoth. 4, 2. *Paulus ad medicum ait: Argue, obſecra, increpa in omni*
Correptio Confeſſionis. *patientia & doctrina.* Corripit igitur Deus per Confeſſarium, quem vult conuertere; arguit, obſecrat,
Eccli.2,2. & increpat, cui vult mederi: *Inclina aurem tuam, & ſuſcipe verba intellectus.* Quòd ſi non audias, nec ſuſcipias, medicinam Chriſti non accipis; adhuc ſurdus, adhuc in peccatis manes.

III.

Per miniſtros ſuos placita declarare Principes ſolent, & ipſe Deus miniſterio Angelorum olim vte-
Diuina & Angelica. batur, vt quid ſibi placeret explicaret. Nunc Deus explicat ſe per Confeſſarium tuum, Angelum ſimul & miniſtrum ſuum: quare citatus iam Auguſtinus præmo-

præmonuit : *Adſtantem coram te Sacerdotem Angelum Dei exiſtima. Labia quidem Sacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem requirunt ex ore eius.* Cuſtodiunt labia Sacerdotis ſcientiam, quam Dei nomine communicant iis qui audientes & obedientes diuinis præceptis ſunt. Malac.2,7

IV.

Adeſt Sacramento Pœnitentiæ Spiritus ſanctus, cùm Christus primis Eccleſiæ Confeſſariis dixerit, *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Hic idem diuinus Spiritus ora Prophetarum aperiebat, quemadmodum in Symbolo confiteris. *Credo in Spiritum ſanctum, Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit : qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur : qui locutus eſt per Prophetas.* Qui tunc temporis per Prophetas loquebatur, nunc verba facit per Eccleſiæ Confeſſarios. Quod olim Christi Apoſtoli, definientes dogmata fidei, proferre ſolebant, *Viſum eſt Spiritui ſancto, & nobis*, non errabis, ſi piè credas hoc ipſum dicere poſſe Confeſſarium tuum, cùm Spiritus Dei præſit & adſit ſacro Confeſſionis tribunali. Conſilia & monita Confeſſarij diligenter cuſtodi, ſedulò ſerua, oracula exiſtimans non tam humana, quàm diuina; non tam hominis conſilia, quàm mandata Spiritus

Ioan.20, 10.

Oraculum Spiritus ſancti.

Actor.14, 28.

ſancti. Hæc diuina monita impreſſerat ſibi Dauid, vnde & dicit Pſalm.37, 3. *Sagittæ tuæ infixæ ſunt mihi.* Quid per ſagittas intelligat, exponit Baſilius in hunc locum: *Ego verò has ſagittas eſſe ſpirituales, vel potiùs ipſa Dei verba, eius animam vulnerantia, & conſcientiam cruciantia exiſtimo: quoniam tantus vir cùm eſſet, & tot ex Deo munera conſecutus, ſeſe ad indigna facinora perpetranda inquinauerat.*

V.

Rom.10, 10. *Corde creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem.* Crede, laborantem auribus ſurdum propter morum improbitatem malè audiiſſe, & ſanatum à Chriſto fuiſſe, vt & benè audiret, & obediret. Obedientia pulchra medicina tum animæ tum corporis malè habentis eſt. Contraria contrariis curantur. Prima illa inobedientia cauſa fuit omnium morborum; quapropter miſer æger afflictatus accuſet inobedientiam, offerat auditum ſuum Chriſto, & ſimul eius Vicario, vt mandata eius excipiat, dicatque: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt oſſa humiliata.*

Imitatio in ægritudine.

Pſal.50,10

Audi

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi surdum sanantis, exemplar Confessarij.

I.

VT hosti ciuitas eripiatur, oportet occupare portam aliquam, per quam robur exercitus ingrediatur. Fortis armatus per tyrannidem hominem cepit, Deo abstulit, quem suo Domino restituere Confessarius omnino conatur. Quid facto opus sit, ostendit in imagine Christus. Oportet occupare portam auricularem, instruere & instituere pœnitentem ad obedientiam, vt qui per inobedientiam defecit, per obsequium in Dei potestatem ac possessionem redeat.

Imitatio Christi sanantis hominem surdum.

II.

Magister obedientiæ Christus est, qui cùm Deus esset, Mariæ ac Iosepho subditus erat, & vsque ad mortem, mortem autem crucis, Patri præstitit obseruantiam & obedientiam. Quisquis obedire nouit, nouit & obedientem sibi facere & reddere pœnitentem. Da filium Patri suo obsequentem: hic ipse cùm habuerit posteà proles, haud dubiè habebit sibi obtemperantes & assentientes. Da mihi, si placet, filium pœnitentiæ, qui spiritali Patri suo nouerit

Minister Christi obedientis Confessarius.

cultum debitum exhibere, & præceptionibus eius se subiicere; hic idem ipse, cùm pater suorum pœnitentium sit, eos sibi subiectos facilè inueniet. Filius patri obsequium præstet, vt & ipsi iam patri cultus vicissim à suis prolibus conferatur. Quisquis Confessarius est, sternet sibi viam ad obedientiam quam in pœnitente suo desiderat, si nouerit & ipse pœnitens suo se Confessario subdere, & debitam subiectionem præstare.

III.

Vtitur digito Dei.

Christus ita tetigit auditum hominis surdi, vt digitum suum intromitteret. Digitus Dei Spiritus sanctus est, vnde & canit Ecclesia:

Digitus paternæ dexteræ.

Ioan. 20, 10.

Dextera Dei Christus hunc digitum Confessariis suis dedit, cùm dixit, *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Hinc hauriunt & accipiunt virtutem Dei, vt sibi subditos faciant & reddant pœnitentes suos tales, vt audiant quæ audienda sunt, audita verò compleant & exequantur.

IV.

Recreat auditum.

Christus, cùm tangit auditum, recreat, & Spiritum consolationis per aurem, vt totam animam delectet, intromittit. Spiritus sanctus paracletus est ac consolator, & vt Confessarij pœnitentes solarentur, ab

ab ipſo Chriſto Spiritum ſanctum paracletum & conſolatorem acceperunt. Cùm ergo pœnitens deſolatus ac mœſtus venerit ad confeſſionem, ſoletur afflictum Confeſſarius, ſatisfaciens muneri & officio ſuo, quod ad pœnitentium expiationem & pariter conſolationem inſtitutum eſt. Sciat pœnitens, cùm triſtitia & mœrore vexatur, habere ſe apud Confeſſarium ſuum ſpiritum conſolationis, quo deiectus mœſtitiâ animus erigatur & excitetur.

V.

Medicus pulſum ægroti tangit, Chriſtus aurem ſurdi hominis pulſat, vt oſtendat ſe eſſe ipſum qui dicit, *Sto ad oſtium, & pulſo.* Pulſat bonis monitis ac conſiliis, quibus acquieſcens homo ſibi ſalutem acquirit. Ritè ac rectè donatur Confeſſario Spiritus ſanctus, qui & Spiritus conſilij eſt, vt ſalutaribus conſiliis ac documentis tangat ac pulſet pœnitentis auditum, & moneat, quid facto opus ſit, vt capax abſolutionis fiat, & abſolutus ſemel ita viuat in poſterum, ne in miſerum ſtatum, in quo antè fuit, relabatur & detrudatur.

Explorat animum.

Apoc. 3, 20.

V I.

S. Bonauentura in Confeſſion. cap. 1. particul. 5. *Debet Confeſſarius pio ac ſuaui alloquio ipſum confitentem ad veram compunctionem, & ad nudam & expreſſam con-*

fessionem inducere, non statim ex abrupto, si tempus sufficit, inferre. Debet & gemere, sicut & Christus ingemuit, & quidem ex animarum zelo; sicut Basilius monet Regulâ 31. *Cùm Dominus condemnet eos qui nunc rident, apertum est quòd fideli numquam ridendi tempus sit; maximè in tanta multitudine eorum constituto, qui per legis transgressionem Deum dehonestant, & in peccato moriuntur, quorum gratiâ lugendum est & ingemiscendum.* Conueniunt inter se ita Confessarius & pœnitens, quemadmodum inter se pater & filius consentiunt. Quòd si pater, cui dilectus filius est, continere se non potest, quò minùs erumpat in gemitum, cùm extrema patitur proles, Confessarius, qui paternas partes agit, miserrimo statu cognito, in quo charus iacet filius, attollat in cælum oculos, & gemitum cum Christo edat indicem interni amoris, quo sobolem charam amplectitur.

Gemitus Confessarij.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Centurionis; in spiritu Confessarij, imago Christi ad eum venientis.

Respice in similitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR DETESTATIONIS PECCATI. *Matt. 8.*

Centurio recognoscens Christum, idola detestans.

DAVID DETESTANS CVLPAS SVAS.

Auerte faciem tuam à peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele.

IMAGO VIGESIMASEPTIMA EXPLICATA.

FIDELIS comes bonæ perfectæque Confessionis, est detestatio præteritorum peccatorum. Ad illam excitandam in pectore pœnitentis, obuiàm venit & occurrit Christo Euangelicus Centurio, qui hospite tanto se esse indignum fatetur. *Domine, non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur puer meus.* Matth. 8, 8. Domus Centurionis receptaculum priùs erat falsorum simulacrorum, & illorum vanum cultum omnino detestans, prorupit in vocem illam: *Domine, non sum dignus.* Hactenus profana domus peccatorum fuisti, habitabant apud te superbia, ira, inuidia, & alia id genus facinora: cùm igitur virtute absolutionis venturus ad te sit per gratiam Christus, oportet vt accedenti iam occurras, ac tibi displicens clames: *Domine, non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea.* Hoc eodem spiritu ductus, orabat Deum Dauid, vt à luto & cœno sordido criminum commissorum sacrosanctos oculos diuerteret ac dimoueret: *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes* Psal. 50, 11.

iniquitates meas dele. Orabat ita deteſtans commiſſa delicta & crimina, vt nec vel minimum eorum veſtigium apud ſe remanere vellet. Et quidem ſanctus Ephræm agens de Pœnitentia dicit: *In lege non idola ſolùm demoliri præcepit Deus, & aras atque delubra, verùm etiam cineres incenſorum lapidum atque lignorum extra caſtra eiici iuſſit. Conſidera tu quoque qui pœnitentiam agis, quòd omne malitiæ veſtigium debeas remouere.*

Miraculoſa imago.

Miraculum in Centurione pœnitente patratum.

CElebre ſatis eſt illud miraculum, quod diuinitus patratum fuit in deſerto, cùm magna aquarum vis ex lapide promanauit, vt populus potaretur. Niſi priùs mores & ritus Ægyptios deteſtati fuiſſent Hebræi, aquam illam non accepiſſent. Nouerit pœnitens priorem vitam damnare, ad petram Confeſſionis recurrat, & in ſe ſimile experietur prodigium. Audiendus Nyſſenus libro de Vita Moyſis. *Moyſes*, inquit, *rurſus lapidem inundare aquis facit: quæ res quantum ſit, Sacramentum Pœnitentiæ docet. Nam qui, poſtquam biberunt è lapide, quamuis ad ventrem & Ægyptias voluptates lapſi, bonorum priuatione, ac doloris perpeſſione in deſerto condemnentur; poſſunt tamen virtute pœnitentiæ lapidem, quem dereliquerunt, inuenire, & fontes, quos delinquendo obſerarunt, pœnitendo*

pœnitendo reserare. Reserat fontes Centurio primis idolis renuntians, & Dauid priora delicta detestans. *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Gaudebunt hoc priuilegio ceteri pœnitentes, *si Ægyptium lutum oderint, & operari terrena declinent*, vt monet Ambrosius in Psalm.118. Serm.22. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste Deus, cui placuit vox illa Centurionis, *Domine, non sum dignus vt intres sub tectum meum*, idolis & simulacris profanum: placeat & hæc, Domine non sum dignus vt per gratiam tuam ingrediaris animam meam infectam sordibus peccatorum. *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.*

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Centurionis, exemplar culpas suas detestantis.

I.

VEnenum peccatum est, & tantas in se vires habet, vt cùm primùm capiatur & deglutiatur, *Imitatio Centurionis culpas suas detestantis.*

Iacob.1,16 tur, occidat animam. *Peccatum, cùm consummatum fuerit, generat mortem.* Nemo quidem sanus est, qui non auersetur venenum, præsertim cùm illud ebiberit. Peccatum sicut aquam potasti, cepisti graue venenum, & toties illud hausisti, quoties grauiter peccasti: detestare & auersare venenatam culpæ potionem, quam ex calice Babylonis deceptus toties gustasti.

II.

Detestetur pœnitens culpam.

Auersatur omnis reus carcerem, vincula, funes, tormenta; auersetur & pœnitens facinora sua. Nam, teste D. Hieronymo in Psalm. 9. *vnusquisque peccator, ipse sibi secum portat & funes, & vincula, & tormenta, vnde sustinet mala: ab aliis non est necesse præparari, cùm ipse sibi præparet quæ ad pœnam pertinent.*

III.

Horreat suum crimen.

Qui vitia detestaris aliena, quare propria non auersaris? Detestaris in Caino liuorem, in Esau voracitatem, in Iuda perfidiam, & alia aliorum similia, & tamen cùm hæc omnia in te consideras, mi-
2.Reg.21. nimè damnas. Nathan cùm à Deo missus esset, vt Dauidem carperet & obiurgaret, quod & fecit, vt prouocaret Dauidem ad odium commissi flagitij, vsus ea industria est, vt alium ab ipso, qui pauperculæ ouem abstulerat, reum induceret. Cumque au-

diisset

diisset Rex parabolam, exarsit totus in diuitem, sæuum & impium eius facinus detestatus. Tunc temporis Nathan interpres factus parabolæ, ait: *Tu es ille vir.* Satis opportunè occurrit, vt Dauid, qui damnauerat in diuite crimen, damnaret in se: condemnauit vero cùm dixerit, *Peccaui Domino.* 2.Reg.21, 7. 2.Reg.21, 13.

I V.

Horreat veluti dæmonem.

D.Hieronymus in Psalm.90. *Dæmonium eo tempore potestatem habet in nos quando peccamus? Siue manè peccauerimus, dæmon ingreditur in nobis, siue vespere, siue nocte, quacumque hora peccamus, dæmon ingreditur in nobis.* Nemo quidem est, qui dæmonem exosum non habeat; nemo quoque sit, qui statum peccati non auersetur. Peccator sub dæmonis imperio potestateque eius paterna est, cùm dictum sit peccatoribus, *Vos ex patre diabolo estis.* Honorat dæmonem veluti patrem suum, qui diligit iniquitatem, & culpam non horret. Ioan.8,44

V.

Detestatio via ad veniam.

Oportet ad impetrandam veniam peccatorum nosse detestari commissa. Nouit hanc artem reus, qui pendens ex cruce, complici suo dixit: *Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es? Et nos quidem iustè, nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali gessit.* Nouit hanc artem publicanus ille, qui orabat, Luc.23,40

Luc.18,13 *Deus propitius esto mihi peccatori.* Nouit Dauid, nouit & Centurio. iste, dum dicit: *Domine, non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur puer meus.* ille, dum dixit: *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Basilius 11.Reg. contractar. *Ex iniucundo & molesto effectu ac fructu plerumque odium peccatorum, veluti causarum molestia, nascitur. Igitur si certus quisquam sit & persuasus, quot & quantorum malorum causam dent peccata, sponte & ex animi affectu incipiet illa detestari, id quod ostendit qui dixit Psalm.118. Iniquitatem odio habui,*
Psal.50,11 *& abominatus sum* : &, *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.*

VI.

Rom.10, 10. Imitatio in ægritudine. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Docet nos Euangelista, Centurionem recurrisse ad Christum medicum, vt sanaret ægrum puerum, & cùm Christus ad eius domum veniret exclamasse, *Domine, non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur puer meus.* Profuit infirmo humilitas Centurionis, & domus cælesti hospite indignæ vtilis fuit recognitio: proderit etiam ægroto humilis suæ indignitatis confessio, coniuncta cum suorum criminum detestatione, quam pœnitens Dauid ostendit, & ipse ostendat

dat dicendo, *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Pſal. 50, 11

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti venientis ad Centurionem, exemplar Confeſſarij.

I.

CHriſtus Centurionem propria crimina auerſantem, & eius famulum ægrum & malè vexatum ſimul attendit & ſanat. Placet Deo Confeſſarius, qui confitentes dominos audit, & ſeruos à ſe non reiicit. Placet, qui dominarum excipit confeſſiones, & ſeruas & ancillas pariter admittit ac recipit. Confeſſarij Regum & Principum vana opinione ducuntur, & ſeducuntur, arbitrantes eſſe contra honorem officij, cùm ſint Regibus ac Principibus à Confeſſionibus, ſi ſeruos & ſubditos audiant. Non ita Confeſſarios Chriſti agunt, quàm Protomedicos aulæ, qui ſolùm circa pulſum Regium ac Principalem verſantur. *Imitatio Chriſti accedentis Centurionem.*

I I.

Chriſtus ad Centurionem acceſſit, acceſſit & Petrus, cui Actorum c. 10, 19. miſit Cornelius nuntios, qui eum vocarent ad ſe, & cùm eſſent pro foribus domus, *dixit Spiritus ei: Ecce viri tres quærunt te. Surge itaque,* *Facilis ſit Confeſſarius cùm vocatur.*

itaque, & descende, & vade cum eis nihil dubitans, quia ego misi illos. Princeps Apostolorum & Confessariorum, quibus dixerat Christus, *Accipite Spiritum sanctum*, Petrus est, & hunc Spiritus monet, vt vocatus Cornelium Centurionem adeat; monet & suadet Confessariis, ne detrectent, si opus fuerit adire pœnitentes, cùm salutis animæ ergô quæruntur & accersuntur. Existimet Confessarius, cùm similes nuntij mittuntur, & expectant pro foribus, dictum sibi à Spiritu sancto: *Surge, & descende, & vade cum eis nihil dubitans: quia ego misi illos.* Surge, inquam, licet intempesta nocte voceris, desere lectum, & quietem ac somnum rumpe, vt infirmo pœnitenti succurras. Surge, inquam, licet accumbas mensæ, recurre ad pœnitentem, qui iacet in peccatis mortuus, sicut & olim pius Tobias, relicto cibo, vt iacens in platea cadauer sepeliret, accurrit.

Ioan. 20, 10. — Tobiæ 2.

III.

Petrus, vt Christum imitaretur, dimisit seipsum ex alto culmine orationis & contemplationis, vocatus à Spiritu sancto ad seruos Centurionis descendit. *Ascendit Petrus in superiora vt oraret.* Huic Spiritus sanctus ait, *Surge itaque, & descende.* Sæpè Confessarius, dum orationi & contemplationi intentus est, & positus in solitudine sua leuat se supra se, accersitur

Act. 10, 9. — *Deum pro Deo relinquat.*

cersitur & vocatur, vt adeat Centurionem, & pœnitentem audiat, habeat præ oculis Petrum, & eum ducem sequatur, dictumque sibi arbitretur, *Surge, & descende.* Surge scilicet, & descende, more Christi, qui seipsum dimisit, vt iret ad Centurionem, & seruulo ipsius mederetur.

IV.

Habes confitentem reum, habes detestantem sua crimina Centurionem, quid crimina horres? Memineris quid tunc temporis Petro acciderit. *Et cùm esuriret, voluit gustare. Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus: & vidit cælum apertum, & descendens vas quoddam, velut linteum magnum, quatuor initiis submitti de cælo in terram, in quo erant omnia quadrupedia, & serpentia terræ, & volatilia cæli. Et facta est vox ad eum: Surge Petre, occide, & manduca. Ait autem Petrus: Absit Domine, quia numquam manducaui omne commune & immundum. Et vox iterùm secundò ad eum: Quod Deus purificauit, tu commune ne dixeris. Hoc autem factum est per ter.* Cùm scriptum de Sacerdotibus sit, *peccata populi comedent,* tibi dicitur Sacerdos, *Surge, occide, & manduca.* Quòd si replicaueris, *Absit Domine, quia numquam manducaui omne commune & immundum;* ad te vox illa dirigitur: *Quod Deus purificauit, tu commune ne dixeris.*

Ne horreat pœnitentem. Actor. 10, 10. Oseæ 4, 8. Actor. 10. 14.

V.

Præcessit in Petro fames, qua pressus homo famelicus, cibos etiam viles & insipidos horrere non solet. Et quidem Christus, cùm salutem humanam famesceret, publicanos & peccatores Centuriones non horrebat. Cùm pœnitentem, peccata horrida sua exponentem & auersantem auersaris & detestaris, cibum tibi datum & oblatum fastidis simul & respuis, non verè esuris. si enim esuriem patereris, insipidas peccatorum escas non ita refugeres & repudiares. Famesce priùs, Sacerdos, & deinde non vnius solùm pœnitentis, sed totius etiam populi peccata comedes & consumes.

Famescat salutem alienam.

VI.

S. Bonauentura in Confession. cap.1. particul. 4. *Non debet etiam Confessor pœnitentis horrere peccata, quantumcumque enormia, turpia, magna, inaudita vel inusitata sint. quia, vt dicit Ioannes, Qui sine peccato est vestrûm, primus in illam lapidem mittat. Aut enim Confessor fuit, vel est, vel erit, aut esse potuit in similibus peccatis vel maioribus. Vnde præcipit Deus, Non abominaberis Idumæum, id est, peccatorem rubore confessionis dignum, vel Ægyptium, id est, peccatorem peccatorum angustiis tribulatum. Idumæus namque rufus vel ruber interpretatur, Ægyptus angustia siue tribulatio.* Audiat Confes-

Ioan.8,7.

Consideret scipsum.

Deut.23,7

Confeſſarius Baſilium Regul. 296. *Si namque iuxta rationis veritatem anima præſtantior eſt corpore, videmus autem quàm execremur ac deteſtemur corporis ſordes, aut quàm conteramur ac mœſti reddamur animo, ſi conſpexerimus illud lacerari, vel inſidiosè lædi; quantò magis conſentaneum erat, prædicto modo eum, qui & Chriſti & fratris amans eſt, erga peccata affici, vbi videt delinquentis animam velut à beſtiis vulnerari, deuorari, & quaſi ſanie & putredine miſerabili modo corrumpi, dicente Dauide: Quoniam iniquitates meæ ſupergreſſæ ſunt caput meum,* Pſal. 37, 5. *velut onus graue grauia facta ſunt ſuper me. Putruerunt & corruptæ ſunt cicatrices meæ à facie inſipientiæ meæ: miſer factus ſum, & incuruatus vſque in finem, tota die mœſtus ambulaui.* Adiungamus in hunc locum Commentarium ſancti Gregorij: *Tantò vnaquæque anima fit pretioſior ante oculos Dei, quantò fuerit deſpecta ante oculos ſuos. Quid autem infelicius quàm infelicitatem non cognoſcere, & inter ipſa vitæ diſcrimina nullum infirmitatis dolorem ſentire?* Hinc enim fit, vt, eodem Gregorio teſte, mens noſtra inſenſibiliùs obdureſcat, nulla quæ Dei ſunt diligat, nequaquam ſuperna concupiſcat: & quia amoris intimi calorem non habet, frigida deorſum iaceat, ac miſerando modo fiat quotidie tantò ſecurior, quantò peior; cumque vnde ſit lapſa non meminit, & ſupplicia ſecutura

non metuit, quantum lugenda ſit neſcit. Hoc igitur munus, hoc officium Confeſſarij eſt, vt ad vitæ actæ deſpectum, ad infelicitatis notionem, ad ſenſum doloris pertrahat pœnitentem, vt conſcius proprij ſtatus deteſtetur mores ſuos, in quorum laudabili deteſtatione Euangelicum Centurionem imitetur.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Mariæ; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti recumbentis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

EXEMPLAR PROPOSITI NOVÆ VITÆ. *Luc. 7.*

Magdalena cum lachrymis hoc ipsum offerens.

DAVID HOC IPSVM DESIDERANS.

Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

IMAGO VIGESIMAOCTAVA EXPLICATA.

ONFESSIO nihil proficit pœnitenti, ſi deſit debitum propoſitum vitæ melioris. Perfecta oris confeſſio, vt ait cap.3. de Gradibus perfect. Iuſtinianus, *vlterius non peccandi deſiderium gignit.* Venit ad Chriſtum Maria, qua ratione deſcribit Auguſtinus lib.50. Homiliarum, Homil.23. *Acceſſit ad Dominum immunda, vt rediret munda: acceſſit ægra, vt rediret ſana: acceſſit confeſſa, vt rediret profeſſa.* Lauit ſe Maria lacrymis ſuis, & tota munda comparuit, vt lotos ac puros eſſe confitentes doceret. *Lauamini, mundi eſtote.* Iſidorus lib.2. Iſai.1,16. Sentent. cap.16. *Lauatur itaque, & mundus eſt, qui & præterita plangit, & flenda iterùm non committit. Lauatur, & non eſt mundus, qui plangit quæ geſſit, nec tamen deſerit, ſed poſt lacrymas ea quæ fleuerat repetit.* Benè Gregorius 3. Parte Paſtoralis cap.29. *Admonendi ſunt peccata carnis experti, vt mare ſaltem poſt naufragium metuant, & perditionis ſuæ diſcrimina vel cognita perhorreſcant: ne qui poſt patrata mala ſeruati ſunt, hæc improbè repetendo moriantur.* Magdalena lota ſimul & munda proponitur, vt magiſtra ſit pœnitentis decernentis

cernentis apud ſe cautiorem futurum in poſterum, non quidem virtute propria, ſed diuina, cuius eſt cor mundum creare, & ſpiritum nouum infundere. Scio monuiſſe Deum Ezechielis cap.18, 31. *Proiicite à vobis omnes præuaricationes veſtras, in quibus præuaricati eſtis, & facite vobis cor nouum, & ſpiritum nouum.* Fieri tamen nequit ſine diuino fauore. Quamobrem Dauid recurrens ad Deum dicebat:
Pſal.50,12 *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.*

Miraculoſa imago.

Miraculũ in Magdalena patratum. Prouerb. 24,16.

FRagilis eſt natura humana, ad malum prona, ſemper labitur, ſemper proruit in crimina. *Septies in die cadit iuſtus.* Quòd ſi quis ita ſe teneat vt ſemper ſtet, res ſimilis prodigio eſt. Hoc prodigium virtute pœnitentiæ fit, quæ talis eſt aliquando, vt ex vi firmi propoſiti de cetero non peccandi impeccabilem hominem reddat. Quapropter in Pſalm.118. Serm.22. ſatis benè dicit Ambroſius: *Tanta vis conſummatæ emendationis eſt, vt in quamdam pueritiæ redeat ſpiritalis ætatem, quæ vias erroris ignoret; crimen, etiam ſi velit, non poſſet admittere, quaſi deſueuerit peccandi vſum noſſe.* Deſueuit Magdalena flagitiis, priùs aſſueta peccatis. Dediſcet culpas committere,

tere, qui firmiter apud ſe ſtatuerit munditiem cordis curare, nec non ſui propoſiti tenax vixerit, & dixerit: *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum re-* Pſal. 50, 12
ctum innoua in viſceribus meis. Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus clemens, qui Mariam abſoluiſti, & latronem exaudiſti, mihi quoque ſpem dediſti, redde me Mariæ ſimilem, quæ venit ad pedes tuos immunda, & rediit munda, numquam iam futura immunda. *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum* Pſal. 50, 12
rectum innoua in viſceribus meis.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Magdalenæ, exemplar propoſitum bonum habentis.

I.

LAurentius Iuſtinianus Sermone de Magdalena: *Imitatio propoſiti de cetero non peccandi.*
Impœnitenti, & adhuc peccare volenti, non eſt tribuenda abſolutio, alioquin qui talem cognoſcitur abſoluiſſe, ſeipſum propria auctoritate transfigit, abſque profectu alterius. Quiſquis ergo Eccleſiæ miniſter attendat, vt coope-

rator gratiæ esse velit, non tributor. Cùm impenditur absolutio vitæ melioris propositum non habenti, si constet, Confessario & pœnitenti nociua est: cùm datur antiquis moribus renuntianti, & vitæ veteri valedicenti, valet vtrique plurimùm, Confessario & confitenti. Eapropter Bernardus ait in Confessione sua: *Fac me, quæso Domine, assueta mala relinquere, & quæ tibi placent peragere: & studium, quod huc vsque in peccatis exercui, te adiuuante, deinceps in tua voluntate da vt exerceam: vt vbi abundauit delictum, tua gratia redabundet.*

II.

Ioan. 14, 6. *Ad viam, veritatem, & vitam reductio.*

Christus suis pœnitentibus ait: *Ego sum via, veritas, & vita.* Si quis apud se non statuit errata sua corrigere, quo pacto reducetur ad viam? Reducta ad viam pœnitens Maria est, quæ viam iniquitatis deserüit. Qui falsas peccati insanias non effugit, veritatem non amplectitur. Veritatem amplexata est Magdalena, quæ priorem malè viuendi normam ac formam reliquit. Qui non agit de vitando mortis ac mortalis culpæ sepulchro, ad vitam nequaquam venit. Venit ad vitam Maria, quæ diu corrupta, cùm esset in peccatis sepulta, sepulchrum reliquit, & ad vitæ auctorem confugit. Pulchrum effugium. S. Basilius agens de Pœnitentia, & simul de Magdalena,

lena, *Exemplar tibi propoſuit*, inquit, *vt ad pedes Ieſu fugias. Quandocumque voles, fuge ad illum, & cum fiducia riga pedes illius.*

III.

Bonus pœnitens Dauid, qui boni propoſiti ſui magnum argumentum dedit. Conſtat Dauidem firmiter apud ſe ſtatuiſſe de cetero non peccaturum, cùm eamdem numquam iterauerit culpam. Conſtat etiam Magdalenam ſui cordis puritatem & munditiem conſeruaſſe, vt pœnitentiæ ſuæ certum teſtimonium præberet. Hoc argumentum, hoc teſtimonium exigit Chriſtus, qui paralytico dixit: *Iam ampliùs noli peccare.* Idem tibi dictum puta, ſi velis remiſſionem & abſolutionem tuorum ſcelerum impetrare.

Duces boni propoſiti, Dauid & Magdalena.

Ioan. 8, 14.

IV.

Cùm caſtrum, ciuitas, aut quid ſimile cuſtodiendum homini traditur, fideliter ſe ſeruaturum iuramento confirmat. Magnum depoſitum eſt diuina gratia, quæ nobis virtute Sacramentalis abſolutionis impenditur: antequam illa impendatur, opus eſt, vt firmos ac fidos cuſtodes fore nos proponamus. Princeps humanus non deponit caſtrum aut ciuitatem apud miniſtrum, de cuius fide teſtimonium non habet; nec gratiam ſuam Deus committit pœnitenti adhuc peccare volenti. Fidelis eſt ille

Depoſitum gratiæ cum propoſito.

Rom. 10, 10. qui corde credit, & quod credit ore fatetur. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confeßio fit ad salutem.* Fidelis pœnitens est, qui dicto suo delicta Confessario manifestat, & corde prauos mores se correcturum profitetur, vt purus ac putus fiat beneficio Pœnitentiæ de qua Ephræm: *Si peccatis delictisque abundamus, in ipsa abluamur. Habemus eam pro lauacro non solùm regenerationis, sed etiam reparationis. Siquid peccauerimus, per ipsam abluti mundi euadimus.*

V.

Bonus vitæ futuræ odor. Coniungit Magdalena cum lacrymis alabastrum vnguenti, coniungit cum dolore pœnitentiæ vitalem odorem, non quidem vitæ præteritæ, cùm praua fuerit; sed futuræ, quam se acturam in posterum firmiter statuit. Perfecta pœnitentia non est, quæ manat & scatet lacrymis solùm, caret tamen vnguenti alabastro, caret odore vitæ futuræ, quem Confeßio Regis Dauidis, & Mariæ pœnitentis exhalat & adspirat.

V I.

Ardor boni propositi. Basilius de Vera Virginitate: *Maria pedes Domini deosculans, non vt viri, sed tamquam Domini osculabatur pedes: lacrymis quidem antiquam flagrantis concupiscentiæ voluptatem in se prudenter extinguens, & consenescere faciens; affectuque egregio in Dominum, & sanctis*

ctis oculis ſpiritum animæ vehementer accendens. Vbi firmum propoſitum non peccandi de cetero viget, ibi ſpiritus ardor eſt.

VII.

Sanctus Ephræm in eos qui quotidie peccant, & quotidie pœnitentiam agunt: *Qui ſecundò in eumdem lapidem impegerit, cæcus eſt, aut mente captus, non cernens quod fugiendum ſit. Hac cura adhibita cum pœnitentia accede, cuius præſidio munitus Creatorem placare ſtude, humilis ac triſtis, demiſſo vultu, atque ſuſpirans, præterita dolens, futura proſpiciens. Sic fornicatrix mulier ſcortum luxurioſè agens, atque inſaniens libidinoſa, ac videntibus ſcandaloſa Saluatoris pedes capillis capitis ſui abſtergens, ex lacu reuocatur profundorum & impiorum.* *Cæcitas relabentis.*

VIII.

Corde creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio ſit ad ſalutem. Acceſſit Magdalena ad Chriſtum, acceſſit ægra, & rediuit ſana: peccauerat in corpus ſuum committendo carnis delicta, propoſuit ad pedes Chriſti ſe aliam omnino futuram, mutauit omnino mentem, corpus infirmum refecit & conualuit. Medicamentum itaque infirmi corporis hoc eſt, vt qui malè habuerit, ad pedes Chriſti recurrat, fateatur crimina ſua, de cetero ſe non peccaturum proponat, cor nouum & ſpiritum nouum appetat, Rom. 10, 10. *Imitatio in ægritudine.*

& petat, *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Chriſti mundantis Magdalenam, exemplar Confeſſarij.

I.

Imitatio Chriſti mundantis cor Magdalenæ.

CVius mentis & animi Magdalena foret, cùm eſſet ad pedes Chriſti, Chriſtus nouit: nouit firmum habuiſſe propoſitum de cetero non peccaturam, ſed ipſius veſtigiis firmiter inhæſuram, cuius pedes lacrymis abluit. Nouerit Confeſſarius ſui muneris eſſe, mentem pœnitentis penetrare, & de bono eius propoſito notitiam habere, vt illum abſoluat. Chriſtus quidem animum Magdalenæ perſpiciebat, prouidit tamen, vt ſigna alabaſtri & vnguenti mentis & animi ſecum adueheret, vt Confeſſarij, qui corda pœnitentium non intuentur, ad ſigna & indicia recurrant, ex quibus ſenſa animi eorum coniectent.

II.

Confeſſarius medicus eſt.

Confeſſarius medicus eſt, & contritis corde medetur. Qui medicam artem exercent, vt occultæ infirmitati remedium adhibeant, conſiderant externa ſigna, & hoc ipſum præſtare Confeſſarius debet,

bet, vt occultis culparum morbis applicet medicinam. Qui curat ægrum, attendit ea quæ & mortem ægrotantis portendunt, & ſimul ea quæ vitam periclitantis prænuntiant. Attendat quoque Confeſſarius non ſolùm peccata quæ confitentis animæ mortem declarant, ſed externa etiam boni propoſiti ſigna, quæ vitam confitentis ac verè pœnitentis portendunt. Prodeſt ægro medicina, cùm licet benè ſperare; ſin minùs, nihil prodeſt, perditque penitus artem ſuam, qui illam fruſtrà impendit & expendit.

III.

Confeſſarius iudex eſt. Cùm homo ſit, more humano iudicium exercere, ferreque ſententiam debet. Non fert cenſuram Eccleſia, nec Eccleſiaſticus de occultis iudicat Confeſſarius. Quapropter Deus, qui ſcrutator cordium eſt, pœnitentibus iniunxit, vt coram Confeſſariis ſuis effunderent corda ſua, ſicut etiam cor ſuum Magdalena effudit. Produxit exteriùs per exteriora argumenta, quibus Chriſtus Simonem non de femina ſolùm, sed de ſe quoque malè ſentientem redarguit. Quid Simon? *Hic ſi eſſet propheta, ſciret vtique, quæ & qualis eſt mulier, quæ tangit eum; quia peccatrix eſt.* Quid Simoni Chriſtus? *Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuam, aquam*

Iudex.

Luc.7,39.

aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lacrymis rigauit pedes meos, & capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo intrauit, non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non vnxisti: hæc autem vnguento vnxit pedes meos. Impendit absolutionem, *Remittuntur ei peccata multa.* Non impendit, donec animus Magdalenæ externis argumentis se proderet: nec ferat suum iudicium Confessarius, nec absoluat, donec pœnitentis animus foras prodierit, & per signa externa innotuerit.

IV.

Spiritus sanctus scrutator cordium est, quem olim Confessariis suis Christus dedit ac distribuit: Ioan. 20, 10. *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* *Attendat externa signa.* Non indiget Spiritus sanctus externis signis & argumentis, vt animum pœnitentis intueatur: indiget Confessarius, cuius humanæ indigentiæ, per ea quæ foris apparent, consulitur & succurritur, ne aliquando decipiatur. Nemo se decipi gaudet, nemo fraudem non vitat, cùm possit. Caueat sibi Confessarius ne decipiatur, attendat quo animo sit pœnitens, ne fallatur.

V.

Sequestrem agat. Sequester Dei ac pœnitentis Confessarius est. *Habet enim* (S. Dionysio Areopagita Ecclesiast. Hierarch. cap. 7.

cap. 7. p. 3. §. 7. teſte) *poteſtatem ſegregandi, tamquam interpres diuinarum iuſtificationum; non quòd irrationabilibus motibus ſapientiſſima diuinitas ſeruiliter (vt honeſtè dixerim) obſequatur, ſed quòd ipſemet ſpiritu myſteriorum principali, à quo ad interpretandum mouetur à Deo, pro meritis iudicatos ſecernat. Siquidem ei qui diuinas reuelationes à ſupremo Patre didicerat, dicitur: Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis: ita vt ille, omniſque Confeſſarius illi ſimilis, iuxta reuelationes paternarum iuſtificationum ſibi indultas, quaſi interpres ac portitor Deo charos admittat, & impios excludat.* Matth. 16, 19.
Conſtat enim quo animo erga pœnitentem Deus ſit, atque oſtendit Chriſtus Confeſſariis ipſis cùm dixit: *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Accipite Spiritum ſanctum, diuinum cor noſtrum accipite. Qui diuinum iam animum Confeſſarius accepit, oportet vt & animum hominis pœnitentis notum habeat. Neſcit duarum partium ſequeſter eſſe, qui mentem illarum neſcit, & ignorat internum illarum ſtatum. Caueat is, qui de mundando corde pœnitentis Mariæ agit, ne ipſe maculis & ſordibus inquinetur. Ioan. 20, 10.

VI.

Sanctus Bonauentura in Confeſſion. cap. 1. par-

 ticul.

Seruet munditiem. ticul.2. *Sollicitus etiam ſit Sacerdos, ne dum confitentem foris à ſordibus purgat, ipſe ex iis quæ audit, per voluntariam delectationem interiùs ſordidetur. Debet enim eſſe vt nobilis manus, quæ alium lauans lauatur, mundans mundatur; non vt lixiuia vilis, quæ alia mundificans inquinatur.* Meminerit igitur Confeſſarius Pauli Apoſtoli, eiuſque Apoſtolicæ curæ ac ſollicitudinis, ne ſe inquinaret, dum purgandis & emundandis proximis ſuis vacabat. *1. Cor. 9, 27.* *Caſtigo,* inquit, *corpus meum, & in ſeruitutem redigo, ne cùm aliis prædicauerim, ipſe reprobus efficiar.* Nobilis profectò manus erat, quæ dum mundaret animas, ipſius anima magis pura ac nitida reddebatur. Non erat vilis aqua, quæ dum purgat, ſordidatur. Apoſtolicus Confeſſarius ſibi prouideat, caueatque diligenter, ne cùm puras animas effecerit, ſordida ipſius anima fiat, & vt immunda habeatur, & condemnetur.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Chananææ; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti ſeuerè agentis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR ACCEPTATÆ POENITENTIÆ. *Matt. 15.*
Chananæa malè accepta, et benè accipiens.

DAVID MALE ACCIPI NON CVRANS, ID SOLVM PETENS:
Ne proijcias me à facie tua: et spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

IMAGO VIGESIMANONA EXPLICATA.

QVID acciderit mulieri Chananææ, refert D. Matthæus cap.15, 21. *Egressus Iesus secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa clamauit, dicens ei: Miserere mei Domine, fili Dauid, filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oues, quæ perierunt domus Israël. At illa venit, & adorauit eum, dicens: Domine, adiuua me. Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.* Nouit piissimus ac clementissimus Dominus, cùm opus est, seueritatem ostendere; nouit dimittere pœnitentes, vt magis alliciat, & eorum affectum probet. Constat ex dictis, ante filiæ liberationem bonam pœnitentiam passam esse mulierem Chananæam, nec curasse, idque solum prætendisse, ne sine salute filiæ à facie Christi recederet, sicut & Dauid solam animæ suæ salutem curans & cupiens orabat: *Ne proiicias me à facie tua, & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.* Hoc tibi exemplar Psal. 50, 13

proponitur , vt ſis omnino paratus ad quamlibet pœnitentiam acceptandam, quam tibi Confeſſarius iniungat, id curans ſolùm, vt anima tua à peccatis liberetur, & ſimul ab ignibus Purgatorij. Quantum è re tua ſit impoſitio pœnitentiæ, vt à purgantibus flammis immunis fias, audi Richardum de Poteſtate ligandi atque ſoluendi cap.24. *Nouimus, quoniam quidam cauterio, quidam curantur vnguento. Eſt autem magnum beneficium, & miſericordia plenum, quantumlibet acerbo remedio, à morbo curari mortifero. Quanta ergo, quæſo, indulgentia, quantáve beneficentia, id putreſcentis morbi leni mederi vnguento, quod poſt modicum opus haberet curari cauterio? Quid autem eſt quælibet pœnitentialis ſatisfactio, niſi vnguentum lene, in comparatione concremationis purgatoriæ?*

Miraculoſa imago.

Pſal.47,8. *Miraculum in Chananæa patratum.* VEntus fremens eſt indignatio diuina. *In ſpiritu vehementi conteres naues Tharſis:* inſtar pulueris peccatores proiicit, & excutit è terræ ſolo. *Non ſic* Pſal.1,4. *impij, non ſic; ſed tamquam puluis, quem proiicit ventus à facie terræ.* Diuina ira mari ſimilis eſt, & inſtar fre-
Pſal.87,8. mentis maris vertit ac voluit fluctus. *Omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me.* Ventus & mare indignationis diuinæ tunc temporis quieſcunt, cùm quis pœnitentiam

tentiam agit, & acceptat. *Pœnitentiâ Deus mitigatur*, ait Tertullianus lib.de Pœnitent.Mirabilem ſe Chriſtus reddidit,cùm ventos ſimul & mare ad ſuæ vocis imperium pacauit. vnde & homines ſtupentes dixerunt: *Qualis eſt hic, quia mare & venti obediunt ei?* Matth.8, 27.
Poſtulat Dauid, poſtulat & Chananæa, *Ne proiicias* Pſal.50,13
me à facie tua; & ad hanc vocem ſilet ventus, quieſcit mare. Quis non obſtupeſcat? quis non dicat, Quænam virtus eſt iſta, cuius vi mare & venti iræ & indignationis Dei reprimuntur? Et quis etiam non reſpondeat? *Pœnitentiâ Deus mitigatur*. Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriſte ſancte, qui feminam Chananæam reiecisti; & admiſiſti; malè tractaſti, & filiæ liberatione recreaſti: hîc vre, hîc ſeca, per te & per Confeſſarium meum, hoc peto ſolum, libera animam à dæmonis ſeruitute, ne dimittas me ſine gratia abſolutionis, *Ne proiicias me à facie tua, & ſpiritum ſanctum tuum ne auferas à me.* Pſal.50,13

AT-

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Chananææ, exemplar acceptantis Pœnitentiam.

I.

Imitatio Chananææ acceptantis pœnitentiam.

CHriſtus non minùs piè, quàm ſapienter ſtatuit ac prouidit, ne vlla in Sacramento Baptiſmi pœnitentia imponeretur, ſecùs verò fieret in Confeſſionis Sacramento. Larga Baptiſmi indulgentia vti voluit, vt ſuauiter & amanter alliceret homines, ne rurſus peccata committerent. Sacramentum verò Confeſſionis ita condidit, vt in eo venia daretur, ſalutariſque pœnitentia ſimul iniungeretur. Non minùs piè quàm ſapienter ita diſpoſuit, vt qui larga illa indulgentia ac beneuolentia abuſi fuerant, temperatam pœnitentiæ rigore veniam conſequerentur, & à peccando deterrerentur. Benè monet Cyrillus lib.8. in Ioannem cap.vlt. *Nullus peccator abſoluendus eſt, antequam per dignam pœnitentiam correctus, & interiùs appareat viuificatus.* Optet igitur pœnitens, vt ea ſibi imponatur pœnitentia, quæ animam à peccando refrænet.

II.

Socius in labore Chriſtus.

Pœnitentia Sacramentalis vim habet ex meritis Chriſti,

Christi, qui socium se præbet, vt cum ipso pœnitente simul laboret, ita vt proferre liceat, quod olim Salomon proposuit æterno Patri diuinæ eius sapientiæ, postulans incarnationem. *Mitte illam de* Sap.9,10.
cælis sanctis tuis, & à sede magnitudinis tuæ, vt mecum sit & mecum laboret. Cùm sciamus Deum nobiscum esse, & laborare nobiscum Sapientiam Patris, quid timemus? *Non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Psal.22,4.
Qui socium Deum habet, nihil putat arduum, nihil asperum, omnia transilit, ac dicit: *In Deo meo* Psal.17,30
transgrediar murum.

III.

Semel & iterùm legimus peccasse Dauidem: semel, cùm adulterium patrauit; iterùm, cùm suum populum recensuit. Propter adulterium prolem a- *Absolutio cum satisfactione.*
misit & perdidit, propter censum verò suorum diram pestem passus est; quapropter numquam sine pœnitentia iniuncta remissionem & absolutionem obtinuit. Prima pœnitentia leuior, secunda grauior: illa non deterruit Dauidem, quò minùs rursus delinqueret; ista detinuit, quò minùs in peccatum relaberetur. Relabi non vult, qui grauem postulat pœnitentiam, & sibi impositam libenter admittit & exequitur.

IV.

Debitum culpæ.

Magnum debitum peccatum eſt. Magnum debitum ſemper vice vna non ſoluitur & extinguitur, nec peccatum & eius reatus ſola Confeſſione penditur, ſed pœnitentia quoque neceſſaria eſt, vt temporalis pœna, in quam beneficio Sacramenti æternum ſupplicium mutatum eſt, compenſetur & exſtinguatur. Potuiſſet, ſi Deus voluiſſet, condonationem culparum differre ac ſuſtinere, donec plenè atque plenariè ſibi fuiſſet ſatisfactum. Noluit creditor eſſe ſeuerus, maluit condonator eſſe pius, qui ſolutionem plenam non expectans, indulgentiam largiretur, & abſolutionem impenderet.

V.

S. Ioannes Chryſoſtomus in cap.23. Matthæi: *Si errauimus paruam pœnitentiam imponendo, melius eſt de miſericordia Dei rationem, quàm de auſteritate reddere. Vbi enim pater familias eſt largus, diſpenſator non debet eſſe auarus. Vt ſi Deus benignus, vt quid Sacerdos auſterus?* Confeſſarius iudex eſt, cùm agit nonnihil ſeueriùs: ſi mitiùs & benigniùs ſe gerat, pater eſt. Time Confeſſarium iudicem, patrem tamen reuerere. Licet Deo dicere, licet eius dicere Vicario, quod Dauid Pſalm.37,1. orauit, *Domine, ne in furore tuo arguas me.* Baſilius in hunc locum: *Reprehenſionem non deprecatur,*

Confeſſarium timeat iudicem, vereatur patrem.

tur, ſed ne cum furore arguatur. Non item detrectat corripi, ſed in ira corripi, veluti ſiquis Medico, qui paratus ſit per ferrum, & cauterium, & amara remedia auxilium ferre in cura morbi alicuius, dicat: Ne, quæſo, per ignem, neu per ferrum & inciſiones, ſed per leues & faciles medicinas me cura. Talis enim non remedium omnino, ſed laborem doloremq́ue remedij detrectat.

VI.

Corde creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem. Credidit femina Chananæa, ethnicam ſe faſſa eſt, accepit pro delicto pœnitentiam, & patienter acceptata, & ſibi & filiæ profecit ad ſanitatem. Cùm in ſtatu grauis morbi confiteris Sacerdoti, te obiurgat, actam vitam reprehendit, te ſalute indignum cenſet, affirmatq́ue te dignum, qui perpetuo morbo labores, è lecto ſanus non ſurgas: patienter age, patienter ſuſtine, vt inflicta pœnitentia ſalutaris tibi ſit. Sic itur ad ſanitatem: tantùm id poſtula quod optabat Chananæa, & quod Dauid inſtanter & ardenter poſtulabat. *Ne proiicias me à facie tua, & Spiritum ſanctum tuum ne auferas à me.*

Rom. 10, 10.

Imitatio in ægritudine.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi durè Chananæam excipientis, exemplar Confessarij.

I.

Imitatio Christi Chananæam excipientis.

CHristus Chananæam durè excepit, sed cum illa ita se gessit & ita eam repulit, vt semper illam traheret ad se. Charum tibi à te canem repellis, & ipse redit. Christus exemplo suo informat Confessarios ac Vicarios suos, vt si quando opus sit seueriùs agere cum pœnitentibus, ita se gerant, vt eos ab vsu confessionum non arceant, sed alliciant, vt, nobilium canum more, Dei iustitiam esurientium, ad thronum gratiæ recurrant.

II.

Displicentia propria iuuat Confessarium.

Quoties rogat quis, *Ne proiicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me*, in eo statu est, quem describit in Commentariis Augustinus. *Est enim*, ait, *Spiritus sanctus in confitente. Iam ad donum Spiritus sancti pertinet, quia tibi displicet quod fecisti. Immundo spiritui peccata placent, sancto displicent. Quamuis adhuc veniam de peccatis præteritis non habeas, tamen ex parte quòd tibi displicet malum quod commisisti, Deo coniungeris. Hoc enim tibi displicet, quod & illi. Iam duo estis ad expugnandam febrem tuam, tu, & medicus.*

Quia

Quia ergo non potest esse confessio peccati, & punitio peccati in homine à seipso: cùm quisque sibi irascitur, & sibi displicet, sine dono Spiritus sancti non est. Hanc iram pœnitentis erga se, hanc punitionem & displicentiam alit & fouet Confessarius, cùm adiungit pœnitentiam.

III.

Consideret Confessarius bis à Christo datum Apostolis Spiritum sanctum, semel quidem, cùm Christus afflauit; iterùm, cùm factus est de cælo sonus tamquam aduenientis Spiritus vehementis, & sciat Spiritu sancto, quo ditatus est, vti, suauiter se gerendo & agendo cum pœnitente, & interdum seueriùs & vehementiùs procedendo, sicut & Christus ipse cum Chananæa processit. Nouit Agnus Dei nonnihil aliquando irasci, nouit & columba Spiritus sancti iram suam habere. Benè Augustinus Sermone de Apparitione Spiritus sancti, in 1. Canonicam Ioannis: *In columbæ specie Spiritus sanctus venit, quo nobis charitas infunditur. Quare hoc? Fel columba non habet, tamen rostro & pennis pro nido pugnat, sine amaritudine sæuit, sine felle corrigit & castigat.* Ergo Spiritus sancti ministris sine amaritudine sæuire, sine felle corrigere & castigare pœnitentes licet. *Irascimini, & nolite peccare.*

Ioan. 20, 10.

Actor. 2, 2.

Confessarij ira sine peccato.

Psal. 4, 5.

IV.

Caueat nimiam indulgentiam. Caueat diligenter Confeſſarius, ne nimia indulgentia ſibi ſuiſque pœnitentibus noceat. Meminerit Heli Sacerdotis, qui cum duos haberet filios ſacrilegos & laſciuos, mitiùs cum illis egit quàm oportebat, & impia ſua pietate ſeipſum ac proles perdidit. *1. Reg. 4, 18.* Iſtæ cæſæ gladio perierunt, ille abiectus à ſede ceruices ſuas fregit, & pœnas mortales luit. Confeſſarius pater eſt: cùm nimis parcit & indulget pœnitentibus, hoc facit vt petulantiores euadant, miſerè; pereant. Pereat & ipſe repulſus, & abiectus à ſede, quam indignè tenet & occupat. Chriſtus cum Chananæa ſeuera pietate proceſſit, & Confeſſarius, qui piè ſeuerus eſt, Chriſtum refert, Chriſtum imitatur.

V.

Sit cautus. Aduertat interim modeſtus Confeſſarius, quanta ſit opus cautione, cùm feminas confitentes audit. Chriſtus cùm exciperet Confeſſionem Samaritanæ, *Ioan. 4, 6.* *fatigatus ex itinere ſedebat ſic ſupra fontem*, ne feminam ſibi adſtantem intueretur. Cùm acceſſit Magdalena, retrò ſtetit, ne ſe oculis Chriſti exponeret. Cùm adeſt Chriſto Chananæa, auertit ab illa faciem. Audiendus in hac parte eſt & accipiendus S. Bonauentura in Confeſſ. cap. 1. particul. 3. *Debet etiam*

etiam cauere Sacerdos, ne vultum ſibi confitentis, maximè mulieris, reſpiciat, ne confitentes confundantur, & ne ipſe delectatione illicita capiatur. Unde debet ſemper mulier ſedere à latere Confeſſionis, quia, vt dicit Habacuc, Habac. 1, 9 *Facies eius ventus vrens.*

V I.

Baſilius in Aſceticis: *Quemadmodum Præpoſitum* Habeatur Medicus ſalutis. *abſque vllo affectuum motu medelam infirmis applicare debere diximus, ita viciſſim oportet eos, qui curantur, iniunctas pœnas non inimico animo ſuſcipere, nec tyrannidem exiſtimare ad animæ ſalutem per commiſerationem impenſam curam. Turpe namque eſt, eos qui corporibus ægrotant, tantum habere fidei Medicis, vt ſiue incidant illi, ſiue vrant, ſiue amaris pharmacis ſanent, pro benefactoribus eos habeant: nos verò non eodem præditos eſſe affectu erga eos, qui animas noſtras curant, ſi quando per laborioſam curandi rationem ſalutem noſtram ſtudiosè procurant.* Non ita magni Deus æſtimat valetudinem corporalem, quam Medicis humanis curandam ac cuſtodiendam committit: ſalutem ſpiritalem magni pendit, cuius procuratores conſtituit Sacerdotes, quibus tradita poteſtas eſt conſecrandi & offerendi Corpus & Sanguinem Chriſti, vt nimirum quos habet miniſtros ſacri altaris, Vicarios etiam ſumat, vt ſanctificent & immolent æterno Patri ani-

animas pœnitentium , quas in ſummo habet pretio. Reſpondent ſibi res empta & eiuſdem æſtimatio , reſpondent quoque ſibi anima pœnitentis & pretium Sanguinis Chriſti, quo & ipſa redempta & obtenta eſt.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Lazari ligati; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti abſoluentis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR ABSOLVTIONIS. *Ioan. 11.*
Lazarus suscitatus, & absolutus.

DAVID PETENS ABSOLVTIONEM.
Redde mihi lætitiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me.

IMAGO TRIGESIMA EXPLICATA.

AVGVSTINVS de Vtilitate pœnitent.cap.3. *Sacerdotes parcere debent pœnitentibus: quibus enim remittunt peccata, remittit Deus. Nam ipse Lazarum de monumento suscitauit, soluendum tamen Discipulis obtulit; per hoc ostendens soluendi potestatem Sacerdotibus esse concessam.* Christus voce magna clamauit: *Lazare veni foras.* Pro- Ioan.11, 44.
diit è sepulchro Lazarus, totus vinctus & ligatus,
dixitque Christus Discipulis: *Soluite eum, & sinite* Ioan.11, 41.
abire. Solutus est, & absolutus, quemadmodum in expressa imagine apparet. Exprimit præsens imago, quid fiat cum pœnitente Dauide, postquam iam confessus est, post confessionem iam factam, iniunctamque pœnitentiam. Sacramentum Pœnitentiæ forma absolutionis perficitur, dum dicit Sacerdos: *Ego te absoluo à peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Benè S.Ephræm de Pœnitentia: *Tres dies habet pœnitentia ad consequendam veniam, quoniam nouit Trinitatem vinculum peccati soluentem.* Quid gratius, quid iucundius ista absolutione est? *Redde mihi lætitiam salutaris tui, & Spiritu principali* Psal.50,14

Psal. 59, 9. *confirma me.* Hieronymus in illud Pſalmi, *Iuda Rex meus,* ſatis benè monet nos: *Videte in quanta gloria eſt qui agit pœnitentiam, Iudas enim Confeſſus interpretatur.* Hæc regalis confeſſio abſolutione coronatur; abſolutione, inquam, quæ ita vitalis eſt, vt eius virtute fiat quod adſtruit S. Ephræm: *Peccatores accipit, & iuſtos eos efficit. Heri mortui erant, hodie Chriſto per pœnitentiam viuunt. Heri alieni & inimici, hodie domeſtici & amici Dei.*

Miraculoſa imago.

Miraculum patratum in Lazaro.

QVoties homo confitetur & abſoluitur, toties miraculum patratur, toties Lazarus è ſepulchro procedit, & à nexibus mortis liberatur. Auguſtinus Tract. 49. in Ioannem: *Quid eſt procedere, niſi ab occultis velut exeundo te manifeſtare? Sed vt confitearis, Deus facit, magna voce clamando, id eſt, magna gratia vocando. Ideò cùm proceſſerit mortuus adhuc ligatus, confitens & adhuc reus, vt ſoluerentur peccata eius, miniſtris hoc dixit Dominus: Soluite eum, & ſinite abire.* Hoc tam inſigne miraculum tribuendum non tam miniſtris, quàm Chriſto, cui Dauid: *Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu principali confirma me.* Hac ſuper re rurſus audiatur Auguſtinus de Verbis Domini Serm. 8. *Quis peccatorem mortuum in peccatis reſuſci-*

resuscitabit, nisi qui remoto lapide clamauit dicens, Lazare prodi foras? Quid est autem foras prodire, nisi quod occultum erat, foras prodire? Foras prodire non posset, nisi viueret: viuere autem non posset, nisi resuscitatus esset. Ergo in confessione, sui accusatio, Dei laudatio est. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus potens, qui Lazarum mortuum ab inferis resuscitasti, & à mortalibus vinculis per manus Apostolorum absoluisti: Lazarus alter ego sum, clama, obsecro, *Lazare veni foras;* præcipe Sacerdoti, Solue, & sine eum abire: dicatque Sacerdos tuus, & Confessarius meus: *Ego te absoluo à peccatis tuis.* cuius absolutionis virtute, *redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me.*

Ioan. 11, 44.

Psal. 50, 14

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Lazari absoluti, exemplar accipientis absolutionem.

I.

NAzianzenus Orat. 49. *Magnam hanc vocem, Lazare veni foras, in sepulchro iacens audisti. Quid* enim

Imitatio Lazari habentis absolutionem.

enim verbo vocalius & exaudibilius? Prodiisti non quatriduo, sed multis diebus mortuus ad vitam rediens, atque funebribus vinculis solutus es, caue ne rursus emoriaris, iisque qui in sepulchris habitant, aggregeris, ac peccatorum tuorum funibus constringaris: incertum enim est, an rursus è sepulchro ad vitam excitaberis. Petiisti: *Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me:* reddita salus est, & simul vita, cùm vitalis ac salutaris absolutio impensa est; cogita iterandam forsan non esse; cura diligenter, ne rursus in laqueos mortis incurras.

II.

Tertullianus libro de Pœnitent. *Si tibi indulgentia Domini accommodat, vnde restituat quod amiseras, iterato beneficio gratus esto, nedum ampliato: maius est enim restituere, quàm dare, quoniam miserius est perdidisse, quàm non accepisse.* Datur in Baptismate gratia, amittitur per peccatum, redditur ac restituitur per Sacramentum Pœnitentiæ. Beneficentia diuina in donatione gratiæ Baptismatis satis resplenduit, sed meliùs apparet in ista restitutione, quam Deus facit virtute Sacramenti Pœnitentiæ implens Dauidicum votum, *Redde mihi lætitiam salutaris tui.*

Magnitudo beneficij.

III.

Vitalis & salutaris absolutionis particeps factus,

Lazarum

Lazarum alterum te esse considera, alterum Dauidem simul te esse arbitrare. Cantat naufragus Dauid: *Torrentem pertransiuit anima nostra.* Cantat Lazarus absolutus: *Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* Adiungat se Dauidicus pœnitens, at simul canat. *Nisi quia Dominus erat in nobis, dicat nunc Israël: nisi quia Dominus erat in nobis. Cùm exurgerent homines in nos, fortè viuos deglutissent nos. Cùm irasceretur furor eorum in nos, forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransiuit anima nostra: forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus. Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit cælum & terram.*

Libertas pœnitentis. Psal. 123, 5. 7.

IV.

Ouis perdita dicebas, *Miserere mei Deus secundùm magnam misericordiam tuam.* Inuenit te Pastor, & ostendit in te magnam clementiam suam. Fumosa facie eras, & clamabas, *Dele iniquitatem meam:* deletâ culpâ, tua anima candida reddita est. Eras miser paralyticus, & statum tuum recognoscens asserebas, *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco.* mutasti statum, mutasti conditionem, conuersa est contritio in gaudium & exultationem, in lætam iucundamque

Psal. 50, 3. *Restaurat absolutio perdita bona.* Psal. 50, 4. Psal. 50, 5.

q́ue abſolutionem. Satis benè Iuſtinianus de Gradu perfect.cap.3. *Confeſſio compunctione referta animum replet gaudio, agilitate quadam lætificat pœnitentem.* Inſtar fi-
Luc.15,21 lij prodigi clamabas, *Peccaui in cælum & coram te, non ſum dignus vocari filius tuus;* & factus eſt tanti patris
Pſal.12,4. dignus filius. Cæcus eras, & dicebas, *Illumina oculos meos.* Illuminatus es, benè & verè confeſſus es ſimul cum Samaritana, & cum ea in nouam creaturam tranſlatus & transformatus es. Qui malè priùs audiebas, audis benè. Qui tibi diſplicebas, Deo places. Qui cor mundum poſtulabas, impetraſti. Qui liberationem tuæ animæ cupiebas, accepiſti. Omnia hæc & ſimilia beneficia vno hoc verbo continentur, *Abſolutus es.* Proficiat igitur Lazare, proficiat Chriſtiane Dauid, abſolutio Sacramentalis viuifica & ſalutaris tibi impenſa, tibi conceſſa, *in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

V.

Rom.10,10. *Corde creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad*
Imitatio in ægritudine. *ſalutem.* Lazarus in ſepulchro iacuit mortuus, ante cuius reſurrectionem iuſſit Chriſtus vt ſepulchrum aperiretur, non quidem vt fœtorem exhalaret, quàm
Pſal.5,10. vt mortuus ſe aperiret & exponeret quis eſſet. *Sepulchrum patens eſt guttur eorum,* qui delicta ſua iactant, & fœtorem putridum mittunt; patens quoque guttur

tur eorum eſt, qui ore ſuo ſe produnt, & ſalutem ſibi acquirunt. Salutaris enim, & vitalis corpori & animæ Sacramentalis abſolutio eſt; pete ergo abſolutionem, in qua ſalus ſita eſt; precare quod ſibi voluit Dauid: *Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu principali confirma me.* Pſal. 50, 14

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti Lazarum ſuſcitantis, exemplar Confeſſarij.

I.

CHriſtus Lazarum ſuſcitat, & per Apoſtolos ſoluit, & in Sacramento Confeſſionis vtrumque præſtat per Confeſſarios. Cùm enim Miniſter Sacramenti dicit, *Ego te abſoluo à peccatis tuis*, mortuus reſurgit, ligatus abſoluitur. Qui indignè miniſtrat, Lazarum ſuſcitat ac ſoluit, & loco Lazari ritè ac dignè confitentis, ligatus & mortuus in ſepulchro deliteſcit. *Imitatio Chriſti Lazarum ſuſcitantis.*

II.

Cùm naſcitur in regno Princeps, qui vinculis detinentur liberantur. Naſcitur Chriſtus per gratiam, & incipit viuere in homine, vbi primùm redit in gratiam & amicitiam cum Deo. vnde Paulus, *Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Chriſtus*. Hic idem Galat. 2, 20

ipſe Apoſtolus cupiens in cordibus pœnitentium
Galat.4,19 oriri Chriſtum, clamabat, *Filioli mei, quos iterùm parturio, vt formetur Chriſtus in vobis.* Formatus intus in Lazaro cùm clamaret, *Lazare veni foras*, in honorem myſticæ natiuitatis liberatur per Apoſtolos, & per Confeſſarios pœnitens eripitur, qui in carcere erat, & vinculis detinebatur. Præſtat vtrumque Confeſſarius, cùm dicit, *Ego te abſoluo à peccatis tuis*, Chriſtum per gratiam parturit, & efformat in anima, & ſimul captiuum à carcere & vinculis ſoluit.

Confeſſarius è carcere liberat.

III.

Confeſſarius iudex eſt, formam à Chriſto accepit, per quam poſſit ac debeat abſoluere, nec tamen certam accepit formam, per quam debeat pœnitentem ſuum ligare. Si quis ligatus maneat, nec Chriſto nec eius Vicariis id tribuat, adſcribat ſibi, qui ſeipſum ad vincula traxit, in vinculis tenet. Si quis abſolutus ſit, non ſibi ſed Chriſto ſuam tribuat liberationem qui dixit Apoſtolis: *Soluite eum, & ſinite abire*, & ſimul præſcripſit, quibus verbis abſolutionem impendere tenerentur. Impendunt nomine Chriſti, vt Chriſto hoc ſingulare beneficium adſcribant, dicantque: *Dirupiſti Domine vincula mea, tibi ſacrificabo hoſtiam laudis.*

Forma abſolutionis auctor eſt Chriſtus.

Ioan.11, 41.

Pſal.115, 17.

IV.

IV.

Spiritus viuificat, ſecundùm Paulum Apoſtolum, 2.Cor.3,6.
proinde Chriſtus conſtituens, & ſimul inſtituens Confeſſarios ait, *Accipite Spiritum ſanctum*, Spiritum Ioan.20, 10.
ſcilicet vitæ, vt mortuos ipſos in peccatis ſuis ſepultos excitetis, & in priorem vitæ ſtatum reſtituatis. Chriſtus poſtquam è ſepulchro reſurrexerat, inſufflauit in Diſcipulos, & ſpiritum Confeſſariis ſuis attribuit & communicauit, vt nouerint, debere priùs à mortuis ſuſcitare ſeipſos, quàm eos qui iacent in peccatis mortui, tentent reſuſcitare. Moneant prætereà pœnitentes ſuos, cùm à commiſſis abſoluuntur, & vitæ ſpiritu donantur, donari Spiritu Chriſti, qui liber eſt, iam à morte euaſit, nec mors illi vltrà dominabitur, vt & in ipſis ſemper viuat, numquam moriatur.

Spiritus vitæ penes Confeſſarios eſt.

V.

Confeſſarius accipit Spiritum ſanctum à Chriſto, de quo Auguſtinus lib.15. de Ciuitate, cap.26. loquitur in hæc verba: *Ipſe Dominus Ieſus non ſolùm dedit vt Deus, ſed etiam accepit vt homo. Propterea dictus eſt plenus gratia. In ipſo enim vtraque natura monſtrata eſt, humana ſcilicet & diuina. Accepit quippe vt homo, effudit vt Deus. Nos autem accipere hoc donum poſſumus pro modulo noſtro, effundere autem ſuper alios non*

vtique possumus, sed vt hoc fiat, Deum super eos, à quo id efficitur, inuocamus. Ad hanc doctrinam stabiliendam figendamque in mentibus Apostolorum, & simul Confessariorum, priusquam spiritum vitæ Lazaro infunderet, orauit Patrem, & nos pariter oremus, vt qui iacent in peccatis mortui, virtute Spiritus sancti reuiuiscant.

Oratio Confessarij vitalis.

V I.

Augustinus lib.50. Homiliarum, Homil.27. *Eleuatus est Lazarus, processit ex tumulo, & ligatus erat; sicut sunt homines in confessione peccati agentes pœnitentiam. Jam processerunt à morte. Nam non confiterentur, nisi procederent. Ipsum confiteri, ab occulto & tenebroso procedere est. Sed quid Dominus Ecclesiæ suæ, inquit? Quæ solueritis in terra, soluta erunt in cælo. Proinde, Lazaro procedente, quia impleuit Dominus misericordiæ suæ bonum perducere ad confessionem mortuorum latentem, iam cetera implet Ecclesia mysteria, Soluite illum, & sinite abire.*

Ministerium Ecclesiæ.

Matth.16, 19.

Ioan.11, 41.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Matthæi; in spiritu Confessarij, imago Christi vocantis. Respice in similitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR MISERICORDIÆ SATISFACTORIÆ. *Matt 9*

Matthæus vocatus vt impios doceat.

DAVID VERBO. ET EXEMPLO DOCENS.

Docebo iniquos vias tuas: et impij
ad te conuertentur.

IMAGO TRIGESIMAPRIMA EXPLICATA.

DEVS quidem pius ac clemens eſt in remiſſione culparum, iuſtus quoque vindex eſt in ſolutione pœnarum, quas non modò quærit, ſed etiam exigit à pœnitente, vt diuinæ ſuæ iuſtitiæ ſatisfaciat. Satisfactoria opera cùm multa ſint, tria præ ceteris ſunt magis principalia atque communia, nimirum pietatis, mortificationis, & orationis. Quæ tria ſuo ordine refert & offert pœnitens Rex. *Docebo iniquos* Pſal. 50, 15. *vias tuas, & impij ad te conuertentur.* hæc ſpiritalis miſericordia eſt. *Libera me de ſanguinibus Deus, Deus* Pſal. 50, 16. *ſalutis meæ, & exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.* hæc carnis & ſanguinis refrænatio eſt. *Domine labia mea* Pſal. 50, 17. *aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* hæc diuina laudatio, hæc vocalis oratio eſt. Primum omnium eſt opus miſericordiæ, *Docebo iniquos vias tuas.* Pulchra hæc ſatisfactio eſt, vt qui conuerſus eſt, deuios reducat ad Deum ſimilis, per omnia Matthæo, qui ſemel à Chriſto vocatus, opes ſuas egenis reliquit, & ſeipſum Chriſto obtulit, vt errantes omnes ad viam virtutis & ſalutis reuocaret. Compo-

Composuit primò reus causam suam, dein ad alienam rem componendam festinus accurrit. Præit exemplo, sequamur & nos *Domino Soli iustitiæ obtemperantes*, quemadmodum agens de Baptismo monet Basilius: *Illuminemur ab ipso, intellectusque & virtutis gratiam promereamur, vt in ipso testificemur, & non solùm ipsi niue reddamur candidiores, sed & vicinos nostros illustremus.*

Miraculosa imago.

Miraculum in Matthæo patratum.

QVamuis per Confessionem & absolutionem sit extinctus ignis gehennæ, restat & alius ignis sopiendus, qui purgandis animabus iustorum in futuro sæculo destinatus est. Quantas vires ignis Purgatorij habeat, sacræ Litteræ contestantur. Eiusdem naturæ & conditionis cum illo traditur, qui paratus est diabolo & angelis eius: differunt, quòd vnus æternus est, alter verò temporarius. Hic corporea & spiritali misericordia restinguitur. Ad vtramque hanc exercendam exemplo suo nos prouocant Dauid & Matthæus. Accedit & Cyprianus Sermone de Eleëmosyna: *Sicut lauacro aquæ salutaris gehennæ ignis extinguitur, ita eleëmosynis atque operibus iustis delictorum flamma sopitur. Emundandis purgandisque peccatis nostris, medelis spiritualibus vulnera nostra curemus.*

curemus. Dedit Dominus curandis ſanandiſque vulneribus remedia ſalutaria, ſatisfacere pro peccatis. Mirabilis pœnitentiæ Baptiſmus, qui ignem gehennalem extinguit: mirabilis ſatisfactio miſericordiæ, quæ purgatoriam flammam reſtinguit. Ad hanc miraculoſam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui Matthæum publicanum pœnitentiæ & ſatisfactionis ſimul magiſtrum eſſe voluiſti; concede mihi hanc gratiam, vt imitator eius exiſtam. Hanc ſi conceſſeris, miſericors erga pauperes & errantes, alter ero Euangeliſta Matthæus. *Docebo* Pſal. 50, 15
iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Matthæi, exemplar miſericordiæ opera facientis.

I.

AMbroſius lib. 2. de Pœnitent. cap. 6. *Subiiciamus nos Deo, vt non ſubditi ſimus peccato; & tanta fiat conuerſio, vt qui Deum non agnoſcebamus, ipſi eum iam aliis demonſtremus.* Quia verò tanta fuit conuer- *Imitatio Matthæi miſericordiæ operibus ſatisfacientis.*

ſio Pauli, dicit ipſe de ſe 1. Timoth. cap. 1, 16. *Miſericordiam conſecutus ſum ad informationem eorum qui credituri ſunt illi in vitam æternam.* Magnum veræ pœnitentiæ indicium & argumentum eſt, ſi quis conuerſionis animarum affectum & zelum habeat, curetq́ue ſalutem aliorum, præſertim eorum quos malo exemplo ſuo à tramite iuſtitiæ auertit, & malè viuere docuit. Rogat Baſilius, quomodo certa reddatur anima quòd purgata ſit à peccatis; & reſpondet Regula 296. ſi totus ſit in conuerſione peccatorum, & concludit: *Quando igitur animam ſuam vel erga propria peccata, vel erga aliena iuxta prædicta affectam cognouerit, tum demum certus ſit illam mundam eſſe à peccato.* Sic oſtendit ſe mundam à peccato Samaritana, quæ poſtquam conuerſa eſt, rediit ad Samariam, relicta hydria, & docuit Samaritanos. de qua Cyrillus lib. 12. in Ioan. cap. 99. *Cæleſti Saluatoris gratia & doctrina plena ad docendos alios continuò fuit profecta.*

II.

Qui benè operatur, benè docet.

Non verbis ſolùm, ſed & bonis moribus reductio impiorum facienda eſt. Satis benè idem Ambroſius in Apolog. Dauid cap. 16. *Sicut enim bonæ vitæ ſpecimen & virtutis exemplar in iis viris eſt, qui inoffenſa vitæ ſuæ tempora percurrerunt: ita qui anteactis renuntiantes flagitiis, vel incredulitatis erroribus emendauerint*

dauerint cursum posterioris ætatis, ad imitandum propositi sunt, qui vel opere vel cogitatione labuntur. Talis igitur esto, vt intuentes te peccatores vitam suam componant, & prauos suos mores reforment. Talis euasit Matthæus, qui dicente Christo, *Sequere me*, Christum secutus est, vt non tam verbo quàm facto ipso peccatores sectatores Christi efficeret. Matth. 9, 9

III.

Cùm Abner peccasset contra Dauidem, in gratiam Regis admissus, quàm primùm illud curauit, vt qui suo exemplo conspirauerant, in partes regias attraheret. *Surgam*, inquit, *& congregabo ad te Dominum meum regem omnem Israël, vt ineant tecum fœdus, & imperes omnibus, sicut desiderat anima tua.* Vocauit Christus Matthæum, & offerens se vocanti respondet: *Surgam, & congregabo ad te Dominum meum omnem Israël.* Quòd si tot impios conuertere pœnitentes nequeas, lucrare quot delinquentes possis. Si renitantur, conare rebelles reducere, certus omnino, quòd licet tuis conatibus euentus non respondeat, respondebit tamen solutio, respondebit & præmium. *Benè satisfacit.* 2. Reg. 3, 21.

IV.

Recognouit Rex Ezechias beneficium sibi remissionis collatum. *Tu autem*, dicit Rex Deo, *eruisti ani-* Isai. 38, 17

mam meam, vt non periret: proiecisti post tergum tuum Solutio debiti. *omnia peccata mea.* Recognouit deinde debitum suum, & statim de solutione facienda, de satisfactione reddenda cogitauit. *Viuens viuens ipse confitebitur tibi, sicut & ego hodie: pater notam faciet filiis veritatem tuam.* Communis Reip. pater Rex ille erat, omnesque sibi subiectos paterno affectu complectebatur, & omnibus veluti filiis charissimis veritatem prædicandam à se Deo promisit. Ad huius Regis exemplum omnis pœnitens componatur. Si Princeps est, subditis; si dominus, seruis; si pater, filiis rectam viam vitæ, salutis & veritatis demonstret. Sciat veram esse illam Laurentij Iustiniani sententiam de Compunct. Christian. perfect. *Optimum & acceptabile Deo opus est, pro honore ipsius vtilitatibus animarum insistere, illarum continuum fructum spiritualem acquirere.*

V.

Exclamat S. Bonauentura Serm. 2. de S. Matth. *O quanta fuit huius Apostoli pœnitentia! quàm dura, quàm aspera, quàm diuturna in prædicando!* Duram, asperam, & longam vitam duxerat in peccatis; & vt illam compensaret ac resarciret, pœnitentiam anteactæ vitæ contrariam elegit, quam in prædicationis Euangelicæ ministerio per totum vitæ discursum passus est, Genes. 1, 4. *Deus diuisit lucem à tenebris*, & lux à tenebris

tenebris libera, Deo seruit in eo, vt & homines dirigat, & aberrantes à via in viam reducat. Diuisit à *Ministerium lucis.* tenebris peccatorum Apostolos suos Christus, & constituit eos totius vniuersi luminaria. *Vos estis*, inquit, *lux mundi*: & vt dignum Deo pro accepto beneficio præstent obsequium, addit, *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est.* Digna lucis Apostolicæ compensatio, animas dirigere, & eas ad Deum suum reuocare. Matth. 5, 14.

V I.

Ezechias æger erat, & cùm vellet à morbo suo *Imitatio in ægritudine.* recreari, recurrit ad confessionem, ac simul Deo obtulit satisfactionem. Vide quid ipse canat: *Viuens* Isai. 38, 19. *viuens ipse confitebitur tibi, sicut & ego hodie: pater filiis notam faciet veritatem tuam.* Præmisit Rex confessionem, & addidit satisfactionem, quando veritatis viam subiectos sibi se docturum esse pronuntiat. Hæc Matthæi Apostoli compensatio surgentis è telonio suo: & hæc eadem esse debet satisfactio, quam impendit Deo pœnitens è lecto surgens, restitutus sanitati, vt dicat cum Ezechia, *Pater filiis notam fa-* Isai. 38, 19. *ciet veritatem tuam*: & cum Dauide, *Docebo iniquos* Psal. 50, 15 *vias tuas, & impij ad te conuertentur.*

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti vocantis Matthæum, exemplar Confeſſarij.

I.

Imitatio Chriſti võcãtis Matthæum.

CHriſtus, qui de cælo venit vt errantes ad viam vitæ & iuſtitiæ reduceret, pœnitentem ſuum Matthæum fecit ſui cæleſtis inſtituti coadiutorem. Confeſſarius vices Chriſti agit in confeſſione, & pœnitentes ad ſemitas rectas ducit: è re ſua ſatis erit, ſi ita illos diſponat, vt ſui adiutores habeat in reductione animarum, quarum cura ſibi commiſſa eſt. Sic ſol aërem luce cæleſti perfundit, cuius medio terrenum ſolum illuſtrat. Sic ignis ignem accendit, cuius miniſterio interdum vtitur vt frigidos calefaciat.

II.

Confeſſarius cùm ipſe peccator ſit, & ſatisfactione indigeat, pulchram compenſationem reddit Deo, cùm animam pœnitentis lucratur: lucrum quippe Creatoris, ſalus creaturæ eſt. Ad hanc præſtandam ſatisfactionem Iacobus Apoſtolus, ſimulque Confeſſarius Confeſſarios excitat, dum ſcribit: *Fratres mei, ſi quis ex vobis errauerit à veritate, & conuerterit quis eum; ſcire debet, quoniam qui conuerti fecerit*

Satisfactio Confeſſarij.

Iacob. 5, 19.

rit peccatorem ab errore viæ ſuæ, ſaluabit animam eius à morte, & operiet multitudinem peccatorum. Multitudinem culparum etiam à ſeipſo commiſſarum operiet Confeſſarius.

III.

Quanti referat Confeſſario, benè ſuas partes agere, vel ex hoc intelligere poteſt, quòd Deus ipſe ſignificauit Ezechieli, innuit & Confeſſario: *Fili hominis, ſpeculatorem dedi te domui Iſraël: & audies de ore meo verbum, & annuntiabis eis ex me. Si dicente me ad impium: Morte morieris: non annuntiaueris ei, neque locutus fueris vt auertatur à via ſua impia, & viuat; ipſe impius in iniquitate ſua morietur, ſanguinem autem eius de manu tua requiram. Si autem tu annuntiaueris impio, & ille non fuerit conuerſus ab impietate ſua, & à via ſua impia: ipſe quidem in iniquitate ſua morietur, tu autem animam tuam liberaſti. Sed & ſi conuerſus iuſtus à iuſtitia ſua fuerit, & fecerit iniquitatem: ponam offendiculum coram eo, ipſe morietur, quia non annuntiaſti ei: in peccato ſuo morietur, & non erunt in memoria iuſtitiæ eius, quas fecit: ſanguinem verò eius de manu tua requiram. Si autem tu annuntiaueris iuſto, vt non peccet iuſtus, & ille non peccauerit; viuens viuet, quia annuntiaſti ei, & tu animam tuam liberaſti.*

Damnum, & lucrum.

Ezech. 3, 17.

IV.

IV.

Attrahat Confessarius.

Habet in ſe Chriſtus Dominus hanc vim, vt homines ad ſe trahat. dicit enim in Canticis Sponſa: *Trahe me poſt te*, & Chriſtus dicit de ſe, *Ego ſi exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipſum.* Magnes ad ſe rapere annulum ſolet, & illo velut inſtrumento vtitur, vt alium trahat. Rapuit ad ſe Chriſtus Matthæum, & vſus Matthæo eſt vt alios ad ſe alliceret. Traxit ad ſe Confeſſarios virtute Spiritus ſancti. *Accipite*, inquit, *Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis*, & hanc ab eis petit & quærit compenſationem, vt trahant pœnitentes ſuos, magneti iungant, & ſecum coniungant. Coniungit Chriſto, qui dicere poteſt verè: *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti.*

Cant. 1, 3. Ioan. 12, 32. Ioan. 20, 10. 1. Cor. 4, 16.

V.

Satisfacit Confeſſarius ſuo officio, ſi quod præſtitit in conuerſione Matthæi Chriſtus, præſtet & ipſe. Chriſtus in conuerſione Matthæi medicum egit, criminatoribus quippe reſpondit: *Non eſt opus valentibus medicus, ſed malè habentibus.* Satisfacit medici officio, qui non ſolùm infirmo medetur, ſed etiam cùm iam conualuerit, docet & monet, quomodo ſe gerere debeat, ne relabatur in morbum. Admonuit Chriſtus Matthæum, vt ſi vellet dignos pœnitentiæ fructus

Matth. 9, 12.

Curet perfectè ſalutem pœnitentis.

fructus ferre, telonio renuntiaret. Monuit quoque paralyticum vt surgeret, tolleret lectum, & factus iam sanus ambularet: cumque illum posteà inuenisset, imposuit cœpto operi coronidem, cùm addidit, *Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.* Ioan.5,14. Non implet Confessarius officium suum solùm audiendo, impendendo pœnitentiam & absolutionem; adhuc opus est, vt boni Medici instar docendo & monendo declaret, qualis pœnitens in posterum futurus sit, & qualem viam inire debeat, ne rursus offendat, sed inoffenso pede in cælum tendat.

S. Augustinus Sermone de Gratia: *Oportet nos, qui* Redarguat. *præesse populo, & pastoris nomen, quamuis indigni, tenemus, vt vobis administrare diuini verbi pabula curemus, & ita vos sollicita mente tractare, vt quod malum in vobis videmus, cum fraterno amore redarguamus; & quod bonum est, fructificare & enutrire laboremus. Beatus est qui se solummodò, Domino adiuuante, saluat: sed multò beatior est, qui secum alios ad cæleste regnum trahere festinat, dicente Scriptura, Qui audit, dicat, Veni.* Apoc.22, 17. Quisquis talis est, vt ait Basilius Regul.184. sit memor Apostoli dicentis: *Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei.* 1.Cor.4,1. *Non velut propriam quamdam scientiam ex sua ipsius auctoritate*

tate dispenset, sed velut ministerium Dei in cura & sollicitudine animarum per Sanguinem Christi redemptarum, cum timore & tremore erga Deum adimpleat, ad exem-
Ephes.6,6. *plum eius, qui dixit: Sic loquimur, non vt hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra; & cum commiserationis affectu erga eos qui audiunt, faciens illud Apo-*
1. Thes.2,7 *stoli: Tamquam si nutrix foueat filios suos, ita placidè inter vos agentes cupiebamus vobis non solùm Euangelium Dei tradere, verùm etiam nostras ipsorum animas.* Præstitit vtrumque Matthæus, præstet & Confessarius.

Compareant, in anima pœnitentis, imago patientis sanguinis fluxum; in spiritu Confessarij, imago Christi sanguinem restringentis.

Respice in similitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR SATISFACTIONIS, ET MORTIFICATIONIS *Matt. 9.*

Mulier fluxum sanguinis patiens, et refrenans.

DAVID CONTRA SE DEI VIRTVTEM IMPLORANS.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus ſalutis meæ: et exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.

IMAGO TRIGESIMASECVNDA EXPLICATA.

STENDITVR in effigie miraculum patratum in femina, cuius facta est mentio ab Euangelista Matthæo cap.9, 20. *Ecce mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retrò, & tetigit fimbriam vestimenti eius.* Fimbriam tetigit, & sanguinis fluxum repressit. Hæc femina typus est, imago est animæ pœnitentis, quæ nouit effrænis carnis lasciuiam reprimere, quæ nouit fluxum & luxum sanguinis refrænare. Nemo concupiscentiis suis frænum iniicit, nisi priùs virtute diuina animetur; ac proinde mulier animosa recurrit ad Christum, imploransque Dei manum & opem, ait: *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* Psal.50. 16. Satis opportunè Ephræm in eos, qui quotidie peccant, & quotidie pœnitentiam agunt, inquit: *Quousque, ô amice, inimicum sustines, & quæ illi placent quotidie efficis? Cape meum consilium, quod te saluare poterit, & expiato simul animo & corpore, accede ad Saluatorem, qui cunctos procedentes ei in pœnitentia feruenti, & fide perfecta sanat.* Concipit magnos animos pœnitens in

ſeipſum, qui hoc eodem ſpiritu ductus ſibi bellum indicit, & vt de ſe victoriam comparet, agatque triumphum, ſocius fit præſentis feminæ, recurrit ad Christum, & cum Dauide diuinum auxilium implorat & impetrat ab eo, cuius ſuprema iuſtitia punitione noſtra non gaudet, ſed voluntaria ſatisfactione. *Neque enim Deus,* vt ait Gregorius 3. Parte Paſtoralis cap. 31. *noſtris cruciatibus paſcitur, ſed delictorum morbos medicamentis contrariis medetur, vt qui voluptatibus delectati diſceſſimus, rurſum fletibus amaricati redeamus. Et qui per illicita deflectendo cecidimus, etiam à licitis noſmetipſos reſtringendo ſurgamus. Et cor, quod vulnerauerat elatio ſuperbiæ, curet abiectio humilis vitæ.* Perfecta huius ſatisfactionis forma, præſens imago eſt.

Miraculoſa imago.

Miraculum patratum in femina ſanguinis fluxum patiente.

CVm vita humana tota annexa ſanguini ſit, & à ſanguine pendeat, qui cupit & petit à ſanguinibus liberari, non amat, ſed odit vitam & animam ſuam, implens id quod Chriſtus ait, vt homo ſibi ipſi inuiſus ſit: *Qui amat animam ſuam, perdet eam: & qui odit animam ſuam in hoc mundo, in vitam æternam cuſtodit eam.* Si ſpectes naturæ ordinem, id fieri nequaquam poteſt: ſublimi eſt opus virtu-

Ioan. 12, 25.

te,

te, vt quis concipiat odium in ſe, & ſibi inuiſus, Deo dignè ſatisfaciat. Ne perdas vitam, odio proſequere vitam: vt animam tuam cuſtodias, illam odiſſe oportet. Auguſtinus: *Magna & mira ſententia, quemadmodum ſit hominis in animam ſuam amor vt pereat, odium ne pereat. Si malè amaueris, tunc odiſti: ſi benè oderis, tunc amaſti. Felices qui oderunt cuſtodiendo, ne perdant amando.* Felix pœnitens, cui vita ipſa exoſa eſt, quoniam in Deum deliquit, & ductus ſuiipſius odio dicit, *Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ, & exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.* Mira petit, & hæc mira operatur pœnitentia, de qua Ephræm: *Peccatores pœnitentia immolat, ſed rurſus eos viuificat.* Ad hanc miraculoſam imaginem Pſal. 50, 16.

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui iam deſperatam feminam à fluxu ſanguinis liberaſti: da mihi virtutem contra hoſtes meos, contra luxum laſciuientis carnis & ſanguinis. *Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ, & exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.* Pſal. 50, 16.

AT-

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar mulieris fluxum ſanguinis patientis, exemplar opera mortificationis facientis.

I.

Imitatio feminæ à fluxu ſanguinis curata.

CVm caro ſerua, & anima iure ſuo domina ſit, inuerſus ordo eſt in homine peccatore, anima ſeruit, caro verò dominatur. Opus igitur eſt, vt cùm homo iam deſiit eſſe peccator, reſumat anima imperium ſuum, & caro, ſiue velit ſiue nolit, per ieiunia, cilicia, & alias exercitationes admonita, ani-
1.Cor.9, 27. mæ famuletur. Ne deeſſet officio ſuo caro, *caſtigo*, inquit Apoſtolus, *corpus meum, & in ſeruitutem redigo*. In hunc eumdem locum Iuſtinianus de Interior. conflict. cap.3. *Non orat beatus Apoſtolus carnis inſolentiam, & quàm importunè contra ſpiritum rebellis exiſtat. Ne igitur indignum indebitumque ſibi vndicaret imperium, caſtigatione prudenti, ſeruituti illam ſubigere ſatagebat*. Hæc caſtigatio tunc prodeſt ad ſatisfactionem, cùm valorem accipit ex Deo; & idcircò idem
2.Cor.2,6. Apoſtolus aſſerit, *Sufficientia noſtra ex Deo eſt*. Recurrat igitur ad Chriſtum, ad eius pedes ſe proſternat,

tangat

tangat fimbriam, hauriat virtutem vt carnem ſubiiciat, & per eius ſubiectionem iuſtitiæ diuinæ ſatisfacere queat.

II.

Contraria contrariis curantur, luxum igitur carnis & ſanguinis, vnde ortum peccatum habet, contrariis ſatisfactionis pœnis ac pœnitentiis cohibendum eſſe, declarat Concilium Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 8. *Proculdubiò magnopere à peccato reuocant, & quaſi quodam fræno coërcent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioreſque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitioſos habitus malè viuendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt.* Etenim, vt ait Ephræm agens de Pœnitentia: *Peccatum ſeminat paſſiones & perturbationes, & pœnitentia illas demetens, ſuperſeminat vitæ rationem laudabilem.* Carnis punitio.

III.

Delectatur diuina iuſtitia, cùm ſeipſum homo caſtigat. Inuita procedit in reos, inuita delinquentes punit ac plectit, & maximè gaudet, cùm Deo nihil aut parum relinquitur puniendum. Quamobrem agens Dauid de ſua ipſius punitione, dicit: *Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ.* additque deinde: *Et exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.* Benè Deo grata. Pſal. 50, 16.

Chryſoſtomus Homil.41. ad Popul. *A nobis vltionem ſumamus, ita placabimus iudicem.* Placabimus, & inſuper recreabimus. Similis ſibi Dauid eſt cùm ait Pſalmo 37, 4. *Non eſt ſanitas in carne mea*, hoc eſt, vt S.Baſilius notat, *Ego præueniens, nec expectans vt quiſquam externè corpus meum vlcere malo puniat, me ipſum caſtigaui, & meam carnem, per quam peccatum admiſi, flagellis tradidi, me puniendo multiſque modis caſtigando.*

I V.

Sit auſtera. Cùm hœdus in ſacris Litteris Symbolum ſit peccatoris, Deuter. cap.14,21. lex illa promulgata eſt. *Non coques hœdum in lacte matris ſuæ.* Iſidorus in hunc locum: *Hœdus hîc ſub peccatoris figura introducitur. Proinde peccans non eſt coquendus in lacte matris ſuæ, id eſt, non purgandus mediocribus tenerrimiſque Eccleſiæ diſciplinis, ſed auſterioribus præceptis eius ſunt excoquenda peccata, cuius magna ſunt crimina, vt qui per laſciuiæ blandimenta ſe perdidit, fortiori diſciplina ſe redimat.* Si noueris te punire, noueris te redimere.

V.

Sit humilis. Humanæ mortis impetu corpus terrenum cadit, cæleſtis reſurgit ſpiritus. Mortificatio noſtra carnis depreſſio eſt, & animæ reſurrectio. Ad carnis humiliationem incitat nos Apoſtolus, cùm dicit, *Mortificate membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram.* Ad reſurrectionem

Coloſ.3,5.

rectionem ſpiritus nos hortatur, cùm ait: *Si conſurrexiſtis cum Chriſto, quæ ſurſum ſunt quærite, quæ ſurſum ſunt ſapite, non quæ ſuper terram.* Corpus igitur deprimatur, vt ſpiritus ſuſcitetur; caro pœnitentiis retundatur, vt anima reuiuiſcat. Via & arte humiliationis Dauidis ſpiritus aſſurrexit; aſſurrexit & anima mulieris patientis ſanguinis fluxum, eriget etiam ſe ſpiritus pœnitentis, ſi nouerit ſe exercere, ſi nouerit ſe humiliare. *Qui ſe humiliat, exaltabitur.*

Coloſ. 3, 1.
Matth. 23, 12.

VI.

Sanguis origo peccati carnalis eſt, vt monet Auguſtinus in hunc Pſalmum, & oportet vt non ſolùm peccatum per Confeſſionem tollatur, ſed etiam eius radix & origo reſcindatur. Non tollitur omnino arbor, ſi radicitus non euellatur. Si ramos ſecueris, & truncum abſtuleris, maneant tamen infixæ terræ radices, illæ haud dubiè pullulabunt. Radix & origo peccati ſanguis eſt; in Confeſſione ramos & truncum ſuſtuliſti, neceſſe eſt vt iam per ſatisfactionem ſanguinis radicem euellas, ne commiſſa & iam remiſſa peccata reuireſcant. Satis benè monet Eccleſiaſticus cap. 9, 12. *Cum aliena muliere ne ſedeas omnino, nec accumbas cum ea ſuper cubitum, & non alterceris cum illa in vino, ne fortè declinet cor tuum in illam, & ſanguine tuo labaris in perditionem.* Sanguis

Sanguis origo peccati.

principium ruinæ eſt, & qui ſibi ab illo non cauet poſt confeſſionem, rurſus cadet. Benè ſibi conſulit pœnitens, cùm per ieiunia & alias exercitationes ſibi bellum indicit, ac dicit, *Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ.* Magnum hoc teſtimonium acceptæ iuſtificationis. Rogat enim Baſilius Regula 296. *Quomodo certa reddatur anima, quòd repurgata ſit à peccatis?* Reſpondet: *Si præſtiterit mandatum Apoſtoli dicentis, Mortificate membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram.*

Pſal. 50, 16.

Coloſ. 3, 5.

VII.

Imitatio in ægritudine.

Ezechias ægrotabat, cumque confeſſionis ſuæ virtute ſalutem ſibi comparaſſet, cogitauit de danda ſatisfactione, quam & optimam eſſe cenſuit, ſi carnis mortificationem adiungeret. & quidem adiunxit, *Domine vim patior, reſponde pro me. Quid dicam, aut quid reſpondebit mihi, cùm ipſe fecerit? Recogitabo tibi annos meos in amaritudine animæ meæ.* Hæc animæ amaritudo mortificatio eſt, quam ſponte ſua ſuſcepit Ezechias, dum eamdem vim pateretur, quam patiebatur Euangelica illa femina, & quam in ſe expertus clamabat Rex. *Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ, & exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.*

Iſai. 38, 14.

Pſal. 50, 16.

Audi

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti curantis ſanguinis fluxum, exemplar Confeſſarij.

I.

CHriſtus comprimebatur à turba, cùm fluxum ſanguinis patiens femina fimbriam eius tetigit, & ſanata eſt. Confeſſarius pœnitentiis coarctatus & compreſſus, Chriſtum ipſum agit, & dicit: *Apparuit gratia Dei ſaluatoris noſtri omnibus hominibus, erudiens nos, vt abnegantes impietatem & ſæcularia deſideria, ſobriè, iuſtè, & piè viuamus in hoc ſæculo.* Hæc Paulus, hæc Confeſſarius, qui & ſe nouerat comprimere, nouerat ſe punire. *Caſtigo*, inquit, *corpus meum, & in ſeruitutem redigo.*

Imitatio Chriſti curantis ſanguinis fluxum.

Tit. 2, 11.

1. Cor. 9, 27.

II.

Accidere interdum ſolet, vt vacans quis audiendis excipiendiſque confeſſionibus, tantum habeat concurſum pœnitentium, vt ab illis comprimatur & obruatur, & in tanta multitudine vna anima reperiatur, quæ paſſionibus carnis & ſanguinis bellum indicat, & quæ ſola nouerit de ſe triumphare. Cùm hoc accidit, exiſtimet Confeſſarius ſe locum tenere Chriſti, qui cùm à numeroſa turba opprimeretur, in tanto numero vna ſolùm mulier extitit, quæ tan-

gens fimbriam ſanitatem recepit, & fluxum ſanguinis, quem patiebatur, repreſſit.

III.

Spiritus ſanctus carnem & ſanguinem odit, & recuſat ibi eſſe vbi caro & ſanguis regnant. Teſtatur hoc ipſum Deus, cùm ait, *Non permanebit ſpiritus meus in homine in æternum, quia caro eſt.* Cùm ita ſe res habeat, ſapienter Chriſtus Spiritum ſanctum carnis & ſanguinis hoſtem Confeſſariis largitus eſt, vt partes Spiritus ſancti agant, & cauſam eius pro virili tueantur. Tuentur, cùm pro ſalute animæ ſuæ contra carnem & ſanguinem pugnant. Tuentur, cùm huiuſmodi militiæ ſtrenuos milites quærunt, & quos habent pœnitentes, eidem adſcribunt militiæ, vt hoſtes ſibimet exiſtant. In hoc bello dux militum, ductor pœnitentium debet eſſe Confeſſarius: fuit & Chriſtus, quem mulier illa ſecuta eſt, & eius inhærens veſtigiis, veſtis fimbriam oſculata, de proprio ſanguine incruentam victoriam reportauit. Quòd ſi, dum te ipſum vincis, & victoriam tuiipſius proſequeris, aliquis intercurrat, & conetur ab incepto propoſito deterrere, memineris eiuſdem Chriſti, qui paſſionis ergô Ieroſolymam aſcendebat, & cùm retardare eum Petrus vellet, in ipſum grauiter inuectus eſt. *Vade*, inquit, *poſt me ſatana,*

Geneſ. 6, 3.

Confeſſarius dux eſt.

Matt. 16, 23.

tana, ſcandalum es mihi: quia non ſapis ea quæ ſunt Dei, ſed ea quæ hominum.

IV.

Contingere ſæpè ſolet, vt diuturnum morbum patiens Medicos plurimos conſulens, oleum & operam perdat, nec remedium inueniat, & tandem bonâ fortunâ ſuâ, cùm minùs cogitet, in Medicum incidat, cuius ope à morbo ſuo recreetur & liberetur. Accidit hoc mulieri fluxum ſanguinis patienti, quæ impenderat fortunas ſuas, vt conduceret Medicos ſibi, quorum medica arte curaretur. Defecit ars Medicorum, defecit pecunia ægrotantis, & ipſa mendica reddita eſt. Venit ægra miſera ad Chriſtum, tetigit fimbriam, curata eſt, ſanata eſt. Felix femina, quæ Medicum ſalutis inuenit, & eius opera vſa conualuit. Accidit hoc ipſum pœnitenti, qui rudes & indoctos Confeſſarios frequentare ſæpè ſolet, & poſt eorum vſum & conſilium in veteri ſtatu manet. Perdidit oleum & operam. Prouidet tandem Deus, vt in ſpiritalem, ſapientem & doctum incidat Confeſſarium, cuius ope reſipiſcat ac conualeſcat. Felix pœnitens eſt, felix & Confeſſarius: ille, quia ſalutem accepit; iſte verò, quia dedit, & officio ſuo ſatisfecit.

Felicitas eſt in Confeſſario.

V.

V.

Oportet, vt pœnitens bonam de Confessario suo habeat opinionem & existimationem, qualem de Christo descripta iam mulier habuit. Dixit mulier: *Si tetigero tantùm vestimentum eius, salua ero.* Hæc fides quantum illi profecerit, ostendit Christus cùm ait, *Fides tua te saluam fecit.* Bonam de se Confessarius opinionem acquirit, cùm mortificationem Christi portat in corpore suo. Bonum sibi nomen comparant milites, cùm hostes strenuè oppugnant & expugnant. Hostis sibimet Confessarius est, seipsum oppugnet & expugnet, vt bonum nomen non solùm apud Altissimum, sed etiam apud homines obtineat. *Apostolici* enim (inquit Hieronymus Epistola 14. ad Celantiam) *& præcepti est, & exempli, vt habeamus rationem non conscientiæ tantùm, sed etiam famæ. Non superfluum & à fructu vacuum, gentium magister hoc docet: vult enim etiam extraneos ad fidem homines per fidelium opera proficere, vt religionem ipsam religionis disciplina commendet. Et ideò sicut luminaria in mundo lucere nos iubet in medio nationis prauæ & peruersæ, vt incredulæ mentes errantium, ex nostrorum actuum lumine, ignorantiæ suæ tenebras deprehendant.* Itaque Confessarius, cùm Iudex sit, & Christi vicarius, mortificationem eiusdem in corpore suo gerere debet.

Matth. 9, 21.

Bona Confessarij opinio.

Philip. 2, 15.

VI.

VI.

S. Augustinus Serm. 94. de Tempore: *Audiant ergo iudices terræ, corpus castigent, libidines frænent, ament sapientiam, vincant concupiscentiam. Et vt hoc faciant, erudiantur. Hæc est autem summa eruditionis, seruire Domino, & exultare ei cum tremore. Exulta ergo ei, & non tibi. Ei à quo es quod es; non solùm quòd homo es, sed etiam quòd iustus es.* Excitent reos suos, vt similia ipsi præstent. Benè Iustinianus Sermone de Ramis palmarum: *Admonentem Apostolum audi. Obsecro vos, fratres, per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Obsecro corpus exhiberi in laboribus, in ieiuniis, in vigiliis, in fame & siti, in frigore & nuditate, vt esse valeat hostia viua, sancta, Deo placens, atque perfecta. Nouerat excellentissimus Doctor, quàm petulanter aduersus spiritum lasciuiat corpus, quantumq́ue virtutis renitatur bono, si absque pœnitentiæ eruditione permaneat, propterea hortatur, vt sub temperantiæ coërceatur iugo, ipsiusq́ue immoderata refrænetur voluptas, ne sibimet ruina efficiatur & animæ.* Accedit Gregorius in Psalmum quartum Pœnitentialem, & vices agens Confessarij, dicit: *Admonemur in hoc Psalmo, carnales cupiditates restringere, & de Dei misericordia numquam desperare. Quisquis ergo desperans de venia agere pœni-*

Mortificatio.

Rom. 12, 1.

tentiam dubitat, Dauid pœnitentiam in animum reducat. Audiamus & nos Dauid clamantem, & nos clamemus; gementem, & congemiſcamus; flentem, & collacrymemur; correctum, & collætemur. Clamat Dauid, *Libera me de ſanguinibus*: clamemus & nos non ſolùm vocibus, ſed etiam gemitu, fletu, & lacrymis, quibus æternum gaudium emamus & acquiramus.

Compareant, in anima pœnitentis, imago hominis muti; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti os eius aperientis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR SATISFACTIONIS ET ORATIONIS. *Marc. 7*

Mutus ſanatus, et à Christo vocem accipiens.

DAVID ORANS, ET SATISFACIENS.

Domine, labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam.

IMAGO TRIGESIMATERTIA EXPLICATA.

CVM misericordia, carnis refrænatio, & oratio creditori Deo ſatisfaciant, poſtquam Dauid miſericordiam, & ſui ipſius punitionem Deo pro extinguendo debito reddidit, addit deinde orationem, & diuinam laudationem. *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* Pſal. 50, 17. Deus orandus, Deus oratione & laudatione placandus eſt, & idcircò Confeſſarius pro pœnitentia debitoribus Dei ſemper preces & orationes iniungit. Peccatum claudit, ac comprimit ora peccatorum, ne preces & laudes offerant maieſtati diuinæ: Chriſtus verò poſt impenſam abſolutionem aperit & laxat ora mutorum, dicitque pœnitenti, *Ephpheta, quod eſt adaperire.* Marc. 7, 34. Loquitur pœnitens, loquitur mutus. *Solutum eſt vinculum linguæ eius, & loquebatur rectè.* addo gloſſam venerabilis Bedæ: *Quod tunc in vno carnaliter factum eſt, quotidie fit in conuerſione Gentium, vt tacentia ora ad laudem Dei laxentur.* Laxantur à Chriſto, cuius eſt aperire ora mutorum, & linguarum vincula ſoluere, vt ſacrificium laudationis & orationis immolent

ſuo liberatori : agenſque de Pœnitentia monet hoc ipſum Ephræm , & ait : *Frequenter propter ſumptus aliqui in lege recuſabant ſua enuntiare peccata , fiebatque occaſio mali parſimonia ſacrificij , victimæque inopia , ſed ademit hoc Christus adueniens, dans pœnitentiam, quæ ſacrificium eſt ſine ſumptu.* Sacrificium ſine ſumptu, eſt oratio & laudatio diuina.

Miraculoſa imago.

Miraculum in homine muto patratum.

MVtus erat Zacharias , non defectu naturæ humanæ , ſed vitio incredulitatis ſuæ, quod commiſit , cùm cæleſtibus oraculis fidem debitam non adhibuit. Peccatum loquelam abſtulit, reſtituit gratia, vt orando Deum, & laudando ſummam Dei miſericordiam , pio condonato-
Luc.1,68. ri ſuo ſatisfaceret ; quod & fecit , cùm cantauit : *Benedictus Dominus Deus Iſraël : quia viſitauit , & fecit redemptionem plebis ſuæ.* Hoc miraculum operatus eſt Chriſtus Dominus in homine , quem in Euangelio ſanauit , & operatur nunc in Dauide pœnitente: qui cùm ſit mutus , petit , orat , ac ſimul loquitur,
Pſal.50, 17. *Domine labia mea aperies , & os meum annuntiabit laudem tuam.* Nemo diffidat tanti huius beneficij participem ſe futurum, ſi Chriſtum ſonet, & Chriſtum apud Deum Patrem, more Zachariæ, loquatur. Satis

tis

tis opportunè Ambrosius lib. 1. de Virginitate prope initium, *Quòd si nomen filij*, inquit, *addidit patri vocem, ego quoque desperare non debeo, quin vocem, licet mutus, accipiam, si loquar Christum.* Si quis pœnitens more Sacerdotis Zachariæ Christum loquatur, & ipse Sacerdos est qui offert sacrificium laudis, cùm dicat citatus Ephræm, *Ipse sibi populus in Ecclesia Sacerdos quonam modo efficitur, quia conscientiam habet pro sese sacrificium offerentem. Ex corde orat, & ipse pro se ipso Dominum placat.* Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste magne, qui mutorum linguas aperis, vt te orando & te laudando pro debitis suis satisfaciant: vt & ego debitam faciam tibi compensationem, *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* Psal. 50, 17.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar muti loquentis, exemplar orantis pœnitentis.

I.

Imitatio muti loquentis.

PVlchrum acceptæ gratiæ ſignum eſt, cùm preces & ſupplicationes ſatisfactorias Deo pœnitens offert. Benè & verè in Apologia Dauid capite 17. ſcribit Ambroſius: *Os peccatoris Deus claudit, ne iuſtitias loquatur Dei; iuſti aperit, vt loquatur.* Cùm in ſtatu peccati iaceres, mutus eras, & luebas dignas pœnas; iuſtus es redditus, ſolutum eſt vinculum linguæ, vt dignos pœnitentiæ fructus rectè loquendo, orando, & Deum laudando feras. Ferebat quidem fructus, & quidem perpetuos Dauid, cùm dicat Pſalm.114,2. *In diebus meis inuocabo.* Super quem locum Baſilius, *Nos autem*, inquit, *vna orantes die vel hora, breuem aliquam ſuper peccatis noſtris triſtitiam paſſi, quieſcimus, quaſi iam pro malitia noſtra æqua menſura ſatisfecerimus: at hic ſanctus confeſſionem ſe omni vitæ ſuæ tempori commenſuratam oſtenſurum dicit: In omnibus diebus vitæ meæ inuocabo.*

II.

Neceſsitas orationis.

Non ſufficit bona confeſſio, requiritur etiam oratio, cùm Cyprianus Serm. de Lapſis ita concluſerit: *Dominus orandus eſt, Dominus noſtra ſatisfactione placandus; orare oportet impenſiùs, & rogare.* Nulla melior expiatio, quàm illa confeſſio Dauidica: *Delictum meum cognitum tibi feci, & iniuſtitiam meam non abſcondi.*

Pſal.31,5.

abſcondi. Dixi : Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam Domino , & tu remiſiſti impietatem peccati mei. Viden' Confeſſionem cum peccati venia & remiſſione coniunctam ? Aduerte quid ſtatim addat : *Pro hac orabit* Pſal.31,6. *ad te omnis ſanctus in tempore opportuno* : pro hac, inquam , remiſſa & condonata impietate omnis homo iuſtificatus & ſanctificatus orabit, vt precum & orationum ſolutione , quod reliquum eſt debitum, extinguat.

III.

Nihil charius , quàm quod precibus apud homines emitur ; ſecùs verò accidit apud Deum , qui reſerat labia , ac preces donat, quibus ipſum rogare & placare debeamus. Bonus Deus eſt, qui verba ſacræ abſolutionis Confeſſario tuo præbet , vt à peccatis abſoluat. Bonus Deus, qui & libellos tibi ſupplices dictat & format , quibus eidem Deo præſtes ſatisfactionem. Si Princeps , apud quem agitur de remiſſione iniuriarum , ſupplicationes ſibi faciendas componeret , de felice ſucceſſu dubitatio nulla foret. Nec dubitandum , gratam Deo futuram eſſe orationem pœnitentis , allaturamque remiſſionem pœnæ debitæ, cùm precum & orationum Deus ipſe auctor exiſtat. *Donum Dei oratio.*

IV.

Oratio conuenit cum columba Noë. Pœnitentis oratio cum myſtica illa columba, quam Noë miſit ex arca, magnam habet conſonantiam, quemadmodum titul. de Pœnitent. cap.5. Bonauentura commemorat. *Sicut enim illa denuntiauit pacem, & iam ceſſaſſe diluuium; ſic oratio denuntiat pœnitentiam, reconciliationem, & veniam peccatorum. Et ſicut columba illa portauit ramum oliuæ; ſic oratio ramum diuinæ gratiæ. Et ſicut columba habet duplicem alam; ſic oratio habet duplices alas, ſcilicet ieiunium & eleëmoſynam. vnde dicitur: Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ?* (Pſal.54,7.) Inſtar columbæ Dauid gemit in oratione ſua: *Domine, ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus.* (Pſal.37, 10.) Habet columbina eius oratio duas alas, miſericordiæ vnam, mortificationis alteram. Miſericordiæ alam, dum canit, *Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur;* (Pſal.50, 15.) mortificationis alam, quia petit, *Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ.* (Pſal.50, 16.) Myſtica igitur columba eſt oratio pœnitentis, quæ nuntiat peccatorum diluuium iam ceſſaſſe, cælumque iam ſerenum refulſiſſe.

V.

Oratio Chriſtum ſonat. Quid ſitibundus quærit? potum. Quid famelicus appetit? cibum. Quid mutus deſiderat? verbum. Verbum Chriſtus eſt, & ſiquis ſupplicans in oratione

tione præter iſtud verbum quærat, non benè orat. Audiendus Bernardus Serm. vlt. in Cantica. *Vnum eſt enim, alioquin non rectè oras, ſi orando præter Verbum aliquid quæras, quoniam in ipſo ſunt omnia. Ibi remedium vulnerum, ibi ſubſidia neceſſitatum, ibi reſarcitus defectuum, ibi profectuum copiæ, ibi denique quidquid accipere vel habere hominibus expedit, quidquid decet, quidquid oportet.* Qui mutus fuit in peccatis, verbum quærit, & ait, *Domine labia mea aperies.* Chriſtum ſonet, vt benè laudet & oret, & orando & laudando reſarciat pœnæ damnum, quod virtute abſolutionis ablatum adhuc non erat. Peropportunè hortatur Iuſtinianus Serm. de Euchariſtia: *Diuinæ, quantum vales, intende laudationi. Ipſa eſt, vnde pro tuis poteſt delictis ſatisfacere.*

VI.

Rex Ezechias Deo gratus, compenſare cupiens beneficium ſanitatis acceptum, fudit preces & orationes. *Sicut pullus hirundinis ſic clamabo, meditabor vt columba.* Concludit tandem: *Pſalmos noſtros cantabimus cunctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini.* Hæc muti hominis ſanati digna ſatisfactio eſt, & hanc exigit ab eo Deus, cui ſalutem impertiuit. Clamet ſicut hirundinis pullus, meditetur vt columba, pſalmos in honorem Dei canat, cantet, & dicat:

Imitatio in ægritudine.

Iſai. 38, 14.

cat: *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.*

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Chriſti ſanantis mutum, exemplar Confeſſarij.

I.

Imitatio Chriſti hominem mutum ſanantis.

CHriſtus dat muto loquelam, vt fundere preces queat; & Confeſſarius, cùm iniungit orationes, aperit os pœnitentis, vt Deum laudet & oret. Præſcribit recitandas preces, quibus præter meritum pœnitentis accedit meritum Chriſti ſatisfacientis, vt ſpeciali ac ſingulari eius virtute promoueantur. Nullas Confeſſarius preces, nullas orationes imponit, quas non deſignet & notet rubricâ Sanguinis Chriſti, qui præter communem morem & ordinem in datis & impoſitis ſupplicationibus, ſicut in aliis iniunctis pœnitentiis, vires ſuas exercet.

II.

Chriſtus cùm mutum ſanat, apprehendit eum ſeorſim, quaſi velit vt ille oret, & velit ipſe ſimul orare. Et quidem orat; ſcribit namque Euangeliſta: Marc.7, 33. *Et apprehendens eum de turba ſeorſim, miſit digitos ſuos in auriculas eius, & expuens tetigit linguam eius, & ſuſpiciens in cælum ingemuit.* Confeſſarius tunc tempo-

ris

ris Christum refert, cùm remotum à turba suum poenitentem habet, & antequam illum soluat, orationem illam præmittit: *Dominus noster Iesus Christus te absoluat* : & cùm impensam iam absolutionem subsequitur eiusdem Sacerdotis supplicatio: *Passio Domini nostri Iesu Christi, & merita beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum sint tibi in remissionem peccatorum.* Præit Sacerdos oratione poenitentem, vt qui loco poenitentiæ preces & orationes imponit, ipse dux sit & magister, ducat & doceat poenitentes suos orare. Præcedit ac subsequitur absolutionem oratio, ne illa sola & solitaria incedat, sed honorata & comitata procedat.

Præit in oratione Confessarius.

III.

Pertinet huc exhortatio Iacobi Apostoli cap. 5, 16. *Charissimi, confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, vt saluemini. Multum enim valet deprecatio iusti assidua. Elias homo erat similis nobis passibilis, & oratione orauit, vt non plueret super terram, & non pluit annos tres, & menses sex. Et rursum orauit: & cælum dedit pluuiam, & terra dedit fructum suum.* Hortatur Iacobus in primis, vt & poenitens suam faciat confessionem, Confessarius illam excipiat, & deinde mutuò se Deo commendent, vt mutuæ orationis virtute salutem adipiscantur. Conueniant ergo inter

Mutua poenitentis & Confessarij oratio.

se Sacerdos simul & pœnitens, vt alter pro altero oret, alter alterius causam apud Deum agat, exemplo Prophetæ Eliæ, qui non tam sibi quàm aliis oratione sua prouidit.

3. Reg. 18, 42.

I V.

Confessarius in cælum oculos erigat.

Christus oculos in altum sustulit, & gemitum edidit, cùm mutum istum sanauit. Lingua orauit, cùm ingemuit; orauit oculis, cùm cælum ipse suspexit. Pulchra est oris, pulchra oculorum oratio. Vna & altera Dauid vsus est, cùm ait: *Defecit in salutare tuum anima mea, & in verbum tuum supersperaui. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum, dicentes: Quando consolaberis me?* Habent dictionem suam oculi, habent & orationem. Hanc orandi artem Christus docuit, exercuit, & exercere voluit Confessarios, quorum munus est ad orandum pœnitentes suos excitare, vt cum ipsis gementes, & cælum simul aspicientes, Deo & cælo pro commissis offensis satisfaciant.

Psal. 118, 81.

V.

Gemat.

Christus cùm ingemuit, emisit ex ore spiritum, cuius consortes ac participes posteà fecit Apostolos & Confessarios, vt scirent se Spiritum sanctum accepisse, qui docet cum gemitu orare pro salute pœnitentium. Orabat, & simul gemebat Paulus, cùm dicebat:

dicebat : *Similiter autem ſpiritus adiuuat infirmitatem* Rom.8,26.
noſtram : nam quid oremus , ſicut oportet , neſcimus : ſed ipſe ſpiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Loquitur Paulus, doctus à Spiritu ſancto, in quem cadere gemitus nequit, ſed gemendi exercet magiſterium, quo ducti miniſtri prædicationis & confeſſionis pro ſua & ſuorum ſalute orant ſimul & gemunt.

V I.

S. Auguſtinus lib. de Vera & falſa pœnit. cap.20. *Oret, vt adiuuet.*
Adiuuet pœnitendo, orando, & ſemper eum iuuet leniendo, ſpem promittendo, eleëmoſynas faciendo, & cetera bona pro eo agendo; conſolando, & ſi opus fuerit increpando: doceat loquendo, inſtruat operando. Sit particeps laboris, qui vult fieri particeps conſolationis. Nulla maior conſolatio eſt, quàm ea quæ pertinet ad conſcientiam : tam nobilis ac ſublimis conditionis eſt, vt non habeat ſimilem in terris, ſed in cælis quærenda ſit. Cæleſti quidem gloriæ conformis eſt, ac proinde de ſe Paulus affirmat, *Gloria noſtra hæc eſt, teſti-* 2. Cor.1, 12.
monium conſcientiæ noſtræ. Hinc efficitur, vt quemadmodum ſupernæ Sanctorum beatitudinis conſortes non habentur, nec ſunt, qui participes laborum & tribulationum non fiunt; ſic etiam Confeſſarij in gloria ſanctæ conſcientiæ pœnitentium non commu-

communicent, niſi priùs ſe ſocios adiungant, & viam patiendi, & ſatisfaciendi communem ingrediantur & proſequantur. Pulchrè quoque S. Gregorius Nazianzenus, *Habes*, inquit, *medicinæ regulam. Chriſti diſcipulus es mitis & humani, infirmitateſque noſtras portantis. Benignum illum & humanitate præditum agricolam imitare, Dominum adhuc precare, ne infructuoſam & inutilem ficum excidat, atque odio habeat, verùm conuertat, & curet, & ſtercus iniiciat, hoc eſt eam correctionem, quæ peccati confeſſione & manifeſtâ pudefactione, atque ignominioſiori vitæ ratione conſtat. Quis ſcit an mutabitur, ac fructum feret, Ieſumque à Bethaniâ redeuntem alet?*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Petri plorantis; in ſpiritu Confeſſarij, imago Chriſti eum reſpicientis.

Reſpice in ſimilitudinem picturæ.

IMA-

EXEMPLAR INTERIORIS SATISFACTIONIS. *Matt. 26.*

Petrus amarè flens, cor suum amarum offerens.

DAVID CÆTERA SACRIFICIA RESPVENS, ET COR OFFERENS.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique. &c.
Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum Deus non despicies.

IMAGO TRIGESIMAQVARTA EXPLICATA.

AVGVSTINVS lib.50.Homiliarum Homil.50. *Non sufficit pœnitenti mores in melius mutare, & à malefactis recedere, nisi & de iis quæ malè facta sunt, satisfaciat Domino per pœnitentiæ dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti cordis sacrificium.* Quamobrem pœnitens Dauid, vt impleat officium suum, satis sapienter adiecit: *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique, holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo, spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.* Respexit Iesus pius ac clemens Simonem, postquam ab ipso defecit. *Et egressus foras* Petrus, *fleuit amarè*, vt fletibus ac lacrymis suis testaretur, de corde amaro & afflicto se dignum Deo facere sacrificium. Cor contritum & humiliatum mœsti & afflicti Petri non despexit, qui tam benignè & amanter illum respexit. Hic idem Apostolus est, qui dixerat paulò antè, *Ecce nos reliquimus omnia.* Rebus omnibus renuntiauit, nec quidquam sibi reseruauit, quod pœnitens Deo posset post negationem offerre. Cùm auro & argento careret, dicere licuit Pe-

Psal.50, 16.

Matth.26, 75.

Matth.19, 27.

Actor. 3, 6. tro: O Christe sancte, *argentum & aurum non est mihi, quod habeo hoc tibi do*, spiritum tribulatum & afflictum, *cor contritum & humiliatum Deus non despicies.* Benè Basilius in Psalm. *Proprium est hominum prudentium in peccatis & rebus turpibus erubescere, & conscientiæ stimulis tangi, & humiles se reddere.* Proprium quoque est hominum verè pœnitentium, continuis lacrymis ac fletibus pro delictis more Petri satisfacere. Eapropter, vt ait Gregorius 3. Parte Pastoral. cap. 300. *admonendi sunt, qui peccata deplorant operum, vt consummata mala perpetuo diluant lamento, ne plus adstringantur in debito perpetrati operis, & minùs soluant fletibus satisfactionis.*

Miraculosa imago.

Miraculum in Petro pœnitente patratum.

PEtrus Apostolus non solùm in statu iustitiæ, sed etiam in peccati sui commissione lapis erat. Cùm non semel tantùm, sed etiam tertiò negauerit, ita obduruit, vt duro saxo similis videretur. Cùm sic obduruisset, respexit Iesus lapidem, respe-
Matth. 26, 75. xit Petrum, & egressus foras fleuit amarè. Illustre sanè miraculum maius & excellentius illo quod Deus operatus est, cùm è deserti petra dulces illas
Psal. 80, 17 aquas eduxit. *De petra melle saturauit eos.* Quòd si sub illo petræ miraculo latebat sacrificium altaris, sub

ſub amaris Petri lacrymis grata Deo patet hoſtia, gratum Deo ſacrificium. *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus.* Qualis hæc hoſtia ſit, patet ex iis quæ aſſerit Cyrillus in cap. 6. Leuitic. *Hæc eſt lex hoſtiæ peccati; in loco, quo iugulantur holocauſta, occident, & id quod peccati eſt coram Domino, Sancta ſanctorum ſunt. Vide quàm multa miſericordia & benignitas Dei eſt, vt vbi holocauſtum iugulatur, ibi etiam hoſtia, quæ pro peccato eſt immolari iubeatur: vt ſcilicet intelligat ſe qui peccauit, & pœniteat conuerſus ad Dominum, & contribulati ſpiritus hoſtiam iugulat, in loco iam ſancto ſtare, & ſociari iis, qui pertinent ad Deum.* Ad hanc miraculoſam imaginem

Pſal. 50, 18.

Leuit. 5.

Oratio noui Dauidis.

DEus, cui placuit pœnitentis & ſatisfacientis Petri cor contritum & afflictum, placeat & meum: alter Petrus ego ſum in delinquendo, idem tu ipſe es in abſoluendo, remittendo, & acceptando hoc vnicum ſacrificium. *Quoniam ſi voluiſſes ſacrificium, dediſſem vtique, holocauſtis non delectaberis. Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.*

Pſal. 50, 18.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ: Exemplar Petri amarè flentis, exemplar spiritus contribulati & humiliati.

I.

Imitatio Petri amarè flentis.

GRegorius lib.9. Moralium, versans illa verba Iob cap.9,28. *Sciens quòd non parceres delinquenti*, instat: *Si delinquenti non parcitur, quis ab æterna morte eripitur, cùm à delicto nemo mundus reperitur? An pœnitenti parcit, & delinquenti non parcit? Quia cùm iam delicta plangimus, nequaquam iam delinquentes sumus. Sed quid est, quòd Petrus, cùm negat, respicitur, & Redemptoris negati respectu ad lacrymas vocatur? Quid Paulus, cùm Redemptoris nomen in terra conaretur exstinguere, eius verba de cælo meruit audire? Sed tamen culpa in vtroque punita est: quia & de Petro, teste Euangelio, scriptum est, Recordatus est Petrus verbi Jesu, quod dixerat, & egressus foras fleuit amarè; & de Paulo hæc eadem, quæ hunc vocauit, Veritas, dicit, Ego ostendam ei quanta eum oporteat pro nomine meo pati. Delinquenti ergo Deus nequaquam parcit, quia delictum sine vltione non deserit.*

Matth.26, 75.

Act.9,16.

II.

II.

Auguſtinus in illud Pſalmi, *Voluntariè ſacrificabo tibi*, in hanc formam philoſophatur: *Si cogereris offerre Domino Deo tuo ſacrificium gratum illi & acceptum, ſicut anteà vouebantur ſacrificia in vmbra futurorum, fortè non inuenires in grege tuo placitum taurum, in capris hircum aræ Domini dignum; & non inueniens, ſatageres quid faceres, & diceres fortè Deo: Volui, & non habui. Ipſum voluiſſe, laudaſſe eſt: non enim verba à te quærit Deus, ſed cor. Cor contritum & humiliatum Deus non deſpiciet.* Sacrificium voluntarium.

III.

Idem Auguſtinus Sermone 3. de Natali Domini: *Sunt multi qui vouent, alius pallam, alius oleum, alius ceram ad luminaria noctis, alius vt vinum non bibat per aliquot annos, alius vt ieiunia certo tempore faciat, alius vt carnes non comedat. Non eſt iſtud votum optimum, & perfectum. Adhuc melius volo. Non eligit Deus nec ſpeciem tuam, nec oleum tuum, nec ieiunium tuum: ſed hoc quod in te hodie redemit, ipſum offer, hoc eſt, animam tuam. Et ſi interroges me, Quomodo animam meam, quam ipſe habet in poteſtate, offeram? Et ego reſpondebo tibi, quomodo. Moribus ſanctis, cogitationibus caſtis, operibus fructuoſis; auertendo à malo, & conuertendo ad bonum.* Sacrificium animæ.

IV.

IV.

Sacrificium contriti cordis.

Isidorus in Exhortat. ad Pœnitent. agens Petrum pœnitentem, dicit: *Audi Christe tristem fletum, amarumque canticum, quod perculsus & contritus modulatur spiritus, cerne lacrymarum fluxus.* Agens quoque Dauidem pœnitentem, & simul satisfacientem, ait: *Placita sit tibi, ô Domine, confessio oris mei, & pro munerum oblationibus, quas manu non offero, hunc contriti cordis mei fletum tibi sacrificium summitto, & hanc pœnitentiæ actionem pro acceptione, si mihi fuerit denegata, suspicito, quia & actio à te iniungitur, non acceptio demandatur.*

V.

Leuitic. 5, 11.

Cyrillus in cap. 7. Leuitic. *Sacrificium salutaris in oleo fieri iubetur, sacrificium verò pro peccato non fit in oleo: dicit enim, Non superponet oleum, cùm iam pro peccato est. Quod ergo pro peccato est, nec oleum lætitiæ, nec thus suauitatis imponitur.* Nec Dauid noster, nec Petrus sacrificio oleum infundunt. *Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies.* Sicut nec etiam in sua Confess. Bernardus, *Suscipe ergo Domine*, ait, *de mea misera vita residuum annorum meorum: pro his verò quos malè viuendo perdidi, quibus perditè vixi, cor contritum & humiliatum ne despicias. Dies mei declinauerunt, & perierunt sine*

Sacrificium spiritus contribulati.

ne fructu; impossibile est vt eos reuocem: sed placeat tibi, vt recogitem illos in amaritudine animæ meæ.

VI.

Nouit Rex Ezechias, quàm grata foret immolatio cordis mœsti, & oblatio amari spiritus, qui omissis victimis & sacrificiis, hoc vnum in statu ægritudinis suæ Deo salutis auctori consecrauit. *Domine, si sic viuitur, & in talibus vita spiritus mei; corripies me, & viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amarissima.* Hæc est summa amaritudo, quam intus Petrus sentiebat, cùm foras egressus est, & fleuit amarè. Hanc quoque experiatur ille, qui dignè confessus salutem recuperauit. Fleat amarè cum Petro, clamet cum Ezechia, *Ecce in pace amaritudo mea amarissima;* cum Dauide spiritum amarum immolet, ac dicat: *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique, holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.*

Imitatio in ægritudine.

Isai. 38, 16.

Audi Pater Pœnitentis: Exemplar Christi Petrum respicientis, exemplar Confessarij.

I.

Respexit Iesus Petrum, tetigit cor eius, & fleuit amarè. Respicit Christus pœnitentes per

Imitatio Christi Petrum respicientis.

Psal. 10, 4. Confeſſarios ſuos: *palpebræ eius interrogant filios hominum*, & penetrant eorum corda, vt intus affligantur, conterantur, & humilientur propter commiſſa delicta. Hoc pœnitentis ſacrificium per manus Confeſſarij oblatum Deo, Deo gratiſſimum eſt; præſertim cùm pater ſpiritum ſuum afflictum cum tribulato corde filij pœnitentis coniungit.

II.

Confeſſarius oſtendat ſe paratum ad mortem.

Reſpexit Ieſus Petrum, cùm pateretur, & ſeipſum pro ſalute Petri peccatoris immolaret, & tantum effecit, vt & ipſe Petrus de ſeipſo dignum Deo ſacrificium libaret & conſecraret. Reſpiciat Confeſſarius pœnitentem, paratus pro ſalute eius animæ vitam & ſanguinem fundere, ſi promouere velit confitentem, vt gratum de ſe holocauſtum Deo faciat, & dignè pro debitis pœnis ſatisfaciat.

III.

Affligat ſe pro pœnitente.

Reſpexit Ieſus Petrum, cùm & ipſe tribulatus eſſet, nec ita afflictus eſſet pro paſſione, quam ferebat, quàm pro peccato Petri, qui deliquerat ac defecerat. Tribulatus ſic & afflictus Chriſtus à Petro facilè obtinuit, vt pro delicto patrato affligeretur, & ipſe ſpiritum ſuum afflictum tribulatumque Deo offerret, & per iſtam oblationem dignam commiſſæ iniuriæ redderet compenſationem. Confeſſarius afflictus

flictus & tribulatus pœnitentem ſuum reſpiciat, & oſtendat vultu ſuo, quàm grauiter ſentiat iniuriam Deo illatam, & ſimul pœnam, cui propter commiſſum crimen pœnitens ſeipſum ſubiecit. Confeſſarius ita triſtis, ita mœſtus commouebit pœnitentem, vt animam tribulatam & afflictam Deo pendat, & debitum ſuum extinguat.

IV.

Reſpexit Ieſus Petrum, cùm iam pro delicto ipſius attereretur, & dum eum Petrus ſic attritum videt, motus eſt ad contritionem, & cordis contriti oblationem, quam fecit Deo gratam & acceptam ſolutionem. Reſpiciat Confeſſarius hominem reum, pro diuinis doleat, ac conteratur offenſis, vt pœnitentem ſuum alliciat ad habendam de commiſſis contritionem, & reddendam Deo dignam & iuſtam ſatisfactionem. *Doleat.*

V.

Reſpexit Ieſus Petrum, cùm totus humiliatus eſſet, venit in ſtatum humiliationis propter delictum Petri, quem ſic contemptus & deſpectus reſpiciebat. Cùm Petrum Chriſtus intueretur, inclinauit caput ſuum, ad cuius humiliationem & inclinationem, cor ſuum Petrus ſubiecit ac ſubdidit Deo, cui cordis humiliati & ſubiecti immolatio maximè pla-

Humiliet se. cet atque ſatisfacit. Præ ſe ferat Confeſſarius humiliationem, vt ſui exemplo moueat pœnitentem ſuum, ad hoc, vt humilem cordis ſui immolationem conficiat, ſoluat debitum, liber à debito maneat. Cùm Sacerdos dicere ſolet ex altari, *Humiliate capita veſtra Deo*, ipſe ſuum priùs caput deprimit, & ad eius exemplum adſtantes pariter caput inclinant. Confeſſarius, qui non capita, ſed corda humilianda Deo euulgat, cor ſuum ipſe priùs deprimat, ſequentur & pœnitentes.

VI.

Reſpexit Ieſus Petrum, cùm ſummo in eum amore arderet, & ad eius aſpectum fleuit amarè.
Ioan.18, 18. Frigus tunc temporis erat, hiems erat, cùm Petrus negaret, & quidem inſtigatus ab iis qui ſe ad prunas calefaciebant, nec tamen Petrus calebat, ſed frigeſcebat, quamuis ad ignem accederet. Tunc caluit, cùm Sol iuſtitiæ illum reſpexit, & cor eius congelatum in fletum lacrymarum reſoluit. Reſpice, &
Diligat pœnitentem. fac ſecundùm exemplar Chriſti, oſtende charitatis affectum, quo flagras in pœnitentem, ideò enim Spiritum ſanctum accepiſti, cùm factus eſt Confeſſarius, & qualis ſit diuinus Spiritus, audi Dauidem
Pſal.147, 18. canentem. *Flauit ſpiritus eius, & fluent aquæ.* Flabit Spiritus ſanctus, & fluent aquæ, fluent lacrymæ pœniten-

nitentium liquefactæ virtute amoris, quem Christus habuit in se, & in Petrum deriuauit, vt effectus iam Confessarius, expiatis & confessis dicat, & exhortetur, *Effundite coram illo corda vestra.* Psal.61,9.

VII.

S. Ambrosius Serm.46. *Respexit Dominus, & apertis oculis eius emendauit errorem. Rectè oculis emendat, quia scriptum est, Oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum. Ergo Petrus prorupit ad lacrymas, nihil voce precatus. Inuenio enim, quòd fleuerit, non inuenio quid dixerit. Lacrymas eius lego, satisfactionem non lego. Rectè planè Petrus fleuit, & tacuit. Lacrymæ, inquam, tacitæ quodammodò preces sunt. Veniam non postulant, & merentur: causam non dicunt, & misericordiam consequuntur. Nisi quòd vtiliores lacrymarum preces sunt, quia sermo in precando fortè fallit, lacryma omnino non fallit, sermo enim interdum non totum profert negotium, lacryma semper totum prodit affectum. Videte quantum fletus profuerit Petro. Antequam fleret, lapsus est; posteà quàm fleuit, erectus est: & qui ante lacrymas præuaricator extitit, post lacrymas pastor assumptus est, & alios regendos accepit, qui priùs se ipse non rexit.* Ecce dux & rector pœnitentium Petrus est, cuius regimine ductus in Psalm.129. Gregorius dicit Deo: *Tribularer, si non scirem misericordias tuas, Domine: tribulationibus*

Corrigat amanter.

Psal.33,16.

quippe cordis nostri remedium miserationis diuinæ occurrit, & contra diffidentiæ malum firmissimæ spei adhibet consolationem, promissionum diuinarum certa nobis præponens exempla, quibus peccantium salutem se malle asserit, quàm perditionem. Quorumdam quoque correctionem ad animum reducens, quos & si à statu rectitudinis error subruit, conditoris tamen gratia in melius reformauit. Ecce grauium delictorum mole obrutus, & de meritorum qualitate diffisus aspicio Zachæum, intueor Mariam, considero Petrum, in quibus miserationis diuinæ splendor apparuit, atque per eos spem veniæ peccantibus dedit.

Compareant, Christus in cruce satisfaciens, Dauid saluus è naufragio.

Eccli. 38, 28.

Saluus pœnitens *cor suum dabit in similitudinem picturæ* Christi crucifixi.

IMA-

EXEMPLAR PERFECTÆ SATISFACTIONIS.
Chriſtus extra portam Ieruſalem paſſus.

DAVID PLANE SATISFACIENS, ET PORTVM CAPIENS.
Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion. &c.
Tunc acceptabis ſacrificium iuſtitiæ, oblationes, et holocauſta:
tunc imponent ſuper altare tuum vitulos.

IMAGO TRIGESIMAQVINTA EXPLICATA.

XITVS acta probat: & actam pœnitentiam Dauidis probat exitus è mari, & simul ingressus in portum iuxta sanctam Ierosolymam, vbi Christus crucifixus est, vt nos à peccatis redimeret, ac nostris debitis satisfaceret. Restaurator omnium ruinarum Ierusalem Christus est: ipse est omnium animarum satisfactio atque redemptio, quam oblatam necessariò Deus acceptat. & propterea positus iam in portu concludit Dauid: *Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificentur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta; tunc imponent super altare tuum vitulos.* Coniungit oblationes suas cum sacrificio iustitiæ, quæ immolatio Christi est, vt Christo passo se conformet, & ex eo facta oblatio valorem accipiat & pretium, definiente hoc ipsum Concilio Tridentino sess. 14. capite 8. *Accedit ad hæc, quòd dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur.* Accedit & in sua Confessione Bernardus: *Quod nos debui-*

Psal. 50, 20.

buimus, tu ſoluiſti; quod nos peccauimus, tu luiſti; quod nos neglexsimus, tu ſuppleſti. Proficiat ergo nunc, Domine, & in extremis meis plenaria, imò ſuperflua ſatisfactio mors tua, & pretium inæſtimabile pretium fuſi Sanguinis tui.

Miraculoſa imago.

Miraculum in naufrago Dauide patratum.

SI naufragum Dauidem conſideres ex vaſta peccatorum abyſſo, debili tabulæ innixum, ſaluum & incolumem euaſiſſe, ſummum eſſe miraculum non inficiaberis. Cùm adhuc eſſet in mari, & cum fluctibus luctaretur, de ſalute ipſius deſperabatur.
Pſal.3,1. Fatetur hoc ipſe: *Domine, quid multiplicati ſunt qui tribulant me? multi inſurgunt aduerſum me. Multi dicunt animæ meæ: Non eſt ſalus ipſi in Deo eius.* Præter ſpem & expectationem illorum, *Tu autem Domine ſuſceptor meus es: gloria mea & exaltans caput meum.* Magnum portentum, magnum prodigium, vt quod impoſſibile cenſebatur, fieret omnino poſſibile. Ambroſius lib.2. de Pœnitent. cap.2. *Impoſſibile videbatur per pœnitentiam peccata dimitti: conceſſit hoc Chriſtus Apoſtolis ſuis, quod ab Apoſtolis ad Sacerdotum officia tranſmiſſum eſt.* Suſcipit ſuum naufragium Chriſtus, & vt plenè ſatisfaciat, mirabiliter patitur ac moritur. Bonauentura in Soliloq. *Vide nunc, ô ani-*

ma

ma mea, & diligenter considera mira & inaudita prodigia, quæ fecit Dominus super terram. Deus illuditur, vt honoreris; innocens flagellatur, vt consoleris; iustus crucifigitur, vt libereris. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

RESpice, æterne Pater, in faciem Christi tui, qui sanctificatio nostra est, & nostra satisfactio, qui reparat animarum nostrarum ruinas; quique pro cunctis debitis nostris dignam, æquam, & iustam compensationem tibi offert, & ego nouus Dauid in portu salutis iam constitutus pariter offero: *Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificentur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes & holocausta, tunc imponent super altare tuum vitulos.* Psal. 50, 20.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Christi patientis, exemplar perfectè satisfacientis.

I.

PAulus ad Hebr. cap. 13, 10. *Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deseruiunt.* *Imitatio Christi patientis & satisfacientis.*

uiunt. Quorum enim animalium infertur ſanguis pro peccato in Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra caſtra. Propter quod & Ieſus, vt ſanctificaret per ſuum ſanguinem populum, extra portam paſſus eſt. Exeamus igitur ad eum extra caſtra, improperium eius portantes. Per ipſum ergo offeramus hoſtiam laudis ſemper Deo, id eſt, fructum labiorum confitentium nomini eius.

II.

Auguſtinus lib. Cur, quando, & quomodo Deus homo, cap. 9. *Ecce gratiâ Dei per Chriſtum ſatisfactionem habemus. Sed quid eſt vt tam aſperam ſatisfactionem videamus, ſcilicet per mortem ipſius Chriſti, & per innumera opprobria? Ad quod ita reſpondendum videtur. Sicut enim primus homo per ſuauitatem peccauit, ſic peccatum ipſius per aſperitatem reparari debuit; & qui iam facilè victus eſt à diabolo, vt Deum peccando exhonoraret, tam facilè vt faciliùs non poſſet; dignum fuit, vt ſatisfaciens Chriſtus pro peccato, tanta difficultate ad Dei honorem diabolum vinceret. Nihil aſperius poteſt homo ad honorem Dei pati, quàm mortem ſponte, non ex debito; & nihil maius poteſt homo dare Deo, quàm ſe ſua ſponte, & non ex debito, morti tradere ad honorem eius. Cùm verò, qui tantum donum dat ſponte Deo, ſine retributione eſſe debere non iudicabitur, neceſſarium videtur, vt Pater retribuat Filio. Alioquin aut iniuſtus eſſe videtur*

videtur si nollet, aut impotens si non posset, quæ à Deo sunt aliena.

III.

Cui bono Christus patiatur, explicat deinde Augustinus. *Quibus autem conuenientibus fructum & retributionem suæ mortis attribueret, quàm propter quos hominem se fecit, & quibus moriendo exemplum moriendi propter iustitiam dedit? Frustrà itaque imitatores eius erunt, si meriti eius participes non fuerint. Aut quos iustiùs faciat heredes debiti, quo ipse non eget ex abundantia suæ plenitudinis, quàm parentes & fratres suos, quos videt, & tot tantis debitis obligatos egestate tabescere in profundo miseriarum, vt eis dimittatur, quod pro peccato deberent, aut detur quo peccato carerent? Nihil enim rationabilius, nihil dulcius, nihilque desiderabilius mundus audire potest. Tantamque fiduciam iam ex hoc valet concipere, vt confidendo cogitet, quòd nullum hominem Deus reiiciat à se sub hoc nomine accedentem, si tamen ad tantæ gratiæ participationem conuenienter & sicut oportet accedat.* Conuenienter, & sicut oportet, accedit qui passus naufragium in mari per pœnitentiam euadit Christianus noster Dauid. *Quis Deus similis tui, qui* Mich. 7, 18.
aufers iniquitatem, & transis peccatum reliquiarum hereditatis tuæ? Non immittet vltrà furorem suum, quoniam volens misericordiam est. Reuertetur, & miserebi-

tur nostri: deponet iniquitates nostras, & proiiciet in profundum maris omnia peccata nostra.

IV.

Concludit tandem Augustinus: *Gratias igitur omnipotenti Deo agimus, quia sicut cecidimus grauiter, releuati sumus mirabiliter, & misericordiam omne debitum transscendentem pro Mediatoris morte reperimus. Nempe quid misericordius intelligi valet, quàm cùm peccatori damnato æternis tormentis, & vnde se redimat non habenti, Deus Pater dicat: Accipe Vnigenitum meum, & da pro te. & ipse Filius: Tolle me, & redde pro te.*

V.

Imitatio in ægritudine. Rex Ezechias, cùm iam in extremis esset, faciem suam ad parietem conuertit. Quisnam ille paries esset, declarat Augustinus libro de Visitat. infirmorum cap.2. *Paries Christi humanitas est. Ad hunc reuerà parietem Ezechias sub mortis articulo, quem ei Propheta per spiritum prædixerat, faciem conuertit, & ita conualuit.* Conualuit virtute Christi, & meritis passionis eius plenè ac perfectè satisfecit. Agit deinde Augustinus cum singulis ægrotis, & ait: *Quem habes intercessorem, habes mediatorem, constitue tibi propitium adiutorem. Et si Deus pro te, quis contra te? Firmiter & fideliter credenda est Dei incarnatio & passio. Hæc, fili mi, fides tua habeat, perscrutetur, & teneat cor tuum,*

4. Reg. 2.

tuum, nihil dulcius ſapiat, os tuum audacter confiteatur & concinat. Corde enim creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem. Fateatur debitum ſuum, & cùm ſoluendo non ſit, offerat Chriſtum paſſum, quem præſciens Dauid obtulit & immolauit. *Tunc acceptabis*, inquit, *ſacrificium iuſtitiæ, oblationes & holocauſta, tunc imponent ſuper altare tuum vitulos.*

Rom. 10, 10.

Hæc mutatio dexteræ Excelſi. Pſal. 76, 11.
Verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit. Iſai. 53, 4.

I.

COmmutauit veſtes & arma princeps Ionathas cum Dauide, vt reciprocus inter eos amor in poſterum firmaretur. Hinc factum, vt Ionathas coram patre ſuo irato partes ageret Dauidis, ſatisfaceret pro ipſo, extremo ſe exponens vitæ diſcrimini. Verus Ionathas Chriſtus eſt, qui cum ſuo pœnitente, nouo nimirum Dauide, veſtes, arma, & ſtatum ſuum permutare dignatus eſt, vt amoris ſui præclarum ſpecimen daret, & coram Patre cauſam Dauidis pœnitentis ageret, non detrectans pro eo paternam ſuſtinere indignationem, & pro eius ſatisfactione vitæ ſubire diſpendium. Nec defuerunt, qui prædi-

Mutatio Chriſti & pœnitentis mutatio Ionathæ, & Dauidis. 1. Reg. 18, 4.

prædictam commutationem irriderent, vnde & Dauid ipse ait: *Memor esto Domine opprobrij seruorum tuorum, quod continui in sinu meo, multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui, Domine: quod exprobrauerunt commutationem Christi tui. Benedictus Dominus in æternum. Fiat, fiat.*

Psal. 88, 51.

II.

Psal. 118, 176. *Mutatio cum oue errante.*

Dauid pœnitens, ouis scilicet errans, dicebat: *Erraui sicut ouis quæ periit.* Misertus diuinus Ionathas ouis errantis, eius naturam ac conditionem suscepit in se, vnde & scriptum est Isaiæ cap. 53, 6. *Omnes nos quasi oues errauimus, vnusquisque in viam suam declinauit: & posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrûm. Oblatus est quia ipse voluit, & non aperuit os suum: sicut ouis ad occisionem ducetur, & quasi agnus coram tondente se obmutescet, & non aperiet os suum.*

III.

Cum Rege Æthiope. Psal. 50, 3.

Dauid instar Regis Æthiopis totus infectus & niger in Oratorio comparuit, & postulabat, *Dele iniquitatem meam.* Misertus Ionathas est, & atrum illum colorem attraxit ad se, vt turpem suam pellem Æthiops ille mutaret. Fatetur hoc ipsum Christus, cuius sacra humanitas loquitur ac dicit in Canticis: *Nigra sum, sed formosa, filiæ Jerusalem.* Formosa quidem ex matre, ex quà nata illa processit; nigra

Cant. 1, 4.

gra verò ex paſſione, quam pro nobis in ligno crucis ſuſtinuit.

IV.

Dauid pœnitens inſtar leproſi dicebat: *Domine, ſi vis, potes me mundare.* & ipſe clamabat: *Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.* Succurrit clamanti leproſo Ionathas ille diuinus, & vt liber ille à macula lepræ foret, egit ipſe in cruce leproſum, cuius miſericordiæ teſtimonium deponit tamquam teſtis oculatus Iſaias: *Verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit: & nos putauimus eum quaſi leproſum, & percuſſum à Deo & humiliatum.*

Cum leproſo. Matt. 8, 2. Pſal. 50, 3. Iſai. 53, 4.

V.

Dauid pœnitens quaſi paralyticus erat, iacebat miſer in lectulo, nec aditum inueniebat, vt ad Ionatham ſuum veniret. Venit è tecto demiſſus, & ſimul ſuſpenſus orat: *Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper.* Condonauit Chriſtus crimina, ita tamen condonauit, vt paralytici vices ipſe ſumeret in ſe, & paralytici inſtar iaceret in cruce, ſuſpenderetur, & Patri ſuo ſiſteretur. Facilis paralytico Chriſtus, difficilis Chriſto Pater, ac proinde clamat è cruce: *Deus Deus meus, vt quid dereliquiſti me?*

Cum paralytico. Pſal. 50, 5. Matth. 27, 46.

VI.

Cum prodigo. Dauid pœnitens, cùm omnia ſua ſe perdidiſſe animaduerteret, more prodigi, reatum ſuum confeſſus eſt, & poſtulauit veniam, quam inuenit apud Patrem, & ab eo ſtolâ primâ indutus eſt. Quam ille veſtem accepit, Ionathas nuditate ſua perſoluit. Conuenit Ionathæ noſtro celebre illud prouerbium Prou. 20, 16. Salomonis: *Tolle veſtimentum eius, qui fideiuſſor extitit alieni: & pro extraneis aufer pignus ab eo.* Ecce nudus natus eſt fideiuſſor, & nudus in cruce obiit, qui Iob 1,21. & dicit: *Nudus egreſſus ſum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illuc.*

VII.

Dauid pœnitens, prioris commiſſi memor, excla- Pſal. 50,7. mabat: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum, & in* Cum homine cæco. *peccatis concepit me mater mea.* Clamores gratis & acceptis auribus excepit Deus, & miſit Filium ſuum in ſimilitudinem carnis peccati, vt primum illud peccatum damnaret in carne, quam ex puriſſima Matre ſibi filius hominis factus vendicauit. Vnde & Homil. 2. in Matthæum Chryſoſtomus benè monet: *Cùm ergo audieris, quia Filius Dei filius ſit & Dauid & Abrahæ, dubitare iam deſine, quòd & tu, qui filius es Adæ, futurus ſis filius Dei. Non enim ſemetipſum ita humiliaſſet, niſi nos eſſet exaltaturus. Natus eſt enim ſecundùm carnem,*

carnem, vt tu naſcerere ſpiritu: natus eſt ex muliere, vt tu deſineres filius eſſe mulieris.

VIII.

Anima pœnitentis Dauidis ſimilis Samaritanæ, quæ verè & benè confeſſa eſt, crimina commiſſa expiauit, aquam viuam gratiæ accipiens, cuius loco ſitim Ionathas noſter ſubiuit, vnde & ipſe dicit, *Aruit tamquam teſta virtus mea*; & actus iam in crucem ait, *Sitio.* Sitit ille, vt animæ pœnitentis ſuccurrat, & gratiæ ſuæ aquam viuam infundat. *Cum Samaritana.* Pſal. 21, 16. Ioan. 19, 29.

IX.

Dauid pœnitens virtute confeſſionis ſuæ mores mutat, euadit, transformatus in alterum virum, haurit à Chriſto decorem, haurit à Chriſto ſplendorem: & cùm ipſe ſplendidus ac decorus efficiatur, efficitur Chriſtus ſuæ formæ ac pulchritudinis expers. Crede teſtanti, crede teſti oculato Iſaiæ capite 53, 1. *Quis credidit auditui noſtro? & brachium Domini cui reuelatum eſt? Et aſcendet ſicut virgultum coram eo, & ſicut radix de terra ſitienti. Non eſt ſpecies ei, neque decor: & vidimus eum, & non erat aſpectus, & deſiderauimus eum.* *Cum pœnitente.*

X.

Dauid pœnitens ſurdis auribus diuina mandata exceperat, venit ſurdus ad Sacramentum auricu- *Cum ſurdo.*

 laris

laris Confessionis, in quo se Christo præsentauit,
Psal. 50, 10. ac dixit: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt ossa humiliata.* Surdus auditum accepit, & ille qui dedit auditum, surdis auribus illatas sibi in-
Psal. 37, 14. iurias & offensas tolerauit. *Ego verò*, Christus ait, *tamquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum.*

XI.

Dauid pœnitens seipsum despexit, dum diceret,
Matt. 8, 8. *Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum*: se-
Psal. 50, 11. ipsum execratus est, dum adderet, *Auerte faciem tuam*
Cum Centurione. *à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Despicientem se Dauidem, ac pariter execrantem, Ionathas magni fecit, magni æstimauit; vnde & ipse
Isai. 53, 2. despectus fuit. *Vidimus eum, & non erat adspectus; & desideraumus eum, despectum & nouissimum virorum:*
Galat. 3, 13. & quod amplius est, *Christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum: quia scriptum est,*
Deut. 21, 23. *Maledictus omnis qui pendet in ligno.*

XII.

Psal. 50, 12. Anima pœnitentis Dauidis impuræ Magdalenæ
Cum Magdalena. similis, cùm munditiem affectaret, exclamabat: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Obtinuit quam cupiebat puritatem, sed non gratis. Vt pura & munda esset

Magda-

Magdalena, Christus ipse malè apud Simonem audiuit; quasi impurus & immundus iudicatus est. Tunc in priuata mensa, posteà communi iudicio declaratus est immundus, quamobrem extra portam repulsus & reiectus, extra castra passus est. Huc pertinet illud Dauidicum: *Destruxisti eum ab emundatione.* Psal. 88, 45.

XIII.

Anima pœnitentis Dauidis ne repulsam pateretur, obsecrabat: *Ne proiicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.* Annuit precibus & obsecrationibus Christus; ea tamen conditione, vt anima pœnitentis Dauidis admitteretur, ipse tamen à Patre repelleretur, & quidem repulsus est. Hinc ortum habuit querela illa Dauidis: *Tu verò repulisti & despexisti, distulisti Christum tuum.* *Cum Chananaa.* Psal. 50, 13. Psal. 88, 93.

XIV.

Dauid pœnitens virtute sanctæ absolutionis resurgit à mortuis, & à mortalibus nexibus, quibus intricatus erat, eripitur more Lazari, qui cùm esset in sepulchro mortuus, virtute vocis Christi suscitatus, & manibus Apostolorum à vinculis, quibus constrictus erat, liberatus est. Orabat Dauid, *Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me,* vt salutarem & vitalem absolutionem consequeretur meritis eius, qui dignatus est mori, mor- *Cum Lazaro.* Psal. 50, 14.

tiſque ſe nexibus capi, vt Dauid pœnitens reſurgeret, & à peccatis abſolueretur.

XV.

Cum Matthæo. Dauid à peccatis abſolutus ſatisfacere Deo cupiens, *Docebo*, inquit, *iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.* *Pſal. 50, 15.* Hoc quidem officium ſolius Christi eſt, qui ſic poteſt impios docere, vt illos à ſua impietate conuertat, & tamen virtute commutationis, quæ intercedit inter Ionatham & Dauidem, inter pœnitentem & Chriſtum, audet dicere Dauid, *Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.* Docet pœnitens tamquam diſcipulus Chriſti, qui cathedram crucis aſcendens, oſtendit veritatis doctrinam pulchram eſſe ſatisfactionem. Aſcendit crucis telonium, qui habebatur publicanus, vt in Leuiticum ſtatum Matthæus publicanus aſſumeretur.

XVI.

Anima noui Dauidis cupiens, vt blanda & fluxa caro dignas ſuis exceſſibus pœnas lueret, & ex parte ſua daret compenſationem, quam Deus ab ea *Pſal. 50, 16.* exigebat, orauit, *Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ, & exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.* Fer- *Cum patiente fluxum ſanguinis.* uor carnis & ſanguinis remittatur neceſſe eſt, vt debitum remittatur & tollatur. Fluxit flagellata caro Chriſti, dum pateretur; fluxit & ſanguis, vt fluxum

xum carnis & ſanguinis in nobis reſtringeret, & æs alienum extingueret: vnde & ipſe dicit, *Sicut aqua effuſus ſum.* Pſal. 21, 15.

XVII.

Dauid ſtudioſus ſatisfactionis, cùm certus eſſet in oratione ſitam eſſe debitorum ſolutionem, nec poſſe ſe vel vnum ſolum verbum enuntiare coram Deo, niſi Chriſtus oris clauſtrum, & linguæ vinculum ſoluat, petit, *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* Meruit ſilentio ſuo Chriſtus aperire ora mutorum, & vt muti pœnitentes orare poſſent, & orando ſatisfacerent, *Oblatus eſt, quia ipſe voluit, & non aperuit os ſuum:* dicitque ipſe de ſe, *Ego autem ſicut ſurdus non audiebam, & ſicut mutus non aperiens os ſuum.*

Cum muto. Pſal. 50, 17. Iſai. 53, 7.

XVIII.

Dauid non externam ſolùm, ſed etiam internam ſatisfactionem offert. *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.* Hoc illud ſacrificium eſt, quod Petrus pœnitens immolauit. *Egreſſus Petrus foras, fleuit amarè.* Nec illud obtuliſſet, niſi Petrum Chriſtus reſpexiſſet. *Reſpexit Ieſus Petrum.* Deus autem intuetur cor, & cùm illud intueretur, ſuo ſignificauit obtutu, cor contritum & humiliatum gratum Deo eſſe ſacrificium, & illud

Cum Petro. Pſal. 50, 19. Matth. 26, 75. Luc. 22, 61.

Petrus

Petrus libauit. Contemplatus eſt Petrus Ionatham ſuum, conſiderauit pro ſe crucem & mortem pati, inde gemitus, inde amaræ lacrymæ, inde ſuſpiria & voces, *Doleo ſuper te frater mi Ionatha decore nimis, & amabilis ſuper amorem mulierum. Sicut mater vnicum amat filium ſuum, ita ego te diligebam.*

2.Reg.1, 26.

XIX.

Cum naufrago Dauide.

Dauid è naufragio iam ereptus, & in portu conſtitutus, contritus, confeſſus, & abſolutus, magnitudinem tanti beneficij recognoſcens, contemplatur in paſſione Ionatham paſſum naufragium, vt naufragum ſuum liberaret. Paſſus eſt Chriſtus naufragium. *Veni*, inquit, *in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me. Infixus ſum in limo profundi, & non eſt ſubſtantia.* Venit in profundum Ionathas, qui de pœnitentia, ſecunda poſt naufragium tabula, ſuo Dauidi prouidit. Si quis Princeps aliquando ſit in pelago, & vi tempeſtatis tota nauis laceretur, vnaque tabula maneat, cedit Principi, cui iure naturæ debetur, & ſubditus ſuo extremo periculo tenetur Principi tabulam reddere, ne caput Reipublicæ pereat. Nunc aliter ſe res habet: in naufragio pœnitenti de ſecunda tabula prouidetur, in qua ſaluus & incolumis euadit, & Chriſtus Rex regum, ac Dominus dominantium, in paſſione ſua ſubmergitur,

Pſal.68,3.

&

& in naufragio moritur. Hæc mirabilis commutatio, quæ Ionathæ cum Dauide ſuo intercedit, cui fauet vel ipſa Mater aſſiſtens in ipſo naufragio, aſſiſtit tamquam ſtella maris, quam in iſto extremo diſcrimine inuocant pœnitentes, ac ſimul ſalutant:

Aue maris ſtella,
Dei mater alma,
Atque ſemper virgo,
Felix cæli porta.
Sumens illud Aue
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Heuæ nomen.
Solue vincla reis,
Profer lumen cæcis,
Mala noſtra pelle,
Bona cuncta poſce.

Monſtra te eſſe matrem,
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus,
Tulit eſſe tuus.
Virgo ſingularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis ſolutos,
Mites fac & caſtos.
Vitam præſta puram,
Iter para tutum,
Ut videntes Ieſum,
Semper collætemur.

Paſſio Domini noſtri IESV CHRISTI, *& merita beatæ* MARIAE *ſemper Virginis, ſint tibi in remiſſionem peccatorum, Amen.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Chriſti Crucifixi, exemplar Confeſſarij.

ROgat S. Baſilius Reg.177. *Quomodo, qui potentes ſunt, infirmitates impotentium portare debeant.* Reſpondet: *Si portare eſt ſufferre, & curare iuxta quod*
Iſai.53,4. *ſcriptum eſt: Quoniam ipſe infirmitates noſtras tulit, & morbos portauit: & hic reſipiſcentiæ modus & ratio quadrabit, per quam impotentes potentiorum cura & ſollicitudine curabuntur.* Hoc officium boni Confeſſarij eſt, de quo Richardus cap.17. de Poteſtate ligandi atque ſoluendi: *Tunc autem Domini miniſter viriliter agit quod ſuum eſt, paſtoris, cùm ipſe Dominus dignatur operari quod ſuum eſt, Saluatoris.*

Compareant, Agnus, & Oüis redempta & reconciliata, imago arcana animæ innouatæ vſu Pœnitentiæ Sacramentalis.

In troſpice exemplar tanti myſterij.

IMA-

AGNVS REDEMIT OVEM.
Reconciliauit peccatorem.
GLORIA PATRI, ET FILIO,
ET SPIRITVI SANCTO.

IMAGO TRIGESIMASEXTA EXPLICATA.

& declaratur mysterium reconciliationis & reformationis.

CYRILLVS Alexandrinus lib.11. in Ioannis cap.27. *Nexus vnionis nostræ ad Deum Patrem, Christus est; nobis quidem vt homo, Deo autem Patri, vt Deus naturaliter vnitus. Non erat enim possibile, corruptioni subiectam humanam naturam ad immortalitatem conscendere, nisi natura immortalis atque incommutabilis ad eam descendisset, ac communione participationeque sui à mortalitatis nostræ terminis ad suum bonum reformatos eleuaret. Consummati ergo sumus, reductique ad vnionem Dei Patris, mediatione Saluatoris, id est Christi.* Attende simul & audi quod cap.25. dixerat idem Cyrillus. *Pro nostris peccatis vnigenitus Dei Filius homo factus, vt sacram hostiam in odorem suauitatis Deo Patri seipsum obtulit: vt cùm è medio ablatum sit quod à Deo nos separat, id est peccatum, nihil nobis impedimento sit, quin, si voluerimus, Deo adhæreamus, ac participatione ipsius per Spiritum sanctum fruamur, reformantes nos ad iustitiam, ad sanctificationem,* *Forma facta reconciliationis.*

& ad imaginem primam. Nam ſi peccatum à Deo diſſeparat, iuſtitia certè coniunget, ac nullo quodam modo intermedio, Deo nos aſſiſtere facit. Ecce aſſiſtit Deo inuenta, redempta & ſeruata ab Agno ouis. Conſonat dictis, & quidem ſatis appoſitè, S.Laurentius Iuſtinianus in Faſciculo amoris cap.9. *Beatus quem Dei inhabitat verbum. Qui poſſidetur, vt poſſideat; diligitur vt diligat; atque in illo manet, in quo theſauri omnes ſapientiæ Dei abſconditi ſunt.* Nuſquam meliùs erit oui, quàm in humeris paſtoris: nuſquam meliùs animæ, quàm in humeris Mediatoris & Redemptoris.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut.27,9.

Agnus redemit ouem, reconciliauit peccatorem.

Myſterium gloriæ Dei, & Agni, myſterium ſeruatæ & innouatæ animæ.

I.

Salus animæ glorioſa Deo Patri, Filio, & Spiritui ſancto.

GLoria diuina eſt, pœnitentem Dauidem à tempeſtate & naufragio maris liberaſſe. Quamobrem antiquus Dauid canit Deo gloriam, Pſalm.17,2. *Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firma-*

firmamentum meum ; & refugium meum , & liberator meus . Deſcribit deinde tempeſtatem ſatis diram , ſatis ſæuam , quam ſubiit , & paſſus eſt. *Commota eſt, & contremuit terra , fundamenta montium conturbata ſunt, & commota ſunt, quoniam iratus eſt eis.* Poſt tempeſtatis deſcriptionem ait : *Miſit de ſummo, & accepit me , & aſſumpſit me de aquis multis. Eripuit me de inimicis meis fortiſſimis : ab iis qui oderunt me, quoniam confortati ſunt ſuper me.*

II.

Gloria diuina eſt , in portum ſalutis deduxiſſe pœnitentem, canente hoc ipſum Dauide Pſal.106,8. *Confiteantur Domino miſericordiæ eius , & mirabilia eius filiis hominum. Et ſacrificent ſacrificium laudis , & annuntient opera eius in exultatione. Qui deſcendunt mare in nauibus, facientes operationem in aquis multis : ipſi viderunt opera Domini , & mirabilia eius in profundo. Dixit, & ſtetit ſpiritus procellæ , & exaltati ſunt fluctus eius. Aſcendunt vſque ad cælos, & deſcendunt vſquè ad abyſſos : anima eorum in malis tabeſcebat. Turbati ſunt , & moti ſunt ſicut ebrius : & omnis ſapientia eorum deuorata eſt. Et clamauerunt ad Dominum cùm tribularentur , & de neceſſitatibus eorum eduxit eos. Et ſtatuit procellam eius in auram , & ſiluerunt fluctus eius. Et lætati ſunt quia ſiluerunt , & deduxit eos in portum voluntatis eorum.*

Confi-

Confiteantur Domino misericordiæ eius, & mirabilia eius filiis hominum.

III.

Hanc eamdem Dei gloriam esse, cecinit pœnitens Ionas cùm passus naufragium est, & secundæ tabulæ loco *præparauit Dominus piscem grandem vt deglutiret Ionam, & erat Ionas in ventre piscis tribus diebus, & tribus noctibus. Et orauit Ionas Dominum Deum suum de ventre piscis. Et dixit: Clamaui de tribulatione mea ad Dominum, & exaudiuit me: de ventre inferi clamaui, & exaudisti vocem meam. Et proiecisti me in profundum in corde maris, & flumen circumdedit me: omnes gurgites tui, & fluctus tui super me transierunt. Et ego dixi: Abiectus sum à conspectu oculorum tuorum: verumtamen rursus videbo templum sanctum tuum. Ad extrema montium descendi; terræ vectes concluserunt me in æternum, & subleuabis de corruptione vitam meam, Domine Deus meus. Cùm angustiaretur in me anima mea, Domini recordatus sum, vt veniat ad te oratio mea, ad templum sanctum tuum. Qui custodiunt vanitates frustrà, misericordiam suam derelinquunt. Ego autem in voce laudis immolabo tibi: quæcumque voui, reddam pro salute Domino.*

Ionæ 2,1.

IV.

Augustinus libro Meditation. cap. 17. liber iam factus

factus è naufragio, sacrificium laudis immolans æterno Patri, dicit: *Per summum Sacerdotem verum Pontificem, & bonum Pastorem, qui se obtulit tibi in sacrificium, ponens animam suam pro grege suo, te rogo: per ipsum qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis, Redemptorem & aduocatum nostrum, pietati & benignitati tuæ supplico, amantissime & benignissime amator hominum Deus, vt des mihi cum eodem Filio tuo & Spiritu sancto te in omnibus benedicere, & glorificare cum multa cordis contritione, & lacrymarum fonte, cum multa reuerentia & tremore. Quia quorum est vna substantia, vnum est & datum.*

V.

Gloria est trium diuinarum personarum, impium hominem sanctum & iustum reddere. Ambrosius lib.3. de Spiritu sancto, cap.5. *Sicut sanctificat Pater, ita sanctificat & Filius, sanctificat & Spiritus. Sanctificat Pater, secundùm quod scriptum est: Deus Pater sanctificet vos, vt integer spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in die Domini nostri Iesu Christi seruetur. Et alibi Filius dicit: Sanctificato eos in veritate. De Filio autem idem Apostolus dixit. Qui factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio. Vides quia factus est sanctificatio? Sed factus est nobis, non vt ille mutaret quod erat, sed vt nos sanctifi-*

1.Thessal. 5, 23.

Ioan.17, 17.

1 Cor.1, 30.

caret in carne. Spiritum quoque ſanctum ſanctificare Apo-
2.Theſſal. 2, 13. *ſtolus docet; ſic enim dicit: Gratias agere debemus Deo ſemper pro vobis, fratres dilectiſſimi, à Deo, quia elegit nos Deus primitias in ſalutem in ſanctificatione Spiritus, & fide veritatis.*

Miraculoſa imago.

Miraculum Redemptionis & reconciliationis.

AMbroſius Orat.1. quæ ad ſanctiſſimam Trinitatem: *O immenſa pietas! ô immenſa & ineffabilis charitas! vt liberares ſeruum, Filium tradidiſti. Deus factus eſt homo, vt perditus homo de poteſtate dæmonum erueretur. Quoniam benignus amator hominum Filius tuus Deus noſter, cuius piis viſceribus non ſatis viſum eſt, vt ſe inclinaret factus homo de vera Virgine, niſi etiam ſubiret crucis ſupplicium, effuſo Sanguine propter nos & noſtram ſalutem. Venit pius Deus, venit pro pietate & bonitate ſua, venit quærere & ſaluum facere quod perierat. Quæſiuit ouem perditam, quæſiuit & inuenit, & humeris ſuis reportauit ad caulas gregis pius Dominus, & verè multùm mitis paſtor. O charitas! ô pietas! Quis audiuit talia? Quis ſuper tantæ miſericordiæ viſcera non obſtupeſcat? Quis non miretur? quis non collætetur?* Bonauentura in Soliloquiis: *Admiremur, gratulemur, amemus, laudemus, adoremus, quoniam per Redemptoris noſtri mortem de morte ad vitam, de tenebris ad lucem,*

de

de exilio ad patriam, de corruptione ad incorruptionem, de miſeria ad gloriam, de luctu ad gaudium vocati ſumus. Auguſtinus in Soliloquiis : *Omnis gloria, omnis laus, omnis magnificentia, omnis beatitudo, omnis clementia, ſit Deo Patri & Filio, & Spiritui ſancto.* Ad hanc miraculoſam imaginem

Gratiarum actio.

Auguſtinus in Pſalmum 49.

SAcrificium laudis quærit à nobis Deus. Habebat hoc ſacrificium laudis Zachæus in patrimonio ſuo, habebat vidua in ſacello ſuo, habebat neſcio quis hoſpes in dolio ſuo. Alius non alicubi, ſed in animo ſuo : quia pax in terra hominibus bonæ voluntatis. O ſacrificium gratuitum, gratiâ datum! Non quidem hoc emi quod offerrem, ſed tu donaſti; nam nec hoc haberem. Sacrificium laudis eſt, gratias agere illi à quo habes, & cuius miſericordia tibi dimittitur quidquid tu mali habes.

Oratio.

Ambroſius Orat. ad SS.Trinitatem, & S. Ephræm.

GRatias ago labiis & corde, & omni qua valeo virtute, infinitæ miſericordiæ tuæ, Domine Deus noſter, pro omnibus miſerationibus tuis, quibus mirabiliter

nobis perditis ſubuenire dignatus es per Filium tuum Saluatorem & recuperatorem noſtrum, qui mortuus eſt propter peccata noſtra, & reſurrexit propter iuſtificationem noſtram: & nunc viuens ſine fine, ſedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis, & ſimul tecum miſeretur, quia Deus eſt ex te Patre, coæternus tibi & conſubſtantialis per omnia, vnde poteſt nos in æternum ſaluare. Manda virtuti tuæ, & confirma hoc quod operatus es in nobis. Perfice quod cœpiſti, vt ad plenam tuæ pietatis gratiam mereamur peruenire. Fac nos per Spiritum ſanctum intelligere, & mereri, ac debito honore venerari magnum 1.Tim.3, 16. *hoc pietatis tuæ myſterium, quod manifeſtatum eſt in carne, iuſtificatum eſt in ſpiritu, apparuit Angelis, prædicatum eſt gentibus, creditum eſt mundo, aſſumptum eſt in gloria.* S. Ephræm de Compunct. & paſſion. *Gloria Patri, qui nos liberauit ex tenebris inferni, & poſuit nos in paradiſo voluptatis. Gloria Filio, qui nos liberauit ab inextinguibili igne, ac verme æterno, noſque dignatus eſt dignitate cæleſti atque ſupernæ Ieruſalem. Gloria Spiritui ſancto, qui nos liberauit ex corruptela peccatorum, & confuſione ſempiterna, noſque coronauit in exultatione in lumine vero, & exſuperante gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.*

Ad

Ad imaginem Christi miraculosam Vota Dauidis frequentiam Confessionis offerentis.

Vota mea Domino reddam. Psalm.115,14.

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA IN CVLTV ET VSV SANCTÆ CONFESSIONIS.

CVM quis è naufragio, morbo lethali, aut extremo periculo euasit per miraculum, summo liberatori pium votum offerre, apponere, & appendere in sacro Oratorio solet, tum in gratam accepti beneficij recordationem, tum etiam in deuotionem perpetuam erga suum benefactorem, qui tantis eum malis, tantis periculis exemit. Captiuus compedes & catenas, claudus fulcra, naufragus tabulam, in qua saluus factus est, appensam in primis dicat & consecrat.

I.

NAufragus ergo Dauid, qui post sacri Baptismatis susceptionem relapsus est, & simul naufragium passus mirabiliter euasit, euectus secun- *Votum frequenter confitendi tabula post naufragiũ.*

da tabula post naufragium, quæ Pœnitentia est, in memoriam sibi collati beneficij, & deuotionem perpetuam erga Redemptorem Deum, Pœnitentiæ Sacramentalis auctorem, suspendat in sacro Oratorio tabulam, salutis suæ instrumentum ac monimentum, quo peccatores moneantur & excitentur ad agendam pœnitentiam, in qua tota delinquentium salus animarum sita est. Suspenderunt captiui filij Sion, & pœnitentes quidem, organa sua, quibus canere ac ludere consueuerant. Testantur hoc
Psal. 136, 2. ipsi. *Super flumina Babylonis illic sedimus & fleuimus, cùm recordaremur Sion. In salicibus in medio eius, suspendimus organa nostra.* Cùm suspenderent organa sua, communi voce clamarunt: *Filia Babylonis misera: beatus, qui retribuet tibi retributionem tuam, quam retribuisti nobis. Beatus, qui tenebit, & allidet paruulos tuos ad petram.* Misera Babylon, est anima peccatoris, cuius proles culpa est: tot fœtus edit & prodit, quot
Iacob. 1, 15. patrat crimina. *Concupiscentia cùm conceperit, parit pec-*
Psal. 7, 15. *catum.* Item: *Concepit dolorem, & peperit iniquitatem.* Cupiebant vincti, cùm organa sua suspenderent, vt Babylonis fœtus, antequam sumerent incrementum, ad petram alliderentur; antequam flagitia crescerent, ad petram mysticam Ecclesiæ confitentis & absoluentis proiicerentur. Hoc ipsum votum naufragi

naufragi Dauidis eſt, cùm tabulam ſuam appendit, vt filia Babylonis miſera, miſera ſcilicet anima, vbi peccata commiſerit, recurrat ad Confeſſionem, & ad pedes Confeſſarij, cuius abſolutione, cùm adhuc non adoleuerint, more paruulorum ad petram commiſſa ſtatim allidantur. Huc pertinet, quod D. Petrus apud Clementem Epiſt. 1. dicebat ſingulis Chriſtianorum, debere *actus ſuæ vitæ omni hora cuſtodire, & in omni loco Deum reſpicere firmiter, ſcire ſuas cogitationes malas cordi ſuo aduenientes ad Chriſtum allidere, & Sacerdotibus Domini manifeſtare.*

II.

DAuid non ſolùm ereptum è naufragio mirabiliter ſe eſſe fatetur, ſed etiam affirmat inſtar ouis errantis ſe fuiſſe, & pænè iam periiſſe. *Erraui,* inquit, *ſicut ouis quæ periit.* Liber à tanto diſcrimine & crimine, coram bono paſtore gratitudinis ergô ſimulacrum ouis perditæ ſtatuit, vt intuentes contemplanteſque votum ſuum, quoties errauerint, & à veritatis tramite declinauerint, ſuos agnoſcant errores, recognoſcantque cælitus miſſum Paſtorem, qui non in paſſione ſolùm, ſed etiam in Confeſſione errata noſtra ſuſcipit in ſe, & in ſe ſuſtinet. *Omnes nos quaſi oues errauimus, vnuſquiſque in viam ſuam declinauit: & poſuit in eo Dominus iniquitatem omnium noſtrûm.*

Effigies ouis errantis. Pſal. 118, 176. Iſai. 53, 6.

noſtrûm. Errauimus omnes vt oues, vt oues omnes clamemus & balatum noſtrum edamus. Hæc bona hæc ingenua perditæ ouis conditio, vt cùm gregem ſuum dimiſerit, & paſtorem ſuum amiſerit, frequentes edat balatus, quibus auxilium imploret, repetat viam & ducem, vt ad caulas reuocetur. Hæc eadem dos, hæc ſors eſt animæ electæ, & ſimul prædeſtinatæ, vt ſi aliquando aberrauerit, errantis ouis mores imitetur, & in ſtatu etiam peccati & perditionis ſuæ declaret ſe non ad hœdos malos & reprobos, ſed ad oues potiùs ſeruandas ſaluandaſque pertinere. Oſtendit ille, qui dixit: *Erraui ſicut ouis quæ periit.* Oſtenderunt qui clamarunt ac reclamarunt: *Omnes nos quaſi oues errauimus, vnuſquiſque in viam ſuam declinauit: & poſuit in eo Dominus iniquitatem omnium noſtrûm.* Quamuis peccatores ſimus, & vnuſquiſque noſtrûm dederit ſe in viam ſuam, vt maior eſſet errantium numerus, errorumque multitudo, *poſuit in eo Dominus iniquitatem omnium noſtrûm*, vt per vnius ac ſolius iniquitatis mentionem inſinuaretur, propter crimina omnium & ſingulorum hominum ſingulare peccatum, Chriſtum de cælis miſſum, & in has regiones veniſſe. Tanti ponderis vel vnum peccatum eſt, vt eſſet ferendo ſolus, cuius humeris Pater illud impoſuit, nec

Repetita Confeſſio ſignum prædeſtinationis.

Pſal. 118, 176.

Iſai. 53, 6.

nec doluit ſibi impoſitum, ſed ſub onere gemuit, & gemere docuit animam quæ vel vnius criminis ſarcina fuerit onerata. Cùm Chriſtus ipſe, in quo Dominus iniquitatem noſtram poſuit & depoſuit, tanto pondere preſſus dicat, *Miſer factus ſum, & incuruatus ſum vſque in finem.* quî fieri poteſt, vt qui patrator eſt criminis, eius grauitatem non ſentiat? *Peccatum cùm conſummatum fuerit, generat mortem.* & vbi mors eſt, ſenſus deeſt. *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Chriſtus:* bonus ſcilicet paſtor, qui perditam quærit ouem, & eam inuentam, ac ſimul eius errorem ſuſcipit in ſe ipſe, & humeris ſuis imponit.

Pſal. 37, 7. Iacob. 1, 15. Epheſ. 5, 14.

III.

DAuid Rex, cùm Regum cederet nemini, diuinæ maieſtatis reus in miſeram ſeruitutem venit. *Qui facit peccatum, ſeruus eſt peccati.* Seruus emptitius homo peccator eſt, *venumdatus ſub peccato;* licet Rex & monarcha ſit, tranſit in vile mancipium. Hæc Regis Dauidis conditio, poſtquam peccatum commiſit, & à Domino defecit. Liber iam, & quidem miraculosè à ſtatu miſeræ ſeruitutis coram infante Chriſto & eius Matre effigiem Æthiopis Regis apponit & appendit, vt qualis anteà fuerit, innoteſcat, & ex quo ſtatu pietas ac

Effigies Regis Æthiopis. Ioan. 8, 34. 3. Reg. 21, 20.

misericordia diuina ipsum mirabiliter eduxerit, illucescat iis qui sunt adhuc emptitij peccati serui & vilia mancipia. Libertas inæstimabilis est, quæ nullo venditur auro, nemo qui illam non amet, nemo qui illam non quærat, si semel amiserit. Peccasti, & omnem statim libertatem perdidisti, in miseram delapsus seruitutem. Expertus illam fuerat Augustinus, qui Tract.41. super Ioannem exclamat: *O miserabilis seruitus! Plerumque homines, cùm dominos malos patiuntur, venales se petunt; non quærentes dominum non habere, sed saltem mutare. Seruus peccati quid faciat? quem interpellet? apud quem venalem se petat? Deinde seruus hominis aliquando sui domini duris imperiis fatigatus, fugiendo requiescit: seruus peccati, quò fugit? secum se trahit quocumque fugerit. Non fugit seipsam mala conscientia. Non est quò eat, sequitur enim se, non recedit à se: peccatum enim quod fecit, intus est.* Solum vnum restat effugium, & simul refugium, quod statim ostendit Augustinus: *Ad Christum omnes fugiamus contra peccatum, Deum liberatorem interpellemus.* Interpellat illum Augustinus Sermone 48. *Veni Domine Redemptor, veni. Agnoscat te captiuus, fugiat te captiuator; tu esto mihi liberator.* Hunc liberatorem in-
Psal. 50, 3. terpellauerat priùs Dauid: *Dele*, inquit, *iniquitatem meam.* Contraxerat vnam Rex labem, vnam macu-
lam,

lam, & statim ab inusta seruitutis nota mundari & purgari cupiebat. Qui officiis sordidis occupantur, ferrarij scilicet & carbonarij, denigrantur, maculantur, deturpantur, & non curant; qui verò nobilioris sunt conditionis, minimam in se maculam non patiuntur, & si vel vnam similem habeant, statim delendam procurant. Sic Dauid, *Dele*, inquit, *iniquitatem meam.* Non habeo nec exerceo sordidum officium peccatorum, qui semper peccatis student; sed cùm primùm deturpatam & denigratam animam meam esse deprehendo, recurro statim ad fontem, & oro, *Dele iniquitatem meam.* Recurro simul ad Matrem, miseram seruitutem abiiciens, acceptansque gloriosam conditionem filius Euæ. *Domine, quia ego seruus tuus, ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ. Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.* Basilius in hunc locum: *Filius ancillæ tuæ sum, quam valdè puellam adhuc inimicus decipiens, & à tuo abducens imperio, peccati seruam constituit. Sed ego ad te conuertor, ad pristinum redeo Dominum, antiquam cognosco seruitutem. Dirupisti vincula mea, quoniam à peccati seruitute liberasti. Idcircò tibi sacrificabo, non quidem quadrupedem bisulcam aut ruminantem, neque volatilia pura, neque siliginem oleo conditam, neque lucidum thus, vel illud compositum thymiama (hæc enim*

Signum nobilis animæ repetita confessio.

Psal. 115, 16.

ex terra tibi Domino offeruntur) ſed meam ipſius poſſeſſionem, & cordis mei fructum, vnde tuam laudem tamquam in altari quopiam mentem meam ſacrificabo, & offeram tibi laudis ſacrificium, innumeris holocauſtis pretioſius.

IV.

Effigies leproſi. DAuid macula culpæ infectus, & mundus à lepra factus, ſe deſcripſit & depinxit in leproſo illo Euangelico, cuius effigies apparet in Oratorio, ſacrata ac dicata Deo, qui præter naturæ ordinem pœnitentem ſuum à lepra peccati mundauit atque purgauit. Vix dixerat, *Domine, ſi vis, potes me mundare;* cùm ſtatim Chriſtus ait, *Volo, mundare.* Difficultate rei impetrandæ ſolent à petitione deterreri homines ſæpè; ne pœnitentes à poſtulatione veniæ terreantur, ſtatim impetrant indulgentiam. Vix Dauid emiſerat illam vocem, *Peccaui Domino,* cùm ſtatim occurrit Nathan, *Tranſtulit quoque Dominus peccatum tuum.* Hinc edoctus, rurſus in vocem illam erupit, *Delictum meum cognitum tibi feci, & iniuſtitiam meam non abſcondi. Dixi, Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam Domino, & tu remiſiſti impietatem peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore opportuno.* Cùm facilis eſt impetratio, facilis eſt petitio, facilis & oratio. Quid veniâ, quid indulgentiâ

Matt. 8, 2.
2. Reg. 12, 13.
Pſal. 31, 5.

tiâ facilius? *Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.* Quid inde? pro hac remissione & condonatione *orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno.* Omne tempus opportunum Deo est vt leprosi misereatur, semper hoc in ore habet, *Volo, mundare.* Præueniat reus in Confessione Deum, & verba leprosi vsurpet, *Domine, si vis, potes me mundare.* Qua super re de Casto connubio cap. 13. Iustinianus benè discurrit, benè philosophatur: *Nihil sic cordis amissam reparat gratiam, sicut iugis oris confessio. Si delictorum maculis fœdatur, si hebetudine grauatur, si desperatione tangitur, si agitatur tentatione, currat ad Confessionem, & liberabitur. O beata Confessio, quæ Deum placat, reconciliat pœnitentem, cælum aperit, mundat cor, onus aufert, mentem lætificat, & remittit peccatum! vnde Propheta sanctus: Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Sit itaque frequens, sit humilis, sit deuota, sit integra, sit lacrymosa, perseueransque. Quantò grauius est delictum, & crebrior recidiuatio, tantò amplius assidua sit confessio. Eò quidem corporis facies fit mundior, quò magis abluitur. Hoc de interiori facie sentiendum est. Sordes quippe corporis aqua, cordis autem contritio diluit & Confessio.*

Iugis oris confessio vtilissima.

Psal. 31. 5.

V.

Effigies paralytici. DAuid infirmitatis ſuæ conditionem recognoſcens, & ſe ſimilem paralytico deprehendens, Chriſto ſe humiliter præſentauit, cuius fauore ac beneficio de miſero ſtatu ſuo ereptus & extractus conualeſceret, ſicut reipſa conualuit. Memor diuinæ beneficentiæ, in æternum monimentum imaginem paralytici Euangelici ante Chriſtum conſtitutam voluit eſſe formam ſuam, cuius intuitu pœnitens ad faciendam Confeſſionem moueretur, ductus non tam neceſſitate præcepti, quàm cognitione propriæ ægritudinis & infirmitatis. Qua ſuper re audiendus eſt S. Laurentius Iuſtinianus de Perfect. Monaſtic. conuerſat. cap. 19. *Non coactè, non ex ſeruili timore, ſed libenti animo, & ſua ſponte verè pœnitens confitetur. Caueat namque quod à multis reprehenſibiliter agitur. Sunt nempe multi qui propterea ad Confeſſionem accedunt: quia confitendi inſtat tempus, vel quia Eccleſiaſtica ſtatuta compellunt, aut quia Patrum decreta ſic ordinant. O quàm libentiùs hi tales ſine confeſſione præterirent! ô quàm iucundiùs, quia ipſorum cor non eſt rectum cum Domino, ſua peccata celarent! ſed ne calumnientur in publico, ne in congregatione detegantur, ne redarguantur à Prælato, id faciunt. Sciant verò huiuſmodi, quoniam ipſorum talis confeſſio Deo parum grata, & ſibi*

ipſis

ipsis modicùm est proficua. Sicut autem voluntarium fuit delictum, ita & spontanea debet esse confessio. Nam tepidi, indeuoti, & ingrati cordis est indicium, nolle confiteri. Qui verò veraciter se agnoscit, & Deum ardenter diligit, frequenter confitetur. Non tantùm semel, sed sæpiùs in suæ pœnitentiæ Psalmis culpam Dauid fatetur, & ad eius crebram frequentemque confessionem ducitur, vel ex eo maximè quod ait, *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco.* Qui veraciter se agnoscit, frequenter confitetur, exemplo pœnitentis Dauidis, qui dicit de se: *Eructauit cor meum verbum bonum, dico ego opera mea Regi.* hoc est, vt commentatur Basilius, *Confitebor iudici, & accusatorem præueniam, patefaciens ipse opera mea. Mandatum enim accepimus: Dic tu iniquitates tuas, vt iustificeris.*

Notio Dei, & suiipsius, causa frequentis confessionis.

Psal. 50, 5.

Psal. 24, 2.

V I.

DAuid vitio luxuriæ suæ iam perierat, sed singulari Dei beneficio, qui obierat, reuixit, & in tanti fauoris compensationem prodigi Euangelici simulacrum diuino obtulit Patri, qui, teste Ambrosio Epist. 43. *adolescentiorem filium, qui prodegerat omnem substantiam à patre acceptam viuendo luxuriosè, regredientem tamen vnius sermonis inflexus humilitate, quòd in patrem peccasse se fatebatur, occursu pio fouit, supra collum eius cecidit, primam illi stolam, annulum, &* calcea-

Effigies prodigi.

calceamenta deferri iussit, atque honoratum osculo, donatum munere, admirabili suscepit conuiuio. Ad se reuersus, & ad Deum conuersus prodigus recurrit ad Confessionem, & simul ad Communionem, quarum vnus esse debet vsus, vna frequentia, quemadmodum iam citatus Iustinianus expresse definit. *Se reuocat ad se, & in spiritu mœroris, & zelo compunctionis statuit se ante Dei tribunal, & humiliter de omnibus quæ cogitatione, omissione, verbo vel opere commisit, accusat se, atque vt sibi ignoscatur, exorat. Nec diu perseuerat in prece, quin sentiat veniam se percepisse à Domino, dummodò purè ac fideliter confiteatur. Hæc namque regula, hic confitendi modus à cunctis qui Deo militant, & ad perfectionem attingere desiderant, seruandus est. Eò etenim mens fit Deo propinquior, quò mundior custoditur: atque tantò quisque dignior efficitur ad sumendum Dominici corporis Sacramentum, quantò à sordibus peccatorum fuerit purgatior. Duo namque Sacramenta hæc in vnum conueniunt: amboque simul à Christi fidelibus frequentari oportet.*

Idem vsus Confessionis & Communionis.

VII.

Effigies cæci à natiuitate.

DAuid lumen oculorum amiserat, & cæcitatem incurrerat: mirabiliter visum recepit, & gratus Deo, Euangelici cæci effigiem constituit in Oratorio, vt oblatæ contemplator imaginis nouerit Christum

Christum esse, qui virtute suæ Confessionis cæcos illuminat. Cæcus cæco similis est, & hic similis alteri, qui cùm esset cæcus & mutus, scribit de ipso sacer Euangelista: *Erat Iesus eiiciens dæmonium, & illud erat mutum, & cùm eiecisset dæmonium, locutus est mutus, & miratæ sunt turbæ.* Luc. 11, 14. Grande miraculum: accepit loquelam, & visum, & tamen recepti visus nulla fit mentio. *Locutus est mutus.* Confessus est cæcus, ac virtute confessionis aperuit oculos, & oculorum lumen recepit. Habet vim hanc auricularis Confessio, vt cæcitatem abstergat, lumen afferat, & quò fuerit illa frequentior, eò prudentior & oculatior ille reddatur, vt quæ reiicienda sunt, quæ amplectenda, curiosiùs inspiciat. *Causa maioris luminis iugis confessio.* Quòd si confessio, eiusque frequentatio pœnitenti amara sit, meminerit senioris Tobiæ, qui cùm cæcitate laboraret, piscis marini felle curatus & sanatus describitur. Dulcis ac suauis amaritudo est, quæ lumen oculorum affert; amara verò peccati dulcedo est, quæ visum aufert. Consonat dictis sanctus Laurentius Iustinianus lib. de Obedientia cap. 15. dum ait: *Oris pia confessio est perficienda, sicut edocta per Spiritum sanctum mandat Ecclesia, quam proculdubio quantò quis exercuerit frequentiùs, tantò erit Deo propinquior, sui interioris hominis perscrutator clarior.* & paulò inferiùs enumerans vir-

tutes Confeſſionis, aſſerit: *Purgat ſordes, relaxat facinora, infundit lumen.*

VIII.

Effigies Samaritanæ.

DAuid benè & verè contritus atque confeſſus, reuocatus eſt à Samaritanorum via, quam priùs peccando intrauerat, canitque reuerſus ad ſe:
Pſal. 114, 7 *Conuertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapſu.* Dauidis anima inſtar Samaritanæ ceciderat, & inſtar eiuſdem mulieris ſurrexit & reſurrexit, ducenſque Dauid ſummi beneficij loco conuerſionem animæ ſuæ, benefactori ſuo appendit imaginem Samaritanæ mulieris, quæ iuxta puteum Iacob peccata ſua confeſſa eſt, & poſteà in ciuitate Samariæ diuinum ſuum Confeſſarium laudauit & celebrauit. Hæc pulchra pœnitentis vota, confeſſio criminum, & confeſſio laudationum, de quibus loquitur Pſalm. 115, 14. Dauid ipſe: *Vota mea Domino reddam.* Auguſtinus in hunc locum. *Confeſſio duobus modis accipitur in Scripturis: eſt confeſſio laudis, quæ pertinet ad honorem; eſt confeſſio gementis, quæ ad pœnitentiam pertinet eius qui confitetur. Confitentur enim homines qui laudant Deum: confitentur, cùm accuſant ſe, & nihil dignius facit lingua. Verè puto, quòd ipſa ſunt vota, de quibus dicitur in Pſalmo,*

Confeſsio laudis & culpæ frequentanda.

mo, Reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea. Psal.65, 14.
Quàm addictus & affectus esset erga vnam & alteram Confessionem, & nos omnes affectos velit Dauid, vel ex hoc intelligi potest, quòd cùm semel proposuisset, *Vota mea Domino reddam coram omni populo* Psal.115, 14.
eius, iteret eamdem in ipso Psalmo sententiam, *Vo-* Psal.115, 18.
ta mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius, in atriis domus Domini, in medio tui Ierusalem. Excitat nos Dauid, ad iterandas frequentandasque diuinarum laudationum nostrarumque culparum confessiones, vt eadem promptitudine animi, qua Deum celebramus, peccata nostra confiteamur.

IX.

DAuid lotus & ablutus, qui priùs oderat lucem ne arguerentur opera eius, ad lucem venit, ac solem vidit qui apparuit in monte Thabor, *Effigies Transfigurationis.* vbi effigiem sui reliquit in tribus illis Apostolis, qui splendoribus Christi illustrati, & eius niuibus candidati, mysteriis sacræ Transfigurationis affuerunt. *Ascende in montem tu qui euangelizas Sion.* dictum est Isai.40,9.
Isaiæ. & ille quidem in montem Thabor ascendit, & pœnitentibus ait, *Lauamini, mundi estote, auferte* Isai.1,16.
malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. Quæ verba versans Iustinianus lib. de Obedient. cap.15. ait: *Non corporis ablutionem, sed cordis commendat præcipit-*

que munditiam. Aqua namque corporales abluit maculas, ſpirituales verò delictorum confeſſio ſalutaris. Hoc Pro-
Pſal. 50, 9. *pheta intelligens, Dominum deprecabatur dicens: Aſperges me hyſſopo, & mundabor; lauabis me, & ſuper niuem dealbabor. Nouerat quippe non ſui eſſe arbitrij, rectam ac Deo placitam de propriis facinoribus compunctionem habere; neque innocentiæ mentis, ad libitum obtinere candorem. Hoc ſpeciale eſt munus ad profectum & meritum prærogatum electis. Nam clamor vocis, motus labiorum verbalis confeſſio, tunſio pectoris, corporis inclinatio, & plura eiuſmodi ſunt, quæ valet ex ſe coram Deo quiſque peragere, minimè tamen humilitatem cordis, piæ compunctionis gemitum, & gratum facientis charitatis poſſidere ſuſpirium. Hoc namque ſolius Dei eſt opus. Præuenit enim gratia ipſius prædeſtinatos ad vitam, conuertit auerſos, veritatiſque infundit lumen habitantibus in regione vmbræ mortis.* Chriſtus transfiguratus eſt, qui lumen & nimium candorem infundit dicenti Pro-
Pſal. 50, 9. phetæ, *Aſperges me hyſſopo, & mundabor; lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.* Quis iſte Sol iuſtitiæ reſplendens in monte Thabor, qui illuminat, & non comburit? Qui, ne comburatur peccator, radiis di-
Ioan. 20, 22. uinæ iuſtitiæ excitat flatum Spiritus ſancti, *inſufflauit*, cùm inſtituit, & condidit Sacramentum Confeſſionis, & æſtum iuſtitiæ ſuæ repreſſit, ne læderet,

ret, ne offenderet pœnitentes. Quoties accedis, quoties ad pedes Confessarij venis, flatum cælestis aëris quæris, & inuenis, ne ardores solares sentias, sentias lumen. *Accedite ad eum, & illuminamini, & facies vestræ non confundentur.* Tunc facies peccatorum confundentur, cùm in extremo iudicio Sol iste comparebit, totus ardens, & ignitus, & flatus Confessionis Sacramentalis deerit. Benè monet Augustinus in Psalm. 99. *Semper confitere, semper enim habes quod confitearis. Difficile est in hac vita, vt sic homo moretur, vt nihil inueniatur in eo quod reprehendatur. Opus est vt te reprehendas, ne ille reprehendat, qui condemnaturus est.*

Recreatio frequentis confessionis.

Psal. 33, 6.

X.

DAuid, quem surdum fecerat culpa, & confessio auricularis aures & auditum surdo præbuit, vt monita sibi data perciperet & exciperet, in actionem gratiarum iconem surdi Euangelici appendit, dedicauitque Christo, qui sustulit surditatem. Hoc suo voto monet, & hortatur pœnitentes, vt, qui surdi vitiò suo viuunt, Confessionis Sacramentalis virtute aures & auditum recuperent, quibus consilia diuina Confessariorum ore prolata accipiant, acceptent, & seruent. Quare nobis præstiterit Deus auditum agens de perfectionis gradibus

Effigies surdi sanati.

cap.4. in hæc verba declarat Iustinianus: *Ob hoc itaque nobis Deus tribuit auditum, quatenus, ipso mediante, corde intelligeremus eloquia diuina & sancta, & per eum instrueremur de iis quæ ad salutem pertinent, reiiciendo inepta, virtutibusque contraria.* Huius diuinæ scientiæ & cognitionis sanctæ schola erecta & condita est in Sacramento Pœnitentiæ, vbi Confessarius vices magistri agit, & eius auditor qui confitetur, pœnitens est. Nemo repentè fit summus, & qui summus cupit esse, diu frequentat scholas, in quibus artes & facultates docentur, & qui eloquiorum diuinorum & monitorum consiliorumque salutarium doctus auditor esse desiderat, sæpè ad Confessionem recurrat, sæpè audiat & attendat, quæ è sede sua dictat, præscribit, & præfinit Confessarius. O quàm benè lib.4. Musicæ asserit Augustinus, *Laborat magister docens tardos.* Tardi discipuli, qui tardè veniunt ad Confessionem, & in iis qui munere magistri fungitur, laborat & insudat, laborat & Christus, qui primus ac primarius confitentium præceptor est. Cùm surdum hominem in Euangelio sanauit, *ingemuit,* & forsan idcircò gemitum edidit, vt ostenderet quàm laboraret in homine, qui tardus ad scholam Confessionis accederet.

Tarda confessio laboriosa confessario.

Marc. 7, 34.

XI.

XI.

DAuid miserandum suum statum iam pertæsus, sibi penitus displicuit, vt magis Deo placeret. Et quidem ita placuit, vt in eius habitationem venerit Christus per gratiam, cuius aduentus beneficium in effigie Centurionis Euangelici expressum & explicatum est, vt & pœnitens totus Dauidicus sit, quocum cap.13. de Casto connubio loquitur Iustinianus: *Suscepturus igitur quisque verbum in cordis habitaculo, illud amoris dilatet desideriis, mundet à maculis delictorum; ornetque decore virtutum, alioquin Verbum sponsum fugabit à se. Si enim mortalis suscepturus mortalem tanto cum studio interiora domus mundat à sordibus, atque diuersis componit ornamentis, quantò magis Verbum susceptura anima sic se extergere, sicque disponere debet, vt nil in se indecorum, nil inordinatum remaneat, quod aduentantis aspectui valeat displicere.* Magnus hospes Christus est, cui pœnitens per displicentiam sui ornatum & honoratum animæ suæ parat hospitium, quoties se suasque culpas ad pedes Confessarij ponit, & deponit. Christus gratus hospes iis qui sponte sua Sacramentum Confessionis frequentant, ingratus iis qui semel, non tam voluntate ducti, quàm necessitate præcepti compulsi, suam faciunt expiationem. Non semel in anno tantùm

Effigies Centurionis.

Anima sæpè expianda.

tùm domos ſuas purgant homines, ſed ſæpè hoc præſtant, & tamen ſunt, & non pauci, qui animas ſuas per annum ſemel ſcopa Lazari, id eſt Confeſſionis emundant. Numquid melior aut pretioſior domus anima humana eſt? Vtinam ſic horreres ſcelera quibus ſordidata eſt anima, quàm horres ſordes quibus domus maculata eſt, vt tam vnius quàm alterius munditiem æquè curares, licet adeò diuerſæ ac diſparis conditionis exiſtant.

XII.

Effigies Magdalenæ.

DAuid adeptus cordis munditiem, quæ melioris vitæ propoſitum in poſterum ſecum importat, conditionem animæ ſuæ in Maria Magdalena mundatam per Pœnitentiam eſſe deprehendit, & religioſi voti loco, eius formam in Oratorio obtulit. Quiſquis præ oculis Mariam Magdalenam habet, excitatur ad pœnitentiam. Vnde & S. Auguſtinus Serm.1. de Aſſumpt. ait: *Si te deliquiſſe meminiſti, ſuadeo, vt Mariæ Magdalenæ conuerſionis recorderis, & tamquam ad Domini veſtigia poſita præteritas maculas lacrymarum fontibus laues, vt & tu merearis ab*
Matth.9, 22. *ipſo Domino audire, Confide filia, fides tua te ſaluam fecit.* Exemplar quidem non ſolùm pœnitentiæ, ſed etiam iugis & frequentis, conſtantis ac perſeuerantis Confeſſionis Maria Magdalena eſt, quæ aſ-

ſueta pedibus Saluatoris, diuelli ab illis non poterat, vt firmum illud propoſitum, quod in Confeſſione ſua conceperat, tenaciter ſeruaret, mordicus cuſtodiret. Quiſquis venit ad pedes Chriſti, ſtatuere debet firmiter ſe de cetero non peccaturum,& ſi forſitan peccauerit, renuatq́ue redire ad pedes Chriſti, primum propoſitum ſatis debile, ſatis infirmum erat: non quia ſolùm deliquit, ſed etiam quia adhuc placet delinquere. Benè Ambroſius lib. 2. de Pœnitent. cap.11. *Quid enim eſt quod differas? An vt plura peccata committas?* Qui ſolitus eſt furari, & rem furto ablatam domino non reſtituit, ideò non reddit, quia de nouis cogitat latrociniis. Omnis peccator à Deo auertitur, conuertiturq́ue ad creaturam quam ſibi adiudicat, & inuito omnium Domino ſibi accipit & furatur, & redire ad Deum procraſtinat vel recuſat, quoniam noua furta, noua peccata meditatur: ſin minùs, reuerteretur ad Chriſtum, eius pedibus prouolueretur, miſericordiam peteret, indulgentiam impetraret. Quòd ſi bonus latro pœnitentiam ſuam diſtulit, verum & certum eſt idcircò eam diſtuliſſe, quia noua furta, noua latrocinia meditabatur. Quòd ſi ſera tardaq́ue eius pœnitentia benè ceſſit & ſucceſſit, prodigio ſimile eſt, in quo Deus quid facere poſſit oſtendit, quid

Dilatio confeſſionis noxia.

tecum faciet, si differas vsque ad mortem confessionem, non ostendit? Cui occurrit Ambrosius in Exhortat. ad Pœnitent. *Positus*, inquit, *in vltima necessitate ægritudinis suæ, si acceperit pœnitentiam, & mox reconciliatus fuerit, & vadit, id est, exit de corpore: fateor vobis, non illi negamus quod petit, sed non præsumo dicere, quia benè hinc exit. Non præsumo, non polliceor, non dico, non vos fallo, non vos decipio, non vobis promitto. Fidelis benè viuens securus hinc exit, agens pœnitentiam dum sanus est, & reconciliatus, si posteà benè vixerit, securus est.* Secura Magdalena est, & anima secura pœnitentis per omnia Magdalenæ similis, quæ tenax boni propositi, vt benè viueret, pedibus Christi adhæsit & inhæsit.

XIII.

Effigies Chananææ. DAuid, qui potiùs Deo quàm hominibus se commisit, vt pro commisso crimine pœnas lueret, incidit in benignas & humanas Dei manus, cùm venit ad Sacramentum Pœnitentiæ, in quo Christus egit & se gessit cum Dauide, quemadmodum se habuit cum Chananæa, imposita pœnitentia, dum seueriùs cum illa agit. *Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine*, ait Dauid, misericordiam in liberatione filiæ Chananææ, iudicium in seuera cum eius matre tractatione: misericordiam
Psal.109, 1.
in

in curatione animæ meæ, iudicium in medicinali inflicta mihi satisfactione. Nec solùm misericordiam & iudicium cantat Deo, sed in rei gestæ memoriam affert & offert in sacro hoc Oratorio effigiem mulieris Chananææ, quæ vera imago animæ Dauidicæ est salutarem acceptantis pœnitentiam. Pungitur à Christo Chananæa, & ita pungitur, vt magis ac magis ad se ipsum illam alliciat. Rosa quò magis pungit, magis attrahit: attrahit & Deus, cùm pœnitentem affligit & castigat. Credo, & crede experto Dauidi, qui ait, *Conuersus sum in ærumna* Psal.31,4.
mea (conuersus scilicet ad Deum) *dum configitur spina.* Magnam quidem habet cum rosa consonantiam Confessio Sacramentalis. Rubet rosa, & spinas habet: & Sacramentalis Confessio Sanguine Christi *Instar rosæ attrahit confessio.*
rutilat, nec spinis caret, quæ pungant, cilicia, ieiunia, & alia id genus similia. Vtrumque pœnitenti proponitur, rosa & spina: qui rosam diligit, non deterretur à spinis; & qui amat Confessionem Sacramentalem, non retrahitur à pœnis & pœnitentiis, sed potiùs attrahitur, vt frequentiùs confiteatur. Nostrorum solutio debitorum & salutarium medicaminum administratio ab inflictis pœnitentiis dependent. Creditor noster Deus est, & singulis diebus oramus & clamamus, *Dimitte nobis debita nostra.* Matt.6,12.

Extra Sacramentum hæc debitorum ſolutio ardua ſatis & difficilis eſt, quoniam ſolùm penes debitorem eſt vt ſoluat: in Sacramento verò ex opere operato creditori, & non ſolùm ex opere hominis ſatisfacientis debita refunduntur. Cùm ergo ſingulis diebus oras, *Dimitte nobis debita noſtra*, oſtende te id velle, id te deſiderare recurrendo ad Confeſſionem, in qua facilis eſt compenſatio debitorum. Frequentiùs anima quàm corpore ægrotamus & laboramus, & ad animæ curationem ſalutares nobis pœnitentiæ applicantur & imponuntur, quæ mirabiliter virtute Sacramenti Pœnitentiæ ſalutem noſtram efficiunt & operantur. Cùm laboramus, & malè affecto corpore ſumus, ſi ſciamus ſalutares eſſe in aliqua apotheca medicinas, ad eam recurrimus: recurramus quoque ad ſanctæ Eccleſiæ officinam, in qua iniunctarum medicamenta pœnarum certiſſima ſunt ſalutis animarum noſtrarum remedia.

XIV.

Effigies Lazari.

DAuid confeſſus & abſolutus, pulchrum & aptum acceptæ abſolutionis typum ſimul & votum offert & præſentat Chriſto, qui cùm eſſet in ſtatu peccati mortuus, iaceret & fœteret in ſepulchro, & vinculis ac nexibus funeralibus conſtringeretur,

geretur, vitam ei præbuit, abſtraxit è ſepulchro, à vinculis liberauit. Hæc vnius Sacramentalis abſolutionis beneficia ſunt, quorum particeps pœnitens fit, quoties ſe Chriſto & Sacerdotibus eius abſoluendum proponit. Proponat ſe frequenter ille, qui priuatus vita iacet vinctus & ligatus in tumulo peccatorum. Et quis tantus hoſtis animæ ſuæ, vt cùm poſſit eam à morte, à ſepulchro, à barathro liberare, adhuc eam à peccato & eius atrocibus pœnis detineri patiatur. *Qui diligit iniquitatem, odit animam* Pſal.10,5. *ſuam*, in ſe ipſum ſæuus & impius. Apud quem piiſſimus Chriſtus ſemper ſollicitat, vrget & inſtat, vt peccator animæ ſuæ miſereatur, ſemper clamat & reclamat: *Lazare, veni foras.* Hoc eſt, vt ait Am- Ioan.11, 43. broſius lib.2. de Pœnitent. cap.7. *Quid iaces in tenebris conſcientiæ, & delictorum tuorum ſordibus, quodam reorum carcere? Exi foras, delictum proprium prode, vt iuſtificeris. Ore confeſſio fit ad ſalutem. Si confeſſus fuerit à Chriſto vocatus, clauſtra rumpentur, & omnia ſoluentur vincula, etſi corruptelæ corporeæ fœtor grauis ſit.* Pudeat peccatorem non reſpondere vocanti, & reuocanti à funeſto ſtatu miſerandam eius animam. Non eſt cur Lazarus erubeſcat, cui velamen confuſionis ſtatim, vt foras prodiit, ablatum eſt, & quidem meritò. Rurſus Ambroſius: *Quia venia donatus*

est, reuelare faciem, aperire vultum iubetur. Non habet enim quod erubescat, cui peccatum remissum est. Ablato illo velamine, pulchra satis apparuit imago, quam Iustinianus cap.12. de Casto connubio eleganter describit. *Hæc imago, & imaginis pulchritudo non in corporis elegantia, non in carnis progenie, non in decore vultus aut in valetudine seu fortitudine membrorum, sed intus, in anima consistit. Hanc deturpat culpa tantò deteriùs, quantò grauior est. Sapientia verò reformat in lumine suo vehementiùs, quò abundantiùs se communicat. Tantò verò perfectiùs se communicat, quantò ampliùs ipsam ad se suscipiendam reperit animam. Disponit quidam illam peccatorum dolor, cordis gemitus, lacrymarum effusio, pura confessio.* Ad hanc frequentandam nos vocat imago Lazari, effigies reformati Dauidis, cui culpa coronam abstulit, absolutio restituit; & quod amplius est, Regio ac principali spiritu eum peccatum priuauerat, & gratia Dei Rex denuò regali animo præditus proclamatur, & quidem ab ipso Deo, *Juda,* inquit, *Rex meus.* Iudas nomen est Confessionis, cui si accesserit absolutio Sacramentalis, nomen est principalis ac Regalis honoris & dignitatis.

Imago frequenter confitentis.

Psal.59,9.

X V.

Effigies Matthæi Apostoli.

DAuid iam reuocatus ad vitam, vt acceptum beneficium compenset, & simul vt soluat debitum

bitum pœnæ, opera pietatis exercet, & in primis munus magiſtri obit, vt ad Deum errantes peccatores reducat; eapropter ait Dauid Pſalm.65, 8. *Benedicite Gentes Deum noſtrum, & auditam facite vocem laudis eius. Qui poſuit animam meam ad vitam.* additque deinde verſ.14. *Reddam tibi vota mea, quæ diſtinxerunt labia mea.* Reddit vota ſatisfactionis, & in primis affert & offert Chriſto imaginem Matthæi Apoſtoli, qui conuerſionis ſuæ beneficium conuerſione plurimarum animarum compenſauit. Quæ cauſa eſt, vt in tanto cultu ac veneratione Matthæus vbiuis terrarum habeatur, de quo in eius Solemnitate Iuſtinianus. *Meritò illum ſacroſancta colit Eccleſia, cærimoniiſque effert, interpellat precibus, celebritate commendat, atque præclara eius martyrij venerantur inſignia, per quem talia tantaque diuinorum eloquiorum percipere rudimenta promeruit. Nequaquam erga ipſum deeſſe debet reuerentiæ cultus, qui & ſeipſum exhibuit Deo, & ſermonis ſacri pro communi omnium profectu ſtuduit eſſe miniſter.* Et quidem nec miniſter nec tantus magiſter fuiſſet, niſi eſſet ita aſſiduus in ſchola Chriſti. Cùm Spiritus ſanctus aſſiſtat & præſit Sacramento Pœnitentiæ, quem à vinculis peccatorum abſoluit, incitat & accendit ad conuerſionem proximorum, ſicut Dauid, & Dauidicus Matthæus

Schola confessionis frequentanda.

thæus accensi & inflammati sunt. Hic effectus Sacramenti vix apparere solet in iis, qui rarò veniunt ad confessionem, apparet ac lucet in iis, qui solertes ac diligentes obeunt hanc Spiritus sancti scholam, in qua, assiduè frequenterque confitentes, ita proficiunt, vt euadant professores Pœnitentiæ, & errantibus peccatoribus eam doceant, suadeant, ac persuadeant.

XVI.

Effigies feminæ fluxum sanguinis patientis.

DAuid, qui sibi & aliis per peccatum carnis fuerat offendiculo, pœnas de seipso statuit sumere, vt quæ peccauerat caro, in seipsa mortificata lueret. Nec conspirasset in se, nec fluxum sanguinis, nec carnis luxum tenuisset & refrænasset, nisi diuinitus adiutus fuisset. Hoc ipsum recognoscens, voti loco, Christo appendit imaginem Euangelicæ mulieris, quæ cùm fluxum sanguinis pateretur, dixit: *Si tetigero tantùm fimbriam vestimenti eius, salua ero.* Tetigit fimbriam, & salua ac incolumis euasit. Exiuit de Christo virtus, vt & ipse fassus est, & à diuturno morbo, in cuius curatione totam suam substantiam consumpserat, mulierem recreauit. Accidit sæpè hominibus, quod huic mulieri accidit. Sæpè homines carnis suæ passionibus diuexati, & malè tractati, exhauriunt se, Patres spiritales consulendo,

Matt. 9, 21.

Frequenter confitentis.

lendo, & varia exercitia mortificationum exercendo, nec tamen ſufficiens remedium pro curandis ſanandiſque carnis affectionibus inueniunt, donec fatigata iam anima dicit, *Si tetigero tantùm fimbriam veſtimenti eius*, ſi prouoluar eius pedibus, & dedam me confeſſionibus, *ſalua ero.* Erit, quandoquidem virtus emanat tanta de Chriſto, vt pœnitentiæ impoſitæ mirabilem hanc vim habeant, vt frænum affectionibus ac paſſionibus iniiciant, ita docente ac definiente Concilio Tridentino ſeſſ.14.cap.8. *Proculdubio enim magnopere à peccato reuocant, & quaſi fræno quodam coërcent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioreſque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitioſos habitus malè viuendo comparatos contrariis actionibus virtutum tollunt. Nec verò ſecurior illa via in Eccleſia Dei vmquam exiſtimata fuit ad amouendam imminentem à Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent.* Tanti refert fimbriam Chriſti Domini ſæpè tangere, & Sacramentum Pœnitentiæ frequentare.

XVII.

DAuid, poſtquam de pœnis ac pœnitentiis carni peccatrici irrogandis egit, non per hoc facere ſatis exiſtimauit debito quod contraxerat, ſed *Effigies muti ſanati.*

censuit iudicauitque opus esse recurrere ad creditorem Deum, & obnixè orare ac rogare, vt in partem debitæ solutionis, etiam preces suas admittat, nec non laudes & exaltationes, quibus eius bonitatem efferre conatus est. Deus, qui votum Confessionis Sacramentalis acceptauit, orationis & confessionis laudatoriæ votum etiam admisit, sicut exposita sanati muti, orantis & laudantis Deum imago in Oratorio declarat. Conueniunt ita inter se oratio & Confessio Sacramentalis, vt cap.5,16. Epist. suæ Iacobus Apostolus dixerit, *Confitemini ergo alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, vt saluemini.* Conueniunt ita inter se confessio laudis & confessio criminis, vt olim diceretur reo, ne crimen suum sileret
Ioan.9,24. & occultaret, *Da gloriam Deo.* Hæc summa Dei gloria est, vt reatum nostrum cognoscamus & exponamus, veniam & indulgentiam impetremus. Hinc na-
Isai.30,18. tum vt dixerit Isaias, *Exaltabitur parcens vobis.* Non igitur honorat Deum, qui peccatis non se exonerat. Frequens in diuinis laudationibus est, qui frequens & assiduus est in Confessionibus suorum criminum. Non indiget nostra glorificatione & exaltatione Deus, nos indigemus, vt quod debemus Deo, facta confessione rependamus. Hinc Paulus cap.3,23. ad Romanos, *Omnes peccauerunt, & egent glo-*

Nescit Deum laudare, qui nescit confiteri.

ria

ria Dei. Egent diuina gloria, cuius honor in confesſione non ſolùm laudatoria, ſed etiam accuſatoria conſiſtit. Quiſquis eget eleëmoſynis, eorum domos, in quibus accepturus eſt, frequenter adit & obit, ergo cùm pœnitens indigus ſit diuinæ gloriæ, quæ eſt in Confeſsione Sacramentali, recurrat ſæpè ad Eccleſiam, vbi indigentiæ ſuæ leuamen remediumque facilè habebit.

XVIII.

DAuid, etſi diues opum & opulentus fuiſſet, potuiſſetque aureas & argenteas ſtatuas erigere Deo, maluit offerre atque proferre ſtatuam diui Petri pœnitentis, vt oſtenderet eam ſe oblationem feciſſe atque libaſſe, quam Petrus dolens & afflictus dicauit & conſecrauit. Petrus ſpiritum contribulatum, cor contritum & humiliatum obtulit, & Dauid hoc ipſum litauit. *Ex abundantia cordis os loquitur*, & quiſquis corde contritus & humiliatus eſt, veniet ad oris confeſsionem, vt cor ſuum coram Deo & eius Vicario effundat. *Contritus verè*, ſicut ait Iuſtinianus cap. 15. de Obedient. *quemadmodum diſplicent delicta quæ fecit; ita cum rubore & mœrore accuſator eſt ſui; non alteri, ſed ſibi culpam obiicit. Ego, inquit, ſum qui peccaui, ego Deum meum offendi, conſcientiam propriam fœdaui, contempſi legem, gratiam repuli, vitiis &*

Effigies Petri pœnitentis.

Matth. 12, 34.

dæmonibus me ſubieci; libertatem amiſi, ſponte & nemine cogente deliqui. In iis verbis compunctus ex corde pectus ſuum tundit, fundit lacrymas, emittit ſuſpiria, preces ingeminat, orat ex corde, aduocat Sanctos, Angelos interpellat, ac Deo cum gemitibus errata commiſſa confitetur. Tamdiu verò proſtratus in humili poſtulatione perſeuerat, donec erga ſe Dominum ſentit eſſe placatum. Nam diuina clementia nequaquam ſinit pœnitentem, & veniam humiliter flagitantem, vacuum ab oratione diſcedere, dicente Propheta, *Cor contritum & humiliatum* Pſal. 50, 19.
Deus non deſpicies. Exclamat ibidem Iuſtinianus: *Mira res, mirabiliſque miſericordia Dei & Redemptoris noſtri. Gemit peccator intra ſe, doletque perpetraſſe delictum, & confeſtim placatur Altiſſimus. Confitetur errorem ſuum, & ex hoc acquirit veniam. Non præfigitur tranſgreſſoribus certum tempus ad pœnitendum, non aditus negatur ad poſcendam indulgentiam, neque numerus ſtatuitur petitionum ad remiſſionis gratiam promerendam.*

Semper datur ad veniam aditus.

Ezech. 18, 22. *Quoties, ait, ingemuerit, non recordabor. Si ſemel, ſi bis, ſi decies, ſi centies, ſi millies illum peccaſſe pœnituerit, iniquitatum ipſius nequaquam memor ero.* Hoc inſinuare voluit Saluator noſter, cùm Petro interroganti, ſi vſque ſepties fratri aduerſum ſe delinquenti indulgere deberet, reſpondit inquiens: *Non dico tibi vſque ſepties, ſed vſque ad ſeptuagies ſepties:* tacitè videlicet ſignificans, vt quoties Matth. 18, 21.

veniam

veniam petat, toties ignoscat. Quod autem Petro Dominus indicauit esse faciendum, hoc ipsum agere erga misericordiam flagitantes dubitet nemo. Nam ipsius Domini est vox illa exhortationis, quæ ait: Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Luc. 6, 36. Concludit Iustinianus: *Quamobrem inexcusabilis est apud Deum, quisquis voluntariè peccat, & in delinquendo perseuerat potissimè, cùm Dei bonitas sit ad ignoscendum paratissima, & ad percipiendum remissionem criminum via effecta sit lata. Sinum namque suum in persona Domini ad suscipiendos omnes toto terrarum orbe diffusa sancta mater expandit Ecclesia.* Expandit Ecclesia sinum, non vt dona & munera accipiat, sed vt Christianum Dauidem ac Petrum suum pœnitentem contritum & afflictum corde benignissimè recipiat.

XIX.

DAuid, postquam iam euaserat è naufragio, non modò tabulam, in qua saluus in portum venit, sed salutarem suum, & ipsum quidem crucifixum, pro voto summo æterno obtulit Patri. Christus è cruce pendens cum iniquis reputatus est. Agnus innocens erat, & reum Agnum crimina nostra fecerunt. Quoties illa confitemur, eius innocentiæ consulimus, & reos nos esse ostendimus. Ea propter satis prudenter Ecclesia sancta vtriusque

Effigies crucifixi.

Confessio ostendit innocentiam Christi, & idcircò frequentanda.

ſexus fidelibus mandat ac præcipit, vt tempore Chriſti patientis peccata ſua ſaltem confiteantur, cupiens hoc pacto inſontem Redemptorem manifeſtare, homines verò nocentes, quorum cauſa ipſa ſanctitas & innocentia crucem & mortem ſubit. Ergo quiſquis Sacramentum Pœnitentiæ frequentat, deſiderat, vt Chriſtus inculpatus etiam atque etiam innoteſcat; & qui tardus eſt ad confeſſionem, tardus etiam eſt ad eius innocentiæ defenſionem. Quamdiu ſe tegit homo reus, neceſſe eſt, vt quaſi reus Agnus immaculatus patiatur. Quanti verò valeat apud Deum huius generis confeſſio, ſatis apparet in bono illo Latrone, qui in extremo mortis articulo oſtendit virtute ſuæ confeſſionis ſe peccatorem, Chriſtum verò omni culpa, omni peccato
Luc. 23, 39. carentem. *Vnus autem de his, qui pendebant, latronibus, blaſphemabat eum dicens: Si tu es Chriſtus, ſaluum fac temetipſum, & nos. Reſpondens autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es. Et nos quidem iuſtè, nam digna factis recipimus, hic verò nihil mali geſſit.* Pulchra Confeſſio, quæ
Luc. 23, 43. talem habere meruit abſolutionem. *Hodie*, inquit Chriſtus, *mecum eris in paradiſo.* Huius confeſſionis æſtimator, & ſimul rei confitentis imitator S. Laurentius Iuſtinianus Serm. de Paſſione Domini: *Me-*

mento

mento mei, inquit, *non tantùm vt veniam in regnum tuum, verùm etiam vt doloribus compatiar tuis, tuæque communicem passioni. Incongruum est nempe, vt te patiente, te languente, te moriente, ego à cruciatibus illæsus efficiar, potissimè cùm tui sim causa mœroris. Ego enim sum qui deliqui, ego qui meis exigentibus culpis vindictam merui, iustitiam Dei irritaui. Conturbaui namque cælum, Angelos despexi, præuaricatus sum legem, diabolum lætificaui, offendi Sanctos, promissa vilipendi, Deoque semper aduersus fui. Tu horum nil egisti, cùm sis Agnus innocens, sanctus Dei, à facinoribus immunis, Patri obtemperans, hominumque singularis amator. Tædet prorsus me vitæ meæ, terret me conscientia, trepidare me cogunt perpetrata delicta, dum te Regem gloriæ, decorem regni, Vnigenitum Dei, Angelorum gaudium, in cruce penè exspirare conspicio, aspernari à perfidis audio, mea perferre supplicia cognosco.*

Cæsarius lib. 11. de Morientibus, cap. 38.

Magister Thomas Theologus cùm lecto decumbens esset moriturus, vidit diabolum in angulo stantem: quem cùm cognouisset, voce Martini allocutus est eum, dicens: *Quid hîc adstas cruenta bestia? Dic mihi, quid est quod maximè vobis noceat?* Cumque ille nihil responderet, Scholasticus subiunxit: *Adiuro te per Deum viuum, qui iudicaturus est viuos & mortuos,*

mortuos, & sæculum per ignem, vt dicas mihi huius interrogationis veritatem. Ad quod dæmon respondit: *Nihil est in Ecclesia, quod tantum nobis noceat, quod sic virtutes nostras eneruet, quàm frequens confessio. Quamdiu enim homo in peccatis est, peccatis dico mortalibus, omnia eius membra ligata sunt, & non potest se mouere: cùm verò peccata eadem confitetur, statim liber est, & mobilis ad omne bonum.* Quo audito, Doctor ille bonus, & Crucis Christi fidelis prædicator, lætus expirauit, & confirmauit, artem benè viuendi ac benè moriendi sitam esse in Confessione, quæ est certa & secura ad sacram Communionem via, quam 1.Corinth.11,28. diuinus Paulus ostendit, inquiens: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat.*

SA-

SACRI ORATORII

PARS TERTIA

PIARVM IMAGINVM

NOVEM SANCTARVM VIRGINVM

CVM SVIS INSIGNIBVS

ET

ANIMÆ INNOVATÆ

CVLTV ET VSV

SACRÆ EVCHARISTIÆ;

IN GRATIAM

CELEBRANTIVM ET COMMVNICANTIVM.

HYMNVS
COMPOSITVS AD NVMEROS CIRCVMSTANTIARVM SACRÆ EVCHARISTIÆ CANTATVS PER VIRGINES AD NVMEROS SVORVM INSIGNIVM.

PERISTASES, ſiue circumſtantiæ ſeptem numero, pro actibus humanis à Philoſophis & Theologis recenſentur, quas numerat ſanctus Thomas 1. 2. quæſt.7. artic.3. comprehenſas illo verſu,

Quis, quid, vbi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.

Subiungit earum expoſitionem Angelicus Doctor: *Conſiderandum eſt enim in actibus, quis fecit, quibus auxiliis & inſtrumentis fecerit, quid fecerit, vbi fecerit, cur fecerit, quomodo fecerit, & quando fecerit.* Hæc omnia conſideranda ſunt in ſummo actu, quem fecit Chriſtus, cùm condidit Euchariſtiam. Et quidem ad numeros harum circumſtantiarum compoſitum Hymnum ab eodem ſancto Thoma canunt non verbis, ſed rebus virgines, ad numeros ſuo-

ſuorum inſignium. Hic chorus nouem virginum, nouem cæleſtium Muſarum.

Canunt quis fecit

CAECILIA & DOROTHEA.

Pange lingua glorioſi
Corporis myſterium,
Sanguiniſque pretioſi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generoſi
Rex effudit gentium.

Canunt quid fecerit

CATHARINA ALEX. & CATHARINA SENENS.

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conuerſatus,
Sparſo verbi ſemine,
Sui moras incolatus
Miro clauſit ordine.

Canunt vbi fecerit

AGATHA & CLARA.

In ſupremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,

Obſer-

Obſeruata lege plenè
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat ſuis manibus.

Canunt quibus auxiliis & inſtrumentis fecerit

LVCIA & THERESIA.

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitq́ue ſanguis Chriſti merum,
Et ſi ſenſus deficit:
Ad firmandum cor ſincerum
Sola fides ſufficit.

Canunt cur fecerit

BARBARA & AGNES.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Præſtet fides ſupplementum
Senſuum defectui.

Canit quomodo fecerit, & quando fecerit,

GLORIOSA IN ASSVMPTIONE MARIA.

Genitori, Genitoque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit, & benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar ſit laudatio. Amen.

SACRA EVCHARISTIA
Ars artium benè viuendi, & benè moriendi,
Figurata & illuſtrata.

Audi Hymnum, & attende ad imagines & inſignia CAECILIAE & DOROTHEAE. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum ſume.

Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisq; pretiosi,

Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.

IMAGO TRIGESIMASEPTIMA EXPLICATA,

SS. CÆCILIÆ ET DOROTHEÆ CANENTIVM MORE CÆLESTI QVIS SIT REX IN EVCHARISTIA.

POSTQVAM pœnitens Dauid ritè confeſſus & abſolutus eſt, de ſacro Pœnitentiæ Oratorio in Oratorium ſacroſanctæ Euchariſtiæ tranſit, vbi venerabile Sacramentum inuenit, quod S.Dionyſ. Eccleſ.Hierarchiæ cap.3. Parte 1. *Sacramentum Sacramentorum* meritò appellat, quippe quo nihil melius, nihil ſplendidius & purius eſſe poteſt. *Quid enim bonum eius eſt, & quid pulchrum eius, niſi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Germinat vinum virgines, ſummæ artis benè viuendi ac moriendi duces & magiſtras, quæ occurrunt rhythmum Eccleſiaſticum canentes in honorem Euchariſtiæ, Explicatio. Zachar.9, 17.

Pange lingua glorioſi
Corporis myſterium.

Canunt cæleſti more, *Cæli enarrant gloriam Dei*, non tam ſonitu verborum, quàm ſignis & inſignibus ſi- Pſal.18,2.

derum & astrorum. *Non sunt loquelæ, neque sermones, quorum non audiantur voces eorum.* in quem locum Basilius, *Neque sermonem,* inquit, *emittunt, neque verbum aliquod proferunt, sed sola ordinis sui ostensione, & terram vniuersam, & mare ad laudandum Deum vocant.* Ita cælestes quoque virgines & Musæ sermonem nullum emittunt, nec verbum aliquod proferunt, sed suis quæque propriis insignibus enarrant & cantant gloriam venerabilis Sacramenti, in quo Rex & Dux sanctæ & immaculatæ virginitatis assistit.

Concentus cælestis, Binæ & binæ virgines procedunt, canunt & modulantur, non tam vocibus quàm insignibus quibus exprimi & ornari consuerunt, innuentes, exprimentes declarantesque partes singulas Hymni Eucharistici, quæ singulis suo ordine assignantur.

Organi, Cæcilia in primis, quæ in suo ludens organo semper pingitur picta, organo modulatur,

Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium.

Psal.118, 80. Cantabat ad organum illa, *Fiat cor meum immaculatum, vt non confundar.* Hæc excitat nouum Dauidem venientem ad Communionem, vt corde & animo immaculatus accedat. Hoc ipsum quod canit & signat organo suo Cæcilia, intus in corde experitur anima

anima communicantis, teſtante D. Laurentio Iuſtiniano cap.19. de Monaſt. perfect. *Nihil tunc ibi, niſi dulciſona interioris hominis cantica, clamores deſideriorum, gratiarum actiones, laudum præconia, affectionum gemitus reſonant in laude dilecti.*

Accedit & Dorothea ornata caniſtro fructuum, *Fructuum.* quos legit in paradiſo, & per Angelum tranſmiſit, & hæc eadem comitata ſuis inſignibus proſequitur,

Quem in mundi pretium
Fructus ventris generoſi
Rex effudit gentium.

Quod canit & ſignat fructibus Dorothea, ſonat Homil.8. in Eccleſiaſt. Nyſſenus. *Caro Verbi, & ſanguis qui eſt in hac carne, non vnam habet gratiam, ſed eſt ſuauis iis qui guſtant, & appetendus iis qui deſiderant, & iis qui diligunt amabilis.* Sonat clariùs Nicolaus Cabaſila in Expoſit. Liturg. cap.3. *Fructuum primitias offerebant antiqui, nos autem tamquam vitæ noſtræ primitias hæc dona Deo conſecramus.* Ambæ virgines, Cæcilia & Dorothea, præferentes inſignia ſua, rebus loquuntur, non verbis, quis ſit auctor Sacramenti, ſacram honorant Euchariſtiam, monentque celebrantem & communicantem, vt cor ſuum aptent in ſimilitudinem picturæ, & eam imitari conentur, dum offerunt & percipiunt ſacram Synaxim.

Eucharistia

Hoc *Sacramentum*, vt ait S.Thomas 3.p. q.73. a.4. *habet triplicem significationem. Vnam quidem respectu præteriti, in quantum scilicet est commemoratiuum Dominicæ passionis, quæ fuit verum sacrificium: & secundùm hoc nominatur sacrificium. Aliam autem significationem habet respectu rei præsentis, scilicet Ecclesiasticæ vnitatis, cui homines aggregantur per hoc Sacramentum; & secundùm hoc nominatur Communio vel Synaxis. Tertiam significationem habet respectu futuri, in quantum scilicet hoc sacramentum est præfiguratiuum fruitionis Dei, quæ erit in patria; & secundùm hoc dicitur Viaticum, quia hîc præbet nobis viam illuc perueniendi. Et secundùm hoc etiam dicitur Eucharistia, id est bona gratia; quia gratia Dei vita æterna, vt dicitur Rom.6.* Habes ergo in Cæcilia & Dorothea formam sacrificij, Communionis, & Viatici.

Sacrificium, Communio, Viaticum.

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia.

Celebra Sacerdos ad Cæciliæ formam, & eius insignia.

Qualis Cæcilia, talis & anima Sacerdotalis. Psal.26,6.

CAnit organo Cæcilia, vt & anima Sacerdotis adhærens eidem Virgini, dicat: *Circuiui, & immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferationis: cantabo,*

tabo, & psalmum dicam Domino. Ritè ac rectè hostia vociferationis Eucharistia est, quæ voce sacerdotali conficitur & perficitur, & quidem tam mirabili ac sublimi, vt cùm ille consecratoria verba pronuntiat, vox eius vsque ad Dei thronum perueniat. Magnum Sacerdotis organum, cuius sonus adyta cælorum penetrat. *Circuiui*, inquit, *& immolaui hostiam vociferationis*. Circuit Sacerdos, circumspicit se, ne quid lateat in corde suo, quod tanto deroget sacrificio, oratque more Cæciliæ: *Fiat cor meum immaculatum, vt non confundar*. Psal. 118, 80.

Nouerat sanè Cæcilia, corpus suum esse virginalis animæ organum, & in eo hostiam laudis offerebat. Discat & Sacerdos carnem suam temperare, discat componere & disponere, vt mente & spiritu psallat, *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis*. Corpus humanum ex elementis componitur, de quibus agens Sapiens cap. 19, 17. ait, *In se elementa dum conuertuntur, sicut in organo qualitatis sonus immutatur, & omnia suum sonum custodiunt*. Sonat ac resonat in organo qualitatis anima, cùm nihil inordinatum nihil inornatum est in corpore Sacerdotis. *Organum corporis.*

Cæciliæ organum flante & reflante aëre sonum suum edit, & cùm consecrat Sacerdos, sciat se or-

Organum Ecclesiæ, & Spiritus sancti.

ganum esse Catholicæ Ecclesiæ, cuius nomine sacrificium altaris conficit. Mutum organum esset, nisi Spiritus sanctus adesset. Hinc Augustinus lib.3. de Trinit. cap.4. monet: *Nec linguam eius, nec membranas, nec atramentum, nec significantes sonos lingua editos, nec signa litterarum conscripta pelliculis, Corpus Christi & Sanguinem dicimus, sed illud tantùm quod ex fructibus terræ acceptum, & prece mystica consecratum ritè sumimus ad salutem spiritualem in memoriam pro nobis Dominicæ passionis. Quod cùm per manus hominum ad illam visibilem speciem perducitur, non sanctificatur, vt sit tam magnum Sacramentum, nisi operante inuisibiliter Spiritu Dei, cùm hæc omnia, quæ per corporales motus in illo opere fiunt, Deus operetur.*

Oratio Ecclesiæ & animæ celebrantis ad formam Cæciliæ.

MVnera, quæsumus Domine, oblata sanctifica, & corda nostra sancti Spiritus illustratione emunda.

Consonant Sacrificium, & Dorothea.

Mystica Dorothea anima Sacerdotis.

ARbor vna nobilis crux est, in cuius elogium canit Ecclesia sancta: *Hæc est arbor dignissima in paradisi medio situata.* Ex hac paradisi arbore fructum

ctum Euchariſtiæ Chriſtus legit, canitque propter-eà Eccleſia : *Fructum ſalutiferum guſtandum dedit Dominus mortis ſuæ tempore.* & rurſus : *A fructu frumenti & vini multiplicati fideles, in pace Chriſti requieſcunt.* Cùm ergo Sacerdos ad Sacrum faciendum venit, cogitet ad paradiſum vocari ſe, vt legat è cruce fructum, è cruce, inquam, quæ in altari neceſſariò collocatur, vt coram illa peragat ſacrificium. Chriſtus ſanctis ac puris manibus ex arbore fructum cepit, legit & Dorothea ; carpat & anima immolantis Sacerdotis, vt talis euadat, qualem optabat Dauid: Pſal.23,4. *Quis aſcendet in montem Domini? aut quis ſtabit in loco ſancto eius? Innocens manibus, & mundo corde :* mundo corde, ſicut Cæcilia erat ; innocens manibus, ſicut erat Dorothea.

Non peragit ſolus ſacrificium altaris Sacerdos, *Miniſter Sacerdotis Angelus.* vtitur & ipſe miniſtro, qui locum Angeli tenet, cuius angelico miniſterio vſus, quodammodò tranſmittit ad populum fructum, quem colligit in altari. Habet Angelum Dorothea, habet Sacerdos miniſtrum, qui ſacris myſteriis aſſiſtit. Cùm verò non ſolùm agat de communicandis populo fructibus, ſed etiam tranſmittendis in cælum, cæleſtis Angeli operam implorat, & orat.

Oratio Ecclesiæ & animæ celebrantis ad formam Dorotheæ.

SVpplices te rogamus, omnipotens Deus: iube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum in conspectu diuinæ Maiestatis tuæ: vt quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filij tui Corpus & Sanguinem sumpserimus, omni benedictione cælesti & gratia repleamur.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur.

Communica ad formam Cæciliæ, & eius insignia.

Mystica Cæciliæ anima communicantis.

SIt non solùm in offerente Sacerdote, sed etiam in Dauide percipiente sacram Synaxim, spiritus Cæciliæ virginis, quæ cantu suo celebrat Eucharistiam. Celebret quoque ipse, vt panem Angelorum more Angelico manducet. Modulantibus in cælo organis cibum suum Angeli sumunt, idcircò cùm panis è cælo descendit, vna voce cecinerunt: Luc. 2, 14. *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis*; & canendo declararunt, cælestem Eucharistiæ

charistiæ panem cum laudibus esse capiendum. Ad has laudes excitat virgo Cæcilia, pangit illa, *Pange lingua gloriosi Corporis mysterium:* pange Christiane Dauid, *in voce exultationis & confessionis, sonus epulantis.* Psal. 41, 5. Quid sic? ratio petenda est ex Augustino in Psalm. 99. *Nolite putare, quia deficitis in laudando: laudatio vestra quasi manducatio erit. Quantum laudatis, tantum vires acquiritis; & tantum dulcescit, quem laudatis.*

Modulantibus organis sancta Cæcilia canit, ad cuius imitationem, sicut monet Ecclesia mater, *in voce exultationis resonent epulantes in mensa Domini.* Quàm benè Ambrosius lib. de Bono mortis cap. 6. hanc consonantiam, hanc resonantiam describit! *Iusti anima vtitur corpore velut instrumento, aut organo, quæ velut præclara artifex, quò vult obsequium corporis ducit, & effingit de eo speciem quam elegerit, & eas quas voluerit facit in eo resonare virtutes, pangens nunc modulos castitatis, nunc modulos temperantiæ, sobrietatis carmen, integritatis dulcedinem, virginitatis suauitatem.* *Anima innouata suauitas, & dulcedo.*

Resonat virtutes anima, & tamquam apis argumentosa deseruiens veniat ad fauum mellis. Pangat modulos castitatis, vt sine labe accedat ad Eucharistiam. Pangat modulos temperantiæ, vt temperatis passionibus, passum Christum amplectatur.

Resonet suaue carmen sobrietatis, vt sobriè viuat, & haustum pretiosi Sanguinis hauriat. Sonet integritatis dulcedinem, vt totam se venerabili Sacramento deuoueat. Adiungat virginitatis suauitatem, vt in suo fonte dulcedinem ipsam degustet, & oret.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Cæciliæ.

PRæbeant nobis, Domine, tua sancta feruorem, quò eorum pariter & actu delectemur, & gustu.

Consonant Communio, & Dorothea.

Mystica Dorothea anima communicantis. SIt in Dauide ad sacram Synaxim accedente Spiritus virginis Dorotheæ, vt dignus sit qui pascatur & fruatur sacris fructibus Eucharistiæ. *Diuidui fructus sunt, necessarij, & voluptarij*, teste Ambrosio libro de Noë & arca cap.23. fructus Eucharistiæ necessarius est. (Ioan.6,54.) *Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* (Psal.33,9.) Fructus est, qui miram dulcedinem affert. *Gustate, & videte quoniam suauis est Dominus.*

Anima innouata voluptas, & recreatio. *Anima voluptariis, hoc est, sapientiæ fructibus alitur*, citatus Ambrosius ait. Hos fructus facilè deprehendes,

des, si canistrum Dorotheæ consideres ac contempleris, & qui sunt in eo fructus, arbitreris esse Eucharisticos. Vnde cùm ad templum sanctum venis vt Sacramentum percipias, cælestem percipe voluptatem, vt & animam tuam alas. Alebat & suam sapientissima Maria, cùm canebat: *Exultauit spiritus meus in Deo salutari meo.* Exultant quoque communicantes fideles, qui vno ore & consona voce cantant, *Ex altari tuo Domine Christum sumimus, in quem cor & caro nostra exultant.* Vnde & Ecclesia vel in ipsa Dominica sacræ Passionis orat, & orare docet animam fructibus Eucharistiæ recreatam.

Luc. 1,47.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Dorotheæ.

ADesto nobis, Domine Deus noster: & quos tuis mysteriis recreasti, perpetuis defende subsidiis.

VIATICVM.

QVem libertate donaueris, nequaquam vacuum abire patieris, sed dabis viaticum de gregibus, & de arca, & de torculari tuo. Deut. c.15, 13.

Cyrillus lib. 7. de Ador. *Liberauit nos gratis Dominus: postquam verò nos liberos fecit, id est, à peccatis ab-*

ſoluit, adiecit ſeipſum viaticum tamquam victima omnis maculæ expers, concedens, vt viuificam benedictionem participaremus, ſanctam dico Carnem & Sanguinem. Hoc
Deut.15, 23. *exiſtimo, quod ait lex, oportere ſuppeditari viaticum de ouibus, & de frumento, ac vino, vocatis ad libertatem.*

O panis infirmorum!

Ad formam Cæciliæ & Dorotheæ viaticum ſume.

Pſal.126,5 *Viaticum tollit confuſionem, & amaritudinem mortis.* NOn *confundetur, cùm loquetur inimicis ſuis in porta;* ſi quis ad portam mortis viatico ſe munierit, & in eius perceptione orauerit cum Cæcilia, *Fiat cor meum immaculatum, vt non confundar.* Ex
Pſal.118, 80. ſacra Chriſti paſſione ortum habuit Euchariſtia; & cùm mors amara ſit, ſuauiſſimum ac dulciſſimum nobis hunc protulit fructum: *Fructum ſalutiferum guſtandum dedit Dominus mortis ſuæ tempore*, vt mortis amaritudinem tolleret; ac proinde dicit Sponſa:
Cant.2,5. *Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.* Floridi fructus erumpunt in Euchariſtia, quos oſtendit & offert ægro iacenti, ac in lecto decumbenti
Pſal.126,4 Dorothea. *Cùm dederit dilectis ſuis ſomnum, ecce hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris.* Pſalle exemplo cygni morientis:

Cùm

Cùm dederit dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris. Psal. 126,4

Sicut sagittæ in manu potentis, ita filij excussorum.

Beatus vir qui impleuit desiderium suum ex ipsis: non confundetur, cùm loquetur inimicis suis in porta.

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI, SIGILLVM Cæciliæ & Dorotheæ impressum animæ.

COnficiunt elementa organum, cùm cap. 19. v. 17. dixerit diuinus Sapiens, *In se elementa dum conuertuntur, sicut in organo qualitatis sonus immutatur, & omnia suum sonum custodiunt.* Conuertuntur quasi in qualitatis organo elementa, ex quibus fœtus & fructus naturales proueniunt. Fructus cælestis paradisi Eucharistia est, & ad eius productionem accedunt & conueniunt ignis diuini amoris, aqua supernæ gratiæ & spiritus sapientiæ Dei, quæ quidem elementa sonum suum in hoc mysterio custodiunt, & nobis pretiosum hunc fructum progenerant. Consonant itaque sibi Cæcilia & Dorothea, organum & fructus satis sibi respondent, satis conueniunt vt conficiant vnum signaculum cultus & vsus Eucharistiæ. Consonant ambæ Reginæ suæ Esther,

Reginæ virginum Mariæ, quæ tota Euchariſtica eſt: ipſa Spiritus ſancti organum eſt, & ipſa fructum benedictum protulit Regem, cuius memoria in ſacra Euchariſtia recolitur. De quo fructu Pſalmiſta

Pſal.4.8. ait: *A fructu frumenti, vini & olei ſui, multiplicati ſunt.* quaſi dicat, Deus præbet vinum & frumentum materiam venerabili Euchariſtiæ, quibus ritè conſecratis, homines multiplicantur & augentur ſpiritualibus bonis in Eccleſia. Atque hic eſt fructus ille ſpiritalis, quem Dorotheæ fructus, quos in imagine

Ioan.6,33 depictos vides, myſticè deſignant. *Panis enim Dei eſt,*

Pſal.22,5. *qui de cælo deſcendit, & dat vitam mundo. Calix* item

Zach.9,17 *inebrians, & frumentum electorum, & vinum germinans virgines.* Flores autem quos in calatho circumfert, repræſentant ſpiritales illos flores honoris & gratiæ quas venerabilis Euchariſtia dignè communi-

Eccli.24, 23. cantibus præbet. Hæc enim quaſi vitis fructificat ſuauitatem odoris, & flores eius fructus honoris & honeſtatis.

AT

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore indulcabitur eius memoria, & vt musica in conuiuio vini. Eccli.49,1.

QVando *sederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende*, quis ille Princeps sit, cuius solemnis memoria agitur in Eucharistia. *Memoria iusti cum laudibus* mellifliui cantus, & musicæ, quam in organo suo edit cælestis Musa Cæcilia, æmula Regis Dauidis qui in mystico organi lusu primas tulit. Hic Rex cultor memoriæ Eucharisticæ, ostendit, quis fecerit, quis hanc memoriam reliquerit. *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus*: & vt tantum colat Dominum, ait, *Exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara.* Loquitur secum Dauid, quæ est in hunc locum interpretatio Basilij: *Psalterium & citharam seipsum Propheta vocat. Velut enim musico quodam organo in seipso propheticam melodiam sonabat, seipsum tamquam ad hymnodiam excitans.* Attende diligenter & audi, *Memoria iusti cum laudibus* dulcium & suauium fructuum, quos cælestis Musa Dorothea profert, & cantibus suis effert,

Prou.23,1. *Sigillum impressum animæ.* Prou.10,8. Psal.110,4 Psal.56,9.

fert, cuius æmula anima celebrantis ac communicantis respondeat: *Sub vmbra illius quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Hæc insignium virginalium impressio, hæc forma sigilli est. Adiungitur & annectitur fortiùs chartæ sigillum, comprimitur & forma eius exprimitur. Cùm chartæ instar sit particeps rationis anima, in qua Deus naturæ legem descripsit, cùm agatur de imprimendo in ea signaculo sanctarum Virginum & martyrum Cæciliæ & Dorotheæ, opus est vt per sedulam & accuratam mentis & cordis attentionem earum effigies fortiter applicentur, aptentur & comprimantur, quæ quidem coarctatio sine stricto vinculo dilectionis & affectionis, qua anima innouata in Eucharistiam feratur, fieri nequit.

Cant. 2, 3.

Audi Hymnum, & attende ad imagines & insignia vtriusque CATHARINAE. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sume.

IMA-

CATHERINA ALEX. | CATHERINA SENENS.

Datum, et natum; | *Passum signat.*

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conuersatus,
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

[illegible]

IMAGO TRIGESIMAOCTAVA EXPLICATA,

SS.CATHARINÆ ALEX.& CATHARINÆ SENEN. CANENTIVM MORE CÆLESTI, QVID DETVR IN EVCHARISTIA.

VI venit vt ſacris aſſiſtat altaribus, & ſacroſancto ſe pabulo Euchariſtiæ reficiat, obuias ſibi virgines habet, quæ ſuis inſignibus ac concentibus eum excipiunt, vt intra Oratorium adducant. Occurrit vtraque Catharina, præcedit Alexandrina, & de more picta præcinit, *Explicatio* *Concentus cæleſtis,*

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine.

Præcinit ſtylo cæleſti, cuius monetur Iob cap.38. verſ.4. *Vbi eras, cùm me laudarent ſimul aſtra matutina?* Luminaria matutina laudant ſuum benefactorem ſplendidis ſuis inſignibus, in quam formam non tam vocibus quàm accepti annuli ſigno, ſacram Euchariſtiam virgo celebrat. Regia virgo Catharina eſt Regibus Arabiæ ſimilis, qui ſtellâ cæli ducti, & ſimul inſtructi, cæleſti more, non tam verbis,

 quàm

quàm ſignis auri, thuris, & myrrhæ Deum in carne natum coluerunt, & adorarunt. Cùm necdum regia virgo Catharina Alexandrina eſſet aquâ luſtrali tincta, ſed ſolùm catechumena, requiſitus puer IESVS, vt ſponſæ loco haberet illam, votis eius non annuit, nuptiis ſuis animam indignam cenſuit, quæ necdum lauacro Spiritus ſancti fuerat emundata. Poſt ſuſceptum iam Baptiſma, interueniente ſereniſſima MARIA, puer Ieſus Catharinam ſponſam ſibi delegit, cui pronubum annulum clæleſtis Sponſus donauit.

Annuli,

Magnus hic fauor, grande donum, ſummum hoc beneficium eſt; quod etiam accipit anima, cùm ad nuptias Euchariſtiæ ſacræ admittitur, & myſtica Catharina redditur, vt & canere poſſit, *Nobis datus, nobis natus ex intacta Virgine.* Hoc ipſum quod cantibus & inſignibus præfert Catharina Alexandrina, cognoſcit in anima communicantis patrari D. Laurentius Iuſtinianus cap. 9. de Monaſtic. perfect. *Pia etenim mens tanti ſponſi lætificata præſentia, venerando hoc mediante Sacramento, repletur gaudio, exultatione perfunditur, humilitate deiicitur, lumine irradiatur, pace ſatiatur, roboratur fide, deuotione ſaginatur, atque indiſſolubili amoris vinculo interiùs Redemptori copulatur.* Atque *hanc* potiſſimùm *ob cauſam*

(inquit

(inquit S. Dionysius Eccles. Hierarch. cap.3. Parte 1.) *id quod præcipuis quoque aliis Sacramentis commune est, huic per excellentiam præ ceteris est attributum, vt singulariter Communio & Synaxis appelletur; quòd nimirum diuisas quoque vitas nostras ad vniformem colligat deificationem, atque deiformi dissitorum coagmentatione cum illo vno communicet, viuatque.*

Proxima Catharinæ Alexandrinæ Senensis Catharina venit, sacræ passionis monilibus insignita, qualis & ipsa efformari consueuit, vt qui datus & natus ex illibata Virgine fuit, passum & crucifixum pro nobis fuisse discamus. Canit illa: *Insignium sacra passionis.*

Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

Signat itaque cantibus & insignibus Christum passum, cuius passionis memoriam in consecratione & Communione celebramus. *Enimuerò* (inquit sanctus Dionysius Eccles. Hierarch. cap.3. §.12.) *quomodo nobis diuina ista imitatio aliter obueniat, nisi tam præstantium memoriâ beneficiorum Dei, sacerdotalibus prædicationibus atque mysteriis iugiter innouetur? Hoc itaque facimus, vt Eloquia iubent, in eius commemorationem.* Et paulò post, *Dum*, inquit, *Sacerdos aut Pontifex ad sacrosanctam ex diuino instituto procedit consecrationem, re-*

uerenter ſimul & vti decet, de ſacrificio dignitatem ſuam ſuperante ſe purgat, ad Chriſtum priùs exclamando, Tu dixiſti, Hoc facite in meam commemorationem, &c. Ad formam igitur patientis Chriſti componit ſe Catharina, cui ſimiles, ait Damaſcenus lib. 4. de fide Orthod. *accedamus deſiderio ardenti, manus in crucis modum formantes, Crucifixi corpus ſuſcipiamus.* Vtraque nobis Catharina exemplo ſit, vt ad formam vtriuſque nos ipſos efformemus, ac componamus ad Euchariſtiæ Sacrificium, Communionem, & Viaticum, quod eſt ſummum & extremum beneficium.

SACRIFICIVM.

O ſalutaris hoſtia!

Celebra Sacerdos ad formam Catharinæ Alexandrinæ, & eius inſignia.

Qualis Catharina, talis & anima Sacerdotis.

CAtharina Alexandrina, dum canit, *Nobis datus, nobis natus ex intacta Virgine*, excitat, monet & mouet animam Sacerdotis celebrantis, vt tota ſit virginalis, referens in ſe MARIAM, de qua Epiphanius: *Dico illam eſſe cælum, thronum ſimul, & crucem, extendens enim vlnas ſuas Dominum portauit: eamdem appello Sacerdotem pariter & altare.* Sacerdos, qui ad celebrationem venit, animam altaris inſtar compo-

componat, vt Christum accipiat: præferat crucem, qui manibus Christum tractat: cælum referat, qui panem de cælo ministrat: erigat in se thronum, qui Regem regum vocat, excipitque venientem. Marianus Sacerdos erit, qui hæc diligenter præstet: quique IESVM puerum mysticæ Catharinæ, puræ scilicet animæ, pro qua celebrat, ostendat & impendat.

Catharina annulum mysticum accipit, accipit & Sacerdos, cùm potestas Sacerdotalis à Christo Sacerdote summo procedat, qui & annulum à Patre accepit, vt cùm creatus Pontifex esset secundùm ordinem Melchisedech, Sacerdotes omnes signaret. Huc pertinet quod libro de Iosepho, cap.7. Ambrosius ait: *Quid enim sibi vult annulus digito eius insertus, nisi vt intelligamus, pontificatum ei fidei esse delatum, vt alios ipse signaret?* Summa consecrandi potestas, quæ *Potestas* in Christo eminet, penes Sacerdotes tantùm est, *Sacerdotis.* quibus solis datum, vt conficiant mysticam Eucharistiam. Caro Christi aurea est, pretiosus est Sanguis Christi, qui rubet & splendet instar pretiosissimæ gemmæ. Ex hoc auro & gemma hac, *Caro mea verè* Ioan.6,56. *est cibus, & sanguis meus verè est potus*, prouenit & procedit annulus, quem consecrat Christi Sacerdos; accipit, & simul ostendit, dum Hostiam & calicem eleuat, annularem sibi potestatem esse concessam.

Catha-

Catharina Alexandrina accipit & tenet annulum, & quidem orbicularem, qui cùm ſit ſphæricâ formâ, ſatis declarat, ſolum Baptiſmum Chriſti eſſe lauacrum perfectum. Nec vllum aliud perfectum eſt ſacrificium præter id quod Chriſtus in cœna egit, & in cruce peregit; proinde iam moriturus, pendulus dixit è cruce, *Conſummatum eſt.* Conſummatum quoque eſt Euchariſticum ſacrificium. *Quid enim bonum eius eſt, & quid pulchrum eius, niſi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Ex quo efficitur, vt bonos, pulchros, perfectos ac conſummatos poſtulet altare miniſtros. Quòd ſi tales non ſint, interdum eos perficit Sacramentum, ac proinde Iuſtinianus Serm. de Euchariſtia ait: *Calix Domini reddit hominem fecundum ſapientia, fecundum virtutibus, moribus redimitum, & ſanctitate conſpicuum, ſi cum dilectione bibat.*

Perfectum ſacrificium.

Ioan. 19, 30.

Zach. 9, 17.

Catharina ſymbolum vnitatis annulum habet: & quidem Sacramentum pacis & vnionis Euchariſtia eſt, cuius cultus ac reuerentia exigit, vt miniſter ſacrificij concilietur fratri ſuo, priuſquam ad aram & altare gradum faciat, vnde poſt oblationem iam factam nomine Eccleſiæ orat, & oportet ſemper orare.

Hoſtia pacis & vnionis.

Matt. 5, 2.

Oratio

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Catharinæ Alexandrinæ.

ECclesiæ tuæ, quæsumus Domine, vnitatis & pacis perpetuæ dona concede, quæ sub oblatis muneribus mysticè designantur.

Consonant Sacrificium & Catharina Senensis.

CAtharina Senensis mirabilem illum finem, quem Christus habuit, cantu suo persequitur; & vt hunc finem ostendat, proponit insignia Crucis, monet & hortatur Sacerdotem Christi, vt vestes Sacerdotales indutus, sciat ornatum se insignibus sanctæ passionis, quam sacra ornamenta signant. Cùm sacris indumentis se tegit, & sic indutus procedit ad altare, & in eo salutarem hostiam immolat, totus modestus & compositus Catharinam referat & imitetur. *Anima Sacerdotis.*

Catharina Christum passum repræsentat, & in sua effigie, qualis sit altaris hostia, satis exprimit. Benè Augustinus q. 3. ad Simplicium, cuius testimonio vtitur S. Isidorus 3.part.q.83. art.1. *Solent imagines earum rerum nominibus appellari, quarum imagines sunt, sicut cùm videntes tabulam, aut parietem pictum,*

Viua Christi patientis imago immolatio. *dicimus, Ille Cicero est, & ille Salustius. Celebratio autem est huius Sacramenti imago repræsentatiua passionis Christi, quæ est vera eius immolatio. Et ideò celebratio huius Sacramenti dicitur Christi immolatio.* Hæc immolatio exprimitur in Catharina: cumque ipsa sacræ passionis effigies existat, & stigmata IESV, more Pauli, in corpore suo portet, eiusdem Apostoli vocem vsurpans, ministris altaris dicit: *Obsecro itaque vos, fratres, per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.*

Galat. 9, 17.
Rom. 12, 1.

Viua memoria. Catharina præuenit celebrantem Sacerdotem, vt memor redemptionis Christi, solemne mysterium celebret. Præuenerat Christus priùs in prima consecratione: *Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Cibus vnus Creatoris Dei attulit obliuionem, vna esca venerabilis sacrificij Redemptoris nostri Dei perpetuam inducit recordationem. Vnde Ecclesia sacrosancta, cuius filia virgo Catharina est, & ipsa referens matrem, in festo Corporis Christi precatur, acceditque precanti Sacerdos.

Luc. 22, 20.

Oratio

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Catharinæ Senensis.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili, passionis tuæ memoriam reliquisti; tribue quæsumus ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur.

Communica ad formam Catharinæ Alexandrinæ, & eius insignia.

CAtharina Alexandrina vocatur ad nuptias Agni; vocatur etiam pura & candida anima, cui dicit Agnus: *Pone me vt signaculum super cor tuum, vt signaculum super brachium tuum.* Ne quis ambigat, animam in Communione esse nuptialis annuli participem, consulat D. Lucam cap. 15, 22. vbi de confessione & Communione filij prodigi sermo est: *Dixit pater ad seruos suos: Citò proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manu eius, & calceamenta in pedibus eius: & adducite vitulum saginatum, & occidite, & manducemus, & epulemur; quia*

Mystica Catharina animæ communicantis. Cant. 8, 5.

hic filius meus mortuus erat, & reuixit; perierat & inuentus est.

Vestita veste nuptiali. Catharina priùs induit & habuit nuptialem vestem, quàm annulo insigniretur: nisi priùs quoque anima simili se veste ornauerit, ab Eucharistiæ conuiuio confusa procul arcebitur. Confirmat hoc ipsum Matth. cap.22, 11. *Intrauit Rex vt videret discumbentes, & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit Rex ministris: Ligatis manibus & pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores; ibi erit fletus, & stridor dentium.* Satis appositè Concilium Tridentinum sess.13.cap.7. in hæc verba decernit: *Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè; certè, quò magis sanctitas & diuinitas cælestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentiùs cauere ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cùm illa verba formidinis plena apud* 1.Cor.11, 29. *Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini.*

Virgo, & anima fidelis dedita deliciis Eucharistiæ. Catharina post acceptum à Christo annulum sic Christo copulata est, vt nec voluptatum illecebris, nec cruciatibus tormentorum adduci, nec induci

potuerit

potuerit ad religioſam fidem, quæ ſponſo ſuo debebatur, infringendam atque violandam. Diſcat & anima, quæ nuptias cum Chriſto egit, & in Communione ſemel celebrauit, debitam fidem ſeruare ac cuſtodire, & pro eius fideli cuſtodia non timere, non curare tormenta, & blandimenta aſpernari, Sacramentalibus aſſueta deliciis, quibus guſtatis, orant in Eccleſia fideles, oret & fidelis anima.

Oratio Eccleſiæ, & animæ communicantis ad formam Catharinæ Alexandrinæ.

CÆleſtibus, Domine, paſti deliciis, quæſumus, vt ſemper eadem, per quæ veraciter viuimus, appetamus.

Conſonant Communio & Catharina Senenſis.

CAtharina Senenſis ſacræ paſſionis inſtrumentis, & certis ſimul argumentis oſtendit ac probat, quanto ſudore ac labore ſteterit panis cæleſti Adamo, quem homo terrenus ex altari gratis accipit. Non erat caſus abſimilis, in quo dixit Chriſtus Apoſtolis: *Alij laborauerunt, & vos in labores eorum introiſtis.* Laborauit in paſſione Chriſtus, & nos laboribus eius fruimur. Deficit in hoc Sacramento lex

Anima communicantis.

Ioan. 4, 38.

 illa,

2.Theſſ.3, 11. illa, *Si quis non vult operari, non manducet*: ſiquidem ſine opera communicantis ſeritur, metitur, conficitur, & editur panis iſte cæleſtis. Solùm hoc in Communione petitur, vt aperias os tuum, & Chriſtum ſumas. *Dilata os tuum, & implebo illud.* Pſal.80, 11.

Catharina virgo ſancta, lilium virginitatis, roſam amoris, & ſimul virtutis florem ſecum portat, & præferens in ſe Euchariſtiam ſacroſanctam, inuitat communicantem, vt eius florida anima flores appetat & carpat. Chriſtus faſciculus florum in Euchariſtia eſt, in paſſione verò myrrhæ faſciculus eſt. vnde & dicit ſponſa: *Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur.* Quid paſſio portat ſecum, niſi myrrham amaram? Quid redolet ſacroſancta Euchariſtia, niſi lilium, roſam, florem? Confirmat Ambroſius in Pſalm.118. *Carpis inde lilium, in quo eſt ſplendor æternitatis; carpis roſam, hoc eſt, Dominici Corporis Sanguinem; carpis inde nouum florem, qui nouum odorem dedit reſurrectionis.* Vterque faſciculus animæ Chriſtianæ conuenit, quæ per ſpinas venit ad roſam, per myrrham accedit ad Euchariſtiam.

Flores Euchariſtiæ. Cant.1,13.

Corona benè regentium ſe in corpore, & mente.

Catharina Senenſis coronata ſpinis eſt, Catharina Alexandrina coronâ redimita Regiâ. Haud dubiè Chriſtus coronatus eſt in paſſione, vt de ſpinis Regiam animæ coronam conficeret, quam accipit in

in Communione: *Pinguis est panis Christi, & præbebit delicias regibus.* Regibus ſcilicet, qui intus & foris benè ſe moderari, benè ſe regere ſciunt, & cum Eccleſia orant.

Oratio Eccleſiæ, & animæ communicantis ad formam Catharinæ Senenſis.

PRotege nos, Domine, tuis myſteriis ſeruientes: vt diuinis rebus inhærentes, & corpore tibi famulemur, & mente.

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Catharinæ Alexandrinæ & Catharinæ Senenſis Viaticum ſume.

CVm ſacrum Viaticum accipis, pignus æternæ vitæ, propone tibi ægrotanti vnam & alteram Catharinam ſacramentalia pignora præferentem, & dic tecum, quod olim Chryſoſtomus Homil.24. in Epiſt.1. ad Corinth. *Propter hoc corpus non ampliùs terra & cinis ego ſum, non ampliùs captiuus, ſed liber: propter hoc cælum, & quæ bona in eo ſunt, me accepturum ſpero. hoc corpus affixum, verberatum, morte victum non eſt.* Propone tibi Dauidicum, & eumdem Seraphi-

Viaticum certum ſalutis pignus.

cum

cum Franciſcum ſtigmata IESV portantem, qui munitus iam Viatico moriturus cecinit inſtar cygni, Pſal. 141, 6 *Clamaui ad te Domine, dixi: Tu es ſpes mea, portio mea in terra viuentium.*

Intende ad deprecationem meam, quia humiliatus ſum nimis.

Libera me à perſequentibus me, quia confortati ſunt ſuper me.

Educ de cuſtodia animam meam ad confitendum nomini tuo: me expectant iuſti, donec retribuas mihi.

SIGNACVLVM cultus & vſus EVCHARISTICI, SIGILLVM vtriuſque Catharinæ impreſſum animæ.

SAcramentum hoc magnum eſt in Chriſto & in Eccleſia, quam ipſe ſibi ſponſam fecit in ſacra Exod. 4, 26. ſua paſſione, vnde & illa dicit: *Sponſus ſanguinum tu mihi es.* Antequam ad celebrandas ſolemnes pergeret nuptias, Eccleſiæ ſuæ, quam ſibi ſponſam delegerat, pronubum Euchariſtiæ annulum dedit, & donum ſimul antenuptiale præmiſit. Conueniunt inter ſe ſacra connubia, & ſponſalia. Catharina conſonat Catharinæ, præfert Alexandrina ſponſalia, Senenſis nuptias innuit, indicat & promulgat.

Conſo-

Consonant ambæ Reginæ suæ Esther, Reginæ virginum Mariæ, quæ cùm tota Eucharistica sit, quem protulit ex se natum, in se ipsa passum retulit. Pulchrum sigillum vtriusque Catharinæ, in quo facies Christi Regis & Reginæ Mariæ ita gloriosè splendent.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, & vt musica in conuiuio vini. Eccli. 49, 2

QVando sederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam. Prou. 23, 1. *Sigillum impressum animæ.* Attende quid fecerit Princeps, quid dederit. *Memoria iusti cum laudibus*, Prou. 10, 8. incarnationis scilicet & passionis, in quarum commendationem, sacrarum Musarum instar, vna & altera Catharina mellifluo suo cantu celebrant Eucharistiam, in qua Christus in carne natum & passum seipsum offert & confert. Attende diligenter, natum in carne Christum nasci denuò in Eucharistia, ac simul cum Catharina virgine & martyre exclama: *Quis mihi det te fratrem meum sugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris,* Cant. 8, 1.

& deosculer te, & iam nemo me despiciat? Apprehendam te, & ducam in domum matris meæ: ibi me docebis, & dabo tibi poculum ex vino condíto, & mustum malogranatorum meorum. Attende diligenter, passum Christum repræsentari in altari, cuius particeps efficeris, & reficeris, vt comitata anima sacræ passionis insignibus referat Senensem Catharinam, erumpat-
Cant.1,12 qúe in illam vocem: *Dum esset Rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum. Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur.* Perfecta sigilli impressio. Tempus nascendi, & tempus moriendi præscriptum homini est, & cùm Deus fieri homo dedignatus non est, eamdem legem temporariam mortalis vitæ sibi præfecit ac præfiniuit. Natus & mortuus est, & mortis suæ passione natale suum consummauit. Hinc efficitur, vt quisquis ortum simul & passum Christum recolat, insignia Eucharistica, quæ præfert vtraque Catharina, recipiat in se, & in se impressa teneat.

Audi Hymnum, & attende ad imagines Agathæ, Claræ, & earum insignia. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sume.

IMA-

AGATHA
Amoris viscera signat;

CLARA
Modum quo ſe dedit innuit.

In ſupremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Obſeruata lege plenè

Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat ſuis manibus.

[illegible]

IMAGO TRIGESIMANONA EXPLICATA,

SS. AGATHÆ ET CLARÆ.

CANENTIVM MORE CÆLESTI, VBI CONDITA SIT EVCHARISTIA.

MYSTERIVM diuini amoris, quo ſeipſum Chriſtus in cœnaculo tradidit, virgines Agatha & Clara exponunt & declarant. Canit inſignibus virginalium vberum Agatha, *Explicatio.*

In ſupremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Obſeruata lege plenè.

Accedit Clara manibus geſtans Sacrarium, ac concinit,

Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat ſuis manibus.

Carmen Hymni ritu cæleſti canunt. Cælorum ritus tetigit Iob, cùm cap.35, 10. dixit: *Vbi eſt Deus, qui fecit me, qui dedit carmina in nocte?* Dedit aſtris carmina in nocte, quæ non tam vocum ſono, quàm *Concentus cæleſtis,*

ſignorum argumentis in gloriam conditoris diuini modularentur. Habent carmen in nocte Agatha & Clara, vt, more illo cæleſti, myſterium poſtremæ cœnæ in cœnaculo, & qua nocte tradebatur, Dominus Ieſus celebrauit, ſuis inſignibus & ipſę concelebrent. Chriſtus in cœna poſtrema Euchariſtiæ viſcera amoris aperuit & effudit, *noſtrique* (vt S. Dionyſij verbis vtar Eccleſ. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 12.) *ſecum vnificam communionem beneficè excogitauit, ea quæ in nobis humilia ſunt, diuiniſſimis ſuis vniens excellentiis, vt & nos ipſi, tamquam membra corpori, per eiuſdem immaculatæ ac diuinæ vitæ idemtitatem congruamus.* Effuſam hanc charitatem oſtendit Agatha martyr, cuius mira in Chriſtum charitas in mamilla auulſa elucet. Eluxit priùs in Chriſto, qui totus amore accenſus, in ſupremæ nocte cœnæ recumbens cum fratribus in cœnaculo ſeipſum veluti effudit, & ſe totum euiſcerauit. Agatha ſtemmate ſuo inſignita, ſummæ Chriſti dilectionis & amoris viſcera ſignat.

Vberum, Horum vberum ſacrorum dulcedine delibutus ſanctus Laurentius Iuſtinianus cap. 9. de Monaſtica perfectione exclamat: *Talia nempe ſunt munera tua, ô Domine Ieſu, taliaque amoris encænia, quæ amicis tuis deuotis & dilectis per hoc ſacroſanctum myſterium conferre*

conferre dignaris, vt omnem transeuntis vitæ superent delectationem.

Cùm Christus consecrauerit seipsum, & se in cœnaculo manibus propriis tradiderit, & adhuc tradat, ne quid de prioris dilectionis feruore remisisse videatur, adiungitur Agathæ Clara, quæ, dum impius & barbarus hostis inuaderet monasterium, sacrum Ciborium arripuit, vt hostili se opponeret incursioni. Opposuit se Clara, quæ virginalibus manibus custodiam venerandam tenens, modum, quo se Christus dedit, clarè satis ostendit; & Christus, cùm Claræ & sacris eius sororibus dixerit, *Ego vos custodiam*, satis perspicuè indicat ipsa sub tuta custodia ac protectione fuisse. Exclamat propterea citatus iam Iustinianus: *O quàm celebria sunt cibaria hæc! ô quàm munita præsidia!* Hæc perpetua subsidia & præsidia simul sunt, Christo ipso dicente: *Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi:* sum vobiscum in tutelam, in sacrificium, Communionem, & Viaticum.

Sacri Ciborij.

Matth. 28, 20.

SA-

SACRIFICIVM.

O ſalutaris Hoſtia!

Celebra Sacerdos ad Agathæ formam, & eius inſignia.

Myſtica Agatha, anima Sacerdotis.

AGatha inſignita vberum ferculo, monet bina eſſe ſacrificia, in quibus ſeipſum Chriſtus obtulit & immolauit. Cruenta & incruenta hoſtia, duo vbera Chriſti præfert, alterum ſanguinem mittit, alterum lactis liquorem effundit; Chriſtus in cruce ſanguinem, in menſa lac niueum propinauit vbere de cælo pleno. Huius ſacroſanctæ Hoſtiæ & immolationis miniſtri ſunt Nazarei *nitidiores lacte, ſapphiro pulchriores, rubicundiores ebore antiquo*. Sit ergo in offerente ſacrificium candor virginitatis, pulchritudo virtutis, & ardor diuini amoris, vt eius anima virginem Agatham referat, dignè Deo offerat, & ſugat ſimul materna vbera Chriſti.

Thren. 4, 7

Agatha martyr vbera & vulnera præfert. Prætulerat Chriſtus anteà: in paſſione vulnera habuit, in conſecratione oſtendit & exponit vbera ſua. Conſonant ſibi myſteria ſanctæ Crucis & altaris, paſſionis & conſecrationis; vnde & Sacerdos comitatus cruce celebrat, & oblatum Sacrificium ſæpiſſimè

mè cruce signat, sæpissimè benedicit. Inter Vulnera Crucifixi, & vbera virginis Matris, constitutus deuotus ac mellifluus Bernardus Abbas depingitur, vt ab vbere & vulnere esse pastus ostendatur. Ad hanc formam constitutus in altari, succum lactis & sanguinis ab vbere & vulnere Sacerdos trahit, vt deuotus totus sit, totus mellifluus fiat. *Mellifluus Sacerdos.*

Agatha Sacerdotes excitat vt perpendant, quod lib. de Fide ad Petrum, parte 1. Augustinus proponit considerandum. *Considerate*, inquit, *diligenter ineffabilia viscera pietatis, perpendite immensum & inuestigabile pondus diuinæ charitatis. Quia enim in rebus humanis inuenire non poterat pretium nostræ redemptionis, Redemptor noster seipsum obtulit Patri pro nobis hostiam in odorem suauitatis*. Considerauit Agatha hoc tam grande beneficium, & diuino se mancipauit seruitio, tantique hoc fecit, vt dixerit: *Multò præstantior est Christiana humilitas, & seruitus, Regum opibus & superbia.* Hæc eadem vox ministri altaris esto. *Penes Sacerdotem viscera Christi deposita.*

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Agathæ.

PRo nostræ seruitutis augmento, sacrificium tibi, Domine, laudis offerimus; vt quod immeritis contulisti, propitius exequaris.

Consonant Sacrificium & Clara.

Mystica Clara anima Sacerdotis.

CLara virgineis manibus ſacrum Ciborium tenens cantum edit, *Se dat ſuis manibus*: canit myſterium Dauidicum, cuius ſacra Scriptura meminit 1.Reg.21, 13. Cùm Dauid ad Regem Achis duceretur, *immutauit os ſuum coram eis, & collabebatur inter manus eorum*, ſiue *ferebatur manibus ſuis.* Quam tranſlationem admittens, & ſimul expendens Auguſtinus in Pſalm.33. ait: *Hoc verò, fratres, quomodo poſſet fieri in homine, quis intelligat? Quis enim portatur manibus ſuis? Manibus aliorum poteſt portari homo; manibus ſuis nemo portatur. Quomodo intelligatur in ipſo Dauid ſecundùm litteram, non inuenimus. ferebatur enim Chriſtus manibus ſuis, quando commendans*
Matth.26, 26. *ipſum ſuum Corpus, ait, Hoc eſt Corpus meum.*

Marc.14, 22. Clara ſuis ſe manibus tradidiſſe Chriſtum celebrat, Chriſtum ſcilicet, qui dixit in Euangelio:
Ioan.6, 58. *Sicut miſit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem: & qui manducat me, & ipſe viuet propter me.* Pater ſuis manibus ſuo ſeipſum Filio dedit, cùm propriam ei diuinitatem communicauit; & cùm ſe ſuis manibus totum, quod ipſe eſt, nobis Chriſtus largiatur, conuenienter S.Ioannes ait: *Sicut miſit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem: & qui mandu-*

manducat me, & ipse viuet propter me. Quòd si de missione facta in carne Christus agat, propriis etiam manibus Pater nobis Filium donauit. *Sic Deus dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret.* Nobis datus, nobis natus ex intacta Virgine est, quæ & vices sacras Sacerdotis egit. Christus ergo qui datus à Patre est, suisque se manibus tradit & communicat Sacerdotibus, virgineos totos ac Marianos esse desiderat, vt fideles dispensatores mysteriorum Dei existant.

Sacerdos sit Marianus.

Ioan. 3, 6.

Clara vltrò se Religioni vouet, vt grata sit Deo, qui suis se manibus Claræ tradidit. Totam se obtulit in sacrificium, vt tantum solueret beneficium. Ergo Sacerdos tantæ largitatis memor, erumpat in illas voces: *Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. Vota mea Domino reddam coram omni populo eius.* Calicem accipiens Sacerdos reddat & rependat vota quæ Clara religiosa reddidit. Christus in Eucharistia typus paupertatis est, cùm sit in mundo, & de mundo nihil habeat: habet & acceptam animam, quæ voto paupertatis adstricta, bonis terrenis renuntiat. Christus in Eucharistia magister est obedientiæ, cùm Dominus dominantium sit: statim ac Sacerdos dicit, *Hoc est enim corpus meum,*

Psal. 115, 12.

Sacerdos, si religiosus sit, sub protectione Christi est.

Matth. 26, 26.

meum, in ipſo puncto dicto Sacerdotis obtemperat, proinde gaudet anima, quæ ſua voluntate ſe exuit, & Dei ac ſui vicarij ſe conſecrat, & regi ſe alieno permittit imperio. Chriſtus in Euchariſtia virgini-
Zach.9,17. tatis fons eſt, cùm ſit *vinum germinans virgines*: placet & Virginis filio anima quæ caſtitatem amat & colit, atque in cuſtodiam ſui capit & aſſumit venerabile Sacramentum, ſimiliſque Claræ orat, ſicut & orat Eccleſia.

Oratio Eccleſiæ, & animæ celebrantis ad formam Claræ.

HÆc hoſtia, Domine, placationis & laudis tua nos protectione dignos efficiat.

COMMVNIO.

O ſacrum conuiuium, in quo Chriſtus ſumitur!

Communica ad Agathæ formam, & eius inſignia.

Myſtica Agatha, anima communicantis.

AGatha virgo glorioſa, ſacra vbera Chriſti celebrat, & oſtendit quorum particeps fiat anima cùm accipit Euchariſtiam. Quæ accedit ad
Cant.1,1. Chriſtum anima, virginale petit oſculum, *Oſculetur me oſculo oris ſui*; & Chriſtus vbera porrigit, vnde

de & illa ſtatim exclamat: *Meliora ſunt vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.* Hunc eumdem locum verſans Ambroſius lib. de Iſaac & anima cap. 3. dicit: *Illa oſculum popoſcit, Deus Verbum ſe ei totus infudit, & nudauit ea viſcera ſua, hoc eſt dogmata ſua, & interioris ſapientiæ diſciplinas, & vnguentorum ſuorum dulci odore fragrauit. Quibus capta iam dicit vberiorem eſſe iucunditatem diuinæ cognitionis, quàm lætitiam omnis corporeæ voluptatis.* Hæc ſunt ſapientiæ interioris myſteria, quæ cùm anima prægustauerit, vberibus Chriſti adhæret, à quibus nequit diuelli.

Agatha virgo præclara, oſtenſis in ferculo vberibus, tacita inſinuat, quod Homilia 60. ad populum locutus eſt Chryſoſtomus: *Quis loquetur potentias Domini, auditas faciet omnes laudes eius? Quis paſtor, inquam, membris ſuis oues ſuas nutriuit? Multæ matres poſt partum aliis nutricibus infantes ſuos dederunt: quod ipſe facere noluit, ſed proprio corpore nos alit, & ſibi coniungit atque conglutinat.* Et rurſus Homil. 83. in Matth. *Nónne videtis, quanta promptitudine paruuli papillas capiant, & quanto impetu labia vberibus infigant? Accedamus nos quoque cum tanta alacritate ad hanc menſam, & ad vbera poculi ſpiritualis.*

Vbera Eucharistia.

Agatha prætereà, oſtenſione vberum facta, tacita innuit quod Iuſtinianus cap. 4. de Triumphali

Christi agone tradidit. *Cuius ista meditantis non ebulliat cor? viscera moueantur? inflammetur corporis organum, & totius animæ non reuiuiscat spiritus? Charitatis summæ, profundæ humilitatis, & virtutis est hoc grande spectaculum.* Conueniunt paruulis vbera, & mysteria Corporis Christi non elatis, nec superbis, sed humilibus decreta sunt. Grande hoc humilitatis spectaculum est, cuius ille dignus est, cui fas est dicere: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei. Neque ambulaui in magnis, neque in mirabilibus super me. Si non humiliter sentiebam, sed exaltaui animam meam. Sicut ablactatus est super matre sua, ita retributio in anima mea.* Cùm iam adolescit puer, ablactatur: & quisquis se extollit & effert, sacris Eucharistiæ vberibus indignus est, dignus qui humiliter orat.

Paruulis infirmis data.

Psal. 130, 1

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Agathæ.

SVmpsimus, Domine, sacra dona mysterij, humiliter deprecantes, vt quæ in tui commemoratione nos facere præcepisti, in nostræ proficiant infirmitatis auxilium.

Conso-

Consonant Communio & Clara.

CLara gestans in manibus virgineis Christum, monet communicantem Dauidem, vt exclamet cum Chrysostomo lib.3. de Sacerdotio: *O miraculum! ô Dei benignitatem! Qui cum Patre sursum sedet, in illo ipso temporis articulo omnium manibus pertractatur, ac se ipse tradit volentibus ipsum excipere & amplecti.* Hunc eumdem Dei Filium suis manibus & amplexibus apprehendit virgo Clara, docetque fidelem animam Christum in Eucharistia capere, recipere & amplexari. Ergo cùm venis ad Communionem, excipe Christum venientem, non, vt aliàs in domum Mariæ & Marthæ, vt pasceretur, sed potiùs vt te ipse pascat, nutriat, & alat. Amplexare de cælo delapsum Christum, te tuosque amplexus affectantem & sollicitantem, vt Deum, qui te amplectitur, amplectaris. Benè prouisum est, vt suis se manibus Christus daret: amplexantis enim hoc est, vt se suis manibus amanti tradat. In mutuos amplexus ruunt Christus & eius communicans, vnde & dicit: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.* Vnus in altero manet, si mutuus ac firmus complexus inter vtrumque intercedat.

Mystica Clara anima communicantis.

Ioan.6,57.

Cùm

Cùm esset in extremo periculo Clara, ad defensionem sui suarumque Monialium confugit ad Eucharistiam, in qua secura custodia, fida tutela est.

Psal. 120, 5 *Dominus protectio tua super manum dexteram tuam. Per diem sol non vret te, neque luna per noctem. Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus. Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum; ex hoc nunc, & vsque in sæculum.* Ergo si quando totus sis vndique cinctus periculis, vndique hostes corpus & animam simul inuadant, habes asylum certissimum ad quod te recipias, sacram videlicet Eucharistiam, vbi Deus ipse protector est, & quidem, *super manum dexteram tuam.* Manus, vt ait Ambrosius lib. 6. Hexaëm. cap. 9. *est totius corporis propugnaculum, capitis defensatrix*: supra hanc tamen dexteram, siue potens siue impotens illa sit, totius corporis propugnaculum & totius capitis defensatrix sacra Eucharistia est.

Asylum Eucharistia.

Clara vocem claram illam audiuit, *Ego vos custodiam*, cùm manum extendit ad Dominum constitutum in altari. Quid autem hoc sibi velit, declarat Ambrosius lib. 2. de Abraham cap. 10. *Hoc est extendere manum ad Dominum, manus operaria virtus animæ est.* Hanc non ad terrenæ arboris pomum, sed ad Dominum extendit, qui dicit: *Caro mea verè*

Ioan. 6, 56.

est

est cibus, & sanguis meus verè est potus. Qui capiunt hunc ipsum Dominum, sibi dictum arbitrentur, *Ego vos custodiam*, quemadmodum Claræ & sororibus significatum est. Confirmat id ipsum in 1. ad Corinth. cap.11. Anselmus: *Testamentum nouum in Christi Sanguine consecuti sumus, per quod ad nouam hereditatem perueniamus; quia beneficij diuini sanguis testis est: vnde & ad tuitionem corporis & animæ nostræ Sacramenta eius percipimus, quia caro eius pro salute nostri corporis est oblata, Sanguis verò pro anima nostra effusus est, vt vtraque nostri substantia hereditatem vitæ perennis accipere possit. Dicitur etiam testamentum in Sanguine eius, quia munit & defendit nos aduersus calumnias hostis antiqui, ne cælestem nobis hereditatem possit auferre, sicut litteræ illæ, quæ vocantur testamenta, heredem muniunt aduersus calumniatorem, ne tollat ei hereditatem.* Confirmat idipsum oratio.

Tutamentum mentis & corporis.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Claræ.

PErceptio Corporis tui, Domine Iesu Christe, quod ego indignus sumere præsumo, non mihi proueniat in iudicium & condemnationem, sed pro tua pietate prosit mihi ad tuta mentum mentis & corporis.

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Agathæ & Claræ Viaticum ſume.

Viaticum dulce refrigerium.

CHriſtus moriturus ſacra vbera Euchariſtiæ oſtendit & ſimul dedit, vt lactis cæleſtis liquorem ſugeret homo, vnde non modò vitam ſpiritalem hauriret, ſed etiam mortem dulcem ac ſuauem perciperet. Nutrix, quæ dura ſunt & amara, ſumit, ſumpta conuertit in lactis naturam & ſimul dulcedinem, vt blanda illa ac ſuauia alumno ſuo reddat infanti. Reddit & Chriſtus mortem, quam, cùm amara & dura foret, abſorpſit, & nutricis charæ inſtar vbera myſtica ſuis manibus aperit ac porrigit, in quibus mors ipſa dulceſcit. Suaue hoc refrigerium ſecum gerunt Clara ſimul & Agatha, & hoc ipſum in ſuo exitu Dauid precatur & poſtulat.

Pſal. 38, 13. *Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem meam: auribus percipe lacrymas meas.*

Ne ſileas, quoniam aduena ego ſum apud te: & peregrinus, ſicut omnes patres mei.

Remitte mihi, vt refrigerer priùs quàm abeam, & ampliùs non ero.

SIGNA-

SIGNACVLVM cultus & vſus EVCHARISTICI, SIGILLVM Agathæ & Claræ impreſſum animæ.

NVtrix non ſolùm infantem lactat, ſed ſi quid periculi eſt, eumdem amplectitur. Chriſtus ſacra vbera ſua porrigit in Euchariſtia, vt hominem alat ac nutriat; & dum periculum inſtat, arctè amplexatur, annectit ſacris vberibus, vt periclitantem defendat ac cuſtodiat. Conſonant in hoc ſigillō vbera & cuſtodia Euchariſtiæ, Agatha & Clara concordant. Conſonant ambæ Reginæ ſuæ Eſther, Reginæ Virginum MARIAE, quæ tota Euchariſtica facta, vberibus de cælo plenis panem cæleſtem lactauit, ſuis manibus geſtauit, & miniſtrauit in ſacræ paſſionis memoriam, priùs in cœnaculo, nunc in Eccleſia celebratam.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore quaſi mel indulcabitur eius memoria, & vt muſica in conuiuio vini. Eccli.49,2

QVando ſederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, vbi Sacramentum ſuum inſtituit, Prou.23,1. *Sigillum impreſſum animæ.*

Luc.22,20 & iusserit, *Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Fecit in sanctuario cœnæ extremæ memoriam sui: *Memoria iusti cum laudibus*, vberum nimirum & manuum, quibus Christus seipsum tradidit. Hinc illa vox animæ Agathæ similis oritur:
Prou.10,8.
Cant.1,3. *Introduxit me Rex in cellaria sua, exultabimus & lætabimur in te, memores vberum tuorum super vinum.* Attende diligenter, vt & similis virgini Claræ anima quoque tua tanti mysterij cœnaculum, & sacrarium quærat, & roget, *Indica mihi quem diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in meridie.* Vbi pascas non iam de manibus Angelorum, sed de suis ipsius manibus, quibus te ipsum largitus es, & adhuc largiris. Sic virginale signaculum imprimitur, & formatur.
Cant.1,6.

Audi Hymnum, & attende ad imagines Luciæ, Teresiæ, & earum insignia. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sume.

IMA-

THERESA
Credit, et videt;

LVCIA
Credit, et non videt.

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitq. sanguis Christi merum,
Etsi ſensus deficit:
Ad firmandum cor sincerum
Sola fides sufficit:

IMAGO QVADRAGESIMA EXPLICATA, SS. LVCIÆ ET TERESIÆ CANENTIVM MORE CÆLESTI, QVIBVS AVXILIIS FACTA SIT EVCHARISTIA.

HABET ſpectacula mundus, habet & Chriſtus, quorum omnium maximum eſt myſterium Euchariſticum, de quo antè dixerat Iuſtinianus: *Charitatis ſummæ, profundæ humilitatis & virtutis eſt hoc grande ſpectaculum.* Diuinum hoc ſpectaculum nobis in myſterio Synaxeos pulcherrimè repræſentat ſanctus Dionyſius Eccleſ.Hierarch. cap.3.Parte 2. dicens: *Porrò vbi Pontifex ſacroſancta Dei munera collaudauit, diuiniſſima conſecrat myſteria, quæ etiam celebrata ſub Symbolis ſacroſanctè propoſitis in aſpectum ducit; exhibitiſque diuinorum operum muneribus, ad ſacroſanctam eorumdem communicationem, cùm ipſemet accedit, tum ceteros inuitat.* Quid & quibus auxiliis in propoſito exhibeatur ſpectaculo, cantu ſuo exponit virgo Tereſia: *Explicatio*

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitque Sanguis Chriſti merum.

Edit

Concentus cælestis. Edit cantum ſuum Tereſia more cælorum, de quorum concentu legimus Iob 38, 37. *Quis enarrabit cælorum rationem, & concentum cæli quis dormire faciet?* Hic concentus cæli, qui numquam dormit, in clara conſiſtit inſpectione & ſpectatione, cuius auidus Sacerdos in Miſſa diuina Iacobi ſupplex orat: *Jnuolucra ænigmatum, quæ ſymbolicè hoc ſancto ſacrificio circumdantur, clarè nobis oſtende, & imple oculos noſtri intellectus luce tua incomprehenſibili.*

B. Virgo Tereſia donata fuit mirabili priuilegio, vt diſcerneret quænam conſecrata Hoſtia eſſet: proinde ſic perſpicax exhibetur, vt ſub formis ſacramentalibus Agnum Dei contempletur & intueatur. *Clara fidei.* Hanc gratiam bona Mater videtur ſic accepiſſe, vt illam poſſet transfundere: & quidem illam transfudit in venerabilem filiam Annam de Ieſu, tantæ Matris dignam prolem, quæ floruit in Hiſpania & Gallia, vnde in Belgium venit, & Regium Diſcalceatorum condidit Monaſterium, vbi illuſtris miraculis requieſcit. Hæc venerabilis filia, & ſacrarum ſororum mater, heres ſpiritus & gratiæ quæ in ſancta Tereſia reſplenduit, hoc donum habuit, vt & ipſa claro cerneret intuitu, an ſub accidentariis formis conſecratus Chriſtus contineretur. S. Dionyſius Areopagita Eccleſ. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 1. hanc mentis

mentis ad Chriſtum ſub ſacris ſpeciebus contemplandum perſpicacitatem hacce oratiuncula precatur, ſic Ven. Sacramentum alloquens: *Sed tu, ô diuiniſſimum ac ſacroſanctum Sacramentum, circumpoſita tibi ſymbolicè ænigmatum operimenta reuelans, liquidò nobis manifeſteris, mentaleſque noſtros obtutus ſingulari & apertâ luce adimpleto.*

Conſonat ſancto Dionyſio Iuſtinianus cap. 9. de Monaſt. perfect. dum agens de Euchariſtia, concludit: *Aperi igitur, ô melliflue amor; aperi, inquam, ô diuina bonitas, interiores fidelium oculos, vt formatæ fidei irradiati lumine mereantur videre te.* Exclamat ſatis opportunè Cellens Abbas lib. 1. de Panib. *Mirabilis potentia Dei, qua panis in carnem, & vinum conuertitur in ſanguinem; mirabilis æquè potentia, qua ſic tanta res agitur, vt ſub ſignaculo fidei clauſa, ſolis mundis fidei aſpectibus intra velamen appoſitum penetretur.*

Accedit Tereſiæ virgo Lucia oculis corporeis priuata, ſicut & vulgò depingitur: iuxta ſuæ picturæ rationem cantat & ipſa, *Obſcura fidei.*

Et ſi ſenſus deficit:
Ad firmandum cor ſincerum
Sola fides ſufficit.

Siquidem hæc ſola eſt (vt S. Dionyſius Myſt. Theol. cap. 1. loquitur) *Theologiæ Chriſtianorum præſes, quæ dirigit*

git nos ad mysticorum oraculorum plusquam indemonstrabile, & plusquam lucens ad summum fastigium, vbi simplicia & absoluta, & immutabilia Theologiæ mysteria aperiuntur in caligine plusquam lucente silentij arcana docentis, quæ in obscuritate tenebrosissimâ plusquam clarissimè superlucet, & in omnimodâ intangibilitate atque inuisibilitate, præ pulchris splendoribus mentes oculis captas superadimplet. Facessat hinc igitur illa vox, *Nisi videro, non credam.* hæc melior: Credam, licet non videam: *Beati qui non viderunt, & crediderunt.* Grande hoc spectaculum est, vbi qui immolat & communicat, lumine oculorum non indiget, vt tantis mysteriis fruatur, quæ verbo diuino fiunt.

Ioan. 20, 25.

Ioan. 20, 30.

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia!

Celebra Sacerdos ad Teresiæ formam, & eius insignia.

Mystica Teresia, anima offerentis.

TEresia sacram intuetur Hostiam, & excitat Sacerdotem, vt Dei Agnum, quem verbo consecrat, & simul indicat, ac si clarè illum videret, summa reuerentia colat. Cùm panem consecrat, dicit, *Hoc est enim corpus meum;* & cùm immolat calicem, ait, *Hic est enim calix sanguinis mei.* Et quidem

Matth. 26, 26.

Marc. 14, 22.

quidem Agnum, quem Ioannes digito demonſtrauit, Sacerdos indicat in altari, cùm illum offert; & cùm illum edendum diſtribuit, inquit, *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi*, vt animam communicantem ad eius viſionem alliciat. S. Bonauentura multas adducit cauſas in Expoſitione Miſſæ, quare Sacerdos, poſt factam conſecrationem, Hoſtiam in altari eleuet. inter alias ſatis appoſita illa: *Eleuat Sacerdos Corpus Chriſti, quaſi dicat, Priùs vidiſtis panem in altari, ſed modò, conſecratione peracta, videte verum Corpus Chriſti.* Ioan. 1, 29.

Tereſia Agnum Dei intuetur, qui cùm ſit ſplendor gloriæ, lumen de lumine eſt, & verus ſol diuinitatis, ad cuius aſpectum veniens dicit initio Miſſæ Sacerdos, *Introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat iuuentutem meam.* Hæc iuuentus aquilæ eſt, de qua Dauid, *Renouabitur vt aquilæ iuuentus tua.* Seneſcit aquila, nec cibum capit: ſeneſcit, nec ſolem penetrat claro intuitu: iuueneſcit aquila, & eſcam capit: iuueneſcit, & ſolem fixis oculis contemplatur. Renouetur ergo, Sacerdos, iuuentus tua: comedas de altari cui ſeruis, & in altari fixis oculis contempleris lucernam cæleſtis Ieruſalem. *Lucerna eius eſt Agnus.* Pſal. 42, 4. Pſal. 102, 5. *Anima Sacerdotis innouata.* Apoc. 21, 23.

Tereſia ſuper ſe ipſam aſſurgens Agnum Dei

 ſpe-

ſpeculata eſt: & Sacerdos altis ac ſublimibus cogitationibus tractus & raptus, omnia inferiora faſtidiens, anhelat ad ſuperiora, cupienſque ſecum adſtantes ſimul in altum trahere, dicit ante Conſecrationem, *Surſum corda*. Volat in ſublime Sacerdos, & interdum ita in ſublime volat, vt Chriſto in cælis adhæreat, videat, & perfruatur. Videbat & fruebatur P. N. Ignatius, qui dum Miſſam celebraret, Chriſtum in Sacrificio altaris intuitus eſt. Cupit ergo Ignatianus, & ſimul Tereſianus eſſe Sacerdos, qui orat cum ſancta Matre fidelium.

Viſus eleuatio.

Oratio Eccleſiæ, & animæ celebrantis ad formam Tereſiæ.

CÆleſti lumine, quæſumus Domine, ſemper & vbique nos præueni: vt myſterium, cuius nos participes eſſe voluiſti, & puro cernamus intuitu, & digno percipiamus affectu.

Conſonant Sacrificium & Lucia.

Myſtica Lucia anima Sacerdotis.

LVcia oculis corporeis renuntiat, & renuntiare ſecum docet Sacerdotem qui myſteria Chriſti celebrat. Chriſtus ipſe, *in qua nocte tradebatur*, ſacrificium ſuum peregit, & oſtendit ſatis, altaris holocauſtum eſſe myſterium fidei, non viſionis claræ ſpecta-

1. Cor. 11, 23.

ſpectaculum. Agnus noctu immolabatur, & noctu cæleſte manna delabebatur; in quorum typis myſtica panis & Agni immolatio adumbrabatur. In memoriam celebrationis quam Chriſtus de nocte fecit ad lucem candelarum & lucernarum, ſapienter conſtituit Eccleſia, vt licet in præſentia ſolis & pleno die Miſſarum ſolemnia fiant, candelæ in altari accendantur, nec ſolis ratio habeatur; vt nouerit mundus ipſe, cuius eſt oculus ſol, oculis opus non eſſe, vbi myſterium fidei agitur & celebratur.

Lucia ſuorum oculorum lumina Deo conſecrat, & offerre viſum ſuum Sacerdotem docet, vt myſterium fidei fidelis offerat Deo. Cùm ſanctam & puram Hoſtiam libet & immolet, oportet vt ſanctus ac purus exiſtat: & cùm Sanguinem noui & æterni teſtamenti, myſterium videlicet fidei, conſecret, opus eſt, vt miniſter fidelis ſit. Et quidem Chriſtus in prima ſui conſecratione eleuatis ad Deum Patrem ſuum omnipotentem oculis ad ſacrificium venit, & inſtruxit Sacerdotes, vt ad ſui imitationem lumina oculorum ſuorum priùs offerant Deo, ſi velint dignè myſterium Euchariſticum conficere. *Myſtica eleuatio oculorum in Sacerdote.*

Lucia cæca, cæcum Sacerdotem benè regit, & benè ducit ad altare, in quo patientem Chriſtum immolat. Et quidem patientis Chriſti illa vox eſt:

Psal. 87, 10. *Oculi mei languerunt præ inopia.* Et fortè illa: *Et lumen*
Psal. 37, 11. *oculorum meorum, & ipsum non est mecum.* Cùm igitur patientis Christi personam gerat in altari Sacerdos dum celebrat, benè egerit officium suum, cùm in eo se statu constituat, in quo est virgo Lucia, & dicere non solùm queat, *languerunt oculi mei*, sed etiam affirmare, *& lumen oculorum meorum*, *& ipsum non est mecum*, ac simul orare fidei virtutis studiosus, sicut & Ecclesia orat.

Fides.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Luciæ.

REdemptionis nostræ munere vegetati, quæsumus Domine, vt hoc perpetuæ salutis auxilio fides semper vera proficiat.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur!

Communica ad formam Teresiæ, & eius insignia.

Mystica Teresia anima communicantis.

TEresia, vt in eius historia legimus, donata iam beatitudine, viro Religioso apparuit, & monuit, vt filias suas instrueret ac doceret ita circa Eucharistiam se gerere, quemadmodum Sanctorum

rum animæ circa Deum in regno cælorum ſe habent. Animæ regnantium ciuium in cæleſti patria intuentes Deum beantur, animæ quoque Chriſtianæ videntes Euchariſtiam felicitate donantur, cùm Deuteronomij 33, 28. ſcriptum legamus: *Habitabit Iſraël confidenter, & ſolus. Oculus Iacob in terra frumenti & vini, cælique caligabunt rore. Beatus es tu Iſraël, quis ſimilis tui popule, qui ſaluaris in Domino?* Hanc eamdem beatitudinem affectabat olim Dauid, cùm exclamaret: *Quemadmodum deſiderat ceruus ad* Pſal.41,1. *fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie: Vbi eſt Deus tuus?* Subiungit: *Hæc recordatus ſum, & effudi in me animam meam: quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis, vſque ad domum Dei. In voce exultationis & confeſſionis, ſonus epulantis.* Hæc autem magna beatitudo eſt. *Beati oculi, qui vident quæ vos videtis.* Luc. 10, 23.

Huc pertinet quod ait Cyrillus lib.11.in Ioannem cap.27. *Filium Dei natura Patri vnitum, corporaliter ſubſtantialiterque accipientes clarificamur, glorificamurque, ſupremæ facti naturæ participes.* Beata Tereſia, & anima etiam beata, quæ accedens ad Euchariſtiam ait, *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco paſcuæ* Pſal.22,1.
ibi

ibi me collocauit. Nihil deeſt in cælo Beatis, qui Deum in throno maieſtatis intuentur: nihil deeſt animæ, quæ Deum ipſum in Euchariſtia contemplatur. Beata certè anima, quæ gloriæ aſpectum affectans, ad cæleſte manna recurrit, præueniens ortum cæleſtis ſolis, vt accipiat benedictionem. Præit

Pſal.62,1. ac præuenit Dauid. *Deus Deus meus, ad te de luce vigilo. Sitiuit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea. In terra deſerta, & inuia, & inaquoſa, ſic in ſancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.* Gloria hæc cæleſtis annonæ eſt, de qua Moyſes & Aaron Exod.cap.16,6. *Veſpere ſcietis, quòd Dominus eduxerit vos de terra Ægypti, & manè videbitis gloriam Domini.* Explicant deinde verſ.8. conditionem huius gloriæ: *Dabit vobis Dominus veſpere carnes edere, & manè panes in ſaturitate.* Ad hanc quoque viſionem glorioſam inuitantur communicantes.

Pſal.33,9. *Guſtate, & videte, quoniam ſuauis eſt Dominus.*

Beata Tereſia ſic vidit vt crederet, ſic credidit vt

Celſitudo fidei. videret Chriſtum in Euchariſtia. Ad hanc celſitudinem fidei, qua ita credimus vt quaſi Chriſtum videamus, promouet nos Cantic.2,9. Eccleſia, cùm ait: *En ipſe ſtat poſt parietem noſtrum, reſpiciens per feneſtras, proſpiciens per cancellos.* Nouit oculata fides cancellos accidentium penetrare, & feneſtras inuenire,

nire, per quas Christum in sancta Eucharistia respiciat. Magnus hic affectus est, nec effectu suo frustratur, cùm Homil. 33. dixerit olim Chrysostomus: *Quot nunc dicunt: Vellem ipsius formam aspicere, figuram, vestimenta, calceamenta? Ecce ipsum vides, ipsum tangis, ipsum manducas.*

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Teresiæ.

PRæsta nobis, quæsumus omnipotens Deus, vt quæ visibilibus mysteriis sumenda percepimus, inuisibili consequamur effectu.

Consonant Communio & Lucia.

LVcia mysterium fidei præ se fert, & improbat dicentem Thomam: *Nisi video, non credam.* Benè Augustinus Serm. de Iacob & Esau: *Antequam videas quod videre nondum potes, crede: ambula per fidem, vt peruenias ad speciem. Species non lætificat in patria, quem fides non consolatur in via.* Quanta sit hæc sacra fides, quam Lucia virgo fidelis præfert in se, declarat ipse Augustinus lib. 3. de Verbis Domini Serm. 28. *Nullæ sunt quippe maiores diuitiæ, nulli thesauri, nulli honores, nulla huius mundi maior substantia, quàm est fides Catholica, quæ peccatores homines saluat,*

Mystica Lucia anima communicantis.

Ioan. 20, 25.

cæcos illuminat, infirmos curat, catechumenos baptizat, fideles iustificat, pœnitentes reparat, iustos augmentat, Martyres coronat, Sacerdotes consecrat, regnis cælestibus præparat, in æterna hereditate cum sanctis Angelis communicat. Communicat ergo cum Angelis ille, qui non videt & credit, ac per fidem percipit Eucharistiam.

Lucia virgo est illa, cui dicit Ecclesia: *In tua pa-*
Patientia. *tientia possedisti animam tuam, Lucia sponsa Christi, odisti quæ in mundo sunt, & coruscas cum Angelis, sanguine proprio inimicum vicisti.* Fides sine operibus mortua est, & vt viuam ostenderet Lucia fidem suam, prætulit voluptatibus tormenta, mundo cælum, vitæ mortem. Nouerit ergo mystica Lucia, quæ venit ad Communionem, vitalem fidem suam ostendere, patiens laborum, mundi contemptrix, hostis debellatrix. Lucia virgo est illa cui dixit cælestis
Puritas. Agatha: *Lucia virgo, quid à me petis, quod ipsa poteris præstare continuò matri tuæ? Nam & fides tua illi subuenit, & ecce saluata est. Quia iucundum Deo in tua virginitate habitaculum præparasti.* Sciat mystica Lucia, quanti fides, quanti puritas æstimatur, vt iucundum Deo habitaculum præparet, & componat, in quo Deus sedem figat, figit autem per Commu-
Ioan. 6, 57. nionem. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.*

Lucia

Lucia luce ac lumine diuinæ fidei perfuſa, clauſis oculis videre homines docet lucem veram in Euchariſtia, exclamatque cum Auguſtino cap. 3. Soliloq. *O lux, quam videbat Tobias, quando oculis clauſis docebat filium vitæ viam! O lux, quam videbat Iſaac interiùs, quando caligantibus oculis interiùs filio futura narrabat: lux, inquam, inuiſibilis, cui abyſſus humani cordis eſt viſibilis. Illuminare ergo lux mea, illuminatio mea: illuminare huic cæco tuo, qui in tenebris & vmbra mortis ſedet, & dirige pedes eius in viam pacis, per quam ingreditur in viam tabernaculi admirabilis.* Conſonat & Oratio Eccleſiaſtica. *Defectu ſenſus proficit fides.*

Oratio Eccleſiæ, & animæ communicantis ad formam Luciæ.

MEntes noſtras & corpora poſſideat, quæſumus Domine, cæleſtis operatio: vt non noſter ſenſus in nobis, ſed iugiter eius præueniat effectus.

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Luciæ & Tereſiæ Viaticum ſume.

LVcia virgo monet & hortatur ægrotantem, vt poſtquam ſacrum Viaticum acceperit, claudat ocu- *Viaticum ſumens claudat oculos mundo & ſibi, aperiat Deo.*

oculos ad ea quæ ad mundum viſibilem pertinent,& ſi moriendum ſit, in fide Chriſti decedat, dicatque cum Bernardo iam moriente: *Non ſum de hoc mundo.* Tereſia dicit patienti, *Aut mori, aut pati.* Conſidera poſt ſuſceptum iam Viaticum, ſanctum antiſtitem Martinum affirmantem: *Non recuſo laborem.* Attende in lecto iacentem, in quo, ſicut & canit Eccleſia, *oculis ac manibus in cælum ſemper intentus, ab oratione ſpiritum non relaxabat.* Renuntiauerat ille ſæculo, & totus erat in Deo, cui ſicut Rex Dauid ad-

Pſal.72, 28. hærebat, & dicebat: *Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino Deo meo ſpem meam:* ac ſimul canebat.

Pſal,72, 25. *Quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?*

Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

SIGNACVLVM cultus & vſus EVCHARISTICI, SIGILLVM Luciæ & Tereſiæ impreſſum animæ.

PErſpicax ſine oculis Lucia eſt, cui nomine fi-

1.Cor.13, 12. delium omnium dicere licet: *Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate.* Videt fidelis Lucia, ſed in ænigmate quidem, cuius ſolutio penes Tereſiam eſt,

quæ

quæ ſub accidentibus Dei Agnum intuetur. Myſterium fidei ænigma eſt, eius tamen enodatio atque interpretatio eſt Agnus, qui non aliis externis auxiliis & inſtrumentis conficitur, ſed verbo ſolùm conſecratur immolaturque in altari, & editur in Communione. Concordant ergo inter ſe cæcitas oculata fidei, & intuitio Euchariſtica, quam conſonantiam duæ virgines Lucia & Tereſia oſtendunt in ſe, & in ſe ipſis declarant. Conſonant ambæ Reginæ ſuæ Eſther, Reginæ virginum Mariæ, quæ cùm tota Euchariſtica ſit, quem genuit Agnum vidit, & eumdem credidit non ſolùm in cruce mactandum, ſed etiam in altari immolandum, vbi ſacra eius memoria repræſentatur.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore quaſi mel indulcabitur eius memoria, & vt muſica in conuiuio vini. Eccli.49,2

QVando *ſederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende*, quibus auxiliis inſtrumentíſve tantum myſterium patrauerit, & deprehendes ſolo verbo Hoſtiam & Sanguinem ſuum conſecraſſe & immolaſſe. *Ipſe dixit, & facta ſunt; ipſe mandauit, & creata*

Prou.23,1. *Sigillum impreſſum animæ.*

Pſal.32,9.

creata ſunt. Haud dubiè in ſacroſanctis huiuſcemodi
Pſal.18,3. myſteriis *dies diei eructat verbum*, *& nox nocti indicat ſcientiam*. Clara dies ſublimis contemplationis, nox
Prou.10,8. verò fidei obſcura eſt. *Memoria iuſti cum laudibus* obſcuræ fidei, & claræ contemplationis, quæ apparent in Lucia & ſancta matre Tereſia, ambæ ſacrarum Muſarum inſtar, laudes ſacri myſterij decantant. Luciæ & animæ referentis eius fidem, dum commu-
Cant.3,1. nicat & celebrat, vox illa eſto, *In lectulo meo per noctes quæſiui quem diligit anima mea.* Tereſiæ & animæ cla-
Cant.2,9. rè contemplantis Euchariſtiam, vox illa ſit: *En ipſe ſtat poſt parietem noſtrum, reſpiciens per feneſtras, proſpiciens per cancellos. En dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni.* Sic imprimitur, ſic exprimitur ſigillum in anima colentis venerabile Sacramentum.

Audi Hymnum, & attende ad imagines Barbaræ, Agnetis, & earum inſignia. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum ſume.

IMA-

BARBARA: *Stanislae Deum adora, et ſume.*

AGNES: *Agnum Dei cole immolatum.*

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.

IMAGO QVADRAGESIMAPRIMA EXPLICATA,

SS. BARBARÆ ET AGNETIS CANENTIVM MORE CÆLESTI, CVR SIT EVCHARISTIA CONDITA.

SAPIENTIA *ædificauit ſibi domum, excidit columnas ſeptem. Immolauit victimas ſuas. Miſit ancillas ſuas vt vocarent ad arcem, & ad mœnia ciuitatis: Si quis eſt paruulus, veniat ad me.* Veniat, inquam, ad me, vt colat & edat me, qui propterea conſecrari volui. Miſſæ itaque ſunt Barbara ſimul & Agnes, quarum prior paruulum ſecum ducit Regali ſanguine natum, & ſocium Chriſti, videlicet Staniſlaum, qui de manibus Angelorum panem Angelorum capit in præſentia eiuſdem virginis cantantis ac modulantis, Prou. 9, 1. *Explicatio*

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui. *Contentus cæleſtis,*

Aptè ad hunc hymnum S. Dionyſius Eccleſ. Hierarch.cap.3. Parte 3. §.7. ſic ait: *Tum denique ſancti ſacrorum adminiſtri, ſpectatoreſque ſtudioſi, ſacratiſſimam Hoſtiam ſacro ritu contuentes, generali laudatione conce-* *Hoſtia,*

 le-

lebrant, beneficum munificumque principium, à quo salutaria nobis exhibita sunt Sacramenta, quæ sacrosanctam illam initiatorum consummant deificationem. Hunc autem hymnum alij laudis canticum, alij religionis symbolum appellant, alij denique, mea quidem sententia, diuinius, Hierarchicam Eucharistiam. Consonat Dionysio, & virgini & martyri Barbaræ Concilium Tridentinum sess.13. cap.5. *Nullus dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Nec enim minùs est adorandus, quòd fuerit à Christo Domino, vt sumatur, institutum. Nam illum eumdem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in* Psal.69,8. *orbem terrarum, dicit, Et adorent eum omnes Angeli Dei.* Quales Angeli, talis est Barbara, talis & Stanislaus, totus Angelicus, totus virgineus, cultor & adorator, & simul communicator diuinorum mysteriorum, quocum loquitur Iustinianus Sermone de Eucharistia: *Zelo tuo captus est, & abs te absentare non patitur. Hinc se nascendo fecit socium, tuæ peregrinationis voluit habere consortium.*

Agni. Accipit secum sociam Barbara virgo & martyr, martyrem & virginem Agnetem, & simul more cælesti canentem,

Et

Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui.

More cælesti cantat, quæ seruat ritum cælorum, in quibus non vocibus, sed insignibus exornata luminaria chorum ducunt. More cælesti cantat, in cuius commendationem sancta recitat Ecclesia: *Stans à dextris eius agnus niue candidior Christus, sibi sponsam & martyrem consecrauit.* Cantat & ipsa in honorem Sacramentalis Agni:

Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui.

eò quòd (vt pulchrè docet diuinissimus Dionysius Ecclesi. Hierarch. cap.3. Parte 3. §.1.) *vetus Testamentum solummodò futura prædixerit, nouum verò ipsamet diuina Iesu opera exhibuerit; atque illud quidem quasi quibusdam imaginibus depinxerit veritatem, hoc verò præsentem demonstrarit, cùm prædictionum eius veritatem effectus huius comprobarit, diuinorumque sermonum operatio diuina sit summa.* Atque subiungit:

Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.

Hæc dicit Stanislao communicanti: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi*: hæc simul addit, *Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.* Hæc dux & magistra Sacerdotum ce-

lebrantium, accipientium & administrantium mysteria sacrosanctæ Eucharistiæ, quæ Hostia, Communio, & Annona viatorum decedentium est.

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia!

Celebra Sacerdos ad formam Barbaræ, & eius insignia.

Mystica Barbara anima Sacerdotis.

BArbara in se, & in suo Stanislao, qui castus & mundus corde ac corpore floruit, satis expressit, qualis debeat esse minister qui Ecclesiæ assistit altaribus. Talem quærit Sacerdotem Augustinus Serm. 4. de Dedicat. Eccles. *In templo à Salomone ædificato legimus duo altaria fuisse constructa: vnum foris, in quo animalium celebrabatur sacrificium; aliud intus, in quo thymiamatis offerebatur incensum: in quibus videre debemus, duo in nobis specialiter altaria esse constructa, corporis scilicet & cordis, sicut à nobis duplex sacrificium Deus quærit; vnum, vt simus corpore casti; aliud, corde mundi. Ergo in exteriore altari, id est corpore nostro, offerantur opera bona; in corde verò odorem suauitatis redoleat cogitatio sancta.* Vtrumque hoc sacrificium prætulit in se Barbara virgo, prætulit in se Stanislaus eius alumnus & cliens.

Barbara

Barbara virgo tres feneſtras in cœnaculo ſuo aperuit in honorem & gloriam ſanctiſſimæ Trinitatis, quod iniquè ferens pater, filiam apud Præſidem accuſauit. Ergo cùm Sacerdos Chriſti celebrat ſacrificium, in cœnaculum Barbaræ virginis vocatum ſe eſſe cogitet, & in honorem Triados ſacratiſſimæ ſacrificium ſuum conficiat. Cogitet ſe ad feneſtram Patris eſſe, cùm hoſtiam & calicem offert, dicit enim: *Suſcipe ſancte Pater, omnipotens æterne Deus, hanc immaculatam hoſtiam*; & poſteà, *Offerimus tibi Domine Calicem ſalutaris*. Cogitet ſe ad feneſtram Filij veniſſe, cùm verba conſecratoria pronuntiat, *Hoc eſt enim corpus meum*, &, *Hic eſt calix ſanguinis mei*; & cùm addit, *Hæc quotieſcumque feceritis, in mei memoriam facietis*. Cùm accedit ad Communionem, ad feneſtram Spiritus ſancti manet, & idcircò poſt ſumptionem Euchariſtiæ mundum & purum aërem & ſpiritum hauriens, orationem congruam recitat.

Sacerdos celebrat in honorem ſanctiſſimæ Trinitatis.

Matth. 26, 26. Luc. 22, 20.

Oratio Eccleſiæ, & animæ celebrantis ad formam Barbaræ.

QVod ore ſumpſimus, Domine, pura mente capiamus, & de munere temporali fiat nobis remedium ſempiternum.

Consonant Sacrificium & Agnes.

Mystica Agnes anima Sacerdotis.

AGnes cum Agno index sacrificij altaris est, in quo immolatur Agnus Dei, & in eius immolatione Angeli Sacerdotibus assistunt, sicut Homilia de Diuina mensa & iudicio Chrysostomus adstruit, & exclamat: *O miraculum mensæ mysticæ tam magnificè instructæ, in qua Agnus Dei pro te mactatur, ad quam assistunt Cherubim, descendunt Seraphim, qui senis alis præditi vultus demittunt, ibi omnes Angeli cum Sacerdote pro te legationem obeunt.*

Sacrificium Agni.

Agnes cum Agno suo altaris sacrificium indicat & ostendit, de quo B. Augustinus Serm.2. de Ca-
Num.9,12 techumenis, expendens illud, *Non relinquetis ex eo quidquam vsque manè*, vbi sermo de agno paschali est, ait: *Hoc nunc agitur. Comeditur enim agnus per noctem huius sæculi, vt cùm manè illud venerit, quod vesperum non habebit, non iam offeratur imago Agni, sed ipse Agnus, quem quotidie comedimus, & cuius sanguinem bibimus: inueniamus illic eum Sacerdotem perfectum, quem hîc pro nostra salute constat occisum.* Hic mirabilis Agnus, de quo agens apud Ægeam Andreas, gloriosam illam fecit confessionem, *Omnipotenti Deo ego omni die sacrifico, non thuris fumum, nec hircorum sanguinem, nec taurorum mugientium carnes,*

sed

ſed immaculatum Agnum quotidie in altari crucis ſacrifico: cuius carnes, poſteà quàm omnis populus credentium manducauerit, & eius ſanguinem biberit, Agnus, qui ſacrificatus eſt, integer perſeuerat & viuus.

Eccleſia, & anima.

In figuris præſignatur,
Cùm Iſaac immolatur:
Agnus Paſchæ deputatur,
Datur manna Patribus.

COMMVNIO.

Ecce Agnus Dei.

Communica ad Barbaræ formam, & eius inſignia.

BArbara cum paruulo Staniſlao in Oratorio comparet: comparuerat ipſa olim, cùm deficiente Sacerdote non deficit Staniſlao ſuo mirum in modum eſurienti Communionem, quam de manibus Angelorum accepit. Myſticus Staniſlaus dignus alumnus Barbaræ eſt, qui cultor eſt diuinitatis & ſimul humilitatis, quam & Chriſtus ipſe in ſua Euchariſtia profitetur. Satis benè & appoſitè in Pſalm.33. S. Auguſtinus monet: *Chriſtus in corpore*

Myſtica Barbara anima communicantis.

&

& sanguine suo voluit esse salutem nostram. Unde autem commendauit corpus & sanguinem suum? Nisi enim esset humilis, nec manducaretur nec biberetur. Respice altitudinem ipsius. In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Ecce cibus sempiternus, sed manducant Angeli, manducant supernæ Virtutes, & cælestes Spiritus, & manducant & saginantur, & integrum manet quod eos satiat & lætificat. Quis autem homo posset ad illum cibum? vnde cor idoneum illi cibo? oportebat ergo vt mensa illa lactesceret, & ad paruulos perueniret. Et ideò Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Vide ergo humilitatem, quia panem Angelorum manducauit homo, id est, Verbum illud, à quo pascuntur Angeli, sempiternum, quod est æquale Patri, manducat homo: quia cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est se esse æqualem Deo, sed semetipsum exinaniuit.

Ecclesia, & anima.

Ecce panis Angelorum,
Factus cibus viatorum:
Verè panis filiorum,
Non mittendus canibus.

FOris canes, & venefici, & impudici, & homicidæ, & idolis seruientes, & omnis qui amat, & facit menda-

mendacium. Apocal. cap.22, 15. Hinc, vt S. Dionysius tradit Eccles. Hierarch. cap.3. Parte 3. §.6. *Catechumenos & energumenos, eosque qui pœnitentia ducuntur, sacrosanctæ hierarchiæ mos patitur quidem audire sacram psalmodiam, diuinamque sacrarum Scripturarum recitationem; verùm ad ea quæ deinceps sequuntur sacrificia spectaculaque nequaquam hos conuocat, sed perfectos perfectorum oculos*, &c. Sic quoque Eccles. Hierarch. cap.1. §.5. Antistites monet, *vt iuxta ritum hierarchicum profiteantur sancta quidem sanctè contrectare, solis autem deifica diuinis, perficientia perfectionis capacibus, sanctisque sanctissima communicare.*

Consonant Communio & Agnes.

Mystica Agnes anima communicantis.

AGnes virgo, sicut in eius martyrio & Officio Ecclesiæ legimus, multa & quidem gloriosa dixit de se, quæ gloriosè de se anima post Communionem potest affirmare. Gloriatur Agnes in Domino: *Iam corpus eius corpori meo sociatum est, & sanguis eius ornauit genas meas, cuius mater virgo est, cuius pater feminam nescit. Ipsi sum desponsata, cui Angeli seruiunt, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur.* Hæc eadem gloria communicanti facilè conuenit, cuius caro carni Christi coniuncta est; cuius genas pretiosus sanguis ornauit: cuius anima Agno cælesti

desponsata est, cui Angeli famulantur; cuius pulchritudinem, & ipsius communicantis sol & luna mirantur, & pariter obstupescunt.

Anima ornata. Agnes: *Induit me Dominus cyclade auro texta, & immensis monilibus ornauit me. Mel & lac ex ore eius suscepi. Ipsi soli seruo fidem, ipsi me tota deuotione committo.* Cyclas humanitas Christi est, auro diuinitatis intexta: monilia immensa, immensæ gratiæ, quibus illa ornata fuit. Hæc omnia continentur in Eucharistia, quorum particeps fit anima, quæ participat Sacramentum. Mel & lac suscipit ex ore
Ioan.6,56. Christi, qui dixit: *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.* Fatetur & ipsa Cantic.5,1. *Comedi fauum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo.*
Cant.5,1. Dixerat illi sponsus: *Veni in hortum meum soror mea sponsa, messui myrrham meam cum aromatibus meis.* Respondet deinde sponsa: *Comedi fauum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo.* Quid myrrha cum lacte & melle? Myrrha quidem passionis amara est, quæ in hoc venerabili Sacramento mellis & lactis instar dulcis est. Huic ergo dulcissimo Sponso inuiolabilem anima fidem seruet, huic seipsam tota deuotione committat.

Dilecta. Agnes: *Posuit signum in faciem meam, vt nullum præter eum amatorem admittam.* Signum magnum Eu-

charistia

charistia est. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Psal.4,7
Lumen vultus Dei resplendet in Sacramento: hoc anima nostra signatur, vt nullum præter Christum nec agnoscat nec habeat illa amatorem. Quòd si tentator inuadat, & ab Agno animam contendat auellere, repellat, quemadmodum Agnetem legimus lenonem à se reiecisse. *Discede*, inquit, *à me pabulum mortis, quia iam ab alio amatore præuenta sum.* Præuenta sum ab alio, qui & pabulum vitæ est, cùm dicat de se: *Sicut misit me viuens Pater,* Ioan.6,58.
& ego viuo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse viuet propter me: & rursus: *Non sicut manducaue-* Ioan.6,59.
runt patres vestri manna, & mortui sunt. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. Discede pabulum mortis, cibus vitæ Christus est, à quo sum iam amore præuenta, cùm in finem dilexit me, & se mecum, ac secum me stricto & arcto amoris nexu coniunxit ac copulauit, vnde & dicit: *Qui mandu-* Ioan.6,56.
cat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Agnes virgo cùm cælo donata esset, à dextris *Desponsata.*
eius comparuit Agnus ipsa niue candidior, Christus scilicet, qui sibi sponsam & martyrem consecrauit, totaque gaudens & exultans ait: *Ecce quod concupiui iam video, quod speraui iam teneo: ipsi sum*

iuncta in cælis, quem in terris posita, tota deuotione dilexi. Hæc vox, hæc gloria communicantis etiam esto.

Ecclesia, & anima.

Bone pastor, panis verè,
Jesu nostri miserere,
Tu nos pasce, nos tuere,
Tu nos bona fac videre
Jn terra viuentium.
Tu qui cuncta scis & vales,
Qui nos pascis hîc mortales,
Tuos ibi commensales,
Cohæredes, & sodales
Fac Sanctorum ciuium.

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Barbaræ & Agnetis Viaticum sume.

Inuitatio ad Viaticum.

BArbara, dum ægrotaret, & esset in molesta via Stanislaus, per Angelicas manus eum Viatico communiuit, dixit eadem virgo & Martyr cum Ecclesiastico cap. 38, 9. *Fili, in tua infirmitate ne despicias te ipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te. Auer-*

te

te à delicto, & dirige manus, & ab omni delicto munda cor tuum. Dicit & Angelo ac Sacerdoti: *Da ſuauitatem, & memoriam ſimilaginis, & impingua oblationem. In requie mortui requieſcere fac memoriam eius, & conſolare illum in exitu ſpiritus ſui.* Agnus ouem redemit, & ouem paſcit vt viuat, paſcit vt mortem non timeat, victurus in æternum apud Deum, qui dicit: *Non ſicut manducauerunt patres veſtri manna, & mortui ſunt. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.* Ioan.6,56. Ergo balatum ſuum ouis edat, ſuum cantum edat Dauidicus Staniſlaus:

Dominus regit me, & nihil mihi deerit: in loco paſcuæ ibi me collocauit. Pſal.22,1.

Super aquam refectionis educauit me, animam meam conuertit.

Nam, & ſi ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

Hæc perfecta Barbaræ imitatio, hæc abſoluta Agnetis æmulatio eſt quæ ſplendet in Staniſlao, dum diuinitus reficitur. Similis Deus ſibi eſt, qui & animæ ſacram Communionem appetenti, cùm Sacerdos deeſſet, cælitus ipſe per ſe ſacroſanctam porrexit Euchariſtiam, quemadmodum S. Catharinæ Senenſi Tractatu 4.cap.142. Deus Pater exponit. *Ego verò*, inquit, *qui delector humiles exaltare, traxi deſi-*

derium ipsius ad me, præbendo sibi notitiam in abysso Trinitatis æternæ, suum oculum intellectum illuminans in potentia mei Patris, in sapientia vnigeniti Filij mei, & in charitate Spiritus sancti, qui sumus vnum in essentia. Et in tanta perfectione talis anima fuit vnita, quòd etiam corpus à terra suspendebatur & eleuabatur; quia in statu animæ vnitiuo, vt dixi, perfectior erat vnio, quam anima fecerat ex affectu dilectionis in me, quàm in corpore suo. Et in abysso tali, vt ego desiderio suo satisfacerem, à me sacram Communionem accepit, & in signum quòd in veritate satisfeceram ei, pluribus diebus admirabili modo persensit in corporali gustu saporem & odorem corporis & sanguinis vnigeniti mei Jesu Christi, propter quod ipsa renouata fuit, & augmentata in lumine prouidentiæ meæ, quam dulciter ipsa præsertim in hoc actu gustauerat.

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI, SIGILLVM Barbaræ & Agnetis impressum animæ.

IN honorem sanctissimæ Trinitatis tres fenestras in cœnaculo aperiri Barbara iussit, & in eiusdem sacrosanctæ Triados gloriam in altari Dei Agnus immolatur, cùm in eius sacrificio Sacerdos dicat, *Per ipsum, & cum ipso, & in ipso, est tibi Deo Patri omnipotenti,*

nipotenti, in vnitate Spiritus ſancti omnis honor, & gloria. Accedit, quòd cùm myſticum inuocat Agnum, ter repetat *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi*, vt eius immolationem ſanctæ fieri Trinitati demonſtret. Concordat cum feneſtris Agnus, conſonat cum Barbara Agnes: ambæ effigies benè ſigillo reſpondent. Ambæ reſpondent Reginæ ſuæ Eſther, Reginæ virginum Mariæ, quæ cùm tota Euchariſtica ſit, nobis colendum & ſumendum panem Angelorum dedit, & Agnum vnà cum pane virginali præbuit, de quo Nyſſenus lib. de Vita Moyſ. *Hunc corporis panem non aratio, non ſatio, non agricolarum opus efficit. Terra intacta permanſit, & tamen terra pane plena fuit, quo fameſcentes myſterium virginis perdocti facilè ſaturantur.*

ATTENTIO.

In omni ore quaſi mel indulcabitur eius memoria, & vt muſica in conuiuio vini. Eccli. 49, 2

QVando ſederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, cur ſe immolauerit, cur ſe conſecrauerit Agnus. Conſecrari voluit vt coleretur, ac ſimul ederetur. *Memoriam fecit mirabilium ſuorum miſericors & miſerator Dominus, eſcam dedit timentibus ſe:* reuerentibus ſe præbuit auguſtiſſimum Sacramen-

Prou. 13, 1. *Sigillum impreſſum animæ.* Pſal. 110, 4

Prou. 10, 8. mentum. *Memoria iusti cum laudibus* Musarum Angelicarum Agnetis & Barbaræ, quarum prior Agnum præcipuè immolatum, posterior verò pastum & comestum modulatur. Celebrat epulum Barbara, quo alitur Stanislaus, alitur anima communicantis,
Cant. 3, 4. & dicit in Canticis: *Tenui eum, nec dimittam, donec introducam illum in domum matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ.* Celebrat Agnes diuinissimum Sacrificium, quo vno solo pro redemptione suæ animæ gaudet & gaudere iubet animam, quæ sponsa Chri-
Cant. 2, 16. sti est, & asserit: *Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia.* Pascitur & pascit animam, cui imprimitur signaculum virginalium insignium, hostiæ & Agni, Agnetis & Barbaræ.

Audi Hymnum, & attende ad imaginem arcanam gloriosæ Mariæ assumptæ, & eius insignia.

Introspice exemplar tanti mysterij, & ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sume.

IMA-

MARIA

Benedicta et benedicens.

Genitori, Genitoque
Laus et iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque,
Sit et benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar sit laudatio.

IMAGO QVADRAGESIMA SECVNDA EXPLICATA, GLORIOSÆ ASSVMPTIONIS, ET CORONATIONIS MARIÆ CANENTIS MORE CÆLESTI, QVOMODO ET QVANDO CONDITA SIT EVCHARISTIA.

CORONAT Oratorium Euchariſtiæ B. Virgo MARIA, quæ euecta in Sancta ſanctorum, & in cæleſte aſſumpta Sacrarium, diuinitus coronatur. Coronidem glorioſa Maria imponit, & canit in actionem gratiarum: *Explicatio.*

Genitori, Genitoque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit, & benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar ſit laudatio.

Concentus cæleſtis Euchariſtiæ & Mariæ glorioſæ.

Conſonat ſibi MARIA apud B. Birgitam lib. 6. c. 10. & exponit, quomodo Euchariſtia conficiatur, & quidem more & ſtylo cæleſti. *Panis*, inquit, *qui in*

altari ponitur, ante verba panis est; sed post verba dicta, vertitur in corpus Filij mei, quod de me sine macula sumpsit, quod crucifixum est. Tunc Pater adoratur, & adoratur in Spiritu in membris Filij. Filius exultat in potentia, & in maiestate Patris; Mater eius, quæ ego sum, honoratur ab omni exercitu cælesti, quæ eum genui: omnes Angeli conuertunt se ad eum, & adorant omnes animæ iustorum, gratias referunt, quòd per eum redempti sunt. Sanctus Dionysius Ecclef. Hierarch. cap. 3. Parte 2. hunc, post sacram Communionem, Deum collaudandi vel gratias agendi ritum describens, ait: *Accepta denique dataque diuina Communione in sacram desinit gratiarum actionem.* & Parte 3. §. 15. *Hinc gustate (inquiunt Eloquia) & videte, quoniam qui sacrosancta diuinarum rerum disciplina initiantur, permagnificas ipsarum gratias agnoscent, atque diuinissimam earum celsitudinem ac magnitudinem in Communione sanctè considerantes, supercælestia supremæ deitatis beneficia grati collaudabunt.*

Gloriosa igitur Eucharistia Patri, Filio, Spiritui sancto, nec non assumptæ MARIAE. Quidni MARIAE? Benè Chrysologus Serm. 141. *Quantus sit Deus, satis ignorat, qui huius Virginis mentem non stupet, animum non miratur. Pauet cælum, tremunt Angeli, natura non sufficit; & vna puella in sui pectoris capit, recipit & oblectat hospitio, vt pacem terris, cælis gloriam, salutem*

perditis,

perditis, vitam mortuis, cælestibus cum terrestribus parentelam, ipsius Dei cum carne commercium, pro ipsa domus exigat pensione; vt impleatur illud Prophetæ: Ecce Psal. 126, 4 *hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris.* Assumitur Virgo in gloriam; necnon venerabile Sacramentum, quod futuræ gloriæ pignus datur, reponit illa apud Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, cùm mercedem, hereditatem & coronam, pro quibus erat in Eucharistiâ Christus oppignoratus, in cælo recipit. Clament ergo virgines insignitæ palmis & lauris, & exclament: *Manifestè magnum est pie-* 1. Tim. 3, 16. *tatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in Spiritu, apparuit Angelis, prædicatum est Gentibus, assumptum est in gloria.* Assumptum est in gloria Sacrificium Eucharistiæ, Sacramentum & Viaticum.

SACRIFICIVM.

O salutaris Hostia,
Quæ cæli pandis ostium!

Celebra Sacerdos ad formam gloriosæ MARIÆ, & eius insignia.

GLoriosum Eucharistiæ sacrificium, cuius *Gloriosum sacrificium.* CHRISTVS summus Sacerdos secundùm or-

dinem Melchisedech, in cælo est, & in cælo regnat. Ad eius interiora velamina ingrediens gloriosa MARIA idem in effigie monet, idem indicat quod scribit Paulus: *Præcursor pro nobis introiuit* IESVS *secundùm ordinem Melchisedech pontifex factus in æternum.*

Heb.6,20.

Assumptum in gloria. Heb.9,26.

Rursus Paulus, loquitur in effigie sua MARIA: *Talis enim decebat vt nobis esset pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cælis factus: qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum Sacerdotes, pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel seipsum offerendo. Lex enim homines constituit Sacerdotes infirmitatem habentes: sermo autem iurisiurandi, qui post legem est, Filium in æternum perfectum.*

Assumptum in gloria. Heb.9,11.

Rursus Paulus, rursus gloriosa MARIA: *Christus assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manu factum, id est, non huius creationis, neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introiuit semel in Sancta, æterna redemptione inuenta. Si enim sanguis hircorum & taurorum, & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis; quantò magis Sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad seruiendum Deo viuenti? Et ideò noui Testamenti mediator*

mediator est; vt morte intercedente, in redemptionem earum præuaricationum, quæ erant sub priori Testamento, repromissionem accipiant, qui vocati sunt æternæ hereditatis.

Adhuc Paulus, adhuc gloriosa MARIA: *Necesse est ergo exemplaria quidem cælestium his mundari: ipsa autem cælestia melioribus hostiis quàm istis. Non enim in manu facta sancta* IESVS *introiuit, exemplaria verorum: sed in ipsum cælum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis.* *Assumptum in gloria.* Heb.9,23.

Apparet pro nobis CHRISTVS, & in statu gloriæ suæ gloriosis Sacerdotibus cingitur, & canticum nouum edunt, dicentes: *Dignus es Domine accipere librum, & aperire signacula eius: quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in Sanguine tuo ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione, & fecisti nos Deo nostro regnum, & Sacerdotes: & regnabimus super terram.* Apoc.5,9. Sacrificium summi Pontificis CHRISTI, gloriosorumque Sacerdotum, gloriosa Eucharistia est, quam sancta Ecclesia precatur vt in altare sublime perferatur, sicut iam in imagine assumptæ Virginis expressum est, cui correspondet oratio. *Gloriosum sacrificium Sacerdotis.*

Oratio

Oratio Ecclesiæ celebrantis ad formam MARIÆ.

SVpplices te rogamus, omnipotens Deus, iube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu diuinæ maiestatis tuæ, vt quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filij tui corpus & sanguinem sumpserimus, omni benedictione cælesti & gratia repleamur.

COMMVNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur!

Communica ad formam gloriosæ MARIÆ, & eius insignia.

Mystica MARIA, anima innouata vsu Eucharistiæ. 1. Tim. 3, 17.

SAcramentum hoc magnum est, quod *assumptum est in gloria*. Gloria MARIAE est, totam Eucharisticam esse; & gloria Eucharistiæ est, totam esse Marianam. Suffragatur Gregorius Nyssenus lib. de Vita Moysis: *Hunc corporis panem non aratio, non satio, non agricolarum opus efficit, sed terra intacta permansit, & tamen pane plena fuit, quo famescentes mysterium Virginis perdocti, hoc pane facilè saturantur.* Hæc etiam gloria

gloria tua eſt: *Lauda Ieruſalem Dominum, lauda Deum* Pſal.147,1.
tuum Sion. Quoniam confortauit ſeras portarum tuarum, benedixit filiis tuis in te. Qui poſuit fines tuos pacem, & adipe frumenti ſatiat te.

Suffragatur Maximus Homilia de Ramis palmarum: *Ipſam* MARIAM *manna dixerim, quia eſt ſubtilis, ſplendida, ſuauis, & virgo, quæ veluti cælitus veniens, cunctis Eccleſiarum populis cibum dulciorem melle defluxit.* Conſonat & Dauid: *Cibauit eos ex adipe frumenti, & de petra, melle ſaturauit eos.*

Conſonant ſibi Maria & anima.

Pſal.80, 16.

Suffragatur Auguſtinus Serm.1. de Natiuit. MARIAE: *O beata vbera, quæ Dominum tenerum alunt, lac puerilibus labris infundunt, Angelorum cibum & hominum paſcunt! Exiguum exprimunt liquorem, & mundi reficiunt creatorem. Qui ſuæ virtutis imperio marium procellas mitigat, qui fluminibus indeficientem aquarum impetum ſubminiſtrat, qui aridam terram innumeris vbique fontibus irrigat, raras de virgineo pectore guttas lactis expectat. Manat liquor ex vberibus Virginis, & in carnem vertitur Saluatoris. Hinc ergo perpendite, quàm debitores ſumus huic beatiſſimæ Genitrici, quantaſque illi poſt Deum de noſtra redemptione gratias agere debeamus. Illud ſiquidem corpus Chriſti, quod beatiſſima Virgo genuit, quod in gremio fouit, quod faſciis cinxit, quod materna curauit ſolertia; illud, inquam, abſque vlla dubita-*

Conſonantia Maria & anima in accepto beneficio.

tione nunc de ſacro altari percipimus, & eius ſanguinem Sacramentum noſtræ redemptionis haurimus. Benè Da-
Pſal.41,1. uid: *Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum; quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Fuerunt lacrymæ meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, Vbi eſt Deus tuus? Hæc recordatus ſum, & effudi in me animam meam: quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis, vſque ad domum Dei. In voce confeſſionis & exultationis, ſonus epulantis.* Sonet ergo anima glorioſæ MARIAE, reſonet anima epulantis Dauidis in actionem gratiarum.

Conſonantia.

Luc.1,47. Canat MARIA: *Magnificat anima mea Dominum.*

Pſal.103,1 Reſonet Dauid: *Benedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es vehementer.*

Luc.1,47. MARIA: *Et exultauit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo.*

Pſal.83,3. Dauid: *Cor meum, & caro mea, exultauerunt in Deum viuum.*

Luc.1,48. MARIA: *Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.*

Pſal.30,8. Dauid: *Exultabo, & lætabor in miſericordia tua: quoniam reſpexiſti humilitatem meam.*

MA-

MARIA: *Quia fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum nomen eius.* Luc.1,49.

Dauid: *Venite, audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit animæ meæ.* Pſal.65, 16.

MARIA: *Et miſericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.* Luc.1,50.

Dauid: *Memoriam fecit mirabilium ſuorum miſericors & miſerator Dominus, eſcam dedit timentibus ſe.* Pſal.110,4

MARIA: *Fecit potentiam in brachio ſuo; diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.* Luc.1,51.

Dauid: *Tu humiliaſti ſicut vulneratum, ſuperbum; in brachio virtutis tuæ diſperſiſti inimicos tuos.* Pſal.88, 11.

MARIA: *Depoſuit potentes de ſede, & exaltauit humiles.* Luc.1,52.

Dauid: *Quoniam tu populum humilem ſaluum facies, & oculos ſuperborum humiliabis.* Pſal.17, 28.

MARIA: *Eſurientes impleuit bonis, & diuites dimiſit inanes.* Luc.1,53.

Dauid: *Satiauit animam inanem, & animam eſurientem ſatiauit bonis.* Pſal.106,9

MARIA: *Suſcepit Iſraël puerum ſuum, recordatus miſericordiæ ſuæ.* Luc.1,54.

Dauid: *Suſcepimus Deus miſericordiam tuam, in medio templi tui.* Pſal.47, 10.

Luc. 1, 55. MARIA: *Sicut locutus eſt ad patres noſtros, Abraham, & ſemini eius in ſæcula.*

Pſal. 47, 9. Dauid: *Sicut audiuimus, ſic vidimus in ciuitate Domini virtutum, in ciuitate Dei noſtri: Deus fundauit eam in æternum.*

VIATICVM
Datum & acceptum ab immaculata MARIA.

O panis infirmorum!

Viaticum datum & acceptum à Maria. ACcepit Viaticum Euchariſtiæ glorioſa & immaculata MARIA, quo munita cælos aſcendit, & eorum adyta penetrat, & dum aſſumitur, pignus ſecum aſſumit, vt apud Regem gloriæ deponat, & monet quod aliàs monuerat Paulus, vt Chriſti veſtigia è mundo decedentes ſequamur; *Habentes itaque fratres fiduciam in introitu Sanctorum in ſanguine Chriſti, quam initiauit nobis viam nouam, & viuentem per velamen, id eſt, carnem ſuam, & Sacerdotem magnum ſuper domum Dei: accedamus cum vero corde in plenitudine fidei aſperſi corda à conſcientia mala, & abluti corpus aqua munda, teneamus ſpei noſtræ confeſſionem indeclinabilem (fidelis enim eſt qui repromiſit) & conſideremus inuicem in prouocationem charitatis, & bonorum operum:*

Heb. 10, 19.

Euchariſtia. *Baptiſmus.* *Confeſſio.*

rum: non deserentes collectionem nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tantò magis quantò videritis appropinquantem diem. Prima omnium de cuius manu Christus datus est in Viaticum, MARIA est, quemadmodũ apud Lucam legimus: *Et ecce homo* Luc.2,25.
erat in Jerusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans consolationem Israël, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat Simeon à Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi priùs videret Christum Domini, vt sacro se Viatico communiret. *Et cùm inducerent puerum Iesum parentes eius, vt facerent secundùm consuetudinem legis pro eo: & ipse accepit eum* (haud dubiè de manu MARIAE Virginis matris) *in vlnas suas, & benedixit Deum,* qui de sacro Viatico cælitus ipsi prouidit, & eo accepto, morientis cygni more, cantum edidit:

Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundùm ver- Luc.2.
bum tuum in pace.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum,

Quod parasti ante faciem omnium populorum;

Lumen ad reuelationem Gentium, & gloriam plebis tuæ Israël.

Canat quoque Christianus Dauid, sicut cecinit Christus ipse, & cum ipso animarum sanctarum chorus.

Infirmus & æger Dauid:

Psal.30,1. *IN te Domine ſperaui, non confundar in æternum: in iuſtitia tua libera me.*

Jnclina ad me aurem tuam, accelera vt eruat me.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij, vt ſaluum me facias.

Viatico ſe muniens:

Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quem abſconderunt mihi, quoniam tu es protector meus.

Moriens:

Jn manus tuas commendo ſpiritum meum, redemiſti me, Domine Deus veritatis.

SIGNACVLVM REGIVM cultus & vſus EVCHARISTICI, SIGILLVM glorioſæ VIRGINIS impreſſum animæ.

SIgnaculum regium cultus & vſus Euchariſtici, Sacrificij, Communionis, & Viatici velut in ſuo ſacrario apud MARIAM eſt, fortem illam mulierem, quam Salomon cap.31,1. Prouerbiorum celebrantem

tem Sacrificium, accipientem Communionem, & munientem se Viatico mysticè describit.

Fortis mulieris SACRIFICIVM.

FActa est quasi nauis institoris, de longè portans panem suum. Prou. 31, 24. Panis.

Et de nocte surrexit, deditque prædam domesticis suis, & cibaria ancillis suis.

Considerauit agrum, & emit eum: de fructu manuum suarum plantauit vineam. Vinum.

COMMVNIO.

Considerauit semitas domus suæ, & panem otiosa non comedit. Prou. 31, 27. Dignitas.

VIATICVM.

Fortitudo & decor indumentum eius, & ridebit in die nouissimo. Prou. 31, 25. Effectus, & affectus Viatici.

Os suum aperuit sapientiæ, & lex clementiæ in lingua eius.

EXITVS GLORIOSVS.

Surrexerunt filij eius, & beatissimam prædicauerunt; vir eius, & laudauit eam. Prou. 31, 28. Applausibus celebratus.

Multæ filiæ congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas.

AT-

ATTENTIO.

Attende, & audi.

Eccli.29,2. *In omni ore quaſi mel indulcabitur eius memoria, & vt muſica in conuiuio vini.*

Prou.13,1. *Sigillum impreſſum animæ.* *QVando ſederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende quæ appoſita ſunt ante faciem tuam.* Conſidera ſedulò, quando & quomodo condidit
Ioan.13,1. Euchariſtiam. *Ante diem feſtum Paſchæ, ſciens* IESVS *quia venit hora eius, vt tranſeat ex hoc mundo ad Patrem, cùm dilexiſſet ſuos qui erant in mundo, in finem dilexit eos.* Tunc temporis obtulit Sacrificium, contulit Sacramentum, protulit & Viaticum. Quomodo autem ſublimia hæc myſteria fieri ac perfici voluerit ad gloriam ſanctiſſimæ Trinitatis, glorioſam Paſſionis, Reſurrectionis & Aſcenſionis memoriam, nec non ad honorem Matris & virginis, fatetur Sacerdos, cùm nomine totius Eccleſiæ dicit: *Suſcipe ſancta Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam Paſſionis, Reſurrectionis, Aſcenſionis* IESV CHRISTI *Domini noſtri: & in honore beatæ* MARIAE *ſemper virginis*. Dum hæc in cælum aſſumitur, honoratur, & honorat æternam memoriam CHRISTI.
Prou.10,8. *Memoria iuſti cum laudibus.* Hæc laus Euchariſtiæ eſt, vt virtute ſua mirabili attrahat in cælum MARIAM,

dicentem Filio, *Trahe me post te, curremus in odorem* Cant.1,3.
vnguentorum tuorum. Hic effectus, qui exprimitur diuinitus in MARIA, imprimitur nostræ animæ, vt virtute sacræ Eucharistiæ sursum in cælum feratur, quemadmodum recognoscit S. Thomas 3. p. q. 79. art. 2. *Hoc Sacramentum*, inquit, *non statim nos introducit in gloriam, sed dat nobis virtutem perueniendi ad gloriam, & ideò* VIATICVM *dicitur.* Nec solùm in cælum trahit, sed suo tempore donat electas animas beatitudine, sicut in sua Coronatione præfert & exprimit MARIA, vt cordibus Christianis imprimat. Confirmat Augustinus in cap. 6. Ioannis hunc effectum adscribendum esse Eucharistiæ. *Cùm cibo & potu id appetant homines, vt non esuriant neque sitiant, hoc veraciter non præstat, nisi iste cibus & potus, qui eos à quibus assumitur, immortales & incorruptibiles facit in societate Sanctorum, vbi pax erit, & vnitas plena, atque perfecta.* Complectitur prædictos duos effectus Iustinianus, quos nouo Dauidi Christiano ac Mariano precatur Serm. de Eucharist. *Protegant te sancta mysteria, & inter medios sæculi fluctus ante mystici Pharaonis faciem gradieris illæsus. Illum itaque in intellectuali pelago suffocatum aspicies constitutus in littore. Tunc lætitiæ initiato carmine magna cordis exultatione clamabis: Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est: equum* Exod.15,1.

& ascensorem deiecit in mare. Hoc gloriosum Canticum edidit soror Moysis, & Aaron post exitum de Ægypto, Maria, quod noua Maria assumpta post exitum faustum de mundo in cælesti introitu cantat. Dum illa antiqua Maria duceret chorum, filiæ Sion modulantem sequebantur, & dum cælestis MARIA modulatur, concinunt virgines Eucharisticæ palmis & lauris ornatæ & decoratæ. Canunt gloriam Domino & Dominæ, cuius virginitatis signaculum consonat mysterio fidei, cuius corona stellarum duodecim cum duodecim fructibus Eucharistiæ respondentibus, duodecim Spiritus sancti fructibus miram habet consonantiam.

Attende Eucharistiæ, & virginitatis concentum.

Consonantia mirabilis EVCHARISTIÆ cum virginitate miranda Assumptæ MARIÆ.

MIrabilis Eucharistia est, mirabilis quoque virginitas, in qua septem miracula, quæ mirum in modum in admirabili Sacramento resplendent, clarè satis elucent. Septem mundi miracula, quæ profanis Scriptoribus celebrantur, obscura & ignobilia sunt; quæ in Eucharistia & Mariana virgini-

ginitate coruſcant, præclara, ſplendida, fulgidaque præcedunt: *Memoriam fecit mirabilium ſuorum, miſericors & miſerator Dominus: eſcam dedit timentibus ſe.* Pſal. 110, 4

I.

Primum miraculum Euchariſtiæ illud eſt, vt cùm Sacerdos verba conſecrationis ſupèr hoſtia pronuntiauerit, in ea verum Corpus CHRISTI exiſtat, quod ex vtero puriſſimæ Virginis exiit: & ſimul atque Sacerdos conſecratoria verba ſuper calicem protulerit, illic verus & pretioſus CHRISTI Sanguis conficiatur. Et quamuis tot millia Miſſarum in toto mundo celebrentur, illo ipſo momento quo Sacerdos verba Conſecrationis abſoluit, hanc mirabilem Deus efficit conuerſionem, & in earum ſingulis realiter & verè eſt Seruatoris noſtri Corpus & Sanguis, & in vno & altero vnus & idem CHRISTVS eſt. Cùm Deus factus eſt homo, diuinitas diuini Verbi, quæ per ſuam immenſitatem præſens vbique eſt, attemperauit ſe ſacroſanctæ humanitati, vt ibi eſſet, vbi eius humanitas foret. Hinc factum eſt, vt Deus homo loco vno contineretur, nec alibi reſideret mores ſuæ accipiens humanitatis: cuius officium rependens in Conſecratione, Diuinitas efficit, vt more ipſius Corpus & Sanguis CHRISTI non in vno loco ſolùm, ſed etiam in plurimis partibus orbis,

Mirè multiplicatur Euchariſtia.

vbi ſacrificium celebratur, & ſacra Communio ſumitur, inueniantur.

Mirè multiplicata virginitas Mariana.

Hoc ipſum miraculum reſplendet in virginitate, quæ cùm vnica & ſingularis foret in glorioſiſſima MARIA, eius puritas longè lateq́ue patet per totam Eccleſiam Dei, quæ tota quanta eſt, virgo eſt, veluti ſcribit Apoſtolus ad Epheſios cap.5,25. *Viri diligite vxores veſtras, ſicut & CHRISTVS dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea, vt illam ſanctificaret, mundans lauacro aquæ in verbo vitæ, vt exhiberet ipſe ſibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiuſmodi, vt ſit ſancta & immaculata.* In hanc eamdem ſententiam ſcribit Apoſtolus rurſus 2.Corinth.11,2. *Æmulor vos. Deſpondi enim vos vni viro virginem caſtam exhibere* CHRISTO. Ex vna MARIAE virginitate, cuius *vita inclyta cunctas illuſtrat Eccleſias*, tota earum puritas, quæ vna vbique eſt, & non diuerſa, promanauit. Eadem virginitas in omnibus Eccleſiis fulget, ſicut eadem eſt Euchariſtia, quæ & in illis immolatur Deo, ac ſumitur.

II.

Mirè Chriſtus ſub accidentibus ponitur.

Secundum miraculum, quod in Euchariſtia patratur, eſt illud, quòd poſt verba conſecrationis, nec panis nec vinum maneat, ſed Caro & Sanguis Chriſti ſub accidentibus panis & vini conſtituantur, indi-

indicantibus aliter ſenſibus, viſu, tactu, guſtu, & olfactu, quorum indicio ſe fides Catholica opponit.

Hoc ipſum mirabile virginitas MARIAE patrauit, cùm protulit: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum.* Tunc temporis partes Sacerdotis egit, & ſimul altaris. MARIAM *Sacerdotem voco ſimul & altare,* ait Homilia de eius Laudibus Epiphanius. Et quidem Sacerdotali munere functa eſt, cùm verbo concepit Filium, panem cæleſtem ac viuum. *Hic eſt panis, qui de cælo deſcendit,* ipſe de ſe loquitur, & pro ſe, *Ego ſum panis viuus.* Hunc panem è cælis miſſum in ſacroſancto viſcerum ſuorum altari MARIA accepit & coluit, & in eodem CHRISTVS mundum iſtum ingrediens ſe obtulit æterno Patri, ſic teſtante ac confirmante Paulo Apoſtolo cap. 10, 5. Hebræor. *Ideò ingrediens in mundum dicit: Hoſtiam, & oblationem noluiſti, corpus autem adaptaſti mihi; holocautomata pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi: Ecce venio; vt faciam, Deus, voluntatem tuam. Aufert primum, vt ſequens ſtatuat.* Aufert cetera Sacrificia, vt ſe vnam victimam hoſtiamque conſtituat, quemadmodum in conſecratione panis & vini eorum ſubſtantiam tollit, vt eorum loco Caro & Sanguis pretioſus accedat & ſuccedat.

Mirè incarnatur ex Virgine. Luc. 1, 38. Ioan. 6, 59. Ioan. 6, 51. Pſal. 39, 7.

III.

Mirè ſtant accidentia in Euchariſtia. Eſt & aliud quod elucet in Euchariſtia, in qua præter rerum omnium naturalem ordinem ac ſeriem, panis & vini accidentia, quæ per ſe ſubſiſtere nequeunt, deſtructa panis ac vini ſubſtantia, per miraculum quaſi in aëre pendentia ſuſtentantur. Pendent in aëre nubes, quarum inſtar accidentariæ formæ remanent in Euchariſtia, vbi latibulum ſuum CHRISTVS poſuit, & ſub ſacra accidentium per ſe ſtantium nube occultatur & latet.

Mirè forma ſeruitutis in Chriſto. Hoc idem miraculum præceſſerat iam in Virgine, de qua olim Iſaias c.19,1. prophetarat: *Ecce Dominus aſcendet ſuper nubem leuem, & ingredietur Ægyptum, & commouebuntur ſimulacra Ægypti à facie eius, & cor Ægypti tabeſcet in medio eius.* Aſcendit ſuper nubem leuem, cùm Deus ſuſcepit carnem. *Cùm in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt ſe eſſe æqualem Deo, ſed ſeipſum exinaniuit, formam ſerui accipiens, & habitu inuentus vt homo.* (Phil.2, 6.) Forma Dei, diuinitas eſt, cui non inerat nec inhærebat ſeruitus creaturæ, cùm eſſet ipſa creatrix, ſed ſpecies per ſe ſtabat ſeruitutis coram forma Dei, quam tegebat & occultabat, cui ſeruiebat & obſequebatur, ac proinde *habitu inuentus vt homo* ſcribitur & deſcribitur. Habitus quidem humanus vtrumque hoc præſtat officium, vt operiat

riat & ſeruiat, & humanitas tegumentum & obſequium exhibet diuinitati, quæ duo munia obeunt & exercent accidentia in Sacramento altaris. Aſcendit quoque ſuper nubem leuem Deus, quatenus elegit Virginem matrem, & in eius ſacroſancto vtero latere dignatus eſt. Delituit ſic CHRISTVS in Virgine, ſicut & idem ipſe in altaris Hoſtia deliteſcit. Poſtquam Virgo vices Sacerdotales gerens, verbo concepit Filium, ſub ſignis conceptionis ita zelatus eſt panis ille cæleſtis, vt vel ipſum ſanctum Ioſephum prorſus lateret, donec in ſomnis diuinitus monitus eſt: *Ioſeph fili Dauid, noli timere accipere* Matth. 1,
MARIAM *coniugem tuam: quod enim in ea natum eſt,* 20.
de Spiritu ſancto eſt. Cùm diuinum hoc oraculum accepit Ioſephus, otiabantur ſenſus, viſus, odoratus, & tactus, ſolus vnus auditus negotiabatur, quia *fides* Rom. 10,
ex auditu, quemadmodum definit Paulus. Oporte- 17.
bat ita fieri, vt myſterium fidei, quod ſub ſignis humanæ conceptionis tegebatur, crederetur, moueretuŕque in poſterum vnuſquiſque fidelium, cùm illud ipſum celebraretur in Euchariſtia.

Quod non capis, quod non vides
Animoſa firmat fides,
Præter rerum ordinem.
Sub diuerſis ſpeciebus

Signis

Signis tantùm, & non rebus
Latent res eximiæ.

IV.

Mira trāſſubſtantiatio.

Eſt & aliud mirandum quod in venerando Sacramento patratur, dum, præter omnem ſeriem conuerſionum naturalium, tota panis ſubſtantia in totum Chriſti Corpus, & tota ſubſtantia vini conuertitur in pretioſum eius Sanguinem. In ceteris aliis conuerſionibus mutatur forma, manet tamen materia, dum terra in aurum, & aqua in cryſtallum tranſmigrat. Hæc conuerſio ac tranſmutatio ita mira ac rara eſt, vt nouo *tranſſubſtantiationis* vocabulo ſignetur & explicetur.

Mira Incarnatio.

Hoc idem miraculum ſibi vendicat Mariana Virginitas, cuius laus & gloria hæc eſt, vt eadem omnino materia, quam Deus ex eius vtero virginali mutuatus eſt, conſecretur in Euchariſtia, ne quid in ea ſit quod non redoleat & ſapiat maternam virginitatem. Cedunt materiæ virginali panis & vini ſubſtantiæ, in quarum generatione & productione non ſolùm terra occupatur, ſed etiam opera & induſtria hominis negotiatur. Homo eſt qui plantat vineam, fodit terram, putat vitem, racemos legit, vinum exprimit. Homo eſt qui terram arat, ſerit, metit, & panem conficit. Panis cæleſtis eſt alius, aliud eſt vinum

num pretioſum ac generoſum Sanguinis CHRISTI, quos fœtus ac fructus, ſine vlla opera & induſtria externa virili, terra virginalis tulit. *Hunc corporis panem,* vt ait Nyſſenus lib. de Vita Moyſ. *non aratio, non ſatio, non agricolarum opus efficit. Virgo intacta permanſit, & tamen terra pane plena fuit, quo fameſcentes myſterium Virginis perdocti facilè ſaturantur.* Faceſſant ergo ſubſtantiæ panis & vini, opera manuum hominum: cedant Virginis myſterio, in quo nec manus nec induſtria humana quidquam ſibi adſcribere poteſt. Quòd ſi virginitas clauſtrum amat & clauſuram, nec myſterio virginali tantus ornatus deſit, remaneant panis & vini accidentia, quibus tantum puritatis Sacramentum claudatur & obtegatur. Capiuntur, & ſimul tanguntur accidentia, carne intacta, & Sanguine CHRISTI illibato, vt intactæ & illibatæ virginis MARIAE hoc eſſe myſterium pateat.

V.

Satis quoque mirabile eſt totum CHRISTVM ſub accidentibus panis contineri, & ſimiliter ipſum totum ſub vini formis accidentariis virtute conſecrationis collocari:

Mirè totus CHRISTVS in hoſtia, & totus in calice.

Caro cibus, ſanguis potus,
Manet CHRISTVS *tamen totus*
Sub vtraque ſpecie.

Lilium candidum eſt, & in eius medio color aureus ac rubicundus emicat. Et quidem Sacramentum altaris myſticum lilium eſt, cùm in Pſalmum 118. dicat Ambroſius: *Bona paſcua, diuina Sacramenta ſunt. Carpis illic lilium, in quo eſt ſplendor æternitatis.* Hoc lilium candicat in Hoſtia, in Sanguine CHRISTI rubet.

Simile miraculum virginitatis.

Quis non videat liliatam eſſe virginitatem, quæ candicat in corpore mundo, rubet in ſanguine Regio. Ea propter cùm virginitas Mariana cæleſtem panem accepit & concepit, liliis ornatur ac decoratur. *Lilium,* vt ait Auguſtinus Serm. 1. de Aſſumptione, *flores reliquos candore nimij nitoris præcellit, & odore nihilominùs iucunditatis præpollet. Vnde ſatis congruè virgineo aſſimilatur decori. Iſte namque flos altiùs aquâ ortus ex tellure ſuſtollitur, ac reportandus ad æthera totus aperitur: à foris quoque nimis candidus, intus verò rutilo flammeſcit aſpectu, habens prætereà quaſi quemdam permanentem in medio floſculum.* Mariana virginitas tota ante Incarnationem candicat, tota rubet tempore Incarnationis, & poſt incarnati Verbi partum deſiuit in perpetuum florem. MARIA quippe manſit perpetuò virgo. Reſpondet ergo MARIA ſacro Euchariſtiæ lilio, quod niueum in Hoſtia eſt, aureum in calice; nec vnquam marceſcit, ſed floret perpe-

perpetuò, cùm dicat CHRISTVS: *Ecce ego vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſæculi.* Matth.28, 20.

VI.

Mirabile myſterium eſt, quòd licet panis & vini accidentia diuidantur & ſeparentur tam in Hoſtia quàm in calice, CHRISTVS non diuidatur nec ſeparetur, ſed integer in qualibet particula maneat. Exclamat propterea Hieronymus apud Euſeb. *O humanorum illuſio ſenſuum! Franguntur illa, quæ humanis ſenſibus in te videntur accidentia: & tamen nec corrumperis, nec frangeris. Te dentes videntur maſticare velut panem materialem, & tamen numquam maſticaris; perfectus & integer ſub qualibet, quantumcumque minima, contineris particula.* Conſonat dictis Eccleſia, dum canit: *Mirè CHRISTVS indiuiſus.*

A ſumente non conciſus,
Non confractus, non diuiſus,
Integer accipitur.
Nulla rei fit ſciſſura,
Signi tantùm fit fractura.

Lex connubialis eſt illa, quam 1.Corinth.7,33. promulgat Apoſtolus: *Qui cum vxore eſt, ſollicitus eſt quæ ſunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuiſus eſt. Quæ autem nupta eſt, cogitat quæ ſunt mundi, quomodo placeat viro.* Nupta erat D. Ioſepho MARIA, & ſa- *Miraculum indiuiſæ virginitatis.*

cro matrimonij iure cogitabat quomodo viro ſuo placeret, ac proinde diuiſioni ſubiacebat, ita tamen, vt adhuc coniugata, omnino integra eſſet. Perfecta coniux, perfecta virgo, cuius nobilem conditionem ibidem ſcribit & præſcribit Paulus: *Mulier innupta & virgo cogitat quæ Domini ſunt, vt ſit ſancta corpore & ſpiritu.* Sancta corpore & ſpiritu MARIA erat, licet coniux eſſet, & oſtendit in diuiſione coniugali, more Euchariſtiæ, poſſe ſeruari integritatem virginalem. *Hoc enim exemplo*, ait Auguſtinus lib.2. de Conſenſu Euang. cap.1. *magnificè inſinuatur fidelibus coniugatis, etiam ſeruata pari conſenſu continentia, poſſe permanere vocarique coniugium, non permixto corporis ſexu, ſed cuſtodito mentis affectu.*

VII.

Mirè clauditur CHRISTVS *in Euchariſtia.*

Accedit dictis ſeptimum illud Euchariſtiæ miraculum, quòd Deum, qui ſua maieſtate & immenſitate continet omnia, nec rerum omnium ambitu continetur, ſub accidentibus panis & vini conſtituatur virtute Conſecrationis & concludatur. Dum aliqua inter ſe coniuncta ſunt, vbi vnum eſt, alterum eſſe neceſſe eſt. Cùm ergo Corpori & Sanguini Chriſti Diuinitas iuncta ſit, neceſſarium omnino eſt, vt & illa tam in Hoſtia quàm in calice Corpus & Sanguînem ſuum comitetur.

Septi-

Septimum hoc miraculum recognoſcit Catholi- *Mirè in vtero* MARIAE.
ca Eccleſia in Regina cæli MARIA, dum ait: *Sancta & immaculata virginitas, quibus te laudibus efferam neſcio: quia quem cæli capere non poterant, tuo gremio contuliſti.* Contulit gremio ſuo, quem continent accidentia, & nos ipſi continemus, cùm percipimus Euchariſtiam. Hæc eſt mirabilis femina, quam Sole amictam nobis deſcribit Ioannes Euangeliſta. *Mulier amicta Sole*, ſacra MARIA eſt. Totum illum Apoc.12.1
ipſa recepit in ſe inſtar puriſſimi ſpeculi, quod à Sole irradiatur, & irradiatum redditur totum ſolare, qualis & Virgo eſt, cùm ſit illa *electa vt ſol.* Cant.5,8.
Mulier amicta Sole Lunam ſub pedibus habet, Lunam ſcilicet quæ ſubiacet defectioni & mutationi, quibus Virgo obnoxia non extitit: quapropter pedibus illam terit. Aſſumpta in cælum hæc MARIA *Glorioſi fructus ſacræ Communionis.*
eſt, quæ duodecim ſtellis redimitur ac coronatur, & totidem quidem ſunt Spiritus ſancti fructus, & totidem ſunt effectus ſacræ Euchariſtiæ, quibus duodecim ſtellæ ornantes caput virgineum mirabiliter reſpondent.

Audi Euchariſtiæ & eius fructuum concentum.

Conſonantia coronæ ſtellarum duodecim & duodecim fructuum Spiritus ſancti cum duodecim fructibus Euchariſtiæ.

PAulus Apoſtolus cùm in Epiſtola ad Galatas cap.5,22. carnis opera retuliſſet, enumerat poſteà Spiritus ſancti fructus. *Fructus autem Spiritus eſt: charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, manſuetudo, fides, modeſtia, continentia, caſtitas.* Ritè ac rectè Paulus *fructus* vocat: *quoniam*, teſte Anſelmo, *ex bona arbore ſicut optimi fructus prodeunt, vt refectionem perpetuæ ſaturitatis præbeant electis.* Mirabilis quoque Euchariſtiæ effectus nomine fructuum donantur & declarantur, quia ex bona arbore procedunt. Chriſtus ipſe, cùm Sacramentum condidit, Apoſtoliſque diſtribuit, poſt acceptam Communionem in eis fructum eſſe concupiuit & petiuit. Ioan. cap.15,5. *Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum.* Qualis fructus iſte ſit, expoſuerat anteà Chriſtus, cùm effectum Euchariſtiæ
Ioan.6,56. promulgaret: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut miſit me*

me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem; & qui manducat me, & ipse viuet propter me. Arbor quidem vitæ Euchariſtia eſt, vnde & prodeunt fructus, quibus puræ animæ diuinitus reficiuntur. Accedit Iuſtinianus de Perfect. Monaſt. cap. 9. *Myſterium hoc*, inquit, *quaſi ingens arbor virentibus refertur foliis, ſub qua quicumque fugiunt, laborantes & peregrinantes, proteguntur in ipſius vmbraculo ab diei æſtu, à turbine quoque & pluuia.* Myſterium itaque hoc quaſi ingens arbor eſt tota inſerta in Spiritum ſanctum, cùm dicat de Euchariſtia CHRISTVS: *Verba quæ ego locutus* Ioan. 6, 63.
ſum vobis, Spiritus & vita ſunt. Quòd ſi *ſpiritus viuificat*, viuificat etiam Euchariſtia; & ſi Spiritus ſanctus *ignis conſumens eſt*, ignea quoque Euchariſtia eſt, Deut. 2, 4.
cùm lib. de Natura Dei minimè ſcrut. cap. 5. dixerit Ephræm: *Ignem & ſpiritum manducandum ac bibendum præſtitit nobis, Corpus ſcilicet & Sanguinem ſuum.* Cùm arbor Euchariſtiæ ſic in Spiritum ſanctum inſeratur, illius fructus Spiritui ſancto debent certo certiùs reſpondere. Et quidem reſpondent, vt dicere fas ſit: Fructus Euchariſtiæ eſt, charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, manſuetudo, fides, modeſtia, continentia, caſtitas. *Fructus*, vt ait citatus Anſelmus, *à fruendo dicitur: & frui propriè non dicimur, niſi rebus illis in quibus finem lætitiæ noſtræ ponimus,*

ponimus, in æternis ſcilicet bonis, quæ in Deo poſſiderē quandoque paramus. Huc nos alliciunt & trahunt Spiritus ſanctus & Euchariſtia, cuius fructus aſſumpta MARIA percepit. Percepit duodecim Spiritus & Euchariſtiæ fructus, quibus duodecim ſtellæ in eius coronatione fulgentes numero & myſterio conueniunt.

I.
CHARITAS.

Fructus ſacræ Communionis.

PRimus Spiritus ſancti fructus *charitas* eſt, & hic quoque primus eſt Euchariſtiæ fructus. Confirmat hoc ipſum MARIA, dum Cant. cap. 2, 4. ait: *Introduxit me in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem.* Conſonat & CHRISTVS, qui poſt datam & acceptam ab Apoſtolis Euchariſtiam, legem charitatis Ioannis cap. 15, 9. euulgat, & ordinat charitatem, qua Deus in primis & dein proximi diligendi à nobis ſunt. *Manete*, monet CHRISTVS, *in dilectione mea. Si præcepta mea ſeruaueritis, manebitis in dilectione mea, ſicut & ego Patris mei præcepta ſeruaui, & maneo in eius dilectione.* Subiungit deinde verſ. 12. *Hoc eſt præceptum meum, vt diligatis inuicem, ſicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis.* Conſentit dictis Eccleſia, cuius eſt illa ſententia: *Communione calicis, quo Deus*

ipſe

ipſe ſumitur, non vitulorum ſanguine congregauit nos Dominus. Charitas itaque fructus eſt Spiritus ſancti & Euchariſtiæ, quem tulit mater pulchræ dilectionis MARIA. Oportet, vt ſingulis communicantibus anima MARIAE inſit, & ita ab altaris menſa recedat, vt tam in Deum quàm etiam homines igne charitatis flagret: *Arbor bona bonos fructus facit:* & Matth.7, 17.
Communio bona bonum amoris fructum generat.

II.
GAVDIVM.

SEcundus Spiritus ſancti fructus *gaudium*, & *Fructus ſacræ Communionis.*
idem etiam eſt fructus Euchariſtiæ. Quapropter CHRISTVS, cùm ſuis Apoſtolis ſacram Communionem eſſet iam impertitus, ad gaudium & lætitiam eos excitat. *Amen amen dico vobis, quia plorabitis* Ioan.16, 20.
& flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contriſtabimini, ſed triſtitia veſtra vertetur in gaudium. Mulier cùm parit, triſtitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem pepererit puerum, iam non meminit preſſuræ propter gaudium, quia natus eſt homo in mundum. Et vos igitur, nunc triſtitiam habetis, iterùm autem videbo vos, & gaudebit cor veſtrum; & gaudium veſtrum nemo tollet à vobis. Hæc Euchariſtica via, vt per temporariam triſtitiam ad æternum gaudium gradus fiat. Huius gaudij particeps MARIA Cantic.1, 4. dicit: *Introdu-*

xit me Rex in cellaria ſua, exultabimus & lætabimur in te, memores vberum tuorum ſuper vinum. Conſonat MARIAE Eccleſia, dum canit: *In voce exultationis reſonent epulantes in menſa Domini.* Fructus itaque Euchariſtiæ eſt gaudium Spiritus ſancti, ſicut Iuſtinianus Serm. de Euchariſtia concludit: *Experientia igitur deuotionis ſanctæ, & exultatio Spiritus, quæ in Sacramenti huius perceptione guſtatur, notiſſimum almi Spiritus noſcitur eſſe teſtimonium.* Sit igitur in ſingulis communicantibus almus MARIAE ſpiritus, vt totus in Deo gaudeat, totus exultet. Fructifera Communio eſt, quæ in cæleſtem deſinit cordis & animæ exultationem.

Sacris ſolemniis iuncta ſint gaudia,
Et ex præcordiis ſonent præconia,
Recedant vetera, noua ſint omnia,
Corda, voces, & opera.

III.
PAX.

Fructus ſacræ Communionis.

TErtius Spiritus ſancti fructus *pax* eſt: & hanc eamdem Euchariſtia producit, cùm poſt eius perceptionem dixerit Chriſtus Apoſtolis Ioan. 14, 27. *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quomodo mundus dat, ego do vobis.* Et quidem Angeli, cùm hic panis de cælo delapſus eſt, virtutem eius agnouerunt,

uerunt, ac pariter cecinerunt: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Cùm natus esset ex ea, virgo MARIA postulat, *Osculetur me osculo oris sui;* osculo nimirum pacis, in cuius recordationem celebrans Ecclesia dicit, *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.* Hæc eadem ait: *Qui pacem ponit fines Ecclesiæ, frumenti adipe satiat nos Dominus.* addit prætereà: *A fructu frumenti & vini multiplicati fideles in pace* CHRISTI *requiescunt.* Sit igitur in vnoquoque fidelium anima immaculatæ MARIAE, quæ sola mitis est, & à pacifico Salomone & re & nomine pacem hausit. Magnum indicium gratæ & acceptæ Communionis est pax, qua post Eucharistiam sumptam homo interiùs fruitur, interiùs quiescit anima.

Luc.2,14.

Cant.1,1.

IV.
PATIENTIA.

QVartus fructus Spiritus sancti *patientia*, & quartus hic ipse Eucharistiæ prouentus est. Eapropter CHRISTVS post sumptam sacram Cœnam, ad tolerantiam suos hortatur Apostolos cap.15, 20. Ioannis: *Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur.* Item gloriosissima MARIA, cùm panem cælestem accepisset & concepisset, ascendit in montana, vt patientiæ suæ argu-

Fructus sacra Communionis.

gu-

gumentum in arduo montium aſcenſu præberet & oſtenderet. Item Eccleſia ſancta patientiæ ſcutum volens & deſignans Euchariſtiam, cantat: *Paratur nobis menſa Domini aduerſus eos qui tribulant nos.* Hinc factum eſt, vt Martyres CHRISTI ante paſſiones ſuas ſacra Euchariſtia reficerentur, & ea refecti, conſtantes in tolerantia atque patientia forent. Quid inde?

Cæduntur gladiis more bidentium,
Non murmur reſonat, non querimonia,
Sed corde intrepido mens benè conſcia
Conſeruat patientiam.

Hæc patientia, quam in ſuo ſacro Hymno commendat Eccleſia, fructus eſt Euchariſtiæ; & hunc MARIA Martyrum omnium Regina capit prima, poſt illam ceteri, qui ſuarum tolerantia paſſionum Communionem ſuam eſſe ſanctam comprobarunt.

V.

LONGANIMITAS.

Fructus ſacra Communionis.

QVintus Spiritus ſancti fructus *longanimitas* eſt, & expellit omnem animi puſillitatem, & hic fructus eſt venerabilis Sacramenti, quandoquidem poſt Communionem monet officij ſui Apoſtolos CHRISTVS, dicens Ioan. cap. 14, 1. *Non turbetur cor veſtrum.* Numquam fortior, numquam animoſior

MA-

MARIA, quàm cùm panem cæli in vtero virginali concepit. Tam de illa quàm de Ecclesia scriptum legimus Prouerb. cap. vlt. 17. *Accinxit fortitudine lumbos suos, & roborauit brachium suum. Gustauit & vidit quia bona est negotiatio eius.* Addit deinde Salomon: *Considerauit semitas domus suæ, & panem otiosa non comedit.* Quandoquidem scriptum est, *Panis* Psal. 103, 16.
cor hominis confirmat, qui moribus Marianis sacrum hunc ceperit cibum, affirmare rectè poterit: *Omnia* Phil. 4, 13.
possum in eo qui me confortat. Deerat Eliæ animus, cùm esset sub vmbra iuniperi, præcocem, & necdum satis maturum hunc fructum percepit, & tales concepit animos, vt in fortitudine cibi illius, qui nondum Eucharisticus erat, iter quadraginta dierum emensus fuerit. Cui præstò est Eucharistia, animus deesse nequit.

VI.

BONITAS.

SExtus Spiritus sancti fructus *bonitas* est, & hic *Fructus sacra Communionis.*
ipse reperitur in hoc Sacramento. *Quid enim bonum eius, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Zach. 9, 17
Cùm hoc mysterium bonitate plenum sit, impossibile est, vt qui participes eius sunt, consortes bonitatis eius non fiant. Quam ob causam Christus, sumpta iam sa-

cra Synaxi, monuit Apoſtolos ſe vitem eſſe, palmites ipſos. *Ego ſum vitis, vos palmites.* vt, palmitum inſtar, cùm accipiunt illi iniurias, ſuaue vinum effundant, non amarum, ſed gratum animum, in quo bonitas conſiſtit, oſtendant. O clemens! ô pia! ô dulcis virgo MARIA! cuius bonitas maximè enituit, cùm acceptum de cælo panem tibi non reſeruaſti, ſed omnibus, etiam hoſtibus expoſuiſti. Exclamat item Eccleſia: *O quàm ſuauis eſt Domine ſpiritus tuus, qui vt dulcedinem tuam in filios demonſtrares, pane ſuauiſſimo de cælo præſtito eſurientes reples bonis!* Replet bonis eos qui communicant, & communicando bonos, pios, dulces, & ſuaues etiam aduerſantibus ſibi oſtendunt. Hic fructus Spiritus ſancti eſt affectus MARIAE, & effectus Euchariſtiæ.

Ioan. 15, 1.

VII.
BENIGNITAS.

Fructus ſacræ Communionis.

SEptimus fructus Spiritus ſancti eſt *benignitas*, cuius munus eſt, vt ſua gratis & hilariter tribuat, *hilarem enim datorem diligit Deus.* Ad hanc benignitatem pertinet, quod ſignificauit Chriſtus Diſcipulis, accepta iam Euchariſtia, vt ſui officij memores eos redderet. *Cùm autem*, inquit, *venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit,*

2. Cor. 9, 7.

Ioan. 15, 86.

procedit, ille testimonium perhibebit de me, & vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Quæ bona habuerunt Apostoli, hilariter & gratis post aduentum Spiritus sancti cunctis mortalibus impenderunt. Communicauit & sua benignissima MARIA, cùm Verbum caro factum est, & Verbum incarnatum gratis & hilariter nobis effudit, vt benignitatis suæ specimen exhiberet. Ex hac quoque benignitate nascitur, vt Ecclesia sancta, quæ singulis diebus communicat, ad Communionem nos impellat, & aliquando etiam compellat. *Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificentur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ.* Psal. 50, 20.
Acceptabis sacrificium Eucharistiæ, cuius virtute ducti & inducti communicantes, gratis & hilariter oblationes & holocausta immolabunt, & super altare tuum vitulos imponent, sicut decet eos qui gaudent se esse Marianos & Christianos.

VIII.
MANSVETVDO.

OCtauus fructus Spiritus sancti esto *mansuetudo.* Columba diuina Spiritus sanctus est, propria eius virtus mansuetudo, in qua conuenit cum agno columba, conuenit cum Spiritu sancto CHRISTVS. Cùm homo communicat, Agnum Dei pacatum *Fructus sacra Communionis.*

tum comedit: debet igitur esse & ipse mitis ac mansuetus, vnde & CHRISTVS se participantibus dicit: Luc.10,3. *Ecce ego mitto vos, sicut agnos inter lupos.* Prima, quæ mitem Agnum accepit, MARIA fuit, & primas in mansuetudine tulit,

Virgo singularis
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos
Mites fac & castos.

Huc pertinet, quod accedentibus ad Communionem repræsentat & clamat Ecclesia: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.* vt nimirum communicantes mitem Dei Agnum percipiant, eiusque mansuetudinis participes efficiantur.

IX.

FIDES.

Fructus sacra Communionis.

FRuctus nonus Spiritus diuini *fides* est, & Sacramentum altaris quid est aliud nisi *Mysterium fidei*? Hoc mysterium confirmat in fide sua Christianos, ac proinde CHRISTVS, vt firmaret in fide Apostolos, Eucharistiâ eos refecit, refectosque Ioan. cap.14,1. monuit, *Creditis in Deum, & in me credite.* Accedit & beata MARIA, quæ cùm delapsum è cælo panem degustasset, à fide commendata est: commendauit autem illam fidelis Elisabetha,

tha, *Beata, quæ credidiſti.* Accedit & Catholica Ec- Luc.1,45.
cleſia, quæ communicanti dicit:

Quod non capis, quod non vides,
Animoſa firmat fides,
Præter rerum ordinem.

Myſterium fidei eſt, quod fidelem parat, ac reddit auditum, vt ſi quis huic Sacramento firmiter ac fideliter credat, ad ceterorum myſteriorum religionem facilem aditum inueniat. Myſterium fidei eſt, cuius alimoniâ tota fides Chriſtiana nutritur & educatur. Hinc vera fides procedit, pullulat, & fructificat. Procedat, pullulet, & fructificet fides illa, quæ beatam fecit MARIAM, faciet & animam ſumentem Euchariſtiam.

X.
MODESTIA.

DEcimus Spiritus ſancti fructus eſt *modeſtia,* Fructus ſacra Communionis.
quæ docet hominem moderationem verborum & factorum, vt ſe componat, & humiliter gerat. Chriſtus humiles & modeſtos voluit eos, quibus ſuam Euchariſtiam impendebat, & idcircò, cùm illam inſtitueret, in ſancta humilitate inſtruxit. Præluxit exemplo MARIA, quæ dum panem cæleſtem accipit, humilitate illum concepit, *Ecce* Luc.1,38.
ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum: &

Luc.1,48. posteà sibi similis cecinit in montanis, *Quia respexit humilitatem ancillæ suæ, ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.* Tota humilis ac modesta exclamat Ecclesia: *O res mirabilis! manducat Dominum seruus, pauper, & humilis.* Famuli, cùm sibi adesse dominum norunt, modestè se gerunt; & ad eorum exemplum componere nos Paulus contendit,
Phil.4,5. cùm dicit, *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus, Dominus enim propè est.* Quòd si, cùm dominus propè sit, modestiam requirit in seruis, quantò maiorem compositionem exiget, cùm Dominum ipsum edimus, & intra nos recipimus? Exiget planè modestiam virginalem, quam post factam Incarnationem MARIA seruauit & coluit.

XI.
CONTINENTIA.

Fructus sacræ Communionis. VNdecimus Spiritus sancti fructus *continentia* est, cuius vis in eo sita est, vt impediat, ne caro nostra lasciuiat. Ne palmes lasciuiat, putatur & emundatur, & hoc ipsum efficit cum carne nostra Spiritus sanctus. Hic etiam effectus totus Eucharisticus est, vnde & CHRISTVS, postquam Apostolis suis panem consecratum distribuisset, asserüit Ioan. cap.15,1. *Ego sum vitis vera, & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum,*

tollet

tollet eum : & omnem, qui fert fructum, purgabit eum, vt fructum plus afferat. Continuit ſe intra domum & intra templum MARIA, vt continentiæ prælucerer exemplo, ſicut ante & poſt Euchariſtiæ ſuſceptionem præluxit. Eccleſia ſancta continentiæ cingulo vult præcinctos Sacerdotes ſuos ante Miſſæ celebrationem, & poſt acceptam Communionem tanti beneficij memores eos eſſe cupit, & monet, vt gratias Deo agant, & ab eo ſimul donum ac fructum continentiæ poſtulent ac dicant: *Deus, qui tribus pueris mitigaſti flammas ignium, concede propitius, vt nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum.* Benè Bernardus Serm. in Cœna Domini: *Quis poterit tam efferos motus frangere? Quis pruritum vlceris ferre queat? Confidite, quia & in hoc gratia ſubuenit, & vt ſecuri ſitis, Sacramenti Dominici Corporis & Sanguinis pretioſi inueſtituram habetis.* Hæc gratia MARIAE immaculatæ eſt, quæ humana carne æternum Verbum veſtiuit.

XII.
CASTITAS.

DVodecimus Spiritus ſancti fructus eſt *caſtitas.* Caſtitas & continentia diſcrepant inter ſe: continentia luctatur, vincit caſtitas. Egit Chriſtus poſt acceptam Communionem cum Apoſtolis Ioan. cap. 15,3. & eorum caſtitatem recognoſcens, ait: *Iam* *Fructus ſacra Communionis.*

mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis. Et quidem postquam iam beata MARIA verbo concepit Filium, non solùm virgo, sed etiam virginitas erat. *Sancta & immaculata virginitas, quibus te laudibus efferam nescio, quia quem cæli capere non poterant, tuo gremio contulisti.* Hæc Mariana virginitas ex pane illo processit, qui descendit è cælis. Et vbi Eucharistia est, ibi & virginitas est, cùm dixerit cap.9, 17. Zachar. *Quid enim bonum eius est, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Eucharistia instar pretiosæ arboris est, quæ germinat virgines, producit carnis & spiritus incorruptionem, perfectam scilicet castitatem, quæ & fructus est Spiritus sancti. Apposité Cyrillus lib.3. in Ioan. cap.34. *Vt panis hic terrestris fouet, imbecillitatem carnis nostræ sustinens & conseruans; ita & ipse* (nimirum CHRISTVS in Eucharistia) *per Spiritum sanctum spiritum nostrum viuificat, & corpus ipsum à corruptione liberat.* Liberat Eucharistia homines à corruptione, & in cælum transfert, vbi gloriosa MARIA duodecim primæ magnitudinis stellis, duodecim Spiritus sancti fructibus respondentibus, coronatur, & secundùm illam dignè ac purè communicantes totidem stellis, sed minoribus, coronabuntur. Qui verò frequentiùs & feruentiùs communicauerint, du-

ce eodem Spiritu ſancto, & eadem MARIA comite, coronam duodecim ſtellarum illuſtriorum obtinebunt. Ad tanti frequentiam Sacramenti ducit nos multiformis munere ſuo Spiritus ſanctus. Attrahit nos per ſe, & per ſeptem dona ſua, vt accedamus ſæpè, & ſæpè in nobis glorioſam MARIAM, totam planè Euchariſticam, referamus virtute venerabilis Sacramenti, quod terram cælum, terrenos verò homines cæleſtes efficit, & ſupercæleſtes eos, qui ditati Spiritus ſancti muneribus, munificum Euchariſtiæ Sacramentum ſæpè recolunt & frequentant.

Ducunt nos ad frequenter ſumendam Euchariſtiam Spiritus ſanctus & MARIA.

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA IN CVLTV ET VSV SACRÆ EVCHARISTIÆ SANCITA ET SANCTIFICATA SEPTEM DONIS SPIRITVS SANCTI.

FREQVENTATIONIS Euchariſticæ primus & primarius auctor eſt Spiritus ſanctus, ſiquidem poſt eius deſcenſionem aſſiduus ſacræ Communionis vſus ingruit & inualuit. Poſtquam cap. 2. Actor. ſacer Hiſtoricus ſo-

Spiritus ſanctus auctor frequentis Communionis.

lemnem in Diſcipulos Spiritus ſancti aduentum deſcripſiſſet, ſtatim eodem loco retulit, ſanctæ Euchariſtiæ frequentiam inductam in Eccleſiam fuiſſe, & quidem ita vſitatam & communem, vt quotidiana foret. Traditur de primis illis Fidelibus: *Erant autem perſeuerantes in doctrina Apoſtolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus.* Adhuc rurſus: *Quotidie quoque perdurantes vnanimiter in templo, & frangentes circa domos panem, ſumebant cibum cum exultatione, & ſimplicitate cordis, collaudantes Deum, & habentes gratiam ad omnem plebem.* Ad imprimendam magis, magiſque infigendam mentibus & animis Chriſtianorum hanc ſacræ Communionis frequentiam, Can.10. iubent Apoſtoli: *Omnes fideles, qui ingrediuntur Eccleſiam, & Scripturas audiunt, non tamen perſeuerant in oratione, nec ſanctam Communionem percipiunt, velut inquietudines Eccleſiæ commouentes, conuenit Communione priuari.* Hanc eamdem legem non multò pòſt ſeruandam monuit Anacletus Epiſt. 1. *Epiſcopus,* inquit, *Deo ſacrificans, teſtes, vt præfixum eſt, ſecum habeat, & plures quàm alius Sacerdos. Sicut enim maioris honoris gratia fruitur, ſic maioris teſtimonij incremento indiget. In ſolemnioribus quippe diebus, aut ſeptem, aut quinque, aut tres Diaconos (qui eius oculi dicantur) & Subdiaconos, ac reliquos miniſtros ſecum habeat, qui*

ſacris

ſacris induti veſtibus, in fronte & à tergo, & Preſbyteri dextrâ læuáque, contrito corde, & humiliato ſpiritu, & prono ſtent vultu, cuſtodientes eum à maleuolis hominibus, & conſenſum eius præbeant Sacrificio. Peracta autem eius conſecratione communicent. Hinc deſumptum capitulum Peracta.de Conſecrat. diſt.2. *Peracta conſecratione omnes communicent, qui noluerint Eccleſiaſticis carere liminibus: ſic enim Apoſtoli ſtatuerunt, & ſancta Romana tenet Eccleſia.*

Hæc methodus, quæ tunc temporis in vſu erat, & diu viguit, optaret ſancta Synodus Tridentina vt in populo Chriſtiano reuiuiſceret. Oſtendit deſiderium ſuum ſeſſ.22. cap.6. & quidem in hæc verba: *Optaret quidem ſacroſancta Synodus, vt in ſingulis Miſſis fideles adſtantes non ſolùm ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent, quò ad eos ſanctiſſimi huius Sacrificij fructus vberior proueniret.* Quanta ſit huius ſuſceptionis copia fructuum, vel ex hoc intelligi poteſt, quod ait Iuſtinianus Sermone de Euchariſtia: *Frequentatur autem Euchariſtia, vt iuſtis gratiam, peccantibus veniam, debilibus robur, lætitiam mœſtis, diligentibus exultationem, nutantibus ſpem, credentibus pacem, victoriam certantibus, captiuis libertatem, atque defunctis conferat requiem.* Verùm enim verò non omnibus conuenit vnus & idem vſus Com-

Communionis, quemadmodum & ipſe Iuſtinianus adſtruit & docet cap.19. de Monaſtic. perfect. *Sicut enim, qui quotidie delinquit, ita quotidie ſaltem Domino confiteatur; & qui quotidie communicando deficiunt, quotidie ſpiritualiter communicando reſtaurentur: ſacramentaliter autem interdum. Non enim ab omnibus vniformiter communicandum eſt, ſed à quibuſdam ſæpiùs, à quibuſdam rariùs, prout vniuſcuiuſque affectus trahitur, & virtus meretur: potiſſimùm autem ab iis, qui Deo dicati ſunt, ſumi debet Sacramentum hoc.* Conſulendus itaque eſt affectus cordis & animi, quem Spiritus ſanctus infundit, vt eo donati fideles ſacram frequentent Euchariſtiam, ad cuius frequentem vſum excitat Spiritus ſanctus per ſeptem dona ſua, quæ hæc ſunt, *ſapientia, intellectus, conſilium, fortitudo, ſcientia, pietas, timor.*

I.

SPIRITVS SAPIENTIÆ.

Donum vſus Euchariſtiæ. SPiritus ſapientiæ eſt, vt definit ac probat Bernardus cap.7. de Septem donis, *quidam internus*
Pſal.33,9. *ſapor, & ſuauiſſimus guſtus. vnde Pſalmiſta: Guſtate,*
Pſal.45,11. *& videte, quoniam ſuauis eſt Dominus. & item: Vacate,*
Pſal.33,6. *te, & videte. & iterùm: Accedite ad eum, & illuminamini. Hæc diuinæ ſapientiæ interno guſtu ſuperna prælibamus, videlicet contemplantes, quàm amœnum ſit angelicis cœtibus*

cœtibus interesse, vbi nil poterit quod displiceat esse, vel quod placeat abesse. Hoc sapientiæ spiritu ditati ac donati erant primi illi fideles, qui quotidie communicabant. *Erant omnes perseuerantes in doctrina Aposto-* Act.2,42. *lorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus.* Prælibabant in orationibus & contemplationibus suis, quàm amœnum esset, Regi Angelorum interesse, & eius deliciis frui, quarum interno gustu deliniti, & simul delibuti, *quotidie perdurantes vna-* Act.2,46. *nimiter in templo, & frangentes circa domos panem, sumebant cibum cum exultatione.* Magnum discrimen est inter hunc cælestem cibum & alias terrenas escas: solùm istæ, cùm sumuntur & capiuntur, palatum mulcent & recreant, ille verò, etiamsi reipsa non edatur, spiritaliter delectat, sapitque cùm quis affectu spiritali fertur, & trahitur in Eucharistiam. Tunc spiritus sapientiæ in anima virtutem suam exercet, & allicit eam, vt reali perceptione CHRISTI reficiatur.

Quod vt meliùs elucescat, satis appositè loquitur Concilium Tridentinum sess.13. cap.8. *Quod ad vsum autem, rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. Quosdam enim dixerunt Sacramentaliter dumtaxat id sumere, vt peccatores; alios tantùm spiritualiter, illos nimi-*

rum, qui voto propositum illum cælestem panem edentes, fide viua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius & vtilitatem sentiunt; tertios porrò Sacramentaliter simul & spiritualiter, hi autem sunt, qui se priùs probant & instruunt, vt vestem nuptialem induti, ad diuinam hanc mensam accedant. Accedunt autem ij, qui spiritu sapientiæ alliciuntur & inuitantur, vt spiritali Communione refecti, reipsa sacra se Eucharistia confirment. Hæc quidem attractio & inuitatio pertinet ad sapientiam, quæ per fidem viuam, dilectionem, & alias virtutes vocat & excitat animas ad mysticam communicationem. Quò pertinet id, quod legimus cap. 9, 1. Prouerb. *Sapientia ædificauit sibi domum, excidit columnas septem. Immolauit victimas suas, miscuit vinum, & proposuit mensam suam. Misit ancillas suas vt vocarent, ad arcem & ad mœnia ciuitatis. Si quis est paruulus, veniat ad me. Et insipientibus locuta est: Venite, comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis.* Accersit ignaros & insipientes, vt spiritu sapientiæ donati, interno sapore & gustu recreati, recurrant ad Eucharistiam, cuius sacra sumptione interna dulcedo & suauitas perficitur & consummatur. Experta Ecclesia loquitur, confirmat hoc ipsum, dum orat Dominicâ VI. post Epiphaniam.

Oratio

Oratio Sapientis Ecclesiæ, & animæ.

CÆlestibus, Domine, pasti deliciis, quæsumus, vt semper eadem per quæ viuimus, appetamus.

II.

SPIRITVS INTELLECTVS.

SPiritus intellectus est, quo donantur, & simul ditantur ij, de quibus CHRISTVS ait, *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Nisi enim mentis intuitus diligenter purificatus fuerit, mystica ac diuina liquidò intelligere nequit. Scriptum enim est: *Spiritus sanctus disciplinæ effugiet fictum, & auferet se à cogitationibus, quæ sunt sine intellectu.* Concludit inde Bernardus cap.6. de Septem donis: *Qui ergò vult sincerum ac lucidum intellectum habere, prauarum cogitationum phantasias ac nebulas studeat effugare, & omni diligentia & cautela cor seruare. Vnde Salomon, Omni custodia serua cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit.* Cùm ita se res habeat, satis benè dixerat antè Dauid, *Gustate, & videte, quoniam suauis est Dominus.* gustate spiritu sapientiæ, videte spiritu intelligentiæ, quoniam suauis est Dominus, cùm sumitur in Eucharistia. Ad huius frequentiam Sacramenti per spiritum intellectus vocantur, quorum deuota mens

Donum vsus Eucharistiæ. Matt.5,8. Sap.1,5. Prou.4,23. Psal.33,9.

non humi repit, ſed in altum eleuatur, & in cælis
Phil. 3, 20. conuerſatur, vt & dicere cum Paulo liceat, *Conuerſatio noſtra in cælis eſt.* Confirmat aſſertum S. Bernardus Senenſis tom. 2. Serm. 57. *Cùm Sacramenti perceptio debitam requirat purgationem peccatorum, & mentalem eleuationem, ſeu reuerentiam atque deuotionem, ſi quis qualibet die paratus ſit prædictis modis, & aliud impedimentum non habeat, vtile eſt ei hoc Sacramentum frequentare.*

Ad hanc mentis & cordis eleuationem, quæ ad frequentem Communionis vſum neceſſaria eſt, excitat nos Sacerdos, cùm ante Conſecrationem ait, *Surſum corda.* Et quidem monitum hoc non paruam conſonantiam habet cum eo, quod alta voce euulgabat olim Diaconus, antequam ſacra Synaxis caperetur. Clamabat, *Stemus honeſtè.* Quæ verba expendens Chryſoſtomus Homilia De non contemnendis Eccleſiæ myſteriis, inquit: *Propter hoc honeſtè tempore diuini Sacrificij ſtare iubemur, vt cogitationes humi repentes erigamus.* Hunc ſpiritum intellectus requirit in communicantibus S. Laurentius Iuſtinianus, cùm cap. 19. Monaſtic. perfect. in illam prorumpit orationem: *Aperi igitur, ô melliflue amor, aperi, inquam, ô diuina bonitas, interiores fidelium oculos, vt formatæ fidei irradiati lumine mereantur videre te.* Ex dictis prima

ma cauſa deſumenda eſt, propter quam panis intellectus dicatur Euchariſticus, & quidem ab Oraculo diuino, *Cibauit illum pane vitæ & intellectus.* Panis Eccli.15,5.
intellectus eſt, quia ſine ſpiritu intelligentiæ percipi nequit. Secunda cauſa huius appellationis eſt vis & virtus eiuſdem ſacræ Euchariſtiæ, cuius digna perceptione eadem intelligentia, quam ſuo munere ac lumine Spiritus ſanctus illuſtrat, magis illuminatur. Narrat Scriptura 1.Reg.14,27. quomodo eſuriens Ionathas guſtauerit fauum mellis, & eius dulcedine recreatus, fuerit illuſtratus. *Extenditque ſummitatem virgæ, quam habebat in manu, & intinxit in fauum mellis, & conuertit manum ſuam ad os ſuum, & illuminati ſunt oculi eius.* Myſticus hic fauus Euchariſtiæ eſt, quem vir Chriſtianus percipit in altari, & illuſtratur more Regum Orientalium; in cuius ſancta Epiphania, & eius Octaua petit & orat Eccleſia, Spiritus ſancto illuſtrata, virtute ſacræ Euchariſtiæ illuminari.

Eccleſiæ & animæ donatæ ſpiritu intellectus Oratio I.

PRæſta, quæſumus omnipotens Deus, vt quæ ſolemni celebramus officio, purificatæ mentis intelligentia conſequamur.

Oratio II.

CÆlesti lumine, quæsumus Domine semper & vbique nos præueni, vt mysterium, cuius nos participes esse voluisti, & puro cernamus intuitu, & digno percipiamus affectu.

III.
SPIRITVS CONSILII.

Spiritus vsus Eucharistiæ.

SPiritus consilij est, quo quis religiosè ducitur, vt tria religiosa consilia seruet, & diligenter custodiat, colat castitatem, paupertatem & obedientiam. Hic idem spiritus consilij attrahit homines non solùm ad cœnam Agni gustandam, sed etiam ad frequentandam. Nouerat ita esse S. Ambrosius, qui priusquam sacris assisteret altaribus, castitatis donum in primis appetebat & petebat. *Rex Virginum, & amator castitatis & integritatis, cælesti rore benedictionis tuæ extingue in corpore meo fomitem ardentis libidinis, vt maneat in me tenor castitatis corporis & animæ. Mortifica in membris meis carnis stimulos, omnesque libidinosas commotiones, & da mihi veram & perpetuam castitatem, cum ceteris donis tuis, quæ tibi placeant in veritate, vt sacrificium laudis casto corpore & mundo corde valeam tibi offerre.* Sacerdos erat Ambrosius, & nouerat in Ecclesia necessariam esse virtutem castitatis;

vt

vt qui perpetuò celebrant, & de Euchariſtia participant, perpetuò etiam corporis & animæ caſtitatem colant & ſeruent. Non derogant miniſterio Sacerdotali aliquando opes & diuitiæ, nec poteſtas & imperium, derogat tamen defectus puritatis & caſtitatis, in qua nec eſt nec eſſe poteſt diſpenſatio, vt præluceant puri & caſti exemplo iis, qui more Sacerdotali ſacram velint Euchariſtiam frequentare.

Et quidem in coniugatis ipſis, quibus coitus licitus eſt, quæritur abſtinentia à voluptate coniugali, ſi velint ſæpiùs accedere ad Euchariſtiam. Ita monet Hieronymus ſcribens contra Iouinian. *Probet*, inquit, *ſe vnuſquiſque, & ſic ad Corpus* CHRISTI *accedat: non quòd dilatæ Communionis vnus dies, aut biduum, ſanctiorem faciat Chriſtianum, vt quod hodie non meruerat, cras mereatur; ſed quòd, dum dolet ſe non communicaſſe, abſtineat ſe ab vxoris amplexu, vt amori coniugij amorem* CHRISTI *præferat*. Adhuc aduerſus Iouinianum idem Hieronymus: *Scio Romæ hanc eſſe conſuetudinem, vt fideles ſemper* CHRISTI *Corpus accipiant; quod nec reprehendo, nec probo, ſed ipſorum conſcientiam conuenio, qui eodem die poſt coitum communicant, &, iuxta Perſium, noctem flumine purgant. Quare ad Martyres ire non audent, quare non ingrediuntur Eccleſias; an alius in publico, alius in domo* CHRISTVS *eſt?*

eſt? Caſta mente, caſto corpore ſumenda & repetenda Euchariſtia eſt.

Pſal.21, 27. Luc.1,53. Hæc alimonia pauperum eſt. *Edent pauperes, & ſaturabuntur*, Dauid cecinit; & MARIA, *Eſurientes impleuit bonis, & diuites dimiſit inanes*: exclamatque propterea Eccleſia:

O res mirabilis!
Manducat Dominum
Pauper, ſeruus, & humilis.

Ea propter, quos ſpiritus conſilij ad paupertatis Euangelicæ profeſſionem ducit, adducit ad Communionem, & ſuadet vt ſæpè ad menſam CHRISTI recurrant. Diuites ſæculi huius faſtidiunt pauperes qui frequenter ad ſe veniunt. Longè alia conditio CHRISTI eſt, qui faſtidioſos propterea diuites ipſe faſtidit, & dimittit; admittit indigos, alit & paſcit egentes. Exclamat idcircò Eccleſia: *O quàm ſuauis eſt Domine ſpiritus tuus, qui vt dulcedinem tuam in filios demonſtrares, pane ſuauiſſimo de cælo præſtito eſurientes reples bonis, faſtidioſos diuites dimittens inanes!* Quòd ſi CHRISTVS conſecratus pauperes non faſtidit, pauperem tædere non debet ſacram frequentare Euchariſtiam, ne ſimiles illis fiat, qui miſſum de cælo manna reſpuerunt, & contempſerunt.

Benè & ſatis benè Auguſtinus Epiſtola 118. ad

Ianuar.

Ianuar. *Contemptum ſolum non vult iſte cibus, ſicut neque manna faſtidium.* Faſtidium illud egentis populi fuit, non diuitis Dei, nec modò diuitis CHRISTI eſt, ſed inopis hominis, quem ſacræ atque diuinæ tædet Communionis. Faſtidit egenus diuitem, non diues egenum, cui ſe offert ſemper edendum.

Ad hunc ſacroſanctum cibum etiam atque etiam ſumendum ſpiritus conſilij vocat eos, qui ſuæ renuntiant voluntati, & alterius ſe ſubiiciunt & ſubmittunt imperio. Quanti hoc referat, oſtendit ſanctus Laurentius Iuſtinianus cap. 24. de Caſto connubio, cuius eſt iſta ſententia: *Nemo ad hoc percipiendum per ſe dignus eſt, quamuis multa ſit præditus ſanctitate: obedientia quemque dignum facit, non vita.* Ergo qui obedientia Superioris, vel etiam religioſi ſui Confeſſarij ſanctam iterat ac repetit Euchariſtiam, non eſt cur timeat errare. Nec errant, qui ſe Deo in Religione ſacrarunt, & frequentant hoc Sacramentum, cùm cap. 19. de Monaſt. perfect. paulò antè dixerit Iuſtinianus: *Potiſſimùm ab iis qui Deo dicati ſunt, ſumi debet Sacramentum hoc.*

Hoc myſterium Euchariſticum eſt, in quo triplex funiculus, obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, quam ſpiritus conſilij nectit, conſtringitur, ne rumpatur, confirmatur virtute Euchariſtiæ obe-

Ioan.6,58. dientia, quandoquidem CHRISTVS ait: *Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse viuet propter me.* CHRISTVS à Patre missus per obedientiam, in obedientia participem sui confirmat. Reprimitur cupiditas terrenarum rerum huius virtute Sacramenti, & idcircò paupertas Euangelica magis solidatur: teste enim Cyrillo lib. 3. in Ioannem cap. 34. *Quasi fræno quodam, ad desiderium rerum meliorum* CHRISTVS *nos circumducit hoc spirituali cibo.* Castitas quoque Eucharistiæ beneficio maius accipit incrementum, vt ipse Cyrillus lib. 4. in Ioannem cap. 17. affirmat, *Sedat enim in nobis manens* CHRISTVS *sæuientem membrorum nostrorum legem.* Ducitur spiritu consilij Ecclesia, nimirum obedientiæ, paupertatis & castitatis, & harum trium confirmationem virtutum suo ordine postulat in sacrosancto Missæ sacrificio sibi concedi, sibi donari.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu consilij Oratio I.

PRotege nos Domine tuis mysteriis seruientes, vt diuinis rebus inhærentes, & corpore tibi famulemur, & mente.

Oratio

Oratio II.

HIs nobis, Domine, myſteriis conferatur, quo terrena deſideria mitigantes diſcamus amare cæleſtia.

Oratio III.

HÆc hoſtia, quæſumus Domine, emundet noſtra delicta, & ad Sacrificium celebrandum ſubditorum tibi corpora menteſque ſanctificet.

IV.

SPIRITVS FORTITVDINIS.

SPiritu fortitudinis præditus vir iuſtus, teſte Salomone, *quaſi leo confidens abſque terrore erit*. Item: *Non contriſtabit iuſtum, quidquid ei acciderit*. Hoc ſpiritu muniti Sancti, vt ſcribit Apoſtolus, *ludibria & verbera experti, inſuper & vincula & carceres, lapidati ſunt, ſecti ſunt, tentati ſunt, in occiſione gladij mortui ſunt*. Spiritu quoque fortitudinis donatus & ipſe Apoſtolus teſtatur de ſe: *Quis nos ſeparabit à charitate* CHRISTI? Quæ eſt ſententia Bernardi cap. 4. de Septem donis: *Iſte ſpiritus omnem alienam malitiam ſuſtinet, & aduerſus hoſtiles inſidias inſtruit & munit. Vnde ſponſus in ſponſæ præconio ait: Pulchra es amica mea, ſua-*

Donum vſus Euchariſtiæ. Prou. 28, 1. Prou. 12, 21. Hebr. 11, 36. Rom. 11, 35. Cant. 6, 3.

ſuauis & decora ſicut Jeruſalem, terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

Sacra Euchariſtia annona militaris eſt, cuius vſus virtutem ac fortitudinem requirit in iis qui caſtris CHRISTI ſe deuouent. Da mihi Chriſtianum militem, qui ſe fortiter gerat in prælio, & virtutis ſuæ ſingulare ſpecimen præbeat, & hic ipſe tantam deuotionem nec ſentiat nec experiatur, dignus iudicandus eſt qui militarem annonam participet. Ita cenſuit Iuſtinianus cap.19. Monaſt. perfect. *Non debet*, inquit, *à ſancto Domini conuiuio repelli indeuotus iuſtè viuens, virtuosè conuerſans, humiliter ſe cognoſcens, purè confitens, & reuerenter accedens. Talis quippe inſenſibiliter ac ſpiritualiter hoc Sacramento nutritur, ac viuit.* Concludit tandem: *Nemo autem ſeruorum Dei ab hoc prorſus ſe ſubtrahat Sacramento, quamuis actualiter deſit deuotio: nec quiſquam eo priuetur.* Si quis in caſtris humanis militem fortem agit, & legitimè decertat, commeatu militari dignus efficitur, cenſeatur non indignus Euchariſtia; qui in ſacra
Prou.28,1. CHRISTI militia, *vt leo confidens abſque terrore*
Rom. 8, 35. *erit*: dicit cum Paulo, *Quis nos ſeparabit à charitate* CHRISTI? qui, iuxta Bernardum, omnem malitiam ſuſtinet, & aduerſus hoſtiles inſidias donatus ſpiritu fortitudinis ſe inſtruit & munit. Inſtructæ

muni-

munitæque animæ ſuæ denique Sponſus dicit: *Pul-chra es amica mea, ſuauis & decora ſicut Jeruſalem, terribilis vt caſtrorum acies ordinata.* Vbi acies eſt, ibi plena atque perfecta virtus ac fortitudo eſt, quæ ritè ac rectè præit ac præcedit vſum ſacratiſſimæ Communionis. Confirmat hoc ipſum S. Gregorius ſcribens ad Auguſtinum Epiſcopum Cantuar. *Non ſaturantur*, inquit, *niſi famelici, qui à vitiis perfectè ieiunantes, diuina Sacramenta percipiunt in plenitudine virtutis.* Cant. 5, 5.

Plenitudo virtutis, ſpiritus fortitudinis eſt, qui reddit animoſam fidem, vt ea, quæ ſunt ardua & difficilia in hoc Sacramento, facilè vincat ac ſuperet,

Quod non capis, quod non vides,
Animoſa firmat fides,
Præter rerum ordinem.

Hæc animoſa virtus eſt, quia fortes facti ſunt ij, qui tam internas quàm externas difficultates ſuperantes, ab vſu Communionis minimè retardantur. Memineris parabolæ Euangelij, quomodo quidam Luc. 14, 16.
homo fecit cœnam magnam, & inuitati, quominùs ad illam venirent, ſe excuſarunt. Primus dixit, *Villam emi;* alter, *Juga boum emi quinque;* alius verò ait, *Vxorem duxi, & ideò non poſſum venire.* Omni-

bus his tribus inuitatis deerat ſpiritus fortitudinis, & ideò difficultatibus ſibi oblatis ignominiosè ceſſerunt, & à ſacræ Communionis vſu receſſerunt. Primus villam emit, & terræ ſolo adhæſit, nec vires habuit quibus terrenas mundanaſque conſiderationes vinceret, & victor ad ſacram cœnam veniret. Alter iuga boum emit quinque, qui quinque deditus ſenſibus caruit animoſa fide, quam requirit Euchariſtia. Alius, qui duxit vxorem, non habuit animos vt licitis amplexibus abſtineret, & vxorem CHRISTO conſecrato poſtponeret. Comparare ſibi villam, iuga boum quinque emere, & matrimonium contrahere, licita omnia ſunt, & tamen ab vſu cœnæ homines retardarunt; vt colligas inde, non illicita modò, ſed etiam licita impedimento eſſe poſſe, quominùs Euchariſtia percipiatur, ſi deſit ſpiritus fortitudinis.

Hic ſpiritus eſt, qui fortes Chriſti milites ducit ad militarem annonam, vt virtute Sacramenti eorum virtus magis creſcat, magis augeatur. *Frequentatur Euchariſtia*, Iuſtinianus concionatur, *vt iuſtis gratiam, debilibus conferat robur, victoriam certantibus.* Concionatur quoque Chryſoſtomus Homil. 61. ad populum: *Tamquam leones igitur ignem ſpirantes ab illa menſa recedamus, facti diabolo terribiles.* Poſt ſacram

Com-

Communionem *iustus vt leo confidens absque terrore erit.* Cuius illa oratio est, quæ Dominica II. post Epiphaniam recitatur.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu fortitudinis Oratio.

AVgeatur in nobis, quæsumus Domine, tuæ virtutis operatio, vt diuinis vegetati Sacramentis, ad eorum promissa capienda tuo munere præparemur.

V. SPIRITVS SCIENTIÆ.

SPiritus scientiæ est, de quo Salomon, *Qui addit scientiam, addit & dolorem.* Rationem reddit Bernardus cap.3. de Septem donis: *Vera namque scientia est, scire nos mortales, & caducos, & fragiles esse, & in hoc exilio, & in hoc ergastulo, in hac peregrinatione, in hac valle lacrymarum dolendum & lugendum esse.* Hac eadem præditos scientia, & experientia laborum & dolorum vocat CHRISTVS ad refectionem Eucharistiæ, cùm clamat: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Expendit præfatam sententiam Augustinus Serm.10. de Verbis Domini: *Quare omnes laboramus, nisi quia sumus homines mortales, & fragiles, infirmi, lutea vasa portantes, quæ faciunt*

Donum vsus Eucharistiæ. Eccl.1,18.

Matth.11, 28.

faciunt inuicem angustias? Et quidem CHRISTVS, vt mortales homines alliceret ad Communionem, meminit immortalitatis, quæ reposita est in sacra & Ioan.6,59. sancta alimonia. *Non sicut manducauerunt patres vestri manna, & mortui sunt. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.* Nemo est qui æternam vitam non diligat, nemo qui immortalitatem non appetat. Quisquis Eucharistiam inuenerit, æternam vitam inueniet, & à Domino accipiet immortalitatem.

Quòd si quotidie homo laborat, quotidie moritur, & sicut aqua dilabitur; mirum est, si quotidie, cùm possit, se non reparet, & se non reficiat alimoniâ immortalitatis. Hoc humanum vitium est, humanæ peccatum infirmitatis, quam expertus est in se beatus Augustinus, & expertus loquitur cap.13. Soliloq. *Mundus clamat, Deficio; tu verò clamas, Reficio: & miseria mea praua magis sequitur deficientem, quàm reficientem. Planè infirmitas mea hæc est.* Præditus spiritu scientiæ Augustinus, deprehendit nouam esse infirmitatem ægrotantis, cùm pro remedio suæ ægritudinis cibo non vtitur salutari. Salutaris hic cibus est, quem infirmis & imbecillis mortalibus præscribit Sapientia Patris. Salubris esca Sapientiæ, de qua Dionysius Epist.9. *Dicimus escam habere vim perficiendi eos quos nutrit, dum imperfectum*

illorum

illorum atque indigentiam replet, & infirmitatem curat, vitamq́ue custodit. Cùm igitur eiusmodi conditionis alimonia Eucharistica existat, noua illa infirmitate laborat, qui illam non admittit, sed respuit. Quisquis in dicto statu versatur, spiritu scientiæ indiget, vt duplici morbo se laborantem esse nouerit, & vtrique per Eucharistiam sæpè repetitam medeatur. Sola hæc mortalitatis nostræ medicina est, quæ vel in ipso mortis articulo prodest morienti, in eam formam & rationem, quam innuit & insinuat S. Laurentius Iustinianus de Monast. perfect. cap.20. *Animæ & carnis affectio nullo euentu, nullaq́ue lege, nec in præsenti nec in futuro dirimitur, quin potiùs puriùs, ardentiùs, perfectiusq́ue in animæ & corporis glorificatione perseuerat. Proinde quia rationalis spiritus inclinatione quadam naturali, & non parum quæ corpori vtilia & delectabilia sunt, cogitare cogitur, spirituali pabulo in ipso discubitu erigendus est, in quo quantò ampliùs fuerit occupatus & illectus, tantò minùs carnalia cogitabit.*

Ita reuerà contingit, vt qui tempore mortalitatis & mortis ampliùs sacris studuerit Communionibus, minùs rebus carnalibus & mundialibus afficiatur. Nouit hoc, qui donatus spiritu scientiæ, mortalem, caducum & fragilem seipsum considerans, recurrit ad Eucharistiam, cuius beneficio vitam sibi ac-

quirit æternam. Prælibat mortalis homo, dum communicat immortalitatis primitias; dolet ac luget se in eo viuere statu, in quo non possit frui omnino prægustata æternitate. Ex quo prouenit, vt illa scientia, qua se nouit homo mortalem simul & fragilem, doletque propterea, sumptione sacræ Eucharistiæ perficiatur. Hic mysticus panis est, de quo
Psal.126,2 Dauid: *Surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.* Panis doloris est, in quo passio Dominica præsentatur: panis doloris est, quem dolor pœnitentiæ præit, subsequitur exilij pœna, quam patitur anima adhuc post cælestium Sacramentorum fruitionem. Postquam primi homines cibum vetitum manducarunt, nudos se deprehenderunt, caducos simul & fragiles, & ad ficus folia recurrentes, parum commodi inuenerunt. Deerat Adamo & Euæ spiritus sacræ scientiæ, qui duceret eos non ad folia, sed ad fructus, fructus scilicet vitalis arboris quæ erat in paradiso, de qua Deus Genesis cap.3,22. *Ecce Adam quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonum & malum: nunc ergo ne fortè mittat manum suam, & sumat etiam de ligno vitæ, & comedat, & viuat in æternum.* Fructus mysticus ligni vitæ totus Eucharisticus est, quem qui percipit, in æternum viuet, & æterna immortalitate fruetur. Eò ducit animam

mam ſpiritus ſacratæ ſcientiæ, quo donata ſancta Eccleſia Feria V. poſt Dominicam Paſſionis orat.

Eccleſiæ & animæ donatæ ſpiritu ſcientiæ Oratio.

DOmine Deus noſter, qui in iis potiùs creaturis, quas ad fragilitatis noſtræ ſubſidium condidiſti, tuo quoque nomini munera iuſſiſti dicanda conſtitui: tribue quæſumus, vt & vitæ nobis præſentis auxilium, & æternitatis efficiant Sacramentum.

V I.
SPIRITVS PIETATIS.

SPiritus pietatis importat ſecum teneritudinem cordis, & animi deuotionem; quæ quàm ſit neceſſaria ad ſacri huius myſterij frequentationem, quis non videat? vidit Iſidorus lib.1.de Offic. Eccleſ. cap.18. *Dicunt aliqui, Euchariſtiam quotidie accipiendam, & benè dicunt, ſi hanc cum religione, & deuotione, & humilitate ſuſcipiant, ne fidendo de iuſtitia, ſuperba præſumptione id faciant.* Vidit Bonauentura 3. de Profect. Religioſ.cap.18. *Vix tamen ita religioſus eſſe videtur & ſanctus, exceptis Sacerdotibus, quin ſemel in ſeptimana ſufficiat ei ex conſuetudine communicare, niſi ſpecialis cauſa quandoque vel ratio plus ſuadeat, ſcilicet infirmitas ſu-*

Donum vſus Euchariſtiæ.

perueniens, vel singularis festiuitas solemnis, vel inusitatæ deuotionis feruor, & intemperata desiderij sitis pro illius susceptione, qui solus sufficit amantis ardorem refrigerare. Vidit S. Bernardinus Senens. Tom.2. Serm. 57. *Cùm Sacramenti perceptio debitam requirat purgationem peccatorum, & mentalem eleuationem, seu reuerentiam atque deuotionem, siquis qualibet die paratus sit prædictis modis, & aliud impedimentum non habeat, vtile est ei hoc Sacramentum frequentare.* Cùm ita se res habeat, benè consulit Bonauentura in Breuiloq. Parte 6. cap.9. *Consilium est iis, qui se sentiunt indeuotos, vt differant quousque parati ad esum veri Agni deuoti & circumspecti veniant.* Benè etiam monet S. Laurentius Iustinianus cap.19. de Perfect. Monast. *Videat verò quilibet, ne consuetudine aut cordis elatione ad perceptionem ducatur tanti mysterij, sed deuotione, & præuia meditatione.*

Ad hanc deuotionem, & præuiam meditationem, excitat venientem ad Eucharistiam spiritus pietatis, vt non ex consuetudine, sed ex affectu piæ deuotionis ducatur ad Communionem. Et quidem hic pius erga sacram Eucharistiam affectus tanti haberi debet, & tanti à sanctis Patribus habebatur, vt instar sacræ Communionis esse censeretur. Huc pertinet id quod legimus apud S. Bernardinum Senens. Tom.2. Serm.57. *Quæri etiam potest, Quare Anachoretæ*

choretæ rarò communicabant? Dicendum eſt, quòd quotidie diuinitus reficiebantur, & hoc Sacramentum ſpiritualiter manducabant. Et hoc quidem expediebat eis amplius, quàm contrarium, ſecundùm ſtatum ſuum, & ſecundùm regimen quo diuinitus regebantur. Regebantur illi diuinitus ſpiritu pietatis, vt continua ſpiritalis Communionis deuotione defectum ſumptionis realis & corporalis compenſarent, ſicut maximis animarum ſuarum profectibus compenſarunt. Tanti refert ſpiritum pietatis ineſſe iis, qui reipſa non accipiunt Euchariſtiam. Ex hoc facilè poteſt concludi, quanti referat, eodem ſpiritu donari eos, qui Euchariſtica ſumunt frequentantque mysteria, & ex crebro vſu illorum nouis ſemper incrementis & acceſſionibus ſpiritalium gratiarum, priuilegiorum & indultorum augentur.

Quòd ſi aliquando contingat, vt pia iſta deuotio non ſentiatur, non idcircò vir iuſtus & religioſus arceri & amandari debet ab vſu ſacræ Euchariſtiæ, cùm citatus Iuſtinianus cap.9.de Monaſt. perfect. ita definierit; *Nemo autem ſeruorum Dei ab hoc prorſus ſe ſubtrahat Sacramento, quamuis actualis deſit deuotio, nec quiſquam eo priuetur.* Si quis Dei ſeruus in eo ſtatu ſe deprehendat, adhæreat regi Dauidi, dicatque: *In terra deſerta, inuia, & inaquoſa ſic in ſan-* Pſal.62,3.

 cto

ecco apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam. Videbit virtutem ac gloriam venerabilis Sacramenti, & anima eius post susceptam Euchari-
Isai. 35,7. stiam, *quæ erat arida, erit in stagnum, & sitiens in fontes aquarum.* Quòd si piæ deuotionis affectus ex crebra Communione non augeatur, sed potiùs minuatur, seruetur id quod præcipit S. Thomas in 4. Sentent. dist. 12. art. 2. quæst. 3. *Si aliquis experimentaliter cognosceret, ex quotidiana sumptione feruorem amoris augeri, & reuerentiam non minui, talis deberet quotidie communicare. Si autem sentiret, per quotidianam frequentationem reuerentiam minui, & feruorem non multùm augeri, talis deberet interdum abstinere, vt cum maiori reuerentia postmodum accederet.* Accede totus pius, totus deuotus, filius matris Ecclesiæ, quæ ducta spiritu pietatis, Dominica III. Aduentus orat.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu pietatis Oratio.

DEuotionis nostræ tibi, quæsumus Domine, hostia iugiter immoletur, quæ & sacri peragat instituta mysterij, & salutare tuum in nobis mirabiliter operetur.

VII.

SPIRITVS TIMORIS.

CLementiſſimus Deus etiam in myſteriis ſummæ ſuæ pietatis & clementiæ timeri voluit. *Donum vſus Euchariſtiæ.* Cernere hoc licet in ſacræ ſuæ Paſſionis ſacrificio, in quo bonus ille latro timuit Deum, & ſocium ſuum reprehendit, quòd timore non afficeretur. *Neque tu times Deum*, inquit, *qui in eadem damnatione es?* Luc. 23, 40. Hoc etiam ſatis elucet in Sacrificio Euchariſtico, in cuius inſtitutione agens de proditore CHRISTVS, nec aperiens quis futurus eſſet, omnibus incuſſit metum, & metuentibus edendum ſe communicauit. Prædixerat hoc ipſum Dauid, cùm præcineret: *Memoriam fecit mirabilium ſuorum miſericors & miſerator Dominus, eſcam dedit timentibus ſe*: Pſal. 110, 4 timentibus inquam ſe, vt cum timore & tremore ſe pro ſacra Communione pararent, & in ea ſalutem ſuam operarentur.

Hoc certè eſt duci, ac ſimul trahi ſpiritu timoris Dei, quem vt excitet Apoſtolus in ſingulis communicantibus ait: *Itaque quicumque manducauerit panem, & biberit calicem Domini indignè, reus erit Corporis & Sanguinis Domini. Probet autem ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim* 1. Cor. 11, 27.

manducat

manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans Corpus Domini. Vocatur ad tribunal altaris homo, ac proinde pauidus esse debet. Ita monet Apostolus, cuius verba expendens Concilium Tridentinum sess.13. cap.7. ait: *Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere nisi sanctè; certè quò magis sanctitas & diuinitas cælestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentiùs cauere ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cùm illa plena formidinis*
1.Cor.11, 29. *verba apud Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans Corpus Domini.* Ambrosius 1.Corinth.11. *Deuoto animo & cum timore accedendum ad Communionem, docet Apostolus, vt sciat mens se reuerentiam debere ei, ad cuius corpus sumendum accedit.*

Et quidem olim antequam Christiani perciperent Eucharistiam, alta voce Diaconus dicebat: *Sancta sanctis; si quis non sanctus, non accedat.* Hæc verba plena formidinis erant, & illa expendens Chrysostomus Homil.61. ad Popul. inquit, *Tamen ne vel hoc prætendas, propterea sublimis constitutus, magna voce, terribili clamore, quasi quidam præco, manum in altitudinem tollens, stans erectus, omnibus apparens, & magnum in illa tremenda quiete exclamans, hos quidem vocat,*

vocat, illos autem arcet, non hoc manu faciens, ſed per linguam efficaciùs quàm per manum. Illa namque vox in aures incidens noſtras, tamquam manus quædam hos quidem pellit & eiicit, illos autem introducit. Quos ducit ſpiritus timoris, introducit chorus ſanctarum virginum Cæciliæ, Dorotheæ, atque ſociarum, quarum omnium vox illa eſto, *Sancta ſanctis; ſi quis non ſanctus, non accedat.* Hæc quoque Mariana vox eſt. *Mater pulchræ dilectionis, & timoris* MARIA eſt, cuius coronatio coronat Oratorium Euchariſtiæ: qua ſiquis quotidie pro dignitate fruitur, ſimilis MARIAE efficitur, quæ CHRISTO ſuo, cæleſti ſcilicet pane, quotidie fruebatur, & imitatores ſuos excitat, vt frequenter Myſteriis ſacramentalibus potiantur, in primis quidem Sacerdotes, qui quotidie ſummum offerunt ſacrificium, & offerentibus, pro eius celebratione per totam ſeptimanam ſeptem ſua dona communicat Spiritus ſanctus, vt modò vno modò alio munere vtantur, & ducantur ad peragendum tremendum altaris Sacramentum, & ſacrificium. Verè tremendum, cùm tam celebranti quàm communicanti dicatur: *Quando ſederis vt comedas cum Principe, diligenter attende quæ appoſita ſunt ante faciem tuam, & ſtatue cultrum in gutture tuo.* Prou.23,1. S. Auguſtinus Homil.2. de Bono Paſt. explicat, quæ ſit principalis

mensa. *Mensa potentis quæ sit nostis, vbi est Corpus & Sanguis Christi.*

Sacerdos igitur & conuiua CHRISTI, *statue cultrum in gutture tuo*, vt cum timore celebres & percipias Eucharistiam. *Statue cultrum in gutture tuo*, gladium scilicet passionis, de quo Simeon ad MARIAM, *Tuam ipsius animam pertransibit gladius.* CHRISTVS ipse de cœnaculo Eucharistiæ egressus est, vt sacram Crucem subiret; & simul aperuit viam, qua de cœnaculo ad gladium, de incruento sacrificio ad cruentum holocaustum, de sacro Oratorio Eucharistiæ ad Sanctuarium sacræ Crucis & Patientiæ aditus & transitus daretur: & quidem datur cùm de esca Agni paschalis, in quo Sacramentalis adumbrabatur, scriptum esse legamus Exodi cap. 12. vers. 26. *Cùm dixerint vobis filij vestri: Quæ est ista religio? dicetis eis, Victima transitus Domini est.* Transitus Domini est: *Hæc est via, ambulate in ea.* Hæc via est, quam Rex Martyrum Martyribus suis ostendit. Satis benè Cyprianus Epist. 54. *Vincentibus communicatio à nobis danda est, vt quos excitamus & exhortamur ad prælium, non inermes & nudos relinquamus, sed protectione Corporis & Sanguinis* CHRISTI *muniamus: & cùm ad hoc fiat Eucharistia, vt possit accipientibus esse tutela, quos tutos esse contra aduersarium volumus, munimento*

Eucharistia via est ad Sanctuarium Crucis, & patientiæ.
Isa. 30, 21.

mento Dominicæ ſaturitatis armemus. Hæc via CHRISTI ac Chriſtianorum, ſicut indicat S. Thomas 3.p. quæſt.13.art.3. ad 3. *Baptiſmus,* inquit, *eſt Sacramentum mortis & paſſionis* CHRISTI, *prout homo regeneratur in* CHRISTO *virtute paſſionis eius: ſed Euchariſtia eſt Sacramentum paſſionis* CHRISTI, *prout homo perficitur in vnione ad* CHRISTVM *paſſum.* Erat olim apud Romanos Virtutis ædes ad ædem Honoris via: nunc verò apud Chriſtianos ſacra Euchariſtia eſt ad gloriam paſſionis via, & ſimul leuamen laboris & ægritudinis: *Vinum lætificet cor hominis. Panis cor hominis* Pſal.103, 16.
confirmet. Myſteria panis & vini confirment & lætificent cor hominis, innouata vſu & cultu ſacri Baptiſmi, Pœnitentiæ & Euchariſtiæ, vt cor cultoris ſacri huius Oratorij nouum omnino appareat, & quod de antiquo Dauide dictum eſt Eccli. 47, 10. compleatur etiam in nouo: *De omni corde ſuo laudauit Dominum, & dilexit eum, qui fecit illum.* Talem igitur cultorem Deus, Creator, Redemptor, & Sanctificator quæſiuit in Oratorio, ſicut & aliàs fecit: *Quæſiuit Dominus virum iuxta cor ſuum.* Quæſiuit, 1.Reg.13, 14.
& inuenit Dauidem, cor Dauidicum, cor ſecundùm cor Creatoris, Redemptoris & Sanctificatoris. Conſtans & aſſiduus cultor *cor ſuum dabit in ſimilitudinem picturæ.* In libro ſuo Pſalmorum Dauid Eccli. 38, 28.

ſexaginta locis cor ſuum produxit & protulit, ad cuius ſimilitudinem componat ſe interiùs cultor, & attendat, quale cor Dauidis formetur, & quale ſuum erga Deum eſſe debeat, cùm creatura eſt condita omnipotentiâ Patris, redempta ſapientiâ Filij, ſanctificata gratiâ Spiritus ſancti. Hoc magnum arcanum ſanctiſſimæ Trinitatis, & perfectum myſterium animæ innouatæ vſu ſacri Baptiſmi, Pœnitentiæ & Euchariſtiæ. Sic innouata anima ingreditur & penetrat ſacri Oratorij Adyta, in quibus non tam vocibus & nutibus orat, ſicut hactenus fecit cum ſacris illis Virginibus, pſallit ſpiritu, pſallit mente, corde loquitur imitator Regis Dauidis, cuius interna vox eſt, *Tibi dixit cor meum, exquiſiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.* Itaque nouus Dauid deinceps non tam ore loquetur quàm corde, & hoc ipſum loco perpetui voti appendet in Appendice Oratorij.

Pſal. 26, 8.

SA-

SACRI ORATORII APPENDIX

PIARVM IMAGINVM CORDIS NOVI DAVIDIS SECVNDVM COR DEI CREATORIS, REDEMPTORIS, ET SANCTIFICATORIS.

Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine; dediſti lætitiam in corde meo. Pſalm.4,7.

Myſterium nouæ artis, & animæ innouatæ Baptiſmo, Pœnitentia, & Euchariſtia.

Angele Dei
Custodi, Illumina, et Rege.

ECCLESIA.

In cordibus vestris adorate Dominum : Angelus enim eius vobiscum est.

Appareant imagines cordis Dauidici colentis suum Creatorem.

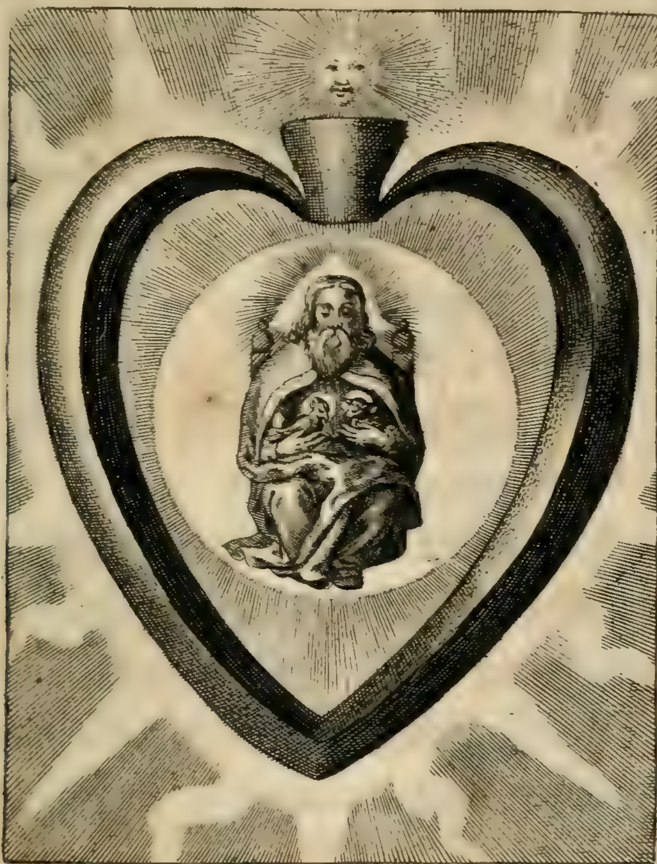
Appareant animæ creatæ & innouatæ mysteria.

Eccli. 16, 25. *Ezech. 12 28. *Attende in corde tuo * signaculum similitudinis* Dei.

IMA-

IMAGO PRIMA.

Cor ſignatum noui Dauidis creati ſecundùm cor Dei Creatoris Patris luminum.

Deus cordis mei,
ô Beata Trinitas!

DAVID de corde ſuo ſignato ſignaculo Patris luminum.

PSALM. LXXII.

Quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?

Defecit

Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

PSALM. L.

Cor mundum crea in me Deus.

Explicatio ſignaculi.

RESPONDET Rex Dauid exemplari Creatoris ſui, qui Deus Trias eſt, Pater, Filius, & Spiritus ſanctus. *Credere oportet accedentem ad Deum, quia eſt, & inquirentibus ſe remunerator ſit.* (Heb. 11, 6.) Vtrumque præſtat Dauid: credit *quia eſt*, cùm ait, *Deus cordis mei;* & cùm addit, *pars mea Deus in æternum*, recognoſcit, cordis Deum non ſolùm requirentis ſe remuneratorem futurum, ſed etiam fore cæleſtem remunerationem. Creatus eſt homo à Patre, Filio, & Spiritu ſancto, in cuius ſummæ Triados viſione ac fruitione humana beatitudo conſi-
1. Ioan. 3, 2 ſtit, cùm dixerit Ioannes, *Videbimus eum ſicuti eſt.* Sancta itaque Trinitas creatrix & beatrix eſt, reſplendet in imagine Pater humana forma adumbratus, qui cùm conderet Adamum, præ ſe ferens cordis ſui diuini benignitatem & humanitatem,
Geneſ. 1, 26. protulit: *Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram.* Vbi Pater ita humanus, Filius & agnus. Nomen ab agnitione habet, ex mente Patris emanat, & in ſinu eſt Creatoris, cuius ſapien-

tia

tia conditi sumus. Et ipse quidem Filius non creata, sed creatrix Sapientia est. Vbi Pater humano se more gerit, & Filius apparet agnus, ibidem Spiritus sanctus columba cernitur, quæ ex diuino corde procedit Patri ac Filio similis, & quidem vtrique par maiestate & potestate. Diuinus amor Spiritus sanctus est, diuinus nexus, quo Pater & Filius complectuntur & diligunt se, amant suam, condunt & conseruant creaturam. Licet Trinitas creatrix sit, æterno Patri tribuitur cæli & terræ creatio, cui cedit attributa omnipotentia, & hæc sola vires habet, vt ex nihilo condat omnia, vnde & cultor fidelis ait, *Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium & inuisibilium.* Circumscribitur in circulo, cuius figura perfecta capit trinum & vnum Deum in trinitate & vnitate perfecta, cui nihil desit, sitque propterea æquè ineffabilis atque mirabilis, vt nec ore nec corde loqui vel cogitare queat Ecclesia de sancta Trinitate, quin frequenter exclamet: *O beata Trinitas! Te inuocamus, te laudamus, te adoramus, ô beata Trinitas! Spes nostra, salus nostra, honor noster, ô beata Trinitas! Libera nos, salua nos, viuifica nos, ô beata Trinitas!* Qui circulus perfectionis in corde Dauidis est, est etiam index exclamationis, in quam prorumpens Psalm.117,25. Deo cordis sui ac-

clamat: *O Domine ſaluum me fac, ô Domine benè proſpe-*
Pſal.72, 26. *rare: Cor mundum crea in me Deus.*

Deus cordis mei,

O glorioſa Trinitas!

Applicatio ſignaculi. Eccli. 38, 28. Sapiens, vt ait Eccleſiaſticus, *cor ſuum dabit in ſimilitudinem picturæ,* & inſtar pœnitentis Dauidis corde ac mente ſua cælum & terram tranſſcendens, di-
Pſal.72, 25. cet Creatori ſuo: *Quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Hoc eſt, vt in Scholiis Baſilius notat, *Neque in cælo alium habeo Deum, neque in terra alium tibi coniungo. Ob hanc cauſam & animo & corpore te deſidero, auxiliumque tuum expecto. Te namque habeo & partem, & ſortem, ac fruitionem bonorum.* Habes Deum in cælis, dum oras,
Matt.6,9. *Pater noſter, qui es in cælis:* habes & in corde tuo, dum ais, *Deus cordis mei.* Accedit Auguſtinus Tractatu 4.
2.Paral.6, 18. de Symbol. cap.2. *Ecce, Domine, ait Propheta, cæli cælorum te non capiunt. Et quem non capiunt ſpatia cælorum, capiunt anguſtiæ cordis humani, ipſo dicente, Inambulabo in illis, & inhabitabo.* Accedat & Iuſtinianus de Caſto
Pſal.146,5 connubio cap.13. *Magnus Dominus, & magna virtus eius, & ſapientiæ eius non eſt numerus. Sicut magnus eſt, ita ipſius ſit & habitationis locus. Non enim locorum ſpatio, non altitudine, neque longitudine dilatatur cor, ſed deſideriis.*

ſideriis. Rapiatur iis deſideriis erga Creatorem ſuum, diuiniſque affectibus plenus Chriſtianus Dauid exclamet, O beata Trinitas, *quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?* Hæc animæ & cordis forma, vt ſanctæ Triados fiat in eo ſacrarium, in quod ſe colligens Chriſtianus contemplator ac venerator ineffabilis Trinitatis, cuius & creatura eſt, oret ſpiritu, oret mente cum D. Auguſtino in Soliloq. cap. 33.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

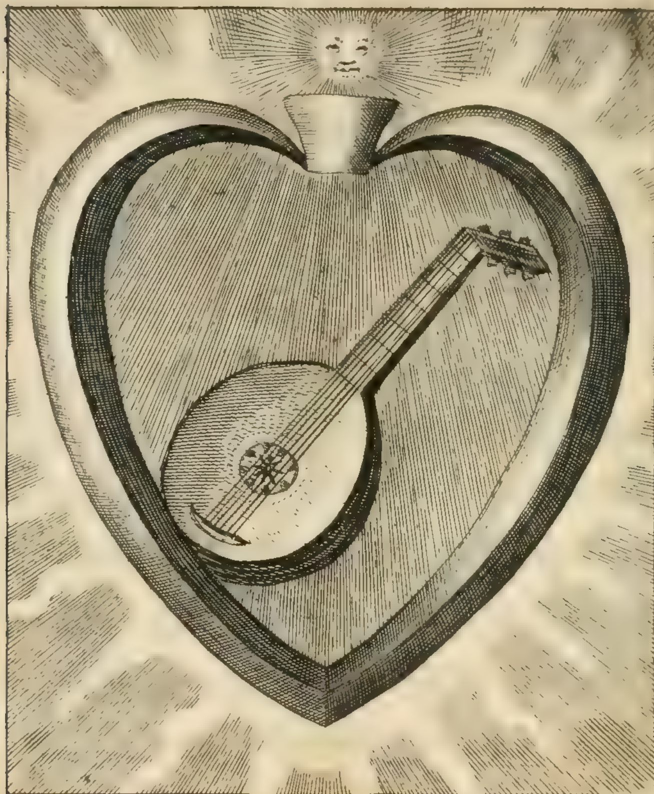
ANima, quam creaſti non de te, ſed per Verbum, non ex qualibet elementorum materia, ſed ex nihilo: quæ quidem rationalis, intellectualis & ſpiritualis, ſemper viuens, ſemper in motu (quam ſignaſti lumine vultus tui, & conſecraſti virtute lauacri tui) ita facta eſt capax maieſtatis tuæ, quòd à te ſolo & à nullo alio poſſit impleri. Quando autem te habet, plenum eſt deſiderium eius, & iam nihil aliud, quàm deſideretur exteriùs, reſtat. Dum autem aliud exteriùs deſiderat, manifeſtum eſt, quòd te non habet interiùs, quo habito nihil eſt quod vltrà deſideret. Quid enim mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

Impreſſio ſignaculi.

Pſal. 72, 25.

IMAGO SECVNDA.

Cor cithara & Sole ſignatum in laudem Creatoris Patris luminum.

Pſallam ſpiritu Creatori,
Pſallam mente Patri luminum.

DAVID de corde ſuo ſignato citharâ laudis diuinæ.

PSALM. IX. LXXXV. & CX.

Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo.

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Confitebor tibi in directione cordis.

LEGANTER sibi respondent cor Dauidis, & apposita cordi cithara; quandoquidem Deum creatorem suum, quem in animæ suæ sacrarium piè ac religiosè receperat, pulsando citharam celebrabat, dicebatque Patri luminum, ac cordis Deo: *Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo*; & rursus: *Confitebor tibi in rectitudine cordis.* Laudabilis ab hac confessione Dauid. *De omni corde suo laudauit Dominum, & dilexit eum qui fecit illum.* Et quidem cùm in prima iam effigie Deum agnouerit creatorem Dauid, oportebat vt celebraret, sicut nunc celebrat, Deum, cuius Sapientia conditi sumus, & prouidentia gubernamur. Appositè ergo Augustinus in verba prioris Psalmi: *Non in toto corde confitetur Deo, qui de prouidentia eius in aliquo dubitat.* Confitebatur toto spiritu, & toto corde prouidentiam Conditoris Hebræa illa Iuditha, quæ Oratorium suum ingressa cum Deo agebat, & aiebat: *Tu fecisti priora, & illa post illa cogitasti, & hoc factum est quod ipse voluisti; Omnes enim viæ tuæ paratæ sunt, & tua iudicia in prouidentia tua posuisti.* Apponitur super Dauidici cordis effigiem imago Solis cælestis, typus æterni Patris, & de quo Iacobus Apo-

Explicatio signaculi.

Iudith 9,4.

Iac.1,17. ſtolus ſcribit : *Omne datum optimum , & omne donum perfectum de ſurſum eſt , deſcendens à Patre luminum, apud quem non eſt tranſmutatio , nec viciſſitudinis obumbratio , voluntariè enim genuit nos , vt ſimus initium aliquod creaturæ eius.* Cui competit rerum creatio , ci-
Sap.14,3. dem luminum Patri adſcribitur prouidentia. *Tua autem , Pater , prouidentia gubernat.*

Pſallam ſpiritu Creatori.

Pſallam mente Patri luminum.

Applicatio. Chriſtianus igitur memor creationis ac proui-
Eccli.38, 28. dentiæ diuinæ erga ſe , *cor ſuum dabit in ſimilitudinem*
Pſal 9,2. *picturæ,* vt dicat creatori ac conſeruatori Deo : *Confi-*
Pſal.42,4. *tebor tibi , Domine , in toto corde meo,* &, *Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus.* Accedit Ambroſius Tract. de 1. Interpellat. Dauid : *Habet citharam ſuam anima*
1.Cor.5, 35. *noſtra. Neque enim diceret Paulus , Orabo ſpiritu , orabo & mente, niſi haberet citharam, quæ plectro Spiritus ſancti reſultaret.* Huius citharæ aſſonantiam ac ſimul reſonantiam in laudem Triados ſacroſanctæ quærit in Fidelibus ſuis Eccleſia , cùm in eius Feſto canit: *Gloria laudis reſonet in ore omnium Patri, genitæque Proli, Spiritui ſancto pariter reſultet laude perenni.* Eccleſia rurſus : *Laus Deo Patri , parilique Proli , & tibi ſancte ſtudio perenni Spiritus , noſtro reſonet ab ore omne per æuum.* Pulchra conſonantia eſt , pulcher concentus, cùm

cùm Dauidis Chriſtiani ſpiritus ita Deum conſeruatorem celebrat, vt diuinas eius laudationes ſonet interiùs, exteriùs reſonet, quemadmodum cap.17. de Monaſt. perfect. notat & aduertit Iuſtinianus: *Corda, non corpora; geſtum mentis, non ſolùm vocis; affectum animi, non linguæ motum requirit Omnipotens. Hoc citharœda ſanctus Dei ſpiritu plenus perſenſerat, cùm dicebat: Pſallite Deo noſtro, pſallite, pſallite Regi noſtro, pſallite ſapienter.* Pſal.46,7. *Sapienter vtique dicit eſſe pſallendum, vt quod pronuntiatur per os, ruminetur in mente. Vnde Apoſtolus* 2.Cor.5,15. *idem ſapiens dicit: Pſallam ſpiritu, pſallam & mente.* Non pſallit ſpiritu & mente, qui cor ſuum aliò diuertit. *Attende in corde tuo,* vt totus Dauidicus factus, Eccli.18,25. ritè ac rectè dicere queas; *Confitebor tibi in directione cordis.* Benè cor ſuum regit & dirigit creatura in Deum, benè fatetur ac confitetur diuinam Patris cæleſtis prouidentiam, cùm totum ſe eius voluntati ac diſpoſitioni committit, quemadmodum ſe committebat ille, qui toto corde ſuo Deum confitebatur, & te, Chriſtiane, monebat, *Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet: non dabit in æternum fluctuationem iuſto.* Pſal.54,23. Ad quem locum alludens Petrus Apoſtolus, monet Chriſtianos omnes: *Humiliamini ſub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore viſitationis: omnem ſollicitudinem proiicientes in eum, quo-* 1.Pet.5,6.

niam

niam ipsi cura est de vobis. Non propter creationem solùm, sed etiam propter eius prouidentiam instar alterius Dauidis orat & adorat Deum Augustinus libro Soliloq. cap.32. Deum adora, & ora.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

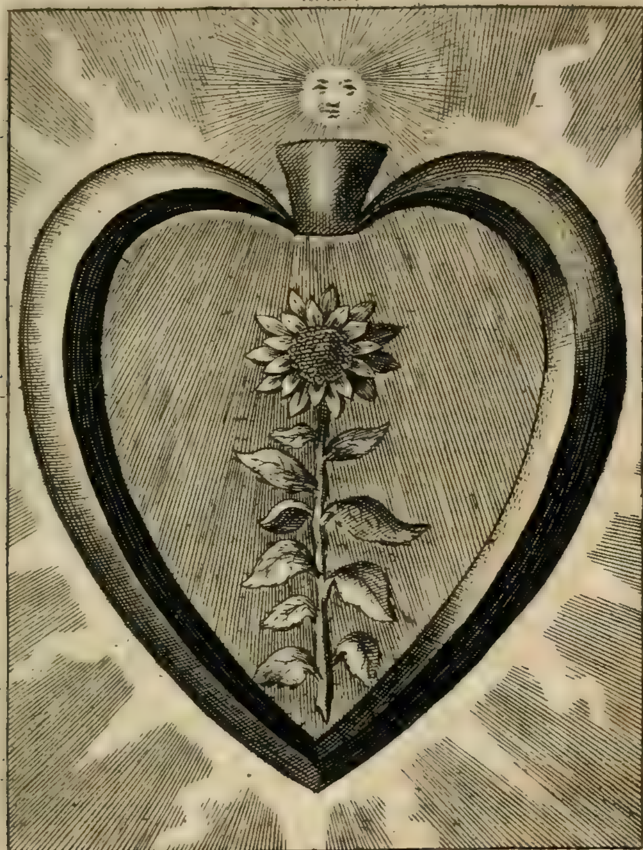
S. AVGVSTINVS.

Impressio. *COgnoui te vnum Deum viuum, & verum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, trinum quidem in personis, sed vnum in essentia, quem confiteor, adoro, & glorifico toto corde meo, verum Deum, solum, sanctum, immortalem, inuisibilem, incommutabilem, inaccessibilem, vnum lumen, vnum solem, vnum panem, vnam vitam, vnum bonum, vnum principium, vnum finem, vnum creatorem cæli & terræ, per quem omnia viuunt, per quem omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur & viuificantur, quæ in cælis sunt, & quæ in terris, & quæ sub*
Psal.9, 1. *terra, præter quem non est Deus in cælo & in terra. Con-*
Psal.118,7 *fitebor tibi in toto corde meo, confitebor tibi in directione cordis, in eo quòd didici iudicia iustitiæ tuæ. Iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas vsquequaque.*

IMA-

IMAGO TERTIA.

Cor heliotropio & Sole ſignatum in cultum fidei debitæ Creatori Patri luminum.

Sanctificetur nomen tuum
Fide Cordis te inquirentis.

DAuid de corde ſuo ſignato fidei diuinæ virtute.

PSALM. CXVIII.

In toto corde meo exquiſiui te.
Deprecatus ſum faciem tuam in toto corde meo.

Explicatio signaculi.

ONSONANT ſibi cor Dauidicum atque heliotropium. Heliotropium ſemper quærit & ſemper inquirit Solem. Fides inquirere luminum Patrem docet; monet idcircò Paulus: *Credere oportet accedentem ad Deum, quia eſt, & inquirentibus ſe remunerator ſit.* Audiendus hoc loco Auguſtinus in Enchiridio cap. 2. *Deſideras breuiter aperiri atque in ſermonem breuem colligi quonam modo colendus ſit Deus. Reſpondeo, fide, ſpe, & charitate.* Colitur itaque Deus fide, ſpe, & charitate, & in primis colit ac reueretur Deum creatorem ac ſeruatorem ſuum Dauid affectu fidei, cùm ait: *In toto corde meo exquiſiui te.* Canit Dauid in cithara. & quidem cùm D. Ambroſius Tract. de Prima interpellat. Dauid, citharam eſſe in anima teſtatus ſit, addit: *Dulcis eſt ſonus fidei, quæ annuntiatur, vt ſcriptum eſt, in vniuerſo mundo. Hic ſonus à nobis exeat ad Deum, ſicut exiuit à Theſſalonicenſibus, vt etiam non canentes canamus, & bonorum concentu operum Dominum prædicemus.* Dulcis cordis ſonus, cùm mens inſtar floris ſolaris quærit Deum. Heliotropium ita ſuum inquirit Solem, vt nihil in flore ſit, quod non vergat & collimet in cæleſte luminare. Nequidquam in corde Dauidis erat, quod non collimaret in Deum: *Benedic anima Domino, & omnia, quæ intra me ſunt, nomini*

Heb. 11. 6.

1. Theſſ. 1, 8.

Pſal. 102, 1

mini

mini ſanctο eius. Heliotropium nouit ſe cum Sole oriente oſtendere, cum occidente abſcondere: nouit & fides modò eſſe in aperto ore, modò in occulto corde. Tunc in ore: *Credidi, propter quod locu-* Pſal.115,10.
tus ſum. tunc in corde: *Audiam quid loquatur in me* Pſal.84,9.
Dominus Deus. Superadditur cordi Dauidis Sol, ſymbolum æterni luminum Patris: nam etſi fides ducatur & feratur in Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum, reſpicit in primis Patrem, credit, quia Deus teſtatur & dicit, proprium namque æterni Patris eſt dicere. Hinc fit, in primis adſcribendum luminum Patri, quoties aſſeritur & repetitur in Oraculis Prophetarum, *Hæc dicit Dominus.*

Pater noſter, qui es in cælis, Matt.6,9.
Sanctificetur nomen tuum.
Fide cordis te inquirentis.

Digna vox Chriſtiani, in cuius corde fides Ca- *Applicatio*
tholica floret, illa Dauidica eſto: *In toto corde meo* Pſal.118,10.
exquiſiui te; ſicut & illa: *Deprecatus ſum faciem tuam* Pſal.118,58.
in toto corde meo. item: *Exquiſiuit te facies mea, faciem* Pſal.26,8.
tuam Domine requiram. Dauid nos omnes ſimiles volebat ſibi, cùm diceret, *Laudamini in nomine ſancto* Pſal.104,3
eius, lætetur cor quærentium Dominum. Quærite Dominum, & confirmamini: quærite faciem eius ſemper. Dum viuimus, peregrinamur à Domino, peregrinamur à

1.Cor.13, 12. Sole, & faciem eius inquirimus. *Videmus nunc per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem.* Nati atque renati omnes ex aqua & Spiritu sancto, proles Ecclesiæ existimus, quarum statum conditionemque descripsit ille, cùm dixit, *Hæc est generatio quærentium eum, quærentium faciem Dei Iacob.* Hæc nobilis generatio, in cuius corde flos Solis, flos Catholicæ fidei est quærentis sui Solis aspectum. Hunc indagabat Augustinus non in corde, sed extra cordis arcanum, quærebat exteriùs Solem, quærebat Deum; caligabat, & prorsus errabat. Habes fatentem reum in Soliloq. cap.31. *Ego erraui sicut ouis quæ perierat, quærens te exteriùs, qui es interiùs. Et multùm laboraui, quærens te extra me: & tu habitas in me, si ego desiderem te. Circuiui vicos & plateas ciuitatis huius mundi quærens te, & non inueni, quia malè quærebam. Video enim, lux mea Deus, qui illuminasti me, quia malè te per illos quærebam, quia tu es intus, & tamen ipsi, vbi intraueris, nescierunt.* Fides renuntiat sensibus, renuntiauit & fidelis Augustinus, & lumine fidei illustratus & mundatus inuenit, & interiùs vidit per speculum in ænigmate summum Deum, quem tanto cum affectu inuestigabat. Habebat in corde heliotropium, habebat fidem florentem, qua præditus, cap.12. Medit. coram Deo cordis sui & simul

Psal.23,6.

Sole

Sole clamabat: *O ſumma Trinitas, virtus vna, & indiſcreta maieſtas, Deus noſter, Deus omnipotens, confiteor tibi ego vltimus ſeruorum tuorum, & exiguum membrum Eccleſiæ tuæ, confiteor tibi, & honorifico te debito ſacrificio laudis, pro ſcire & poſſe, quod mihi tantillo donare dignatus es. Et quia exteriora mihi munera deſunt quæ poſſim offerre, ea quæ in me ſunt vota laudationis ex dono miſericordiæ tuæ ecce libens atque ouans offero tibi de fide non ficta, & conſcientia pura. Credo igitur te toto corde, Rex cæli & terræ Domine. Confiteor Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum.* Chriſtianus Dauid fide Catholica ductus in Deum tendit, & contendit ad tres diuinas perſonas, in primis tamen ad Patrem: *Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ.* deinde: *Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero.* tandem: *In Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filióque procedit: qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur.* Quapropter Patrem luminum in primis adorans & orans idem Auguſtinus cap.40.Meditat. ait.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio. *CLementissime Pater & summe, qui omnium misereris, non me patiaris à tua misericordia fieri alienum. Et tu Domine Rex regum, qui inducias viuendi præstas, corrigendi mihi deuotionem tribue. Excita in me mentem quæ te requirat, te desideret, & te (qui es vbique trinus & vnus) semper præ omnibus amet, te timeat, tuamque voluntatem faciat. Præcipuè ergo te Domine sancte Pater deprecor, qui es benedictus & gloriosus per omnia sæcula, in toto corde meo exquisiui te: ne repellas me à mandatis tuis.*

Psal. 118, 10.

IMA-

IMAGO QVARTA.

Cor Sole & fonte ſignatum in cultum ſpei debitæ Creatori Patri luminum.

Sanctificetur nomen tuum
Spe Cordis exultantis.

DAuid de corde ſuo ſignato fonte diuinæ ſpei.

PSALM. IV.

Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine, dediſti lætitiam in corde meo.

PSALM.

PSALM. XII.

Exultabit cor meum in ſalutari tuo.

PSALM. XV.

Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper: quoniam à dextris eſt mihi, ne commouear. Propter hoc lætatum eſt cor meum.

PSALM. LXXXIII.

Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum.

PSALM. CXVIII.

Exultatio cordis mei.

Explicatio ſignaculi

ECCE Dauid abundat atque redundat gaudio, exilit præ lætitia & exultatione inſtar fontis ſcaturientis, & ſurſum ſe efferentis, & attollentis. Nec aliunde quàm ex Deo tanta gaudiorum & exultationum copia promanat. Videns ſe creatum ad ſimilitudinem & imaginem Dei, ſummopere lætatur, ac dicit: *Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine, dediſti lætitiam in corde meo.* Videns ſe non creatum ſolùm, ſed etiam ſeruatum à Deo, gaudet, & ait: *Exultabit cor meum in ſalutari tuo*, in ſalute ſcilicet animæ, de qua mihi prouidiſti. Agnoſcebat in ſe fidem, cuius lumine vſus ille Deum pro ſe ſtare deprehendebat, & totus lætus canebat: *Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi ne commouear.*

mouear. Poſt hæc totus exultans ait: *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* Dauid, quemadmodum in Scholiis notat Baſilius, cùm hæc proferret, cæleſti ſpe immortalitatis futuræ excitatus, exultabat intus, & exteriùs etiam præ gaudio ſaltabat. Conſonat ſibi, cùm ait: *Quia in eo lætabitur cor* Pſal. 32, 21.
noſtrum, & in nomine ſancto eius ſperauimus. Cauſa magnæ lætitiæ ſpes eſt, qua ſe ſolabatur Iob, cùm miris modis torqueretur & affligaretur, inter ſummas anguſtias dicebat: *Repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo.* Iob 19, 27.
Habebat in corde ſpem, habebat & fontem, quo, vehementer accenſus ardoribus tribulationum, animam ſuam refrigerabat, ac pariter recreabat. Hac eadem virtute mirum in modum recreatus Rex promulgat: *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* & rurſus: *Hereditate acquiſiui teſtimonia tua in æternum, quia exultatio cordis mei ſunt.* Firma & certa futuræ hereditatis inſtrumenta habebat apud ſe Dauid, in quibus cæleſtis regni ſpes continebatur, & de ſua expectatione omnino certus, corde & animo exiliebat. Hæc cordis exultatio Dauidici, hic *fons* Ioan. 4, 54.
aquæ ſalientis in vitam æternam mundatis corde promiſſam. Apparet in culmine cordis Sol, Patrem luminum indicans & inſinuans, à quo hereditas exſpectatur & poſtulatur, *Pater noſter, qui es in cælis,* Matt. 6, 9.

 ſan-

ſanctificetur nomen tuum, adueniat regnum tuum. Cultus huius ſpei, ſicut & fidei, tribus debetur perſonis: datur in primis Patri, cuius hereditas vita æterna eſt.

Matt.6,9. *Pater noſter, qui es in cælis,*
Sanctificetur nomen tuum.
Spe cordis exultantis.

Applicatio. Lætetur ergo Chriſtianus memor ſanctæ illius imaginis, quam diuinitus ſibi impreſſam accepit in
Pſal.4,7. creatione: dicat Creatori ſuo: *Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine, dediſti lætitiam in corde meo.* Gaudeat memor reſtitutæ ſuæ ſalutis, dicatque Ser-
Pſal.12,7. uatori: *Exultabit cor meum in ſalutari tuo.* Conſideret diuinum ſuæ incolumitatis auctorem, totuſque læ-
Pſal.15,8. tus & alacer erumpat in vocem illam: *Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi, ne commouear. Propter hoc lætatum eſt cor meum.* Abundet & redundet animus ſummo gaudio, quo
Pſal.83,3. totus repletus Dauid, *Cor meum*, inquit, *& caro mea exultauerunt in Deum viuum.* Plenus bona ſpe pater-
Pſal.118,111. næ hereditatis adoptatus filius, dicat: *Hereditate acquiſiui teſtimonia tua in æternum, quia exultatio cor-*
Rom.12,12. *dis mei ſunt.* Non ſolùm *ſpe gaudentes* Chriſtianos
Rom.15,3 vult eſſe Paulus, ſed repletos etiam gaudio: *Deus autem ſpei repleat vos omni gaudio, & pace in credendo,*

vt

ut abundetis in ſpe & virtute Spiritus ſancti. Repletus alacritate, exultans & exiliens Auguſtinus libro de Spiritu & anima cap.14. *Ab hoc mundo*, inquit, *reuertentes ad Deum, quaſi ab imo ſurſum aſcendentes, per noſmetipſos tranſire debemus. Aſcendere enim ad Deum, eſt intrare ad ſemetipſum; & non ſolùm ad ſe intrare, ſed ineffabili quodam modo in imis ſeipſum tranſire. Qui enim interiùs intrans, & intrinſecus penetrans ſeipſum tranſſcendit, ad Deum tranſſcendit. Ab huius ergo mundi diſtractionibus cor noſtrum colligamus, ad interna gaudia reuocemus.* Tunc reuocamus, cùm pro Deo viuo & vita ſimul æterna ſuſpiramus. *Nihil enim præſtantius*, ſubiungit Auguſtinus, *ad beatam vitam videtur, quàm velut clauſis carnalibus ſenſibus extra carnem mundumque effectum quempiam intra ſeipſum conuerti, alienumque effectum à mortalium cupiditatibus ſibi ſoli & Deo loqui.* Deo & ſibi loquitur, qui lætus & hilaris in Deo totus exultat, & inſtar ſalientis fontis ſurſum cogitationes & ſimul concupiſcentias iaculatur. Deo & ſibi loquitur in hanc formam Auguſtinus cap.35. Meditat.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

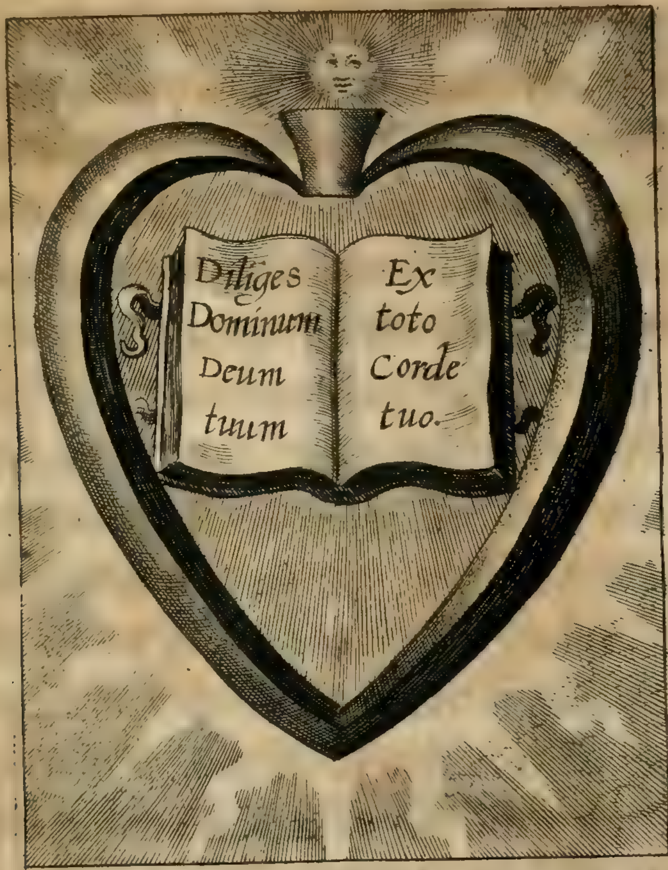
Impressio. *DEscendat, Domine, descendat, precor, descendat in cor meum odor tui suauissimus, ingrediatur amor tui mellifluus. Veniat mihi tui saporis mira & inenarrabilis fragrantia, quæ sempiternas in me suscitet concupiscentias, & ex corde meo producat venas salientis aquæ in vitam æternam. Hereditate acquisiui testimonia tua, quia exultatio cordis mei sunt.* Psal. 118. 111.

IMA-

IMAGO QVINTA.

Cor Sole & tabula legis ſignatum in cultum charitatis debitæ Creatori Patri luminum.

Sanctificetur nomen tuum.
Charitate tabulis Cordis inſcripta.

DAuid de corde ſuo ſignato lege diuinæ charitatis.

PSALM. XXXIX.

In capite libri ſcriptum eſt de me, vt facerem volun-

tatem tuam; Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

PSALM. CXVIII.

Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuam; & cuſtodiam illam in toto corde meo.

Explicatio ſignaculi.

ERMINET, inquit Deus, *terra, & ſtatim omni ſurgente germine, terra completa eſt. Et homini dicitur, Dilige Dominum Deum tuum, & non eſt charitas Dei omnium infuſa viſceribus.* Hæc Ambroſius lib.3. Hexaëm. cap.17. Charitas hæc infuſa eſt viſceribus eius, qui coluit hactenus fide & ſpe conditorem ſuum, vt eidem Creatori debitum præbeat ſuæ charitatis obſequium, non tam ore quàm corde fatetur. *In capite libri ſcriptum eſt de me, vt facerem voluntatem tuam; Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.* Rurſus, *Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuam, & cuſtodiam illam in toto corde meo.* Cor Dauidicum legem charitatis diuinæ ea ratione ſeruat, qua pro-
Deut. 6,5. mulgata eſt. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*, & cùm in tabula cordis legem ſcriptam & inſcriptam afferat, implet quod Deus petit ac præcipit ſemel & iterùm cap.3. & 7. Prouerbiorum. *Fili mi*, inquit Prou.3,1. *ne obliuiſcaris legis meæ, & præcepta mea cor tuum cuſtodiat. Longitudinem enim dierum,*

&

& annos vitæ, & pacem apponent tibi. Misericordia & veritas te non deserant: circumda eas gutturi tuo, & describe in tabulis cordis tui. Ne quis ambigat accipiendum esse de lege, adhuc clariùs cap.7,1.2.3. *Fili*, inquit, *serua legem meam, scribe illam in tabulis cordis tui.* Lex charitatis & dilectionis, quæ mandata litteris est in corde Dauidis, & in eo religiosè custodita, satis ostendit, quàm cordi esset Dauidi suum colere & diligere Creatorem. Cùm ait, *Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei*, teste & auctore Basilio, *ex eorum metaphora dixit, qui amicè erga quosdam sunt affecti, ita vt quem diligunt, intrò in ipsum pectus includere cupiant.* Cùm ait de lege amoris diuini, *Custodiam illam in toto corde meo*, ostendit summæ sibi curæ esse, charitatem debitam Creatori retinere & conseruare. Hæc viri iustificati conditio est, quam Psalm.36,30. describit ipse Dauid: *Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium. Lex Dei eius in corde ipsius.* Verùm enim verò cùm religiosus cultus dilectionis sanctissimæ Trinitati impendendus sit iure humanæ creationis, in primis impenditur Patri, de quo Moyses: *Numquid* Deut.32,6
non ipse est pater tuus, qui possedit te, & fecit & creauit te? Omnipotens Pater est, quem in primis veluti creatorem suum amoris cultu prosequitur Dauid,

&

& idcircò supereminet in corde Sol, Patris luminum proprium & clarum insigne.

Pater noster, qui es in cælis,
Sanctificetur nomen tuum.
Charitate tabulis cordis inscripta.

Applicatio. Benè satis Sermone 2. in capite ieiunij Bernardus monet: *Conuertatur cor tuum, conuertatur amor tuus, vt nihil omnino diligas, nisi ipsum* (Creatorem scilicet) *aut certè propter ipsum.* Moneris ergo, Christiane, vt conuertaris ad cor, & dilectionem custodias Creatoris, vt similis euadas Dauidi: moneris à creaturarum vniuersitate rerum, quas claudit & continet vniuersum. Testatur hoc Iustinianus de Casto connubio cap.13. *Ipsa creaturarum numerositas, quantum sit Deus diligendus, clamat. Clamat cælum voce sua, clamant cælorum ornamenta, clamat terra, & cuncta quæ in ea sunt, vt diligatur Deus.* Diligatur, inquam, Deus ad beatitudinem animæ, non humana, non terrena, non vlla cælestis creatura, quemadmodum Homil.2. in 1.Canonicam Ioannis annotat Augustinus: *Non prohibet Deus amare creaturam, sed non diligere ad beatitudinem: sed ad hoc probare & laudare, vt ames Creatorem. Quemadmodum si sponsus faceret sponsæ suæ annulum, non vt amaret aurum pro viro, & annulum pro sponso, & faciem eius nollet videre; sed vt magis*

amaretur

amaretur ab ea. Sic Deus dedit omnia ista vt amares eum, quia plus est quod tibi vult dare, quia tribuit seipsum. Deum igitur Creatorem, non annulum, Christiane, cole: hæc lex charitatis est, quam in tabulis cordis scriptam esse Deus cupit, Deus petit. *Fili serua legem meam, & scribe eam in tabulis cordis tui.* Prou.7,3. Seruabatur olim in Arca testamenti lex diuina, sed meliùs custoditur in corde, dicente Dauide, *Custodiam illam in toto corde meo.* Psal.118, 34. Accedit Augustinus in Psalm.63. *O homo, cor tuum sit potiùs arca Dei.* ibi lex, *Diliges Dominum Deum ex toto corde tuo*, ibi manna, Deut.6,5. ibi deliciæ, quibus delibutus animus, asseret cum Augustino lib.de Spirit. & anim. cap.14. *Hæc est vita cordis nostri cùm Deum suum contemplatur, & ipse sua contemplatione suauiter reficitur. Et dulce est illi, semper ad desiderandum, quod adamandum & laudandum semper est suaue.* Hæc voluptas & suauitas amatoris, qui corde suo contemplatus Deum, & in eius dulcissimum raptus amorem aiebat, *Lætabor & exultabo in te*, hoc est, *Quòd talem habeo Dominum, id mihi voluptati est, in hoc exulto. Quòd si quis voluptatem hanc veram, sicut illa cognoscenda est, cognouerit, aliam voluptatem minimè sentiet.* Hactenus in Scholiis Basilius. Augustinus verò, qui Deum trinum & vnum, fide, spe & charitate colendum censuit, exemplo nobis

 præ-

præluxit cap.31. Meditat. & appoſitè concludit, orat & adorat ſacroſanctæ Triados numen, eius illuſtratus lumine, eius delibutus amore.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impreſſio. *INuocat te Domine fides mea, quam dediſti mihi, propter bonitatem tuam ad ſaluationem mei. Fidelis enim anima ex fide viuit, tenet in ſpe, quod videbit in te. Inuocat te Deus meus caſta conſcientia mea, & ſuauis amor fidei meæ, quam, excuſſis ignorantiæ tenebris, ad veritatis intelligentiam perduxiſti, & quam à ſtulti ſæculi amaritudine eruiſti, atque, adhibita tuæ dulcedinis charitate, iucundam mihi & mellifluam reddidiſti. Inuocat te, Trinitas beata, vox clara, & ſincerus amor fidei meæ, quam ab ipſis enutritus incunabulis illuminaſti ſemper per illuſtrationem gratiæ tuæ, quam adaugens confirmaſti in me per documenta matris Eccleſiæ. Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuam, & cuſtodiam illam in toto corde meo.* Pſal.118, 34.

Ad

Ad eumdem Creatorem idem Auguſtinus cap.3. Meditat.

HVc vſque, omnipotens Deus, cordis mei inſpector & ſcrutator, confeſſus ſum omnipotentiam maieſtatis tuæ, & maieſtatem omnipotentiæ tuæ; nunc qualiter humano generi ſubuenire dignatus es in fine ſæculorum, ſicut in corde credo ad iuſtitiam, ita ore vnum te confiteor ad ſalutem.

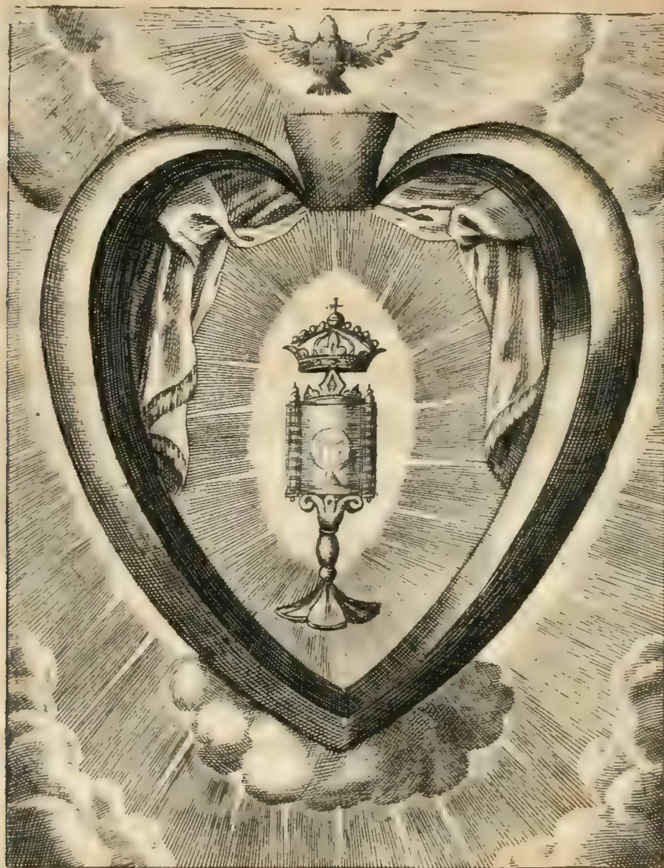
Appareant imagines cordis Dauidici colentis ſacratum & conſecratum Redemptorem.

Appareant animæ redemptæ, atque refectæ myſteria.

Attende in corde tuo * *ſignaculum ſimilitudinis* Dei. Eccli.16, 25. *Ezec.28, 12.

IMAGO SEXTA.

Cor ſignatum noui Dauidis redempti, & refecti ſecundùm cor Dei Redemptoris.

Deus cordis mei,
ô ſacrum conuiuium!

DAuid de corde ſuo ſignato ſacro pane, qui de cælo deſcendit.

PSALM. LXXII.

Quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?

Defecit

Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

PSALM. XLIV.

Eructauit cor meum verbum bonum.

NON solùm Rex Dauid Deum cordis sui voluit esse creatorem, sed etiam Dei Agnum Redemptorem cordis sui coluit Deum: vnde & consequenter ait, *Eructauit cor meum verbum bonum.* Hoc Verbum Agnus diuinus est. Cùm verò scriptum sit, *Nemo bonus nisi solus Deus*, nisi Verbum esset Deus, bonum non esset verbum. Bonus Agnus, bonum Verbum, bonus Deus, bonus cibus, quem eructat ex corde suo Dauid, de quo in Scholiis Basilius: *Talia eructauit, qualia sunt quibus pauit. Non cibum autem, nec potum, sed mensæ suæ cognata, nempe Verbum bonum de vnguento*: vnguento nimirum diuinitatis, quo delibutum ibidem describit CHRISTVM: *Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis: propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.* Hunc ita speciosum Agnum è corde suo effundebat & profundebat Dauid, cùm diceret, *Speciosus forma præ filiis hominum.* de quo in Psal. 44. Augustinus: *Pulcher, natus infans Verbum, quia & cùm esset infans Verbum, cùm sugeret, cùm manibus por-*

Explicatio signaculi.

Psal. 44, 3.

taretur, cæli locuti ſunt, Angeli laudes dixerunt, Magos ſtella direxit, adoratus eſt in præſepi, cibaria manſuetorum. Hæc eructabat cibaria, cùm cantaret, *Eructauit cor meum verbum bonum.* Præuiderat Dauid in ciuitatem Bethleem Agnum & panem pariter de cælo mittendum: & cùm cordis ſui palato myſterium redemptionis in vtroque prægustaſſet, talia eructauit, qualia cibaria fuerunt, quibus cor ſuum pauit ac recreauit. Hoc myſterium redemptionis & ſacroſanctæ Euchariſtiæ, quæ ſimul in corde apparent. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi, ecce panis Angelorum, qui cor hominis confirmat.

Pſal.72, 26. *Deus cordis mei,*

O ſacrum conuiuium!

Applicatio ſignaculi. Pſal.72, 26. Exclama cum Eccleſia, & cum Dauide reclama, *Quid mihi eſt in cælo, & à te quid volui ſuper terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Verè Deus cordis eſt, qui delapſus è cæleſtis Patris ſede, requieuit in tabernaculo ſacro cordis Mariani, & cùm ibi requieſceret, cecinit illa, *Magnificat anima mea Dominum, Et exultauit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo.* (Luc.1,47.) Quæ conceperat verbo Filium, eructabat verbum bonum, quod ſplendet in Euchariſtia, ſicut recognoſcit Iuſtinianus de Triumphali agone CHRISTI cap.4. *Vt Verbum ſe ſapientiam, bonitatem,*

&

& Deum miſericordiarum eſſe oſtenderet, in vltimo cœnæ conuiuio eſcam dedit. Benè infert: *Verbum non poteſt errare, cùm ſit ſapientia; neque fallere, cùm ſit bonitas; neque contemnere, cùm ſit miſericordia.* Benè notat & aduertit: *Vidéſne, vnde mirando gaudere debeas? vnde fides germinat? vnde fidei nutrimento paſcaris.* Concludit & benè ſatis: *Cuius iſta meditantis non ebulliat cor? viſcera moueantur? inflammetur corporis organum, & totius animæ non reuiuiſcat virtus?* Cor feruidum, cor ſplendidum ſacræ Euchariſtiæ ſacrarium, & ſanctuarium. Crede Eccleſiaſtico cap.30,27. *Splendidum cor, & bonum in epulis eſt: epulæ enim illius diligenter fiunt.* Quidni bonum & ſplendidum ſit, quod ſplendor & Verbum Patris inhabitat? *O Verbum*, exclamat Auguſtinus cap. 3. Meditat. *per quod facta ſunt omnia, & ſine quo factum eſt nihil! Verbum, quod eſt ante omnia, & ante quod nihil. Verbum creans omnia, ſine quo omnia nihil. Verbum regens omnia, ſine quo nihil ſunt omnia. Verbum quod dixiſti in principio, Fiat* Gen.1,3.
lux, & facta eſt lux. Dic etiam mihi, Fiat lux, & facta ſit lux, & videam lumen. Videam lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, cuius diuinitas poſuit latibulum ſuum carnem, caro verò ſanctam & immaculatam poſt conſecrationem Hoſtiam; & cùm idem ſit Verbum incarnatum & conſecratum, tam

Agnus

Agnus quàm Euchariſtia in ſpiritu & veritate cultu latriæ debet coli & adorari. Hinc Auguſtinus in Pſalm. 98. *Suſcepit de terra terram, quia caro de terra eſt, & de carne* MARIAE *carnem accepit. Et quia in ipſa carne hîc ambulauit, & ipſam carnem nobis manducandam ad ſalutem dedit: nemo autem illam carnem manducat, niſi priùs adorauerit.* Hinc in Rhythmo ſanctus Thomas:

Adoro te deuotè latens deitas,
Quæ ſub his figuris verè latitas,
Tibi ſe cor meum totum ſubiicit,
Quia te contemplans totum deficit.

Hinc Concilium Tridentinum ſeſſ.13. cap.5. *Nullus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes* CHRISTI *fideles, pro more in Catholica Eccleſia ſemper recepto, latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic ſanctiſſimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim minùs eſt adorandum, quod fuerit à* CHRISTO *Domino, vt ſumatur, inſtitutum. Nam illum eumdem Deum præſentem in eo adeſſe credimus, quem Pater æternus introdu-*
Pſal.103,4 *cens in orbem terrarum dicit, Et adorent eum omnes An-*
Matt.2,2. *geli Dei; quem Magi procedentes adorauerunt, quem de-*
Matth.28, 17. *nique in Galilæa ab Apoſtolis adoratum Scriptura teſtatur.*
Sic ora, ſic adora cum Auguſtino Soliloq. cap.4.

Ad

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

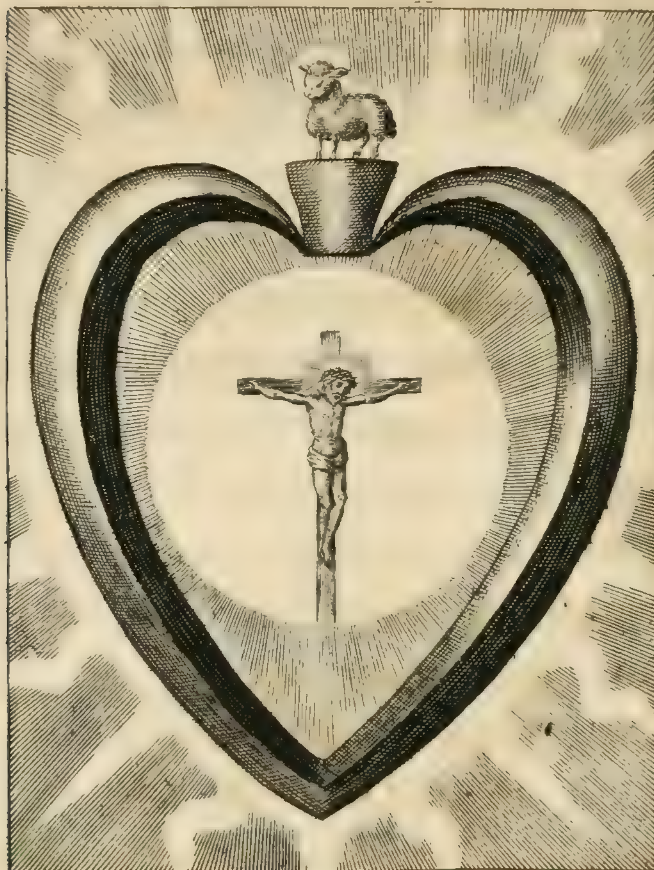
O Domine Verbum! ô Deus Verbum, dirige pedes meos in viam pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis vsque ad domum Dei, in voce exultationis & confessionis. Sonus epulantis, ô sacrum conuiuium! Eructauit cor meum verbum bonum. Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Desecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

Impressio. Psal. 44, 2. Psal. 72, 26.

IMAGO SEPTIMA.

Cor ſignatum Agno & Hoſtia in cultum Chriſti Redemptoris.

Agnus pascuę deputatur,
Corde Christus sumitur.

DAuid de corde ſuo ſignato Agno crucifixo.

PSALM. LVI. & CVII.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.

NOVIT

NOVIT Dauid eam esse conditionem maximi Dei, vt seruos suos, Angelos etiam ipsos, paratos & accinctos velit. Eapropter præcincti spiritus ad omne Dei obsequium describuntur, seruisque suis mandat & commendat CHRISTVS: *Sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris.* Bonus Dei famulus Dauid, cui dixerat Deus: *Disposui testamentum electis meis, iuraui Dauid seruo meo, vsque in æternum præparabo semen tuum.* Præparauit Deus semen, vnde Agnus in corpore formaretur. Et vt tanto beneficio responderet Dauid, præparatus & ipse diuinis præordinationibus clamat, *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Nouerat Dauid venturum aliquando Agnum, vt redimeret genus humanum, quem vt reciperet hospitem, non domum, non aulam, sed cor suum regaliter offerebat: & vt ostenderet quàm sibi gratum esset hospitium cordis offerre & deferre CHRISTO, non tantùm semel, sed sæpè ratam habens oblationem inculcat, *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Bonus debitor, qui paratam habet pecuniam, vt soluat creditori suo, & Dauid boni debitoris instar, habet in promptu cor suum, vt debitum reddat non solùm Deo Creatori, sed etiam Redemptori rependat. Facit ad hoc quod

Explicatio signaculi.

Luc. 12, 35.

Psal. 88, 4.

ait Augustinus Psalm. 68. *O homo cor tuum sit potiùs arca Dei, vbi habitant diuitiæ Dei: vbi sit nummus Dei mens tua, habens imaginem Imperatoris tui.* Soluitur Regi in pecunia, quam ornat effigies Regia, & Deo penditur quod debetur, mente scilicet & corde, vbi expressa eius imago resplendet. dicitque propterea in Contemplationibus cap. 12. Idiota: *Diligi debes, Domine, ex toto corde, ratione & creationis & recreationis. Quia enim hominem fecisti, debet seipsum amori tuo. Et tantò magis se debet amori tuo quàm sibi ipsi, quantò tu maior es ipso pro quo teipsum dedisti.* Dedit se Agnus in carne, & in altari se dedit ore & corde puro sumendum.

Agnus paschæ deputatur.

Corde & ore Christus sumitur.

Applicatio Sciat Christianus Dauid, Agnum Dei parato sibi corde esse capiendum, cùm dicat Apostolus: *Pro-* 1. Cor. 11, 28. *bet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat.* Accedat Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 7. *Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè. Certè, quò magis sanctitas & diuinitas cælestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentiùs cauere ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cùm illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat* 1. Cor. 11, 29.

&

& bibit indignè, iudicium ſibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum eſt in memoriam eius præceptum, Probet ſeipſum homo. Probat ſeipſum, qui parat cor ſuum diligenter, vt reuerenter ac ſanctè ſuſcipiat in ſe Redemptorem ſuum, & dicat iam aduentanti: *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum*, in quod exceptus hoſpitium ſtes promiſſo tuo Euangelico: *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, in me manet, & ego in illo.* Ecce manet in corde Agnus qui ſumitur in Euchariſtia, & in eius ſuſceptione benè monet Iuſtinianus cap.19.Monaſt.perfect. *Quis non corde proſtrato, totis medullis veneretur tantæ præſentiam maieſtatis? cuius ferreum pectus, vel adamantina mens non liqueſcat præ deuotione, cùm Deum ſibi, & ſe Deo ſenſerit corporaliter vnitum?* Tantæ vnionis myſticæ, & Sacramentalis æſtimator ipſe, inquit: *Talia ſunt munera tua, ô Domine* IESV, *taliaque amoris encænia, quæ amicis tuis deuotis & dilectis per hoc ſacroſanctum myſterium conferre dignaris, vt omnem tranſeuntis vitæ ſuperent delectationem. Per illud namque venerabile myſterium tradis teipſum fidelibus tuis, quatenus diſcant ex ipſius ſuauitate amare te, tenere te, cognoſcere te, laudare te. Aperi igitur, ô melliflue amor; aperi, inquam, ô diuina bonitas, interiores fidelium oculos, vt formatæ fidei*

Pſal.56,8.

Ioan.6,57.

irradiati lumine, videantur videre te. Dilata etiam Domine affectum ad suscipiendum te. Affectus cordis dilatatur & ampliatur, cùm renuntiat creaturis, & ad CHRISTVM passum reducitur. vnde Sapienter Idiota cap.12. Contemplat. orat: *Sic animus meus stringatur in amore tuo, vt carnis deuitet vitia, fugiat illecebras, desideria maligna extirpet, & in te assiduè recreetur, atque in tuo dulcissimo amore pascatur.* Pastus & omnino recreatus Augustinus erat, cùm totus Dauidicus redditus, cor suum offerens Redemptori in sacra sua Communione oraret, & Dei Agnum adoraret cap.12. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

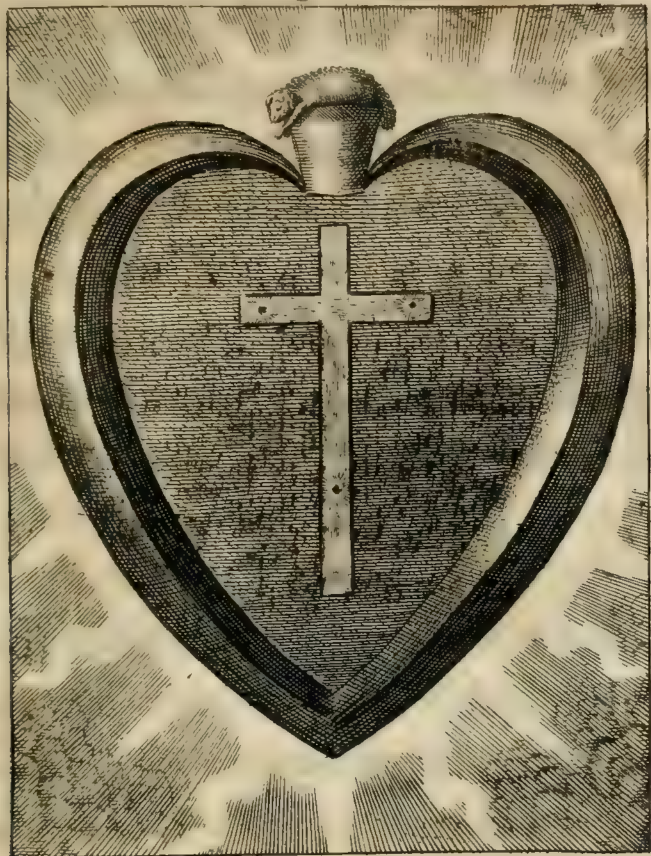
S. AVGVSTINVS.

Impressio. *O Dulcedo amoris, & amor dulcedinis! comedat te venter meus, & nectare tui amoris repleantur viscera mea, & eructet mens mea verbum bonum, charitas Deus meus, mel dulce, lac niueum, cibus & gaudium, fac me crescere in te, vt sano palato possis manducari à me. Tu es vita mea, qua viuo; spes, cui inhæreo; gloria, quam*
Psal.56,8. *adipisci desidero. Tu mihi cor tene. Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.*

IMA-

IMAGO OCTAVA.

Cor ſignatum Cruce & Agno in cultum Paſſionis Redemptoris.

Corde colitur et recolitur Memoria Paſſionis eius.

DAuid de corde ſuo ſignato Cruce ſacræ Paſſionis.

PSALM. XII.

Quamdiu ponam conſilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem?

PSALM.

PSALM. XXIV.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ ſunt : de neceſſitatibus meis erue me.

PSALM. XXXVII.

Cor meum conturbatum eſt, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipſum non eſt mecum.

PSALM. LX.

Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltaſti me.

PSALM. LXVIII.

Improperium expectauit cor meum, & miſeriam.

Explicatio ſignaculi.

GNVS vel ab ipſa mundi origine immolabatur in cordibus virorum Sanctorum, potiſſimùm in corde Dauidico, quod vmbratile ſimulacrum CHRISTI patientis erat; & iam in eo myſterium ſanctæ crucis apparebat, quemadmodum in imagine cernitur. Cùm diceret, *Quamdiu ponam conſilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem?* dolebat in corde Agnus. Cùm aſſereret, *Tribulationes cordis mei multiplicatæ ſunt*, tribulabatur in corde Dauidis Agnus. Cùm clamaret, *Cor meum conturbatum eſt*, & hoc ipſum repeteret Pſalm. 108. Agnus cæleſtis Patris in corde Dauidico turbabatur, & idem ipſe angebatur, dum adderet, *Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltaſti me.* Exaltaſti me in petra, cùm abſoluta

luta crucis & mortis ſacræ paſſione, è ſepulchro reſurrexi, & ſuper lapidem monumenti victor de morte, triumphator de peccato ſteti. Exaltaſti me in petra mellis dulciſſimi atque ſuauiſſimi, quod latet in Euchariſtia. Hæc petra ſacramentalis ac myſtica, cuius ipſe Dauid meminit: *Cibauit illos ex adipe frumenti, & de petra melle ſaturauit eos.* Psal. 80, 17. Cùm ergo CHRISTVS Patrem conueniens diceret in corde Dauidis, *Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltaſti me*, vnam & alteram petram, ſepulchralem & ſacramentalem, videbatur certè reſpicere. vnde & in Scholiis Baſilius: *Oro autem, vt refocillatione quæ à te ſit potiar: lugens enim, & propter vrgentes calamitates lamentans, auxilio ſum potitus, & hoſtibus ſuperior effectus.* Habuit vtrumque CHRISTVS à Patre, victoriam de hoſtibus in ſancta reſurrectione, myſticam verò refocillationem in ſacroſancta Euchariſtia, quæ viua memoria eſt ſacræ ſuæ paſſionis. Hæc agitur, colitur, & recolitur in corde Chriſtiani Dauidis, exclamantis poſt acceptam Communionem:

O ſacrum conuiuium, in quo CHRISTVS *ſumitur, recolitur in corde memoria paſſionis eius.*

Recolitur memoria dolorum & tribulationum, *Applicatio.* recordatio turbationum & anguſtiarum, quas in cruce ſua paſſus eſt Agnus Patris. Legalis agnus aſſa-

tus, per dolores, tribulationes, angustias & angores transsibat, priùs quàm ab Hebræo populo ederetur. Typus ille CHRISTI patientis erat, de quo Iustinianus Serm. de Eucharist. *Agnus iste anniculus absque vlla contagione delicti, CHRISTVS est Dominus. Hic accerrimo passionis igne in crucis stipite assatus fuit. Hunc per iugem meditationem ac dilectionem habeto in corde.* Benè & satis appositè monet Damascenus lib. 4. de Fide Orthodoxa: *Accedamus desiderio ardenti, manus in crucis modum formantes: Crucifixi corpus suscipiamus, & apponentes oculos, & labia, & frontem, diuinum carbonem concipiamus, vt ignis in nobis desiderij ex eo carbone ignitione comburat peccata nostra, & illuminet corda nostra.* Sic corde illustratus, sic illuminatus erat D. Chrysostomus, dum recoleret venerabile mysterium crucis in Eucharistia, & recolendum doceret ac moneret Homil. 24. in Epist. 1. ad Corinth. *Cum honore & munditia omni ad Deum accedamus. & quando id propositum videris, dic tecum: Hoc corpus affixum, verberatum, morte victum non est. Hoc corpus Sol crucifixum videns, radios auertit. Propter hoc & velum templi scissum est, & petræ & terra vniuersa tremuit. Hoc idem corpus cruentatum, lancea vulneratum, fontes sanguinis & aquæ vniuerso orbi salutares scaturiuit.* Hæc passionis ac crucis communicatio mystica refocillatio est, cuius cupidus

dus dicebat ex ore Regis Basilius, & simul orabat Deum; *Oro vt refocillatione, quæ à te sit, potiar.* Potitus quidem pro voto est: *Sacramentum namque hoc*, vt ait Iustinianus cap. 19. Monast. perfect. *tamquam cellarium quoddam omnium aromatum in se continens pretiositatem & virtutem. In ipsum qui ingrediuntur, refocillantur ab omni defatigatione, nec deficiunt, donec præsentis vitæ terminus finiatur.* Subiungit: *Quis non excitetur ad mentis deuotionem, cùm diligenter consideret, tam ineffabilem diuinæ dignationis charitatem sic inclinari ad se?* Excitatus ad cordis & mentis deuotionem orabat, & simul adorabat Augustinus cap. 11. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

PVlcherrime Iesu Christe, rogo te per illam sacratissimam effusionem pretiosi Sanguinis tui, quo redempti sumus, da mihi cordis contritionem & lacrymarum fontem, præcipuè dum preces & orationes tibi offero. Dum sacris altaribus licet indignus assisto, cupiens tibi offerre illud mirabile & cæleste sacrificium, quod tu Domine Deus meus, Sacerdos immaculate, instituisti, & offerre præcepisti in commemorationem tuæ charitatis, mortis scilicet & passionis pro salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilita- Impressio.

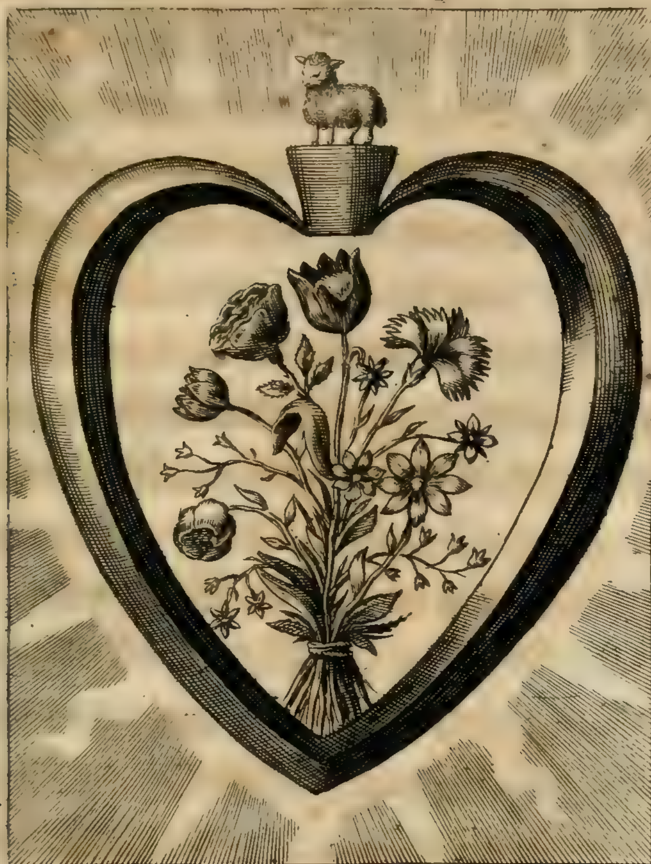
Psal.60,3. *tis reparatione, in qua vox tua illa eſt : Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltaſti me.* Cultor Auguſtino adhæreat, expendat & perpendat, quam ſacræ paſſionis ſuæ CHRISTVS memoriam reliquerit. In ſaxis & marmoribus ſepulchrorum mortales homines monimentum ſui erigere conſueuerunt: CHRISTVS verò poſt ſuam reſurrectionem non agens mortalem hominem, ſed immortalem, æternum ſacrificium ſtatuit, in quo eius ſolemnis recordatio ſeruetur & celebretur. Seruatur & ſimul celebratur in corde, quoties in memoriam paſſionis & ſimul reſurrectionis ſacrum facis, & percipis Communionem. Tunc propone ante oculos tuos CHRISTVM dicentem Patri, *Dum anxiaretur cor meum, in petra exaltaſti me.*

IMA-

IMAGO NONA.

Cor ſignatum Agno & floribus in cultum gratiæ Redemptoris.

Mens impletur gratia,
Cor floribus ſanctitatis.

DAuid de corde ſuo ſignato floribus gratiæ diuinæ.

PSALM. XXVII.

Dominus adiutor meus, & protector meus: in ipſo ſperauit cor meum, & adiutus ſum. Et refloruit caro mea.

Explicatio signaculi.

ROMISERAT Deus viro, quem quæsiuit & inuenit secundùm beneplacitum cordis sui, *Super ipsum efflorebit sanctificatio mea*, & iuxta datum promissum floruit & refloruit, cùm dixerit, *Dominus adiutor meus, & protector meus: in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum. Et refloruit caro mea.* Protector & adiutor Agnus extitit, cuius sanguine liniti postes domorum, securos & incolumes reddidit in Ægypto Hebræos, cùm primogenitos Ægyptiorum Angelus trucidaret. Non typicum illum Dauid, sed verum Agnum curabat, in cuius elogium cantat Dominica in Albis Ecclesia:

Ad regias Agni dapes,
Stolis amicti candidis
Post transitum Maris rubri
Christo canamus Principi.
Diuina cuius charitas
Sacrum propinat sanguinem,
Almique membra corporis
Amor Sacerdos immolat.
Sparsum cruorem postibus
Vastator horret Angelus:
Fugitque diuisum mare:
Merguntur hostes fluctibus.

Hunc præ oculis habebat Dauid, cùm diceret, *Dominus adiutor meus, & protector meus, in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum.* In hoc ipso refloruit caro Dauidis, cùm surrexit ille ex mortuis; quandoquidem, Rom. 1, 3. vt scribit Paulus, *factus est ei ex semine Dauid secundùm carnem*, & secundùm eamdem carnem suscitatus est.

Attulit

Attulit ſecum flores CHRISTVS cùm è cælis deſcendit, & venit in ciuitatem Nazareth; & retulit ſecum flores cùm è mortuis regreſſus eſt. Confirmat Ambroſius in Pſalm.118. litt.6.verſ.3. *Ecce*, inquit, *hiems* Cant.2,11.
præteriit, imber abiit, diſceſſit ſibi, flores viſi ſunt in terra. Ante aduentum CHRISTI *hiems erat: venit* CHRISTVS, *fecit æſtatem. Tunc omnia florum erant indiga, nuda virtutum: paſſus eſt* CHRISTVS, *& omnia cæperunt nouæ gratiæ fecundari germinibus, imber abiit luxuriæ profluentis, & nubila tetris orta flagitiis, æſtiua iam puræ conſcientiæ ſerenitate laxantur.* Præfert CHRISTI flores in corde ſuo Dauid. Confeſſus eſt ingenuè, *Aruit cor meum, quia oblitus ſum comedere panem meum:* Pſal.101,5
comedat ergo panem viuum è cæli horreis delapſum, cuius virtute reuireſcet ac refloreſcet, ſicut indicat effigies, prorumpatque in vocem illam poſt acceptam Communionem:

O ſacrum conuiuium, in quo CHRISTVS *ſumitur, recolitur memoria paſſionis eius. Mens impletur gratia.* Cor floribus ſanctitatis.

Hæc gratia florum ſacrorum, de quibus & cum Applicatio.
quibus cap.39. loquitur Eccleſiaſticus: *Florete flores quaſi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam.* Talis Euchariſtia eſt, cùm in Pſalm.118. dicat Ambroſius: *Bona paſcua diuina Sacramenta ſunt. Carpis illic*

lic lilium, in quo eſt ſplendor æternitatis. Carpis illic nouum florem, qui nouum odorem dedit reſurrectionis. Totum quoque floridum cor exiſtit, quod ſuauiſſimum emittit odorem, & frondet in gratiam, quam ſecum affert & infert venerabile Sacramentum, vt de
Pſal.131,18. eo dicere Deus queat: *Super ipſum efflorebit ſanctificatio mea.* & ipſe de Agno, *Dominus adiutor meus, & protector meus, in ipſo ſperauit cor meum, & adiutus ſum.*
Pſal.27,7. *Et refloruit caro mea.* Habes in corde Agnum adiutorem & protectorem. *Neque tibi,* ſicut monet Iuſtinianus Serm. de Euchariſt. *percuſſor angelus nocere valebit, ſi Agni illius fueris ſaginatus edulio. Protegant te ſancta myſteria, & inter medios ſæculi fluctus ante myſtici Pharaonis faciem gradieris illæſus. Illum itaque in intellectuali pelago ſuffocatum aſpicies conſtitutus in littore. Tunc lætitiæ initiato carmine, magna cordis cum exulta-*
Exod.15,1 *tione clamabis: Cantemus Domino, glorioſè enim magnificatus eſt.* Cùm typico paſti agno cecinerunt hymnum Hebræi, mirabiles flores apparuerunt in profundo, quod paulò antè aquis rubri Maris tegebatur. legimus enim Sapientiæ cap.19,6. *Omnis creatura ad ſuum genus ab initio refigurabatur, deſeruiens tuis præceptis, vt pueri tui cuſtodirentur illæſi. Nam nubes caſtra eorum obumbrabat, & ex aqua, quæ antè erat, terra arida apparuit, & in Mari rubro via ſine impedimento,*

et

& campus germinans de profundo nimio. Hæc mirabilia patrantur poſt eſcam & eſum cæleſtis Agni. Ad ſuum genus refiguratur homo. *Sicut miſit me viuens* Ioan.6,58.
Pater, & ego viuo propter Patrem, & qui manducat me, & ipſe viuet propter me. Terra, quæ deliciis carnis affluebat, apparet arida, & cor aridum germinat, & flores generat. *Florete flores quaſi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam.* Mens impletur gratia, in cuius confirmationem orat & adorat Auguſtinus cap.11. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Confirmetur mens mea inter tanta myſteria dulcedi- Impreſſio.
ne præſentiæ tuæ. Sentiat ſe tibi adeſſe, & lætetur coram te ignis, qui ſemper ardes. Dulcis CHRISTE, *bone* IESV, *lumen æternum & indeficiens, panis vitæ, qui nos reficis, & in te non deficis: quotidie comederis, & ſemper integer manes: reſplende mihi, accende me, illumina & ſanctifica vas tuum, de malitia euacua, imple de gratia, & plenum conſerua. Dominus adiutor meus, & pro-* Pſal.27,7.
tector meus, in ipſo ſperauit cor meum, & adiutus ſum: & refloruit caro mea.

IMAGO DECIMA.

Cor Agno & annulo ſignatum in cultum pignoris gloriæ conferendæ à Redemptore.

Futuræ nobis gloriæ pignus datur:
Cor signatur, anima coronatur.

DAuid de corde ſuo ſignato pignore æternæ gloriæ.

PSALM. LXXVII.

Pauit eos in innocentia cordis ſui, & in intellectibus manuum ſuarum deduxit eos.

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Inclinaui cor meum, & non in auaritiam.

Ibidem.

Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem.

CVM agat de se & de corde suo Dauid, *Explicatio signaculi.*
agit de tertia persona. Ait: *Elegit Dauid seruum suum.* Ad quod munus & officium? *Pascere Iacob seruum suum, & Israël hereditatem suam. Et pauit eos in innocentia cordis sui, & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.* Pastor Dauid erat, & alterius personam gerebat, CHRISTI videlicet, qui pastor & agnus est: pastor, qui dicit de se, *Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat* Ioan.10,11.
pro ouibus suis; Agnus verò, quem Præcursor eius indicat, & demonstrat, *Ecce Agnus Dei.* Hic bonus Ioan.1,36.
pastor est, qui pauit Iacob seruum suum, & Israël hereditatem suam. Hic innocens Agnus est, qui *pauit eos in innocentia cordis sui, & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.* Deduxit eos ad pascua immortalitatis & æternitatis, & veluti vnus de grege, dicit de se Dauid: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in* Psal.22,1.
loco pascuæ ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit me: animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iustitiæ propter nomen suum. Nam etsi ambulauero

in medio vmbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es. Deduxit me ad paſcua vitæ cæleſtis, quam vt mihi promererer, de lege & eius obſeruatione cogitaui. *Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas in æternum, propter retributionem.* Memor huius

Pſal.20,2. retributionis dicebat: *Domine, in virtute tua lætabitur Rex, & ſuper ſalutare tuum exultabit vehementer. Deſiderium cordis eius tribuiſti ei.* Cùm dixerit aliàs

Pſal.72, 25. Dauid, *Quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?* Videtur ſibi multùm derogare, cùm ſe ad benè agendum beneq́ue viuendum accingat propter retributionem. Cùm dicat, *Inclinaui cor meum, & non in auaritiam*, quid cupidus & auarus præmij & retributionis exiſtit? Auarus non eſt, nec quidquam ſibi derogat, cùm ſciat remunerationem ſuam non aliam eſſe, quàm Deum habere & poſſidere. Eapropter cùm ſtatuiſſet, *Quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?* ſubiunxit, *Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Pars in æternum Deus eſt, eſt & æterna retributio, cuius ſecurum pignus eſt myſterium ſacræ Euchariſtiæ, cùm ſit annulus & ſignaculum cordis, datum, vt apparet, animæ Chriſtiani Dauidis clamantis, & exclamantis:

O ſacrum conuiuium, in quo CHRISTVS *ſumitur,*

recolitur

recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futuræ nobis gloriæ pignus datur. Cor signatur.

Ergo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, &, vt ait Concilium Tridentinum sess. 3. c. 2. *pignus id esse voluit nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis.* Christiane Dauid, tanto pignore securus post acceptam Communionem, suadente sic Chrysostomo Homil. 24. in 1. ad Corint. *Dic tecum: Propter hoc corpus non ampliùs terra & cinis ego sum, non ampliùs captiuus, sed liber. Propter hoc cælum & quæ in eo bona sunt me accepturum spero. Propterea immortalem vitam, Angelorum sedem,* CHRISTI *consuetudinem.* Interim dum liberatur, dum redimitur, datum & acceptum pignus seruetur in corde, custodiatur in mente. Fidus pignoris custos erat S. Bonauentura, qui in actione gratiarum exhibita post Missam ait: *Transfige, dulcissime Domine* IESV, *medullas & viscera animæ meæ suauissimo ac saluberrimo amoris tui vulnere, vera serenaque & Apostolica sanctissima charitate, vt langueat & liquefiat anima mea solo semper amore & desiderio tui, te concupiscat, & deficiat in atria tua; cupiat dissolui, & esse tecum. Te, in quem desiderant Angeli prospicere, semper esuriat & comedat cor meum, & dulcedine saporis tui repleantur viscera animæ meæ.* Cùm fidelis custos sciret, pretiosi pignoris esse signaculum *Applicatio.*

ſupra cor ſuum venerabile Sacramentum, deponens in arcano cordis concludit: *Tu ſis ſolus ſemper ſpes mea, tota fiducia mea, diuitiæ meæ, delectatio mea, iucunditas mea, gaudium meum, quies & tranquillitas mea, pax mea, ſuauitas mea, odor meus, dulcedo mea, cibus meus, refectio mea, refugium meum, auxilium meum, ſapientia mea, portio mea, poſſeſſio mea, theſaurus meus, in quo fixa, & firma, & immobiliter ſemper ſit radicata mens mea, & cor*
Matth.6, 21. *meum.* Audierat: *Vbi eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum*; & cùm theſaurus eius ſacra Euchariſtia foret,
Cant.8,1. cor ſuum ibidem eſſe volebat. Audierat, *Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuum, vt ſignaculum ſuper brachium tuum*, & in corde ſignum æternum Creatoris & Redemptoris impreſſerat. Impreſſerat priùs Eccleſia, cui priùs dictum erat, *Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuum.* In quem locum Ambroſius Sermone 19. ſuper Pſalm.118. *Quia vidit tantam deuotionem Eccleſiæ, idoneos putat eſſe iam populos, qui in corde noſtro & in brachio ſignaculum eius portare poſſimus. Ipſe enim Pater ſignauit Deus, & qui teſtimonium eius accepit, ſignauit, quia Deus verax eſt: & ideò operantis cibum permanentem in vitam æternam ſignati ſunt ad imaginem & ſimilitudinem* CHRISTI, *qui eſt imago inuiſibilis Dei.* Hoc pignus gloriæ & felicitatis eſt, cuius auidus loquitur Auguſtinus cap.3. Manual.

Ad

Ad Redemptorem Agnum oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

TE igitur, clementissime Deus, inuoco in animam meam, quam præparas ad capiendum te ex desiderio, quod inspiras ei. Intra (rogo) in eam, & coapta eam tibi, ut possideas illam quam fecisti & refecisti, ut habeam te velut signaculum super cor meum. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem. Impressio. Psal. 118, 112.

Huius retributionis & remunerationis pignus non solùm est Agnus consecratus in Eucharistia, sed etiam columba Spiritus sancti, cuius meminit Paulus cap. 1, 14. ad Ephesios: *Credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius.* Hoc inæstimabile pignus non alibi, quàm in cordibus nostris seruandum Deus voluit, & ipse seruandum reposuit, cùm 2. Corinth. 1, 21. scripserit idem Apostolus; *Qui autem confirmat nos vobiscum in* CHRISTO, *& qui vnxit nos Deus, qui & signauit nos, & dedit pignus spiritus in cordibus nostris.*

Appa-

Appareant imagines cordis Dauidici colentis Spiritum Dei ſanctificatorem, & pignus acceptæ ſanctitatis.

Appareant animæ innouatæ & ſanctificatæ myſteria.

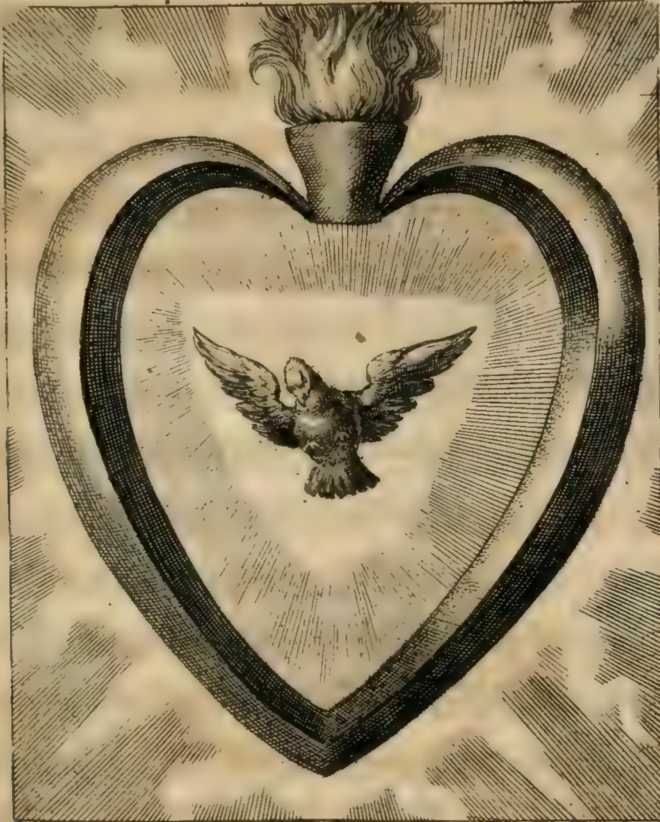
Eccli. 16, 25. *Ezec. 28, 12.

Attende in corde tuo * *ſignaculum ſimilitudinis* Dei.

IMA-

IMAGO VNDECIMA.

Cor ſignatum noui Dauidis ſanctificati ſecundùm cor Dei ſanctificatoris.

Deus cordis mei,
Veni Creator Spiritus,
Mentes tuorum viſita.

DAuid de corde ſuo ſignato columba & igne diuino.

PSALM. LXXII.

Quid mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?

Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

PSALM. L.

Cor mundum crea in me Deus.

PSALM. CXVIII.

Fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis, ut non confundar.

Explicatio signaculi.

POSTQVAM Christianus David attendit in corde suo Creatorem suum, & confessus eius diuinitatem asserüit, *Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ*, coluitque in corde suo diuinum suum Redemptorem; consequenter debet fateri & profiteri, *Credo in Spiritum sanctum, Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas.* Præit cultu & veneratione, qui clamat & simul exclamat: *Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Qui languet, deficit. Languebat amore in Spiritum sanctum Dauid, & idcircò caro & cor eius deficiebant, cùm æstuans amore diceret, *Deus cordis mei.* Deus cordis, Spiritus sanctus est, in quo & ipse liberè dominatur, dicente Paulo: *Dominus spiritus est. Ubi Spiritus Domini,*

2. Cor. 3, 17.

mini, ibi libertas. In quem locum Anselmus: *Suæ potestatis est potens perficere quod vult. Ac per hoc, quos vult illuminat, & quos vult in tenebris ignorantiæ deserit.* Ad hunc recurrit Dauid, & petit vt radiorum suorum luce mundet ac purificet cor suum. *Cor mundum crea in me Deus;* & rursus, *Fiat cor meum immaculatum.* Cælum mœstum radiis solaribus illustratur & purificatur, cor autem humanum lumine & igne columbæ Spiritus sancti, vt apparet in effigie, decoratur & mundatur. Confirmat id ipsum Ecclesia, dum orat, *Corda nostra sancti Spiritus illustratione emunda.* Hanc illustrationem, & simul emundationem appetit, dum petit: Psal. 50, 12.

Deus cordis mei. Psal. 72, 26.
Veni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia
Quæ tu creasti pectora.

Consonat sibi, dum rursus Ecclesia canit: *Applicatio signaculi.*

Veni sancte Spiritus,
Et emitte cælitus
Lucis tuæ radium.
Veni pater pauperum,
Veni dator munerum,
Veni lumen cordium.

Consolator optime,
Dulcis hospes animæ,
Dulce refrigerium.

Filius Ecclesiæ Dauid cordis sui Deum vult esse Spiritum sanctum, cuius proprium est illuminare, mundare & sanctificare. Sanctificat Pater, sanctificat Filius, sed hanc prærogatiuam ex nomine ac titulo sibi vendicat Spiritus sanctus. Benè Bernardus Serm. 3. de Pentecoste: *Pater spiritus, Filius spiritus, Spiritus sanctus spiritus est; Spiritus autem sanctus quasi specialiter Spiritus dicitur, quòd ab vtroque procedat firmissimum & indissolubile vinculum Trinitatis, tamquam propriè sanctus, quòd sit donum Patris & Filij, omnem sanctificans creaturam.* Hic credendus & colendus pariter Dominus. *Credo in Spiritum sanctum, Dominum.* Hic orandus, & rogandus: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Accedit Bernardus Sermone illo 3. Pentecost. *Recepto Spiritu sancto per sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum, audet quis ante faciem eius apparere tamquam lotus & mundus, vtpote qui contineat se ab omni malo, & quia actiones, etsi non cogitationes, frænauerit. Sed quia peruersæ & immundæ cogitationes separant à Deo, orandum est, vt cor mundum creetur in nobis: quod vtique fiet, si spiritus rectus fuerit in nostris visce-*

Psal. 50, 12.

visceribus innouatus. Hæc quidem innouatio metamorphosis mystica est humani cordis, quam illustratione sua mirabiliter operatur Spiritus sanctus, quemadmodum scribit Apostolus 2. Corinth. 3, 18. *Nos verò reuelata facie gloriam Domini speculantes, in eamdem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tamquam à Domini spiritu.* Pulchrè & apposite in Commentariis Anselmus: *Transformamur, id est, transmutamur ad hoc, vt perfectè simus imago Dei. Transformamur, id est, de forma in formam lucidam; quia & ipsa obscura imago Dei est. Cùm enim natura humana à Creatore suo, cuius est imago, ab impietate iustificatur, à deformi forma formosam transmutatur in formam. Et transformatur à claritate creationis in claritatem iustificationis. Atque transformamur tamquam à Domini Spiritu, id est, tamquam illi, quos Spiritus Domini transformat, & per gratiam suam in melius transmutat.* Transformat per Pœnitentiam, transmutat in melius per gratiam Eucharistiæ. Hoc ipsum in votis habeat Christianus Dauid, cùm supplicat, *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Cùm postulat, *Fiat cor meum immaculatum.* Cùm orat & adorat.

Ad Deum ſanctificatorem oratio & adoratio cordis.

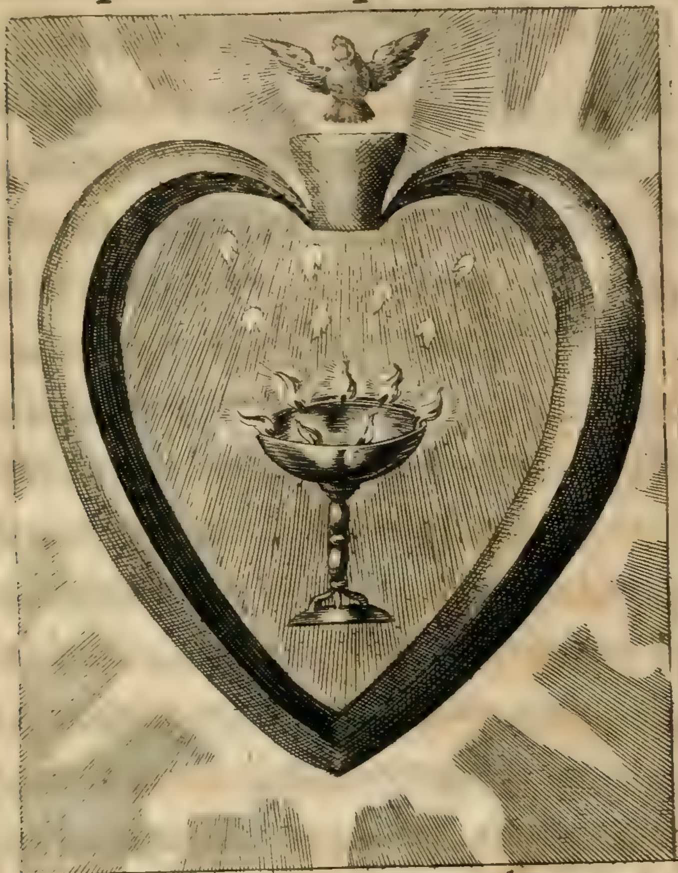
S. AVGVSTINVS Meditat. cap. 9.

Impreſſio ſignaculi. *IAm, ô diuine amor Numinis omnipotentis, Proliſque beatiſſimæ arcta communicatio, iam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute.* Pſal. 50, 11. *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.* Pſal 72, 26. *Quid mihi eſt in cælo, & à te quid volui ſuper terram? Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.*

Adiungat ſe cultor adoratori Spiritus ſancti Auguſtino, & nouerit ſanctificatorem Deum, qui Euchariſtica myſteria conſecrat & ſanctificat. Conſecrat ſimul animam, vt æſtimet quàm benè ſecum agatur, idem enim ſpiritus, qui eſt ſummæ Euchariſtiæ conſecrator, idem omnino ſit cordis ſui ſanctificator: cumque diuinus ſit vtrobique, eius ineffabilem deitatem recognoſcat, ſiue cùm Sacerdos celebrat & ſacrificat, ſiue cùm hoſtiam ipſe accipit immolatam, & recipit intra ſe: tunc colat & adoret Spiritum ſanctum, clamet & exclamet, *Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.*

IMAGO DVODECIMA.

Cor columbæ & lampade ſignatum in cultum ſeptiformis Spiritus Dei.

Qui diceris Paraclitus,
Tu ſeptiformis munere.

DAuid de corde ſuo ſignato ſeptiformi lumine.

PSALM. C.

Perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus meæ.

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Viam mandatorum tuorum cucurri, cùm dilataſti cor meum.

Explicatio ſignaculi.

MOESTITIAE paſſio cor humanum contrahit & coarctat, lætitiæ verò affectus explicat & amplificat. Cùm Spiritus ſanctus ingreditur cor humanum, & ſit reipſa Paraclitus & conſolator, reddit totum illud latum & amplum. Dauid factus particeps huius amplitudinis, ait: *Perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus meæ.* Vt hoc donum accepiſſe ſe à Deo declararet, ſubiungit: *Viam mandatorum tuorum cucurri, cùm dilataſti cor meum.* Dilatatus corde & animo Dauid canebat Pſalm. 93, 19. *Secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo, conſolationes tuæ lætificauerunt animam meam.* Recognoſcit, Spiritum Paraclitum fuiſſe ſuum conſolatorem. Ecce in eius corde plenum oleo, & ſacræ vnctionis liquore candelabrum, ſymbolum Spiritus ſancti, apparet, & ſeptiformis quidem ſecundùm numerum donorum. Munera Spiritus ſancti ſunt, ſapientia, ſcientia, fortitudo, timor, conſilium, pietas & intellectus, quæ ſeptem figurantur per lucernas, & per ardentes flammas, quæ & ignis linguæ ſunt: linguæ exprimuntur, quas ſecum Spiritus ſanctus affert. Cor Regis

gis Dauidis ſatis magnum & amplum erat, in quo
Spiritus ſanctus donis linguæ ac muneribus comita-
tus hoſpitabatur. Hoſpitabatur Spiritus ſanctus, cùm
diceret: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* Pſal. 84, 9.
Loquebatur dono linguæ, quam ab ipſo Spiritu ac-
ceperat: *Tibi dixit cor meum, exquiſiuit te facies mea, fa-* Pſal. 26, 8.
ciem tuam Domine requiram. Facies autem & vultus
Dei, Spiritus, de quo Ambroſius lib. 1. de Spiritu
ſancto cap. 16. *Dominici vultus lumen appellatur.* Præ- *Myſterium lampadis.*
ditus erat donis Spiritus ſancti. Sapiebat, cùm in-
greſſus in Sanctuarium Dei, intelligebat in nouiſſi-
mis peccatorum, & ſapienter refellebat à ſe factam
conſequentiam: *Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum.* Pſal. 72, 13.
Sciebat, cùm diceret: *Iniquitatem ſi aſpexi in corde* Pſal. 65, 18.
meo, non exaudiet Dominus. Valebat fortitudine, cùm
iactaret: *Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit* Pſal. 26, 3.
cor meum. & adderet: *Non receſſit retrò cor noſtrum.* Pſal. 43, 19.
Timebat, cùm oraret: *Non declines cor meum in ver-*
ba malitiæ. Bona tractabat apud ſe conſilia, cùm ſe-
cum ageret: *Meditabar nocte cum corde meo.* Liquefie- Pſal. 76, 7.
bat pietate ac deuotione, cùm affirmaret: *Factum* Pſal. 21, 15.
eſt cor meum tamquam cera liqueſcens in medio ventris
mei. Florebat intellectu & intelligentia, cùm aſſeue-
raret: *In toto corde meo ſcrutabor mandata tua.* Viden', Pſal. 118, 69.
in corde Dauidis Spiritum ſanctum cum ſuis donis,
 can-

candelabrum cum lucernis ſplendeſcere? Hoc ipſum ſibi optat & petit Eccleſia, cùm ait:

Imple ſuperna gratia
Quæ tu creaſti pectora,

& addit:

Qui diceris Paraclitus,
Altiſſimi donum Dei,
Fons viuus, ignis, charitas,
Et ſpiritalis vnctio.
Tu ſeptiformis munere
Digitus paternæ dexteræ,
Tu ritè promiſſum Patris
Sermone ditans guttura.

Applicatio. Amplifica, Chriſtiane Dauid, ſinum pectoris ac cordis tui, vt hoſpitem accipias & habeas Spiritum paracletum, magnificum ac munificum, in cuius Luc. 11, 36. aduentu & hoſpitio *lucerna fulgoris illuminabit te.* Lucerna fulgoris Spiritus ſanctus eſt, qui ſecum affert & confert oleum & vnguentum lætitiæ, quo vel ipſe CHRISTVS vnctus & delibutus eſt, quemadmodum in Pſalm. 44, 8. legimus, *Vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ conſortibus tuis.* Lucerna fulgoris ſeptem ornata luminibus, Spiritus ſanctus eſt. Quot ſunt munera, tot ſunt lumina. Graditur in Pſal. 100, 2 eorum luce, qui dicit, *Perambulabam in innocentia*

cordis

cordis mei, in medio domus meæ. & rurſus : *Viam man-* Pſal.118, 32.
datorum cucurri, cùm dilataſti cor meum. Sapiens eſt,
& extrema ſecum conſiderat, nec infert, ſi iuſtus
& rectus ſit, *Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum.* Hic Pſal.72, 13.
idem Sapiens ait : *Os meum loquetur ſapientiam, &* Pſal.18, 15.
meditatio cordis mei prudentiam. Cùm pulſatur tenta-
tione peccandi, nouit occurrere, ac dicere : *Si ini-* Pſal.65, 18.
quitatem aſpexi in corde meo, non exaudiet Dominus.
Præditus fortitudine cùm hoſtes inuadunt, inquit:
Non timebit cor meum. Munitur bono conſilio, vt Pſal.26,3.
conſultò res omnes ſuas peragat, dicitque propter-
eà : *Meditabar nocte omni corde meo.* Afficitur pietate Pſal.36,7.
ac deuotione, & loquitur ex affectu : *Factum eſt cor* Pſal.21, 15.
meum tamquam cera liqueſcens in medio ventris mei. Flo-
ret intellectu atque intelligentia, vocem vſurpans
Dauidis : *In toto corde meo ſcrutabor mandata tua.* Hæc Pſal.118, 69.
lucerna fulgoris eſt, quam breuiter exponens & ſa-
pienter definiens Idiota cap.1. Meditat. ait : *Lucerna
fulgoris eſt viſus amor ardens in mente per deſiderium,
& ſplendens in facie per exemplum.* Hic amor in lam-
pade Spiritus ſancti ardet, flammæ eius linguæ ſunt
cordis, vnde & CHRISTVS ait : *Non vos eſtis qui lo-
quimini, ſed ſpiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis.*
Hic ipſe eſt qui dicit de ſe : *Ducam eam ad ſolitudinem,* Oſeæ 2, 14.
& loquar ad cor eius. Benè loquitur, qui ſemper ad

ſanctitatem loquitur. Bernardus Sermone 1. Pentecoſt. *Quoties huiuſmodi ſuggeſtionem boni ſenſeris in corde tuo, da honorem Deo, & age reuerentiam Spiritui ſancto, cuius vox ſonat in auribus tuis. Ipſe namque eſt qui loquitur iuſtitiam.* Loquitur in Sacramento Pœnitentiæ, loquitur in venerabili Euchariſtia, & quid niſi iuſtitiam & ſanctitatem ſonat? Honora propterea, & ora Spiritum ſanctum:

Imple ſuperna gratia,
Quæ tu creaſti pectora.

Ad Deum ſanctificatorem oratio & adoratio cordis.

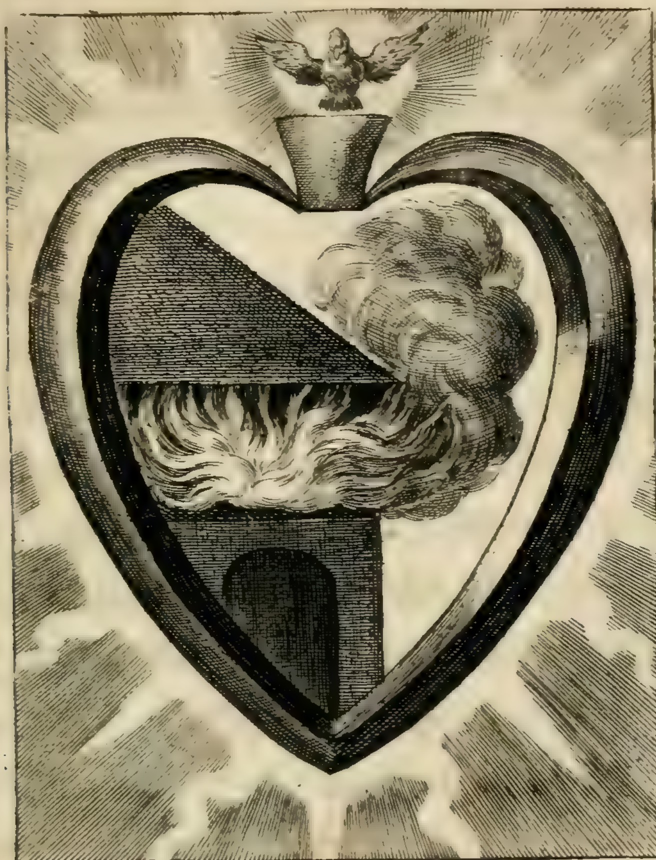
S. AVGVSTINVS Meditat. cap.9.

Impreſſio. O*Mnipotens paraclete Spiritus, mærentium conſolator clementiſſime, tenebroſa quæque laris neglecti latibula coruſci luminis fulgore habitator lætifica, tuique roris abundantia longo ariditatis marcentia ſquallore viſitando fecunda.*
Pſal.118, 32. *Viam mandatorum cucurri cùm dilataſti cor meum.*

IMA-

IMAGO DECIMATERTIA.

Cor ſignatum columba & fornace in cultum Spiritus Dei ſanctificantis.

Accende lumen ſenſibus:
Infunde amorem cordibus.

DAuid de corde ſuo ſignato igne & columba.

PSALM. XVI.

Probaſti cor meum, & viſitaſti nocte: igne me examinaſti, & non eſt inuenta in me iniquitas.

PSALM. XXV.

Proba me Domine, & tenta me: vre renes meos, & cor meum.

PSALM. LXXII.

Quia inflammatum eſt cor meum, & renes mei commutati ſunt, & neſciui.

PSALM. CXXXVIII.

Proba me Deus, & ſcito cor meum: interroga me, & cognoſce ſemitas meas.

Explicatio ſignaculi.

ORNAX ignis ardentis, & accenſæ charitatis focus in corde Dauidis erat, vt imago repræſentat, & quidem iuxta votum Dei, qui virum iuxta cor ſuum in camino ignis probauit. *Probaſti*, inquit, *cor meum, & viſitaſti nocte.* Baſilius in hunc locum: *Etenim inſtar auri probaſti me, ac purum, Domine, inueniſti.* Nec ſolùm iuxta Dei votum probatus eſt Dauid, ſed etiam iuxta deſiderium ac poſtulatum ſuum. *Proba me Domine, & tenta me: vre renes meos, & cor meum.* & rurſus: *Proba me Deus, & ſcito cor meum.* Et quidem ex abundantia cordis & amoris loquebatur Dauid, ſicut & Auguſtinus, cùm cap. 1. Meditat. oraret: *Rex meus extingue in me deſideria carnis, & accende ignem tui amoris.* Ergo Dauid, dum carnis incendia ſentiret, clamabat: *Quia inflammatum eſt cor meum,*

meum, & renes mei commutati ſunt, & vt carnis flagrantis deſideria ſopiret, & ignem diuini amoris accenderet, dicebat, *Vre renes meos, & cor meum.* Conſonat & Eccleſia: *Vre igne ſancti Spiritus renes noſtros, & cor noſtrum, Domine, vt tibi caſto corpore ſeruiamus, & mundo corde placeamus.* Hic Spiritus ſancti ignis diuina charitas eſt, de qua Paulus: *Charitas* Rom.5,5.
Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis. Accedit Bernardus Serm.3. Pentecoſt. *Spiritus ſanctus datur ad feruorem in cordibus perfectorum, vehementiùs ſpirans validum ignem charitatis.* Eccleſia itaque mater à Spiritu ſancto diuinum hunc poſtulat ignem:

Accende lumen ſenſibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma noſtri corporis
Virtute firmans perpeti.

Numquid poteſt homo abſcondere ignem in ſinu ſuo, Applicatio.
vt veſtimenta illius non ardeant? Numquid ignis Spi- Prou.6,27.
ritus ſancti, qui latet in ſinu Dauidis, contineri interiùs poterit, quò minùs illuminet ſenſus, & corporis infirmitatem non pellat? Numquid B. Franciſcus, electus Indiarum Apoſtolus, abſcondere potuit ignem in ſinu ſuo, ne veſtimenta vrerentur, cùm ferendo impar eſſet, nec æſtum diuini amoris poſſet

poſſet tolerare, & exclamaret: *Sat eſt, Domine, ſat eſt?* Hæc vis, & virtus diuinæ charitatis eſt, quam Spiritus ſanctus infundit in corde Dauidis Chriſtiani,
Pſal.16,3. cui dicere licet: *Probaſti cor meum, & viſitaſti nocte, igne me examinaſti, & non eſt inuenta in me iniquitas.* Benè rogat Ambroſius lib.1. de Spiritu ſancto c.16. *Quis igitur iſte ignis?* & æquè benè reſpondet: *Non igitur virgultis vilibus concretus, aut ſtipula ſiluarum fragoſus incendiis, ſed ignis ille, qui vt aurum bona facta meliorat, & vt ſtipulam peccata conſumit.* Aureus vult eſſe Dauid, cùm orat Deum: *Proba me, Domine, & tenta me, vre renes meos, & cor meum*, cùm vrget & inſtat, *Proba me, Domine, & ſcito cor meum, interroga me, & cognoſce ſemitas meas.* Euadit & ipſe aureus, cùm in Spiritu ſancti fornace cor eius exploratur & examinatur, dicitque Deo: *Etenim inſtar auri probaſti me, ac purum Domine inueniſti.* Hanc ſibi bonam ſortem aureus & ipſe Auguſtinus optabat & poſtulabat, cùm cap.9. Meditat. inuocaret Spiritum ſanctum: *Iam, ô diuini amor Numinis, Patris omnipotentis, Proliſque beatiſſimæ ſancta communicatio, omnipotens paraclete Spiritus, mœrentium conſolator clementiſſime, iam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, & tenebroſa quæque laris neglecti latibula coruſci luminis fulgore habitator lætifica, tuique roris abundantia longo ariditatis marcentia*

marcentia ſquallore, viſitando fecunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris iaculo, & torpentis medullas iecoris flammis ſalutaribus penetrando ſuccende; ſanctique feruoris igne illuſtrando, intimæ mentis & corporis vniuerſa depaſce. Depaſcit fornax ſquallorem, affert lumen & ſplendorem auro: purgat quoque focus Spiritus ſancti animam, reddit lucidam & ſplendidam efficit, oratque propterea Chriſtianus Dauid: *Vre* Pſal.25,2.
renes meos, & cor meum, vel cum Eccleſia matre accepta iam Communione, *Vre igne ſancti Spiritus renes noſtros, & cor noſtrum Domine.* Orat & adorat Spiritum ſanctum, cuius igne probatur & examinatur in Sacramento Pœnitentiæ, illuſtratur & ſplendeſcit in diuina Communione.

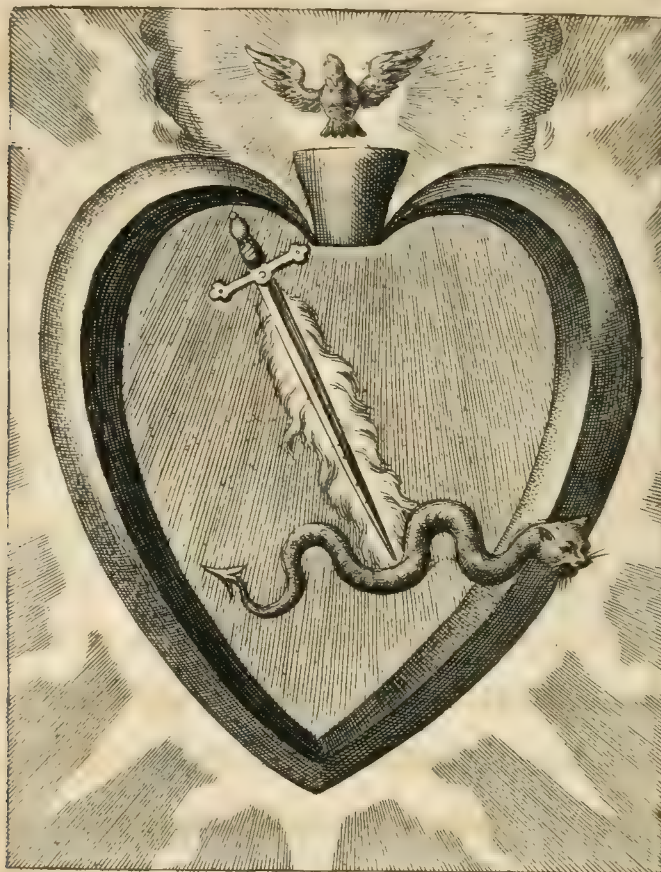
Ad Deum ſanctificatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS Meditat. cap.9.

IAm, ô diuini amor Numinis, ſaucia interioris hominis arcana tui amoris iaculo, & torpentis medullas iecoris flammis ſalutaribus penetrando ſuccende, ſanctique feruoris igne illuſtrando, intimæ mentis & corporis vniuerſa depaſce. Proba me Domine, & ſcito cor meum: interroga me, & cognoſce ſemitas meas. Impreſſio. Pſal.138, 23.

IMAGO DECIMAQVARTA.

Cor ſignatum columba & gladio in cultum Sanctificatoris & Defenſoris.

Hoſtem repellas longiùs,
Pacemque dones protinus.

DAuid de corde ſuo ſignato columba & gladio.

PSALM. XXXVII.

Afflictus ſum, & humiliatus ſum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Clamaui in toto corde meo: exaudi me Domine.

SYMBOLVM Spiritus ſancti myſticum *Explicatio ſignaculi.*
& ſatis proprium columba eſt. Genuina vox columbæ, gemitus eſt. Et quidem Spiritus ſanctus per ſe non gemit, animam autem afflictam & tribulatam gemere docet, & facit. Eapropter ſcribit ad Romanos Apoſtolus: *Similiter autem & ſpiritus adiuuat infirmitatem no-* Rom. 8, 26.
ſtram: nam quid oremus, ſicut oportet, neſcimus: ſed ipſe Spiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Habebat in corde Dauid columbam Spiritus ſancti, cùm carnis illecebris & dæmonis tentatione pulſaretur, & quidem inſtructus & edoctus à Spiritu ſancto, in gemitus ex ipſo corde procedentes erumpebat, & dicebat: *Miſer factus ſum, & turbatus ſum* Pſal. 37, 7.
vſque in finem: tota die contriſtatus ingrediebar. Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionibus, & non eſt ſanitas in carne mea. Afflictus ſum, & humiliatus ſum nimis, rugiebam à gemitu cordis mei. Domine, ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus. Rugire, leonis eſt; columbæ, gemere. Et vt oſtendat Dauid, quantus eius gemitus foret, rugitum vocat. *Rugiebam*, inquit, *à gemitu cordis mei.* Magnus gemitus, qui cùm edatur in terris, percipitur &

exauditur in cælis : qui ſonat in corde, & reſonat apud Deum. cui Dauid : *Domine, ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus.* Magnus & altus gemitus : *Sancta Trinitas vnus Deus, miſerere mei.* Quiſquis tam altè gemit, non tam ore quàm corde clamat, ſicut de ſe fatetur Dauid, *Clamaui in toto corde meo, exaudi me Domine.* Baſilius in hunc verſum : *Clamorem, animi votum ac propenſionem vocat. Quapropter & adiicit, In toto corde meo. Ita & Moyſes ſilendo clamauit, ac Deus, Quid, inquit, clamas ad me?* Clamat corde Dauid, & petit ab eodem Spiritu ſancto ſubſidium contra impetus hoſtiles : rogat vt flammeum exerat gladium, irruat in hoſtem, pellat ex corde, & animam liberet, cuius libertatis auida rugiens, & ſimul gemens conuenit Eccleſia Spiritum ſanctum, ac ſupplicat:

Exod. 14, 15.

Myſterium gladij.

Hoſtem repellas longiùs,
Pacemque dones protinus,
Ductore ſit te præuio
Vitemus omne noxium.

Applicatio.

Chriſtianum Dauidem agebat, rugiebat & gemebat, totoque corde clamabat cap. 15. Meditationum Bernardus, cùm carnis & dæmonis graues incurſus pateretur, & more columbæ conquereretur: *Caro mea,* inquit, *de luto eſt, & ideò lutoſas & voluptuo-*

ſas

ſas cogitationes ab illa habeo; vanas & curioſas à mundo, à diabolo malas & malitioſas. Iſti tres inimici me impugnant & perſequuntur, nunc quidem apertè, nunc verò occultè. Diabolus namque plus confidit in adiutorio carnis, quoniam magis nocet domeſticus hoſtis. Illa verò ad ſubuerſionem meam cum illo fœdus iniit, vtpote de peccato nata, & in peccatis nutrita, vitiis corrupta ab ipſa origine, ſed multò ampliùs vitiata praua conſuetudine. Hinc eſt, quòd tam acriter concupiſcit aduerſum ſpiritum, quòd aſſiduè murmurat & impatiens eſt diſciplinæ, quòd illicita ſuggerit, nec rationi obtemperat, nec inhibetur vllo timore. Hanc accedit, hanc adiuuat, hac vtitur tortuoſus ille ſerpens, hoſtis humani generis, cui nullum aliud eſt deſiderium, nullum negotium, nullum ſtudium, niſi perdere animas noſtras. Conſtitutus ſic Bernardus petit opem more Dauidis, ſubſidium implorat: *Eripe me de inimicis meis Deus meus, & ab iis qui oderunt me, quoniam confortati ſunt ſuper me. Effunde frameam, & conclude aduerſus eos.* Quid columba cum gladio? quid gladius cum columba? Terrorem incutiebat olim columba, minace formata gladio in ſignis ac vexillis Aſſyriorum, vnde & apud Ieremiam cap. 46, 16. victos & territos legimus dixiſſe hoſtes: *Surge, & reuertamur ad populum noſtrum, & ad terram natiuitatis noſtræ, à facie gladij columbæ.* Magis terribilis, magis

Pſal. 58, 2.

Spiritus ſancti gladius in hoſtem pro corde pœnitentis.

& horribilis hoſtibus animæ noſtræ, gladius columbæ Spiritus ſancti, vt & à facie eius fugiant, diſpareant & euaneſcant. Flammeus gladius eſt, vrit & conſumit quidquid in corde vitioſum eſt, & animæ nocet. Nouit hoc Christianus Dauid, ſollicitus pro corde ſuo mundando, quemadmodum & ipſe Bernardus Serm.2. Pentecoſt. declarauit: *Quid ergo à te quærit, qui tanta ſollicitudine à te quæſiuit, niſi te ſollicitum ambulare cum Deo tuo? Hanc ſollicitudinem non facit niſi Spiritus ſanctus, qui ſcrutatur profunda pectorum noſtrorum, diſcretor cogitationum & intentionum cordis, qui nec minimam paleam intra cordis, quod poſſidet, habitaculum patitur reſidere, ſed ſtatim igne ſubtiliſſimæ circumſpectionis exurit. Spiritus dulcis & ſuauis, qui noſtram voluntatem flectat, imò erigat & dirigat ad ſuam, vt eam veraciter intelligere & efficaciter implere poſſimus.* Tota hæc potentia, tota hæc ſufficientia prouenit ex Spiritu ſancto, qui docet manus Dauidis ad prælium, & digitos eius ad bellum, & vt adſit prælianti, ſiſtat ſe in facie gladij columbæ, quæ ſanctificat Pœnitentiam, & perficit Euchari-
Pſal.37,7. ſtiam, oret & adoret: *Afflictus ſum, & humiliatus ſum*
Pſal.118, 145. *nimis: rugiebam à gemitu cordis mei. Clamaui in toto corde meo: exaudi me Domine.*

Ad

Ad Deum ſanctificatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS Meditat. cap.9.

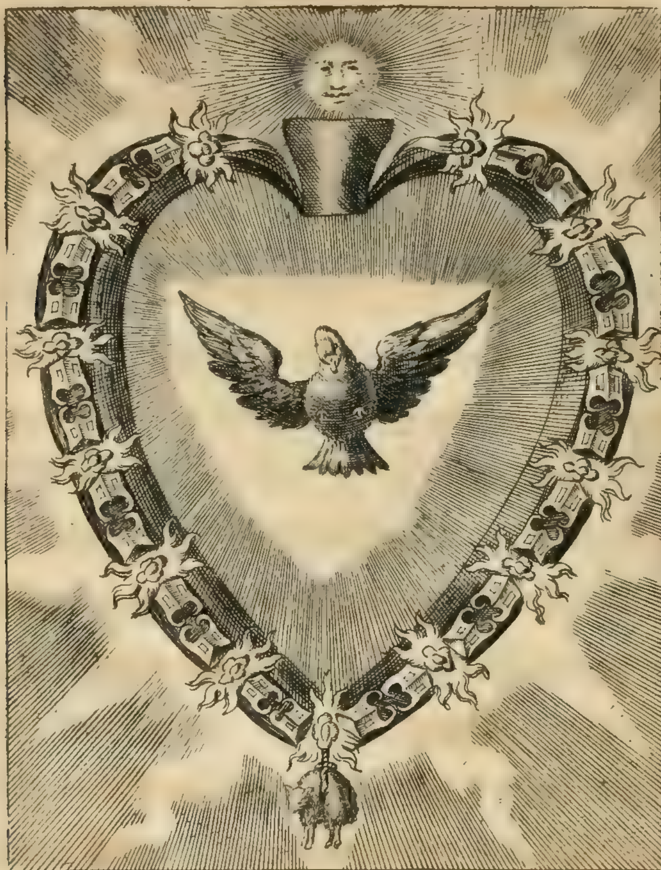
IVdica me Domine, & diſcerne cauſam meam de gente non ſancta; doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Veni iam, veni benigniſſimæ animæ dolentis conſolator, & in opportunitatibus, & in tribulationibus adiutor. Afflictus ſum, & humiliatus ſum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei. Clamaui in toto corde meo: exaudi me Domine. Impreſſio. Pſal.37,7. Pſal.118, 145.

Appareat cor ſignatum Sole, Vellere aureo & columba in cultum & honorem perfectum ſanctiſſimæ Trinitatis.

Attende in corde tuo ſignaculum ſimilitudinis* Dei. Eccli.16, 25. *Ezec.28, 12.

IMAGO DECIMAQVINTA.

Cor ſignatum Sole, Vellere aureo & columba in cultum & honorem diuinarum trium perſonarum.

Per te ſciamus da Patrem,
Noſcamus atque Filium.

DAuid de corde ſuo ſignato ſignaculo Patris luminum, Agni & columbæ.

PSALM. XXXIX.

Cor meum dereliquit me.

PSALM.

PSALM. XXXVIII.

Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.

PSALM. CXVIII.

In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi.

ONTEMPLARE, vir fidelis, cor Dauidis, in cuius medio columba Spiritus sancti radiata lucet & fulget. Contemplare Patrem luminum in typo Solis supra cordis apicem micantem & resplendentem. Contemplare Agnum Patris è corde Dauidis pendentem, & aureo vellere suo cor ligantem & decorantem. Hoc aureum vellus, nexus ac vinculum est, quo fugitiuum cor cepit & traxit Pater luminum ad Filium suum. *Nemo venit ad me*, Filius ait, *nisi Pater meus traxerit eum.* Vt traheretur à Patre, dicebat Patri Dauid: *Cor meum dereliquit me.* Cor humanum catenis ferreis violentiæ & coactionis minimè trahitur, sed aureis vinculis amoris & charitatis. Pater idcircò ait, *In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis.* Cor Dauidicum amore ducitur & reducitur, vnde & ipse Dauid, *Concaluit*, inquit, *cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.* Hæc vis ignitæ charitatis est, qua dulciter ac suauiter allicitur cor humanum, vt veniat ad Agnum, veniat ad

Explicatio signaculi.

Ioan. 6, 44.

Oseæ 11, 4.

Verbum, verba eius excipiat ac ſeruet, quare & Dauid Agno cæleſtis Patris fatetur ac confitetur. *In corde meo abſcondi eloquia tua, vt non peccem tibi.* Baſilius in Scholiis: *Qui terrenas diuitias poſſidet, non ſinit eas quibuſuis eſſe expoſitas, ſed interioribus penetralibus abdit, quò furum manus effugiant; ita & qui ſpiritales diuitias habet, in animo ſuo illas abſcondit, ne has per inanem gloriam animarum deprædatores furentur.* Liber ab

Pſal. 130, 1. iis prædonibus erat, qui & dicebat, *Domine non eſt exaltatum cor meum, neque elati ſunt oculi mei.* Diues & opulentum cor plenum notitia diuina, ac myſtica Theologia, cæleſtis Numinis, cuius digitus eſt Spiritus ſanctus, *Digitus paternæ dexteræ*, Patrem indicans, & Filium eius demonſtrans. Aſſentitur Auguſtinus in Manual. cap. 27. quod eſt de Spiritu ſancto. *Amor Dei mentem illuminat, conſcientiam mundat, animam lætificat, & Deum demonſtrat.*

Applicatio. Satis benè & appoſitè Bernardus Serm. 1. Pentecoſt. *Spiritus ſanctus monet, mouet, & docet. Monet memoriam, rationem docet, mouet voluntatem. In his enim tota conſiſtit anima.* Pulchra Spiritus ſancti ſchola, in qua monetur, docetur, & mouetur ſacrum cor Dauidis Chriſtiani: monetur, vt ſe recipiat; mouetur, vt reuertatur ad Deum; docetur, vt intra ſe acquirat, & habeat ſcientiam Dei Patris, Filij, & Spiritus

tus

tus ſancti. Adhuc Bernardus Serm.3. *Felix, qui in hoc ſancti Spiritus thalamo commoratur, vt poſſit intelligere triplicem illum ſpiritum, de quo idem puer Domini ſuper ſeniores intelligens clamabat & decantabat: Ne proiicias* Pſal. 50, 13.
me à facie tua, & Spiritum ſanctum tuum ne auferas à me. Cor mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum innoua in viſceribus meis. Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu principali confirma me. Quis ſit ſpiritus principalis, rectus & ſanctus, explicat ibidem Bernardus. *Patrem intellige ſpiritum principalem. Spiritum rectum quod ait, Filio poteſt non inconuenienter aptari, qui nos veterem hominem exuens, nouum induit: qui nos renouauit in ſpiritu mentis noſtræ tamquam in viſceribus noſtris, vt cogitemus quæ recta ſunt, vt ambulemus in nouitate ſpiritus, & non in litteræ vetuſtate. Spiritum ſanctum ipſum intellige proprio nomine deſignatum.* Hic Spiritus ſanctus eſt, qui de corde thalamum condit, in quo ſimul cum ipſo per cognitionem & affectionem Pater & Filius ſuam conſtruunt & fabricant habitationem. Audiamus Auguſtinum cap.9. Meditat. loquentem cum Spiritu ſancto. *Credo ergo, quòd quemcumque inhabitaueris, Patris ac pariter Filij domicilium cordis. Beatus qui te merebitur hoſpitem, quoniam per te Pater & Filius apud eum facient manſionem.* Accedit & Anſelmus cap.7. Meditat. *Fac precor,*

Domine, me gustare per amorem, quod gusto per cognitionem; sentiam per affectum, quod sentio per intellectum. Trahe me Domine in amorem tuum. Totum quod sum, tuum est conditione: fac totum tuum dilectione. Ecce Domine coram te est cor meum. Ecce coram te est cor meum, quod aliàs dereliquit me, sed tu, Pater superne luminum, vinculis aureis illud attraxisti, & reduxisti. Ecce coram te est cor meum, clementissime Redemptor, quod tibi summis beneficiis deuinxisti. Ecce coram te est cor meum, Spiritus sacratissime, cuius virtute & efficacia concaluit intra se, & simul exarsit meditando, orando, & adorando mysterium ineffabile beatissimæ Trinitatis, cui sacrum in eo constituisti domicilium.

Ad Deum sanctificatorem oratio & adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS Meditat. cap.9.

Impressio. *CRedo ergo, quia quemcumque, Spiritus Dei, inhabitaueris, Patris ac pariter Filij domicilium condis. Beatus, qui te merebitur hospitari, quoniam per te Pater & Filius apud eum facient mansionem. In corde meo absCondi eloquia tua, vt non peccem tibi.* Psal.118, 11.

NOVVS

NOVVS DAVID COR SVVM VELLERE SACRO INSIGNITVM SANCTISSIMÆ TRINITATI DICAT CONSECRATQVE.

PSALM. L.

Sacrificium Deo Spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

GLORIA hæc est Patris Creatoris, Filij Redemptoris, & Spiritus Sanctificatoris, vt diuinum eius numen debeat & possit solùm hostiis & sacrificiis honorari & adorari. Dicit propterea Deus: *Gloriam meam alteri non dabo.* Isai. 48, 11. Cùm hæc gloria omnino intacta & illibata soli Deo debeatur, sanctum Missæ sacrificium Dei solius maiestati consecratur. *Et quamuis*, definiente sic Concilio Tridentino sess.22. cap.3. *in honorem & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit, non tamen illis Sacrificium offerri docet, sed Deo soli qui illos coronauit, vnde nec Sacerdos dicere solet, Offero tibi Sacrificium Petre vel Paule: sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eo-*

rum patrocinia implorans. Ergo ſoli Deo tribuit hanc gloriam Dauid, vt cor ſuum & ſpiritum ſuum immolet, & ſacrificet ei qui Deus eſt cordis Creator, Redemptor & Sanctificator eſt animæ. *Sacrificium,* inquit, *Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.* Dignum Patris Sacrificium, ſpiritus contribulatus eſt: vnde & CHRISTVS ipſe in ara Crucis tribulatum ſpiritum ſuum æterno libauit Patri: *Pater, in manus tuas commendo ſpiritum meum.* Hæc ſpiritus commendatio, immolatio eius fuit, hæc conſecratio Dauidis deſtinata etiam Patri, *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus.* Cor contritum, eſt animæ pœnitentis ſacrificium, & pertinet ad Spiritum ſanctum, de quo Anſelmus in cap.8. ad Romanos: *Spiritus* CHRISTI, *vbi habitat, facit pro cæleſtibus æſtuare, carnem propter vitia conteri.* Conterit cor humanum, conficit ipſe ſacrificium in pectore hominis pœnitentis, quod exiſtens ipſe in corde Dei lubens & volens acceptet. Confirmat hoc ipſum Bernardus Serm.2.Pentecoſt. *Spiritus ſanctus eſt, in quo clamamus, Abba, pater, ipſe qui poſtulat pro Sanctis gemitibus inenarrabilibus. Et hæc quidem in corde noſtro. Quid autem in corde Patris? Sicut in nobis interpellat pro nobis ita, & in Patre delicta donat cum ipſo Patre. Aduocatus noſter ad Patrem in cordibus noſtris,*

Cor Patri luminum ſacrum.

Luc. 23, 46.

Sacrum diuinæ columbæ.

ſtris, Dominus noſter in corde Patris. Sancto ergo Spiritui cor ſuum contritum ſacrat & dicat Dauid. Idem ipſe humiliatum cor ſuum diuino immolat Agno, cuius eſt illa exhortatio: *Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde.* Accedit Bernardus Epiſtola 42. *Non deſpicit illa maieſtas cor contritum & humiliatum in noſtro genere, quæ corpus ex eo humilitatis aſſumere non dedignata eſt.* Hoc idem ſacrificium eſt, quod tres pueri confecerunt, & obtulerunt in fornace Babylonis, ſicut legimus cap.3. Daniel. *In animo contrito & ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur, ſicut in holocauſtis arietum, & taurorum, & ſicut in millibus agnorum pinguium, ſic fiat Sacrificium noſtrum hodie, vt placeat tibi, quoniam non eſt confuſio confidentibus in te. Et nunc ſequimur te in toto corde.* Quàm ſibi gratum eſſet hoc ſacrificium, Deus ſtatim oſtendit & manifeſtauit per Angelum. *Angelus autem Domini deſcendit de cælo cum Azaria & ſociis eius in fornacem, & excuſſit flammam ignis de fornace, & fecit medium fornacis quaſi ventum roris flantem, & non tetigit eos omnino ignis, neque contriſtauit, neque quidquam moleſtiæ intulit. Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum.* Hoc perpetuum ſacrificium, & ſimul æternum votum Chriſtiani Dauidis, in cuius corde cordis ſublimis Deus habitat, & in eo mouet & excitat

Sacrum diuino Agno.

Matth.11, 29.

Pſal.50, 19.

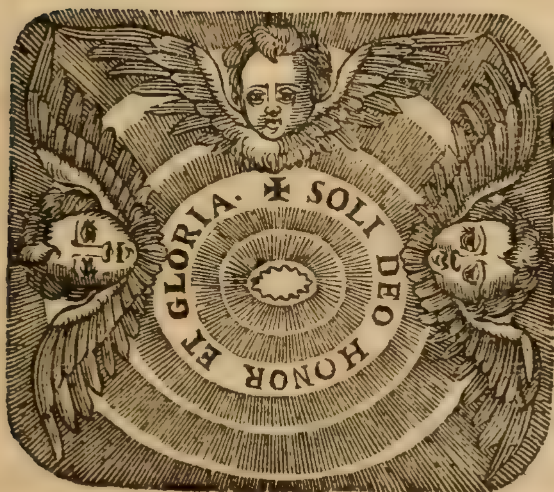
excitat Spiritus ſancti flatus, quibus in æſtu carnis
Iſai.57,15 & ſanguinis mira temperies ſentiatur. *Quia hæc dicit; Excelſus & ſublimis habitans æternitatem, & ſanctum nomen eius in excelſo, & in Sancto habitans, & cum contrito & humili ſpiritu, vt viuificet ſpiritum humilium, & viuificet cor contritorum. Non enim in ſempiternum litigabo, neque vſque ad finem iraſcar: quia ſpiritus à facie mea egredietur, & flatus ego faciam.*

Ad glorioſam Trinitatem oratio & adoratio cordis contriti, & vellere aureo inſigniti.

Baruch 2, 16. *RESpice Domine de domo ſancta tua in nos, & inclina aurem tuam, & exaudi nos. Aperi oculos tuos, & vide quia non mortui, qui ſunt in inferno, quorum ſpiritus acceptus eſt à viſceribus ſuis, dabunt honorem & iuſtificationem Domino, ſed anima quæ triſtis eſt ſuper magnitudine mali, & incedit curua & infirma, & oculi deficientes, & anima eſuriens dat tibi gloriam & iuſtitiam*
Eccli.38, 28. *Domino. Sic omnis faber & architectus* cultor artis benè viuendi & moriendi, *qui noctem tamquam diem tranſigat, & aſſiduitas eius variat picturam, cor ſuum dabit in ſimilitudinem picturæ, & vigilia ſua perficiet opus.* Perficiet opus ſanctæ Crucis inſtrumento dolatum & elaboratum, quod proferent & offerent inſignes

inſignes artifices huius artis, Rex glorioſus Crucifixus, & ceteri Crucifixi Crucis inſtrumento vſi, & eius vſum atque virtutem oſtendentes in ſacro Sanctuario Crucis & Patientiæ.

PATIENTIA OPVS PERFECTVM HABET.

INDEX ARGVMENTORVM PARTIS PRIMÆ SACRI ORATORII.

PARTIS SECVNDÆ.

PAR-

PARTIS TERTIÆ.

APPENDICIS.

INDEX RERVM MEMORABILIVM.

A

B

C

cæcum

SVM-

SVMMA PRIVILEGII CÆSAREI.

FERDINANDI II. *Diuina fauente clementia electi Romanorum Imperatoris semper Augusti Diplomate cautum est; nequis intra Romani Imperij & Regnorum ac Dominiorum suorum hereditariorum fines, Societatis* IESV *Patrum Opera citra consensum eorumdem Patrum & Auctorum desuper obtentorum imprimere, vel recudere, aut alibi recusa inferre aut vendere præsumat. Qui secùs faxit, præter Librorum omnium confiscationem, viginti marcharum auri puri pœnâ mulctabitur, vti latiùs patet ex Diplomate dato Viennæ die* IV. *Augusti,* M. DC. XXVI.

FERDINANDVS.

Petrus Henricus à Stralendorff.

Ad mandatum Sac. Maiestatis proprium,

Hermanus à Questenbergh.

FACVLTAS R. P. PROVINCIALIS.

C*Vm sacrum Oratorium piarum Imaginum immaculatæ* MARIÆ, *& Animæ creatæ, ac Baptismo, Pœnitentia, & Eucharistia innouatæ, à R. P.* Petro Biuero *Societatis nostræ Theologo & Serenissimorum Belgij Principum Concionatore compositum, tres Societatis nostræ Theologi, quibus id commissum fuit, lustrauerint, & in lucem edi posse probauerint, pro potestate mihi facta ab admodum R. P. N. Mutio Vitellesco Societatis nostræ Præposito Generali, concedo vt typis diuulgetur; & iuxta Priuilegium Cæsareum Societati nostræ concessum, soli Balthasari Moreto idem imprimere ac recudere liceat. In cuius rei fidem hasce manu meâ subscripsi, & officij mei sigillo munitas dedi Bruxellis* V. *Decembris,* M. DC. XXXIII.

Guilielmus de VVael.

SVMMA PRIVILEGII REGIS CATHOLICI.

PHILIPPVS IV. *Hiſpaniarum & Indiarum Rex Catholicus ac Potentiſſimus Belgarum & Burgundionum Princeps, Diplomate ſuo ſanxit, nequis* ſacrum Oratorium piarum Imaginum immaculatæ MARIÆ, & Animæ creatæ, ac Baptiſmo, Pœnitentia, & Euchariſtia innouatæ, Auctore R.P. Petro Biuero Matritenſi Societatis IESV Theologo, & Sereniſſimorum Belgij Principum Concionatore, *præter Balthaſaris Moreti voluntatem vllo modo intra ſeptennium imprimat, aut alibi terrarum impreſſum in has Inferioris Germaniæ ditiones importet, venaléve habeat. Qui ſecùs faxit, confiſcatione Librorum & aliâ graui pœnâ mulctabitur, vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ* XVI. *Septembris*, M. DC. XXXII.

Signat.

Steenhuyſe.

APPROBATIO CENSORIS.

S*Acrum Oratorium piarum Imaginum immaculatæ* MARIÆ, *& Animæ creatæ, ac Baptiſmo, Pœnitentia & Euchariſtia innouatæ, Auctore R.P. Petro Biuero Societatis* IESV *Theologo, opus eſt non minoris pietatis quàm doctrinæ, & dignum cenſeo quod ad publicam vtilitatem typis mandetur, atque in lucem proferatur.*

Gaſpar Eſtrix Canonicus & Plebanus
Antuerp. ac Librorum Cenſor.

LABORE ET CONSTANTIA.

